

Jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2023	1
Inhoudsopgave	3
Inleiding en statenvoorstellen	3
Kerntaak 1: Ruimtelijke ordening en waterbeheer	9
Kerntaak 2: Milieu en energie	66
Kerntaak 3: Vitaal platteland	94
Kerntaak 4: Mobiliteit	162
Kerntaak 5: Regionale economie	239
Kerntaak 6: Cultuur en sociale kwaliteit	285
Kerntaak 7: Kwaliteit openbaar bestuur	321
Overhead, financiering en dekkingsmiddelen	344
Paragrafen	365
Provinciale heffingen	365
Weerstandsvermogen	369
Kapitaalgoederen	374
Investeringen	377
Financiering	385
Bedrijfsvoering	390
Verbonden partijen	398
Grondbeleid	426
Openbaarheid	429
Jaarrekening	431
Overzicht van baten en lasten	431
Analyse van het resultaat over 2023	438
Structurele en incidentele baten en lasten	456
Balans	468
Personeelsgebonden lasten	507
Organisatie	510
Organisatie	510
Rechtmatigheidsverklaring	514
Rechtmatigheidsverantwoording GS	514
Controleverklaring	515
Controleverklaring accountant	515

Inleiding en statenvoorstellen

Inleidende samenvatting

2023 was het jaar van de verkiezingen voor Provinciale Staten. De verkiezingen hebben geleid tot een nieuw college van Gedeputeerde Staten en een nieuw coalitieakkoord met de titel 'Schouder aan schouder'. In het nieuwe coalitieakkoord beschrijven de coalitiepartners BBB, VVD, PvdA, GL en de SGP hun ambities voor de komende jaren.

Voor u ligt de jaarrekening 2023. In deze inleidende samenvatting blikken wij terug op het afgelopen jaar.

Ons platteland, landbouw en natuur

Samen werken aan de toekomst voor ons platteland

In 2023 hebben wij ons ingezet om een samenhangend programma voor het landelijk gebied (PPLG

Overijssel) op te stellen en aan te bieden aan het Rijk. In het ontwerp PPLG Overijssel staat hoe we aankijken tegen de grote opgaven in het landelijk gebied. Daarbij zijn drie doelen

onlosmakelijk met elkaar verbonden: we willen een goed sociaaleconomisch perspectief, we willen een toekomstbestendige landbouwsector en we willen zorgen voor herstel van de natuur, het watersysteem en het klimaat (wettelijke taken). Dit bouwen we op basis van vrijwillige initiatieven in de gebieden op, waarbij we werken aan de doelen en streven naar maatwerk per gebied.

De vergunningverlening voor emissiearme stallen is in juli vorig jaar opgeschort tot 1 maart 2024. Ondertussen zijn we een verkenning gestart om in overleg met onze partners een 'geborgde aanpak'

uit te denken die juridisch zo verankerd kan worden dat vergunningverlening weer op gang kan

komen. Om de invloed van veranderingen in het landelijk gebied op de sociaaleconomische structuur weer te geven, hebben we (als voorloper in Nederland) een sociaal economische impact analyse ontwikkeld. Daarnaast hebben we in 2023 de eerste verkennende stappen gezet in het creëren van een landbouwvisie, die het perspectief schetst voor de landbouw in Overijssel.

Natuur

Invasieve exoten

Wij hebben een inventarisatie laten uitvoeren van de verspreiding van invasieve exoten in Overijssel. Er werden ongeveer 55 verschillende exoten aangetroffen. Sommige soorten, zoals de meeste exotische dieren, zijn vrij makkelijk en met weinig kosten te bestrijden. Met name exotische waterplanten verspreiden zich snel. Wij hebben er daarom voor gekozen om de bestrijding van exotische waterplanten met prioriteit aan te pakken. Dit geldt met name voor de Natura 2000-gebieden De Wieden en Weerribben.

Faunabeheer

De jaarlijkse faunabeheerkosten blijven stijgen, merendeels door schade door ganzen. Er is in 2023 een doorstart gemaakt met het actualiseren van het faunabeleid. Enerzijds moet geactualiseerd beleid ervoor zorgen dat grondgebruikers goede mogelijkheden krijgen om preventieve maatregelen te nemen. Anderzijds moet er ook aandacht zijn voor de balans tussen beschermen van soorten en voorkomen van schade.

Ontwikkelopgave

De uitvoering van de Ontwikkelopgave wordt er niet makkelijker op, nu er in het landelijk gebied aanvullende opgaven zijn op het gebied van natuur, water en klimaat. Uit de eerste natuurdoelanalyse blijkt dat herstel van onze Natura2000 gebieden meer inzet zal vergen dan in de Ontwikkelopgave is voorzien.

Ons Milieu

Om meer zicht op de milieu- en gezondheidseffecten van geur, bodem, grond- en oppervlaktewater te krijgen, voerden we in 2023 een milieuverkenning uit. Op luchtkwaliteit voldoen we aan de norm. We liggen met ons decentrale uitvoeringsplan voor het nationale Schone Lucht Akkoord op koers om in 2030 aan de (Europese) eisen te voldoen. Daarmee leveren we onze bijdrage om in 2030 de afgesproken 50% gezondheidswinst (ten opzichte van het referentiejaar 2016) te realiseren. Enerzijds constateren we dat we normen op het gebied van geluid, bodem, grond- en oppervlaktewater overschrijden. We zien dat voor geur, hitte en groen normen ontbreken. Op nagenoeg alle milieuthema's is sprake van gezondheidsschade. Daarbij is ook in Overijssel sprake van stapeling van milieueffecten in bepaalde gebieden en voor (kwetsbare) doelgroepen, maar daar doen we dan ook wat mee: we gaan in 2024 de milieunota o.a. hierop actualiseren.

Anderzijds kunnen we als voorbeeld van milieuwinst melden dat ter vervanging van de oude beschoeiing langs de Oude Vaart in Hasselt een circulaire oeverconstructie is gerealiseerd. De constructie loopt langs de provinciale weg N377 Hasselt-De Lichtmis en bestaat uit hergebruikte, betonnen damplanken. Hierdoor wordt 1.285 ton CO2 minder uitgestoten ten opzichte van een stalen constructie. Dit komt overeen met ruim 75.000 autoritten van Zwolle naar Amsterdam. De milieubelasting is slechts een derde ten opzichte van de bouw

met nieuwe materialen. Ook heeft de aannemer de innovatieve techniek van het 'zandsproeien' toegepast voor het versterken van de constructie.

Ons water- en energiesysteem

Water

We hebben de eerste stappen gezet richting het ontwikkelen van een Lange Termijnperspectief voor de IJsselvechtdelta als overgang tussen rivieren en IJsselmeer. De Keteldelta is onderdeel daarvan; waterveiligheid en natuurontwikkeling kunnen hier hand in hand gaan.

We hebben nauw samengewerkt met de waterschappen en andere provincies om de water- en bodemkwaliteit te verbeteren, bijvoorbeeld als trekker van het zzs-netwerk (zzs zijn zeer zorgwekkende stoffen) waarin provincie, waterschappen, gemeenten en omgevingsdiensten samenwerken. Ook binnen deelstroomgebied Rijn-Oost werken wij samen met andere partijen, onder andere aan de KRW-impuls, om zoveel mogelijk van de doelen van de Kaderrichtlijn Water nog op tijd te halen. Daarnaast zijn we in 2023 met de herziening van het Regionaal Waterprogramma gestart, waarin ook klimaatadaptatie en drinkwater en bodem en ondergrond nu integraal worden meegenomen.

Met de noodgedwongen herijking van de adaptieve strategie voor de drinkwatervoorziening, is een belangrijke wijziging in werking getreden. We hebben gekozen voor een scenario waarin de gezamenlijke inzet is verschoven naar versnelde drinkwaterwinning vanuit de IJsselvallei. Om dit water in te kunnen zetten voor de leveringszekerheid in Twente zijn wij ook gestart met de voorbereidingen van een hoofdtransportleiding van west naar oost door Overijssel. In lijn met het coalitieakkoord is ook drinkwaterbesparing een belangrijk onderdeel van de herijking. Doel is de groeiende vraag naar drinkwater bij huishoudens en bedrijven te stabiliseren.

Ook zijn in 2023 de gebiedsdossiers van de bestaande winningen herzien, waardoor actueel zicht is op de kwaliteit van onze bronnen. Omdat het zoeken naar nieuwe bronnen zeer complex en tijdrovend blijkt, zullen we extra moeten inzetten op het behouden wat we nu hebben. Voorlopige conclusie is dat er meer nodig is om de huidige bronnen blijvend te beschermen tegen verontreinigingen. Er is daarom samen met stakeholders en partners gestart met het opstellen van verdergaande maatregelenpakketten rondom de grondwaterbeschermingsgebieden.

Energie

Het is ons gelukt om in 2023 goede resultaten te boeken bij energie. We zijn gegaan voor elke bron van duurzame energie. Zo hebben wij het Rijk ervan overtuigd om subsidie beschikbaar te stellen voor kleine mestvergisters. We maakten met een subsidie het maken van het regionale warmtenet Twente en monomestvergisters mogelijk. Oost-NL kreeg van Gelderland en Overijssel de opdracht om Smart Energy Hubs (verder) te ontwikkelen. We hielpen gemeenten in het verduurzamen van gebouwen. We bereikten de doelen voor zon op dak. Met alle plannen in de pijplijn behalen we ook het doel voor grootschalige zonneparken. Dit is mede reden geweest om ons zonbeleid aan te scherpen. Hiermee kunnen we voorkomen dat zonnevelden op landbouw- en natuurgronden komen. Door het aangescherpte windbeleid zorgen we ervoor dat windturbines buiten de voorkeursgebieden in groepen van minstens vier mogelijk zijn. De windturbines moeten dan wel aan de ruimtelijke eisen voldoen. De regels voor lokaal eigendom hebben we opgenomen in het Provinciaal Programma Energiestrategie. Hiermee proberen wij 50% lokaal eigendom te verzekeren.

Onze woningen, bereikbaarheid en ruimte

Woningen

In 2023 hebben we voor het tweede jaar op rij ruimschoots (5.318) de beoogde bouwdoelstelling (4700) behaald. Dat terwijl de omstandigheden steeds moeilijker worden. Het is hard werken voor alle partijen. We werken daarom met alle partners, zoals gemeenten, corporaties en ontwikkelaars aan voldoende passende woningen op de juiste plek.

De taakstelling voor huisvesting statushouders is in 2023 hoger uitgevallen in vergelijking met de taakstelling voor 2022. In 2022 bedroeg de taakstelling in totaal 2168 voor Overijssel en in 2023 was de totale taakstelling 2827 voor Overijssel. Ondanks de verhoogde taakstelling hebben gemeenten in 2023 zich onverminderd ingezet om de opgave te realiseren. Voor de tweede helft van 2023 was de taakstelling 1484, in deze periode zijn er 1046 statushouders gehuisvest waarmee 70% van de taakstelling is gerealiseerd. Daar waar nodig hebben we het interbestuurlijk toezicht geïntensiveerd. Daarnaast denken we ook vanuit de voorkant mee over diverse huisvestingvraagstukken en bieden we ondersteuning aan gemeenten middels het aanjaagteam woningbouw. We zien dat de beschikbare woningen schaarser worden en dat door werkdruk bij Immigratie en Naturalisatie Dienst de aantallen in 2e helft 2023 naar beneden zijn bijgesteld. Dit betekent een forsere taakstelling voor volgend jaar, 2024. Gemeenten doen erg hun best om taakstelling te halen, maar we zien wel dat het moeilijker wordt om nog te voldoen aan de taakstelling.

Bereikbaarheid

Wij blikken in deze paragraaf terug op diverse onderwerpen.

De onderhandelingen met het Rijk over investeringen in de elektrificatie van diesel-spoorlijn Almelo-Hardenberg gaan door. Het is nog niet gelukt om ook stappen zetten voor de elektrificatie van de diesel-spoorlijn Zutphen-Hengelo-Oldenzaal, helaas. De gesprekken met het Rijk en provincie Gelderland gaan door. Bij de komende aanbesteding van de concessie op deze lijn zal met deze ontwikkelingen rekening gehouden worden.

Samen met partners en belanghebbenden is het gelukt om de herprioritering van de N35 bij Mariënheem van het Mobiliteitsfonds terug te laten draaien in de Tweede Kamer.

Een drietal projecten (N337 Ronde De Meente Olst, N343 Rondweg Weerselo en N377 Hasselt-De Lichtmis) ligt op dit moment stil in afwachting van de uitkomst van aanvullende onderzoeken door veranderingen in stikstof wet- en regelgeving en/of een alternatieve (geborgde) aanpak.

Met het implementeren van de concessies IJssel-Vecht en Twente is al het regulier busvervoer 'Zero Emissie'. Uitzonderingen zijn de scholierenlijnen, buurtbussen en versterkingsritten. Wij zijn de enige provincie die volledig over is en hiermee lopen we voorop in Nederland! Door opstartproblematiek en verlate leveringen zijn nog niet alle bussen ZE.

Ons regionaal openbaar vervoer vroeg dit jaar meer inzet en aandacht dan voorheen vanwege de beperkte personeelsinzet en het ziekteverzuim bij de vervoersbedrijven. Wat rechtmatig is, is niet altijd ook rechtvaardig. Dat is de strekking van het rapport dat mevrouw Keijzer in haar rol als bemiddelaar/verzoeningspersoon op 1 september 2023 heeft opgeleverd. Wij verwachten met het aangenomen voorstel te komen tot een goede uitvoering. We zien dit rapport als een nieuw hoofdstuk waarin we werken aan vertrouwenwekkend schadeherstel.

We hebben vier projecten uitgevoerd in het IJsseldelta Programma: aanleg van de Reevesluis, versterking van de Drontermeerdijk, opwaardering van de N307 Roggebot-Kampen en hoogwatermaatregelen bij de recreatieterreinen. Als feestelijke afsluiting van het IJsseldelta Programma zijn voor omgeving, geïnteresseerden en betrokkenen op 30 september en 1 oktober 2023 vier rondvaarten langs de verschillende IJsseldelta projecten georganiseerd.

Onze economie

In 2023 hebben wij onverminderd ingezet op familiebedrijven waarbij digitalisering en verduurzaming centraal stonden. Het MKB heeft ondersteuning gekregen bij ontwikkelingen op het gebied van innovatie, internationalisatie en ondernemerschap. Daarnaast hebben we het mogelijk gemaakt om door het Rijk beschikbaar gestelde middelen uit het Nationaal Groeifonds bij Overijsselse bedrijven en kennisinstellingen te laten landen. Ook hebben we het bedrijfsleven ondersteund bij de maatschappelijke- en transitie opgaven. Circulaire

economie, de energietransitie, agrofood kregen hierbij speciale aandacht. De nieuwe Regiodeals die in 2023 zijn afgesloten voor de regio's Twente en Zuidoost Drenthe bieden mogelijkheden om in die regio's een impuls aan de brede welvaart te geven.

De mogelijkheden die Europa biedt om onze economie te versterken door middel van verschillende fondsen, zoals bijvoorbeeld EFRO en Interreg, zijn vol in uitvoering. In 2023 zijn de laatste extra Europese middelen, de zogenaamde React-middelen, besteed. Hiermee zijn mooie initiatieven voor digitalisering en circulariteit mogelijk gemaakt, zoals bij Perron038 in Zwolle en bij Auping.

De arbeidskrachte bleef ook in 2023 groot. Met ons Arbeidsmarktprogramma hebben we de arbeidsmarkt versterkt met aandacht voor de talentopgave, vakmanschap en scholingsfondsen. Tot slot hebben we ons vestigingsklimaat versterkt door in te zetten op de verduurzaming van bedrijventerreinen. Dit hebben we gedaan in nauwe samenwerking met de Overijsselse gemeenten.

Onze sociale samenleving

Kwaliteit openbaar bestuur

In lijn met het coalitieakkoord zijn we in 2023 gestart met het gesprek met Provinciale Staten hoe we invulling geven aan de bestuursstijl en daarmee samenhangende participatie-aanpak.

In 2023 verzorgde provincie Overijssel samen met het Nationaal Comité 4 en 5 mei, gemeente Zwolle, stichting Bevrijdingsfestival Overijssel, NOS en RTV Oost een bijzonder programma vanuit het provinciehuis voor nationale viering van de bevrijding met de ontsteking van het Bevrijdingsvuur door de minister-president op het festivalterrein in het Park de Weezenlanden in Zwolle. Ondanks het slechte weer, waardoor het bezoekersaantal tegenviel, was het een mooie dag. Provinciale Staten heeft besloten de financiële tekorten af te dekken. Ook het komende jaar vindt er in Zwolle weer een bevrijdingsfestival plaats. Vanuit ons coalitieakkoord zien we onze regio's als belangrijk schaalniveau waarop verschillende opgaven samenkomen. We zijn dan ook gestart om te bezien hoe we hier de komende periode samen met onze regiopartners extra op in kunnen zetten. Regionale samenwerking loont en wordt door het Rijk versterkt door de samenwerking met onderwijs en ondernemers in de verschillende regio's, zie het succes van de Regiodeals. Wij kunnen onze doelstellingen alleen bereiken in samenwerking met gemeenten, ondernemers en uitvoeringsorganisaties. We zien volop mogelijkheden in en tussen de regio's om samen met onze partners te benutten. Zo staan we samen sterker door een gezamenlijke lobby zoals de recente kamertoezegging voor de rondweg Mariënheem, onze samenwerking in de Regiodeals, de aandacht die we gezamenlijk van het Rijk vragen ten aanzien van OV, energie- en klimaatopgave en Duitsland/Brussel.

Cultuur

2023 was het derde uitvoeringsjaar van het cultuurbeleid 2021-2024. Wij zijn gestart met de voorbereiding van ons nieuwe cultuur- en erfgoedbeleid 2025-2028. De verbindende en aanjagende, creatieve functie van cultuur en erfgoed heeft ook in het afgelopen jaar zijn meerwaarde weer laten zien. Daarnaast zijn we met onze cultuurregio's het gesprek gestart om samen te werken aan een sterk 'Overijssels verhaal', om te komen tot een robuuste en complete culturele infrastructuur en een breed gedragen cultuurbeleid in de hele provincie, waarin de identiteit van elke regio duidelijk zichtbaar is. Met relatief beperkte middelen hebben wij samen met onze partners, waaronder de drie cultuurregio's, veel bereikt: onder andere via onze cofinanciering van door het Rijk gefinancierde instellingen. Wij hebben ook in 2023 de creatieve denk- en ontwerpkracht van de cultuursector en de kracht van ons erfgoed ingezet voor maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken en transitieopgaven. Samen met onze partners zijn we bezig met een zorgvuldige doorontwikkeling naar maatschappelijke bibliotheken die als rol hebben om de lokale gemeenschap te betrekken en te verrijken.

Sociale Kwaliteit

We hebben in samenwerking met gemeenten en onze netwerkpartners ingezet op een vitaal

en gezond Overijssel waarin inwoners zelf initiatief nemen voor het verbeteren van hun leefomgeving. Een samenleving waarin iedereen naar vermogen deel kan nemen en vrijwilligerswerk gestimuleerd en gewaardeerd wordt. Om onze doelstellingen te bereiken hebben wij onder andere vier subsidieregelingen geopend, die goed werden gevonden door de doelgroepen en zelfs overvraagd. Daarnaast hebben we maatwerkafspraken gemaakt in de vorm van arrangementen waarbij met meerdere partners wordt geïnvesteerd in mooie projecten die bijdragen aan onze ambities. Enkele voorbeelden hiervan zijn; Sociaal Veilig Sportklimaat, Project Kansrijke Start en Mantelzorgmonologen. Daarnaast hebben wij geïnvesteerd in diverse events zoals de Overijsselse Sportontmoeting, Inspiratiemiddag Positief Gezond IJsselland Special Friends Sportdag, het vrijwilligerscongres, Fondsenfestival en hebben wij in samenwerking met provincie Gelderland de Welzijnsmonitor LHBTIQA+ uitgevoerd. Ook de crowdfundingpagina op onze website 'Samen voor elkaar' blijkt een mooie aanvulling op ons aanbod te zijn. Hiermee krijgen projecten die niet direct passend zijn binnen ons beleid alsnog een financieringsoptie.

Statenvoorstellen

Onder de knop 'bijlagen' in de rechter bovenhoek van de pagina, treft u twee statenvoorstellen aan. Dit zijn de besluitvormende stukken over de jaarstukken. Het statenvoorstel 'jaarstukken 2023' heeft betrekking op het vaststellen van de jaarstukken en het resultaat. Het statenvoorstel 'resultaatbestemming en begrotingswijzigingsvoorstellen', is besluitvormend over de bestemming van het resultaat en de per 2024 door te voeren begrotingswijzigingen.

Toelichting kleurscores

Alle prestaties in het jaarverslag zijn op basis van de bekende systematiek van een inhoudelijke en financiële kleurscore voorzien. Op de homepage vindt u voor iedere kerntaak een tegel, waarin tevens een samenvatting van de kleurscores is opgenomen. Toelichtende teksten vindt u bij de prestatie in de desbetreffende kerntaak. In de tabel worden de kleurscores geïdentificeerd.

Legenda:

	Inhoud	Financieel
Groen	Alle begrotingsacties zijn gerealiseerd, geen bijzonderheden	Besteding is conform begroting of er is sprake van overbesteding door een versnelling op prestaties met dekking uit de reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel of Natuur Netwerk Nederland. Laatstgenoemde situatie wordt dan toegelicht.
Oranje	Één of enkele begrotingsacties zijn niet gerealiseerd en/of er is een bijzonderheid	Onderbesteding groter dan 25%
Rood	Geen enkele begrotingsactie is gerealiseerd en/of er is een majeure bijzonderheid	Overbesteding

Kerntaak 1: Ruimtelijke ordening en waterbeheer

Dit is hoe wij denken

Overijssel biedt een aantrekkelijke en veilige woon-, werk- en leefomgeving voor inwoners, bedrijven en bezoekers. Zij voelen zich thuis in het afwisselende landschap, de fraaie dorpen en de bruisende steden, alle goed bereikbaar. Om onze inwoners blijvend een prettige en veilige plek te bieden, bundelen we onze krachten en vervullen we een sterke regierol voor de leefomgeving.

In onze steden en ons landelijk gebied is ruimte nodig voor de overgang (transitie) naar duurzame energie, klimaatbestendigheid, duurzame landbouw en kringlooeconomie. Als gebiedsregisseur vinden we met onze partners geschikte plekken voor deze ontwikkelingen en maken we ruimtelijke keuzes. Met onze Omgevingsvisie en Omgevingsverordening stellen we de kaders voor het gebruik van de ruimte op en onder de grond.

Bij een aantrekkelijke leefomgeving horen schoon en voldoende (drink)water en bescherming tegen overstromingen. Hierbij vervullen we als provincie een regierol vanuit onze kaderstellende en toezichhoudende taken.

Ook voeren we als provincie de regie op een evenwichtige woningmarkt per regio. We zien erop toe dat de juiste woningen voor verschillende doelgroepen worden (her)ontwikkeld. Dit vraagt maatwerk, omdat de woningmarkt in elke regio anders is.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

1.1 Een goede ruimtelijke ordening op en onder de grond

De Omgevingswet en de transities vragen de komende jaren om herziening van de Omgevingsvisie en -verordening. Hierbij stimuleren en bewaken wij ontwikkelingen met betrekking tot kwaliteit, zoals de Kwaliteitsimpuls groene omgeving (1.1.1). Om het beleid uit onze Omgevingsvisie uit te voeren, werken we zo vroeg mogelijk in een proces samen met partners. Onze rol verschilt hierbij per opgave (1.1.2). Zo werken wij met partners aan het ontwikkelen en uitvoeren van beleid voor de ondergrond (1.1.3). Ook zetten we ons grondeigendom en grondbeleid in om onze doelen te bereiken (1.1.4). Waar nodig zetten we wettelijke instrumenten in zoals zienswijzen en inpassingsplannen. Wij bereiden onszelf en onze partners voor op de invoering van de nieuwe Omgevingswet (1.1.5).

Prestaties

1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid

Acties 2023

1. Wij houden de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening actueel.
2. Wij werken het Fundament van de nieuwe Omgevingsvisie samen met onze partners uit in gebiedsgericht beleid en uitvoeringsinstrumenten. Deze landen in de nieuwe Omgevingsvisie en uitvoeringsinstrumenten (zoals de Omgevingsverordening en Catalogus Gebiedskenmerken).
3. In samenhang met de nieuwe Omgevingsvisie werken wij in overleg met onze partners in de regio en op rijksniveau aan de 'ruimtelijke puzzel' en het 'ruimtelijk arrangement' zoals aangekondigd in de brief aan de tweede kamer: Programma's Uitvoering NOVEX en Mooi Nederland.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Op 8 november 2023 is de actualisatie van de huidige omgevingsvisie en omgevingsverordening voor 2023 vastgesteld (PS23-001103).

In het voorjaar van 2023 zijn 18 gebiedsdagen georganiseerd met onze medeoverheden en partners voor de gebiedsgerichte uitwerking van het Fundament. Op basis van deze opbrengst wordt een concept omgevingsvisie uitgewerkt (PS23-001308).

De eerste versie van het concept ruimtelijk voorstel ligt in januari 2024 bij PS voor. Op basis van de uitwerking van de nieuwe omgevingsvisie zal het ruimtelijk voorstel Overijssel ingediend worden bij het Rijk (PS23-001419).

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Herziening omgevingsvisie

In 2023 is €0,15 miljoen overgebleven op een budget van €0,47 miljoen. Tijdens Monitor-II is er een deel van het budget van 2024 naar voren gehaald voor mogelijke extra bestedingen in 2023. Dit bedrag, € 0,15 miljoen, is uiteindelijk niet besteed in 2023 vanwege het later uitvoeren van de omgevingseffectrapportage (OER). De aanbesteding voor deze opdracht is in januari 2024 gegund. Het extra gereserveerde bedrag voor 2023 wordt daarom weer overgeheveld om te besteden in 2024. We verwachten in de eerste helft van 2025 een nieuwe omgevingsvisie aan PS aan te bieden. We verwachten met het huidige budget voor 2024 voldoende te hebben tot na vaststelling van de omgevingsvisie in 2025. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,15 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.1.1 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

Huidige Omgevingsvisie Overijssel

- Statenvoorstel - Vaststelling Revisie Omgevingsvisie PS/2017/119 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Vaststelling Actualisatie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening 2017-2018 PS/2018/494 (bijbehorend besluit)
- Amendement Kerkhoff c.s. - Giethoorn toeristische trekpleister
- Statenvoorstel - Wijziging Omgevingsverordening Geitenstop PS/2019/69 (bijbehorend besluit)
- Amendement Folkerts c.s. - Uitzondering afmesten biologische geitenbokjes deel 1 ; deel 2
- Amendement Wertheim c.s. - Overgangsrecht deel 1 ; deel 2 ; deel 3
- Amendement Brommer c.s. - Uitzondering afmesten geitenbokjes
- Statenvoorstel - Actualisatie Omgevingsvisie en -verordening 2018-2019 2019/1100997 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Regionaal Waterprogramma Overijssel 2019/1101815 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Actualisatie Omgevingsvisie en -verordening 2019/2020 2020/1105210 (bijbehorend besluit)
- Motie Jansen c.s. – Niet meewerken aan olie-afvalwaterinjecties

Nieuwe Omgevingsvisie Overijssel

- Statenvoorstel - Startnotitie focus en bandbreedte 'Omgevingsvisie Overijssel; Herziening' 2020/1100931 (bijbehorend besluit)

- Statenvoorstel - Omgevingsvisie: Opmaat naar beleid 2021/1101151 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Fundament voor de nieuwe Omgevingsvisie PS/2022/1106153

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

148

Resultaatbestemming

1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid

Acties 2023

1. Wij werken samen met gemeenten en waterschappen aan de ruimtelijke en waterstaatkundige inrichting van Overijssel en ondersteunen hen bij de omslag naar de Omgevingswet.
2. Wij borgen de uitvoering van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening in voorkantsamenwerking met onze partners en zetten indien nodig of wenselijk ons wettelijk ruimtelijk instrumentarium in.
3. Wij ontwikkelen met de gemeente Staphorst een visie op het energielandschap en onderzoeken in hoeverre dit moet leiden tot aanpassing van ons Omgevingsbeleid
4. Wij werken met onze partners aan de ruimtelijke ontwikkeling van Overijssel in de onderstaande netwerksamenwerkingen. We doen dit met een integrale blik op onder andere klimaatadaptatie (prestatie 1.4.1), wonen (prestatie 1.4.2) en mobiliteit (prestatie 4.6.2).
  - NOVEX gebied regio Zwolle, waarin we werken aan een ontwikkelperspectief
  - Ontwikkelagenda Zwolle Kampen Netwerkstad (Spoorzone Zwolle).
5. Wij werken op basis van het Investeringsbesluit Samenwerkingsverbanden water aan een klimaatbestendig Overijssel in de volgende samenwerkingsverbanden:
  - Ruimte voor de Vecht waarin we onder andere werken aan de realisatie van het kunstwerk Poort van het Vechtdal
  - Regiodealproject Brede Welvaart in het Vechtdal
  - Agenda IJsselmeergebied 2050
  - IJssel-Vechtdelta

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 hebben wij het Omgevingsplatform IJsselland georganiseerd. Hierin werd met de ketenpartners waaronder gemeenten en waterschappen kennis gedeeld over de Omgevingswet. In de Werkende Ketens Twente en IJsselland is geoefend met allerlei procedures onder de Omgevingswet en zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt voor de ketensamenwerking.

Het proces van de voorkantsamenwerking is tegen het licht gehouden en aangepast op de Omgevingswet. Afgelopen jaar hebben we enkele malen gebruik gemaakt van ons wettelijk instrumentarium. Wij hebben eenmaal een zienswijze ingediend tegen een ruimtelijk plan van een gemeente en een voorbereidingsbesluit voor Zon genomen.

De gemeente Staphorst heeft een conceptvisie voor het energielandschap opgesteld die nog verder geconcretiseerd moet worden.

Het ontwikkelperspectief is in 2023 opgesteld en besproken in het bestuurlijk overleg meerjarenprogramma infrastructuur ruimte en transport (BO MIRT) najaar 2023. De

ontwikkelagenda Zwolle Kampen Netwerkstad (Spoorzone Zwolle) is in 2023 gestart met de uitvoering van het laatste onderdeel, de Passerelle, daarmee kan de bestuursovereenkomst afgesloten worden. Ontwikkelperspectief is gereed.

Eind 2020 hebben wij met 15 partners in het Vechtdal een samenwerkingsovereenkomst getekend voor Regiodealproject Brede Welvaart in het Vechtdal voor de periode van drie jaar. De huidige Regiodeal ronden we af in 2024 conform de afspraken in Breed Bestuurlijk Overleg.

Het Bestuurlijk Platform IJsselmeergebied heeft in 2023 gewerkt aan een nieuwe governance en samenhang tussen opgaven. Overijssel heeft in 2023 de IJsselmeertop georganiseerd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Binnen beleidsdoel 1.1 is € 2,2 miljoen beschikbaar gesteld voor prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit. Op deze prestatie resteert een saldo van € 0,9 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door meerjarige projecten die doorlopen in 2024 (Poort van het Vechtdal en Zwolle en 'Brede Welvaart in het Vechtdal'). Voor de beschikbaar gestelde middelen geldt een einddatum voor de beschikbaarheid van het budget tot ultimo 2023. Vanwege doorlopende verplichtingen wordt voorgesteld de einddatum te verlengen naar 31-12-2024.

Poort van het Vechtdal en Zwolle en 'Brede Welvaart in het Vechtdal'

Wij stellen u voor de niet bestede middelen (€ 0,8 miljoen) door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit van de begroting 2024. Deze te dekken door € 0,8 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Tevens stellen wij voor de einddatum voor de beschikbaarheid van het budget te verlengen naar 31-12-2024

Specifieke uitkering NOVEX gebied regio Zwolle

Voor uitvoering van activiteiten die randvoorwaardelijk zijn voor het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in het NOVEX gebied regio Zwolle is een rijksbijdrage van € 0,15 miljoen geraamd. Voor de niet bestede middelen (€ 8.100) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2024.

NOVEX gebied regio Zwolle (provinciale bijdrage)

Voor het NOVEX gebied regio Zwolle werken wij samen met onze partners bij de rijksoverheid en regionale overheden en zijn wij kassier en ontvangen bijdragen van de partners in de gezamenlijke kosten. De samenwerking in het NOVEX gebied regio Zwolle kent een meerjarige doorlooptijd. Voor het provinciale aandeel in deze kosten hebben wij in de budgetten van 2023 middelen gereserveerd en zijn van onze partners bijdragen in de kosten ontvangen. In 2023 is niet het gehele budget tot besteding gekomen.

Vanwege de meerjarige doorlooptijd stellen wij u voor, zoals reeds bij de 2e monitor aangekondigd, de niet bestede gelden ten bedrage van € 91.000 middels resultaatbestemming door te schuiven naar 2024 op prestatie 1.1.2.

Novex (Decembercirculaire)

De middelen die via deze decentrale-uitkering beschikbaar worden gesteld zijn bestemd voor de verdere uitwerking van het programma Novex (Nationale Omgevingsvisie Extra) op provinciaal niveau. In het provinciale startpakket fysieke leefomgeving zijn nationale opgaven uit een twintigtal rijksprogramma's gebundeld. Provincies zijn gevraagd om deze nationale opgaven samen met decentrale opgaven ruimtelijk in te passen en te ordenen in ruimtelijke voorstellen. Hen is gevraagd om dit met gemeenten en waterschappen te doen en om ervoor te zorgen dat de ontwikkelperspectieven van de Novex gebieden hier onderdeel van zijn. Op basis van deze provinciale voorstellen is het de bedoeling om ruimtelijke arrangementen af te sluiten met wederkerige bestuurlijke afspraken tussen Rijk en provincies. De middelen die beschikbaar worden gesteld kunnen bijvoorbeeld worden

ingezet voor inhuur van capaciteit of expertise, zowel voor de ruimtelijke voorstellen en ruimtelijke arrangementen als voor ontwikkelperspectieven van de Novex gebieden. Het gaat om een totaalbedrag van € 3,6 miljoen. De provincie Overijssel ontvangt hiervoor € 0,3 miljoen.

Onder Kerntaak 20 Financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om dit bedrag toe te voegen aan prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Investeringsvoorstel Werkprogramma Netwerkstad Twente PS/2013/846 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel - Spoorzone Zwolle PS/2013/537 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel - Investeringsbesluit Ruimte voor de Vecht PS/2015/917 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel - Investeringsbesluit Samenwerkingsverbanden Water PS/2021/1102793 (bijbehorend besluit).
- MV1 Geen extra gemeenschapsgeld naar budgetoverschrijdende kunst .

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging
- PS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

8

Lasten begrotingswijziging

789

Resultaatbestemming

391

1.1.3 Ontwikkelen en uitvoeren bodem- en ondergrondagenda

Acties 2023

1. Wij geven uitvoering aan de agenda bodem en ondergrond 2021-2025 voor de beleidsontwikkeling.
2. Wij werken samen met onze regionaal netwerken Bodem aan de nieuwe nationale kennisinfrastructuur bodem en ondergrond.
3. Wij implementeren de Omgevingswet voor het onderdeel bodem, inclusief de overdracht van taken aan gemeenten (implementatie fase)
4. Wij werken de uitgangspunten van de rijksoverheid op het gebied van Water en Bodem sturend die eind 2022 worden verwacht uit in ons ruimtelijk beleid van de Omgevingsvisie en de 'ruimtelijke puzzel' (zie prestatie 1.1.1)
5. Wij stimuleren duurzaam gebruik van bodem en ondergrond

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

De door ons vastgestelde uitvoeringsagenda 2023 is uitgevoerd. We zijn gestart met de aanpak PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) en zeer zorgwekkende stoffen, hebben nadere uitwerking verzorgd voor water en bodem sturend als bouwsteen voor onze Omgevingsvisie en stimuleren de toepassing bodemenergie en geothermie.

Het netwerk Onder Twente was één van de zeven landelijke pilot regio's om te werken naar een regionaal kennispunt op bodem en ondergrond. De pilot is succesvol afgerond en Onder Twente is geborgd in het bestuurlijk milieu, duurzaamheid en afval overleg.

De bodeminformatie is overgedragen aan gemeenten. We hebben de gemeenten geïnformeerd over onze omgevingsverordening onder Omgevingswet. Wij hebben het

beleidskader PFAS vastgesteld ter ondersteuning van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) bodem bij gemeenten.

Voor beleidsbrief water en bodem sturend is vertaald naar de situatie in Overijssel. Dit heeft bouwstenen opgeleverd voor onze herziening van de Omgevingsvisie.

Met de agenda bodem en ondergrond 2021-2025 geven invulling aan de landelijke bestuurlijke afspraken bodem om duurzaam gebruik van bodem en ondergrond te stimuleren. Een combinatie van beleid, stimulering, kennisborging en uitvoering (bodemonderzoek en -sanering) dragen we bij aan deze doelstelling.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Dekking projecten bodemsanering

De middelen van deze prestatie zijn niet volledig benut. De dekking van een aantal activiteiten was voorzien vanuit de Reserve Bodemsanering. De projecten zijn uitgevoerd (en de dekking is gevonden) bij andere programma's. Hiermee blijven de middelen in de Reserve Bodemsanering beschikbaar voor bodemsaneringsprojecten.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Gebruik van de diepe ondergrond PS/2015/867 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Gebruik diepe ondergrond in Overijssel PS/2017/417 (bijbehorend besluit)
- Amendement Rutten c.s. - Voorstel gebruik diepe ondergrond
- Motie Stelpstra c.s. - Schadeprotocol gasvelden
- Motie Broekhuijs c.s. - Geen afvalwater in onze Overijsselse ondergrond
- Statenvoorstel - Herijking boringsvrije zone Salland Diep in Zwolle en aanpassing boringsvrije zone Engelse Werk 2020/1100954 (bijbehorend besluit)
- Motie Hermans c.s. - Geen opslag radioactief afval in Duitse zoutkoepels
- Motie vreemd 'Geen nieuwe afvalput in Overijssel'

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

1.1.4 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium

Acties 2023

1. Wij zorgen voor een actueel en adequaat grondbeleid om voor de doelen en projecten van de provincie in te zetten.
2. Wij kopen, verkopen en beheren gronden en opstallen ten behoeve van provinciale doelen en projecten, binnen de kaders van de Nota Grondbeleid 2022.
3. Wij informeren u met de Meerjaren Investeringsprognose Grond (MIG) bij de jaarrekening over de ontwikkelingen in ons grondeigendom.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Wij hebben in 2023 cultuurgrond, natuurgrond en opstallen gekocht en verkocht. Daarnaast hebben we gronden in pacht uitgegeven en panden in gebruik gegeven en beheerd ten

behoefte van het tijdelijk beheer. Wij hebben de jaarlijkse Meerjaren Investeringsprognose Grond (MIG) opgesteld. De paragraaf Grondbeleid van dit Jaarverslag is hierop gebaseerd. In mei 2022 hebt u een Anticiperend Grondfonds Overijssel (AGF) ingesteld. In 2023 hebben wij daar de eerste aankopen in gedaan, een specificatie vindt u in de MIG.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Deze prestatie kleurt oranje vanwege een onderbesteding ten opzichte van het jaarbudget. De oorzaak hiervoor is tweërlei: door verkopen zijn meer baten gerealiseerd dan geraamd. Ook dragen de lagere kosten, voor met name onderhoud, bij aan de onderbesteding. Een deel van de opbrengsten van deze prestatie dient ter dekking van de kosten voor de Ontwikkelopgave en worden daartoe jaarlijks gestort in de Algemene reserve grondzaken.

Voorstel voor resultaatbestemming

Wij stellen u voor om de voordelen ten opzichte van de begroting voor de onderdelen tijdelijk beheer (€ 0,2 miljoen) en Grond voor Grond (€ 0,1 miljoen) ter grootte van € 0,3 miljoen toe te voegen aan de Algemene reserve grondzaken. De resultaatbestemming wordt verwerkt bij Kerntaak 20 (Overhead, financiering en dekkingsmiddelen).

Voorstel voor begrotingswijziging (PS)

Naast de compartimenten voor onder andere tijdelijk beheer en Grond voor Grond bevat de Algemene reserve grondzaken een risicobuffer. Deze risicobuffer is via de Nota grondbeleid genormeerd op 10% van de boekwaarde van de restgronden. Op basis van die normering kan een bedrag van € 0,3 miljoen vrijvallen uit de Algemene reserve grondzaken. Wij stellen u voor dit bedrag toe te voegen aan de Algemene reserve. Deze begrotingswijziging wordt verwerkt bij Kerntaak 20 (Overhead, financiering en dekkingsmiddelen).

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Kaderstelling Grondbeleid/Nota Grondbeleid 2022 PS/2022/1107804 (bijbehorend besluit)
- Anticiperend Grondfonds Overijssel (PS/2022/1103504, besluit)

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

1.1.5 Programma Omgevingswet

Acties 2023

1. Wij maken onze interne werkprocessen Omgevingswet-proof en sluiten deze aan op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Hierbij volgen we de landelijke planning.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Ter voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 hebben we binnen de bekende technische beperkingen van het (landelijke) DSO in 2023 alle voorbereidingen gedaan en de landelijke planning gevolgd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting) Omgevingswet

Op het budget van € 1,06 miljoen is een bedrag overgebleven van € 0,78 miljoen. Deze middelen zijn nog niet nodig geweest, omdat de wet nog niet in werking is getreden. Denk hierbij aan juridische kosten, personele kosten en programmakosten. Zoals bij de eerste en tweede monitor al gemeld doen we nu bij de jaarrekening een voorstel om het geld voor 2024, na inwerkingtreding, te reserveren om de overgang onder de omgevingswet goed te kunnen begeleiden. Ook is er geld nodig voor juridische kosten die pas duidelijk worden als de wet in werking is getreden, zoals bijvoorbeeld voor extra adviesinwinning, mogelijke fouten die ontstaan door het digitale stelsel of door interpretatie van de nieuwe wet.

Programmakosten omgevingswet

Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,48 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.1.5 van de begroting 2024.

Juridische kosten omgevingswet

Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,3 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 10.0 (overhead) van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

786

Dit is wat wij doen

1.2 Schoon en voldoende (drink)water en veilig tegen overstromingen

Bij de uitvoering van de Europese Kaderrichtlijn water werken we met partners aan de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater (1.2.1). Met ons netwerk werken we aan de juiste hoeveelheid oppervlakte- en grondwater (1.2.2). Vanuit onze wettelijke taak zorgen we voor voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst (1.2.3). Bescherming tegen overstromingen en wateroverlast is belangrijk voor een veilige woon- en werkomgeving. In onze Omgevingsvisie en -verordening stellen wij de normering vast voor regionale keringen (dijken langs regionale waterwegen) en wateroverlast (1.2.4). Wij verlenen vergunningen, houden toezicht en handhaven op grond van de Waterwet, Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden en onze Omgevingsverordening (1.2.5).

Prestaties

1.2.1 Bevorderen waterkwaliteit

Acties 2023

1. Wij geven uitvoering aan de provinciale maatregelen uit de planperiode 2022-2027 van de Kaderrichtlijn Water.
2. Wij maken afspraken met onze partners in het deelstroomgebied Rijn-Oost over de tussentijdse evaluatie van de planperiode 2022-2027 van de Kaderrichtlijn Water om het doelbereik zo hoog mogelijk te maken.

3. Wij implementeren instrumentarium en afspraken uit de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater om de Kaderrichtlijn Water te realiseren.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1: De gebiedsdossiers voor drinkwaterwinnings zijn geactualiseerd. Er is een start gemaakt met het opstellen van een nieuw Uitvoeringsprogramma.

Actie 2: In Rijn-Oost-verband en in één-op-één-contacten met de Overijsselse waterschappen wordt steeds gezocht naar mogelijkheden om het doelbereik van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in 2027 zo hoog mogelijk te maken. De provincie participeert daarnaast in de landelijke evaluatie.

Actie 3: Onder leiding van de provincie is een netwerk opgezet van overheden die taken hebben rond Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). In het netwerk wordt kennis vergroot door middel van cursussen en worden ervaringen gedeeld.

Tezamen met onze buurprovincies en waterschappen wordt samengewerkt met Duitse partners.

In 2023 is een bestuursovereenkomst met drie waterschappen en LTO-Noord voorbereid over de cofinanciering van blauwe diensten en het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) in het kader van het NSP-GLB (Europees landbouwbeleid).

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bestedingen in lijn met de begroting

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Regionaal Waterprogramma Overijssel 2019/1101815 (bijbehorend besluit)

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater

Acties 2023

1. Wij voeren met partners het maatregelenprogramma Zoetwatervoorziening Oost Nederland 2022-2027 (onderdeel van het landelijke Deltaprogramma Zoetwater) uit. Wij vervullen hierbij de kassiersfunctie.
2. Wij onderzoeken de verdere cofinancieringsmogelijkheden vanuit de provincie voor het programma Zoetwatervoorziening Oost Nederland 2022-2027.
3. Wij vertalen de actualisatie van de waterverdeling IJsselmeergebied naar onze Omgevingsvisie en Omgevingsverordening.
4. We bereiden samen met de waterschappen de overgang naar de nieuwe Europese regelgeving voor gemeenschappelijk landbouwbeleid voor, gericht op:
  - uitvoering van het deltaplan agrarisch waterbeheer

- o de blauwe diensten en klimaatmaatregelen die een bijdrage leveren aan de waterkwaliteit (prestatie 1.2.1) en waterkwantiteit en die door de agrarische collectieven worden uitgevoerd.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Wij hebben samen met partners gewerkt aan uitvoering van projecten uit het maatregelenprogramma Zoetwatervoorziening Oost Nederland 2022-2027, onder andere via het uitvoeringsprogramma Haarvaten Op Peil in Overijssel en hebben als kassier de laatste eindafrekeningen van partners verwerkt van uitgevoerde projecten uit de periode 2016-2021.

Voor zoetwatermaatregelen bij landgoederen (Proeftuin Opgewekt) is cofinanciering gevonden via de Erfgoeddeal van het Rijk en is de uitvoering gestart.

De nieuwe regionale verdringingsreeks voor het IJsselmeergebied is opgenomen in de geactualiseerde Omgevingsverordening Overijssel. Voor het IJsselmeergebied is een beleidskader nieuwe watervragers opgesteld.

Wij hebben een bestuursovereenkomst opgesteld met de Overijsselse waterschappen en LTO-Noord waarin we afspraken vastleggen over de verdeling van de regionale cofinanciering van voor waterprojecten beschikbare gelden vanuit het Nationaal Strategisch Plan – Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (NSP-GLB), programma Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON), Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) en andere fondsen die een bijdrage leveren aan de water kwaliteit en kwantiteit in de periode 2023-2027.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Binnen beleidsveld 1.2 is op prestatie 1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater van de begrote lasten van € 16,7 miljoen een bedrag van € 19,1 miljoen gerealiseerd waardoor een overbesteding is ontstaan van € 2,4 miljoen. Op de geraamde baten van € 14,0 miljoen is meer gerealiseerd (€ 18,4 miljoen). Dit betreft voornamelijk hogere baten uit de Specifieke uitkering Deltaprogramma Zoetwater 2 fase. Door vertraging bij de beschikbaarstelling van deze bijdrage zijn geprogrammeerde maatregelen uit 2022 alsnog gesubsidieerd en zijn de baten hoger dan voor 2023 geraamd.

Provinciale cofinanciering "Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP)"

De provincie investeert via het programma ZON (Zoetwatervoorziening Oost Nederland) in integrale projecten om water vast te houden en bij een piekafvoer tijdelijk te bergen in de haarvaten van het watersysteem "Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP)". De middelen voor de provinciale cofinanciering zijn o.a. gereserveerd in de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland en in de uitvoeringsreserve KVO. In 2023 is voor deze meerjarige projecten in totaal € 1,3 miljoen gerealiseerd en € 0,86 miljoen niet tot besteding gekomen. Hiervan zou € 0,446 miljoen uit uitvoeringsreserve KVO worden gedekt en € 0,414 miljoen uit de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland. Op basis van de programma afspraken ZON is het nodig de einddatum van het KVO-budget te verlengen tot eind 2024. Wij stellen u voor in te stemmen met deze verlenging.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,446 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.2.2 van de begroting 2024. Verder stellen wij u voor in de begroting 2024 € 0,414 miljoen uit de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland te onttrekken en toe te voegen aan prestatie 1.2.2.

Specifieke uitkering Deltaprogramma Zoetwater 2 fase

Voor de realisatie van uitvoering van de tweede fase Deltaprogramma ontvangen wij van het Rijk voor de periode 2022-2027 een bijdrage van 25% in de kosten van maatregelen die bijdragen aan de vergroting van de waterbeschikbaarheid door zuinig gebruik of het vasthouden, verdelen of aanvoeren van zoetwater. In 2023 is € 4 miljoen meer gerealiseerd dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat het Rijk de regeling later heeft opengesteld dan gepland.

Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland

De realisatie van het programma ZON wordt mede gedekt vanuit de reserve ZON. In 2023 is er voor de realisatie van maatregelen minder uit de reserve onttrokken dan voorzien. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat bij de vaststelling van subsidies van afgeronde projecten de subsidie lager is vastgesteld.

Voor cofinanciering van maatregelen in de land- en tuinbouwsector was € 0,5 miljoen in de begroting opgenomen waar geen subsidieaanvragen voor zijn ontvangen.

Wateronttrekking Twentekanalen

Voor de onttrekking van water aan de Twentekanalen brengt het Rijk ons kosten in rekening die wij vervolgens doorbelasten naar de waterschappen (budgettair neutraal). De lasten en baten hiervoor zijn in 2023 € 0,5 miljoen hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat in 2023 zowel de werkelijke lasten en baten met betrekking tot 2022 zijn gerealiseerd als ook een schatting van de lasten en baten voor 2023.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Hitte, Droogte en Wateroverlast 2021/0016746 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel - Provinciale cofinanciering Europese programma's 2021-2027 2021/1103304 (bijbehorend besluit)

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

859

Resultaatbestemming

1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst

Acties 2023

1. Wij werken vanuit het Investeringsvoorstel Robuuste Drinkwatervoorziening aan de uitvoering van de adaptieve strategie drinkwater.
2. Wij actualiseren samen met onze partners de Gebiedsdossiers Drinkwaterwinning waarin de restopgave voor de kwaliteit van de drinkwaterbronnen tot 2027 is opgenomen.
3. Wij starten met het opstellen met onze partners van een nieuw Maatregelenprogramma Gebiedsdossiers Drinkwaterwinning, waarin we werken aan het veiligstellen van onze drinkwaterwinningen.
4. Wij vertalen met onze partners het 7e actieprogramma Nitraat van de rijksoverheid naar acties in de grondwaterbeschermingsgebieden in Overijssel in samenhang met het Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Conform het investeringsvoorstel zijn verschillende maatregelen in het kader van de Adaptieve Strategie Drinkwater (ASD) verder uitgewerkt. Lopende verkenningen in 2023 waren o.a. de PlanMer drinkwater Salland Diep, Panorama Waterland Sallandse Heuvelrug en preverkenning drinkwaterwinning IJsselvallei.

De actualisatie Gebiedsdossiers Drinkwaterwinning is in 2023 van start gegaan middels een eerste fase. Hieruit is gebleken dat er een verdiepend traject nodig is om de benodigde maatregelen per winlocaties uit te werken. Deze zal in 2024 van start gaan en zal leiden tot keuzes ten aanzien van de gewenste maatregelpakketten voor de komende planperiode. Vanwege uitstel van de financiering vanuit het Rijk voor Provinciaal Programma Landelijk Gebied en het vervallen van de derogatie in grondwaterbeschermingsgebieden zijn voor 2024 nieuwe afspraken nodig, ook financieel. Hierin trekken provincies gezamenlijk op richting o.a. het Rijk.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Binnen beleidsveld 1.2 is op prestatie 1.2.3 Schone drinkwaterbronnen van het geraamde budget aan lasten van € 1,5 miljoen een bedrag van € 0,3 miljoen niet tot besteding gekomen. De geraamde baten van € 1,2 miljoen (grondwaterheffing) zijn gerealiseerd. De onderbesteding op de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door enkele meevallers in de uitbesteding van onderzoeken naar het versneld operationaliseren van de bestaande drinkwaterreserveringen. Daarnaast is de verkenning naar de mogelijkheden tot het uitbreiden van bestaande grondwaterwinningen en benutten van oppervlaktewater versneld intern opgepakt door provincie en Vitens, waardoor kosten lager zijn uitgevallen dan begroot.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel van Presidium bij rapport Rekenkamer Oost-Nederland 'Follow-up grondwaterbescherming voor de publieke drinkwatervoorziening' Statenvoorstel - Opnemen nieuwe drinkwaterwinlocatie Vriezenveen-Daarle in Omgevingsvisie en -verordening
- Statenvoorstel - Actualisatie Belastingverordening Overijssel en tarieventabel voor het jaar 2019
- Statenvoorstel - Rapport Rekenkameronderzoek Oost-Nederland: Drinkwaterbronnen grondig beschermd? 2019/1100893 (bijbehorend besluit)
- Amendement Van Toorn c.s. - Statenvoorstel Rapport Rekenkameronderzoek Oost-Nederland: Drinkwaterbronnen grondig beschermd?
- Motie Brinkhuis c.s. - Drinkwater voor de toekomst
- Statenvoorstel - Regionaal Waterprogramma Overijssel 2019/1101815 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Investeringsvoorstel Robuuste Drinkwatervoorziening 2020/1102873 (bijbehorend besluit)
- Amendement Van Moorsel - Benut mogelijkheden van winning drinkwater uit oppervlaktewater als volwaardig alternatief voor de middellange termijn
- Motie Brinkhuis c.s. - Drinkwater voor en door Overijssel
- Statenvoorstel bij rapport Rekenkamer Oost-Nederland 'Follow-up grondwaterbescherming voor de publieke drinkwatervoorziening' 2022/1102259
- Statenvoorstel verklaring van geen bedenkingen bouw reinwaterkelder Hammerfliet 2022/0104705
- Motie Kerkhof Bouw reinwaterkelder Hammerfliet niet ten koste van omwonenden
- Motie Brinkhuis Actieve rol rond drinkwaterwinning
- Motie waterbewust bouwen
- Motie water voor Oekraïne

- Statenvoorstel bij rapport Rekenkamer 'Als elke druppel telt' PS/1109453 (behorend besluit)
- Brief voorstel Afdoening moties en toezeggingen
- Brief voortgang veiligstellen drinkwatervoorziening
- Brief uitbreiding drinkwaterwinning Hammerfliet

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

1.2.4 Bescherming tegen overstromingen en wateroverlast

Acties 2023

1. Wij ontwikkelen met gemeenten en waterschappen nieuw beleid ten aanzien van wateroverlast en de bijbehorende normering in het kader van water en bodem sturend en de nieuwe omgevingsvisie.
2. Wij participeren in projecten in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma.
3. Wij werken samen met onze partners aan het verder uitwerken van de integrale benadering van het regionale watersysteem, zoals het Programma Integraal Riviermanagement en Samenwerkingsverbanden Water (zie ook prestatie 1.1.2).

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 hebben wij geparticipeerd in landelijke ontwikkelprogramma's rondom wateroverlast en regionale keringen (met provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat), waaronder water en bodem sturend en het proces van de nieuwe omgevingsvisie.

In 2023 hebben we in de volgende projecten uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma geparticipeerd: Zwolle Stadsdijken, Zwolle IJsselwerken (Olst-Zwolle), Mastenbroek IJssel (Zwolle-IJsselmuiden) en Veilige Vecht (Dalfsen-Zwolle). Zwolle Stadsdijken: in mei 2023 is gestart met de uitvoering van de werkzaamheden. Het project IJsselwerken bevond zich in 2023 in de planuitwerkingsfase. Het dijktraject Mastenbroek – IJssel is in 2023 van start gegaan in de fase verkenning. Voor het project Veilige Vecht is in 2023 is het Voorkeursalternatief (VKA) ter inzage gelegd en heeft de commissie milieueffectrapportage een advies uitgebracht op de m.e.r.- procedure.

Wij participeren in de verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle, Novex gebied regio Zwolle, Integraal riviermanagement en diverse andere projecten en programma's. We werken aan een ruimtelijke vertaling van de opgaven voor de nieuwe omgevingsvisie en plannen van onze partners. Het programma Integraal Riviermanagement (IRM) heeft een ontwerp programma onder de Omgevingswet opgeleverd. Voor Samenwerkingsverbanden Water zie 1.1.2.

Het Bestuurlijk Platform IJsselmeergebied heeft in 2023 gewerkt aan een nieuwe governance, waarbij economie, ruimte, waterveiligheid, zoetwater en natuur meer dan voorheen in samenhang worden beschouwd. Overijssel heeft in 2023 de IJsselmeertop georganiseerd en zet in op solide betrokkenheid bij actualisatie van de Deltabeslissing en Voorkeursstrategie Deltaprogramma IJsselmeer vanwege de grote consequenties van een mogelijk hoger IJsselmeerpeil voor onze IJsselvechtdelta (IJVD), inclusief stedelijke gebied van Kampen en Zwolle.

Eind 2023 heeft het waterschap Drents Overijsselse Delta een subsidie ontvangen voor het opzetten van een organisatie voor IJVD 2.0. Vanuit de programmatische aanpak grote wateren (PAGW) is in het najaar 2023 budget beschikbaar gesteld voor een onderzoek naar een lange termijn perspectief IJVD, in samenwerking met hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Keteldelta is onderdeel daarvan, waar waterveiligheid en natuurontwikkeling hand in hand zouden kunnen gaan.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bestedingen in lijn met de begroting

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water

Acties 2023

1. Wij verlenen vergunningen en ontheffingen en handelen meldingen af, binnen de wettelijke termijn. In overleg met de aanvrager kunnen wij van de wettelijke termijn afwijken.
2. Wij voeren het toezicht op de naleving uit overeenkomstig het jaarprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.
3. Wij informeren inwoners, ondernemers en medeoverheden over de regelgeving om de bekendheid te vergroten.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

De werkzaamheden zijn uitgevoerd conform jaarprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) 2023. De eerder gerapporteerde achterstanden zijn ingelopen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bestedingen zijn in lijn met de begroting.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

1.2.7 IJsseldelta programma

Acties 2023

1. Wij ronden de realisatie van de hoog- en laagwatermaatregelen af op de recreatieterreinen rondom Roggebot in overleg met partners en stakeholders.
2. Wij verwijderden onder regie van Flevoland de Roggebotsluis en de Roggebotkering en realiseren vaarvoorzieningen en een nieuwe brug (zie ook prestatie 4.6.6).

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

De realisatie van de hoog- en laagwatermaatregelen op de recreatieterreinen rondom Roggebot is afgerond.

De Roggebotsluis en de Roggebotkering zijn verwijderd en vaarvoorzieningen en een nieuwe brug gerealiseerd (zie ook prestatie 4.6.6).

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

In deze prestatie zijn 2 componenten samengevoegd, te weten het treffen van hoog- en laagwatermaatregelen op de recreatieterreinen gelegen aan het Drontermeer en de coördinatie tussen de projecten in het IJsseldelta plan. Hieronder worden beide componenten verder toegelicht:

Resultaatbestemming Coördinatiebudget:

De lasten binnen dit budget zijn in 2023, mede door doorloop naar 2024, lager dan voorzien. Het voorstel is om de overblijvende middelen toe te voegen aan de jaarschijf 2024. Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,145 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.2.7 IJsseldelta programma van de begroting 2024.

Recreatieterreinen:

In 2023 zijn de werkzaamheden afgerond voor een iets lager (€ 11.802) dan voorzien bedrag. In 2024 wordt de doeluitkering afgerekend met het Rijk.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Provinciale Coördinatie regeling IJsseldelta fase 2 PS/2019/53 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel - Ombouw provinciale weg N307 Roggebot-Kampen PS/2019/54 (bijbehorend besluit).

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

145

Dit is wat wij doen

1.3 Woningbouwontwikkelingen die aansluiten bij de regionale vraag

Om de woningvoorraad toekomstbestendig te maken werken wij met onze partners aan een evenwichtige woningmarkt (1.3.2). Belangrijk instrument hierbij zijn de regionale woonagenda's (1.3.1), deze ontwikkelen we en voeren we uit samen met onze partners.

Prestaties

1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's

Acties 2023

1. Wij voeren samen met ons netwerk waaronder de Woonkeuken en de rijksoverheid de woonagenda's en de landsdekkende woondeals uit die naar verwachting eind 2022 worden vastgesteld. Dit doen we in samenhang met ons investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail (zie prestatie 1.4.2).
2. Wij voeren onze wettelijke taken uit als toezichthouder huisvesten statushouders. Gezien de toegenomen taakstelling wordt de uitvoering van deze wettelijke taak geïntensiveerd.
3. Wij bereiden ons voor op de eventueel aanvullende taak van de provincie op opvang van asielzoekers. Waarover de rijksoverheid eind 2022 een besluit neemt.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Wij voeren conform planning de woonagenda's en landelijke woondeals uit. Dit hebben wij samen met stakeholders op de woningmarkt gedaan.

In 2023 hebben wij de uitvoering van het toezicht geïntensiveerd, door middel van proactief bestuurlijk het gesprek aan te gaan met gemeenten over de opgaven en het periodiek monitoren van voortgang ten aanzien van de huisvestingsopgave.

De spreidingswet is aangenomen in 2024 en naar alle waarschijnlijkheid komt er geen aanvullende toezichtstaak voor provincies gezien de toezichtstaak in het aangepaste wetsvoorstel bij het Rijk blijft liggen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Zoals toegelicht bij prestatie 1.4.2 worden met in gang van 2024 op deze prestatie de baten en lasten vanuit de Specifieke uitkering voor flexpools verantwoord op deze prestatie. Wij hebben besloten om de baten en lasten voor deze prestatie te verhogen met € 1,0 miljoen. Ook vanaf prestatie 1.4.2 wordt als voorgestelde resultaatbestemming het budget voor deze prestatie in 2024 verhoogd met € 0,5 miljoen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Rekenkamerrapport inzake wonen PS/2018/813
- Statenvoorstel - Investeringsvoorstel Ruimte, Wonen, (Binnen)steden en Retail Fase 1 2019/1101901 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel - Investeringsvoorstel Ruimte Wonen en Retail fase 2 2020/1103074 (bijbehorend besluit).
- Motie Tattersall c.s. Versnelling bouwaanvragen 2022/1106660

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

994

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

453

1.3.2 Toekomstbestendig maken van de woningvoorraad

Acties 2023

Wij dragen bij aan het toekomstbestendig maken van de woningvoorraad via het ontwikkelen en uitvoeren van de woonagenda's (prestatie 1.3.1) en het investeringsprogramma Ruimte, Wonen en Retail (prestatie 1.4.2).

Daarnaast voeren wij de volgende acties uit:

1. Wij ondersteunen gemeenten bij het versnellen van de procedures voor woningbouwplannen via de regeling flexpools mits onze aanvraag voor rijks gelden hiervoor eind 2022 wordt goedgekeurd.
2. Wij verantwoordt onder deze prestatie het financiële verloop van de startersleningen die de provincie tot en met 2015 heeft verstrekt. Het betreft hypotheekleningen met een looptijd van 30 jaar. Het verloop bestaat uit enerzijds de beheersvergoeding aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en betreft verder de rentebaten op verstrekte leningen. De baten en lasten op deze kostenpost zijn door ons niet te beïnvloeden.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 zijn subsidies verleend vanuit de regeling Flexpools versnellen woningbouw. In totaal hebben 15 gemeenten een subsidie ontvangen. De gelden vanuit de flexpools versnellen woningbouw worden gebruikt om capaciteit en expertise in te huren om de sleutelprojecten versneld te realiseren.

Onder deze prestatie is de financiële afwikkeling opgenomen van de startersleningen. Deze leningen zijn tot 2016 door de provincie verstrekt en de afwikkeling is voor de provincie niet beïnvloedbaar. Deze bestaat uit enerzijds de beheersvergoeding aan de Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en betreft verder de rentebaten voor verstrekte leningen. De aflossing van de leningen, beheersvergoeding en rentebaten vloeien voort uit contractuele afspraken.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Onder deze prestatie is de financiële afwikkeling opgenomen van de startersleningen. Deze leningen zijn tot 2016 door de provincie verstrekt en de afwikkeling is voor de provincie niet beïnvloedbaar. Deze bestaat uit enerzijds de beheersvergoeding aan de Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en betreft verder de rentebaten voor verstrekte leningen. De aflossing van de leningen, beheersvergoeding en rentebaten vloeien voort uit contractuele afspraken.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen met meerwaarde voor de omgeving

Met onze partners onderzoeken we wat het betekent voor onze leefomgeving dat het natter, droger en warmer wordt. Wij zorgen er voor dat de leefomgeving in 2050 zo is ingericht dat we hier zo weinig mogelijk last van hebben en zo veel mogelijk kansen benutten (klimaatadaptief ingericht) (1.4.1). We werken aan toekomstbestendige steden door in te zetten op gebiedsontwikkeling, wonen, binnensteden en retail (1.4.2). We werken daarnaast aan een vitaal platteland en de verbinding tussen stad en land (1.4.3).

Prestaties

1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050

Acties 2023

1. Wij voeren het investeringsbesluit Hitte, droogte en wateroverlast uit samen met onze partners, waarbij we de DPRA werkregio's ondersteunen bij het uitvoeren van hun uitvoeringsprogramma's. Samen met de Zoetwatervoorziening Oost Nederland partners voeren we het programma ZON uit. (zie ook prestatie 1.2.2).
2. Wij stimuleren via de subsidieregeling Klimaatadaptatie gemeenten en waterschappen om concrete projecten en processen uit te voeren.
3. Wij voeren het provinciale programma klimaatadaptatie uit.
4. Wij werken de uitgangspunten van de rijksoverheid op het gebied van Water en Bodem sturend die eind 2022 worden verwacht uit in ons ruimtelijk beleid van de Omgevingsvisie en de 'ruimtelijke puzzel' (zie prestatie 1.1.1)

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Het investeringsbesluit Hitte, droogte en wateroverlast is uitgevoerd. Voor de ondersteuning van de Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA)-werkregio's en het uitvoeringsprogramma Zoetwater Oost Nederland (ZON) gebruiken wij de financiële middelen van het investeringsbesluit (2023-2027).

De subsidieregeling voor concrete projecten en processen is in 2023 met succes afgerond. Wij hebben in totaal zes projecten met deze regeling kunnen ondersteunen.

De maatregelen uit het programma Klimaatadaptatie zijn in 2023 uitgevoerd en afgerond. Maatregelen voor de coalitieperiode 2023-2027 worden geïntegreerd in het Regionaal Waterprogramma (RWP).

In 2023 hebben wij een bouwstenen notitie Water Bodem Sturend opgeleverd. Deze notitie heeft nadere inzichten opgeleverd voor de herziening van onze omgevingsvisie.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Binnen beleidsveld 1.4 is op prestatie 1.4.1 'Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050' van het geraamde budget aan lasten van € 5,6 miljoen een bedrag van € 2,8 miljoen gerealiseerd. De geraamde baten van € 0,7 miljoen zijn grotendeels gerealiseerd.

Specifieke uitkering tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027

In 2022 is een beschikking ontvangen voor een specifieke uitkering van het Rijk voor de tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027.

In 2023 subsidies aangevraagd die in behandeling zijn genomen en in 2024 worden beschikt. Hiervoor reserveren wij € 0,3 miljoen en voegen dit bedrag toe aan de begroting 2024.

Wij hebben besloten om de begrote baten en lasten van de jaarschijf 2024 van prestatie 1.4.1 in de begroting 2024, vanuit de doeluitkering tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027, te verhogen met € 0,3 miljoen.

Investeringsimpuls Klimaatadaptatie

Binnen het programma Hitte, droogte en wateroverlast ondersteunen we de DPRA werkregio's (Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie) bij het uitvoeren van hun uitvoeringsprogramma's. Wij doen dat via de 'subsidieregeling Klimaatadaptatie gemeenten en waterschappen'.

Het geraamde subsidiebudget is in 2023 niet geheel tot besteding gekomen doordat er minder subsidie aanvragen zijn ontvangen. Op een budget van € 4,5 miljoen resteert in 2023 € 2,7 miljoen. We houden hiervan € 2,3 miljoen beschikbaar voor dekking van toekomstige kosten van de subsidieregeling klimaatadaptatie.

Verder zijn er in 2023 subsidies aangevraagd die in behandeling zijn genomen en in 2024 worden beschikt. Hiervoor reserveren wij € 0,3 miljoen en voegen dit bedrag toe aan de begroting 2024.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 2,6 miljoen door te schuiven naar de begroting 2024 van prestatie 1.4.1 'Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050'.

Vrijval KVO

Op prestatie 1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050 zijn incidentele middelen gedekt uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel voor € 0,1 miljoen niet tot besteding gekomen. Dit restant valt vrij naar de algemene middelen en wij stellen voor € 0,1 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan Algemene reserve. Deze mutatie wordt verwerkt in Kerntaak 20.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Hitte, Droogte en Wateroverlast 2021/0016746 (bijbehorend besluit)

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

308

Lasten begrotingswijziging

2879

Resultaatbestemming

1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail

Acties 2023

1. Wij ronden ons Investeringsprogramma Ruimte Wonen en Retail fase 2 af.
2. Wij ondersteunen gemeenten en centropartijen met het werken aan toekomstbestendige binnensteden, compacte centra en complexe gebiedsontwikkelingen. Wij zoeken hierbij de verbinding met andere programma's zowel binnen als buiten de provincie.
3. Wij stimuleren samen met onze partners in onder andere de Woonkeuken en de rijksoverheid de versnelling van de woningbouw en de huisvesting van doelgroepen en flexibele huisvesting.
4. Wij stimuleren via de Overijsselse Retailaanpak toekomstbestendige retail door in te zetten op innovatief ondernemerschap, samenwerking en ruimtelijk detailhandelsbeleid.

5. Wij ondersteunen gemeenten om rijksmiddelen aan te vragen voor binnensteden en woningbouw.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Acties 1/2/3/4 Wij hebben in 2023 het programma Ruimte Wonen Retail afgerond. In dit programma hebben wij samen met onze partners in de (binnen)steden gewerkt aan binnensteden, retail en wonen. Dit heeft onder andere geresulteerd in netwerksamenwerking, transformatieprojecten, binnenstadsvisies, binnenstedelijke herinrichtingen, versterking van samenwerking tussen partners en stimulering van de bouw van flexwoningen.

Actie 5 Met ons programma sluiten wij aan bij rijksregelingen (Woningbouwimpuls, Impulsaanpak Binnensteden, Woningbouwimpuls, Impulsaanpak Binnensteden, Volkshuisvestingsfonds en de Regeling Stimulering Flexwonen). In totaal hebben onze gemeenten € 317 miljoen aan rijkssubsidies gehonoreerd gekregen in deze periode.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaat prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail

Binnen beleidsdoel 1.4 is € 8,3 miljoen beschikbaar gesteld aan begrote lasten voor prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail waarvan € 4,6 miljoen is gerealiseerd. Aan baten is € 1,8 miljoen geraamd en € 0,8 miljoen gerealiseerd. Op deze prestatie resteert in 2023 een saldo van € 2,8 miljoen.

Het grootste deel van het resterende saldo wordt veroorzaakt door de lastneming van subsidies (€ 1,6 miljoen). De meerjarig verleende subsidies moeten aan de uitvoeringsperiode van het project worden toegerekend. Dat veroorzaakt in het boekjaar 2023 een onderbesteding. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer vrij beschikbaar. Verder zijn er in 2023 subsidies aangevraagd die in behandeling zijn genomen en in 2024 worden beschikt. Hiervoor reserveren wij € 0,4 miljoen en voegen dit bedrag toe aan de begroting 2024.

In verband met de latere verantwoording van de lasten van verstrekte subsidies stellen wij u in aanvulling op onderstaande begrotingswijziging voor, om het looptijdeinde voor het KVO-budget voor deze prestatie te verschuiven van 2026 naar 2028.

Actualisering lastneming meerjarige subsidies

Wij stellen u voor de lasten en bijbehorende onttrekking aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel op prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail voor de jaren 2024-2028 te wijzigen met respectievelijk - € 2,4 miljoen in 2024, € 1,3 miljoen in 2025, € 0,9 miljoen in 2026, € 1,0 miljoen in 2027 en € 1,0 miljoen in 2028.

Nog toe te kennen subsidies

Eind 2023 zijn subsidieaanvragen ontvangen die nog passen onder het gepubliceerde subsidieplafond. Voor deze nog toe te wijzen aanvragen stellen wij u voor om de begrote lasten voor prestatie 1.4.2 in de begroting 2024 te verhogen met € 0,4 miljoen en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (GS wijziging € 994K)

Wij hebben een beschikking ontvangen voor een specifieke uitkering van het Rijk voor de flexibele inzet woningbouw.

Deze is bedoeld voor decentrale overheden om vertragingen in woningbouwprojecten en gebiedsontwikkelingen te voorkomen.

Voor de niet bestede middelen (€ 1,0 miljoen) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2024 en dit toe te voegen aan de begroting 2024 prestatie 1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's.

Uitvoering Motie gezamenlijke ambities 2023 – 2e tranche (resultaatbestemming)

Voor de versnelling van de woningbouw heeft u bij de begroting 2023 (PS23-000024) een motie aangenomen voor de inhuur van ambtelijke dan wel juridische ondersteuning voor versnelling bouwaanvragen (€ 0,5 miljoen). In de motie wordt specifiek verwezen naar het ontbreken van voldoende financiële middelen en capaciteit bij gemeenten, de gerechtelijke uitspraak in het stikstofdossier en de eindigheid van capaciteit bij adviesbureaus. Met de extra impuls vraagt U om een intensivering van onder andere het aanjaagteam woningbouw en de regeling flexpools. In 2023 hebben we met name ingezet om gemeenten te helpen met extra onderzoeken die nodig zijn door het afschaffen van de bouwvrijstelling voor stikstof en ondersteuning van gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen en vergunningverlening. Door het gebrek aan capaciteit bij adviesbureaus hebben we deze opdrachten in 2023 nog niet kunnen verlenen. In 2024 zijn we voornemens om deze opdrachten in gang te zetten. In 2023 hebben we al wel een klein gedeelte van het budget in kunnen zetten voor de versnelling van de woningbouw.

Resultaatbestemming

Wij stellen u voor € 0,5 miljoen via resultaatbestemming beschikbaar te houden en dit toe te voegen aan de begroting 2024 prestatie 1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Investeringsvoorstel Ruimte, Wonen, (Binnen)steden en Retail Fase 1 2019/1101901 (bijbehorend besluit).
- Motie Brinkhuis c.s.- Groen bouwen.
- Motie Veltmeijer c.s. - Retail II.
- Motie Courtz c.s. - Retail en centra in en na Corona.
- Statenvoorstel - Crisisarrangementen voor de Retail 2020/1102359 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel - Investeringsvoorstel Ruimte Wonen Retail fase 2 2020/1103074 (bijbehorend besluit).
- Amendement Duitman - Monitoring investeringsprogramma Ruimte Wonen en Retail.
- Amendement Wissink - Sleutelprojecten compacte centra en wonen.
- Motie Wissink c.s. -Aanvullende ambities deel 1
- Statenvoorstel - Aanvullende ambities begroting 2022 PS/2021/110451 (bijbehorend besluit).
- Statenvoorstel onderzoeksrapport Rekenkamer Oost-Nederland 'Meer vitaliteit, minder leegstand? - De inzet van de provincie Overijssel bij leegstand' 2022/1102301

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

-2093

Resultaatbestemming

0

1.4.3 Actieplan Leefbaar Platteland

Acties 2023

1. Wij werken samen met onze partners, zoals gemeenten, de 'Overijsselse vereniging voor krachtige kernen (OVKK)' en wetenschappers, aan de uitvoering van het investeringsvoorstel Leefbaar Platteland. We ontwikkelen een aanpak leefbaar

platteland op basis van drie leidraden: toekomstkracht, informatiepositie en lokale identiteit van het platteland.

2. Wetenschappers voltooien de provinciale bouwsteen 'Platteland kiest positie' waarin we de doelen en ambities voor de provincie tot 2040 in beschrijven.
3. Wij stimuleren met de subsidieregeling initiatieven voor een Leefbaar platteland.
4. Wij organiseren via de methodiek 'Dorpsschool' ontmoetingen tussen lokale initiatieven, wetenschap en overheid waarbij partijen elkaar inspireren en verder helpen.
5. Wij onderzoeken met een impactmeting de invloed van ons programma Leefbaar Platteland en doen aanbevelingen voor verdere ontwikkeling.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 zijn alle acties gerealiseerd en hebben wij het programma Leefbaar Platteland 2019-2023 afgerond. Daarmee hebben we in de coalitieperiode 2019-2023 invulling gegeven aan de provinciale ambitie voor een aanpak Leefbaar Platteland. De afgelopen jaren is gewerkt aan een krachtig, zelfbewust en toekomstbestendig platteland, waarbij gekozen is voor een aanpak in nauwe samenwerking met onze inwoners. Immers, inwoners kennen als geen ander de uitdagingen en kansen van hun omgeving. Met Leefbaar Platteland is de basis gelegd voor een verdere uitwerking van provinciaal beleid voor het platteland voor de komende jaren. Alle resultaten van het programma zijn te lezen via: Brief en bijlagen verantwoording Leefbaar Platteland 2019-2023.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bestedingen in lijn met de begroting

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen

Acties 2023

1. Voor de ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen in 's Heerenbroek, Deventer en naar verwachting Almelo maken wij in 2023 een deel van onze financiële bijdrage over.
2. Voor Deventer en Almelo sluiten we hiervoor een bestuursovereenkomst af. Voor de verkabeling in 's Heerenbroek wordt de bijdrage gedaan op basis van de bestaande bestuursovereenkomst met de gemeente Kampen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 zijn geen bijdragen overgemaakt naar Kampen ('s-Heerenbroek), Deventer en Almelo. De tweede termijn 's-Heerenbroek wordt bij aanvang van de werkzaamheden, medio 2024 overgemaakt. Deventer, Almelo en Enschede zijn nog niet in uitvoering. De planning wordt in hoofdzaak bepaald door de netwerkbeheerders.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bijdrage verkabeling 's Heerenbroek

Het budget voor prestatie 1.4.4 van € 1,3 miljoen is in 2023 niet tot besteding gekomen. Dit betreft de verkabeling (ondergronds brengen) 's Heerenbroek. Aan gemeente Kampen is in 2022 een eerste termijn van € 1,3 miljoen uitgekeerd. De tweede termijn van € 1,3 miljoen zal rond de zomer 2024 worden aangevraagd en uitgekeerd. Dan start de daadwerkelijke uitvoering van het verkabelen. De middelen zijn voor € 0,7 miljoen gereserveerd in de reserve verstrekte subsidies en voor € 0,6 miljoen in de uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,2 miljoen door te schuiven naar 2024 en € 0,4 miljoen door te schuiven naar 2025 en te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de betreffende jaarschijven van prestatie 1.4.4. Verder stellen wij u voor € 0,7 miljoen door te schuiven naar 2025 door de lasten van prestatie 1.4.4

'Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen' voor de jaarschijf 2025 met € 0,7 miljoen te verhogen en dit bedrag te onttrekken aan de reserve verstrekte subsidies voor de afwikkeling van meerjarige subsidies.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel - Uitvoering motie ondergronds verkabelen 's Heerenbroek PS/2019/1100082 (bijbehorend besluit)
- Statenvoorstel - Financiering ondergrondse verkabeling 2020/1100066 (bijbehorend besluit)
- Motie Wissink c.s. - Aanvullende ambities deel 1
- Statenvoorstel - Aanvullende ambities begroting 2022 PS/2021/110451 (bijbehorend besluit).

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging
- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

200

Resultaatbestemming

Financiën

In onderstaande tabel staan de lasten, baten en saldo van deze kerntaak. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Lasten						

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
1.1 Goede ruimtelijke ordening op en onder de grond						
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	421	348	770	543	227	148
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	1.513	1.096	2.609	1.475	1.135	1.180
1.1.3 Ontwikkelen en uitvoeren bodem- en ondergrondagenda	271	0	271	192	79	0
1.1.4 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	994	1.506	2.500	1.943	557	0
1.1.5 Programma Omgevingswet	450	635	1.085	294	792	786
Totaal 1.1 Goede ruimtelijke ordening op en onder de grond	3.650	3.585	7.235	4.447	2.789	2.114
1.2 Schoon en voldoende (drink)water en veilig tegen overstromingen						
1.2.1 Bevorderen waterkwaliteit	785	190	975	801	175	0
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	48	16.670	16.718	19.121	-2.404	859
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	1.002	506	1.508	1.204	304	0
1.2.4 Bescherming tegen overstromingen en wateroverlast	113	0	113	110	2	0
1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water	67	0	67	72	-5	0
1.2.7 IJsseldelta programma	491	1.153	1.644	1.488	156	145
Totaal 1.2 Schoon en voldoende (drink)water en veilig tegen overstromingen	2.506	18.519	21.025	22.796	-1.772	1.004
1.3 Vraag en aanbod woningen zijn in evenwicht						
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	266	79	345	251	94	0
1.3.2 Toekomstbestendig maken van de woningvoorraad	28	-5	23	11	12	0
Totaal 1.3 Vraag en aanbod woningen zijn in evenwicht	293	74	368	262	106	0
1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen met meerwaarde voor de omgeving						
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	625	4.989	5.614	2.837	2.777	2.879
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	228	8.135	8.363	4.592	3.771	-1.640
1.4.3 Actieplan Leefbaar Platteland	0	1.441	1.441	1.425	16	0

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	2.284	-984	1.300	0	1.300	200
Totaal 1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen met meerwaarde voor de omgeving	3.137	13.581	16.718	8.854	7.863	1.439
1.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
1.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	7.876	1.099	8.975	8.457	518	0
Totaal 1.66 Totaal personeelsgebonden kosten	7.876	1.099	8.975	8.457	518	0
Totaal Lasten	17.462	36.858	54.320	44.816	9.504	4.557
Baten						
1.1 Goede ruimtelijke ordening op en onder de grond						
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	242	148	390	156	234	8
1.1.3 Ontwikkelen en uitvoeren bodem- en ondergrondagenda	0	0	0	77	-77	0
1.1.4 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	841	3.109	3.950	4.017	-67	0
1.1.5 Programma Omgevingswet	0	0	0	-6	6	0
Totaal 1.1 Goede ruimtelijke ordening op en onder de grond	1.083	3.257	4.340	4.244	96	8
1.2 Schoon en voldoende (drink)water en veilig tegen overstromingen						
1.2.1 Bevorderen waterkwaliteit	0	320	320	189	130	0
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	10	14.031	14.041	18.394	-4.353	0
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	1.065	97	1.162	1.203	-41	0
1.2.4 Bescherming tegen overstromingen en wateroverlast	0	0	0	15	-15	0
1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water	36	0	36	74	-38	0
1.2.7 IJsseldelta programma	0	1.153	1.153	1.141	12	0
Totaal 1.2 Schoon en voldoende (drink)water en veilig tegen overstromingen	1.111	15.601	16.712	21.017	-4.305	0
1.3 Vraag en aanbod woningen zijn in evenwicht						
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	0	100	100	22	78	994
1.3.2 Toekomstbestendig maken van de woningvoorraad	240	-44	196	198	-2	0
Totaal 1.3 Vraag en aanbod	240	56	296	220	77	994

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
woningen zijn in evenwicht						
1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen met meerwaarde voor de omgeving						
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	0	771	771	680	91	308
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	0	1.846	1.846	858	988	0
Totaal 1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen met meerwaarde voor de omgeving	0	2.617	2.617	1.538	1.078	308
1.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
1.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	0	0	132	-132	0
Totaal 1.66 Totaal personeelsgebonden kosten	0	0	0	132	-132	0
Totaal Baten	2.434	21.530	23.965	27.150	-3.186	1.310
Resultaat	-15.028	-15.328	-30.356	-17.666	-12.690	-3.247

Voorgestelde begrotingswijzigingen

Prestatie	PS/GS Begrotingswijziging of Resultaatbestemming	Voorgestelde begrotingswijziging / resultaatbestemming	Baten	Lasten	Saldo	Financiële toelichting prestatie
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	GS Begrotingswijziging	-148	0	148	-148	<p>Herziening omgevingsvisie</p> <p>In 2023 is €0,15 miljoen overgebleven op een budget van €0,47 miljoen. Tijdens Monitor-II is er een deel van het budget van 2024 naar voren gehaald voor mogelijke extra bestedingen in 2023. Dit bedrag, € 0,15 miljoen, is uiteindelijk niet besteed in 2023 vanwege het later uitvoeren van de omgevingseffectrapportage (OER). De aanbesteding voor deze opdracht is in januari 2024 gegund. Het extra gereserveerde bedrag voor 2023 wordt daarom weer overgeheveld om te besteden in 2024. We verwachten in de eerste helft van 2025 een nieuwe omgevingsvisie aan PS aan te bieden. We verwachten met het huidige budget voor 2024 voldoende te hebben tot na vaststelling van de omgevingsvisie in 2025. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,15 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.1.1 van de begroting 2024.</p>
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	GS Begrotingswijziging	0	8	8	0	<p>Binnen beleidsdoel 1.1 is € 2,2 miljoen beschikbaar gesteld voor prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit. Op deze prestatie resteert een saldo van € 0,9 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door meerjarige projecten die doorlopen in 2024 (Poort van het Vechtdal en Zwolle en 'Brede Welvaart in het Vechtdal'). Voor de beschikbaar gestelde middelen geldt een einddatum voor de beschikbaarheid van het budget tot ultimo 2023. Vanwege doorlopende verplichtingen wordt voorgesteld de einddatum te verlengen naar 31-12-2024.</p> <p>Poort van het Vechtdal en Zwolle en 'Brede Welvaart in het Vechtdal' Wij stellen u voor de niet bestede middelen (€ 0,8 miljoen) door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit van de begroting 2024. Deze te dekken door € 0,8 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Tevens stellen wij voor de einddatum voor de beschikbaarheid van het budget te verlengen naar 31-12-2024</p> <p>Specifieke uitkering NOVEX gebied regio Zwolle Voor uitvoering van activiteiten die randvoorwaardelijk zijn voor het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in het NOVEX gebied regio Zwolle is een rijksbijdrage van € 0,15 miljoen geraamd. Voor de niet bestede middelen (€ 8.100) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2024.</p>

1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	Resultaatbestemming	-391	0	391	-391	<p>NOVEX gebied regio Zwolle (provinciale bijdrage)Voor het NOVEX gebied regio Zwolle werken wij samen met onze partners bij de rijksoverheid en regionale overheden en zijn wij kassier en ontvangen bijdragen van de partners in de gezamenlijke kosten. De samenwerking in het NOVEX gebied regio Zwolle kent een meerjarige doorlooptijd. Voor het provinciale aandeel in deze kosten hebben wij in de budgetten van 2023 middelen gereserveerd en zijn van onze partners bijdragen in de kosten ontvangen. In 2023 is niet het gehele budget tot besteding gekomen.</p> <p>Vanwege de meerjarige doorlooptijd stellen wij u voor, zoals reeds bij de 2e monitor aangekondigd, de niet bestede gelden ten bedrage van € 91.000 middels resultaatbestemming door te schuiven naar 2024 op prestatie 1.1.2.</p> <p>Novex (Decembercirculaire)De middelen die via deze decentrale-uitkering beschikbaar worden gesteld zijn bestemd voor de verdere uitwerking van het programma Novex (Nationale Omgevingsvisie Extra) op provinciaal niveau. In het provinciale startpakket fysieke leefomgeving zijn nationale opgaven uit een twintigtal rijksprogramma's gebundeld. Provincies zijn gevraagd om deze nationale opgaven samen met decentrale opgaven ruimtelijk in te passen en te ordenen in ruimtelijke voorstellen. Hen is gevraagd om dit met gemeenten en waterschappen te doen en om ervoor te zorgen dat de ontwikkelperspectieven van de Novex gebieden hier onderdeel van zijn. Op basis van deze provinciale voorstellen is het de bedoeling om ruimtelijke arrangementen af te sluiten met wederkerige bestuurlijke afspraken tussen Rijk en provincies. De middelen die beschikbaar worden gesteld kunnen bijvoorbeeld worden ingezet voor inhuur van capaciteit of expertise, zowel voor de ruimtelijke voorstellen en ruimtelijke arrangementen als voor ontwikkelperspectieven van de Novex gebieden. Het gaat om een totaalbedrag van € 3,6 miljoen. De provincie Overijssel ontvangt hiervoor € 0,3 miljoen.</p> <p>Onder Kerntaak 20 Financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om dit bedrag toe te voegen aan prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit.</p> <p>Binnen beleidsdoel 1.1 is € 2,2 miljoen beschikbaar gesteld voor prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit. Op deze prestatie resteert een saldo van € 0,9 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door meerjarige projecten die doorlopen in 2024 (Poort van het Vechtdal en Zwolle en 'Brede Welvaart in het Vechtdal'). Voor de beschikbaar gestelde middelen geldt een einddatum voor de beschikbaarheid van het budget tot ultimo 2023. Vanwege doorlopende verplichtingen wordt voorgesteld de einddatum te verlengen naar 31-12-2024.</p> <p>Poort van het Vechtdal en Zwolle en 'Brede Welvaart in het Vechtdal'Wij stellen u voor de niet bestede middelen (€ 0,8</p>
---	---------------------	------	---	-----	------	---

miljoen) door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit van de begroting 2024. Deze te dekken door € 0,8 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Tevens stellen wij voor de einddatum voor de beschikbaarheid van het budget te verlengen naar 31-12-2024. Specifieke uitkering NOVEX gebied regio Zwolle Voor uitvoering van activiteiten die randvoorwaardelijk zijn voor het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in het NOVEX gebied regio Zwolle is een rijksbijdrage van € 0,15 miljoen geraamd. Voor de niet bestede middelen (€ 8.100) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2024.

NOVEX gebied regio Zwolle (provinciale bijdrage) Voor het NOVEX gebied regio Zwolle werken wij samen met onze partners bij de rijksoverheid en regionale overheden en zijn wij kassier en ontvangen bijdragen van de partners in de gezamenlijke kosten. De samenwerking in het NOVEX gebied regio Zwolle kent een meerjarige doorlooptijd. Voor het provinciale aandeel in deze kosten hebben wij in de budgetten van 2023 middelen gereserveerd en zijn van onze partners bijdragen in de kosten ontvangen. In 2023 is niet het gehele budget tot besteding gekomen.

Vanwege de meerjarige doorlooptijd stellen wij u voor, zoals reeds bij de 2e monitor aangekondigd, de niet bestede gelden ten bedrage van € 91.000 middels resultaatbestemming door te schuiven naar 2024 op prestatie 1.1.2.

Novex (Decembercirculaire) De middelen die via deze decentrale-uitkering beschikbaar worden gesteld zijn bestemd voor de verdere uitwerking van het programma Novex (Nationale Omgevingsvisie Extra) op provinciaal niveau. In het provinciale startpakket fysieke leefomgeving zijn nationale opgaven uit een twintigtal rijksprogramma's gebundeld. Provincies zijn gevraagd om deze nationale opgaven samen met decentrale opgaven ruimtelijk in te passen en te ordenen in ruimtelijke voorstellen. Het is gevraagd om dit met gemeenten en waterschappen te doen en om ervoor te zorgen dat de ontwikkelperspectieven van de Novex gebieden hier onderdeel van zijn. Op basis van deze provinciale voorstellen is het de bedoeling om ruimtelijke arrangementen af te sluiten met wederkerige bestuurlijke afspraken tussen Rijk en provincies. De middelen die beschikbaar worden gesteld kunnen bijvoorbeeld worden ingezet voor inhuur van capaciteit of expertise, zowel voor de ruimtelijke voorstellen en ruimtelijke arrangementen als voor ontwikkelperspectieven van de Novex gebieden. Het gaat om een totaalbedrag van € 3,6 miljoen. De provincie Overijssel ontvangt hiervoor € 0,3 miljoen.

Onder Kerntaak 20 Financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om dit bedrag toe te voegen aan prestatie 1.1.2

1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	PS Begrotingswijziging	-781	0	781	<p>Ruimtelijke ordening en kwaliteit.</p> <p>Binnen beleidsdoel 1.1 is € 2,2 miljoen beschikbaar gesteld voor prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit. Op deze prestatie resteert een saldo van € 0,9 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door meerjarige projecten die doorlopen in 2024 (Poort van het Vechtdal en Zwolle en 'Brede Welvaart in het Vechtdal'). Voor de beschikbaar gestelde middelen geldt een einddatum voor de beschikbaarheid van het budget tot ultimo 2023. Vanwege doorlopende verplichtingen wordt voorgesteld de einddatum te verlengen naar 31-12-2024.</p> <p>Poort van het Vechtdal en Zwolle en 'Brede Welvaart in het Vechtdal' Wij stellen u voor de niet bestede middelen (€ 0,8 miljoen) door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit van de begroting 2024. Deze te dekken door € 0,8 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Tevens stellen wij voor de einddatum voor de beschikbaarheid van het budget te verlengen naar 31-12-2024</p> <p>Specifieke uitkering NOVEX gebied regio Zwolle Voor uitvoering van activiteiten die randvoorwaardelijk zijn voor het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in het NOVEX gebied regio Zwolle is een rijksbijdrage van € 0,15 miljoen geraamd. Voor de niet bestede middelen (€ 8.100) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2024.</p> <p>NOVEX gebied regio Zwolle (provinciale bijdrage) Voor het NOVEX gebied regio Zwolle werken wij samen met onze partners bij de rijksoverheid en regionale overheden en zijn wij kassier en ontvangen bijdragen van de partners in de gezamenlijke kosten. De samenwerking in het NOVEX gebied regio Zwolle kent een meerjarige doorlooptijd. Voor het provinciale aandeel in deze kosten hebben wij in de budgetten van 2023 middelen gereserveerd en zijn van onze partners bijdragen in de kosten ontvangen. In 2023 is niet het gehele budget tot besteding gekomen.</p> <p>Vanwege de meerjarige doorlooptijd stellen wij u voor, zoals reeds bij de 2e monitor aangekondigd, de niet bestede gelden ten bedrage van € 91.000 middels resultaatbestemming door te schuiven naar 2024 op prestatie 1.1.2.</p> <p>Novex (Decembecirculaire) De middelen die via deze decentrale-uitkering beschikbaar worden gesteld zijn bestemd voor de verdere uitwerking van het programma Novex (Nationale Omgevingsvisie Extra) op provinciaal niveau. In het provinciale startpakket fysieke leefomgeving zijn nationale opgaven uit een twintigtal rijksprogramma's gebundeld. Provincies zijn gevraagd om deze nationale opgaven samen met decentrale opgaven ruimtelijk in te passen en te ordenen in ruimtelijke voorstellen. Hen is gevraagd om dit met</p>
---	------------------------	------	---	-----	--

						gemeenten en waterschappen te doen en om ervoor te zorgen dat de ontwikkelperspectieven van de Novex gebieden hier onderdeel van zijn. Op basis van deze provinciale voorstellen is het de bedoeling om ruimtelijke arrangementen af te sluiten met wederkerige bestuurlijke afspraken tussen Rijk en provincies. De middelen die beschikbaar worden gesteld kunnen bijvoorbeeld worden ingezet voor inhuur van capaciteit of expertise, zowel voor de ruimtelijke voorstellen en ruimtelijke arrangementen als voor ontwikkelperspectieven van de Novex gebieden. Het gaat om een totaalbedrag van € 3,6 miljoen. De provincie Overijssel ontvangt hiervoor € 0,3 miljoen. Onder Kerntaak 20 Financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om dit bedrag toe te voegen aan prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit.
1.1.5 Programma Omgevingswet	Resultaatbestemming	-786	0	786	-786	Omgevingswet Op het budget van € 1,06 miljoen is een bedrag overgebleven van € 0,78 miljoen. Deze middelen zijn nog niet nodig geweest, omdat de wet nog niet in werking is getreden. Denk hierbij aan juridische kosten, personele kosten en programmakosten. Zoals bij de eerste en tweede monitor al gemeld doen we nu bij de jaarrekening een voorstel om het geld voor 2024, na inwerkingtreding, te reserveren om de overgang onder de omgevingswet goed te kunnen begeleiden. Ook is er geld nodig voor juridische kosten die pas duidelijk worden als de wet in werking is getreden, zoals bijvoorbeeld voor extra adviesinwinning, mogelijke fouten die ontstaan door het digitale stelsel of door interpretatie van de nieuwe wet. Programmakosten omgevingswet Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,48 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.1.5 van de begroting 2024. Juridische kosten omgevingswet Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,3 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 10.0 (overhead) van de begroting 2024.
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	PS Begrotingswijziging	-859	0	859	-859	Binnen beleidsveld 1.2 is op prestatie 1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater van de begrote lasten van € 16,7 miljoen een bedrag van € 19,1 miljoen gerealiseerd waardoor een overbesteding is ontstaan van € 2,4 miljoen. Op de geraamde baten van € 14,0 miljoen is meer gerealiseerd (€ 18,4 miljoen). Dit betreft voornamelijk hogere baten uit de Specifieke uitkering Deltaprogramma Zoetwater 2 fase. Door vertraging bij de beschikbaarstelling van deze bijdrage zijn geprogrammeerde maatregelen uit 2022 alsnog gesubsidieerd en zijn de baten hoger dan voor 2023 geraamd. Provinciale cofinanciering "Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP)"De provincie investeert via het programma ZON (Zoetwatervoorziening Oost Nederland) in integrale projecten om water vast te houden en bij een piekafvoer

tijdelijk te bergen in de haarvaten van het watersysteem "Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP)". De middelen voor de provinciale cofinanciering zijn o.a. gereserveerd in de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland en in de uitvoeringsreserve KVO. In 2023 is voor deze meerjarige projecten in totaal € 1,3 miljoen gerealiseerd en € 0,86 miljoen niet tot besteding gekomen. Hiervan zou € 0,446 miljoen uit uitvoeringsreserve KVO worden gedekt en € 0,414 miljoen uit de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland. Op basis van de programma afspraken ZON is het nodig de einddatum van het KVO-budget te verlengen tot eind 2024. Wij stellen u voor in te stemmen met deze verlenging. Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,446 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.2.2 van de begroting 2024. Verder stellen wij u voor in de begroting 2024 € 0,414 miljoen uit de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland te onttrekken en toe te voegen aan prestatie 1.2.2. Specifieke uitkering Deltaprogramma Zoetwater 2 fase Voor de realisatie van uitvoering van de tweede fase Deltaprogramma ontvangen wij van het Rijk voor de periode 2022-2027 een bijdrage van 25% in de kosten van maatregelen die bijdragen aan de vergroting van de waterbeschikbaarheid door zuinig gebruik of het vasthouden, verdelen of aanvoeren van zoetwater. In 2023 is € 4 miljoen meer gerealiseerd dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat het Rijk de regeling later heeft opengesteld dan gepland. Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland De realisatie van het programma ZON wordt mede gedekt vanuit de reserve ZON. In 2023 is er voor de realisatie van maatregelen minder uit de reserve onttrokken dan voorzien. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat bij de vaststelling van subsidies van afgeronde projecten de subsidie lager is vastgesteld. Voor cofinanciering van maatregelen in de land- en tuinbouwsector was € 0,5 miljoen in de begroting opgenomen waar geen subsidieaanvragen voor zijn ontvangen. Wateronttrekking Twentekanalen Voor de onttrekking van water aan de Twentekanalen brengt het Rijk ons kosten in rekening die wij vervolgens doorbelasten naar de waterschappen (budgettair neutraal). De lasten en baten hiervoor zijn in 2023 € 0,5 miljoen hoger dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat in 2023 zowel de werkelijke lasten en baten met betrekking tot 2022 zijn gerealiseerd als ook een schatting van de lasten en baten voor 2023.

1.2.7 IJsseldelta programma

Resultaatbestemming

-145 0 145 -145

In deze prestatie zijn 2 componenten samengevoegd, te weten het treffen van hoog- en laagwatermaatregelen op de recreatieterreinen gelegen aan het Drontermeer en de coördinatie tussen de projecten in het IJsseldelta plan. Hieronder worden beide componenten verder toegelicht: Resultaatbestemming Coördinatiebudget: De lasten binnen dit

						budget zijn in 2023, mede door doorloop naar 2024, lager dan voorzien. Het voorstel is om de overblijvende middelen toe te voegen aan de jaarschijf 2024. Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,145 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 1.2.7 IJsseldelta programma van de begroting 2024. Recreatieterreinen: In 2023 zijn de werkzaamheden afgerond voor een iets lager (€ 11.802) dan voorzien bedrag. In 2024 wordt de doeluitkering afgerekend met het Rijk.
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	GS Begrotingswijziging	994	994	0	994	Zoals toegelicht bij prestatie 1.4.2 worden met in gang van 2024 op deze prestatie de baten en lasten vanuit de Specifieke uitkering voor flexpools verantwoord op deze prestatie. Wij hebben besloten om de baten en lasten voor deze prestatie te verhogen met € 1,0 miljoen.
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	GS Begrotingswijziging	-2571	308	2879	-2571	Binnen beleidsveld 1.4 is op prestatie 1.4.1 'Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050' van het geraamde budget aan lasten van € 5,6 miljoen een bedrag van € 2,8 miljoen gerealiseerd. De geraamde baten van € 0,7 miljoen zijn grotendeels gerealiseerd. Specifieke uitkering tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 In 2022 is een beschikking ontvangen voor een specifieke uitkering van het Rijk voor de tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027. In 2023 subsidies aangevraagd die in behandeling zijn genomen en in 2024 worden beschikt. Hiervoor reserveren wij € 0,3 miljoen en voegen dit bedrag toe aan de begroting 2024. Wij hebben besloten om de begrote baten en lasten van de jaarschijf 2024 van prestatie 1.4.1 in de begroting 2024, vanuit de doeluitkering tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027, te verhogen met € 0,3 miljoen. Investeringsimpuls Klimaatadaptatie Binnen het programma Hitte, droogte en wateroverlast ondersteunen we de DPRA werkregio's (Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie) bij het uitvoeren van hun uitvoeringsprogramma's. Wij doen dat via de 'subsidieregeling Klimaatadaptatie gemeenten en waterschappen'. Het geraamde subsidiebudget is in 2023 niet geheel tot besteding gekomen doordat er minder subsidie aanvragen zijn ontvangen. Op een budget van € 4,5 miljoen resteert in 2023 € 2,7 miljoen. We houden hiervan € 2,3 miljoen beschikbaar voor dekking van toekomstige kosten van de subsidieregeling klimaatadaptatie. Verder zijn er in 2023 subsidies aangevraagd die in behandeling zijn genomen en in 2024 worden beschikt. Hiervoor reserveren wij € 0,3 miljoen en voegen dit bedrag toe aan de begroting 2024. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 2,6 miljoen door te schuiven naar de begroting 2024 van prestatie 1.4.1 'Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050'. Vrijval KVOOp prestatie 1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050 zijn incidentele middelen gedekt

1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	GS Begrotingswijziging	-369	0	369	-369	<p>uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel voor € 0,1 miljoen niet tot besteding gekomen. Dit restant valt vrij naar de algemene middelen en wij stellen voor € 0,1 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan Algemene reserve. Deze mutatie wordt verwerkt in Kerntaak 20.</p> <p>Resultaat prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail Binnen beleidsdoel 1.4 is € 8,3 miljoen beschikbaar gesteld aan begrote lasten voor prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail waarvan € 4,6 miljoen is gerealiseerd. Aan baten is € 1,8 miljoen geraamd en € 0,8 miljoen gerealiseerd. Op deze prestatie resteert in 2023 een saldo van € 2,8 miljoen .</p> <p>Het grootste deel van het resterende saldo wordt veroorzaakt door de lastneming van subsidies (€ 1,6 miljoen). De meerjarig verleende subsidies moeten aan de uitvoeringsperiode van het project worden toegerekend. Dat veroorzaakt in het boekjaar 2023 een onderbesteding. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer vrij beschikbaar. Verder zijn er in 2023 subsidies aangevraagd die in behandeling zijn genomen en in 2024 worden beschikt. Hiervoor reserveren wij € 0,4 miljoen en voegen dit bedrag toe aan de begroting 2024. In verband met de latere verantwoording van de lasten van verstrekte subsidies stellen wij u in aanvulling op onderstaande begrotingswijziging voor, om het looptijdeinde voor het KVO-budget voor deze prestatie te verschuiven van 2026 naar 2028.</p> <p>Actualisering lastneming meerjarige subsidies Wij stellen u voor de lasten en bijbehorende onttrekking aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel op prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail voor de jaren 2024-2028 te wijzigen met respectievelijk - € 2,1 miljoen in 2024, € 1,3 miljoen in 2025, € 0,9 miljoen in 2026, € 1,0 miljoen in 2027 en € 1,0 miljoen in 2028. Nog toe te kennen subsidies Eind 2023 zijn subsidieaanvragen ontvangen die nog passen onder het gepubliceerde subsidieplafond. Voor deze nog toe te wijzen aanvragen stellen wij u voor om de begrote lasten voor prestatie 1.4.2 in de begroting 2024 te verhogen met € 0,4 miljoen en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (GS wijziging € 994K) Wij hebben een beschikking ontvangen voor een specifieke uitkering van het Rijk voor de flexibele inzet woningbouw. Deze is bedoeld voor decentrale overheden om vertragingen in woningbouwprojecten en gebiedsontwikkelingen te voorkomen. Voor de niet bestede middelen (€ 1,0 miljoen) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2024 en dit toe te voegen aan de begroting 2024 prestatie 1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's.</p>
---	------------------------	------	---	-----	------	---

1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	Resultaatbestemming	-453	0	453	-453	<p>Uitvoering Motie gezamenlijke ambities 2023 – 2e tranche (resultaatbestemming)Voor de versnelling van de woningbouw heeft u bij de begroting 2023 (PS23-000024) een motie aangenomen voor de inhuur van ambtelijke dan wel juridische ondersteuning voor versnelling bouwaanvragen (€ 0,5 miljoen). In de motie wordt specifiek verwezen naar het ontbreken van voldoende financiële middelen en capaciteit bij gemeenten, de gerechtelijke uitspraak in het stikstofdossier en de eindigheid van capaciteit bij adviesbureaus. Met de extra impuls vraagt U om een intensivering van onder andere het aanjaagteam woningbouw en de regeling flexpools. In 2023 hebben we met name ingezet om gemeenten te helpen met extra onderzoeken die nodig zijn door het afschaffen van de bouwvrijstelling voor stikstof en ondersteuning van gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen en vergunningverlening. Door het gebrek aan capaciteit bij adviesbureaus hebben we deze opdrachten in 2023 nog niet kunnen verlenen. In 2024 zijn we voornemens om deze opdrachten in gang te zetten. In 2023 hebben we al wel een klein gedeelte van het budget in kunnen zetten voor de versnelling van de woningbouw.</p> <p>ResultaatbestemmingWij stellen u voor € 0,5 miljoen via resultaatbestemming beschikbaar te houden en dit toe te voegen aan de begroting 2024 prestatie 1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's</p> <p>Resultaat prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail Binnen beleidsdoel 1.4 is € 8,3 miljoen beschikbaar gesteld aan begrote lasten voor prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail waarvan € 4,6 miljoen is gerealiseerd. Aan baten is € 1,8 miljoen geraamd en € 0,8 miljoen gerealiseerd. Op deze prestatie resteert in 2023 een saldo van € 2,8 miljoen .</p> <p>Het grootste deel van het resterende saldo wordt veroorzaakt door de lastneming van subsidies (€ 1,6 miljoen). De meerjarig verleende subsidies moeten aan de uitvoeringsperiode van het project worden toegerekend. Dat veroorzaakt in het boekjaar 2023 een onderbesteding. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer vrij beschikbaar. Verder zijn er in 2023 subsidies aangevraagd die in behandeling zijn genomen en in 2024 worden beschikt. Hiervoor reserveren wij € 0,4 miljoen en voegen dit bedrag toe aan de begroting 2024.In verband met de latere verantwoording van de lasten van verstrekte subsidies stellen wij u in aanvulling op onderstaande begrotingswijziging voor, om het looptijdeinde voor het KVO-budget voor deze prestatie te verschuiven van 2026 naar 2028.</p> <p>Actualisering lastneming meerjarige subsidiesWij stellen u voor de lasten en bijbehorende onttrekking aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel op prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail voor de jaren 2024-2028 te wijzigen met respectievelijk - € 2,1 miljoen in</p>
---	---------------------	------	---	-----	------	---

2024, € 1,3 miljoen in 2025, € 0,9 miljoen in 2026, € 1,0 miljoen in 2027 en € 1,0 miljoen in 2028. Nog toe te kennen subsidies Eind 2023 zijn subsidieaanvragen ontvangen die nog passen onder het gepubliceerde subsidieplafond. Voor deze nog toe te wijzen aanvragen stellen wij u voor om de begrote lasten voor prestatie 1.4.2 in de begroting 2024 te verhogen met € 0,4 miljoen en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (GS wijziging € 994K) Wij hebben een beschikking ontvangen voor een specifieke uitkering van het Rijk voor de flexibele inzet woningbouw. Deze is bedoeld voor decentrale overheden om vertragingen in woningbouwprojecten en gebiedsontwikkelingen te voorkomen. Voor de niet bestede middelen (€ 1,0 miljoen) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2024 en dit toe te voegen aan de begroting 2024 prestatie 1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's.

Uitvoering Motie gezamenlijke ambities 2023 – 2e tranche (resultaatbestemming) Voor de versnelling van de woningbouw heeft u bij de begroting 2023 (PS23-000024) een motie aangenomen voor de inhuur van ambtelijke dan wel juridische ondersteuning voor versnelling bouwaanvragen (€ 0,5 miljoen). In de motie wordt specifiek verwezen naar het ontbreken van voldoende financiële middelen en capaciteit bij gemeenten, de gerechtelijke uitspraak in het stikstofdossier en de eindigheid van capaciteit bij adviesbureaus. Met de extra impuls vraagt U om een intensivering van onder andere het aanjaagteam woningbouw en de regeling flexpools. In 2023 hebben we met name ingezet om gemeenten te helpen met extra onderzoeken die nodig zijn door het afschaffen van de bouwvrijstelling voor stikstof en ondersteuning van gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen en vergunningverlening. Door het gebrek aan capaciteit bij adviesbureaus hebben we deze opdrachten in 2023 nog niet kunnen verlenen. In 2024 zijn we voornemens om deze opdrachten in gang te zetten. In 2023 hebben we al wel een klein gedeelte van het budget in kunnen zetten voor de versnelling van de woningbouw.

Resultaatbestemming Wij stellen u voor € 0,5 miljoen via resultaatbestemming beschikbaar te houden en dit toe te voegen aan de begroting 2024 prestatie 1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's

1.4.2
Investeringsprogramma
Ruimte Wonen Retail

PS Begrotingswijziging

2462 0 -2462 2462

Resultaat prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail Binnen beleidsdoel 1.4 is € 8,3 miljoen beschikbaar gesteld aan begrote lasten voor prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail waarvan € 4,6 miljoen is gerealiseerd. Aan baten is € 1,8 miljoen geraamd en € 0,8 miljoen gerealiseerd. Op deze prestatie resteert in 2023 een saldo van € 2,8 miljoen. Het grootste deel van het resterende saldo wordt veroorzaakt

door de lastneming van subsidies (€ 1,6 miljoen). De meerjarig verleende subsidies moeten aan de uitvoeringsperiode van het project worden toegerekend. Dat veroorzaakt in het boekjaar 2023 een onderbesteding. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer vrij beschikbaar. Verder zijn er in 2023 subsidies aangevraagd die in behandeling zijn genomen en in 2024 worden beschikt. Hiervoor reserveren wij € 0,4 miljoen en voegen dit bedrag toe aan de begroting 2024. In verband met de latere verantwoording van de lasten van verstrekte subsidies stellen wij u in aanvulling op onderstaande begrotingswijziging voor, om het looptijdeinde voor het KVO-budget voor deze prestatie te verschuiven van 2026 naar 2028.

Actualisering lastneming meerjarige subsidies Wij stellen u voor de lasten en bijbehorende onttrekking aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel op prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail voor de jaren 2024-2028 te wijzigen met respectievelijk - € 2,1 miljoen in 2024, € 1,3 miljoen in 2025, € 0,9 miljoen in 2026, € 1,0 miljoen in 2027 en € 1,0 miljoen in 2028. Nog toe te kennen subsidies Eind 2023 zijn subsidieaanvragen ontvangen die nog passen onder het gepubliceerde subsidieplafond. Voor deze nog toe te wijzen aanvragen stellen wij u voor om de begrote lasten voor prestatie 1.4.2 in de begroting 2024 te verhogen met € 0,4 miljoen en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Specifieke uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw (GS wijziging € 994K) Wij hebben een beschikking ontvangen voor een specifieke uitkering van het Rijk voor de flexibele inzet woningbouw. Deze is bedoeld voor decentrale overheden om vertragingen in woningbouwprojecten en gebiedsontwikkelingen te voorkomen. Voor de niet bestede middelen (€ 1,0 miljoen) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2024 en dit toe te voegen aan de begroting 2024 prestatie 1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's.

Uitvoering Motie gezamenlijke ambities 2023 – 2e tranche (resultaatbestemming) Voor de versnelling van de woningbouw heeft u bij de begroting 2023 (PS23-000024) een motie aangenomen voor de inhuur van ambtelijke dan wel juridische ondersteuning voor versnelling bouwaanvragen (€ 0,5 miljoen). In de motie wordt specifiek verwezen naar het ontbreken van voldoende financiële middelen en capaciteit bij gemeenten, de gerechtelijke uitspraak in het stikstofdossier en de eindigheid van capaciteit bij adviesbureaus. Met de extra impuls vraagt U om een intensivering van onder andere het aanjaagteam woningbouw en de regeling flexpools. In 2023 hebben we met name ingezet om gemeenten te helpen met extra onderzoeken die nodig zijn door het afschaffen van de bouwvrijstelling voor stikstof en ondersteuning van gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen en vergunningverlening. Door het gebrek

						aan capaciteit bij adviesbureaus hebben we deze opdrachten in 2023 nog niet kunnen verlenen. In 2024 zijn we voornemens om deze opdrachten in gang te zetten. In 2023 hebben we al wel een klein gedeelte van het budget in kunnen zetten voor de versnelling van de woningbouw. Resultaatbestemming Wij stellen u voor € 0,5 miljoen via resultaatbestemming beschikbaar te houden en dit toe te voegen aan de begroting 2024 prestatie 1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's
1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	GS Begrotingswijziging	-200	0	200	-200	Bijdrage verkabeling 's Heerenbroek Het budget voor prestatie 1.4.4 van € 1,3 miljoen is in 2023 niet tot besteding gekomen. Dit betreft de verkabeling (ondergronds brengen) 's Heerenbroek. Aan gemeente Kampen is in 2022 een eerste termijn van € 1,3 miljoen uitgekeerd. De tweede termijn van € 1,3 miljoen zal rond de zomer 2024 worden aangevraagd en uitgekeerd. Dan start de daadwerkelijke uitvoering van het verkabelen. De middelen zijn voor € 0,7 miljoen gereserveerd in de reserve verstrekte subsidies en voor € 0,6 miljoen in de uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,2 miljoen door te schuiven naar 2024 en € 0,4 miljoen door te schuiven naar 2025 en te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de betreffende jaarschijven van prestatie 1.4.4. Verder stellen wij u voor € 0,7 miljoen door te schuiven naar 2025 door de lasten van prestatie 1.4.4 'Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen' voor de jaarschijf 2025 met € 0,7 miljoen te verhogen en dit bedrag te onttrekken aan de reserve verstrekte subsidies voor de afwikkeling van meerjarige subsidies.
Totaal		-3247	1310	4557	-	3247

Doorgevoerde begrotingswijzigingen

Prestatie	Doorgevoerde begrotingswijziging	Baten	Lasten	Saldo GS/PS Begrotingswijziging	Financiële toelichting
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	-198	0	198	-198	GS 101 Jaarstukken 2022 Herziening Omgevingsvisie Overijssel: In 2022 is € 0,2 miljoen overgebleven op de begroting van € 0,53 miljoen. Dit heeft een aantal oorzaken. De belangrijkste is dat de gebiedsgerichte uitwerking met partners is doorgeschoven naar voorjaar 2023. Vanaf januari worden er gebiedsdagen georganiseerd, waarvoor kaartmateriaal (en ander communicatiemateriaal) ontworpen wordt. Daarnaast vindt er in 2023 opnieuw inwonerparticipatie plaats. Budget hiervoor stond begroot voor 2022. Dit schuift nu door naar 2023. Naast deze ontwikkelingen is in 2023 een groot deel

					van het budget gereserveerd voor de kosten van de wettelijk verplichte Omgevingseffectrapportage.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,2 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 1.1.1 van de begroting 2023.
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	-150	0	150	-150 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	Herziening omgevingsvisie: In 2022 is bij de Perspectiefnota 2023 € 0,56 miljoen extra ter beschikking gesteld. Deze middelen zijn verdeeld over 3 jaar (2022-2024). De destijds gemaakte inschatting wijkt af van de werkelijke bestedingen. Daarom verschuiven we een deel van de middelen (€ 0,15 miljoen) van 2024 naar 2023. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om het budget voor prestatie 1.1.1, samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve, in 2023 te verhogen met € 150.000, en tegelijkertijd het budget en de onttrekking aan de reserve in 2024 met hetzelfde bedrag te verlagen.
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	-255	0	255	-255 PS 005 Jaarstukken 2022	Verstedelijkingsstrategie regio Zwolle en het NOVI gebied regio Zwolle: Voor de verstedelijkingsstrategie regio Zwolle en het NOVI gebied regio Zwolle werken wij samen met onze partners bij de rijksoverheid en regionale overheden en ontvangen wij bijdragen in de gezamenlijke kosten. Zowel de Verstedelijkingsstrategie regio Zwolle als het NOVI gebied regio Zwolle kennen een meerjarige doorlooptijd. Voor het provinciale aandeel in deze kosten hebben wij in de budgetten van 2022 middelen gereserveerd en zijn van onze partners bijdragen in de kosten ontvangen. In 2022 is niet het gehele budget tot besteding gekomen. Vanwege meerjarige doorlooptijd van deze projecten stellen wij u voor, zoals reeds bij de 2e monitor aangekondigd, de niet bestede gelden voor een bedrag van € 0,255 miljoen door te schuiven naar 2023 en beschikbaar te houden voor dekking van de kosten in 2023. Wij stellen u voor om middels resultaatbestemming voor de Verstedelijkingsstrategie regio Zwolle en het NOVI gebied regio Zwolle € 255.000 door te schuiven naar 2023 voor prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit .
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	-428	57	485	-428 GS 101 Jaarstukken 2022	Binnen beleidsdoel 1.1 is € 2,7 miljoen beschikbaar gesteld voor prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit. Op deze prestatie resteert een saldo van € 0,8 miljoen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door meerjarige projecten die doorlopen in 2023 (Poort van het Vechtdal en Zwolle, 'Brede Welvaart in het Vechtdal' en Samenwerkingsverbanden

Water). Wij hebben besloten de niet bestede middelen beschikbaar te houden voor Poort van het Vechtdal 'Brede Welvaart in het Vechtdal' en Samenwerkingsverbanden Water en schuiven deze door naar 2023.

Poort van het Vechtdal 'Brede Welvaart in het Vechtdal' en Samenwerkingsverbanden Water:
Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten voor de meerjarige doorlopende projecten € 0,428 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit van de begroting 2023.

Verstedelijkingsstrategie regio Zwolle en het NOVI gebied regio Zwolle:
Voor de verstedelijkingsstrategie regio Zwolle en het NOVI gebied regio Zwolle werken wij samen met onze partners bij de rijksoverheid en regionale overheden en ontvangen wij bijdragen in de gezamenlijke kosten. Zowel de Verstedelijkingsstrategie regio Zwolle als het NOVI gebied regio Zwolle kennen een meerjarige doorlooptijd. Voor het provinciale aandeel in deze kosten hebben wij in de budgetten van 2022 middelen gereserveerd en zijn van onze partners bijdragen in de kosten ontvangen. In 2022 is niet het gehele budget tot besteding gekomen. Vanwege meerjarige doorlooptijd van deze projecten stellen wij u voor, zoals reeds bij de 2e monitor aangekondigd, de niet bestede gelden voor een bedrag van € 0,255 miljoen door te schuiven naar 2023 en beschikbaar te houden voor dekking van de kosten in 2023.

Rijksbijdrage NOVI gebied regio Zwolle:
Voor het NOVI gebied regio Zwolle ontvangen wij een rijksbijdrage van € 227.000. Hierop heeft een besteding plaatsgevonden van € 170.000. Voor de niet bestede middelen (€ 58.000) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2023.

Conform ons begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten om de niet bestede middelen van € 58.000 en bijbehorende baten van het Rijk van de specifieke uitkering NOVI gebied regio Zwolle prestatie op prestatie 1.1.2 Ruimtelijke ordening en kwaliteit voor zowel de lasten als baten door te schuiven naar 2023 en toe te voegen aan de begroting 2023.

Aanvullende doeluitkering Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in NOVI-gebied Regio Zwolle (C59):
Van het Rijk hebben wij een aanvullende specifieke uitkering

1.1.2 Uitvoering van ons
ruimtelijk- en waterbeleid

0 91 91 0 GS 102 Monitor
Overijssel 2023-I

					van € 91.000 ontvangen voor het NOVI-gebied Regio Zwolle (C59). In het NOVI gebied regio Zwolle werken Rijk en regio samen aan een klimaatbestendige groeiregio. De provincie Overijssel is penvoerder en kasbeheerder van deze samenwerking.
					Conform het begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten de lasten op prestatie 1.1.2 te verhogen met € 91.000 voor het NOVI gebied regio Zwolle in 2023 en dit bedrag te onttrekken aan de doeluitkering Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in NOVI-gebieden (C59).
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	-150	0	150	-150 Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	-155	0	155	-155 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	40	0	-40	40 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
1.1.4 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	153	559	406	153 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	Tijdelijk beheer: De huidige begroting voor tijdelijk beheer is gebaseerd op de aannahme bij de start van dit traject (2014) dat de voorraad gronden en gebouwen in tijdelijk beheer geleidelijk wordt afgebouwd. Gezien het groeiend aantal opgaven waarbij het grondinstrument een rol speelt dient dit uitgangspunt te worden bijgesteld. Dat betekent dat zowel begrote baten als de begrote lasten voor tijdelijk beheer structureel verhoogd moeten worden.
					In principe gaat het daarbij om een budgettair neutrale ontwikkeling. Voor het jaar 2023 geldt echter dat wij in relatie tot de problematiek van de Pas-melders een bemestingsverbod hebben ingesteld op (een deel van) de door ons verpachte gronden, waardoor wij extra kosten maken en inkomsten mislopen. Wij hebben u hierover geïnformeerd met onze brieven van 1 december 2022 (D2022-12-000437) en 4 april 2023 (D2023-03-012897).
					Wij stellen u voor de begrote lasten voor tijdelijk beheer structureel te verhogen met € 0,4 miljoen, tot een totaal van € 1,2 miljoen. De lasten zijn daarmee passend bij de omvang van de voorraad gronden en opstallen in tijdelijk beheer en in lijn met de gerealiseerde lasten in de afgelopen jaren.
					Verder stellen wij u voor de begrote baten voor tijdelijk beheer structureel met € 0,6 miljoen te verhogen tot een totaal van € 1,2 miljoen. De baten zijn daarmee passend bij de omvang van de voorraad gronden en opstallen in tijdelijk beheer en in lijn met de gerealiseerde baten in de afgelopen jaren.

Het saldo van deze mutaties komt ten gunste van de Algemene reserve grondzaken.

Bemestingsverbod:

Naast deze ontwikkeling geldt in 2023 dat in verband met het bemestingsverbod extra kosten worden gemaakt en er sprake is van gederfde inkomsten. De kosten worden gemaakt voor toezicht en controle op de naleving van het bemestingsverbod (€ 0,1 miljoen) en compensatie van de provincie Drenthe en twee gemeenten voor door hun gemiste pachttopbrengsten (€ 50.000).

Als gevolg van het bemestingsverbod komen de opbrengsten in 2023 uit op € 0,5 miljoen. De gemiste opbrengsten bedragen dan € 0,7 miljoen.

Wij stellen u voor om in 2023 deze kosten en gemiste opbrengsten van in totaal € 850.000 te compenseren middels een bijdrage uit het budget voor de Aanpak Pas-melders, prestatie 3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof. Daarbij merken wij op dat deze besteding bijdraagt aan een tijdelijke oplossing in 2023 voor de Pas-melders, nog niet aan de structurele oplossing waarvoor het budget voor Aanpak pasmelders oorspronkelijk beschikbaar is gesteld.

Bij de tweede monitor bestaat meer zicht op de exacte verschuivingen bij Grond voor grond, Overtollig bezit en AGF. Via die tweede monitor doen wij u dan een voorstel tot begrotingswijziging.

1.1.4 Inzetten
grondbeleidsinstrumentarium

1450 2550 1100 1450 PS 011 Monitor Overijssel
2023-II

De baten en lasten op deze prestatie hebben betrekking op vier onderdelen:

1. Overtollig bezit:

Overtollig bezit betreft de verkoop van gronden en opstallen die niet langer benodigd zijn voor programma's en projecten. De lasten en baten verbonden aan het bezit en de verkoop van deze gronden en opstallen worden verantwoord op deze prestatie. Het saldo van de lasten en baten wordt verrekend met de Algemene Reserve Grondzaken (ARG).

Op de peildatum van deze monitor verwachten wij een hogere (verkoop-)opbrengst (c.q. resultaat) van € 0,50 miljoen ten opzichte van de geraamde bate in de begroting 2023. Naar verwachting zullen voor het einde van het jaar nog verkopen gerealiseerd worden ter hoogte van € 0,25 miljoen. Hier staat een verwachte overschrijding op de geraamde lasten tegenover van € 0,45 miljoen.

Naar huidige inzichten wordt dit jaar dan ook € 0,3 miljoen

toegevoegd aan de ARG.

Wij stellen u voor om voor dit onderdeel in 2023 de geraamde lasten voor prestatie 1.1.4 te verhogen met € 0,45 miljoen en de geraamde baten te verhogen met € 0,75 miljoen. Als uitvloeisel daarvan stellen wij u voor om het saldo van € 0,30 miljoen conform het bestaande beleid toe te voegen aan de Algemene reserve grondzaken.

2. Tijdelijk beheer:

Tijdelijk beheer behelst het beheer van gronden en opstallen die nog niet worden ingezet voor programma's en projecten. De lasten hebben vooral betrekking op onderhoudskosten, lokale heffingen en kosten die verband houden met het (tijdelijk) in gebruik geven van de eigendommen via verhuur en pacht. Hier staan de opbrengsten uit verhuur en pacht tegenover. Het saldo wordt weer verrekend met de ARG.

De lasten met betrekking tot dit onderdeel zijn naar verwachting € 0,2 miljoen hoger dan in de eerste monitor van dit jaar werd geraamd. Daar staat tegenover dat voor de opbrengsten uit verhuur en pacht een hogere opbrengst van € 0,2 miljoen wordt verwacht.

Wij stellen u voor de begrote lasten en baten voor tijdelijk beheer op prestatie 1.1.4 in 2023 te verhogen met € 0,2 miljoen.

3. Grond voor Grond:

Het gaat hierbij om de verkoop van in het verleden verkregen gronden van het Rijk, ter (gedeeltelijke) dekking van de kosten van de Ontwikkelopgave Natuurnetwerk Nederland. De totale opbrengst is bij de laatste actualisatie van het prognosemodel voor deze ontwikkelopgave geraamd op € 153,9 miljoen.

De kosten en opbrengsten Grond-voor-Grond variëren per jaar. Vooralsnog ligt de gerealiseerde opbrengst vanuit deze gronden ver voor op het aangehouden schema. Mede daarom en gezien het grote belang van beschikbare gronden voor eigen provinciale projecten en programma's, hebben wij ervoor gekozen de komende jaren minder gronden op de markt te brengen. Als gevolg daarvan zijn in de begroting de verwachte verkoopopbrengsten en lasten voor dit jaar op nihil geraamd.

Voor de realisatie van de Ontwikkelopgave zijn in 2023 een aantal Grond voor Grond percelen ingezet. Met de verkoop is een positief transactieresultaat gerealiseerd van € 1,35 miljoen. Naar verwachting zullen voor het einde van het jaar

nog verkopen gerealiseerd worden ter hoogte van € 0,25 miljoen. De lasten zullen naar verwachting € 50.000 bedragen.

Wij stellen u voor om de begrote lasten voor Grond voor Grond op prestatie 1.1.4 te verhogen met € 50.000 en de begrote baten te verhogen met € 1,6 miljoen en de geraamde storting in de Algemene reserve grondzaken, in 2023 te verhogen met € 1,55 miljoen.

4. Anticiperend grondfonds:

In de Statenvergadering van 11 mei 2022 heeft u besloten tot instelling van het anticiperend grondfonds (2022/1103504). In de voorbereiding van en realisatie van aankopen maken wij transactiekosten, onder andere taxatie- en notariskosten. Gronden die zijn aangekocht worden door ons beheerd tot deze kunnen worden ingezet voor programma's en projecten. Dit brengt lasten zoals onderhoudskosten en lokale heffingen met zich mee en opbrengsten uit verhuur en pacht. Het jaarlijkse saldo van de kosten en opbrengsten wordt verrekend met een binnen de ARG afzonderlijk aan te houden compartiment voor tijdelijk beheer AGF.

Voor 2023 verwachten wij lasten ter hoogte van € 0,4 miljoen. Het betreft voornamelijk kosten die gemaakt zijn in de voorbereiding van aankooptransacties zoals taxatiekosten.

Wij stellen u voor om de begrote lasten voor prestatie 1.1.4 in 2023 te verhogen met € 0,4 miljoen en dit bedrag te onttrekken aan de Algemene reserve grondzaken.

Bemestingsverbod:

In 2023 is via de geliberaliseerde pachtcontracten een algeheel bemestingsverbod op de gronden in provinciaal eigendom ingesteld. Een nadere toelichting hierop is opgenomen onder prestatie 3.5.4.

1.1.5 Programma Omgevingswet	-835	0	835	-835 PS 005 Jaarstukken 2022	Deze wijziging heeft betrekking op PS 005 Jaarstukken 2022
1.1.5 Programma Omgevingswet	200	0	-200	200 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
1.2.1 Bevorderen waterkwaliteit	0	320	320	0 GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	Bijdrage Rijn Oost Derdengeld algemeen: In het kader van Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost worden van projectpartners bijdragen ontvangen voor een bedrag van € 0,32 miljoen voor het gemeenschappelijke budget Rijn-Oost (onderdeel Rijn Oost Derdengeld algemeen). De begroting wordt met deze bijdragen budgettair neutraal verhoogd (lasten en baten).

					Conform ons begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten om € 0,32 miljoen aan baten en lasten toe te voegen aan de Begroting 2023 voor prestatie 1.2.1 Bevorderen waterkwaliteit.
1.2.1 Bevorderen waterkwaliteit	80	0	-80	80 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
1.2.1 Bevorderen waterkwaliteit	50	0	-50	50 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP):</p> <p>De provincie gaat als onderdeel van het programma ZON (Zoetwatervoorziening Oost-Nederland) samen met partners onder de titel "Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP)" investeren in integrale projecten om water vast te houden en bij een piekafvoer tijdelijk te bergen in de haarvaten van het watersysteem.</p> <p>Het programma draagt bij aan meerdere prestaties binnen beleidsveld 1.2 Schoon en voldoende (drink)water en veilig tegen overstromingen.</p> <p>De middelen voor de provinciale cofinanciering (totaal € 4,7 miljoen periode 2024 t/m 2027) zijn voor € 1,7 miljoen gereserveerd in de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland, voor € 1,1 miljoen in de uitvoeringsreserve KVO, voor € 1,3 miljoen uit de middelen die bij het coalitie akkoord beschikbaar zijn gesteld en voor € 0,5 miljoen uit het budget regionaal waterbeheer (prestatie 1.2.1). Het totale programma wordt onder prestatie 1.2.2 'Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater' verantwoord.</p> <p>De dekking vanuit het budget regionaal waterbeheer is voor de periode 2024 t/m 2027 bij begroting 2024 geregeld (in totaal € 450.000). Voor de bijdrage uit de jaarschijf 2023 stellen wij voor de betreffende € 50.000 te storten in de reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland, waarmee ook de jaarschijf 2023 beschikbaar komt voor de dekking van het Programma HOP (zie prestatie 1.2.2).</p> <p>Wij stellen u voor de lasten van prestatie 1.2.1 voor 2023 met € 50.000 te verlagen en te storten in de reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland.</p>
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	-3375	0	3375	-3375 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Bijdrage Rijn Oost Dergengeld ZON</p> <p>In het kader van het programma Zoetwatervoorziening Oost-Nederland worden van projectpartners bijdragen ontvangen voor een bedrag van € 0,31 miljoen voor het gemeenschappelijke budget Rijn-Oost (onderdeel Rijn Oost Dergengeld ZON). De begroting wordt met deze bijdragen verhoogd.</p> <p>Conform het begrotingswijzigingenbeleid hebben wij een bedrag van € 0,31 miljoen toegevoegd aan de begroting van</p>

					2023 voor prestatie 1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater (zowel de baten als de lasten; neutraal, bijdragen derden).
					Wateronttrekking Twentekanalen Voor de onttrekking van water aan de Twentekanalen brengt het Rijk ons kosten in rekening die wij vervolgens doorbelasten naar de waterschappen. Hiervoor is in de begroting al € 10.000 aan baten en lasten opgenomen. Voor 2023 zijn de verwachten kosten € 172.000, hiervan verwachten we een additionele bijdrage van de waterschappen van €162.000. De baten en lasten worden verhoogd naar het niveau van de verwachte kosten met € 162.000.
					Conform het begrotingswijzigingenbeleid hebben wij een bedrag de baten en lasten voor prestatie 1.2.2 in 2023 budgettair neutraal verhoogd met € 162.000.
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	-30	0	30	-30 GS 101 Jaarstukken 2022	Actualisatie gebiedsdossiers: In 2022 is op de post actualisatie gebiedsdossiers drinkwater € 30.000 niet gerealiseerd. Voor doorlopende verplichtingen in 2023 hebben wij besloten deze niet bestede middelen beschikbaar te houden en door te schuiven naar 2023. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 30.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 1.2.2 van de begroting 2023 voor actualisatie gebiedsdossiers drinkwater.
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	0	12725	12725	0 GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	Subsidieregeling Zoetwatervoorziening Overijssel: In het werkprogramma Zoetwatervoorziening Oost-Nederland hebben een groot aantal partijen (waterschappen, provincies, Rijk, gemeenten, terrein-beherende organisaties, waterleidingsector, landbouwsector) afgesproken om maatregelen uit te voeren om de huidige zoetwatervoorziening in Oost-Nederland klimaatbestendiger te maken. Voor de beoogde maatregelen in de land- en tuinbouwsector is voor cofinanciering van de te nemen maatregelen in 2023 € 0,5 miljoen benodigd. Deze middelen zijn gereserveerd in de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland. Voor dekking van de cofinanciering in 2023 stellen wij u voor € 0,5 miljoen te onttrekken aan de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland. Wij stellen u voor ter uitvoering van de subsidieregeling Zoetwatervoorziening Overijssel de lasten van prestatie 1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater te verhogen met € 0,5 miljoen en hetzelfde bedrag te onttrekken aan de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-

Nederland

2e maatregelenprogramma Zoetwatervoorziening Oost Nederland 2022-2027:

De komende 6 jaar investeren de partners binnen Rijn-Oost € 200 miljoen aan zoetwatermaatregelen via het ZON-programma. Dit bedrag is opgebouwd uit een bijdrage van € 50 miljoen uit het Deltafonds en een eigen bijdrage van de partners van € 150 miljoen. Als coördinerende provincie hebben wij in de rol van kassier van de rijksoverheid de toekenningsbeschikking ontvangen voor het 2e maatregelenprogramma Zoetwatervoorziening Oost Nederland 2022-2027 en zijn samen met de partners gestart met de uitvoering.

Conform het begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten de lasten op prestatie 1.2.2 voor de periode 2023-2027 op basis van het verwacht bestedingsritme te verhogen met voor 2023 € 12,2 miljoen, 2024 € 7,3 miljoen en voor de periode 2025 tot en met 2027 jaarlijks € 9,6 miljoen en deze bedragen te onttrekken aan de doeluitkering.

Uitvoering "Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP)":

De provincie gaat als onderdeel van het programma ZON samen met het waterschap Drents Overijsselse Delta, waterschap Vechtstromen, Landschap Overijssel, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Overijssels Particulier Grondbezit onder de titel "Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP)" investeren in integrale projecten om water vast te houden en bij een piekafvoer tijdelijk te bergen in de haarvaten van het watersysteem. Hiervoor is in 2022 een bestuursovereenkomst met betrokken partijen afgesloten. Het totale bedrag aan investeringen voor maatregelen betreft € 10 miljoen waarvan de dekking bestaat uit € 2,5 miljoen Deltafonds, € 2,8 miljoen waterschappen en € 4,7 miljoen als provinciale cofinanciering. Terreinbeheerders en landgoederen stellen gronden beschikbaar. De middelen voor de provinciale cofinanciering zijn voor € 1,7 miljoen gereserveerd in de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland, voor € 1,1 miljoen in de uitvoeringsreserve KVO en voor € 1,8 miljoen worden die gedekt door een Europese subsidie (POP3 subsidie). De Europese subsidie is beschikbaar onder prestatie 5.5.3 Europese programma's.

Wij stellen u voor de lasten van prestatie 1.2.2 voor 2023 met € 2,8 miljoen te verhogen en hiervoor € 1,7 miljoen te onttrekken aan Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland, € 1,1 miljoen te onttrekken aan uitvoeringsreserve KVO.

1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	724	0	-724	724 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p data-bbox="1260 183 1915 219">Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP):</p> <p data-bbox="1260 235 1915 747">De provincie gaat als onderdeel van het programma ZON (Zoetwatervoorziening Oost Nederland) samen met het waterschap Drents Overijsselse Delta, waterschap Vechtstromen, Landschap Overijssel, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Overijssels Particulier Grondbezit onder de titel "Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP)" investeren in integrale projecten om water vast te houden en bij een piekafvoer tijdelijk te bergen in de haarvaten van het watersysteem. Hiervoor is in 2022 een bestuursovereenkomst met betrokken partijen afgesloten. Het totale bedrag aan investeringen voor maatregelen betreft € 10 miljoen waarvan de dekking bestaat uit € 2,5 miljoen Deltafonds, € 2,8 miljoen waterschappen en € 4,7 miljoen als provinciale cofinanciering. Terreinbeheerders en landgoederen stellen gronden beschikbaar. De middelen voor de provinciale cofinanciering zijn voor € 1,7 miljoen gereserveerd in de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland, voor € 1,1 miljoen in de uitvoeringsreserve KVO, voor € 0,5 miljoen uit het budget regionaal waterbeheer en voor € 1,3 miljoen die wordt gedekt uit de middelen die bij het coalitie akkoord beschikbaar is gesteld.</p> <p data-bbox="1260 763 1915 990">De inzet van de beschikbaar gestelde middelen in de periode 2024 t/m 2027 passen wij aan op basis van de ingediende subsidie aanvragen. Dat doen wij door aanpassing van de reeds geraamde middelen met dekking uit de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland, een aanvullende onttrekking uit de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (€ 0,5 miljoen) en aanpassing van de reeds geraamde middelen met dekking uit de uitvoeringsreserve KVO.</p> <p data-bbox="1260 1006 1915 1209">Wij stellen u voor de lasten van prestatie 1.2.2 voor 2023 te verlagen met € 0,7 miljoen en in de jaren 2024-2026 te verhogen met respectievelijk € 0,2 miljoen, € 0,3 miljoen en € 0,1 miljoen en de daarbij horende onttrekkingen aan de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland overeenkomstig te wijzigen (verschuiving over de jaarschijven via de Reserve Zoetwatervoorziening-Oost-Nederland).</p> <p data-bbox="1260 1226 1915 1323">Verder stellen wij u voor om de lasten van prestatie 1.2.2 in 2026 te verhogen met € 0,2 miljoen en € 0,3 miljoen in 2027 en deze bedragen te onttrekken aan de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (extra onttrekking).</p> <p data-bbox="1260 1331 1915 1364">Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP):</p> <p data-bbox="1260 1380 1915 1408">De provincie gaat als onderdeel van het programma ZON</p>
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	42	1305	1263	42 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	

(Zoetwatervoorziening Oost Nederland) samen met het waterschap Drents Overijsselse Delta, waterschap Vechtstromen, Landschap Overijssel, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Overijssels Particulier Grondbezit onder de titel "Programma Haarvaten Op Peil in Overijssel (HOP)" investeren in integrale projecten om water vast te houden en bij een piekafvoer tijdelijk te bergen in de haarvaten van het watersysteem. Hiervoor is in 2022 een bestuursovereenkomst met betrokken partijen afgesloten. Het totale bedrag aan investeringen voor maatregelen betreft € 10 miljoen waarvan de dekking bestaat uit € 2,5 miljoen Deltafonds, € 2,8 miljoen waterschappen en € 4,7 miljoen als provinciale cofinanciering. Terreinbeheerders en landgoederen stellen gronden beschikbaar. De middelen voor de provinciale cofinanciering zijn voor € 1,7 miljoen gereserveerd in de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland, voor € 1,1 miljoen in de uitvoeringsreserve KVO, voor € 0,5 miljoen uit het budget regionaal waterbeheer en voor € 1,3 miljoen die wordt gedekt uit de middelen die bij het coalitie akkoord beschikbaar is gesteld.

De inzet van de beschikbaar gestelde middelen in de periode 2024 t/m 2027 passen wij aan op basis van de ingediende subsidie aanvragen. Dat doen wij door aanpassing van de reeds geraamde middelen met dekking uit de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland, een aanvullende onttrekking uit de Reserve Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (€ 0,5 miljoen) en aanpassing van de reeds geraamde middelen met dekking uit de uitvoeringsreserve KVO.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten de lasten van prestatie 1.2.2 in 2023-2025 te verlagen met respectievelijk € 42.000, € 229.000 en € 139.000 en in 2026 en 2027 te verhogen met € 49.000 en € 361.000 (verschuiving over de jaarschijven via de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel).

Wateronttrekking Twentekanalen (GS):

Voor de onttrekking van water aan de Twentekanalen brengt het Rijk ons kosten in rekening die wij vervolgens doorbelasten naar de waterschappen. De baten en lasten worden verhoogd naar het niveau van de verwachte kosten.

Conform het begrotingswijzigingsbeleid hebben wij budgettair neutraal de baten en lasten voor prestatie 1.2.2 in 2023 verhoogd met € 1,3 miljoen.

1.2.3 Werken aan voldoende

-83

0

83

-83 PS 005 Jaarstukken 2022

Binnen beleidsveld 1.2 is op prestatie 1.2.3 Schone

schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst

drinkwaterbronnen van het geraamde budget aan lasten van € 2,1 miljoen een bedrag van € 0,4 miljoen niet tot besteding gekomen. De geraamde baten van € 1,4 miljoen zijn gerealiseerd.

De onderbesteding op de lasten wordt veroorzaakt door de volgende onderdelen: voor de post 'Drinkwater 6e Actieprogramma nitraatuitspoeling' is er een onderbesteding van € 83.000. Dit bedrag is in 2023 nodig voor de uitvoeringskosten van het Actieplan. Wij stellen voor dit voor 2023 aan de reserve Drinkwater te onttrekken.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 83.000 te onttrekken aan de Reserve Drinkwater en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 1.2.3 Schone drinkwaterbronnen van de begroting 2023.

1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst

-73 0 73 -73 GS 101 Jaarstukken 2022

Binnen beleidsveld 1.2 is op prestatie 1.2.3 Schone drinkwaterbronnen van het geraamde budget aan lasten van € 2,1 miljoen een bedrag van € 0,4 miljoen niet tot besteding gekomen. De geraamde baten van € 1,4 miljoen zijn gerealiseerd.

Voor de uitvoering van het investeringsvoorstel 'Robuuste Drinkwatervoorziening' is er op het geraamde bedrag voor 2022 van € 386.000 een bedrag van € 313K gerealiseerd en € 73.000 niet tot besteding gekomen. Vanwege het meerjarige karakter van het investeringsprogramma hebben wij besloten het niet bestede bedrag van € 73.000 door te schuiven naar 2023 voor de uitvoering van het wat investeringsvoorstel 'Robuuste Drinkwatervoorziening'.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 73.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 1.2.3 Schone drinkwaterbronnen van de begroting 2023.

1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst

-500 0 500 -500 Adm. 206 doorwerking GS 2022

Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022

1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst

247 0 -247 247 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023

Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023

1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst

0 97 97 0 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II

Hogere baten grondwaterheffing:

Er wordt in 2023 een hoger bedrag aan grondwaterheffing ontvangen (€ 97.000) dat wordt toegevoegd aan de Voorziening besteding grondwaterheffing. De hogere baten zijn het gevolg van grotere grondwateronttrekkingen door

					Vitens en/of andere industriële onttrekkers. De opbrengsten van deze heffing dienen uitsluitend besteed te worden aan de in de wet genoemde doelen.
					Wij hebben besloten de lasten en baten voor prestatie 1.2.3 te verhogen met € 97.000.
1.2.7 IJsseldelta programma	-307	0	307	-307 PS 005 Jaarstukken 2022	Deze wijziging heeft betrekking op PS 005 Jaarstukken 2022
1.2.7 IJsseldelta programma	0	557	557	0 GS 101 Jaarstukken 2022	Recreatieterreinen: In 2022 is het grootste deel van de uitvoering gerealiseerd. De afronding van de werkzaamheden vinden in 2023 plaats. De lasten zijn ten laste gebracht van de doeluitkering.
					Wij hebben besloten om, budgettair neutraal, de onttrekking uit de specifieke uitkering (baten) en de gerealiseerde exploitatie uitgaven (lasten) voor prestatie 1.2.7 in 2023 te verhogen met € 0,6 miljoen.
1.2.7 IJsseldelta programma	0	116	116	0 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
1.2.7 IJsseldelta programma	307	0	-307	307 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	Administratief herstel resultaatbestemming Coördinatiebudget jaarrekening 2022:
					Per abuis is de administratieve verwerking van de resultaatbestemming 2022 (0,307 miljoen) toegevoegd aan de jaarschijf 2023 in plaats aan de jaarschijf 2024. Deze foutieve verwerking wordt nu hersteld.
1.2.7 IJsseldelta programma	0	480	480	0 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	In deze prestatie zijn 2 componenten samengevoegd, te weten het treffen van hoog- en laagwatermaatregelen op de recreatieterreinen gelegen aan het Drontermeer en de coördinatie tussen de projecten in het IJsseldelta plan. Hieronder worden beide componenten verder toegelicht:
					Begrotingswijziging Recreatieterreinen:
					De middelen die het Rijk oorspronkelijk in het BTW compensatiefonds gestort had zijn inmiddels toegevoegd aan de specifieke uitkering. De BTW is namelijk niet compensabel en zal als kosten verrekend worden. Aanvullend is de, van het Rijk verkregen, indexatie toegevoegd.
					Wij hebben besloten om de baten en lasten voor prestatie 1.2.7 in 2023 budgettair neutraal te verhogen met € 0,48 miljoen.
					Administratief herstel resultaatbestemming Coördinatiebudget jaarrekening 2022:
					Per abuis is de administratieve verwerking van de resultaatbestemming 2022 (0,307 miljoen) toegevoegd aan de jaarschijf 2023 in plaats aan de jaarschijf 2024. Deze

1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	0	331	331	0 GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	<p>foutieve verwerking wordt nu hersteld.</p> <p>Onttrekking doeluitkering Woondeals: Via de specifieke uitkering 'Woondeals' die wij van het Rijk hebben ontvangen is € 0,3 miljoen beschikbaar voor het ondersteunen bij het opstellen en uitvoeren van de regionale woondeals.</p> <p>Conform het begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten de lasten op prestatie 1.3.1 te verhogen met € 0,3 miljoen en hetzelfde bedrag te onttrekken uit de doeluitkering 'Woondeals' voor het ondersteunen bij het opstellen en uitvoeren van de regionale woondeals.</p>
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	21	0	-21	21 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	0	-231	-231	0 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Specifieke uitkering Woondeals:</p> <p>Van de specifieke uitkering Woondeals die wij van het Rijk hebben ontvangen zal niet het gehele geraamde bedrag voor 2023 worden gerealiseerd. De bestedingen zijn achtergebleven bij het verwachte bestedingsritme omdat we vooral bezig zijn geweest de uitvoering van de woondeals uit te werken. De regeling kent een meerjarige bestedingsperiode tot 31-12-2025. De verwachting is dat het zwaartepunt van de bestedingen in 2024 zal liggen.</p> <p>Wij hebben besloten om de baten en lasten voor prestatie 1.3.1 in 2023 budgettair neutraal te verlagen met € 231.000 en in 2024 te verhogen met dezelfde bedragen.</p>
1.3.2 Toekomstbestendig maken van de woningvoorraad	-39	-44	-5	-39 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Startersleningen (voor 2016): Vanuit de SVN hebben wij voortgangsinformatie ontvangen over de uitgegeven startersleningen. Op basis daarvan zien we ten opzichte van 2022 een verdere afname van de portefeuille van de uitgegeven leningen. Dit heeft tot gevolg dat de verwachte rentebaten geactualiseerd worden voor de periode 2023-2027. De beheersvergoeding is afhankelijk van de uitstaande portefeuille. Bijgevolg van de afname van de uitstaande portefeuille is de beheersvergoeding lager dan geraamd. Ook dit wordt geactualiseerd.</p> <p>Wij stellen u voor op prestatie 1.3.2 de rentebaten voor de periode 2023-2027 te verlagen met respectievelijk voor € 44.000, € 59.000, € 57.000, € 54.000 en € 52.000. Verder stellen wij u voor de lasten voor de periode 2023-2027 op prestatie 1.3.2 te verlagen met respectievelijk € 5.200, € 5.300, € 5.000, € 4.700 en € 4.300.</p>
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	-359	0	359	-359 PS 005 Jaarstukken 2022	Deze wijziging heeft betrekking op PS 005 Jaarstukken 2022
1.4.1 Werken aan een klimaat	-104	-411	-307	-104 GS 101 Jaarstukken 2022	Specifieke uitkering van het Rijk voor de tijdelijke

adaptieve inrichting in 2050

1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	-130	0	130	-130	Adm. 205 doorwerking PS 2022
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	-3400	1182	4582	-3400	Adm. 206 doorwerking GS 2022
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	80	0	-80	80	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	-305	0	305	-305	GS 104 Monitor Overijssel 2023-II

impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027, Werkregio RIVUS:

In 2022 is een beschikking ontvangen voor een specifieke uitkering van het Rijk voor de tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027, Werkregio RIVUS. Deze is bedoeld om decentrale overheden in staat te stellen tot het versneld uitvoeren van kosteneffectieve maatregelen en voorzieningen die bijdragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast of het beperken van de gevolgen van droogte of overstromingen in hun werkregio. Omvang van de bijdrage is € 1,2 miljoen die niet is begroot. In 2022 is hiervan € 0,4 miljoen ingezet. Wij hebben besloten dit begrotingstechnisch te verwerken in de begroting 2023.

Conform ons begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten de lasten en baten van prestatie 1.4.1 'Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050' in 2023 te verlagen met € 0,4 miljoen.

Investeringsimpuls Klimaatadaptatie:
Het budget voor de investeringsimpuls Klimaatadaptatie is in 2022 niet geheel tot besteding gekomen. Op een budget van € 1,5 miljoen resteert in 2022 € 0,1 miljoen. We schuiven dit bedrag door naar 2023 voor de uitvoering van het investeringsvoorstel actieplannen hitte-, droogte- en wateroverlast.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,1 miljoen door te schuiven naar de begroting 2023 van prestatie 1.4.1 'Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050'.

Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022

Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022

Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023

Hitte, Droogte en Wateroverlast:

Voor het investeringsvoorstel Hitte, Droogte en Wateroverlast (2021/0042341) is in de meerjarenramingen (2024-2028) een totaalbedrag van € 350.000 opgenomen voor doorlopende verplichtingen. De dekking vindt plaats via de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Nu bij het coalitieakkoord incidentele middelen beschikbaar zijn gesteld voor de periode 2024-2027 en daarmee de dekking voor de doorlopende verplichtingen is geborgd hebben wij besloten de

						<p>middelen in de meerjarenraming naar voren te halen en in te zetten voor de realisatie van het investeringsvoorstel in 2023. In het bedrag van € 350.000 is € 45.000 opgenomen die ultimo 2023 vrijvalt omdat dit een correctie is op een eerdere wijziging.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om het budget voor prestatie 1.4.1, samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve, in 2023 te verhogen met € 350.000, en tegelijkertijd het budget en de onttrekking aan de reserve in 2024 te verlagen met € 130.000, en in de jaren 2025 t/m 2028 met jaarlijks € 55.000.</p>
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	-850	0	850	-850	PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche	Deze wijziging heeft betrekking op PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	-100	0	100	-100	PS 005 Jaarstukken 2022	Deze wijziging heeft betrekking op PS 005 Jaarstukken 2022
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	-1193	0	1193	-1193	GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Binnen beleidsdoel 1.4 is € 8,8 miljoen beschikbaar gesteld voor prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail. Op deze prestatie resteert in 2022 een saldo van € 3,2 miljoen .</p> <p>Verreweg het grootste deel van het resterende saldo van € 3,2 miljoen wordt veroorzaakt door gewijzigde regelgeving voor de lastneming van subsidies (€ 2,1 miljoen). De meerjarig verleende subsidies moeten aan de uitvoeringsperiode van het project worden toegerekend. Dat veroorzaakt in het boekjaar 2022 een onderbesteding. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar. Verder is de lastneming van de meerjarig verleende subsidies voor de periode 2023-2026 geactualiseerd en dit leidt tot een wijziging in het begrotingsritme van de lasten met bijbehorende onttrekking aan de uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel.</p> <p>De onderbesteding op de overige onderdelen (€ 1,0 miljoen) betreft incidentele middelen voor de realisatie van het Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail. Dit betreft een meerjarig programma waarvan de uitvoering doorloopt naar 2023. Wij hebben besloten de resterende middelen hiervoor beschikbaar te houden en door te schuiven naar 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 3,1 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail</p>

1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	0	1846	1846	0	GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Actualisering lastneming meerjarige subsidies: Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten de lasten en bijbehorende onttrekking aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel op prestatie 1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail voor de jaren 2024-2026 te wijzigen naar respectievelijk € 1,2 in 2023, € 4,5 miljoen in 2024, € 0,6 miljoen in 2025 en € 0,5 miljoen in 2026.</p> <p>Onttrekking doeluitkering 'flexpools 2e tranche' (stimuleringsmaatregelen woningbouwproductie): Van de specifieke uitkering "flexpools 2e tranche" die wij van het Rijk hebben ontvangen is € 1,8 miljoen beschikbaar om ervoor te zorgen dat gemeenten sneller plannen maken en daardoor sneller bouwen. Via de 'flexpools 2e tranche' kunnen gemeenten expertise en capaciteit inhuren ten behoeve van versnelling van de woningbouw. De provincies hebben de rol om deze gelden te verdelen.</p> <p>Conform het begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten de lasten op prestatie 1.4.2 te verhogen met € 1,8 miljoen voor de inzet van de flexpool gelden in 2023 en dit bedrag te onttrekken aan de doeluitkering "flexpools 2e tranche".</p>
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	-3053	0	3053	-3053	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	-1150	0	1150	-1150	Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	57	0	-57	57	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
1.4.3 Actieplan Leefbaar Platteland	-520	0	520	-520	PS 005 Jaarstukken 2022	<p>Impuls fiets, (incidenteel budget): Voor de uitvoering van de aanvullende ambities bij de begroting 2022 (PS/2021/1104511) heeft u een motie aangenomen over de verbetering van de leefbaarheid Engbertsdijksvenen. Dit is in de motie specifiek verwoord als: "Impuls voor de fiets, voor het mede-investeren in fietspaden en fietsvoorzieningen, zoals fietspad Engbertsdijksvenen". Overleg met de gemeente heeft met een bijdrage van € 0,520 miljoen van de Provincie niet tot een haalbaar projectvoorstel geleid. Wij stellen u voor de middelen beschikbaar te houden voor een impuls in de leefbaarheid Engbertsdijksvenen en verwachten hiervoor een subsidieaanvraag door de gemeenten die in afstemming met inwoners wordt opgesteld en in 2023 uitgekeerd.</p> <p>Wij stellen u voor € 0,52 miljoen via resultaatbestemming beschikbaar te houden en dit toe te voegen aan de begroting 2023 prestatie 1.4.3 Leefbaar Platteland.</p>
1.4.3 Actieplan Leefbaar Platteland	-547	0	547	-547	GS 101 Jaarstukken 2022	Het budget voor prestatie 1.4.3 Actieplan Leefbaar Platteland is in 2022 niet geheel tot besteding gekomen. Op een budget

					van € 1,4 miljoen resteert in 2022 € 0,5 miljoen. We schuiven dit bedrag door naar 2023 voor de uitvoering van Actieplan Leefbaar Platteland in 2023.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,5 miljoen door te schuiven naar de begroting 2023 van prestatie 1.4.3 Actieplan Leefbaar Platteland.
1.4.3 Actieplan Leefbaar Platteland	-400	0	400	-400 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
1.4.3 Actieplan Leefbaar Platteland	26	0	-26	26 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	-216	0	216	-216 PS 005 Jaarstukken 2022	Deze wijziging heeft betrekking op PS 005 Jaarstukken 2022
1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	-600	0	600	-600 GS 101 Jaarstukken 2022	Voor de dekking van de subsidieverplichtingen voor ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen in de gemeenten Almelo, Deventer en Enschede hebben wij besloten € 1,7 miljoen te onttrekken aan de uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel en deze toe te voegen aan de begroting 2023 verdeeld over de jaarschijven 2023 en 2024 voor respectievelijk € 0,6 miljoen en € 1,1 miljoen.
1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	-950	0	950	-950 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	2750	0	-2750	2750 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	Bijdrage voor hoogspanningsleidingen Deventer en Almelo vertraagd: Voor 's-Heerenbroek wordt dit jaar waarschijnlijk nog wel een bijdrage verleend voor het ondergronds brengen van hoogspanningskabels. Voor Deventer en Almelo waarschijnlijk niet omdat e.e.a. nog door hun college en raad moet worden goedgekeurd. Daarna kan pas een bestuursovereenkomst worden afgesloten met deze twee gemeenten. Dit wordt niet meer voorzien voor dit jaar.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor prestatie 1.4.4 een budget van € 2,7 miljoen, samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve, door te schuiven van 2023 naar 2024.
1.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-549	0	549	-549 Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
1.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-550	0	550	-550 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
Totaal	-15328	21530	36858	-	15328

Kerntaak 2: Milieu en energie

Dit is hoe wij denken

Onze inwoners hebben recht op een gezonde leefomgeving in de volle breedte: lucht, water, ondergrond, licht, geluid, welzijn en veiligheid. Daarom investeren we in een leefomgeving waarin de milieucondities op orde zijn en in een robuust en duurzaam energiesysteem. De kwaliteit van het milieu is één van de factoren in de leefomgeving die van invloed zijn op de gezondheid van mensen. Luchtkwaliteit, geluidsbelasting, waterkwaliteit (kerntaak 1), en bodemkwaliteit zijn hier voorbeelden van. Wij borgen de basiskwaliteit van het milieu om nu en in de toekomst gezond en veilig te kunnen leven. Wij schuiven negatieve milieueffecten en -kosten niet af op toekomstige generaties of andere gebieden. We benutten de in de samenleving aanwezige kennis bij het bereiken van ons doel. Voor de gezondheid van onze inwoners zijn ook andere factoren in onze leefomgeving belangrijk, zoals de aanwezigheid van groen (kerntaak 3). De inrichting van de omgeving kan gezond gedrag uitlokken. Hernieuwbare energie draagt bij aan een duurzame leefomgeving en is noodzakelijk vanwege de negatieve effecten van fossiele brandstoffen (CO₂, fijnstof). Het realiseren van energemaatregelen biedt economische kansen en werkgelegenheid. De energietransitie vergt inzet van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden, en komt grotendeels in regionaal verband tot stand. De provincie verbindt partijen, organiseert uitvoeringsallianties en zorgt voor een koppeling met andere opgaven in het ruimtelijke domein.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

2.1 De kwaliteit van bodem, lucht, geluid en milieu(veiligheid) voldoet aan wettelijke eisen
Wij borgen de basiskwaliteit van de leefomgeving door beleid te maken en kaders te stellen (2.1.1). Wij stellen de gezondheid van onze inwoners meer centraal in ons milieu- en omgevingsbeleid en verwerken 'gezondheid' als rode draad in de Omgevingsvisie. Iedere vier jaar herzien we ons beleid ten aanzien van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Wij maken jaarlijks een uitvoeringsplan, waarin we de prioriteiten vastleggen. Wij stemmen vergunningverlening, toezicht en handhaving door verschillende bestuursorganen op elkaar af. Wij bereiden ons voor op besluitvorming over vliegveld Lelystad en de herziening van het luchtruim. Door vergunningverlening, toezicht en handhaving zorgen de Omgevingsdiensten er namens ons en gemeenten voor dat de basiskwaliteit van de leefomgeving voldoet aan de wettelijke eisen (2.1.2). We voeren milieueffectrapportages uit voor onze projecten (2.1.3). Met monitoring en evaluatie (2.1.4) kijken we of de basiskwaliteit van lucht, geluid en bodem blijft voldoen aan de wettelijke normen.

Prestaties

2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid

Acties 2023

1. Wij ontwikkelen samen met gemeenten, GGD en andere partners provinciaal milieubeleid waarbij gezondheid van inwoners centraal staat en verankeren deze in de Provinciale Omgevingsvisie. Wij actualiseren onze milieunota waarbij wij de verbinding leggen met de grote maatschappelijke opgaven.

2. Wij bevorderen een gezonde leefomgeving door projecten te initiëren en te ondersteunen gericht op beter bewustzijn, betrokkenheid en gedrag van inwoners op de thema's lucht, geluid en (zwerf)afval. We zetten in op kennisdeling en kennisontwikkeling door bijeenkomsten te organiseren voor en met diverse partners als GGD en gemeenten.
3. Wij werken samen met andere provincies aan (inter)nationale en interprovinciale beleid- en kennistrjecten.
4. Wij voeren de wettelijke coördinatietaak uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
5. Wij stellen het jaarprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving voor 31 december vast. Daarbij zetten we ook in op het toekomstbestendig maken van ons VTH beleid en de uitvoering daarvan op complexe dossiers als ZZS en circulaire economie.
6. Wij willen hinder van vliegtuiglawaai zoveel mogelijk beperken o.a. door laagvliegend verkeer te voorkomen vanuit onze verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de leefomgeving. Mede daarom zullen wij nabij Zwolle een meetpost inrichten om hinder te monitoren.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Op basis van de in opdracht van ons uitgevoerde milieuverkenning Overijssel formuleren wij de inzet voor deze collegeperiode op de kerntaak milieu. Dit is de basis voor het later dit jaar (2024) vast te stellen nieuwe beleidskader milieu.

We continueren de samenwerking in interprovinciaal verband op gebied van milieu & gezondheid (IPO-leefomgeving).

Overeenkomstig de afspraken uit het nationale Schone Lucht Akkoord, voeren we het decentrale uitvoeringsplan uit en stellen die bij/actualiseren die voor het volgende jaar. In het 2e kwartaal van 2023 besloten GS tot het innemen van een voortrekkersrol bij het verbeteren van de samenwerking en kennisuitwisseling tussen overheden en werkvelden bij de aanpak van risicovolle (chemische) en zeer zorgwekkende stoffen in Overijssel. De uitvoering hiervan en de besteding van de bijbehorende middelen krijgt de komende jaren een vervolg.

Met een aantal partijen voeren we bewustzijnsprojecten uit op milieugebied. Dit betreft o.a. het project voor Schone Rivieren/de IJssel dat we samen met de provincie Gelderland uitvoeren.

Het beleidskader en uitvoerings-/jaarprogramma VTH stelden wij eind vorig jaar vast. Onze activiteiten gericht op beperking van het vliegtuiglawaai blijven we in het licht van de nationale besluitvorming over (her)verdeling van het luchtruim en de luchthaven Lelystad nauwlettend volgen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaatbestemmingen ZZS/Lelystad/Zwerfafval:

1) In mei hebben wij een besluit (GS nota 2023-011160) genomen over het vervolg en de provinciale rol in de samenwerking en kennisuitwisseling tussen overheden en werkvelden bij de aanpak van risicovolle (chemische) en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in Overijssel. Omdat enkele partijen hun rol en inzet anders hebben moeten invullen dan aanvankelijk voorzien, hebben wij besloten een voortrekkersrol in te nemen. Hierover bent u in mei per brief geïnformeerd (kenmerk D2023-04-010541, 16 mei 2023). Ter uitvoering van dit besluit zijn de opdrachten aan de Omgevingsdiensten (OD's) aangepast en zullen in 2024 leiden tot uitvoering. Zoals bij de 2e monitor reeds aangekondigd zijn om bovenstaande aanpassing geen bestedingen gerealiseerd in 2023. Wij stellen voor om dit (incidentele) budget, ad € 185.000, door te schuiven naar 2024.

2) Onze activiteiten gericht op beperking van het vliegtuiglawaai stemmen we af op de nationale besluitvorming over (her)verdeling van het luchtruim en de luchthaven Lelystad. Afhankelijk hiervan ligt de vraag voor of wij nabij Zwolle nog een meetpost inrichten om hinder te monitoren. Dat laatste, het inrichten van een meetpost, is niet gerealiseerd in 2023, daarom hebben wij de beschikbare € 50.000 nog niet gerealiseerd in 2023 en willen het budget doorschuiven naar 2024.

3) De financiering en vergoedingen voor gebiedsbeheerders voor zwerfafval/plastics is vanaf 1-1-2023 gewijzigd. In het afgelopen jaar is de producentenverantwoordelijkheid doorgevoerd, daarbij gaan zij betalen voor de acties en het opruimen van (plastic) zwerfafval. Dit betekent dat gebiedsbeheerders volgens een verdeelsleutel systematiek hiervoor een vergoeding kunnen ontvangen. Voor het opruimen van zwerfafval hebben wij in november 2023 van het Afvalfonds verpakkingen een vergoeding ontvangen van € 27.000. Dit bedrag willen we in 2024 inzetten voor de financiering van het plan van aanpak Schone en drinkbare IJssel 2024-2025.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 262.000 (totaal punten 1, 2 en 3) middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 2.1.1 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

Kenmerk 2020/1105575

Kernmerk 2021/0214119

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

262

2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu

Acties 2023

1. Wij verlenen vergunningen en ontheffingen en handelen meldingen af binnen de wettelijke termijn. In overleg met de aanvrager kunnen wij van de wettelijke termijn afwijken.
2. Wij voeren het toezicht op de naleving uit overeenkomstig het jaarprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.
3. Wij geven opdrachten aan de omgevingsdiensten voor uitvoering van de ingebrachte taken.
4. Wij beoordelen bij risicovolle bedrijven de vergunningen jaarlijks op actualiteit, bij overige bedrijven doen wij dit eenmaal in de vijf jaar.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Zowel voor ontgrondingen, vuurwerk, luchtvaart als mijnbouw zijn de vergunningen/ontheffingen en adviezen binnen de wettelijke termijnen verleend. Het aantal aanvragen voor het afsteken van vuurwerk en de ontheffingen luchtvaart bleven achter bij de inschatting in het Jaarprogramma. Dit komt omdat er minder evenementen zijn gehouden. Hierdoor zijn er ook minder controles uitgevoerd. Voor ontgrondingen zien we een verschuiving van grootschalige naar kleinschalige initiatieven.

Niet alle vergunningen voor Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)-inrichtingen konden binnen de wettelijke termijn worden afgehandeld. Daar waar sprake is van termijnoverschrijding, vindt dit plaats in overleg met de aanvrager. Dit komt vooral voor bij zeer complexe aanvragen waarbij veel overleg met de aanvrager en belanghebbende nodig is en de aanvrager vaak aanvullende informatie moet leveren. Gezien de belangen en risico's kiezen wij voor zorgvuldigheid boven snelheid.

Actualiteitstoetsen worden uitgevoerd door de omgevingsdiensten Regio Nijmegen, Twente en IJsselland zoals beschreven in ons VTH- beleid en VTH-jaarprogramma.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

2.1.3 Ondersteunen en (laten) uitvoeren van milieueffectrapportages / duurzaamheidsrapportages (plan MER)

Acties 2023

1. Wij ondersteunen en adviseren bij het in beeld brengen van milieu- en omgevingseffecten van (eigen) plannen, programma's en projecten, zoals de provinciale Omgevingsvisie, drinkwaterwinning, PIP's Natura 2000 gebieden, plannen rondom nieuwe energie, plannen en projecten die grensoverschrijdende invloed kunnen hebben, en projecten rondom provinciale wegen.
2. Wij adviseren over en toetsen op het gebied van milieu- en omgevingseffecten van voorgenomen plannen en projecten van derden waar wij een rol als bevoegd gezag hebben.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 is advies en ondersteuning geleverd op onder andere de omgevingseffectrapportage bij de omgevingsvisie, diverse energieplannen (RES, PPE, windpark de Lutte), hoogwaterbeschermingsprojecten, drinkwaterwinning, Provinciale inpassingsplannen voor de inrichting van natura 2000 gebieden en uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk DON West. Ook is input geleverd via IPO verband op Nationale plan-MER procedures (zoals windturbinebepalingen, Nationaal Programma Landelijk Gebied, Nota Ruimte en uitbreiding tracé's van 380kv elektriciteitsnet).

Met de Commissie voor de milieueffectrapportage en landelijke provinciale m.e.r.-coördinatoren is structureel overleg en afstemming over de toepassing van het instrument milieueffectrapportage (m.e.r.) en verbreding naar omgevingseffectrapportages (o.e.r.). We zien dat het aantal milieueffectrapportages toeneemt. Dit komt door de diverse grote opgaven waar de provincie voor staat. Voor deze grote opgaven zijn m.e.r.-plichtige visies, programma's of projectbesluiten nodig. Tevens maakt de Omgevingswet de plan-m.e.r.

plicht voor programma's en beleidsplannen nog explicieter. De beschikbare capaciteit voor advies en ondersteuning staat hierdoor onder druk.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

2.1.4 Monitoring en evaluatie milieu en gezondheid

Acties 2023

1. Wij monitoren de luchtkwaliteit in Overijssel.
2. Wij wisselen relevante data ten behoeve van milieu en gezondheid uit met onze partners, waaronder de GGD, en verspreiden deze via kennishub Overijssel.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Met onze deelname aan het (nationale) Schone Lucht Akkoord (zie ook 2.1.1) is er een periodieke meting op basis van het landelijk meetnet luchtkwaliteit (RIVM). De data stellen wij (ook) beschikbaar in de Atlas Leefomgeving.

In 2023 leverden de GGD'en de milieuverkenning op die wij willen benutten voor de opstelling van ons milieubeleid voor deze collegeperiode. De data hiervoor zijn beschikbaar (gesteld) voor onze monitoringsactiviteiten.

De GGD'en leverden ook in 2023 een meting (en bijbehorende data) van de luchtkwaliteit in Overijssel in relatie tot de gezondheid.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

2.2 Milieuproblemen zijn gesaneerd of beheerst

De milieusituatie in Overijssel is overwegend op orde. Voor de sanering van vervuilde bodems voeren we programma's uit voor met asbest verontreinigde bodems en voor spoedeisende en overige bodems (2.2.1). Asbestdaken blijft een vraagstuk als het gaat om het creëren van een gezonde leefomgeving. Wij blijven inzetten op een spoedige sanering van in Overijssel aanwezige asbestdaken (2.2.2). Goed beheer van stortplaatsen voorkomt dat de basiskwaliteit van bodem, lucht en leefmilieu wordt aangetast. Vanuit onze wettelijk taak verzorgen wij het financieel beheer voor de nazorg van stortplaatsen (2.2.3).

Prestaties

2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties

Acties 2023

1. Wij voeren voor Blekerijweg, IJsselmuiden de sanering uit.
2. Wij beheersen bestaande spoedeisende bodemsaneringen.
3. Wij monitoren conform het programma 2023 Bureau Asbestbodem Sanering.
4. Indien er middelen resteren of nieuwe (rijks-) middelen beschikbaar komen stellen wij het programma 2024 Bureau Asbestbodem Sanering vast.
5. Wij voeren de maatregelen uit die voortvloeien uit de Specifieke uitkering PFAS.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

De laatste spoedeisende sanering van de Blekerijweg (fase 1) is gestart en wordt naar verwachting in april 2024 afgerond. We hebben onze overige programma's conform de opgave uitgevoerd.

De werkzaamheden voor de specifieke uitkering (SPUK) risicolocaties PFAS zijn in 2023 op volle kracht uitgevoerd. Er is een totaalijst met mogelijke risicolocaties gemaakt, er zijn historische onderzoeken uitgevoerd en in het vierde kwartaal zijn de verkennende bodemonderzoeken op verdachte locaties gestart. Ook is een nieuwe reeks aan historische onderzoeken op risicolocaties gestart (met name gericht op de textiel- en tapijtbranche).

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

In 2023 zijn SPUK-aanvragen goedgekeurd door het Rijk voor sanering van historische spoedlocaties. Met toekenning van deze SPUK-middelen (specifieke uitkeringen) konden spoedlocaties beheerst worden en zijn de bestedingen ten laste van de Reserve Bodemsanering lager dan begroot.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken

Acties 2023

1. Wij zorgen er door middel van leningen voor dat ook niet draagkrachtige eigenaren de sanering van hun asbestdak kunnen financieren.
2. Wij stimuleren verwijdering van asbest in combinatie met het plaatsen van zonnepanelen door middel van subsidie.
3. Wij stimuleren gezamenlijke verwijdering van geschakelde asbesthoudende leidaken door middel van subsidie.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

De asbest maatwerklening en verzilverlening zijn in 2023 opengesteld voor gemeenten. Gemeenten kunnen hierbij aansluiten en voeren de regeling uit, zodat inwoners van de desbetreffende gemeente gebruik kunnen maken van de leningen. Een aantal gemeenten maken inmiddels gebruik van deze leningsfaciliteit. Wij zijn in gesprek met de gemeenten die nog niet zijn aangesloten.

Voor actie 2 en 3 zijn de subsidieregelingen opengesteld. Waarbij er voor actie 2, 104 subsidies zijn verleend en voor actie 3, 19 subsidies zijn verleend waaronder 14 woningen uit één straat in de gemeente Deventer. Actie 3 is eind 2023 komen te vervallen. Daarnaast hebben wij eind 2023 opdracht gegeven voor het actualiseren van onze asbestdakenkaart op basis van de meest recente luchtfoto's.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Toelichting lagere besteding

In 2023 is er goed gebruik gemaakt van beide stimuleringsregelingen, die voldoen aan de verwachting. Echter, ten opzichte van de begroting blijven de verleende subsidies achter. Oorzaken voor het achterblijven van aanvragen hangen mogelijk samen met de gestegen (grondstof) prijzen en langere levertijden in de 1e helft van 2023. Daarnaast spelen problemen vanwege netcongestie (onvoldoende transportcapaciteit van het net) een belangrijke rol en de onzekere situatie in de landbouwsector vanwege stikstof en het nationaal programma landelijk gebied (NPLG).

Begrotingswijziging resterende middelen, verlenging looptijd

Bij de behandeling van de begroting 2024 op 8 november 2023 heeft u een motie aangenomen om de subsidieregeling 'Subsidie Asbest eraf zon erop, te handhaven voor 2024. Daarom hebben wij eind 2023 de subsidieregeling voor 2024 weer opengesteld. De financiering van deze regeling vanuit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel (KvO) kent echter een einddatum van 31-12-2023. Om de regeling te kunnen financieren stellen wij voor om de looptijd van het KvO budget te verlengen naar eind 2024 en het restant budget over te hevelen naar het 2024.

Wij stellen u voor om de einddatum van het KvO budget te verlengen naar 31-12-2024. Tevens stellen wij u voor om het restant budget 2023, ad. € 445.000, door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 2.2.2 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel nr.PS/2021/ 1101552

Besluit2021/1101

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

445

Resultaatbestemming

2.2.3 Beheer nazorgfonds

Acties 2023

1. Wij stellen het jaarverslag 2022 en de begroting 2024 op voor het Nazorgfonds gesloten stortplaatsen in Overijssel.
2. Wij hebben één á twee keer per jaar een bestuurlijk overleg met de exploitanten van de stortlocaties.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Het jaarverslag 2022 is opgesteld, gecontroleerd en vastgesteld in het bestuurlijk overleg van 15 juni 2023. De begroting voor 2024 is eind 2023 opgesteld en is vastgesteld in het bestuurlijk overleg van 24 januari 2024.
2. Zoals bij punt 1 aangegeven hebben wij tweejaarlijks bestuurlijk overleg met de exploitanten van de stortlocaties.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

2.3 Een robuust en duurzaam energiesysteem

We zetten in op 20% hernieuwbare energie in 2023. We stimuleren en steunen initiatieven om het gebruik van fossiele energie terug te dringen. We helpen projecten voor hernieuwbare energie en energiebesparing te realiseren met het programma Nieuwe Energie Overijssel 2017 - 2023 (2.3.1). We maken met partners plannen voor een meer duurzame energievoorziening met minder CO₂-uitstoot. Dit doen we door Regionale Energiestrategieën (RES-en) voor 2030 op te stellen voor Twente en West-Overijssel. De uitvoering van de RES-en integreren we in het lopende programma Nieuwe Energie Overijssel. Door het beschikbaar stellen van leningen, garanties en participaties via het Energiefonds Overijssel (2.3.2), maken we investeringsprojecten mogelijk gericht op energiebesparing en opwekking van hernieuwbare energie of energie-infrastructuur. Door het aandeelhouderschap in Enexis (2.3.3) beheren en ontwikkelen we de energie-infrastructuur voor inwoners, ondernemers

en instellingen, gericht op energiezekerheid, betaalbaarheid, duurzaamheid en uitvoerbaarheid.

Prestaties

2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie

Acties 2023

1. Wij jagen opwekking van extra zonne-energie op bedrijfsdaken aan.
2. Wij starten met de ontwikkeling van grootschalige windclusters in Overijssel.
3. Wij vergroten de inzet op biomassa door ondersteuning van lokale biogas projecten bij agrariërs en ontwikkeling van grootschalige biogas projecten (biogashubs).
4. Wij zetten in op Smart Energy Hubs (SEH): het efficiënt inzetten van de energie-infrastructuur en de energie lokaal zo slim mogelijk te gebruiken
5. Wij ondersteunen de verdere ontwikkeling van duurzame energienetten zoals Geothermie Zwolle en Zandweerd Deventer.
6. Wij ondersteunen duurzame industrie in Overijssel, waarbij in 2023 helder moet zijn hoe het 6e industriecluster wordt ondersteund en welke rol de provincie hierin neemt.
7. Wij nemen de regierol zodat we, in afstemming met gemeenten en netbeheerders, in 2023 keuzen kunnen maken over het verdere ontwikkelen van de regionale infrastructuur met daarin een voorkeursvolgorde van de investeringen in de tijd.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

- Wij hebben in 2023 de doelstelling voor zon op dak gehaald.
- De clusters ZSDZ en ATT zijn in ontwikkeling, voor de overige clusters is het windbeleid in de 2e helft van 2023 uitgewerkt.
- We hebben in 2023 subsidie verstrekt aan enkele monomestvergisters en bij de ontwikkeling van biogashubs geholpen.
- Op vier plekken in Overijssel werkten regisseurs aan de ontwikkeling van een Smart Energy Hub. De hub op Hessenpoort is in realisatie. Samen met Gelderland hebben we OostNL opdracht gegeven om Smart Energy Hubs verder te ontwikkelen.
- We hebben subsidie verstrekt aan Geothermie Zwolle en het regionale warmtenet Twente. We zijn samen met andere publieke partijen een verkenning naar een publiek warmtebedrijf gestart.
- De 6e cluster bedrijven zijn vastgesteld, stichting CES6, netbeheerders inventariseren (transitie)plannen van het zesde cluster en aggregeren (infrastructurele) knelpunten. Regierol ligt in de inventarisatiefase bij Provincie.
- In 2023 is het eerste pMIEK opgeleverd waarmee we de netbeheerders maatschappelijke prioriteit hebben kunnen meewegen in hun investeringsplannen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Van de begrote lasten 2023 van € 11,25 miljoen is, inclusief onderstaande subsidieaanvragen, € 9,9 miljoen (€ 8,34 miljoen + € 1,56 miljoen) gerealiseerd. Dit is 88% van het budget.

Nog in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023 voor Nieuwe Energie UBS (uitvoeringsbesluit subsidies) regelingen

In december 2023 is een aantal aanvragen met een omvang van € 1.560.857 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023. Deze aanvragen kunnen

gedekt worden uit het restant budget 2023 onder prestatie 2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie.

Het betreft de volgende subsidieregelingen:

- 3.1 Energiebesparing Overijssel 2.0
- 3.10 Uitvoering Programma Nieuwe Energie Overijssel 2017-2023
- 3.11 Kleine mestvergister op boerderijen
- 3.12 Zonne-energie op bedrijfsdaken
- 3.13 Zonne-energieleverende parkeerterreinen Overijssel
- 3.14 Sprinten naar een duurzaam bedrijventerrein
- 3.16 Stimuleren energie-innovatie
- 3.2 Haalbaarheidsonderzoek Energie-Innovatie
- 3.3 Energiebesparende maatregelen (geld terug actie)
- 3.6 Lokale energie-initiatieven 4.0

Voorstel tot begrotingswijziging voor in behandeling zijnde subsidieaanvragen

Wij stellen u voor om de begrote lasten voor prestatie 2.3.1 in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 met € 1,56 miljoen te verhogen en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Voorstel tot begrotingswijziging Programma Smart Energy Hubs Oost Nederland

In 2023 is samen met de provincie Gelderland een opdracht van € 2 miljoen verleend voor de regievoering op het uitvoeringsprogramma smart energy hubs Oost Nederland. Beide provincies dragen hiervoor elk € 1 miljoen bij. Omdat de realisatie van de opdracht wordt uitgevoerd in 2024 en 2025 stellen wij voor om onze bijdrage van € 1 miljoen door te schuiven naar 2024 (€ 0,5 miljoen) en 2025 (€ 0,5 miljoen).

Voorstel tot verlengen looptijd KVO-budget

Dit budget heeft een einddatum van 2023. Wij stellen u voor, ter afwikkeling van bovengenoemde zaken, de looptijd van dit budget te verlengen tot eind 2025.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Vaststelling Res 1.0: besluitvorming RES Twente 1.0 en RES West-Overijssel 1.0
- Tussenevaluatie Programma Nieuwe Energie 2017 - 2023:
- Investeringsimpuls Energietransitie 1e tranche

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

2060

Resultaatbestemming

2.3.2 Financiering van projecten door Energiefonds Overijssel

Acties 2023

1. Vaststellen van het Jaarplan en Begroting 2024 waarbij wij zullen letten op efficiënte en doelmatige inzet van de verruimde randvoorwaarden en extra fondsmiddelen, ten behoeve van de provinciale doelen voor nieuwe energie en vervolgens;
2. Toe zien op de uitvoering van het Jaarplan 2023 van Energiefonds Overijssel.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Jaarlijks geven wij Energiefonds Overijssel (EFO) een aantal thema's mee waarop het fonds haar activiteiten moet richten in het komende begrotingsjaar. Voor 2023 hebben wij onderstaande thema's meegegeven:

Energiebesparing

- Bij te dragen aan het versnellen van de opgaven van de woningcorporaties voor het nemen van energiebesparende maatregelen;
- Bovenwettelijke energiebesparende maatregelen bij (bedrijfsmatige) grootverbruikers te stimuleren;
- De inzet op verduurzaming van maatschappelijk vastgoed te intensiveren.

Energiesystemen

- Onderzoek de mogelijke bijdrage in het kader van de gebiedsgerichte aanpak bij energiesystemen (smarthubs).

Gebiedsgerichte aanpak voor windprojecten

- Een aantal lokale energiecoöperaties te ondersteunen in de ontwikkelfase van een windproject;
- Zo kennis op te doen over de rol/ positie van coöperaties in de ontwikkeling van windprojecten;
- Te definiëren welke rol/ taak/ aanbod de provincie – respectievelijk EFO – in een gebiedsgerichte aanpak van de ontwikkelopgave wind kan hebben.

Het Energiefonds Overijssel heeft hier in 2023 uitvoering aan gegeven. Wij zullen u over de resultaten nader informeren via een Statenbrief. Deze Statenbrief ontvangt u nadat de Algemene Vergadering is geweest waarin het jaarverslag van EFO is vastgesteld. De prestaties van EFO worden samen met de andere Overijsselse Fondsen rond de zomer aan u gepresenteerd via het Jaaroverzicht Overijsselse Fondsen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Net als in 2022 en conform de gemaakte afspraken heeft EFO ook in 2023 oninbare investeringen direct ten laste van onze lening van € 200 miljoen gebracht. Dit levert voor ons een kostenpost op van € 0,8 miljoen. Daar staat tegenover dat wij op basis van de jaarrekening 2023 van EFO een bedrag van € 0,6 miljoen hebben kunnen laten vrijvallen uit de Voorziening EFO. De afboeking van de lening (€ 0,8 miljoen) en de vrijval uit de voorziening (€ 0,6 miljoen) leiden op deze prestatie tot een overschrijding van € 0,2 miljoen. Dekking hiervoor is aanwezig in de Algemene financieringsreserve. Via een voorstel tot resultaatbestemming stellen wij u voor om € 0,2 miljoen aan deze reserve te onttrekken.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Scopeverbreding Energiefonds Overijssel (2021/1104719)
- Statenbesluit Scopeverbreding Energiefonds Overijssel (2021/1104724)
- Statenbrief Jaaroverzicht 2021 Overijsselse fondsen (2022/0107061)
- Statenbrief Onderzoek Rekenkamer Oost-Nederland naar effectiviteit revolverende fondsen
- Statenvoorstel Onderzoek Rekenkamer Oost Nederland (RON) naar Effectiviteit fondsen provincie Overijssel (PS23-000036)

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

2.3.3 Realiseren van een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam regionaal energienetwerk (deelneming Enexis)

Acties 2023

Wij oefenen het aandeelhouderschap van Enexis uit door:

1. Actieve betrokkenheid in het vinden van oplossingen voor de capaciteitschaarste op het provinciale elektriciteitsnet;
2. Actieve participatie in het vinden van oplossingen voor de kapitaalbehoefte van Enexis en daarmee de financiering van de energietransitie onder meer door te participeren in het onderzoek naar Rijksparticipatie in Enexis;
3. De uitvoering van het Strategisch plan van Enexis te monitoren;
4. De jaarrekening over 2022 met winstbestemming vast te stellen en uitoefening van de aandeelhoudersbevoegdheden inzake wijzigingen in de governance van de onderneming;
5. Toe te zien op - en u te rapporteren over - de door Enexis voorgenomen investeringen in Overijssel.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

- Ondanks de toegenomen investeringen van de afgelopen jaren in uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnet hebben afnemers te maken met oplopende wachttijden voor aansluitingen door een explosief stijgende vraag. Enexis is momenteel niet in staat de enorme groei in het gevraagde transportvermogen bij te houden. De belangrijkste reden is een tekort aan technisch personeel. Medio 2023 stonden meer dan 2.000 grootzakelijke bedrijven in de wachtrij voor een nieuwe of zwaardere aansluiting op het elektriciteitsnet van Enexis. Het aantal verstoringen op het net neemt toe, evenals de overbelasting van het laagspanningsnet. Op 1 november 2023 heeft Enexis haar nieuwe concept investeringsplan voor de komende 10 jaar gepresenteerd waarin de ambitie om elkaar jaar meer te investeren dan het jaar ervoor wordt voortgezet.
- De samenwerking met Enexis is het afgelopen jaar geïntensiveerd, in het bijzonder om netschaarste in onze provincie zoveel mogelijk te voorkomen en samen met Enexis de juiste investeringsafwegingen te maken met behulp van het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK).
- De energietransitie is in volle gang, zo blijkt uit het halfjaarbericht Enexis 2023: de capaciteit van het duurzaam opgewekt vermogen is gestegen met 30%, het aantal aansluitingen met teruglevering is gestegen met 31%, en dat na de al forse stijgingen in de afgelopen 2 jaar. Om meer en sneller te kunnen bouwen en aanleggen is het werven van personeel op een krappe arbeidsmarkt speerpunt van Enexis. In de eerste helft van 2023 is het bedrijf erin geslaagd 188 fte aan nieuwe technische medewerkers aan te trekken.
- In het afgelopen jaar is er landelijk veel gebeurd rondom de regulering van warmtenetten (o.a. via de Wet op de Collectieve Warmtevoorziening). Warmtenetten dragen bij aan de energietransitie en sluiten naadloos aan bij de duurzame missie en het maatschappelijk karakter van Enexis. Enexis heeft in dat kader in nauwe samenspraak met haar grootste aandeelhouders haar strategie in het warmtedomein herzien. Dit heeft geleid tot een voorstel voor wijziging van de huidige strategie. Enexis heeft een voorkeur uitgesproken om onder voorwaarden en bij voorkeur als minderheidsaandeelhouder toe te treden tot regionale integrale warmtebedrijven in haar verzorgingsgebied. U bent over het voorstel geïnformeerd via de Energiedag op

7 februari 2023. De wijziging van de strategie ligt ter goedkeuring voor in de aandeelhoudersvergadering van april 2024.

- Besluitvorming Afsprakenkader Rijksparticipatie in regionale netbeheerders: eind 2023 hebben de aandeelhouders van Stedin goedkeuring verleend aan het Afsprakenkader en de participatieovereenkomst die zij met het Rijk hebben afgesproken. Daarmee is Stedin als laatste regionale netbeheerder akkoord gegaan met het Afsprakenkader. Vervolgens is het akkoord door alle partijen ondertekend, waardoor het Afsprakenkader (ook) voor Enexis geldt. Stedin en het Rijk hebben op hetzelfde moment ook de participatieovereenkomst ondertekend. Daarmee treedt het Rijk voor 11,9% toe als aandeelhouder van Stedin.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Dividend Enexis

Het dividend Enexis dat in 2023 over het boekjaar 2022 is uitgekeerd aan de provincie Overijssel bedraagt € 38,0 miljoen. Dit is conform de begroting 2023. Oorspronkelijk was € 9,8 miljoen begroot voor 2023. Bij de eerste Monitor 2023 is het dividend (jaarschijf 2023) verhoogd met € 28,2 miljoen. Hiervan had € 8,5 miljoen betrekking op de reguliere exploitatie van Enexis en € 19,7 miljoen was het gevolg van de verkoop door Enexis van haar dochter Fudura.

De gerealiseerde dividendopbrengsten zijn financieel verantwoord onder kerntaak Overhead, financiering en dekkingsmiddelen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Voorgenomen besluit aandeelhoudersbesluiten Enexis (Afsprakenkader en Fudura)
- Uitkomsten Aandeelhoudersvergadering Enexis 13 april 2023

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

2.4 Een duurzaam landelijk gebied

In het landelijk gebied helpen wij met het programma Toekomstgerichte erven individuele erfeigenaren beslissingen te nemen over de structurele verduurzaming van hun erf (2.4.1).

Prestaties

2.4.1 Programma Toekomstgerichte erven

Acties 2023

1. Wij stellen samen met gemeenten in heel Overijssel erfcoaches beschikbaar. Zij ondersteunen erfeigenaren om toekomstbestendige keuzes te maken bij actuele vraagstukken zoals stikstof, aanpassing in de bedrijfsvoering en leegstaande gebouwen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 hebben wij erfcoaches ingezet ter ondersteuning van erfeigenaren. Mede dankzij de bijdrage van de Overijsselse gemeenten, kon het project in 2023 op vrijwel hetzelfde niveau doorgang vinden als de vier jaren hiervoor. Provinciale Staten hebben op 13 december 2023 besloten in het kader van Leefbaar Platteland in 2024 en 2025 middelen beschikbaar te stellen om een vervolg te geven aan het project Toekomstgerichte Erven.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Het beschikbare budget in de begroting 2023 is met € 48.500 overschreden.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 2.4.1 € 48.500 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Tussenevaluatie Toekomstgerichte erven

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Financiën

In onderstaande tabel staan de lasten, baten en saldo van deze kerntaak. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Lasten						
2.1 De kwaliteit van bodem, lucht, geluid, en milieu (veiligheid) voldoet aan wettelijke eisen						
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	69	300	369	86	283	262
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	3.972	77	4.049	3.968	82	0
Totaal 2.1 De kwaliteit van bodem, lucht, geluid, en milieu (veiligheid) voldoet aan wettelijke eisen	4.041	377	4.418	4.053	365	262
2.2 Milieuproblemen zijn gesaneerd of						

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
beheerst						
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	15.151	-3.050	12.102	10.278	1.823	0
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	0	880	880	435	445	445
2.2.3 Beheer nazorgfonds	55	0	55	55	0	0
Totaal 2.2 Milieuproblemen zijn gesaneerd of beheerst	15.206	-2.170	13.037	10.769	2.268	445
2.3 Een robuust en duurzaam energiesysteem						
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	12.511	-1.261	11.251	8.340	2.911	2.060
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	65	0	65	259	-194	0
Totaal 2.3 Een robuust en duurzaam energiesysteem	12.577	-1.261	11.316	8.599	2.717	2.060
2.4 Een duurzaam landelijk gebied						
2.4.1 Programma Toekomstgerichte erven	322	512	834	882	-48	0
Totaal 2.4 Een duurzaam landelijk gebied	322	512	834	882	-48	0
2.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
2.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	3.150	629	3.778	3.761	17	0
Totaal 2.66 Totaal personeelsgebonden kosten	3.150	629	3.778	3.761	17	0
Totaal Lasten	35.296	-1.913	33.383	28.064	5.318	2.767
Baten						
2.1 De kwaliteit van bodem, lucht, geluid, en milieu (veiligheid) voldoet aan wettelijke eisen						
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	0	0	0	27	-27	0

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	241	0	241	459	-217	0
Totaal 2.1 De kwaliteit van bodem, lucht, geluid, en milieu (veiligheid) voldoet aan wettelijke eisen	241	0	241	486	-245	0
2.2 Milieuproblemen zijn gesaneerd of beheerst						
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	6.706	5.021	11.727	9.978	1.749	0
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	0	0	0	21	-21	0
2.2.3 Beheer nazorgfonds	55	0	55	55	0	0
Totaal 2.2 Milieuproblemen zijn gesaneerd of beheerst	6.761	5.021	11.782	10.054	1.728	0
2.3 Een robuust en duurzaam energiesysteem						
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	95	650	745	1.014	-269	0
2.3.2 Financiering van projecten door Energiefonds Overijssel	41	0	41	39	2	0
Totaal 2.3 Een robuust en duurzaam energiesysteem	136	650	786	1.053	-267	0
2.4 Een duurzaam landelijk gebied						
2.4.1 Programma Toekomstgerichte erven	0	188	188	188	0	0
Totaal 2.4 Een duurzaam landelijk gebied	0	188	188	188	0	0
2.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
2.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	0	0	41	-41	0
Totaal 2.66 Totaal personeelsgebonden kosten	0	0	0	41	-41	0

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Totaal Baten	7.139	5.858	12.997	11.821	1.176	0
Resultaat	-28.157	7.771	-20.386	-16.244	-4.142	-2.767

Voorgestelde begrotingswijzigingen

Prestatie	PS/GS Begrotingswijziging of Resultaatbestemming	Voorgestelde begrotingswijziging / resultaatbestemming	Baten	Lasten	Saldo	Financiële toelichting prestatie
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	Resultaatbestemming	-262	0	262	-262	<p>Resultaatbestemmingen ZZS/Lelystad/Zwerfafval:</p> <p>1) In mei hebben wij een besluit (GS nota 2023-011160) genomen over het vervolg en de provinciale rol in de samenwerking en kennisuitwisseling tussen overheden en werkvelden bij de aanpak van risicovolle (chemische) en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in Overijssel. Omdat enkele partijen hun rol en inzet anders hebben moeten invullen dan aanvankelijk voorzien, hebben wij besloten een voortrekkersrol in te nemen. Hierover bent u in mei per brief geïnformeerd (kenmerk D2023-04-010541, 16 mei 2023). Ter uitvoering van dit besluit zijn de opdrachten aan de Omgevingsdiensten (OD's) aangepast en zullen in 2024 leiden tot uitvoering. Zoals bij de 2e monitor reeds aangekondigd zijn om bovenstaande aanpassing geen bestedingen gerealiseerd in 2023. Wij stellen voor om dit (incidentele) budget, ad € 185.000, door te schuiven naar 2024.</p> <p>2) Onze activiteiten gericht op beperking van het vliegtuiglawaai stemmen we af op de nationale besluitvorming over (her)verdeling van het luchtruim en de luchthaven Lelystad. Afhankelijk hiervan ligt de vraag voor of wij nabij Zwolle nog een meetpost inrichten om hinder te monitoren. Dat laatste, het inrichten van een meetpost, is niet gerealiseerd in 2023, daarom hebben wij de beschikbare € 50.000 nog niet gerealiseerd in 2023 en willen het budget doorschuiven naar 2024.</p> <p>3) De financiering en vergoedingen voor gebiedsbeheerders voor zwerfafval/plastics is vanaf 1-1-2023 gewijzigd. In het afgelopen jaar is de producentenverantwoordelijkheid doorgevoerd, daarbij gaan zij betalen voor de acties en het opruimen van (plastic) zwerfafval. Dit betekent dat gebiedsbeheerders volgens een verdeelsleutel systematiek hiervoor een vergoeding kunnen ontvangen. Voor het opruimen van zwerfafval hebben wij in november 2023 van het Afvalfonds verpakkingen een vergoeding ontvangen van € 27.000. Dit bedrag willen we in 2024 inzetten voor de financiering van het plan van aanpak Schone en drinkbare IJssel 2024-2025.</p> <p>Wij stellen u voor om een bedrag van € 262.000 (totaal punten 1, 2 en 3) middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 2.1.1 van de begroting 2024.</p>
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	PS Begrotingswijziging	-445	0	445	-445	<p>Toelichting lagere besteding In 2023 is er goed gebruik gemaakt van beide stimuleringsregelingen, die voldoen aan de verwachting. Echter, ten opzichte van de begroting blijven de verleende subsidies achter. Oorzaken voor het achterblijven van aanvragen hangen mogelijk samen met de gestegen (grondstof) prijzen en langere levertijden in de 1e helft van 2023. Daarnaast spelen problemen vanwege netcongestie (onvoldoende</p>

2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	PS Begrotingswijziging	-2060 0 2060 -2060	<p>transportcapaciteit van het net) een belangrijke rol en de onzekere situatie in de landbouwsector vanwege stikstof en het nationaal programma landelijk gebied (NPLG). Begrotingswijziging resterende middelen, verlenging looptijd Bij de behandeling van de begroting 2024 op 8 november 2023 heeft u een motie aangenomen om de subsidieregeling 'Subsidie Asbest eraf zon erop, te handhaven voor 2024. Daarom hebben wij eind 2023 de subsidieregeling voor 2024 weer opengesteld. De financiering van deze regeling vanuit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel (KvO) kent echter een einddatum van 31-12-2023. Om de regeling te kunnen financieren stellen wij voor om de looptijd van het KvO budget te verlengen naar eind 2024 en het restant budget over te hevelen naar het 2024. Wij stellen u voor om de einddatum van het KvO budget te verlengen naar 31-12-2024. Tevens stellen wij u voor om het restant budget 2023, ad. € 445.000, door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 2.2.2 van de begroting 2024.</p> <p>Van de begrote lasten 2023 van € 11,25 miljoen is, inclusief onderstaande subsidieaanvragen, € 9,9 miljoen (€ 8,34 miljoen + € 1,56 miljoen) gerealiseerd. Dit is 88% van het budget. Nog in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023 voor Nieuwe Energie UBS (uitvoeringsbesluit subsidies) regelingen In december 2023 is een aantal aanvragen met een omvang van € 1.560.857 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023. Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2023 onder prestatie 2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie.</p> <p>Het betreft de volgende subsidieregelingen: 3.1 Energiebesparing Overijssel 2.03.10 Uitvoering Programma Nieuwe Energie Overijssel 2017-2023 3.11 Kleine mestvergister op boerderijen 3.12 Zonne-energie op bedrijfsdaken 3.13 Zonne-energieleverende parkeerterreinen Overijssel 3.14 Sprinten naar een duurzaam bedrijventerrein 3.16 Stimuleren energie-innovatie 3.2 Haalbaarheidsonderzoek Energie-Innovatie 3.3 Energiebesparende maatregelen (geld terug actie) 3.6 Lokale energie-initiatieven 4.0</p> <p>Voorstel tot begrotingswijziging voor in behandeling zijnde subsidieaanvragen Wij stellen u voor om de begrote lasten voor prestatie 2.3.1 in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 met € 1,56 miljoen te verhogen en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.</p> <p>Voorstel tot begrotingswijziging Programma Smart Energy Hubs Oost Nederland In 2023 is samen met de provincie Gelderland een opdracht van € 2 miljoen verleend voor de regievoering op het uitvoeringsprogramma smart energy hubs Oost Nederland. Beide provincies dragen hiervoor elk € 1 miljoen bij. Omdat de realisatie van de opdracht wordt uitgevoerd in 2024 en 2025 stellen wij voor om onze bijdrage van € 1 miljoen door te schuiven naar 2024 (€ 0,5 miljoen) en 2025 (€ 0,5 miljoen).</p>
---	------------------------	--------------------	--

Voorstel tot verlengen looptijd KVO-budget Dit budget heeft een einddatum van 2023. Wij stellen u voor, ter afwikkeling van bovengenoemde zaken, de looptijd van dit budget te verlengen tot eind 2025.

Totaal -2767 0 2767 -
2767

Doorgevoerde begrotingswijzigingen

Prestatie	Doorgevoerde begrotingswijziging	Baten	Lasten	Saldo	GS/PS Begrotingswijziging
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	-300	0	300	-300	PS 005 Jaarstukken 2022

Financiële toelichting

Zoals bij de 2e monitor 2022 reeds aangekondigd blijft de realisatie achter ten opzichte van de begroting. Dit heeft betrekking op meerdere onderwerpen.

Ten eerste, in samenwerking met andere partijen hebben wij in 2019 een aantal projecten opgezet en ondersteund om de bewustwording van duurzaamheid te vergroten. Twee van deze projecten, Ecologische bestrijding van de Eikenprocessierupsen en Aanpak schone rivieroevers Overijssel, hebben een langere doorlooptijd en zullen ook doorlopen na 2022. Om de lopende meerjarig verplichtingen te kunnen dekking stellen wij een resultaatbestemming voor van € 65.000.

Ten tweede, onder deze prestatie is het incidenteel budget opgenomen voor de aanpak van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) waaronder PFAS. In het najaar 2021 is gestart met een plan van aanpak met als doel te komen tot een eenduidige uitvoeringspraktijk en regelgeving in de provincie. Eind 2022 heeft de afronding van het plan van aanpak plaatsgevonden. In 2023 zal gestart worden met de uitvoering. Om deze uitvoering te kunnen dekken stellen wij een resultaatbestemming voor van € 185.000.

Tot slot, ook in 2022 is er nog geen meetpunt voor vliegtuiglawaai ingericht. Het hiervoor beschikbare bedrag van € 50.000 willen wij reserveren voor het moment dat dit wel nodig is. Ook voor dit bedrag stellen wij een resultaatbestemming voor.

Wij stellen u voor om onder prestatie 2.1.1 (Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid) een bedrag van € 300.000 door te schuiven naar de begroting 2023 en toe te voegen aan prestatie 2.1.1. Hergebruik stedelijk afvalwater (meicirculaire):

2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	-21	0	21	-21	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II
--	-----	---	----	-----	-----------------------------------

In de meicirculaire is een decentralisatie-uitkering toegekend inzake hergebruik stedelijk afvalwater. Op 5 juni 2020 is de EU-verordening inzake Minimumeisen voor hergebruik van effluent (EC-richtlijn 2020/741) gepubliceerd in het publicatieblad van de EU. Deze verordening zal drie jaar na publicatie van toepassing zijn. De verordening heeft de volgende doelstellingen: bevorderen hergebruik

2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	-56	0	56	-56 PS 005 Jaarstukken 2022	<p>van (gezuiverd) stedelijk afvalwater voor agrarische toepassingen (circulaire economie), harmonisatie van eisen met het oog op de interne markt voor de afzet van producten geteeld met hergebruikt water en beschermen van de volksgezondheid en het milieu. Aan de verordening zijn implementatieaspecten verbonden. Een daarvan betreft het aanwijzen van een bevoegd gezag voor de vergunningsverlening, toezicht en handhaving op de (milieubelastende) activiteit; 'het hergebruik van effluent in de landbouw'. De provincies worden gezien als de meest passende overheid om deze rol van bevoegd gezag op zich te nemen.</p> <p>Specifiek voor de Provincie Overijssel betekent dit dat in de periode 2023 tot en met 2027 een jaarlijkse uitkering wordt ontvangen van circa € 21.000 per jaar. In de jaren daarna worden leges en/of heffingen gebruikt om de kosten voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te dekken. De ramingen 2024-2027 zijn reeds bij de begroting 2024 meegenomen.</p> <p>Wij stellen u voor om het via de meicirculaire toegekende bedrag ad. € 21.000 voor 2023 toe te voegen aan prestatie 2.1.2.</p> <p>Subsidie groene boa's: Eind 2022 is vanuit het Rijk een subsidie ontvangen voor groene boa's. Het betreft een subsidieregeling ten behoeve van een tegemoetkoming in de BOA-onkosten. Deze gelden zullen in 2023 tot een besteding komen en daarom stellen wij voor om deze middelen door te schuiven naar 2023.</p>
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemplaatlocaties	400	0	-400	400 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Wij stellen u voor om een bedrag van € 56.000 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 2.1.2 (Uitvoeren vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu) van de begroting 2023.</p> <p>Historische spoedlocaties:</p> <p>Medio september 2023 is de stikstofuitstoot door de werkzaamheden in het Ministeriegebied te positief in geschat. De uitstoot is hoger dan berekend, waardoor de impact op het nabijgelegen Natura 2000 gebied groter is. Wij onderzoeken momenteel de impact hiervan en zullen de aanbesteding hierop waar nodig aanpassen. Denk hierbij aan de inzet van I en W elektrisch middels materieel een SPUK middelen toegekend voor nazorg van historische spoedlocaties. Dekking voorbij uitvoering van deze werkzaamheden was eerder voorzien vanuit de Reserve Bodemsanering.</p>
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest)	0	-3660	-3660	0 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Wij hebben besloten de SPUK-middelen in te zetten voor dekking van de werkzaamheden en de lasten en baten in prestatie 2.2.1 budgettair neutraal met € 0,4 miljoen in 2023 en € 0,39 miljoen in 2024 te verhogen. In het verlengde hiervan stellen wij u voor om de lasten en de bijbehorende onttrekking aan de Reserve Bodemsanering met € 0,4 miljoen in 2023 en € 0,39 miljoen in 2024 te verlagen.</p> <p>Sanering De Blekerijweg (specifieke uitkering Bodem Blekerijweg):</p>

verontreinigde
bodemplacaties

Doordat de sanering Blekerijweg is vertraagd wijzigt het bestedingsritme. Een groot deelstart van de begrote bodemsanering uitgaven Blekerijweg was voorzien in september 2023, zullen in 2024 en verder tot besteding komen. Hierdoor maar is in jaarschijf 2023 sprake van onderbesteding.

Wij hebben besloten om de begrote bedragen aan te passen aan het geactualiseerde bestedingsritme en de baten en lasten voor prestatie 2.2.1 in 2023 budgettair neutraal te verlagen met € 4,1 miljoen. Tevens voegen wij € 2,0 miljoen toe aan jaarschijf 2024 en € 1,2 miljoen aan jaarschijf 2025. Over de besteding van de resterende € 0,9 miljoen informeren wij u later via de P&C-cyclus.

Spedlocaties PFAS (Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021 - E58):

De uitvoering verloopt voorspoediger dan verwacht tijdens het opstellen van de begroting vertraagd. Wij hebben besloten om de begrote lasten en baten van deze prestatie met € 40.000 te verhogen en dit bedrag te onttrekken uit de specifieke uitkering 'Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021' in de jaarschijf 2023, prestatie 2.2.1toename van de Begroting 2023.

2.2.1 Sanering en
beheersing (asbest)
verontreinigde
bodemplacaties

7670 0 -7670 7670 PS 007 Monitor
Overijssel 2023-I

Asbestprogramma Twente:
In december 2022 hebben wij vanuit het Rijk een specifieke uitkering (SPUK) ter hoogte van € 16 miljoen ontvangen voor uitvoering van het Asbestprogramma voor de periode 2023-2026. Ten tijde van het opstellen van de primitieve Begroting 2023 beschikten wij niet over deze middelen en hebben wij op deze prestatie een budget van € 7,7 miljoen vanuit de Reserve bodemsanering opgenomen. Dit budget kan vervallen nu wij de lasten kunnen dekken uit de specifieke uitkering.

In overeenstemming met het begrotingswijzigingenbeleid hebben wij de begrote lasten en baten voor deze prestatie vanuit de 'specifieke uitkering bodemsanering asbest Overijssel' verhoogd met € 8,5 miljoen.

In verband daarmee stellen wij u voor de begrote lasten op deze prestatie te verlagen met € 7,7 miljoen en de onttrekking aan de Reserve bodemsanering met hetzelfde bedrag te verlagen.

2.2.1 Sanering en
beheersing (asbest)
verontreinigde
bodemplacaties

0 8681 8681 0 GS 102 Monitor
Overijssel 2023-I

Aanpak potentiële spedlocaties (SPUK overbruggingsjaar 2021 IENW58):
Wij hebben vanuit het Rijk SPUK-middelen ontvangen voor identificatie van risicovolle verontreinigingen en verwijdering en beheersing van risicovolle verontreinigingen.
Bij het opstellen van de Begroting 2023 is uitgegaan van een besteding van € 625.000 in 2023. Zorgvuldig onderzoek en maatregelen nemen echter meer tijd in beslag. Een deel van de (onderzoeks)werkzaamheden zal daarom in 2024 plaatsvinden, hetgeen conform de bestedingstermijn van de SPUK is toegestaan.

						In overeenstemming met het begrotingswijzigingenbeleid hebben wij de begrote lasten en baten op deze prestatie met € 245.000 te verlagen tot € 380.000. Deze middelen blijven in de SPUK beschikbaar voor de aanpak van potentiële spoedlocaties.
						Bodemkwaliteitsopgave: sanering Kornputkwartier en potentieel verontreinigde PFAS locaties (SPUK bodemopgave 2022 IENW83): Eind september hebben wij vanuit het Rijk SPUK middelen ontvangen voor sanering van het Kornputkwartier in de gemeente Steenwijkerland. Tevens zijn middelen beschikbaar gesteld om onderzoek te doen naar potentieel verontreinigde PFAS locaties. De sanerings(onderzoeken) worden in 2023 gestart.
						In overeenstemming met het begrotingswijzigingenbeleid hebben wij de begrote lasten en baten op deze prestatie met € 300.000 verhoogd.
						Historische spoedopgaven (SPUK bodemuitgave 2022 IENW83): Wij voeren monitorings- en beheersingswerkzaamheden uit bij locaties die in het verleden zijn gesaneerd. Het Rijk heeft hiervoor in 2022 SPUK middelen beschikbaar gesteld. In 2022 zijn deze middelen voor een groot deel besteed. Het restant van € 125.000 besteden wij in 2023.
						In overeenstemming met het begrotingswijzigingenbeleid hebben wij de begrote lasten en baten op deze prestatie met € 125.000 verhoogd voor monitoring en beheersen van historische spoedlocaties.
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	-380	0	380	-380	GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Zoals bij de 2e monitor reeds toegelicht wordt er goed gebruik gemaakt van beide subsidie stimuleringsregelingen. Echter, ten opzichte van de bijgestelde begroting, bij de 2e monitor, zijn de verleende subsidies alsnog achter gebleven. Oorzaken blijven lastig te bepalen maar hangen mogelijk samen met de gestegen (grondstof) prijzen, langere levertijden en problemen vanwege netcongestie (onvoldoende transportcapaciteit van het net). Gelet op de looptijd van dit project (t/m 2027) lopen deze subsidie regelingen door naar latere jaren. Het resterende budget van € 380.000 hebben wij daarom doorgeschoven naar 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor prestatie 2.2.2 het restant budget 2022 van € 380.000 door te schuiven naar 2023.</p>
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	-500	0	500	-500	Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	-856	0	856	-856	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Verwachte lagere bestedingen:</p> <p>Als gevolg van een ander kasritme zal dit jaar € 5,05 miljoen, van het totale begrote bedrag, niet tot besteding komen. Het betreft een tweetal warmtenet subsidies en de stimuleringsleningen SVN. Hieronder zijn deze wijzigingen verder toegelicht. De begrotingswijzigingen hebben betrekking op financieel technische</p>

wijziging die wij voorstellen op basis van financieel beleid / verordening.

Subsidie Regionaal Warmtenet Twente:

In de 2e helft van 2023 is een subsidie toegekend van € 2,5 miljoen voor de realisatie van het project "Regionaal Warmtenet Twente". Op basis van nieuwe BBV richtlijnen die vanaf 2021 zijn opgenomen in onze financiële verordening (PS/2020/1102242) dient de last van de subsidie toegerekend te worden op basis van het bestedingsritme van het betreffende project.

De nieuwe richtlijnen zijn te lezen op de site van de commissie BBV: <https://commissiebbv.nl/cms/view/556f4937-3271-40a9-8601-00fee195e363/2-lastneming-subsidies-provincies>

In het PS-besluit 2020/1102242 is eveneens de Reserve Verstrekte Subsidies ingesteld om de uitvoering van de nieuwe regelgeving te faciliteren. Het saldo van deze Reserve maakt zichtbaar hoeveel er aan subsidiebijdragen is toegekend, maar nog niet als last in de exploitatie is verwerkt, terug te herleiden naar kerntaak/prestatie (in dit geval prestatie 2.3.1).

Onder kerntaak Overhead, financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om € 2,5 miljoen vanuit de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (prestatie 2.3.1) over te hevelen naar de Reserve Verstrekte Subsidies.

Subsidie Slim Warmtenet Zandweerd:

Eveneens is in 2020 een meerjarige subsidie verleend voor het project Slim Warmte net Zandweerd Fase 1 van € 200.000 voor planontwikkelingskosten van de gemeente en € 2,5 miljoen voor de investeringskosten in het distributienetwerk. Van dit laatste bedrag is € 1 miljoen verstrekt in de vorm van een lening. De lening is bij het jaarverslag 2020, conform het statenbesluit PS/2014/1051 Optimalisatie inrichting provinciale financiën, afgedekt in de Algemene financieringsreserve (AFR). Van het subsidiebedrag minus de lening, ad. € 1,7 miljoen, is momenteel € 0,45 miljoen uitbetaald. Het restant van € 1,25 miljoen nog niet. Op basis van richtlijnen BBV en onze financiële verordening stellen wij u voor om € 1,25 miljoen over te hevelen naar de Reserve Verstrekte Subsidies. Omdat € 0,7 miljoen van deze subsidie gedekt wordt uit prestatie 5.2.3* zal deze toelichting ook opgenomen worden onder prestatie 5.2.3.

Onder kerntaak Overhead, financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om € 1,25 miljoen vanuit de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (€ 0,7 miljoen prestatie 5.2.3 en € 0,55 miljoen prestatie 2.3.1) over te hevelen naar de Reserve Verstrekte Subsidies.

* Voor dit project hebben Provinciale Staten op 16 oktober 2019 (met

Statenvoorstel nr. 2019/1101201 Cleantech Regio 2019-2023) het besluit genomen om € 0,7 mln beschikbaar te stellen vanuit het Cleantech budget (prestatie 5.2.3).

Stimuleringslening verduurzaming maatschappelijk vastgoed

Halverwege 2023 is de regeling '3.9 Stimuleringslening verduurzaming maatschappelijk vastgoed' ingesteld. Deze regeling draagt bij aan het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Voor 2023 en 2024 is een subsidieplafond gepubliceerd van € 2 miljoen.

Financiering van verduurzamingsmaatregelen vormt vooral voor kleinere maatschappelijke organisaties met één of enkele panden een drempel. Stichting Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) zal, nadat de provincie Overijssel een toekenningsbesluit heeft afgegeven, de leningen verstrekken en beheren. Het gaat om een lening van maximaal € 200.000,- met een looptijd van maximaal 15 jaar en een vaste rente van 2,5%.

Een Stimuleringslening wordt verstrekt aan maatschappelijke organisaties die een gebruiksovereenkomst voor onbepaalde tijd hebben of de intentie om minimaal 15 jaar het gebouw te gebruiken voor een doelstelling die zich richt op maatschappelijke behoeften. Deze verplichtingen zorgen ervoor dat het voordeel van deze lening voor een langere tijd toekomt aan organisaties met maatschappelijk doelen.

Het openstellingsbedrag van € 2 miljoen voor het verstrekken van subsidie in de vorm van een lening dient, conform het statenbesluit PS/2014/1051 Optimalisatie inrichting provinciale financiën, afgedekt te worden in de algemene financieringsreserve (AFR).

Onder kerntaak Overhead, financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om € 2 miljoen vanuit de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (prestatie 2.3.1) over te hevelen naar de Algemene Financieringsreserve.

Mei circulaire - RES bijdrage 2023:

Een belangrijke mijlpaal in het Klimaatakkoord op weg naar 2030 is het opstellen, beleidsmatig verankeren en uitvoeren van de Regionale Energie Strategieën (RES). Voor de ondersteuning van dit proces zijn destijds door het Rijk middelen beschikbaar gesteld aan de RES-regio's voor drie jaar tot eind 2021. Voor 2022 is afgelopen jaar een aanvullend bedrag beschikbaar gesteld (zie paragraaf 3.2-2 van de meicirculaire 2022). Aangezien het RES-traject nog een doorlooptijd kent tot 2030 is er ook voor de komende jaren geld beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van dit proces. Voor 2023 heeft het kabinet voor de provincies eenmalig aanvullend € 2,6 miljoen beschikbaar gesteld. Dit bedrag zal via de in eerdere jaren gehanteerde verdeelsystematiek uitgekeerd worden. De provincie Overijssel

						ontvangt in 2023 € 855.529.
						Wij stellen u voor om de RES bijdrage van € 855.529 toe te voegen aan prestatie 2.3.1 van de begroting 2023.
						September circulaire - RES bijdrage 2024-2028
						Via de september circulaire is aanvullend op de mei circulaire de bijdrage van € 855.529 voor de jaren 2024-2028 beschikbaar gesteld.
						Wij stellen u voor om de jaarlijkse RES bijdrage van € 855.529 toe te voegen prestatie 2.3.1 aan de meerjaren begroting 2024-2028.
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	5050	650	-4400	5050	GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	GS wijziging aframing KvO budget 2023
						Om bovenstaande wijzigingen (PS) te kunnen dekken vanuit de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (U-KvO) hebben wij besloten om onder prestatie 2.3.1 een bedrag van € 5,05 miljoen af te ramen ten gunste van de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel.
						Specifieke uitkering Ontzorging Maatschappelijk vastgoed 1e en 2e tranche
						Op basis van bestedingen en lopende verplichtingen verwachten wij voor de 1e tranche € 0,5 miljoen te realiseren en voor de 2e tranche € 0,15 miljoen. In de begroting 2023 zijn momenteel nog geen begrote middelen opgenomen.
						Wij hebben besloten om, budgettair neutraal, de onttrekking uit de doeluitkering Ontzorging Maatschappelijk vastgoed (baten) en de gerealiseerde exploitatie uitgaven (lasten) voor prestatie 2.3.1 in 2023 te verhogen met € 0,65 miljoen (waarvan € 0,5 miljoen ten laste van 1e tranche en € 0,15 miljoen 2e tranche).
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	-123	0	123	-123	PS 005 Jaarstukken 2022	Restant budget Regionale Energiestrategie: In de meicirculaire 2022 hebben wij extra budget ontvangen van het Rijk voor de Regionale Energiestrategie West Overijssel en de Regionale Energiestrategie Twente. Het bedrag is bedoeld om de RES-organisatiekosten te dekken. De Provincie voert de administratie voor de beide RESsen en fungeert als tussenpersoon. Deze organisatiekosten lopen door naar 2023, omdat het Rijk voor 2023 nog geen nieuw budget beschikbaar heeft gesteld, stellen wij u voor het restantbudget door te schuiven naar 2023.
						Wij stellen u voor om een bedrag van € 123.000 middels resultaatbestemming door te schuiven naar 2023 van prestatie 2.3.1 (Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie).
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van	-800	0	800	-800	GS 101 Jaarstukken 2022	In behandeling zijnde subsidieaanvragen 2022 (UBS Regelingen Nieuwe Energie Overijssel): Eind 2022 hebben wij 22 subsidie aanvragen ontvangen die passen binnen het gepubliceerde subsidieplafonds van een aantal UBS

hernieuwbare energie						regelingen (onder andere regeling 3.3, 3.1, 3.10 en 3.6). Deze aanvragen zullen begin 2023 worden afgehandeld. Bijbehorende KvO budget van € 0,8 miljoen schuiven wij daarom door naar 2023.
						Op basis van de spelregels van de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een deel van het restant Kwaliteit van Overijssel budget, ad. € 0,8 miljoen, onder prestatie 2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie door te schuiven naar 2023.
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	-1750	0	1750	-1750	Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	389	0	-389	389	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
2.4.1 Programma Toekomstgerichte erven	-350	0	350	-350	PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche	Deze wijziging heeft betrekking op PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche
2.4.1 Programma Toekomstgerichte erven	0	188	188	0	GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	Gemeentelijke bijdrage 2023: Voor het jaar 2023 hadden wij als provincie nog een reservering van € 375.000 euro voor TGE. Dankzij extra middelen beschikbaar gesteld door Provinciale Staten (€ 350.000) en een bijdrage van de Overijsselse gemeenten (€ 7.500 per gemeente per/jaar; 2023 tot en met 2026) kan het project in 2023 op vrijwel hetzelfde niveau doorgang vinden als in de vier jaren hiervoor. Hierbij hebben we geconstateerd dat we 2023 als een overgangsjaar moeten zien. Het lijkt logisch TGE voor de komende jaren een plek binnen het Provinciaal Programma Landelijke gebied (PPLG) te geven. Tegelijkertijd is het ministerie van LNV naar aanleiding van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) aan het nadenken over een systeem voor langdurige sociaaleconomische begeleiding (SEB) van agrarische ondernemers, waarbij aansluiting wordt gezocht bij succesvolle initiatieven, zoals TGE, in de regio's. Later dit jaar zal duidelijk worden hoe TGE na 2023 georganiseerd en gefinancierd gaat worden, inclusief de gemeentelijke bijdrage hierin.
						Wij hebben besloten om, budgettair neutraal, de baten en lasten in 2023 te verhogen met € 187.500.
2.4.1 Programma Toekomstgerichte erven	26	0	-26	26	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
2.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-214	0	214	-214	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022

2.66.66 Toegerekende
personeelsgebonden
kosten

-415   0   415   -415 Adm. 214
voorjaarswijziging
personeel 2023

Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging
personeel 2023

Totaal

7771 5859 -1912 7771

Kerntaak 3: Vitaal platteland

Dit is hoe wij denken

Het platteland in Overijssel is van ons allemaal. Onze ambitie is dat landbouw, natuur, recreatie, energieproductie, klimaatadaptatie en toerisme duurzaam samengaan en profijt hebben van elkaar. Al deze sectoren dragen bij aan het welzijn en de welvaart in het landelijk gebied. In het landelijk gebied komen veel verduurzamingsopgaven samen. Deze opgaven beïnvloeden elkaar. Daarom pakken wij deze opgaven in samenhang op.

Wij zijn trots op ons platteland met zijn prachtige (boeren)landschappen en afwisselende natuur. We willen deze landschappen voor de toekomst behouden door ze te koesteren én te ontwikkelen. Onze ambitie om de biodiversiteit te herstellen, draagt bij aan een aantrekkelijke leefomgeving voor onze inwoners, nu en in de verre toekomst. Dit vergt verbetering van de leefgebieden van planten en dieren, zowel in beschermde natuurgebieden, als in de stad en in het agrarische cultuurlandschap.

Gezonde natuur en een gevarieerd landschap zijn ook belangrijk voor de waterhuishouding, een goed woon- en vestigingsklimaat en voor recreatie en toerisme. Groen-blauwe dooradering van het landelijk gebied is van belang voor klimaatadaptatie, biodiversiteit en de beleving van het landschap. De natuur voorziet ook in onze basisbehoeften: voedselproductie dankzij bodemvruchtbaarheid, schoon water uit de kraan dankzij natuurgebieden, koelte en zuivere lucht dankzij bomen, en bestuiving van onze gewassen dankzij insecten. Daarnaast levert ze ons grondstoffen, zoals hout. Wij willen het 'natuurlijk kapitaal' van Overijssel duurzaam beheren en benutten.

Natuur is noodzakelijk, mooi en kwetsbaar. Sinds de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 over het Programma Aanpak Stikstof is duidelijk dat we geen hypotheek op de toekomst mogen nemen met betrekking tot kwetsbare natuur. Het rapport van het Adviescollege Stikstofproblematiek geeft aan dat we aanvullende maatregelen moeten nemen om de Natura 2000 gebieden te herstellen, onder andere door de stikstofdepositie terug te brengen tot onder de grens van de kritische depositie waarde. Deze uitdagende opgave willen we in samenhang met andere opgaven oppakken maar zal desondanks ingrijpende keuzes vragen.

We pakken onze verantwoordelijkheid voor het natuurbeleid breed op en we zetten in op beleven, benutten en beschermen van natuur. Natuur is belangrijk voor het welzijn van onze inwoners. Wij willen ook dat onze inwoners zich verbonden voelen met natuur en landschap en daarvoor verantwoordelijkheid nemen. Daarom brengen we natuur dichterbij mensen zodat natuur meer beleefbaar wordt.

We stimuleren plannen voor de inrichting van het platteland die zowel voordelen voor de economie als de natuur hebben. Hierdoor houden we het platteland vitaal. De agrarische sector willen we toekomstbestendig maken door innovaties in de agrarische keten – van boer tot consument - te stimuleren en te faciliteren.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

3.1 Beschermen: behouden en vergroten van biodiversiteit

Met beleidsontwikkeling en kaderstelling rondom natuur en landbouw spelen we in op nieuwe ontwikkelingen (3.1.1). Met de andere provincies en het Rijk spelen we in op en beïnvloeden waar mogelijk het Europese natuurbeleid. Door onderzoeken krijgen we inzicht in maatschappelijke vraagstukken. Wij borgen de basiskwaliteit van de natuur en landbouw door vergunningen te verlenen voor de Wet Natuurbescherming en te controleren of regels

nageleefd worden (3.1.2). Voor de Europees beschermde Natura2000-gebieden stellen we plannen op voor het beheer en we houden deze plannen actueel (3.1.3). We werken aan herstel van de biodiversiteit door het subsidiëren van natuurbeheer (3.1.4), agrarisch natuurbeheer (3.1.5) en projecten om de leefomgeving van bedreigde soorten te herstellen (3.1.6). Door te monitoren en te evalueren zien we hoe natuurwaarden zich ontwikkelen en kunnen we bijsturen (3.1.7).

Prestaties

3.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling natuur en landschap

Acties 2023

1. Wij doen beleidsontwikkeldend onderzoek in relatie tot natuur en landschap, biodiversiteit en klimaat, voor stedelijk en landelijk gebied.
2. Wij bepalen, op basis van onze ervaringen bij de uitvoering van ons natuurbeleid, welke onderdelen van het beleid om bijstelling vragen. Deze verwerken wij bij de herziening van de Omgevingsvisie.
3. Wij beoordelen of relevante ontwikkelingen, zoals nieuwe kennis, of jurisprudentie, aanleiding zijn voor bijstelling van beleid.
4. Wij ontwikkelen producten en instrumenten waarmee we het voor initiatiefnemers gemakkelijker maken te voldoen aan de Wet natuurbescherming.
5. Wij stellen het jaarprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving vast voor 31 december.
6. Wij organiseren het jaarlijkse natuurcongres.
7. Wij leveren een actieve bijdrage aan de landelijke Actualisatie van het Natura 2000 doelensysteem met als inzet om VHR-doelbereik effectiever en efficiënter te maken, kansen te benutten en knelpunten op te lossen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Het natuurdossier is in beweging en blijft dat de komende jaren, voornamelijk als gevolg van de Europese biodiversiteitstrategie 2020-2030, EU-verordening Natuurherstel, het Nationaal Programma Landelijk gebied, de ruimtelijke arrangementen en het Programma Natuur. In 2023 ontwikkelden en publiceerden we een Overijsselse methodiek voor Basiskwaliteit Natuur (BKN). De basiskwaliteit natuur staat voor een minimale natuurkwaliteit die je mag verwachten in gebieden waar andere functies, zoals landbouw of wonen leidend zijn. De methode beschrijft welke condities nodig zijn, zodat algemene dier- en plantensoorten algemeen (niet bedreigde) kunnen blijven of worden. De methodiek biedt inzicht in de huidige basiskwaliteit en geeft concrete handvatten voor het versterken van de BKN. Versterking van de BKN is als beleidsambitie opgenomen in het Fundament voor de Omgevingsvisie. Hiermee sorteren we voor op ambities en verplichtingen, zoals in de Agenda Natuurinclusief en de EU Natuurherstelwet.

In 2023 zijn we gestart met het uitwerken van het Fundament van de Omgevingsvisie tot een volledige omgevingsvisie. Hierin vindt op enkele punten bijstelling plaats van het voormalige beleid, te weten voor gebieden rondom Natura-2000 gebieden, grofmazige groenblauwe dooradering ter verbinding van natuurgebieden en Basiskwaliteit Natuur. Bijstelling is nodig om te voldoen aan (wettelijke) doelen en verplichtingen, zoals volgend uit de EU-Natuurherstelwet, de Wet Stikstofreductie en Natuurherstel en het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Wij ontwikkelden een beleidskader natuurvriendelijk isoleren onder het pre soortenmanagementplan (SMP) en stelden deze vast. Dit beleidskader moet het voor de (particuliere) initiatiefnemers die hun woning willen verduurzamen (isoleren) makkelijker

maken om te voldoen aan de Wet natuurbescherming. Dit beleid is ondergebracht in onze beleidsregels natuur Overijssel 2024. Ook de handreiking soortbescherming actualiseerden wij door het toevoegen van een hoofdstuk over soortenmanagementplannen (inclusief het pre SMP).

In november vond de 5e editie van het congres Natuurlijk! plaats en mochten we op het provinciehuis meer dan 400 professionals voor hét congres over natuurinclusief bouwen ontvangen.

We stelden het jaarprogramma voor vergunningverlening, toezicht en handhaving eind 2023 vast.

Wij leverden een actieve bijdrage aan de landelijke Actualisatie van het Natura 2000 doelensysteem, doordat we ambtelijk zitting hadden in het landelijke kernteam voor de actualisatie, de landelijke Stuurgroep Natura 2000 en ambtelijk specialisten deelnamen aan afzonderlijke bijeenkomsten en sessies. Onze inzet was met name gericht op de uitvoerbaarheid en de uitlegbaarheid van de doelen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap

Acties 2023

1. Wij verlenen vergunningen en ontheffingen en handelen meldingen af binnen de wettelijke termijn. In overleg met de aanvrager kunnen wij van de wettelijke termijn afwijken.
2. Wij voeren het toezicht op de naleving uit overeenkomstig het jaarprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.
3. Wij voeren onze wettelijke coördinatietaak met betrekking tot handhaving van de groene wetten uit.
4. Wij informeren inwoners, ondernemers en medeoverheden over de regelgeving om de bekendheid te vergroten.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Op het gebied van soortenbescherming zien we een grote toename in de werkvoorraad van aanvragen. Ten opzichte van de geplande aantallen is er een overschrijding van ruim 60 aanvragen. Dit leidt tot overschrijding van de wettelijke termijnen. De belangrijkste leveranciers van aanvragen zijn hiervan op de hoogte gebracht. Ook wordt er volop geworven voor personele uitbreiding om de achterstanden in te lopen.

Ten aanzien van toezicht op soortenbescherming geldt dat er veel mogelijk illegale activiteiten in het broedseizoen gemeld worden.

Een groot deel van de werkvoorraad van aanvragen stikstofvergunningen is 'bevroren'. Dit komt door verschillende uitspraken rondom RAV codes (staltypes waarvan de gecalculeerde emissies te hoog zijn ingeschat) en de beperkingen rondom extern salderen. Het PAS verificatieproces verloopt voorspoedig. Alle dossiers zijn een eerste keer gescreend op volledigheid en rechtmatigheid. De bedrijven waarvan het dossier volledig en compleet is, hebben of krijgen hierover bericht. Ook bedrijven die niet voor legalisatie in aanmerking komen, krijgen bericht. Daadwerkelijk zicht op legalisatie ontbreekt nog. Hiernaast gaat veel aandacht naar de ondernemers waartegen intrekkingverzoeken van definitief verleende Wnb vergunningen zijn ingediend. We hebben alle ondernemers persoonlijk en in bijeenkomsten geïnformeerd en hun betrokken in het komende juridische traject. Het College van GS heeft besloten om alle verzoeken af te wijzen en voor een aantal verzoeken is inmiddels beroep ingesteld.

De afhandeling van handhavingsverzoeken t.a.v. PAS-melders vraag dermate veel inzet dat er nog steeds maar weinig reguliere geplande controles bij agrarische bedrijven kunnen worden uitgevoerd. Met extra menskracht zal geprobeerd worden deze ook weer uit te gaan voeren.

De coördinatietaken zijn uitgevoerd conform het VTH jaarprogramma.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Handhaving buitengebied

Grootste onderbesteding zit op het budget 'handhaving buitengebied'. Bij de begroting 2022 heeft u € 0,4 miljoen toegekend voor handhaving buitengebied. Een voorstel voor de governance van samenwerking op gebied van toezicht en handhaving in het buitengebied wordt uitgewerkt. Inzet zal plaatsvinden in 2024 en mogelijk 2025. Hiervoor doen wij bij deze jaarrekening een voorstel voor resultaatbestemming.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,4 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.1.2 van de begroting 2024.

VTH stikstof

Vanwege het bevroren van een deel van de werkvoorraad (zie inhoudelijke toelichting) is het beschikbaar gestelde budget voor uitvoering VTH-taken stikstof voor een deel niet benut. In 2024 is, naar verwachting, voldoende middelen beschikbaar. De resterende middelen uit 2023 schuiven we door naar 2025.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,41 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2025 van prestatie 3.1.2 van de begroting 2025.

Budgetten uitvoering vergunningverlening wet natuurbescherming (gebiedsbescherming)

Op deze budgetten blijven de kosten en de daarmee samenhangende legesopbrengsten achter bij de raming. Dit houdt verband met de hierboven genoemde bevroering van de werkvoorraad.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

400

3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000

Acties 2023

1. Wij stellen het beheerplan (1.0) voor Wierdense Veld (in ontwerp) vast.
2. Wij stellen voor drie Natura 2000-gebieden een herzien beheerplan (in ontwerp) vast.
3. Wij starten voor vier andere Natura-gebieden de herziening van het beheerplan op.
4. Wij stellen, op basis van het in 2022 ter inzage gelegde ontwerp-Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering, voor 20 Natura 2000-gebieden een Natuurdoelanalyse op.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In april zijn de Natuurdoelanalyses voor 20 Natura 2000-gebieden opgeleverd (actie 4). Het opstellen van deze documenten heeft in 2022 en voorjaar 2023 veel tijd gekost. Daardoor is de start van het herzien van de beheerplannen vertraagd. Het proces voor drie gebieden (Lonnekermeer, Landgoederen Oldenzaal en Borkeld) is inmiddels opgestart (actie 2). De start van de herziening voor vier volgende gebieden is verschoven naar begin 2024 (actie 3). Dit betreft Oldematen-Veerslootlanden, Witte Veen, De Wieden en Weerribben. Voor het Wierdense Veld is het proces om tot een eerste beheerplan te komen in september gestart. Daarbij wordt nauw samengewerkt met het projectteam dat voor de Ontwikkelopgave Natura 2000 een inrichtingsplan opstelt voor dat gebied (actie 4). Aanvullend heeft in december een ontwerp-addendum voor het beheerplan De Wieden-Weerribben ter inzage gelegen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaatbestemming budget actualiseren en opstellen beheerplannen:

De bestedingen op het beschikbare budget 2023 blijven achter ten opzichte van de begroting 2023. Belangrijkste redenen (voor de vertraging) zijn opgenomen onder de inhoudelijk toelichting. Het bijbehorende budget dat samenhangt met onder andere het herzien van de beheerplannen zal daarom voor het grootste deel doorschuiven naar 2024. Bij de 2e monitor hebben wij besloten om het incidentele budget door te schuiven naar 2024. Voor het restant budget, ad. € 178.000, leggen wij bij het jaarverslag een voorstel voor resultaatbestemming om deze middelen door te schuiven naar 2024.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 178.000 door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

178

3.1.4 Beheer natuurterreinen

Acties 2023

1. Wij subsidiëren het beheer van natuur volgens het Natuurbeheerplan.
2. Wij actualiseren jaarlijks het Natuurbeheerplan.
3. Wij werken samen met de beheerders aan de verdere verbetering van de kwaliteit van het natuurbeheer.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 subsidieerden we het beheer van circa 49.500 hectare natuur. Het natuurbeheerplan 2024 hebben we in september vastgesteld. Met de beheerders en natuurcollectieven hebben we in de periode november en december 'beheerders overleggen' gevoerd over het uitgevoerde beheer, onze bevindingen uit veldbezoeken en eventueel benodigde aanpassingen in beheertypen en bijbehorende afspraken. Daarnaast zijn wij gedurende het jaar het veld in gegaan om samen met de beheerders het gesprek te voeren over mogelijkheden voor verbetering van de kwaliteit van het natuurbeheer en de natuur. Met behulp van een tool die gebruik maakt van Artificial Intelligence hebben we op een vernieuwende wijze verbeteringen aan kunnen brengen in de beheertypekaart.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied

Acties 2023

1. Wij subsidiëren agrarisch natuurbeheer volgens het Natuurbeheerplan.
2. Wij actualiseren jaarlijks het Natuurbeheerplan.
3. Wij stimuleren dat de agrarische collectieven maatregelen uitvoeren voor behoud en inrichting van de leefgebieden voor weidevogels.
4. Wij geven verder invulling aan het nationale Aanvalsplan grutto, onder meer met inzet van de instrumenten uit het GLB-NSP.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 is in totaal 5900 hectare agrarisch natuurbeheer gesubsidieerd. Het betreft 4.321 hectare open grasland voor weidevogels, 261 hectare in zoekgebied water en 1.317 hectare in de dooradering (landschapselementen en botanisch beheer). Dat is een afname van 1550 ha ten opzichte van vorig jaar. Het verschil komt hoofdzakelijk door de afname van het beheerpakket legselbeheer. Dit is een pakket met lichte beperkingen in het gebruik van de agrarische grond en daarmee met een lage vergoeding vanuit het agrarisch natuurbeheer.

Het gaat wel om relatief veel hectares die minder dan 2% van het budget voor weidevogelbeheer benutte. Collectieven hebben juist ingezet op kwaliteitsverbetering: meer zwaardere beheermaatregelen en daardoor ook meer middelen voor de zwaardere beheerpakketten.

Aanvullend was er met de overgang van het nieuwe stelsel GLB (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid) op 1 januari 2023 ook veel onduidelijkheid door de start met onder andere de Ecoregelingen. Agrarische bedrijven konden kiezen deel te nemen aan een Ecoregeling of aan het agrarisch natuurbeheer. Door de overgang hebben veel agrarische bedrijven gekozen voor een ecoregeling in plaats van het agrarisch natuurbeheer of gekozen helemaal niet deel te nemen aan een regeling.

Wij hebben samen met de collectieven intensief overleg gehad over de uitvoering van het Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) binnen het nieuwe GLB-NSP (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid – Nationaal Strategisch Plan). Met name de afstemming op de nieuwe ecoregeling vraagt veel nieuwe kennis. Vanwege de landelijk vertraagde invoering van het GLB, hebben we later dan gebruikelijk een beschikking voor de komende periode afgegeven. Door onduidelijkheid over de invoering van de ecoregeling en onrust over het beleid, heeft een deel van de agrariërs pas op de plaats gemaakt, waardoor de deelname is afgenomen. Daarnaast hebben de collectieven een kwaliteitsslag gemaakt voor het bestaande beheer (minder hectares, meer kwaliteit).

In overleg met de agrarische collectieven, hebben wij de jaarlijkse kleine wijzigingen in de begrenzing van te subsidiëren gebieden in het Natuurbeheerplan vastgesteld.

Zowel in landelijk verband als lokaal in samenwerking met onze collectieven, hebben we verder gewerkt aan het Aanvalsplan Grutto. Voor het beheer van de drie gebieden (IJsseldelta, Blankenhamerpolder-Leeuwterveld-Barsbekerbinnenpolder, Lierder- en Molenbroek) zijn en worden nieuwe deelnemers gezocht. Door onzekerheden maken veel agrariërs even pas op de plaats. Wel is er gestart met het uitvoeren van een aantal inrichtingsmaatregelen (zoals uitbreiding plas-drassen) als uitvoering van uw motie 'Aanvullende ambities (onderdeel groenblauwe dooradering)' van 10 november 2021.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Lagere realisatie:

De lagere uitvoeringskosten voor agrarisch natuurbeheer, uitgevoerd door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO), is de belangrijkste reden waarom een deel van het budget niet is besteed. De lagere uitvoeringskosten worden deels veroorzaakt doordat de verdeelsleutel (waarbij landelijke uitvoeringskosten worden verdeeld over de provincies) is gewijzigd in 2023 (voor Overijssel is deze gunstiger geworden). Daarnaast geeft Rijksdienst voor Ondernemend Nederland aan dat zij een efficiëntieslag hebben gerealiseerd op hun werkzaamheden. Bij de P-nota 2025 zullen wij het voorstel opnemen om de structurele verlaging om te zetten naar beheervergoeding, daarmee geven wij deels invulling aan de motie.

Aanvalsplan Grutto:

Een onderdeel van het Aanvalsplan grutto is het uitbreiden en verzwaren van het agrarisch natuur- en landschapbeheer (ANLb) in de zogenaamde grutto-kansgebieden. In het Nationaal Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027 zijn middelen voor extra beheer via het ANLb voorzien. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het ANLb waar het zwaar beheer voor het Aanvalsplan grutto onderdeel van uitmaakt. Voor de periode 2023-2027 is in totaal € 8,7 miljoen beschikbaar gesteld voor de zeven weidevogelprovincies. Voor 2023 wordt er via de mei circulaire € 1,1 miljoen uitgekeerd aan de provincies. De middelen voor 2024 tot en met 2027 volgen naar alle

waarschijnlijkheid in 2024. De verdeling is gebaseerd op de spreiding van de 36 grutto-kansgebieden over de weidevogelprovincies en vindt plaats via de provincie specifieke vaste bedragen. Voor de Provincie Overijssel komt dit voor het jaar 2023 neer op € 156.000. Bij de 2e monitor 2023 is dit bedrag opgenomen in de begroting 2023. Vanwege de relatief korte beschikbaarheid van de middelen in 2023 en de terughoudendheid bij boeren vanwege de invoering van het nieuwe GLB, zijn er minder bestedingen gerealiseerd. Daarom stellen wij u voor om de middelen door te schuiven naar 2024.

Wij stellen u voor om het een bedrag van € 156.000 voor het aanvalsplan grutto door te schuiven naar 2024 toe te voegen aan prestatie 3.1.5 Beheer natuurwaarden in het agrarisch gebied.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

156

3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit

Acties 2023

1. Wij ontwikkelen, ondersteunen en stimuleren maatregelen om de condities voor aandachtsoorten te verbeteren, onder andere met subsidie en door kennis beschikbaar te stellen.
2. Wij voeren onderzoek uit en stimuleren dat kennis wordt gedeeld om de leefgebieden en populaties van aandachtsoorten te versterken.
3. Wij stimuleren ecologisch bembbeheer.
4. Wij stimuleren activiteiten om de samenleving te betrekken bij de soorten die Overijssel rijk is, onder meer via artikelen en via de facebookgroep 'Mooi Leven Overijssel'.
5. Wij werken een methodiek uit voor de bescherming van gebouw bewonende soorten bij de na-isolatie van woningen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Binnen deze prestatie richten we onze inzet op het verbeteren van de leefomstandigheden van aandachtsoorten. Als provincie hebben wij een wettelijke verplichting de condities voor soorten op peil te houden of brengen. Dit zijn soorten waarvoor Overijssel een belangrijk leefgebied is, waarvan de trend niet goed is, waarvoor het huidige beleid onvoldoende helpt en waar maatregelen kunnen helpen. Bekende aandachtsoorten zijn de Grote Vuurvlinder, de Kwabaal, de Steenanjer en de Boomkikker.

We ontwikkelen, ondersteunen en stimuleren maatregelen ten behoeve van de aandachtsoorten. Zo is een inventarisatie gestart voor het verbeteren en aanleggen van poelen en landbiotoop voor de Kamsalamander, Boomkikker en Knoflookpad. Ook zijn we bezig met het inventariseren van knelpunten voor de ringslang. Daarnaast hebben we verschillende aanvragen gesubsidieerd, waaronder het natuurvriendelijk inrichten van erven, het verbeteren en verbinden van heide en aanleg van bosranden.

We verspreiden kennis o.a. door de inzet van twee ecologen die potentiële aanvragers adviseren.

We voeren onderzoek uit voor het behoud van verschillende planten, zoals de veenbloembies.

We stimuleren ecologisch bermbeheer door onze subsidieregeling 'ecologisch bermbeheer door gemeenten'.

De aandachtsoorten brengen we onder de aandacht bij de samenleving door de verspreiding van Natuurdichterbijtjes. Dit zijn korte artikeltjes over een soort. Ook organiseren we verschillende lezingen en workshops tijdens de groene karavaan. 610 tekeningen van aandachtsoorten zijn ingezonden door 38 verschillende Overijsselse scholen voor de campagne 'Ongekend Natuurtalent'. Met de social mediacampagne met de winnende tekening bereikten we 912.000 mensen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Overschrijding Kwaliteit van Overijssel (KvO) budget:

De bestedingen op het onderdeel biodiversiteit zijn, ten opzichte van het beschikbare budget in de lopende begroting 2023, met € 246.000 overschreden.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 3.1.6 € 246.000 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve.

PS-wijziging voor nog toe te kennen aanvragen uit 2023 voor de UBS regeling 4.5 Uitvoering soortenbeleid:

In december 2023 is een aantal aanvragen met een omvang van € 187.623 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023. Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant KvO budget 2023 onder prestatie 3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit. In verband hiermee stellen wij u voor de looptijd van dit budget te verlengen tot eind 2024.

Wij stellen u voor om de begrote lasten voor prestatie 3.1.6 in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 te verhogen met 187.623 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Impuls voor Natuur
- Besluit Impuls voor Natuur

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

188

Resultaatbestemming

3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap

Acties 2023

1. Wij monitoren het Natuur Netwerk Nederland in Overijssel en beoordelen de ontwikkeling van de kwaliteit.
2. Wij leveren de benodigde gegevens aan voor de landelijke Voortgangsrapportage natuur.
3. Wij leveren een financiële bijdrage aan de Nationale Database Flora en Fauna die telgegevens verzamelt, beheert en beschikbaar stelt.

4. Wij voeren de monitoring van het agrarisch natuurbeheer uit.
5. Wij voeren de monitoring van Natura2000 en het programma Natuur uit.
6. Wij monitoren soorten buiten het Natuur Netwerk Nederland.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Voor de bepaling van de kwaliteit van de natuur en voor het uit te voeren natuurbeheer binnen het Natuurnetwerk Nederland in Overijssel worden alle natuurterreinen gemonitord. Hierbij wordt een meerjarige cyclus gehanteerd en wordt gemonitord volgens landelijke richtlijnen. Jaarlijks leveren wij data over inrichting, verwerving en beheer aan voor de Landelijke Voortgangsrapportage Natuur. Voor de zomer van 2023 hebben wij de gevraagde gegevens aangeleverd.

In 2023 hebben we een financiële bijdrage voor de Nationale Database Flora en Fauna geleverd aan BIJ12.

In het kader van het agrarisch natuurbeheer monitoren wij jaarlijks de weidevogels. Binnen de Natura2000-gebieden worden maatregelen uitgevoerd voor het behoud en verbetering van de natuurwaarden. De effecten van deze maatregelen zijn in het algemeen vaak pas op lange termijn zichtbaar. Om toch al eerder inzicht te krijgen in de verwachte effectiviteit van de maatregelen monitoren we via procesindicatoren of eerste effecten merkbaar zijn. De vraag naar gegevens over onze natuurgebieden is in 2023 toegenomen vanuit bijvoorbeeld het Programma Natuur.

Landelijk zijn afspraken gemaakt over het in beeld brengen van de habitatrichtlijn- en vogelrichtlijnsoorten. Hiervoor hebben wij informatie over vissen en amfibieën vergaard door externen onderzoek te laten uitvoeren.

In september hebben we de Staat van de Biodiversiteit in Overijssel aangeboden aan GS.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaatbestemming Monitorings activiteiten:

Een deel van de voorgenomen activiteit natuurmonitoring is aanbesteed in 2023 maar afronding zal plaatsvinden in 2024. Daarnaast zal in 2024 extra inspanning worden verricht op de monitoring van de Overijsselse natuur, de vervaardiging van habitattypekaarten en het verbeteren van de databases voor monitoringsdata waardoor het beschikbaar budget 2024 grotendeels verplicht is. Om de activiteiten die in 2023 zijn aanbesteed volledig te kunnen uitvoeren en betalen (in 2024) leggen wij bij het jaarverslag een voorstel voor resultaatbestemming voor het niet bestede deel van het monitoringsbudget, ad. € 149.000. Wij stellen u voor om een bedrag van € 149.000 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.1.7 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Staat van de biodiversiteit in Overijssel:

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

149

Dit is wat wij doen

3.2 Beleven: een versterkte verbondenheid van mensen met natuur

De natuur toont zich in het landschap. Om ons mooie Overijsselse landschap te kunnen blijven beleven, moeten we dit beheren. Wij bevorderen dat lokale gemeenschappen zich eigenaar voelen van hun landschap en ondersteunen het beheer (3.2.1). Het beleven van de natuur bevorderen we door projecten uit te voeren waarin natuur en mensen elkaar ontmoeten (3.2.2). Wij brengen kinderen in aanraking met de natuur door het vergroenen van schoolpleinen, en door speelnatuur en natuureducatie te stimuleren. We stimuleren het vergroenen van steden en dorpen, waarmee we ook negatieve effecten van klimaatverandering als hittestress en wateroverlast verminderen. In projecten stimuleren we dat mensen die weinig toegang hebben tot de natuur, bijvoorbeeld vanwege ziekte of gezondheidsproblemen, van de natuur kunnen profiteren.

Prestaties

3.2.1 Beheer landschap

Acties 2023

1. Wij stimuleren het opstellen en uitvoeren van plannen voor landschapsbeheer, onder meer door financiering van Streekeigen Landschapsbeheer en de inzet van de landschapscoördinator.
2. Wij brengen landschapselementen in beeld en onderzoeken of aanvullend beleid ter bescherming van deze elementen nodig is. De inventarisatie wordt ook gebruikt voor uitwerking van Groenblauwe dooradering en Basiskwaliteit natuur in de nieuwe omgevingsvisie en voor de uitvoering van het Nationaal Strategisch Plan als uitwerking van het nieuwe Europees Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB-NSP).
3. Wij zorgen voor structurele basisondersteuning van vrijwilligers in natuur en landschap, onder andere door relevante cursussen, opleiden en inzetten van mentoren, borging van veilig werken en door de onderlinge samenwerking tussen de organisaties die groene vrijwilligers ondersteunen te vergroten.
4. Wij verbreden samen met partners het vrijwilligerswerk in de natuur, waarbij we nieuwe vormen van vrijwilligerswerk verkennen die aansluiten bij de moderne vrijwilliger en actuele maatschappelijke ontwikkelingen.
5. Wij borgen de begeleiding van de initiatieven die in deze coalitieperiode zijn ontstaan voor een periode van minimaal 5 jaar zoals is aangegeven in onze subsidieregeling streekeigen landschapsbeheer.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Samen met Landschap Overijssel voerden wij tot 2024 het Streekeigen landschapsbeheer uit. Daarmee ondersteunen we groepen inwoners voor initiatieven voor landschapsherstel en -beheer. De in 2022 opgestarte maatwerkregeling voor landschapsbeheer sloot goed aan bij de ambities en mogelijkheden van de initiatieven en leidde tot 28 aanvragen. Daarnaast hebben we in 2023 subsidie verstrekt voor het opstellen van een bidbook in 2 gebieden en voor de uitvoering van het bidbook van Lonneker en Lattrop Brecklenkamp. In plaats van fysieke bijeenkomsten voor kennisuitwisseling is een lerend netwerk ingericht met 550 deelnemers.

Met de boomdeeldagen zijn door inwoners van 20 gemeenten 3482 bomen en ruim 64.000 stuks bosplantsoen aangeplant. Met uw motie bij de begroting 2023 is 1 miljoen beschikbaar gesteld voor langjarig landschapsbeheer volgens de aanpak groenblauwe diensten. De

uitvoering ervan vraagt meer voorbereidingstijd in verband met regels voor staatsteun en verwachten we in 2024 te realiseren.

Vanwege de onduidelijkheid over met name financiële middelen voor het Provinciaal Programma Landelijk Gebied, merken we toenemende onrust bij de groepen die werken aan streekeigen landschapsbeheer. In het investeringsvoorstel voor het programma Natuur voor Elkaar zullen wij een voorstel doen om kleinschalige initiatieven voor streekeigen landschapsbeheer te ondersteunen.

Het in 2022 opgestelde Landschapselementenregister (LASREG) hebben we afgelopen jaar succesvol gebruikt voor de bepaling van onze restopgave voor groenblauwe dooradering binnen het PPLG. Ook is het systeem een onderlegger voor de methodiek Basiskwaliteit natuur (zie ook prestatie 3.1.1). Met de gemeenten is een handreiking gemaakt over de bescherming van landschapselementen. Knelpunten in de bescherming zijn gebrek aan prioriteit, kennis en inzet op naleving van regelgeving.

In 2023 hebben we de meerjarige subsidieovereenkomst met de groene organisaties (Landschap Overijssel, Natuur en Milieu Overijssel en IVN Overijssel) geactualiseerd en flexibeler gemaakt om maatwerk te kunnen leveren en vrijwilligers beter te faciliteren. We hebben subsidie toegekend voor nieuwe activiteiten die gericht zijn op het bereiken van jonge en eigentijdse vrijwilligers en professionele ondersteuning van de gevarieerde vrijwilligersgroepen in Overijssel. Dit zorgt voor een impuls aan de gewenste verbreding en toekomst bestendigheid van de basisfaciliteiten voor de groene vrijwilligers.

Om uitvoering te kunnen geven aan uw motie van 6 juli 2022 "Vrijwilligers cruciaal voor Overijssel" is in september 2023 een projectleider benoemd die aan de slag gaat met de gewenste visie op het vrijwilligerswerk in Overijssel. In het kader van het MDT-traject (Maatschappelijke Dienst Tijd) is een rijkssubsidie verkregen om jonge vrijwilligers te mobiliseren. In 2023 zijn voor de derde keer de Overijsselse vrijwilligersprijzen aan onder andere burgerinitiatieven uitgereikt. Met deze prijswinnaars wordt de breedte van het groene vrijwilligerswerk in de schijnwerpers gezet.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

In de begroting 2024 is de actie opgenomen dat wij de begeleiding van de initiatieven voor streekeigen landschapsbeheer die in de vorige coalitieperiode zijn ontstaan voor een periode van minimaal 5 jaar gaan ondersteunen. Hiervoor is in begroting 2024 en meerjarig geen budget beschikbaar. Het benodigde bedrag voor de begeleiding 2024-2027 is totaal € 325.000. Daarnaast zijn in 2023 werkzaamheden gestart om een deel van de tuin bij het provinciehuis om te zetten naar een struintuin. Vanwege administratieve redenen is de formele opdrachtverlening doorgeschoven naar 2024. Voor deze opdrachtverlening is in 2024 € 125.000 nodig. Voor bovenstaande twee onderwerpen leggen wij een voorstel voor begrotingswijziging voor en vragen voor het totaalbedrag van € 450.000, een looptijdeinde verlenging voor van het KVO budget.

In december 2023 zijn subsidieaanvragen met een omvang van € 216.250 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023. Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2023 onder prestatie 3.2.1 Beheer Landschap.

Het KVO-budget voor deze prestatie heeft een looptijd tot en met 2023. Wij stellen u voor om de looptijd van dit budget te verlengen tot eind 2027.

Voorstel PS-begrotingswijziging en verlenging looptijd

Wij stellen u voor om de begrote lasten voor prestatie 3.2.1 in de jaarschijven 2024 tot en met 2027 van de begroting 2024 te verhogen met respectievelijk € 566.250, € 50.000, € 25.000 en € 25.000 en deze bedragen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van

Overijssel. Hiertoe stellen wij u tevens voor de looptijd van dit KVO-budget te verlengen tot eind 2027.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Aanpak Streekeigen Landschapsbeheer
- Gezamenlijke bossenstrategie Rijk en provincies
- Statenvoorstel Impuls voor Natuur:
- Besluit Impuls voor Natuur

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

566

Resultaatbestemming

3.2.2 Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen

Acties 2023

1. Wij ondersteunen samen met partners basisscholen bij het realiseren van groene schoolpleinen via inspiratie, subsidies en het toegankelijk maken van kennis. We ontwikkelen op maat ondersteuning voor scholen in wijken met een lage sociaal economische status.
2. Wij werken samen met gemeenten aan het vergroenen van de bebouwde omgeving. Wij stimuleren dit in de vorm van subsidie, toepasbare kennis en versterking van netwerken.
3. Wij bevorderen met communicatie- en netwerkactiviteiten het bewustzijn over de betekenis van natuur voor mensen, o.a. via projecten binnen Natuur in de Stad, Overijssel Tuiniert en de Groene Karavaan.
4. Wij stimuleren initiatieven uit de samenleving, onder andere via de subsidieregeling 'Natuur en Samenleving' met Natuurateliers en met een groene initiatiefcoach.
5. Wij bouwen verder aan het netwerk van professionals in de zorg en ontwikkelen samen met zorgpartijen concrete projecten waarbij natuur wordt ingezet in de zorg. We blijven inzetten op samenwerking met zowel het groen- als het zorgonderwijs waardoor de toekomstige professionals bekend zijn met succesvolle groen toepassingen in de zorg.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Deze prestatie maakt onderdeel uit van Natuur voor Elkaar – het provinciale programma dat met diverse partners wordt uitgevoerd om 'natuur dichterbij mensen te krijgen.' In 2023 hebben we samen met onze partners dit bereikt:

Groene schoolpleinen

In 2023 ondersteunden we 38 scholen bij de aanleg van een groen schoolplein. We verleenden aan 28 scholen subsidie; 10 aanvragen waren begin 2024 nog in behandeling. In totaal hebben nu, vanaf 2019, 182 scholen met behulp van de subsidieregeling hun schoolplein vergroend. Tijdens de Groene Karavaan zijn er twee kennissessies georganiseerd over het vergroenen van schoolpleinen.

Vergroenen bebouwde omgeving en stimuleren van initiatieven

We zijn in 2023 verdergegaan met het versterken van de relatie met de vijf Natuur voor Elkaar-gemeenten Almelo, Enschede, Hof van Twente, Kampen en Steenwijkerland. Deze gemeenten hielpen we met het maken van een eigen Natuur voor Elkaar plan. Er is een

verdiepende sessie georganiseerd waarin deze vijf gemeenten ervaringen rondom vergroening(trajecten) met elkaar uitwisselden.

Vanuit de subsidieregeling 'Natuur en Samenleving' ondersteunden we dit jaar 22 vergroeningsprojecten op de thema's kinderen en natuur, vergroening steden en dorpen, vergroening van de zorg en groene Lopers. Onze "groene" initiatievencoach (lid van het provinciale team initiatievencoaches) heeft in 2023 40 initiatieven verder geholpen. Er zijn in 4 gemeenten tuincoaches opgeleid en ingezet om particulieren te helpen bij een tuinwens. Tevens is er een inspiratiecafé georganiseerd voor hoveniers.

Natuur en zorg

Met verschillende zorginstellingen werkten we aan vergroeningsprojecten van hun buitenruimte en training van zorgmedewerkers in actieve natuurbeleving. Dit jaar kenden we subsidie toe aan 8 instellingen via de regeling 'Natuur en Samenleving'. Via netwerken, het organiseren van informatie- en werkbijeenkomsten en nieuwsbrieven realiseerden we de verbinding met een groeiend aantal zorginstellingen (ziekenhuizen, huisartsen, GGZ-instellingen, Ouderenzorg).

Communicatie

In 2022 en 2023 zijn we met de Groene Karavaan door Overijssel gereisd, met als doel mensen te verbinden met natuur. Tijdens de Groene Karavaan hebben meer dan 4.000 Overijsselaren deelgenomen aan een van onze activiteiten. Aan de campagne Ongekend Natuurtalent hebben 612 Overijsselse basisschoolkinderen meegedaan aan de tekenactie, met de informatiecampagne die hierop volgde zijn er ca. 912.000 mensen bereikt. Verder communiceerden we regelmatig over de betekenis van natuur voor mensen. Met onze communicatie hebben we bevorderd dat mensen en natuur dichterbij elkaar komen. We communiceerden regelmatig via nieuwsbrieven, onze social mediakanalen: Facebookpagina Mooi Leven, Instagram en LinkedIn van Natuur voor Elkaar en daarin trekken we op met onze partners en de Overijsselse gemeenten. We ontwikkelden campagnes en toolkits voor gemeenten en partners die we gezamenlijk deelden via onze communicatiekanalen. Aantal voorbeelden hiervan: tips om zelf met natuur aan de slag te gaan, informatie over bijeenkomsten, workshops die wij organiseren en verschillende acties zoals: #maaimeniet en #geefdenatuurdoor.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Gebundelde resultaatbestemming (UBS regeling 4.3):

Wij leggen u bij dit jaarverslag een gebundelde resultaatbestemming voor, van de nog in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023. In december 2023 zijn aanvragen ontvangen voor de subsidieregelingen voor stimulering natuur (4.1 tot en met 4.3), met een omvang van € 14.044. Deze passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023. Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2023 onder prestatie 3.2.2 Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen.

Voor deze regelingen is in het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel € 14.044 opgenomen om toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.2.2 van de begroting 2024.

PS-wijziging voor subsidieaanvragen groene schoolpleinen (UBS regeling 4.8)

Ook een deel van de in 2023 ontvangen aanvragen voor de subsidies voor groene schoolpleinen wordt in 2024 afgewikkeld. Voor € 104.100 worden deze aanvragen toegekend. Wij stellen u voor de looptijd van het KVO-budget voor deze subsidies te verlengen van 2023 tot eind 2024.

Wij stellen u voor om de begrote lasten van prestatie 322 in de jaarschijf 2024 van de

begroting 2024 te verhogen met € 104.100 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Impuls voor Natuur
- Besluit Impuls voor Natuur

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

104

Resultaatbestemming

14

Dit is wat wij doen

3.3 Benutten: een duurzaam samengaan van mensen met natuur

We blijven - binnen de juridische kaders van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn - werken aan de balans tussen natuur en economie. We versterken de natuur, ook om ruimte te creëren voor economische ontwikkelingen (3.3.1). De Nationale Parken richten zich op de bescherming en ontwikkeling van natuur en landschap en op het versterken van natuurgerichte recreatie. Wij ondersteunen deze ontwikkeling (3.3.2). We bevorderen natuurinclusief denken en werken in de bouw en infrastructuur (3.3.3). Soms staan natuur en economische belangen op gespannen voet. Door het beheren van in het wild levende dieren minimaliseren we economische schade (3.3.4). Ook bieden wij, onder voorwaarden, een tegemoetkoming in de schade. Tot slot bestrijden wij schadelijke invasieve exoten (3.3.5).

Prestaties

3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof

Acties 2023

1. Wij dragen bij aan de gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie van provincies voor het stikstofbeleid, waaronder een bijdrage voor het programma Aerius.
2. Wij werken Europese en nationale wetgeving en interprovinciale afspraken uit tot passend Overijssels beleid op het gebied van stikstof zoals het ontwikkelen van beleidsregels, uitvoering van bronmaatregelen, en verdeling van stikstofruimte.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Wij verstrekken een bijdrage aan BIJ12 die in IPO-verband is afgesproken. Hiermee ontwikkelen we en geven we uitvoering aan het gezamenlijke Provinciale stikstofbeleid en houden we AERIUS up-to-date.

De genoemde elementen in actie 2 konden niet worden uitgevoerd wegens gebrek aan richting vanuit het Rijk. Binnen onze mogelijkheden werken we aan duidelijkheid voor onze omgeving over stikstof. In de meeste gevallen ontbreekt nu een duidelijk perspectief.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Vanuit deze prestatie worden de financiële bijdragen betaald aan BIJ12 en IPO voor het PAS-bureau (o.a. programma Aerius) en de Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof en Natuur (IPSN). De afgelopen jaren zijn deze bijdragen fors gestegen als gevolg van de stikstofproblematiek. Daarom is in de perspectiefnota 2023 aanvullend budget beschikbaar gesteld voor de gestegen kosten van BIJ12 en het IPO. Ondanks de stijging van het budget is het niet gelukt om binnen het beschikbare budget te blijven. Belangrijkste reden is de verdere kostenstijging als gevolg van (hogere) indexering en CAO effecten, daarmee wordt het beschikbare budget met € 85.000 overschreden.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Investeringsvoorstel Aanpak Stikstof

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

3.3.2 Nationale parken

Acties 2023

1. Wij ondersteunen de beide Overijsselse Nationale Parken in de uitvoering van hun agenda's onder het rijksprogramma Nationale Parken Nieuwe Stijl.
2. We onderzoeken wat de meest gewenste inzet van Overijssel is i.r.t. het toekomstig rijksbeleid voor de nationale parken.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Met de bijdragen van de provincie werden de Nationale Parken in staat gesteld projecten uit te voeren die het fundament en uitstraling van de Parken als iconen van de Nederlandse natuur versterkten en die bezoekers rust, ruimte en natuurbeleving geven. Onder www.nationaalpark.nl zijn beide Overijsselse Parken opgenomen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bestedingen conform begroting.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Subsidieverzoeken Nationale Parken Weerribben-Wieden, Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal
- Statenbesluit Nationale Parken

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

3.3.3 Stimuleren natuurinclusief denken en werken

Acties 2023

1. In het kader van Natuur en welzijn bevorderen we het realiseren van meer groen en de inzet van groene activiteiten in versteende wijken in o.a. Deventer en Kampen. In 2023 voegen we twee nieuwe gemeenten toe aan deze aanpak.
2. In het kader van Natuur en wonen werken we onder andere aan community's of practice voor verschillende bouwende stakeholders. We trekken samen op met gemeenten met een grote bouwopgave en helpen hen drempels weg te nemen opdat de nieuwbouw natuurinclusief plaatsvindt.
3. Wij voeren het Plan van Aanpak Natuurlijk Kapitaal uit met onze partners. We stimuleren recreatieondernemers en ondernemers op bedrijventerreinen te ondernemen met groen. Voor agrariërs sluiten we aan bij het Agro & Food programma met natuurinclusieve voorstellen en onderzoek.
4. Wij bevorderen natuurinclusieve oplossingen in ons provinciaal beleid, zoals bij Klimaat, Woonagenda en Toekomstbestendige werklocaties.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Deze prestatie maakt onderdeel uit van Natuur voor Elkaar – het provinciale programma dat met diverse partners wordt uitgevoerd om 'natuur dichterbij mensen te krijgen' in 2023 hebben we samen met onze partners dit bereikt:

1. Natuur en Welzijn

Met het thema Natuur en Welzijn zijn we in drie verschillende gemeenten (Deventer, Kampen en Hengelo) aan het werk met een aanpak waarbij er in een wijk meer vergroening wordt gerealiseerd. We doen dit o.a. door bewonersinitiatieven te stimuleren. Het is niet gelukt om in 2 nieuwe gemeenten aan de slag te gaan. Door personele wisselingen en deels onderbezetting bij de uitvoerende partner hebben we onze ambitie moeten bijstellen.

2. Natuur en Wonen

Voor Natuur en Wonen zijn er tijdens de Groene Karavaan vijf Diners Pensant georganiseerd voor raadsleden, statenleden, bestuurders en beleidsmedewerkers over natuurinclusief bouwen, met in totaal zo'n 90 deelnemers. Daarnaast hebben we vier communities of practice georganiseerd, bij deze sessies stonden de volgende onderwerpen centraal: Oefening baart kunst, bewonersbetrokkenheid, educatie in de praktijk, en een excursie door natuurinclusieve woonwijken in Deventer en Zwolle. We leverden input en werkten mee aan een landelijke puntenmethodiek voor Domein Bouw van Agenda Natuurinclusief. We ontwikkelden – naar aanleiding van vragen van gemeenten -het Recept voor Randen. Daarmee bieden we een instrument aan voor natuurinclusieve wijkontwikkeling voor gemeenten, projectontwikkelaars, ontwerpers, woningcorporaties en anderen. Tevens adviseerden we gemeenten met een routekaart en brachten we de handreiking Natuurinclusief (ver-) bouwen onder de aandacht van stadsbouwmeesters, gemeenten en particulieren. We versterkten de verbinding tussen Natuur voor Elkaar en het provinciale programma voor de Woonagenda.

3. Natuurlijk Kapitaal

Voor het thema Natuurlijk Kapitaal organiseerden we drie verdiepende sessies georganiseerd voor vrijetijdsondernemers om kennis en inspiratie op te doen om natuurinclusief te ondernemen. Als onderdeel van de Groene Karavaan organiseerden we per regio in samenwerking met het programma Toekomstbestendige Werklocaties een publieksprijsvraag Groen Bedrijventerrein. Samen met het programma Agro en Food boden we vijf workshops

aan voor agrariërs over Nieuwe Teelten. Voor een enthousiaste groep agrariërs organiseerden we een bijeenkomst over communicatie. Uit deze verschillende sessies voor agrariërs ontstond een nieuw netwerk van agrariërs die op zoek zijn naar of al werken aan hun transitie. De webpagina: Overijssels Boerenverstand is ontwikkeld. Op deze pagina staan interviews met verschillende Overijsselse agrariërs over hoe ze aan de weg timmeren met natuurinclusief werken.

4. Natuurinclusieve oplossingen

We werken aan natuurinclusieve oplossingen in ons provinciaal beleid en de verankering hiervan binnen andere projecten en eenheden. In 2023 is de landelijke Agenda Natuurinclusief ontwikkeld, waar we onze natuurinclusieve ervaringen hebben ingebracht. We hebben inspiratie en kennis geboden aan provinciale programma's waar de natuur enerzijds een oplossing kan bieden en anderzijds versterkt kan worden. Dit is terug te vinden in onder andere de bestuurlijke afspraken voor nieuwe bedrijventerreinen, waar natuurinclusief een nieuwe kwalitatieve ambitie is. In de woonopgave is natuurinclusief bouwen een onderdeel van het stimuleringskader en voor het onderhoud en aanleg van de provinciale bermen is natuurinclusief nu als nieuwe opgave opgenomen in het beheer.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Zoals inhoudelijk toegelicht wordt de lagere realisatie op dit budget deels veroorzaakt door het bijstelling van onze ambitie als gevolg van capaciteitsproblemen. Daarnaast is een groot deel van de kosten die samenhangen met Natuur voor Elkaar verantwoord onder andere prestaties (zoals prestatie 3.2.2).

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

3.3.4 Faunabeheer

Acties 2023

1. Wij verlenen, binnen de meerjarensubsidie 2021-2024, subsidie aan de Faunabeheereenheid (FBE).
2. Wij betalen tegemoetkomingen in faunaschade conform beleidsregels.
3. Wij monitoren populaties van wilde dieren, in relatie tot het handhaven van een goede balans tussen natuurwaarden en hinder (vraatschade, ecologische schade, verkeersveiligheid).
4. Wij actualiseren indien nodig het beleid voor schade veroorzakende diersoorten, in overleg met de FBE en terreinbeherende organisaties.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. De jaarschijf 2023 binnen de meerjarensubsidie 2021-2024 is aan de Fauna Beheer Eenheid betaald.
2. Tegemoetkomingen faunaschade zijn uitbetaald door BIJ12 conform beleidsregels.
3. Monitoring vindt continue plaats.
4. De beoogde actualisatie van het beleid voor faunabeheer is in 2023 niet in PS behandeld. Bespreking in uw Statencommissie Landbouw & Natuur leidde tot de conclusie dat er onvoldoende draagvlak voor was. In 2024 wordt, in het kader van opstellen Faunabeheerplan 2024-2025 een gebiedsproces gevoerd ten behoeve van actualisatie beleid.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Tegemoetkoming faunaschade 2022-2023:

Het actualiseren van het beleid voor faunabeheer is in 2023 gestagneerd. In de vergadering van de Statencommissie Landbouw en Natuur op 8 februari 2023 is besloten, het door GS voorgestelde beleidsdocument voor actualisatie van Faunabeheer, niet te agenderen voor vaststelling in PS. In de afgelopen periode zijn zowel de natuurbeschermingswetvergunning voor ganzenbeheer in de winter als de vergunning voor ganzenbeheer in de zomer door de rechtbank vernietigd. Beheer van ganzen in de omgeving van N2000 gebieden is daarmee onmogelijk geworden. De gewasschade is hierdoor verder toegenomen. Ook de gestegen kosten die voor vergoeding in aanmerking komen zijn in 2023 verder toegenomen.

Op basis van bovenstaande zijn de schade uitkeringen verder toegenomen, waarbij het budget voor 2023 met € 720.000 is overschreden. Daarnaast is halverwege 2023 de afrekening 2022 binnengekomen. Deze is ruim € 700.000 hoger dan eind 2022 is ingeschat, mede door de open-eind regeling. De totale overschrijding sluit hiermee op ruim € 1,42 miljoen.

Resultaatbestemming budget Wolvenschades:

Begin van dit jaar is de begrotingswijziging uitvoering Motie gezamenlijke ambities 2023 - 2e tranche (PS23-000024) verwerkt in de begroting 2023. Onderdeel van de gezamenlijke ambitie is een incidenteel budget van € 425.000 voor een subsidieregeling preventieve beschermingsmaatregelen wolvenschade. Deze regeling is in het tweede kwartaal van dit jaar uitgewerkt en recentelijk opengesteld. Daardoor de regeling nog maar kort is opengesteld zijn het aantal aanvragen en verleningen beperkt (€ 25.000) in 2023. Bij het jaarverslag 2023 stellen wij voor om de restant middelen door te schuiven naar 2024., Wij stellen u voor om een bedrag van € 400.000 middels resultaatbestemming door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 3.3.4 Faunabeheer van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Verkenning ganzenrustgebieden in Overijssel
- Aanpak invasieve soorten

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

400

3.3.5 Invasieve exoten

Acties 2023

1. Wij bestrijden of beheersen schadelijke plant- en diersoorten die van nature niet in Nederland voorkomen.
2. Wij verstrekken subsidie voor de bestrijding of beheersing van invasieve exoten op basis van de prioritering uit het plan van aanpak Invasieve exoten Overijssel.
3. Wij voeren onderzoek uit of monitoren exoten waar weinig over bekend is en dragen nieuwe inzichten uit voor bestrijding of beheersing.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

De bestrijding van invasieve exotische planten, specifiek van waterplanten, brengt hoge kosten met zich mee. Het grootste gedeelte van het beschikbare budget gaat naar deze aanpak. In de jaren 2018-2023 heeft de provincie bijna 3 miljoen uitgegeven aan bestrijding van invasieve exoten. Daarvan is 71,5% (2,1 miljoen) opgegaan aan de bestrijding van exotische waterplanten en 22,5% (0,65 miljoen) aan de bestrijding van exotische landplanten. Slechts 2,5% werd uitgegeven aan de bestrijding van invasieve dieren en het restant (3,5%) ging op aan onderzoek, communicatie en bijeenkomsten.

We voeren de acties uit, zowel op bestrijdingsniveau als op communicatief vlak.

1: Bestrijding:

De opgave voor invasieve exoten neemt toe. Met name bij waterplanten is snel optreden noodzakelijk omdat deze soorten snel groeien en zich ook snel kunnen verspreiden.

Bestrijding van waterplanten heeft veel impact op de habitat, waarbij ook andere waterplanten en -dieren geraakt worden. Snel ingrijpen is daarom wenselijk.

Voor invasieve fauna is een interventieteam actief, maar dat heeft nog niet vaak moeten optreden.

Communicatie:

We informeren gemeenten en waterschappen over invasieve exoten via factsheets en gaan een Overijsselse website voor invasieve exoten aanmaken. Hierop is informatie te vinden over aanpak, verspreiding en herkenning van invasieve exoten in Overijssel. De site levert achtergrondinformatie voor gemeenten, waterschappen en terreinbeheerders;

Informatie wordt ook gedeeld in een provinciebrede taakgroep met daarin vertegenwoordigers van genoemde partijen, waarmee periodiek overleg wordt gevoerd en de voortgang wordt gedeeld. Daarnaast is er een extra werkgroep voor de aanpak van invasieve waterplanten in de Wieden en Weerribben.

2: Subsidieregeling is van kracht. De middelen die onder deze prestatie vallen worden hoofdzakelijk ingezet voor de bestrijding van invasieve exoten buiten de N2000-gebieden.

Vanuit de ontwikkelopgave (Programma Natuur) zijn middelen beschikbaar voor de bestrijding binnen de N2000-gebieden en de direct aangrenzende invloedsgebieden.

De subsidieregeling Aanpak invasieve exoten hebben we eerder dit jaar verruimd waardoor ook particulieren aanvragen kunnen indienen. Vele aanvragen zijn in behandeling/verleend voor bestrijding van met name waterplanten binnen en grenzend aan N2000 (waaronder ook particulieren).

3: Naast de eerdergenoemde factsheets hebben wij verspreidingskaarten gemaakt op basis van de Nederlandse Databank Flora en Fauna data en aanvullende gegevens bij terreinbeheerders, gemeenten en waterschappen. Daarnaast onderzoeken we aan de hand van monitoringdata welke bestrijdingsmethoden succesvol zijn en welke niet. De inzichten zijn in juni 2023 met de diverse partijen gedeeld.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Overschrijding budget invasieve exoten:

In 2023 hebben wij voor de aanpak van invasieve exoten ruim € 67.000 meer uitgegeven dan dat er beschikbaar is gesteld in 2023.

De belangrijkste reden voor de overschrijding is dat er in 2022 een meerjarig subsidieplafond is opengesteld voor de jaren 2022, 2023 en 2024. Dit plafond was hoger dan het beschikbare budget van de afzonderlijke jaren. Vanwege de grote belangstelling bij externe partijen zoals gemeenten, waterschappen, stichtingen en particulieren voor deze subsidieregeling voor bestrijding van invasieve exoten zijn er in 2023 meer aanvragen (passend binnen het plafond) binnen gekomen dan verwacht, waardoor het jaarbudget is overschreden. Het bedrag van de overschrijding zullen wij als voorstel opnemen om in mindering te brengen op het beschikbare budget 2024.

Wij stellen u voor om het bedrag van de overschrijding, ad. € 67.000, in mindering te brengen op jaarschijf 2024 van prestatie 3.3.5 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

-67

Dit is wat wij doen

3.4 Ontwikkelen: een toekomstbestendig landbouw- en voedselsysteem

Het Rijk is primair verantwoordelijk voor het landbouwbeleid. We ontwikkelen aanvullend beleid gericht op een toekomstbestendige Agro & Food-keten. Daarbij willen we helpen om - waar mogelijk - de regelgeving te vereenvoudigen en experimenteerruimte te zoeken (3.4.1). Wij leveren een bijdrage aan de verduurzaming van de Agro & Food-keten door innovaties te stimuleren, concrete initiatieven te ondersteunen en zo te komen tot nieuwe verdienmodellen. We voeren dit uit met ons innovatieprogramma Agro & Food (3.4.2). Door het uitvoeren van een herverkevelingsprogramma (3.4.3) helpen wij de sector zich voor te bereiden op de toekomst.

Prestaties

3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw

Acties 2023

1. Wij werken met partijen de afspraken uit die voortvloeien uit het Perspectief op de landbouw dat eind 2022 wordt vastgesteld.
2. Wij werken het Nationaal Strategisch Plan (NSP) als uitwerking van het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) uit in diverse regelingen en openstellingen.
3. Wij werken diverse instrumenten uit op basis van het Perspectief op de landbouw om de omschakeling naar kringlooplandbouw te bevorderen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In december 2022 zijn de eerste contouren van de Landbouwvisie vastgesteld door ons college. De uitwerking hiervan in afspraken (actie 1) en instrumenten (actie 3) moet plaatsvinden binnen de kaders van het Rijksbeleid en ons Coalitieakkoord. Het Rijksbeleid blijft al lange tijd onduidelijk door de opeenvolgende gebeurtenissen, zoals wisselingen van minister van LNV, het proces van het opstellen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied en het landbouwakkoord, met de handreikingen voor provincies, de lange onduidelijkheid over de regeling Piekbelasters, enz. en uiteindelijk, het demissionair worden van het kabinet Rutte IV.

In het Coalitieakkoord Schouder aan Schouder hebben wij de wens uitgesproken om in gesprek te gaan met onze stakeholders over de landbouwvisie uit dec. 2022. Hiervoor is een proces uitgelijnd voor het voorjaar van 2024. Dit betekent dat de uitwerking van de afspraken uit het Perspectief op de landbouw en de uitwerking van de instrumenten naar verwachting in 2024 zijn beslag krijgen.

Ondanks al deze onzekerheden is doorgewerkt aan de uitvoering van regelingen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Ook wordt er geanticipeerd op de uitvoering van het provinciaal programma landelijk gebied. Voorbereidingen zijn getroffen om van start te kunnen gaan, op het moment dat de eerste middelen van het PPLG beschikbaar komen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

De uitwerking van het landbouwperspectief omvat een aantal transitiepaden waarmee we nieuw perspectief kunnen bieden aan agrariërs. Aan de uitwerking hiervan geven we invulling met eigen capaciteit, waardoor minder externe kosten zijn gemaakt. Verder verloopt de uitwerking via het programma Agro & Food, waarvan de kosten worden verantwoord op prestatie 3.4.2 . Om die redenen is de besteding van het budget voor deze prestatie achtergebleven.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food

Acties 2023

1. Wij faciliteren en stimuleren agrariërs, ondernemers in de Agro & Food keten, en hun partners, bij een transitie naar kringlooplandbouw.
2. Wij zetten een voucherregeling in voor ondernemers met kennisvragen om hun innovatieve ideeën verder te brengen.
3. Wij zetten een subsidieregeling in ter bevordering van de transitie naar kringlooplandbouw bij grote groepen en het realiseren van verdienmodellen hiervoor.
4. Wij voeren met Rijk, gemeente en het waterschap het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland Twente uit, waarin Twente is aangewezen als experimenteergebied voor kringlooplandbouw.
5. Wij werken als onderdeel van het Agro&Food programma het perspectief voor de landbouw uit, om dit te concretiseren.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 lagen er net als het voorgaande jaar grote uitdagingen voor de Agro&Food-sector. Het Agro&Food uitvoeringsprogramma en de daarbij horende subsidieregelingen zijn ingezet om oplossingen in de praktijk te ontwikkelen om noodzakelijke transitiestappen te zetten. Vanuit het Agro&Food uitvoeringsprogramma zijn verschillende initiatieven van agrariërs, en andere ondernemers in de Agro & Food keten gefaciliteerd. Zij zijn gestimuleerd om stappen te (blijven) zetten in de transitie richting kringlooplandbouw. Hiervoor zijn verschillende vormen van ondersteuning ingezet, onder andere kennisbijeenkomsten, gerichte opdrachten, netwerksessies en gerichte en brede communicatie. Onze Agro&Food subsidieregelingen zijn goed benut. Met de subsidieregeling Advies en ondersteuning Agro&Food in Overijssel kunnen ondernemers subsidie krijgen voor het inhuren van kennis of het laten opstellen van een bedrijfstransitieplan voor verduurzaming van hun bedrijf. Er zijn in 2023 46 subsidieaanvragen gehonoreerd, 33 aanvragers gebruikten de subsidie om bedrijfstransitieplannen voor verduurzaming op te laten stellen. De overige 13 aanvragen betroffen kennis en onderzoeksvragen voor innovatieve oplossingsrichtingen.

Voor de regeling Stimulering toekomstbestendige verduurzaming Agro&Food sector zijn 8 projecten/praktijkleernetwerken opgestart. Daarmee heeft kennisverspreiding richting verduurzaming van de sector verdere groei doorgemaakt ten opzichte van voorgaande jaren.

Het Agro&Food uitvoeringsprogramma loopt in principe tot eind 2023, de eerste maanden van 2024 benutten we als afrondingsfase. Wij zijn bezig met het vormgeven van het nieuwe Agro&Food programma 2024-2027. Daarnaast loopt de uitwerking van het opstellen van de landbouwvisie.

De Twentse pilot van het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (pilot IBP-VP) was in 2023 volop in uitvoering. Het IBP-VP kan beschouwd worden als de voorloper van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) onder meer gericht op betere samenwerking tussen de "vier overheden" en gebiedspartijen. De pilot bestaat uit een groot aantal deelprojecten. Naast thematische projecten, waaronder de proeftuinen Mineral Valley Twente (nu De Land Bouwers Twente), de kennisagenda landelijk gebied, aanpak biodiversiteit en toekomstperspectief kringlooplandbouw, waren in 2023 een negental gebiedsprojecten in uitvoering, waarin op verschillende manieren aan de complexe opgaven in het landelijk gebied wordt gewerkt. Met de gebiedsprojecten wordt geleerd en voorgesorteerd op de komende gebiedsaanpak voor de uitvoering van Provinciaal Programma Landelijk Gebied. Zo zijn onder meer in de projecten Duurzaam Markelo Noord, Groene Poort Borne en Agenda voor de Broekheurne gebiedsagenda's opgesteld en wordt actief aansluiting gezocht bij het PPLG. Vanwege vertraging opgelopen door de coronacrisis is De Twentse pilot IBP-VP met een jaar verlengd. Het project wordt in 2024 afgerond.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Programma Agro & Food

Op het budget van € 2,1 miljoen voor 2023 is € 0,38 miljoen overgebleven. Een aantal activiteiten van het oude programma A&F heeft een overloop naar begin 2024. Het restant schuiven we derhalve door naar 2024.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,38 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering

Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.4.2 van de begroting 2024.

LNV L7 Specifieke uitkering (SPUK) IBP Twente

In 2020 is een bedrag ontvangen van het Rijk ad € 1,9 miljoen. In 2021 is door de Provincie een beschikking afgegeven van € 1,5 miljoen. In 2022 is het laatste deel van € 0,4 miljoen beschikt. De lasten zijn verdeeld over 3 jaar conform de uitgavenplanning. € 0,4 miljoen heeft betrekking op 2021, € 0,7 miljoen heeft betrekking op 2022, € 0,46 miljoen heeft betrekking op 2023 en de laatste € 0,34 miljoen zal in 2024 worden uitgegeven. Omdat de werkelijke lasten anders verdeeld zijn dan in de oorspronkelijke beschikking was aangegeven schuiven wij de overgebleven middelen uit 2023 door naar 2024.

Wij hebben besloten om de lasten van prestatie 3.4.2 op de jaarschijf 2024 te verhogen met € 0,34 miljoen en dit bedrag gelijktijdig te onttrekken aan de SPUK.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

339

Lasten begrotingswijziging

721

Resultaatbestemming

3.4.3 Landbouwstructuurversterking

Acties 2023

1. Wij voeren het lopende landinrichtingsproject Blokzijl-Vollenhove uit en ronden landinrichting Staphorst af.
2. Wij ondersteunen de lopende vrijwillige planmatige kavelruilprojecten via subsidie en Revolving Fund.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Met de aktepassering in 2021 resp. 2022 is de ruilverkaveling Staphorst en die van Blokzijl-Vollenhove inhoudelijk afgerond. Beide projecten zitten nu in de laatste wettelijke fase, de zogenaamde procedure Lijst der Geldelijke Regelingen. Daarvoor lopen nu bezwaar- en beroepsprocedures. De financiële afwikkeling verwachten we uiterlijk in 2025 af te ronden.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Toelichting resultaat Revolving Fund (prestatie 3.4.3):

Voor het realiseren van landbouwdoelen hebben wij in 2002 het Revolving Fund ingesteld. Als gevolg van het opheffen van Dienst Landelijk Gebied (DLG) zijn de gronden in het Revolving Fund in 2014 juridisch overgedragen aan de provincie waardoor het Revolving Fund in 2014 is gewijzigd van een financieringsfonds naar een grondvoorraadpositie. Financieel uitgangspunt van het Revolving Fund is dat dit een meerjarig budgettair neutraal resultaat oplevert voor de provincie. Het resultaat over de jaren kan echter wel fluctueren. Zo is in de afgelopen jaren (2014-2022) een positief resultaat gerealiseerd van € 1,45 miljoen.

Op basis van aan- en verkopen is in 2023 een positief resultaat gerealiseerd van € 66.000. Daarentegen hebben wij in 2023 een afboeking moeten doen, ad. € 311.000, van gronden die niet meer onderdeel uitmaken van de voorraad Revolving Fund. Per saldo betekent dit voor 2023 een negatief resultaat van € 245.000. Dit negatief resultaat maakt onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat.

Overschrijding landinrichtingsprojecten (dekking Kwaliteit van Overijssel budget):

Het beschikbaar budget (€ 900.000) voor de afronding van landinrichtings projecten in 2023 is gesaldeerd met € 61.000 (lasten € 1.090.000 -/- baten € 128.500) overschreden. Binnen de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel zijn nog voldoende middelen beschikbaar om deze overschrijding op te vangen. De resterende U-KvO middelen zullen in 2024 worden ingezet voor de verder afronding van de landinrichtingsprojecten.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 3.4.3 € 61.000 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve.

Extra kosten Landinrichtingsproject Staphorst:

Zoals bij eerdere P&C documenten (laatst bij de 2e monitor 2023) gemeld is het de verwachting dat het beschikbare budget voor het landinrichtingsproject Staphorst onvoldoende zal zijn. Er wordt momenteel een tekort voorzien van circa € 0,5 miljoen. Dit is lager dan eerder ingeschat.

De verwachte overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere proceskosten als gevolg van vertragingen binnen het project. Ook de vele zienswijzen (132) en weerstand tegen de wettelijke verkaveling hebben bijgedragen aan de extra kosten binnen het project. Momenteel is het verwachte tekort van circa € 0,5 miljoen binnen het project niet gedekt. Als er meer duidelijkheid is over de definitieve omvang van het tekort zullen we een voorstel voorleggen om dit tekort te dekken. Mogelijk kunnen de restant middelen vanuit de Reserve afrekening ILG / pMJP, die beschikbaar zijn gesteld voor de afwikkeling van het ILG / pMJP daarvoor worden ingezet. De planning is nu gericht op het versturen van de eindafrekening in 2025.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

3.5 Ontwikkelen: Ontwikkelopgave en Veenweideprogramma

In het programma Ontwikkelopgave Natura 2000 werken we aan het herstel van de biodiversiteit door de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (3.5.1). We nemen maatregelen om de natuur te behouden, herstellen en versterken. Dit is noodzakelijk om ruimte te creëren voor economische ontwikkeling. De 24 projecten van Natura2000 worden in Overijssel uitgevoerd door 'Samen werkt beter'. Hierin zijn natuurorganisaties, landbouworganisaties en gemeenten verenigd. We hanteren een gebiedsgerichte aanpak die recht doet aan de verschillende belangen.

Elk van de 24 Natura 2000-gebieden in Overijssel is uniek en heeft specifieke maatregelen nodig voor behoud en herstel van biodiversiteit. In het kader van de Europese Vogel- en

Habitatrichtlijn onderzoeken we voor elk Natura 2000-gebied welke herstelmaatregelen nodig zijn en voeren deze uit.

Om de klimaatverandering tegen te gaan, moet de uitstoot van broeikasgassen in het Veenweidegebied worden teruggedrongen. Dat heeft gevolgen voor de hier gevestigde agrarische bedrijven. Voor het Veenweidegebied maken we met de huidige gebruikers een gebiedsprogramma waarin de opgaven voor dit gebied in onderlinge samenhang worden uitgewerkt (3.5.2).

Op 28 oktober 2020 zijn door Provinciale Staten de inhoudelijke en procesmatige kaders voor de Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof (GGA) vastgesteld. Met de GGA starten we een proces waarbij we samen met inwoners, bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties op zoek gaan naar oplossingen voor de stikstofproblematiek die passen bij de gebieden, zodat we samen kunnen blijven bouwen aan Overijssel. Aan prachtige natuur, voldoende woningen, een krachtige economie, een prettige leefomgeving, goede bereikbaarheid en een vitaal platteland.

Prestaties

3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland

Acties 2023

1. Wij hebben voor 19 Natura-2000 gebieden de (voor)ontwerp ruimtelijke plannen voor de externe maatregelen afgerond.
2. Wij werken voor 7 Natura-2000 gebieden aan de feitelijke uitvoering van de externe maatregelen en hebben voor 10 gebieden de externe maatregelen afgerond.
3. Wij werken in 20 Natura-2000 gebieden aan de feitelijke uitvoering van de interne maatregelen en hebben voor 15 gebieden de interne maatregelen afgerond.
4. Wij stimuleren de afronding van de verbetervoorstellen als onderdeel van het NNN. Voor de laatste 3 gebieden wordt een plan gemaakt hoe we met de knelpunten omgaan.
5. Wij zijn met alle grondeigenaren in gesprek die geraakt worden door de uitvoering van de herstelmaatregelen.
6. Wij werken aan de aanvullende natuurherstelmaatregelen die met het Rijk zijn afgesproken in het kader van het Programma Natuur.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Deze prestatie voeren wij uit via het programma Ontwikkelopgave Natura2000. Algemeen gesproken ervaart het programma, in lijn met vorige jaren, dat de voortgang lastig is doordat inhoudelijke discussies voortduren en door ruimtelijke procedures.

In het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied is afgelopen zomer het (concept) Provinciaal Programma Landelijk Gebied Overijssel ingediend bij het Rijk. Er wordt zo goed mogelijk afstemming gezocht tussen de ontwikkelopgave en PPLG, maar door de verschillende programmafases (mate van concreetheid en verschillende uitvoeringsperiode) is dit een complex proces. In hetzelfde gebied zijn soms verschillende doelen/maatregelen nodig, welke onderzocht moeten worden samen met gebiedspartners (waterschappen, gemeenten, natuurbeheerders, landbouw- en andere belangenorganisaties en de inwoners van Overijssel).

Deze onzekerheid heeft vertragende invloed op lopende gebiedsprocessen en het beschikbaar krijgen van de benodigde gronden. Desondanks hebben wij verdere voortgang geboekt in de uitvoering van onze herstelmaatregelen binnen de Natura2000-gebieden (interne maatregelen) en de verdere planvoorbereiding voor de externe maatregelen. Bij de externe maatregelen hebben we niet alle geplande maatregelen kunnen uitvoeren, vooral

door uitspraken van de Raad van State op enkele plannen. De realisatie op de acties is als volgt:

- Eind 2023 hebben wij in 16 gebieden ontwerp en/of definitieve ruimtelijke plannen vastgesteld[1]. Verder zijn er in 5 (deel)gebieden een (ontwerp)bestemmingsplan vastgesteld (actie 1).
- Voor de externe maatregelen hebben we eind 2023 de feitelijke uitvoering afgerond in 10 (deel)gebieden en loopt de fysieke uitvoering in 6 gebieden (actie 2).
- Voor de interne maatregelen loopt in 22 gebieden de uitvoering, deels inrichting en deels beheermaatregelen, merendeels waren deze geprogrammeerd voor de periode vanaf 2022. Verder zijn voor de interne maatregelen de inrichting- en beheermaatregelen eind 2023 afgerond in 17 gebieden. Dit betreft vooral maatregelen uit de 1e beheerplanperiode (2015-2021). (actie 3)
- De gesprekken met de betreffende partners hebben voorstellen opgeleverd waar bestaande hectares nieuwe natuur onder NNN gebracht kunnen worden. Dit wordt momenteel nader beoordeeld en de resultaten koppelen we eind 2024 terug (actie 4).
- De gesprekken met grondeigenaren worden gevoerd en leiden tot overeenkomsten (actie 5).
- De uitvoering van Programma Natuur – 1e fase loopt door tot eind 2025. In 2023 is doorgegaan met de uitvoering van een pakket aan interne maatregelen. Ook zijn enkele grondtransacties tot stand gekomen. Verder is in 2023 gewerkt aan een aanvraag voor de 2e fase Programma Natuur, welke medio 2024 wordt ingediend (actie 6).

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Per saldo zijn er minder middelen uit de U-NNN onttrokken dan verwacht. Er zijn hogere baten gerealiseerd uit de verkoop van gronden, een ontvangen POP 3 (plattelandontwikkelingsprogramma) subsidie en door een bijdrage in de uitvoeringskosten van een waterschap. De lagere lasten zijn grotendeels te verklaren doordat de uitvoering van externe maatregelen, op gronden nabij de Natura 2000 gebieden, achter is gebleven. Zoals ook onder de inhoudelijke toelichting is aangegeven ligt de oorzaak voornamelijk in de procedures die bij de Raad van State lopen, waardoor de uitvoering van werkzaamheden niet of later opgestart wordt. Tegelijk is een deel van de lasten ten laste gebracht van de Regeling stimuleren maatregelen Deltaprogramma zoetwater (prestatie 1.2.2). De bestedingen vanuit het Programma Natuur zijn lager doordat er minder maatregelen uitgevoerd zijn mede door lopende procedures en de onzekerheid in het landelijk gebied rondom de maatregelen voor de natuur.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenbesluiten over EHS/Ontwikkelopgave Natura 2000:

- Samen verder aan de slag met de EHS
- Besluit decentralisatie natuurbeleid - Natuurpact ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland - Advies Commissie-Jansen 2 - Bestuursovereenkomst grond
- Besluit addendum kerntakenbegroting 2014
- Besluit uitvoeringsreserve EHS

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

3.5.2 Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel

Acties 2023

1. Wij werken, samen met de andere overheden en maatschappelijke partners, aan een integraal toekomstperspectief voor het gebied. De Gebiedsagenda stikstof (GGA Stikstof) en Regionale Veenweidestrategie (Klimaatakkoord) zijn hier onderdeel van.
2. Wij herijken de opgaven en het gebiedsproces op basis van de doelen en kaders van het Nationaal Programma voor het Landelijk Gebied en de doorvertaling daarvan in het Provinciaal Programma voor het landelijk gebied.
3. Wij investeren in kennis, onderzoek en pilots voor de reductie van bodemdaling en CO₂ uitstoot en maken samen met de andere overheden en maatschappelijke partners een Regionale Veenweidestrategie 2.0.
4. Wij besteden de rijksmiddelen van de specifieke uitkering Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP-VP) aan de met het rijk afgesproken projecten van onszelf en de andere gebiedspartners. Het gaat om projecten voor het tegengaan van bodemdaling, het vasthouden van CO₂ en het versterken van landbouw, natuur en toerisme.
5. Wij besteden de rijksmiddelen uit de specifieke uitkering Impuls Veenweiden conform de afspraak met het rijk aan de aankoop en vernatting van landbouwgronden binnen de bestaande plannen voor de uitwerkingsgebieden N2000. Aanvullend kunnen we (op vrijwillige basis) grond of bedrijven in het veenweidegebied aankopen als hefboom voor het gebiedsproces.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 is er veel tijd en aandacht besteed aan het opstellen van het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) en het bijbehorende Gebiedsprogramma NW Overijssel. De ontwikkeling van het "Toekomstperspectief voor Noordwest Overijssel" als zijnde de basis voor de Regionale Veenweidestrategie 2.0 (RVS 2.0) is daardoor vertraagd. Hierdoor is er meer tijd nodig voor het opstellen van de RVS 2.0. Deze RVS 2.0 zal inclusief het maatregelenpakket Veenweide worden opgenomen in het PPLG Overijssel. Dit is overeenkomstig de landelijke afspraken voor de veenweideopgave en daarmee voor alle 6 veenweideprovincies gelijk.

Vanaf september 2023 is gewerkt aan het opstellen van de bouwstenen voor de veenweidestrategie 2.0. In 2024 zal het resultaat worden opgeleverd. Voor 6 specifieke veenweidesituaties in NW Overijssel wordt een factsheet opgesteld waarin het gebied, de werking van het systeem en de verwachte bodemdaling is beschreven. Dit inclusief een overzicht van mogelijke bodem en watermaatregelen op perceelniveau welke effectief zijn in de betreffende situatie. Daarnaast worden mogelijke beleidsmaatregelen beschreven die de inrichting en ontwikkeling van een bepaald gebied beïnvloeden. Een voorbeeld hiervan is de aanleg van hydrologische buffers (water op land). Middels adaptatiepaden is de strategische route beschreven om maatregelen in te zetten om het watersysteem aan te passen aan veranderende omstandigheden met mogelijke keuzes over korte, middel en lange termijn. De bouwstenen voor de Regionale Veenweidestrategie worden opgenomen in het ontwerp PPLG dat naar verwachting begin 2025 zal worden vastgesteld. Actie 1, actie 2 en actie 3 zijn daarmee in 2023 opgepakt maar niet gereed.

Voor de gewenste praktijkpilots in het gebied hebben we lokale agrarische ondernemers en eigenaren nodig. De interesse om de theorie te toetsen met praktijkproeven neemt toe. Verschillende ondernemers melden zich vanaf dit najaar om actief aan de slag te willen met verschillende maatregelen zoals greppelinfiltratie, waterinfiltratie, grondkeren etc. Voor draagvlak van de RVS 2.0 is het zeer wenselijk om het onderzoek en de pilots voort te zetten in 2024.

De acties 4 en 5 betreft de besteding van zogenaamde Specifieke uitkeringen (SPUKS). Deze middelen mogen worden besteed tot en met 2025. Een groot deel van deze middelen is inmiddels besteed om op vrijwillige basis enkele bedrijven en hectares grond aan te kopen voor vernatting als doelstelling van de veenweideopgaaf. Deze gronden vallen binnen de begrenzing van de bestaande plannen voor de uitwerkingsgebieden N2000. Aanvullend kunnen we in veenweidegebied ook gronden aankopen om het gebiedsproces te stimuleren en om uitvoeringskracht te genereren. De inspanningen die hiervoor worden verricht leiden naar verwachting tot uitputting van de middelen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

De begrote lasten zijn met € 129.000 overschreden.

De overschrijding heeft voor € 111.000 betrekking op het investeringsbudget Kwaliteit van Overijssel (KvO) waaruit ook het opstellen van de Regionale Veenweidestrategie 2.0 wordt betaald. De overschrijding op dit budget hebben wij aanvullend onttrokken uit de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 3.5.2 € 111.000 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve.

Statenvoorstellen en -besluiten

<https://overijssel.notubiz.nl/document/11259751/1/Statenvoorstel+investeringsvoorstel+Ge+biedsgerichte+aanpak+Noordwest+Overijssel> (PS 30 maart 2022) en

<https://overijssel.notubiz.nl/document/11390183/1/document> (besluit PS 30 maart 2022)

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten

Acties 2023

1. Wij handelen de jaarbijdrage Groenfondsleningen (via het Nationaal Groenfonds en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) ten behoeve van particuliere natuurrealisatie (SKNL) administratief af.
2. Wij handelen de subsidieregeling Tender Particuliere Natuurrealisatie, gericht op het realiseren van 70 ha nieuwe natuur, administratief af.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

- De jaarlijkse aflossing Groenfonds heeft plaatsgevonden.
- De laatste beschikking van de reservelijst van de Tender Particuliere Natuurrealisatie is in 2023 afgegeven door Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland. Resterende uitvoering en afrekening van nog lopende projecten vindt komende jaren plaats.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

GS wijziging: Particulier natuurontwikkeling en Tender particuliere natuurrealisatie:

Bij de 1e Monitor 2016 is door PS besloten om € 6 miljoen van de middelen voor particuliere natuurontwikkeling in te zetten voor de Tender nieuwe particuliere natuuraanleg en beheer. In de begroting 2023 is hiervoor € 400.000 opgenomen. Van de ingediende aanvragen (waaronder ook uitfinanciering van eerder toegekende aanvragen) is in 2023 € 268.000 gerealiseerd; het restant van het budget van € 132.000 schuift door naar 2024. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor prestatie 3.5.3 het restant budget van € 132.000, samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve, door te schuiven naar 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

132

Resultaatbestemming

3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof

Acties 2023

1. Wij stellen op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering (Wsn) het gebiedsplan Wsn op.
2. Wij geven uitvoering aan de Aanpak van de PAS-melders.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

PAS-Melders:

Het is in 2023 niet gelukt om een structurele oplossing te creëren voor de PAS-Melders. Voor een structurele oplossing is het nodig dat we extern kunnen salderen. Hiervoor is er zekerheid nodig over het op termijn halen van natuurdoelen. Wel zijn er diverse scenario's onderzocht om toekomstige regelingen mogelijk te maken om PAS-melders te helpen. Hierbij wordt samengewerkt met andere provincies.

In 2023 is een bemestingsverbod ingesteld op een groot deel van de gronden die de provincie verpacht. Ook hebben partners (gemeenten en andere provincies) op een aantal gronden een bemestingsverbod ingesteld. Dit verbod heeft de provincie als argument bij de rechtbank ingebracht om af te zien van handhaving bij PAS-melders.

Aan actie 1 is uitvoering gegeven onder prestatie 3.5.6. Deze valt onder het Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Begrotingswijziging PAS melders:

Het legaliseren van PAS melders is een complex traject. Er zijn nog geen regelingen beschikbaar die bijdragen aan een structurele oplossing. Mede hierdoor is de besteding beperkt. Wel zijn in 2023 middelen ingezet om af te kunnen zien van handhaving door de instelling van een bemestingsverbod op verpachte gronden van de provincie. De lasten van

het negatieve effect van dit verbod, lagere pachtopbrengst en hogere kosten toezicht, zijn ten laste van deze prestatie gebracht. Het is nog niet duidelijk of het Rijk deze voorfinanciering door de provincie gaat vergoeden.

Binnen de Algemene Risico Reserve is nog € 24,169 miljoen gereserveerd voor de PAS-Melders. Hiervan stellen we voor om € 2 miljoen beschikbaar te stellen voor 2024 en het restant blijft beschikbaar binnen de Algemene Risico Reserve voor de PAS-melders.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 2 miljoen te onttrekken aan Algemene Risico Reserve en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.5.4 van de begroting 2024.

Specifieke uitkering Opkoopregeling Veehouderij:

Als provincie voeren wij de rijksregeling provinciale aankoop veehouderij bedrijven nabij natuur gebieden uit. In dit kader hebben wij in 2022 overeenstemming bereikt met een zestal agrarische bedrijven. In 2022 is één overeenkomst financieel afgewikkeld, de overige vijf overeenkomsten zijn in 2023 gerealiseerd. De gerealiseerde kosten, waaronder afkoop productierechten, sloopkosten en afwaardering van € 7,55 miljoen voor 2023 zijn ten laste gebracht worden van door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. De realisatie sluit uiteindelijk hoger dan het begrote bedrag van € 2,25 miljoen in 2023, dit wijkt af van de realisatie omdat het de verwachting was dat een aantal overeenkomsten in 2024 zouden worden gerealiseerd.

Proceskosten opkoopregeling Veehouderij (KvO):

De proceskosten van de opkoopregeling veehouderij moeten conform de rijksregeling provinciaal gefinancierd worden. De realisatie 2023 sluit € 109.000 hoger ten opzichte van begrote bedrag. Binnen de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (U-KvO) is nog voldoende budget om deze overschrijding te dekken, waarbij het restant budget in de U-KvO beschikbaar blijft voor proceskosten in 2024.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 3.5.4 € 109.000 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof
- Statenbesluit Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof
- Investeringsvoorstel Aanpak Stikstof

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

2000

Resultaatbestemming

3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie

Acties 2023

1. Wij starten met de uitvoering van de realisatie van de 110 hectare zoals in 2022 is vastgesteld. We zetten de realisatie van 60 ha bos voort, die in 2021 is gestart.
2. Wij leveren de Overijsselse inbreng in de landelijke uitwerking en uitvoering van de bossenstrategie.
3. Wij vragen een nieuwe subsidie aan bij het rijk voor de realisatie van bos.
4. Wij verbinden partijen die bomen willen planten met grondeigenaren als uitvoering van het actieplan 1,1 miljoen bomen.
5. Wij bevorderen het bewustzijn onder inwoners van het belang van bomen en wij

stimuleren partners en maatschappelijke initiatieven om bomen te planten, als uitvoering van het actieplan 1,1 miljoen bomen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. De realisatie van de eerst 60 ha vordert. Hiervan zit 40 ha in de laatste fase van het ruimtelijk ordeningsproces. We zijn gestart met de realisatie van de volgende 110 ha aanplant van nieuwe bossen. Dit doen we onder andere via een subsidieregeling. Op basis van de ingediende subsidieaanvragen is het beschikbare budget vergeven en staan we op het punt de eerste beschikkingen te verzenden.
  2. We nemen deel aan diverse landelijke overlegstructuren in het kader van de landelijke bossenstrategie, zowel op bestuurlijk als coördinerend/uitvoerend vlak. We brengen in de overleggen onze ervaringen in en leren van ervaringen van andere provincies. We zetten met de andere provincies in op gelijke werkwijzen, zowel in de uitvoering als in de inbedding in het Nationaal Programma Landelijk Gebied en het Provinciaal Programma Landelijk Gebied.
  3. Op dit moment zijn de onderhandelingen bezig voor de Spuk (specifieke uitkering) 2 (onderdeel programma natuur) vanuit het Rijk. Voor de Overijsselse bossenstrategie betreft dit 68 miljoen euro, gereserveerd voor compensatie van de gekapte bossen ten behoeve van de Natura2000-opgave. Verwachting is dat we deze uitkering medio 2024 ontvangen.
- 4/5. De acties voor 2023 zijn bijna allemaal afgerond; We hebben Boomdeeldagen georganiseerd waarbij we bijna 68.000 bomen en bosplantsoen hebben uitgedeeld Met de regeling voor kleinschalige aanplant is in 2023 plantmateriaal vergeven aan kleinschalige buurtinitiatieven: door 53 diverse aanvragen (buurtinitiatieven, onderwijsinstellingen, particulieren, sportinstellingen en voedselbossen en moestuinders) zijn in totaal circa 300 bomen geplant.
- Met basisscholen hebben we een educatief traject doorlopen en bomen geplant, voor middelbare scholen komt er een natuuratelier en worden er nog bomen geplant We hebben verschillende grondeigenaren gekoppeld aan financiers zodat er bomen zijn geplant. Er zijn inmiddels meer dan 640.000 bomen gemeld op onze website www.iedereeneenboom.nl.
- We hebben een inspirerende bijeenkomst georganiseerd in Arboretum Poortbulten om ons netwerk van bomenliefhebbers bij elkaar te brengen, daaruit zijn mooie ideeën en samenwerkingen ontstaan.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Specifieke uitkering Programma Natuur / boscompensatie:

De realisatie in 2023 op boscompensatie sluit circa € 3 miljoen lager dan begroot. In de begroting is ook budget opgenomen voor de subsidieregeling "Meer bos in Overijssel". Zoals inhoudelijk toegelicht zijn er diverse subsidieaanvragen eind 2023 in behandeling genomen, de verlening en financiële realisatie schuift naar verwachting door naar 2024. De totale actuele omvang van de aanvragen is momenteel ruim € 14 miljoen, dit bedrag kan gedekt worden uit het totaal van de voor Boscompensatie beschikbare middelen binnen de specifieke uitkering (SPUK).

Wij hebben besloten om aan de lastenzijde een bedrag van € 14 miljoen op te nemen in de begroting 2024 en toe te voegen aan prestatie 3.5.5 bossenstrategie en boscompensatie, tevens hebben wij de onttrekking (baat) uit de doeluitkering Programma Natuur / Boscompensatie verhoogd.

Verlenging looptijd KVO-budget en PS-wijziging voor nog toe te kennen

subsidieaanvragen

Voor de Subsidieregeling iedereen een boom zijn eind 2023 nog aanvragen ontvangen die binnen het subsidieplafond vallen. Voor toekenning van de subsidie stellen wij u voor de looptijd van het hiervoor beschikbare KVO-budget te verlengen tot eind 2024. Verder stellen wij u voor om de begrote lasten voor prestatie 3.5.5 in de begroting 2024 te verhogen met € 17.544.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenbrief Actieplan 1,1 miljoen bomen
- Gezamenlijke bossenstrategie Rijk en provincies

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging
- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

14000

Lasten begrotingswijziging

14018

Resultaatbestemming

3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied

Acties 2023

1. Wij geven vorm en inhoud aan het Provinciaal Programma Landelijk Gebied op basis van lopende trajecten en programma's.
2. Wij brengen in beeld wat de impact is van de maatregelen op sociaal-economische vlak.
3. Wij actualiseren, op grond van de Europese Kader Richtlijn Water, de gebiedsdossiers en het uitvoeringsprogramma drinkwaterwinningen Overijssel.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Medio 2023 is het ontwerp Provinciaal Programma Landelijk Gebied ingediend bij het Rijk. Mede op grond van de reacties van het Rijk op dit ontwerp, hebben we een start gemaakt met het ondersteunen van voor-verkenningen en verkenningen in de gebieden.
2. De Sociaal Economische Impact Analyse (SEIA) is in 2023 ontwikkeld en de eerste inventarisatie wordt begin 2024 opgeleverd.
3. De gebiedsdossiers voor drinkwaterwinningen zijn geactualiseerd. Er is een start gemaakt met het opstellen van een nieuw Uitvoeringsprogramma. Dit loopt door in 2024.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Binnen deze prestatie zijn in 2023 kosten gemaakt voor de planvorming van het PPLG in samenspraak met de gebieden in de provincie. De provincie heeft hiervoor middelen als voorschot ontvangen in een Specifieke Uitkering (SPUK) en er zijn provinciale middelen ingezet voor de overige lasten. Tegelijk is er uitvoering gegeven aan een aantal versnellingsvoorstellen die in 2022 waren ingediend bij het Rijk. De bekostiging hiervan vindt plaats vanuit een SPUK.

Door een vertraging in de planvorming o.a. als gevolg van de val van het kabinet zijn er in 2023 minder bestedingen verricht. Het concept PPLG plan is opgeleverd en zal in 2024 samen met de partners en de gebieden verder uitgewerkt worden. De verwachte

subsidieregeling om gebiedsinitiatieven te ondersteunen is door de vertraging eind 2023 opengesteld, waarbij de bestedingen voornamelijk in 2024 zullen plaatsvinden. Om de aanvragen die eind 2023 zijn binnengekomen te dekken vanuit de beschikbare middelen in 2023 is bij het jaarverslag een gebundelde resultaatbestemming opgenomen.

Specifiek voor de pilot KPI's op biodiversiteit is bij de monitor II 2023 besloten door PS om de middelen beschikbaar (€ 400.000) te houden in de U-KVO. Het voorstel is om deze middelen nu beschikbaar te stellen voor de begroting 2024.

Het Rijk heeft in 2023 een artikel 2 onderzoek uitgevoerd. Als gevolg hiervan zal het Rijk in 2024 aanvullende middelen beschikbaar stellen voor provinciale bestedingen in 2022 en 2023. De exacte voorwaarden zijn nog niet bekend. Via de P&C cyclus wordt u hierover in 2024 nader geïnformeerd.

GS begrotingswijziging toevoeging van middelen aan de begroting 2024 voor de pilot KPI's op biodiversiteit:

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 400.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.5.6 van de begroting 2024.

PS begrotingswijziging UBS regeling 4.23:

Wij leggen u bij dit jaarverslag een begrotingswijziging voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023. In december 2023 is een aantal aanvragen met een omvang van € 245.000 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023 (regeling 4.23 en 4.7). Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2023 onder prestatie 3.5.6 Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Wij stellen u voor het looptijdeinde van dit budget voor € 245.000 te verlengen en toe te voegen aan het nieuwe KVO-budget voor deze prestatie.

Wij stellen u voor om de begrote lasten van prestatie 3.5.6 in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 te verhogen met € 245.000 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Voorstel tot aframing Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (U-KVO) ten gunste van de Algemene Risico Reserve:

Door de lagere besteding in 2023 op het KvO budget (€ 800.000 minus de bovenstaande twee resultaatbestemming van € 400.000 en € 245.000) en het restant Kwaliteit van Overijssel budget (€ 863.000) in de Reserve Uitvoering KvO kan bij het jaarverslag € 1,0 miljoen teruggestort worden naar de Algemene Risico Reserve.

PS begrotingswijziging vrijval U-KvO middelen naar de ARR:

Onder kerntaak Overhead, financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om € 1,0 miljoen van het voorfinancieringsbudget te laten vrijvallen en te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de Algemene Risico Reserve.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel - Investeringsvoorstel PPLG 2023

Besluit - Investeringsvoorstel PPLG 2023

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging
- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

645

Resultaatbestemming

Financiën

In onderstaande tabel staan de lasten, baten en saldo van deze kerntaak. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Lasten						
3.1 Beschermen: behouden en vergroten van biodiversiteit						
3.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling natuur en landschap	487	0	487	436	51	0
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	2.568	-92	2.476	873	1.603	400
3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	304	117	421	243	178	178
3.1.4 Beheer natuurterreinen	21.617	3.015	24.632	22.128	2.504	0
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	4.047	161	4.209	3.039	1.170	156
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	2.408	-940	1.468	1.404	64	188
3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap	946	0	946	657	289	149
Totaal 3.1 Beschermen: behouden en vergroten van biodiversiteit	32.378	2.262	34.640	28.781	5.858	1.071
3.2 Beleven: een versterkte verbondenheid van mensen met natuur						
3.2.1 Beheer landschap	1.957	1.325	3.282	1.728	1.554	566
3.2.2 Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen	1.314	166	1.480	1.263	217	118
Totaal 3.2 Beleven: een versterkte verbondenheid van mensen met natuur	3.271	1.491	4.762	2.991	1.771	684
3.3 Benutten: een duurzaam samengaan van natuur en economie						
3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof	1.451	-286	1.165	1.250	-85	0
3.3.2 Nationale parken	150	15	165	165	0	0
3.3.3 Stimuleren natuurinclusief denken en werken	300	0	300	66	234	0
3.3.4 Faunabeheer	2.504	524	3.028	4.059	-1.032	400
3.3.5 Invasieve exoten	315	162	477	545	-67	-67
Totaal 3.3 Benutten: een duurzaam samengaan van natuur en economie	4.721	414	5.135	6.085	-950	333
3.4 Ontwikkelen: een toekomstbestendig landbouw- en voedselsysteem						
3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw	208	0	208	61	147	0

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	2.798	134	2.933	2.212	721	721
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	0	970	970	1.532	-562	0
Totaal 3.4 Ontwikkelen: een toekomstbestendig landbouw- en voedselsysteem	3.007	1.104	4.111	3.805	306	721
3.5 Ontwikkelen: Ontwikkelopgave, Veenweideprogramma, Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof, Bossenstrategie						
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	52.173	5.888	58.061	45.994	12.067	0
3.5.2 Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel	3.700	777	4.477	4.606	-129	0
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	5.313	400	5.713	5.581	132	132
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	9.767	17.528	27.295	8.544	18.751	2.000
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	538	4.089	4.628	1.229	3.399	14.018
3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied	0	6.650	6.650	5.706	944	645
Totaal 3.5 Ontwikkelen: Ontwikkelopgave, Veenweideprogramma, Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof, Bossenstrategie	71.491	35.332	106.823	71.659	35.164	16.795
3.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
3.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	13.877	2.050	15.927	15.615	311	0
Totaal 3.66 Totaal personeelsgebonden kosten	13.877	2.050	15.927	15.615	311	0
Totaal Lasten	128.744	42.653	171.397	128.937	42.460	19.604
Baten						
3.1 Beschermen: behouden en vergroten van biodiversiteit						
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	807	120	927	363	563	0
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	0	0	0	44	-44	0
Totaal 3.1 Beschermen: behouden en vergroten van biodiversiteit	807	120	927	407	520	0
3.4 Ontwikkelen: een toekomstbestendig landbouw- en voedselsysteem						
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	798	26	825	486	339	339
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	0	70	70	326	-256	0
Totaal 3.4 Ontwikkelen: een toekomstbestendig landbouw- en voedselsysteem	798	96	895	811	83	339

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
3.5 Ontwikkelen: Ontwikkelopgave, Veenweideprogramma, Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof, Bossenstrategie						
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	14.862	14.932	29.794	30.613	-819	0
3.5.2 Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel	3.700	557	4.257	4.275	-18	0
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	0	0	0	0	0	0
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	0	2.250	2.250	7.559	-5.309	0
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	538	3.906	4.445	1.184	3.260	14.000
3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied	0	2.450	2.450	2.305	145	0
Totaal 3.5 Ontwikkelen: Ontwikkelopgave, Veenweideprogramma, Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof, Bossenstrategie	19.100	24.095	43.196	45.936	-2.741	14.000
3.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
3.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	0	0	190	-190	0
Totaal 3.66 Totaal personeelsgebonden kosten	0	0	0	190	-190	0
Totaal Baten	20.706	24.311	45.017	47.344	-2.327	14.339
Resultaat	-108.039	-18.342	-126.380	-81.592	-44.788	-5.265

Voorgestelde begrotingswijzigingen

Prestatie	PS/GS Begrotingswijziging of Resultaatbestemming	Voorgestelde begrotingswijziging / resultaatbestemming	Baten	Lasten	Saldo	Financiële toelichting prestatie
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	Resultaatbestemming	-400	0	400	-400	Handhaving buitengebied Grootste onderbesteding zit op het budget 'handhaving buitengebied'. Bij de begroting 2022 heeft u € 0,4 miljoen toegekend voor handhaving buitengebied. Een voorstel voor de governance van samenwerking op gebied van toezicht en handhaving in het buitengebied wordt uitgewerkt. Inzet zal plaatsvinden in 2024 en mogelijk 2025. Hiervoor doen wij bij deze jaarrekening een voorstel voor resultaatbestemming. Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,4 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.1.2 van de begroting 2024. VTH stikstof Vanwege het bevriezen van een deel van de werkvoorraad (zie inhoudelijke toelichting) is het beschikbaar gestelde budget voor uitvoering VTH-taken stikstof voor een deel niet benut. In 2024 is, naar verwachting, voldoende middelen beschikbaar. De resterende middelen uit 2023 schuiven we door naar 2025. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,41 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2025 van prestatie 3.1.2 van de begroting 2025. Budgetten uitvoering vergunningverlening wet natuurbescherming (gebiedsbescherming)Op deze budgetten blijven de kosten en de daarmee samenhangende legesopbrengsten achter bij de raming. Dit houdt verband met de hierboven genoemde bevriezing van de werkvoorraad.
3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	Resultaatbestemming	-178	0	178	-178	Resultaatbestemming budget actualiseren en opstellen beheerplannen: De bestedingen op het beschikbare budget 2023 blijven achter ten opzichte van de begroting 2023. Belangrijkste redenen (voor de vertraging) zijn opgenomen onder de inhoudelijk toelichting. Het bijbehorende budget dat samenhangt met onder andere het herzien van de beheerplannen zal daarom voor het grootste deel doorschuiven naar 2024. Bij de 2e monitor hebben wij besloten om het incidentele budget door te schuiven naar 2024. Voor het restant budget, ad. € 178.000, leggen wij bij het jaarverslag een voorstel voor resultaatbestemming om deze middelen door te schuiven naar 2024. Wij stellen u voor om een bedrag van € 178.000 door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000 van de begroting 2024.
3.1.5 Beheer natuurwaarden in	Resultaatbestemming	-156	0	156	-156	Lagere realisatie: De lagere uitvoeringskosten voor agrarisch natuurbeheer,

agrarisch gebied

uitgevoerd door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO), is de belangrijkste reden waarom een deel van het budget niet is besteed. De lagere uitvoeringskosten worden deels veroorzaakt doordat de verdeelsleutel (waarbij landelijke uitvoeringskosten worden verdeeld over de provincies) is gewijzigd in 2023 (voor Overijssel is deze gunstiger geworden). Daarnaast geeft Rijksdienst voor Ondernemend Nederland aan dat zij een efficiëntieslag hebben gerealiseerd op hun werkzaamheden. Bij de P-nota 2025 zullen wij het voorstel opnemen om de structurele verlaging om te zetten naar beheervergoeding, daarmee geven wij deels invulling aan de motie.

Aanvalsplan Grutto:

Een onderdeel van het Aanvalsplan grutto is het uitbreiden en verzwaren van het agrarisch natuur- en landschapbeheer (ANLb) in de zogenaamde grutto-kansgebieden. In het Nationaal Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027 zijn middelen voor extra beheer via het ANLb voorzien. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het ANLb waar het zwaar beheer voor het Aanvalsplan grutto onderdeel van uitmaakt. Voor de periode 2023-2027 is in totaal € 8,7 miljoen beschikbaar gesteld voor de zeven weidevogelprovincies. Voor 2023 wordt er via de mei circulaire € 1,1 miljoen uitgekeerd aan de provincies. De middelen voor 2024 tot en met 2027 volgen naar alle waarschijnlijkheid in 2024. De verdeling is gebaseerd op de spreiding van de 36 grutto-kansgebieden over de weidevogelprovincies en vindt plaats via de provincie specifieke vaste bedragen. Voor de Provincie Overijssel komt dit voor het jaar 2023 neer op € 156.000. Bij de 2e monitor 2023 is dit bedrag opgenomen in de begroting 2023. Vanwege de relatief korte beschikbaarheid van de middelen in 2023 en de terughoudendheid bij boeren vanwege de invoering van het nieuwe GLB, zijn er minder bestedingen gerealiseerd. Daarom stellen wij u voor om de middelen door te schuiven naar 2024. Wij stellen u voor om het een bedrag van € 156.000 voor het aanvalsplan grutto door te schuiven naar 2024 toe te voegen aan prestatie 3.1.5 Beheer natuurwaarden in het agrarisch gebied.

3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit PS Begrotingswijziging

-188 0 188 -188

Overschrijding Kwaliteit van Overijssel (KvO) budget: De bestedingen op het onderdeel biodiversiteit zijn, ten opzichte van het beschikbare budget in de lopende begroting 2023, met € 246.000 overschreden. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 3.1.6 € 246.000 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve. PS-wijziging voor nog toe te kennen aanvragen uit 2023 voor de UBS regeling 4.5 Uitvoering soortenbeleid: In december 2023 is een aantal aanvragen met een omvang van € 187.623 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023. Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant KvO budget 2023 onder prestatie 3.1.6 Projecten voor verbeteren

						<p>biodiversiteit. In verband hiermee stellen wij u voor de looptijd van dit budget te verlengen tot eind 2024.</p> <p>Wij stellen u voor om de begrote lasten voor prestatie 3.1.6 in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 te verhogen met 187.623 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.</p>
3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap	Resultaatbestemming	-149	0	149	-149	<p>Resultaatbestemming Monitorings activiteiten: Een deel van de voorgenomen activiteit natuurmonitoring is aanbesteed in 2023 maar afronding zal plaatsvinden in 2024. Daarnaast zal in 2024 extra inspanning worden verricht op de monitoring van de Overijsselse natuur, de vervaardiging van habitattypokaarten en het verbeteren van de databases voor monitoringsdata waardoor het beschikbaar budget 2024 grotendeels verplicht is. Om de activiteiten die in 2023 zijn aanbesteed volledig te kunnen uitvoeren en betalen (in 2024) leggen wij bij het jaarverslag een voorstel voor resultaatbestemming voor het niet bestede deel van het monitoringsbudget, ad. € 149.000.</p> <p>Wij stellen u voor om een bedrag van € 149.000 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.1.7 van de begroting 2024.</p>
3.2.1 Beheer landschap	PS Begrotingswijziging	-566	0	566	-566	<p>In de begroting 2024 is de actie opgenomen dat wij de begeleiding van de initiatieven voor streekeigen landschapsbeheer die in de vorige coalitieperiode zijn ontstaan voor een periode van minimaal 5 jaar gaan ondersteunen. Hiervoor is in begroting 2024 en meerjarig geen budget beschikbaar. Het benodigde bedrag voor de begeleiding 2024-2027 is totaal € 325.000 . Daarnaast zijn in 2023 werkzaamheden gestart om een deel van de tuin bij het provinciehuis om te zetten naar een struintuin. Vanwege administratieve redenen is de formele opdrachtverlening doorgeschoven naar 2024. Voor deze opdrachtverlening is in 2024 € 125.000 nodig. Voor bovenstaande twee onderwerpen leggen wij een voorstel voor begrotingswijziging voor en vragen voor het totaalbedrag van € 450.000, een looptijdeinde verlenging voor van het KvO budget.</p> <p>In december 2023 zijn subsidieaanvragen met een omvang van € 216.250 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023. Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2023 onder prestatie 3.2.1 Beheer Landschap. Het KVO-budget voor deze prestatie heeft een looptijd tot en met 2023. Wij stellen u voor om de looptijd van dit budget te verlengen tot eind 2027.Voorstel PS-begrotingswijziging en verlenging looptijdWij stellen u voor om de begrote lasten voor prestatie 3.2.1 in de jaarschijven 2024 tot en met 2027 van de begroting 2024 te verhogen met respectievelijk € 566.250, € 50.000, € 25.000 en € 25.000 en deze bedragen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Hiertoe stellen wij u tevens voor de looptijd van dit KVO-budget te verlengen tot eind 2027.</p>
3.2.2 Projecten die	PS Begrotingswijziging	-104	0	104	-104	<p>Gebundelde resultaatbestemming (UBS regeling 4.3):Wij leggen u</p>

relatie tussen natuur en mensen bevorderen

bij dit jaarverslag een gebundelde resultaatbestemming voor, van de nog in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023. In december 2023 zijn aanvragen ontvangen voor de subsidieregelingen voor stimulering natuur (4.1 tot en met 4.3), met een omvang van € 14.044. Deze passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023. Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2023 onder prestatie 3.2.2 Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen. Voor deze regelingen is in het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel € 14.044 opgenomen om toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.2.2 van de begroting 2024.

PS-wijziging voor subsidieaanvragen groene schoolpleinen (UBS regeling 4.8) Ook een deel van de in 2023 ontvangen aanvragen voor de subsidies voor groene schoolpleinen wordt in 2024 afgewikkeld. Voor € 104.100 worden deze aanvragen toegekend. Wij stellen u voor de looptijd van het KVO-budget voor deze subsidies te verlengen van 2023 tot eind 2024. Wij stellen u voor om de begrote lasten van prestatie 322 in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 te verhogen met € 104.100 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

3.2.2 Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen Resultaatbestemming

-14 0 14

-14 Gebundelde resultaatbestemming (UBS regeling 4.3): Wij leggen u bij dit jaarverslag een gebundelde resultaatbestemming voor, van de nog in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023. In december 2023 zijn aanvragen ontvangen voor de subsidieregelingen voor stimulering natuur (4.1 tot en met 4.3), met een omvang van € 14.044. Deze passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023. Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2023 onder prestatie 3.2.2 Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen. Voor deze regelingen is in het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel € 14.044 opgenomen om toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.2.2 van de begroting 2024.

PS-wijziging voor subsidieaanvragen groene schoolpleinen (UBS regeling 4.8) Ook een deel van de in 2023 ontvangen aanvragen voor de subsidies voor groene schoolpleinen wordt in 2024 afgewikkeld. Voor € 104.100 worden deze aanvragen toegekend. Wij stellen u voor de looptijd van het KVO-budget voor deze subsidies te verlengen van 2023 tot eind 2024. Wij stellen u voor om de begrote lasten van prestatie 322 in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 te verhogen met € 104.100 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

3.3.4 Faunabeheer Resultaatbestemming

-400 0 400

-400 Tegemoetkoming faunaschade 2022-2023: Het actualiseren van het beleid voor faunabeheer is in 2023 gestagneerd. In de vergadering van de Statencommissie Landbouw en Natuur op 8 februari 2023 is besloten, het door GS voorgestelde beleidsdocument voor actualisatie van Faunabeheer, niet te agenderen voor vaststelling in PS. In de afgelopen periode zijn zowel de natuurbeschermingswetvergunning voor ganzenbeheer

					<p>in de winter als de vergunning voor ganzenbeheer in de zomer door de rechtbank vernietigd. Beheer van ganzen in de omgeving van N2000 gebieden is daarmee onmogelijk geworden. De gewasschade is hierdoor verder toegenomen. Ook de gestegen kosten die voor vergoeding in aanmerking komen zijn in 2023 verder toegenomen. Op basis van bovenstaande zijn de schade uitkeringen verder toegenomen, waarbij het budget voor 2023 met € 720.000 is overschreden. Daarnaast is halverwege 2023 de afrekening 2022 binnengekomen. Deze is ruim € 700.000 hoger dan eind 2022 is ingeschat, mede door de open-eind regeling. De totale overschrijding sluit hiermee op ruim € 1,42 miljoen.</p> <p>Resultaatbestemming budget Wolvenschades:Begin van dit jaar is de begrotingswijziging uitvoering Motie gezamenlijke ambities 2023 - 2e tranche (PS23-000024) verwerkt in de begroting 2023. Onderdeel van de gezamenlijke ambitie is een incidenteel budget van € 425.000 voor een subsidieregeling preventieve beschermingsmaatregelen wolvenschade. Deze regeling is in het tweede kwartaal van dit jaar uitgewerkt en recentelijk opgesteld. Daardoor de regeling nog maar kort is opengesteld zijn het aantal aanvragen en verleningen beperkt (€ 25.000) in 2023. Bij het jaarverslag 2023 stellen wij voor om de restant middelen door te schuiven naar 2024.,</p> <p>Wij stellen u voor om een bedrag van € 400.000 middels resultaatbestemming door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 3.3.4 Faunabeheer van de begroting 2024.</p>	
3.3.5 Invasieve exoten	Resultaatbestemming	67	0	-67	67	<p>Overschrijding budget invasieve exoten:In 2023 hebben wij voor de aanpak van invasieve exoten ruim € 67.000 meer uitgegeven dan dat er beschikbaar is gesteld in 2023.</p> <p>De belangrijkste reden voor de overschrijding is dat er in 2022 een meerjarig subsidieplafond is opengesteld voor de jaren 2022, 2023 en 2024. Dit plafond was hoger dan het beschikbare budget van de afzonderlijke jaren. Vanwege de grote belangstelling bij externe partijen zoals gemeenten, waterschappen, stichtingen en particulieren voor deze subsidieregeling voor bestrijding van invasieve exoten zijn er in 2023 meer aanvragen (passend binnen het plafond) binnen gekomen dan verwacht, waardoor het jaarbudget is overschreden. Het bedrag van de overschrijding zullen wij als voorstel opnemen om in mindering te brengen op het beschikbare budget 2024.</p> <p>Wij stellen u voor om het bedrag van de overschrijding, ad. € 67.000, in mindering te brengen op jaarschijf 2024 van prestatie 3.3.5 van de begroting 2024.</p>
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	GS Begrotingswijziging	-382	339	721	-382	<p>Programma Agro & Food</p> <p>Op het budget van € 2,1 miljoen voor 2023 is € 0,38 miljoen overgebleven. Een aantal activiteiten van het oude programma A&F heeft een overloop naar begin 2024. Het restant schuiven we derhalve door naar 2024.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,38</p>

					miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.4.2 van de begroting 2024. LNV L7 Specifieke uitkering (SPUK) IBP TwenteIn 2020 is een bedrag ontvangen van het Rijk ad € 1,9 miljoen. In 2021 is door de Provincie een beschikking afgegeven van € 1,5 miljoen. In 2022 is het laatste deel van € 0,4 miljoen beschikt. De lasten zijn verdeeld over 3 jaar conform de uitgavenplanning. € 0,4 miljoen heeft betrekking op 2021, € 0,7 miljoen heeft betrekking op 2022, € 0,46 miljoen heeft betrekking op 2023 en de laatste € 0,34 miljoen zal in 2024 worden uitgegeven. Omdat de werkelijke lasten anders verdeeld zijn dan in de oorspronkelijke beschikking was aangegeven schuiven wij de overgebleven middelen uit 2023 door naar 2024. Wij hebben besloten om de lasten van prestatie 3.4.2 op de jaarschijf 2024 te verhogen met € 0,34 miljoen en dit bedrag gelijktijdig te onttrekken aan de SPUK.	
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	GS Begrotingswijziging	-132	0	132	-132	GS wijziging: Particulier natuurontwikkeling en Tender particuliere natuurrealisatie: Bij de 1e Monitor 2016 is door PS besloten om € 6 miljoen van de middelen voor particuliere natuurontwikkeling in te zetten voor de Tender nieuwe particuliere natuuraanleg en beheer. In de begroting 2023 is hiervoor € 400.000 opgenomen. Van de ingediende aanvragen (waaronder ook uitfinanciering van eerder toegekende aanvragen) is in 2023 € 268.000 gerealiseerd; het restant van het budget van € 132.000 schuift door naar 2024. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor prestatie 3.5.3 het restant budget van € 132.000, samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve, door te schuiven naar 2024.
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	PS Begrotingswijziging	-2000	0	2000	-2000	Begrotingswijziging PAS melders: Het legaliseren van PAS melders is een complex traject. Er zijn nog geen regelingen beschikbaar die bijdragen aan een structurele oplossing. Mede hierdoor is de besteding beperkt. Wel zijn in 2023 middelen ingezet om af te kunnen zien van handhaving door de instelling van een bemestingsverbod op verpachte gronden van de provincie. De lasten van het negatieve effect van dit verbod, lagere pachttopbrengst en hogere kosten toezicht, zijn ten laste van deze prestatie gebracht. Het is nog niet duidelijk of het Rijk deze voorfinanciering door de provincie gaat vergoeden. Binnen de Algemene Risico Reserve is nog € 24,169 miljoen gereserveerd voor de PAS-Melders. Hiervan stellen we voor om € 2 miljoen beschikbaar te stellen voor 2024 en het restant blijft beschikbaar binnen de Algemene Risico Reserve voor de PAS-melders. Wij stellen u voor om een bedrag van € 2 miljoen te onttrekken aan Algemene Risico Reserve en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.5.4 van de begroting 2024. Specifieke uitkering Opkoopregeling Veehouderij: Als provincie voeren wij de rijksregeling provinciale aankoop veehouderij

				<p>bedrijven nabij natuur gebieden uit. In dit kader hebben wij in 2022 overeenstemming bereikt met een zestal agrarische bedrijven. In 2022 is één overeenkomst financieel afgewikkeld, de overige vijf overeenkomsten zijn in 2023 gerealiseerd. De gerealiseerde kosten, waaronder afkoop productierechten, sloopkosten en afwaardering van € 7,55 miljoen voor 2023 zijn ten laste gebracht worden van door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. De realisatie sluit uiteindelijk hoger dan het begrote bedrag van € 2,25 miljoen in 2023, dit wijkt af van de realisatie omdat het de verwachting was dat een aantal overeenkomsten in 2024 zouden worden gerealiseerd.</p> <p>Proceskosten opkoopregeling Veehouderij (KvO): De proceskosten van de opkoopregeling veehouderij moeten conform de rijksregeling provinciaal gefinancierd worden. De realisatie 2023 sluit € 109.000 hoger ten opzichte van begrote bedrag. Binnen de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (U-KvO) is nog voldoende budget om deze overschrijding te dekken, waarbij het restant budget in de U-KvO beschikbaar blijft voor proceskosten in 2024.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 3.5.4 € 109.000 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve.</p>
3.5.5 Bossenstrategie en GS Begrotingswijziging boscompensatie	0	14000	14000	<p>0 Specifieke uitkering Programma Natuur / boscompensatie: De realisatie in 2023 op boscompensatie sluit circa € 3 miljoen lager dan begroot. In de begroting is ook budget opgenomen voor de subsidieregeling "Meer bos in Overijssel". Zoals inhoudelijk toegelicht zijn er diverse subsidieaanvragen eind 2023 in behandeling genomen, de verlening en financiële realisatie schuift naar verwachting door naar 2024. De totale actuele omvang van de aanvragen is momenteel ruim € 14 miljoen, dit bedrag kan gedekt worden uit het totaal van de voor Boscompensatie beschikbare middelen binnen de specifieke uitkering (SPUK). Wij hebben besloten om aan de lastenzijde een bedrag van € 14 miljoen op te nemen in de begroting 2024 en toe te voegen aan prestatie 3.5.5 bossenstrategie en boscompensatie, tevens hebben wij de onttrekking (baat) uit de doeluitkering Programma Natuur / Boscompensatie verhoogd. Verlenging looptijd KVO-budget en PS-wijziging voor nog toe te kennen subsidieaanvragen. Voor de Subsidieregeling iedereen een boom zijn eind 2023 nog aanvragen ontvangen die binnen het subsidieplafond vallen. Voor toekenning van de subsidie stellen wij u voor de looptijd van het hiervoor beschikbare KVO-budget te verlengen tot eind 2024. Verder stellen wij u voor om de begrote lasten voor prestatie 3.5.5 in de begroting 2024 te verhogen met € 17.544.</p>
3.5.5 Bossenstrategie en PS Begrotingswijziging boscompensatie	-18	0	18	<p>-18 Specifieke uitkering Programma Natuur / boscompensatie: De realisatie in 2023 op boscompensatie sluit circa € 3 miljoen lager dan begroot. In de begroting is ook budget opgenomen voor de subsidieregeling "Meer bos in Overijssel". Zoals inhoudelijk</p>

3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied	GS Begrotingswijziging	-400	0	400	-400	<p>toegelicht zijn er diverse subsidieaanvragen eind 2023 in behandeling genomen, de verlening en financiële realisatie schuift naar verwachting door naar 2024. De totale actuele omvang van de aanvragen is momenteel ruim € 14 miljoen, dit bedrag kan gedekt worden uit het totaal van de voor Boscompensatie beschikbare middelen binnen de specifieke uitkering (SPUK). Wij hebben besloten om aan de lastenzijde een bedrag van € 14 miljoen op te nemen in de begroting 2024 en toe te voegen aan prestatie 3.5.5 bossenstrategie en boscompensatie, tevens hebben wij de onttrekking (baat) uit de doeluitkering Programma Natuur / Boscompensatie verhoogd. Verlenging looptijd KVO-budget en PS-wijziging voor nog toe te kennen subsidieaanvragen. Voor de Subsidieregeling iedereen een boom zijn eind 2023 nog aanvragen ontvangen die binnen het subsidieplafond vallen. Voor toekenning van de subsidie stellen wij u voor de looptijd van het hiervoor beschikbare KVO-budget te verlengen tot eind 2024. Verder stellen wij u voor om de begrote lasten voor prestatie 3.5.5 in de begroting 2024 te verhogen met € 17.544.</p> <p>Binnen deze prestatie zijn in 2023 kosten gemaakt voor de planvorming van het PPLG in samenspraak met de gebieden in de provincie. De provincie heeft hiervoor middelen als voorschot ontvangen in een Specifieke Uitkering (SPUK) en er zijn provinciale middelen ingezet voor de overige lasten. Tegelijk is er uitvoering gegeven aan een aantal versnellingsvoorstellen die in 2022 waren ingediend bij het Rijk. De bekostiging hiervan vindt plaats vanuit een SPUK.</p> <p>Door een vertraging in de planvorming o.a. als gevolg van de val van het kabinet zijn er in 2023 minder bestedingen verricht. Het concept PPLG plan is opgeleverd en zal in 2024 samen met de partners en de gebieden verder uitgewerkt worden. De verwachte subsidieregeling om gebiedsinitiatieven te ondersteunen is door de vertraging eind 2023 opengesteld, waarbij de bestedingen voornamelijk in 2024 zullen plaatsvinden. Om de aanvragen die eind 2023 zijn binnengekomen te dekken vanuit de beschikbare middelen in 2023 is bij het jaarverslag een gebundelde resultaatbestemming opgenomen.</p> <p>Specifiek voor de pilot KPI's op biodiversiteit is bij de monitor II 2023 besloten door PS om de middelen beschikbaar (€ 400.000) te houden in de U-KVO. Het voorstel is om deze middelen nu beschikbaar te stellen voor de begroting 2024.</p> <p>Het Rijk heeft in 2023 een artikel 2 onderzoek uitgevoerd. Als gevolg hiervan zal het Rijk in 2024 aanvullende middelen beschikbaar stellen voor provinciale bestedingen in 2022 en 2023. De exacte voorwaarden zijn nog niet bekend. Via de P&C cyclus wordt u hierover in 2024 nader geïnformeerd.</p> <p>GS begrotingswijziging toevoeging van middelen aan de begroting 2024 voor de pilot KPI's op biodiversiteit: Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 400.000 te onttrekken</p>
--	------------------------	------	---	-----	------	--

3.5.6 Provinciaal
programma landelijk
gebied

PS Begrotingswijziging

-245 0 245 -245

aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.5.6 van de begroting 2024.

PS begrotingswijziging UBS regeling 4.23: Wij leggen u bij dit jaarverslag een begrotingswijziging voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023. In december 2023 is een aantal aanvragen met een omvang van € 245.000 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023 (regeling 4.23 en 4.7). Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2023 onder prestatie 3.5.6 Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Wij stellen u voor het looptijdeinde van dit budget voor € 245.000 te verlengen en toe te voegen aan het nieuwe KVO-budget voor deze prestatie.

Wij stellen u voor om de begrote lasten van prestatie 3.5.6 in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 te verhogen met € 245.000 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Voorstel tot aframing Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (U-KVO) ten gunste van de Algemene Risico Reserve:

Door de lagere besteding in 2023 op het KVO budget (€ 800.000 minus de bovenstaande twee resultaatbestemming van € 400.000 en € 245.000) en het restant Kwaliteit van Overijssel budget (€ 863.000) in de Reserve Uitvoering KVO kan bij het jaarverslag € 1,0 miljoen teruggestort worden naar de Algemene Risico Reserve.

PS begrotingswijziging vrijval U-KVO middelen naar de ARR: Onder kerntaak Overhead, financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om € 1,0 miljoen van het voorfinancieringsbudget te laten vrijvallen en te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de Algemene Risico Reserve.

Binnen deze prestatie zijn in 2023 kosten gemaakt voor de planvorming van het PPLG in samenspraak met de gebieden in de provincie. De provincie heeft hiervoor middelen als voorschot ontvangen in een Specifieke Uitkering (SPUK) en er zijn provinciale middelen ingezet voor de overige lasten. Tegelijk is er uitvoering gegeven aan een aantal versnellingsvoorstellen die in 2022 waren ingediend bij het Rijk. De bekostiging hiervan vindt plaats vanuit een SPUK.

Door een vertraging in de planvorming o.a. als gevolg van de val van het kabinet zijn er in 2023 minder bestedingen verricht. Het concept PPLG plan is opgeleverd en zal in 2024 samen met de partners en de gebieden verder uitgewerkt worden. De verwachte subsidieregeling om gebiedsinitiatieven te ondersteunen is door de vertraging eind 2023 opengesteld, waarbij de bestedingen voornamelijk in 2024 zullen plaatsvinden. Om de aanvragen die eind 2023 zijn binnengekomen te dekken vanuit de beschikbare middelen in 2023 is bij het jaarverslag een gebundelde resultaatbestemming opgenomen.

Specifiek voor de pilot KPI's op biodiversiteit is bij de monitor II

2023 besloten door PS om de middelen beschikbaar (€ 400.000) te houden in de U-KVO. Het voorstel is om deze middelen nu beschikbaar te stellen voor de begroting 2024.

Het Rijk heeft in 2023 een artikel 2 onderzoek uitgevoerd. Als gevolg hiervan zal het Rijk in 2024 aanvullende middelen beschikbaar stellen voor provinciale bestedingen in 2022 en 2023. De exacte voorwaarden zijn nog niet bekend. Via de P&C cyclus wordt u hierover in 2024 nader geïnformeerd.

GS begrotingswijziging toevoeging van middelen aan de begroting 2024 voor de pilot KPI's op biodiversiteit: Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 400.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 3.5.6 van de begroting 2024.

PS begrotingswijziging UBS regeling 4.23: Wij leggen u bij dit jaarverslag een begrotingswijziging voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023. In december 2023 is een aantal aanvragen met een omvang van € 245.000 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2023 (regeling 4.23 en 4.7). Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2023 onder prestatie 3.5.6 Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Wij stellen u voor het looptijdeinde van dit budget voor € 245.000 te verlengen en toe te voegen aan het nieuwe KVO-budget voor deze prestatie.

Wij stellen u voor om de begrote lasten van prestatie 3.5.6 in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 te verhogen met € 245.000 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Voorstel tot aframing Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (U-KVO) ten gunste van de Algemene Risico Reserve:
 Door de lagere besteding in 2023 op het KvO budget (€ 800.000 minus de bovenstaande twee resultaatbestemming van € 400.000 en € 245.000) en het restant Kwaliteit van Overijssel budget (€ 863.000) in de Reserve Uitvoering KvO kan bij het jaarverslag € 1,0 miljoen teruggestort worden naar de Algemene Risico Reserve.

PS begrotingswijziging vrijval U-KvO middelen naar de ARR: Onder kerntaak Overhead, financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om € 1,0 miljoen van het voorfinancieringsbudget te laten vrijvallen en te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de Algemene Risico Reserve.

Totaal	-5265 14339 19604	-	5265
---------------	--------------------------	----------	-------------

Doorgevoerde begrotingswijzigingen

Prestatie	Doorgevoerde Baten Lasten	Saldo GS/PS	Financiële toelichting
------------------	----------------------------------	--------------------	-------------------------------

	begrotingswijziging			Begrotingswijziging		
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	0	0	0	0	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Mei circulaire - Uitvoeringskosten PAS meldingen + verlengen looptijdeinde Kwaliteit van Overijssel (KvO) budget:</p> <p>In 2021 hebben Rijk en provincies afspraken gemaakt over de verdeling van de kosten die de provincies maken om de activiteiten van ondernemers met zogenaamde PAS-meldingen te legaliseren. Ondernemers met PAS-meldingen waren tijdens het Programma Aanpak Stikstof (PAS) vrijgesteld van de vergunningsplicht vanwege een beperkte stikstofdepositie. De Raad van State oordeelde in mei 2019 dat het PAS in strijd was met de Europese Habitatrictlijn en dat deze ondernemers alsnog een vergunning moesten aanvragen. In 2023 wordt voor de uitvoeringskosten van deze PAS meldingen een bedrag van € 4,1 miljoen beschikbaar gesteld door het Rijk. De verdeling is gebaseerd op het aantal legalisatieverzoeken en vindt plaats via de provincie specifieke vaste bedragen. Voor de provincie Overijssel komt dit neer op een bijdrage van € 537.600.</p> <p>Wij stellen u voor om onder kerntaak Overhead, financiering en dekkingsmiddelen de uitvoeringskosten PAS meldingen van € 537.600 toe te voegen aan de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel en te koppelen aan prestatie 3.1.2 en gelijktijdig dit bedrag te onttrekken aan deze reserve en toe te voegen aan de jaarschijf 2025. Daarvoor vragen wij u om de einddatum voor deze KvO prestatie te verschuiven van 2024 naar 2025.</p> <p>Vanwege het bevriezen van een deel van de werkvoorraad (zie inhoudelijke toelichting) is het beschikbaar gestelde budget voor uitvoering VTH-taken stikstof voor een deel niet benut. Daarnaast is het budget voor de PAS-meldingen (€ 0,12 miljoen opgenomen n.a.v. belastingverordening 2022) nog niet ingezet in afwachting van besluitvorming. Tot slot wordt voor het bij de begroting 2022 aanvullend toegekende bedrag voor handhaving buitengebied (€ 0,4 miljoen) de plannen in 2023 opgesteld, waardoor er nog geen bestedingen zijn gedaan op dit budget.</p> <p>Door bovenstaande ontwikkelingen ontstaat er een onderbesteding, waardoor deze prestatie nu oranje kleurt.</p> <p>Wij stellen u voor om de lasten van € 0,4 miljoen (handhaving buitengebied) middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 3.1.2 (Uitvoeren vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap) van de begroting 2023.</p> <p>Vanwege het bevriezen van een deel van de werkvoorraad (zie inhoudelijke toelichting) is het beschikbaar gestelde budget voor uitvoering VTH-taken stikstof voor een deel niet benut. Daarnaast is het budget voor de PAS-meldingen (€ 0,12</p>
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	-400	0	400	-400	PS 005 Jaarstukken 2022	
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	0	120	120	0	GS 101 Jaarstukken 2022	

					miljoen opgenomen n.a.v. belastingverordening 2022) nog niet ingezet in afwachting van besluitvorming. Tot slot wordt voor het bij de begroting 2022 aanvullend toegekende bedrag voor handhaving buitengebied (€ 0,4 miljoen) de plannen in 2023 opgesteld, waardoor er nog geen bestedingen zijn gedaan op dit budget.
					Door bovenstaande ontwikkelingen ontstaat er een onderbesteding, waardoor deze prestatie nu oranje kleurt.
					Het budget voor VTH-stikstof blijft beschikbaar in de reserve. Voor de PAS-meldingen hebben wij besloten om deze budgetneutraal door te schuiven naar 2023. Voor het budget handhaving buitengebied stellen wij u voor om het resultaat door te schuiven naar 2023.
					Wij hebben besloten om de baten en lasten voor een bedrag van € 0,12 miljoen (PAS-meldingen) budget neutraal door te schuiven naar 2023 op prestatie 3.1.2.
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	173	0	-173	173 Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	439	0	-439	439 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	108	0	-108	108 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	Toelichting begrotingswijziging: De bestedingen op zowel het structurele als incidentele budget, die via het investeringsvoorstel aanpak stikstof (2020/1101921) aan prestatie 3.1.3 zijn toegevoegd, blijven achter bij de begroting 2023. Belangrijkste redenen voor de vertraging zijn opgenomen onder de inhoudelijk toelichting. Het bijbehorende budget dat samenhangt met het onder andere het herzien van de beheerplannen zal daarom voor het grootste deel doorschuiven naar 2024. Daarom hebben wij besloten om het incidentele budget, ad. € 108.000, door te schuiven naar 2024. Voor het structurele budget leggen wij, naar verwachting, eind 2023 een voorstel voor een resultaatbestemming voor om de restant middelen (omvang eind 2023 te bepalen) beschikbaar te stellen voor het begrotingsjaar 2024. GS begrotingswijziging: Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor prestatie 3.1.3 een budget van € 108.000, samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve, door te schuiven van 2023 naar 2024.
3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	-225	0	225	-225 PS 005 Jaarstukken 2022	Opstellen en actualiseren beheerplannen N2000: Zoals bij de 2e monitor 2022 reeds gemeld blijven de

3.1.4 Beheer natuurterreinen

-628   0   628   -628 PS 011 Monitor
Overijssel 2023-II

bestedingen achter bij de begroting 2022. Belangrijkste reden voor de vertraging is dat begin 2022 duidelijk werd dat wij per Natura 2000-gebied Natuurdoelanalyses moesten opstellen (vanuit het landelijke Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering). Deze natuurdoelanalyses stellen wij op met eigen inzet, waardoor er relatief weinig programmakosten zijn gerealiseerd. Maar ook problemen om personeel aan te nemen hebben geleid tot vertraging. Inmiddels is een plan van aanpak gereed voor het herzien van de beheerplannen. Op basis van dit plan van aanpak is eind 2022 / begin 2023 gestart met de herziening van beheerplannen. Het bijbehorende budget dat samenhangt met het herzien van de beheerplannen zal daarom voor het grootste deel doorschuiven naar 2023 en 2024. Bij de 2e monitor 2022 hebben wij de incidentele middelen reeds doorgeschoven naar 2024. Voor het structurele budget leggen wij bij het jaarverslag een voorstel voor resultaatbestemming voor, waarbij voorstellen om een bedrag van € 225.000 door te schuiven naar 2023.

Wij stellen u voor om het restant budget van € 225.000 onder prestatie 3.1.3 (Opstellen en actualiseren beheerplannen N2000) door te schuiven naar 2023 en toe te voegen aan prestatie 3.1.3.

September circulaire - restant budget 2023 ophoging beheervergoeding van 75% naar 84%:

In 2020 heeft het kabinet in het pakket Structurele aanpak stikstof in totaal € 2,85 miljard beschikbaar gesteld voor de periode 2021-2030 voor het versterken en herstellen van de natuur. De plannen hiervoor zijn uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma Natuur. Onderdeel van het uitvoeringsprogramma is het verhogen van de beheervergoeding vanuit het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Provincies voeren de SNL uit en vergoeden tot 75% van de standaardkostprijs voor het beheren van natuur. Met deze vergoeding kan de beheerder niet in alle gevallen het beheer voeren dat nodig is om natuurwaarden te behouden of te verbeteren. Daarom is de beheervergoeding met ingang van beheerjaar 2021 verhoogd naar 84%. De provincies ontvangen via de algemene uitkering hiervoor compensatie. Het gaat hierbij om de uitdeling van de resterende gereserveerde middelen voor de beheervergoeding uit fase 1 (2021-2023) van het Programma Natuur. Voor 2023 gaat het om een bedrag van € 4,8 miljoen. De verdeling vindt plaats via de provincie specifieke vaste bedragen, voor Overijssel betekent dit een aanvullen van € 627.540.

Wij stellen u voor om het restant bedrag, ad € 627.540, voor de ophoging van de beheersvergoeding van 75% naar 84% voor 2023 toe te voegen aan prestatie 3.1.4 van de begroting

3.1.4 Beheer natuurterreinen	-2388	0	2388	-2388	Adm. 205 doorwerking PS 2022	2023. Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	-156	0	156	-156	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	Meicirculaire 2023 - Aanvalsplan grutto: Een onderdeel van het Aanvalsplan grutto is het uitbreiden en verzwaren van het agrarisch natuur- en landschapbeheer (ANLb) in de zogenaamde grutto-kansgebieden. In het Nationaal Strategisch Plan voor het Gemeenschappelijk landbouwbeleid 2023-2027 zijn middelen voor extra beheer via het ANLb voorzien. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het ANLb waar het zwaar beheer voor het Aanvalsplan grutto onderdeel van uitmaakt. Voor de periode 2023-2027 is in totaal € 8,7 miljoen beschikbaar gesteld voor de zeven weidevogelprovincies. Voor 2023 wordt er via de mei circulaire € 1,1 miljoen uitgekeerd aan de provincies. De middelen voor 2024 tot en met 2027 volgen naar alle waarschijnlijkheid in 2024. De verdeling is gebaseerd op de spreiding van de 36 grutto-kansgebieden over de weidevogelprovincies en vindt plaats via de provinciespecifieke vaste bedragen. Voor de Provincie Overijssel komt dit neer op € 156.000.
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	-30	0	30	-30	PS 005 Jaarstukken 2022	Wij stellen u voor om het via de meicirculaire toegekende bedrag, ad. € 156.000, voor het aanvalsplan grutto toe te voegen aan prestatie 3.1.5 Beheer natuurwaarden in het agrarisch gebied. Restant transitiekosten budget GLB: Voor de transitie van Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) is bij de Perspectiefnota 2021 € 800.000 beschikbaar gesteld. Het grootste deel van deze transitiemiddelen is ingezet vanwege het (deels) wegvallen van Europese cofinanciering op agrarisch natuurbeheer. Voor de toekomst is het nodig om het restantbudget, ad. € 30.000, beschikbaar te houden voor deze transitie vanwege de verder invoering van het nieuwe GLB en de financiële afspraken met het rijk die nog verder moeten worden uitgekristaliseerd.
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	375	0	-375	375	PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	Wij stellen u voor om het restant transitiebudget € 30.000 onder prestatie 3.1.5 (Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied) door te schuiven naar 2023 en toe te voegen aan prestatie 3.1.5. Overheveling budget agrarische natuurbeheer naar de reserve Europese Programma's: Onder het GLB-NSP 2023-2027 zijn afspraken gemaakt voor het vullen van dit risicofonds. Het rijk beheert het fonds en bijdragen worden gedaan door het rijk zelf en alle provincies volgens een vooraf vastgestelde verdeelsleutel die is gekoppeld aan de verdeling van de Europese middelen per provincie en

3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	-350	0	350	-350	GS 101 Jaarstukken 2022	<p>rijk. Een deel van de Overijsselse bijdrage wordt jaarlijks overgemaakt aan het risicofonds (voor alle provincies samen € 1 miljoen per jaar, de Overijsselse bijdrage is begroot binnen het budget voor Europese Programma's). De rest van de Overijsselse bijdrage wordt gereserveerd in de risicoreserve van de begroting voor Europese Programma's 2021-2027. Momenteel is de reservering binnen de reserve Europese Programma's onvoldoende. Om het risico als bij de uitvoering van het programma betrokken beleidsonderdelen gezamenlijk te dragen vanuit de Europese Programma's is het voorstel om deze aanvullende reservering te dekken uit prestatie 3.1.5 agrarisch natuurbeheer.</p> <p>Wij stellen u voor om vanuit prestatie 3.1.5 agrarisch natuurbeheer € 375.000 over te hevelen naar de reserve Europese Programma's en daar toe te voegen aan de risicoreservering.</p> <p>Maatwerk inrichting Boerenland en Weidevogels: Naar aanleiding van de behandeling van de begroting 2022 is een aanvullende ambitie (PS/2021/1104511) opgenomen in de begroting 2022 voor Groen Blauwe Dooradering. Deel van deze ambitie, ad. € 350.000, heeft betrekking op maatwerk voor inrichting ten behoeve van het boerenland en weidevogels (waaronder de grutto). Zoals inhoudelijk toegelicht is de uitvoering van deze motie vertraagd als gevolg van de langere doorlooptijd voor het realiseren van het aanvalsplan Grutto en de onzekerheden over de maatregelen vanuit het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). De voorbereiding zijn inmiddels gestart en wij verwachten dat ook de uitvoering zal starten in 2023. Daarom hebben wij besloten om de beschikbare middelen door te schuiven naar 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om € 350.000 door te schuiven naar de begroting 2023 en toe te voegen aan prestatie 3.1.5.</p> <p>Begin van dit jaar hebben wij u per brief (D2023-01-005579, 31 januari 2023) geïnformeerd over natuurvriendelijk isoleren. In deze brief hebben wij aangegeven dat wij het streven hebben dat iedere Overijsselse gemeente een soortenmanagementplan (SMP) opstelt voor particuliere woningverduurzaming en op basis daarvan een gebiedsontheffing van de Wet natuurbescherming bij ons aanvraagt. Dit proces duurt ongeveer 2 jaar. In de huidige begroting 2023 is hiervoor € 1,8 miljoen opgenomen. De subsidieregeling (4.14 gemeentelijke soortenmanagementplan voor woningverduurzaming) hiervoor is voor 2 jaar opengesteld. Voor 2023 verwachten wij 1 aanvraag, de overige zullen naar verwachting in 2024 binnenkomen.</p>
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	1500	0	-1500	1500	GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	

3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	-560	0	560	-560 PS 005 Jaarstukken 2022	<p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om onder prestatie 3.1.6 een bedrag van € 1,5 miljoen door te schuiven naar 2024.</p> <p>Decentralisatie uitkering natuurinclusief na-isoleren: Bij de Perspectiefnota 2023 is voor het jaar 2023 € 1,25 miljoen beschikbaar gesteld voor de subsidieregeling soortenmanagementplannen (SMP) die begin 2023 is opengesteld. Aanvullende daarop heeft het Rijk via de decembercirculaire een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld voor natuurinclusief na-isoleren van € 560.361. Tijdens de voorbereiding van de subsidieregeling bleek dat de interesse van gemeenten groter was dan verwacht. Om alle Overijsselse gemeenten de gewenste ondersteuning te kunnen bieden via de subsidieregeling stellen wij u voor om de ontvangen rijksmiddelen aanvullend in te zetten voor deze subsidieregeling en andere kosten rondom het (pre-) SMP-beleid.</p>
3.2.1 Beheer landschap	500	0	-500	500 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Onder kerntaak 20 is de resultaatbestemming opgenomen om het beschikbaar gestelde rijksbudget van € 560.000 toe te voegen aan KVO-middelen voor deze prestatie en gelijktijdig toe te voegen aan de begroting 2023 onder prestatie 3.1.6.</p> <p>GS begrotingswijziging uitvoering motie langjarig beheer 2023-2024:</p> <p>Begin van dit jaar is de begrotingswijziging uitvoering Motie gezamenlijke ambities 2023 - 2e tranche (PS23-000024) verwerkt in de begroting 2023. Onderdeel van de gezamenlijke ambitie is een incidenteel budget van € 1 miljoen voor het meefinancieren van langjarig beheer van nieuw aan te leggen of te herstellen groenblauwe dooradering. Hiervan is € 0,5 miljoen toegevoegd aan de begroting 2023 en € 0,5 miljoen aan jaarschijf 2024. In de toelichting op de motie is opgenomen dat de groenblauwe dienstencontracten van de stichting voldoet aan de Europese regels voor Staatssteun waarbij uitvoering al mogelijk is vanaf 2023. Nu blijkt echter dat de gebruikelijke en door Europa goedgekeurde wijze van Groen Blauwe Diensten beheercontracten niet bruikbaar is voor de uitvoering. Daarom moet er een subsidieregeling worden opgesteld, dit alles kost nog enige maanden proceduretijd waardoor de volledige besteding van het beschikbare budget 2023 doorschuift naar 2024.</p>
3.2.1 Beheer landschap	-500	0	500	-500 PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche	<p>Op basis van de spelregels van de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om onder prestatie 3.2.1 Beheer Landschap een bedrag van € 0,5 miljoen door te schuiven naar 2024.</p> <p>Deze wijziging heeft betrekking op PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche</p>

3.2.1 Beheer landschap	-75	0	75	-75 PS 005 Jaarstukken 2022	<p>UBS regeling 4.10 en 4.11: Wij leggen u bij dit jaarverslag een gebundelde resultaatbestemming voor van (een deel van) de nog in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2022. In december 2022 zijn een aantal aanvragen met een omvang van € 75.569 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2022. Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2022 onder prestatie 3.2.1 Beheer Landschap.</p> <p>Voor deze regeling is in het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel van € 75.000 opgenomen om toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 3.2.1 (Beheer Landschap) van de begroting 2023.</p>
3.2.1 Beheer landschap	-500	0	500	-500 GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Streekeigen landschapsbeheer: Zoals bij de 2e monitor reeds toegelicht is er behoefte gebleken aan maatwerkregelingen voor landschapsbeheer die passen bij de ambities en mogelijkheden van de initiatieven. Daarom is eind 2021 een nieuwe regeling vastgesteld voor kleinschalig streekeigen landschapsbeheer (kenmerk 2021/0239135). Deze regeling is aanvullend op de regeling voor het opstellen en uitvoeren van bidbooks. Sindsdien hebben wij meer projecten kunnen ondersteunen. Desondanks blijft de financiële realisatie op landschapsbeheer achter bij de actuele begroting 2022. Het effect van de aanvullende regeling voor kleinschalige initiatieven is momenteel nog beperkt, waardoor wij hebben besloten om het niet bestede deel van de coalitieakkoord middelen, ad. € 500.000, door te schuiven naar 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve Kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 3.2.1 besloten om € 500.000 door te schuiven naar de begroting 2023 en toe te voegen aan prestatie 3.2.1 (Beheer Landschap).</p>
3.2.1 Beheer landschap	-750	0	750	-750 Adm. 206 doorwerking GS 2022	<p>Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022</p>
3.2.2 Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen	-166	0	166	-166 PS 005 Jaarstukken 2022	<p>UBS regeling 4.2: Wij leggen u bij dit jaarverslag een gebundelde resultaatbestemming voor van (een deel van) de nog in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2022. In december 2022 zijn totaal 3 aanvragen met een omvang van € 165.524 ontvangen die volledig passen binnen het gepubliceerde plafond van 2022. Deze aanvragen kunnen gedekt worden uit het restant budget 2022 onder prestatie 3.2.2 Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen.</p> <p>Voor deze regeling is in het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel € 166.000 opgenomen om toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 3.2.2 (Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen) van de</p>

						begroting 2023.
3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof	286	0	-286	286	Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
3.3.2 Nationale parken	-15	0	15	-15	Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
3.3.4 Faunabeheer	-425	0	425	-425	PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche	Deze wijziging heeft betrekking op PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche
3.3.4 Faunabeheer	-99	0	99	-99	GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Reservering bestedingen faunaschade op basis van beschikbaar budget:</p> <p>In de provinciale omgevingsverordening en beleidsregels voor faunaschade staan de uitgangspunten voor het toewijzen van tegemoetkomingen in geleden schade. Op dit moment is het beleid om alle schade te vergoeden, waardoor de kosten steeds verder oplopen. In 2022 is het faunabeleid herijkt. We hebben aandacht voor onderzoek, preventie en extra maatregelen om verdere stijging van de schadekosten te voorkomen. Op de langere termijn moet dat leiden tot lagere kosten. Bij de Perspectiefnota 2023 (PS/2022/1104254) hebben wij daarom voor 2022 € 0,525 miljoen toegevoegd aan de begroting 2022.</p> <p>Omdat eind 2022 nog circa 25% van de schadedossiers in behandeling zijn (BIJ12) hebben wij het restant budget van € 0,5 miljoen opgenomen als nog te betalen kosten in 2022. De verwachting is dat medio april 2023 alle schade dossier zullen zijn afgehandeld. Mocht de reservering 2022 van een € 0,5 miljoen niet voldoende zijn dan zullen wij u daarover bij 1e monitor 2023 informeren.</p> <p>Actualisatie faunabeleid:</p> <p>In 2022 hebben wij verder gewerkt aan het actualiseren van het faunabeleid. Hiervoor is budget beschikbaar gesteld waarvan nog € 98.500 beschikbaar is. Het laatste deel van de werkzaamheden zal worden afgerond in 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om het restantbudget van € 98.500 door te schuiven naar 2023 en toe te voegen aan prestatie 3.3.4 Faunabeheer in 2023.</p> <p>In behandeling zijnde subsidieaanvragen (Regeling 4.17 Aanpak van Invasieve Exoten 2.0):</p> <p>Wij leggen u bij dit jaarverslag een gebundelde resultaatbestemming voor van de nog in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2022. De subsidieregeling 4.17 Aanpak van Invasieve Exoten 2.0 wordt verantwoord onder deze prestatie.</p> <p>Voor deze regeling is in de gebundelde resultaatbestemming het voorstel opgenomen om € 73.000 toe te voegen aan de</p>
3.3.5 Invasieve exoten	-162	0	162	-162	PS 005 Jaarstukken 2022	

					jaarschijf 2023 van prestatie 3.3.5 (Invasieve exoten) van de begroting 2023.
					Restant middelen invasieve exoten: De aandacht voor invasieve exoten neemt toe. In 2022 informeren we gemeenten met factsheets over invasieve exoten en het belang van vroegtijdig ingrijpen. Ook inventariseren we het voorkomen en verspreiding van invasieve exoten om onze aanpak te kunnen optimaliseren. De subsidieregeling Aanpak invasieve exoten hebben we verruimd waardoor ook particulieren aanvragen kunnen indienen. Hierdoor verwachten we een toename in het aantal aanvragen voor de bestrijding van invasieve exoten. De restant middelen die in 2022 niet zijn besteed kunnen hiervoor worden ingezet.
					Wij stellen u, aanvullen op de gebundelde resultaatstemmingsvoorstel, het voorstel om de restant middelen, ad. € 89.000, toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 3.3.5 van de begroting 2023.
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	-108	278	386	-108 GS 101 Jaarstukken 2022	Subsidieregeling UBS 6.2 Agro & Food ondersteuning business case (oud): In 2020 is een beschikking afgegeven die in fases uitgekeerd wordt op basis van go/no go momenten. Het laatste go/no go moment is verschoven naar 2023, waardoor we ook dit budget doorschuiven naar 2023. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,1 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 3.4.2 van de begroting 2023.
					LNV L7 Specifieke uitkering (SPUK) IBP Twente: In 2020 is een bedrag ontvangen van het Rijk ad € 1,9 miljoen. In 2021 is door de Provincie een beschikking afgegeven van € 1,5 miljoen. In 2022 is het laatste deel van € 0,4 miljoen beschikbaar. De lasten zijn verdeeld over 3 jaar conform de uitgavenplanning. € 0,4 miljoen heeft betrekking op 2021, € 0,7 miljoen heeft betrekking op 2022 en 0,8 miljoen zal in 2023 worden ingezet. Omdat de werkelijke lasten anders verdeeld zijn dan in de oorspronkelijke beschikking was aangegeven schuiven wij de overgebleven middelen uit 2022 door naar 2023.
					Wij hebben besloten om de lasten van prestatie 3.4.2 op de jaarschijf 2023 te verhogen met € 0,28 miljoen en dit bedrag gelijktijdig te onttrekken aan de SPUK.
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	0	-252	-252	0 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
3.4.3	200	0	-200	200 PS 011 Monitor	Actualisatie omvang Revolving Fund van € 25 miljoen naar €

Binnen het Revolving Fund mag voor maximaal € 25 miljoen (laatste wijziging, kenmerk PS/2010/899) aan gronden worden aangekocht. Deze grondaankopen zijn bedoeld om ruilingen mogelijk te maken zodat landbouwstructuurversterking kan plaatsvinden. De laatste ophoging van € 3 miljoen is specifiek bestemd voor het projectgebied Staphorst. Deze inzet vanuit het Revolving Fund zal worden gefaciliteerd gedurende twee jaar na aktepassering van de wettelijke verkaveling. Deze termijn van 2 jaar is verstreken en daarmee valt de maximale omvang van het Revolving Fund terug van € 25 miljoen naar € 22 miljoen.

Verlengen einddatum Kwaliteit van Overijssel (KvO) budget / doorschuiven budget landinrichtingsprojecten:

Voor de uitvoering van de landinrichtingsprojecten Staphorst en Blokzijl / Vollenhove is binnen de reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel tot en met 31 december 2023 - € 1,566 miljoen beschikbaar voor de afronding van deze projecten. Hiervan is € 1,1 miljoen opgenomen in de begroting 2023. Omdat de afronding van deze twee projecten doorloopt naar 2025 en er geen nieuwe middelen beschikbaar zijn gesteld voor de periode 2024-2025 stellen wij u voor om de einddatum van het beschikbare budget te verlengen naar 2025. Tevens stellen wij u voor, op basis van de laatste prognose, een bedrag van € 200.000 door te schuiven naar 2024.

Wij stellen u de looptijd voor het KvO (Kwaliteit van Overijssel) budget te verlengen naar eind 2025 en stellen u tevens voor om € 200.000 onder prestatie 3.4.3 (Landbouwstructuurversterking) door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 3.4.3.

Extra kosten Landinrichtingsproject Staphorst:

Zoals bij eerdere P&C documenten (laatst bij de 1e monitor 2023) gemeld is het de verwachting dat het beschikbare budget voor het landinrichtingsproject Staphorst onvoldoende zal zijn. Er wordt momenteel een tekort voorzien van circa € 0,5 miljoen. Dit is lager dan eerder ingeschat.

De verwachte overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere proceskosten als gevolg van vertragingen binnen het project. Ook de vele zienswijzen (132) en weerstand tegen de wettelijke verkaveling hebben bijgedragen aan de extra kosten binnen het project. Momenteel is het verwachte tekort van circa € 0,5 miljoen binnen het project niet gedekt. Als er meer duidelijkheid is over de definitieve omvang van het tekort

3.4.3
Landbouwstructuurversterking

-1100 70 1170 -1100 GS 102 Monitor
Overijssel 2023-I

zullen we een voorstel voorleggen om dit tekort te dekken. Mogelijk kunnen de restant middelen vanuit de Reserve afrekening ILG / pMJP, die beschikbaar zijn gesteld voor de afwikkeling van het ILG / pMJP daarvoor worden ingezet. De planning is nu gericht op het versturen van de eindafrekening in 2025.

Actualiseren budget Landinrichtingsprojecten:
Voor de uitvoering van het lopende landinrichtingsproject Blokzijl-Vollenhove en de afronding van Staphorst is momenteel (nog) geen budget opgenomen in de begroting 2023. Op basis van de projectraming verwachten wij in 2023 € 1,1 miljoen nodig te hebben de uitvoering in de begroting opgenomen acties 2023. Voor deze prestatie zijn binnen de Uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel voor 2023 nog voldoende middelen beschikbaar om deze werkzaamheden te dekken.

Op basis van spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor prestatie 3.4.3 een budget van € 1,1 miljoen samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve op te nemen in de begroting 2023.

POP bijdrage Staphorst:

In 2018 heeft het Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvON) aan de provincie Overijssel een aantal POP3 (plattelandsontwikkelingsprogramma) subsidies verleend voor onder andere investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS en kavelaanvaardingswerkzaamheden in een landinrichtingsproject. Deze POP3 subsidies bedragen circa € 10 miljoen en moeten op basis van het BBV (Besluit, begroting en verantwoording) verantwoord worden via een doeluitkering. In 2022 hebben wij de laatste declaratie, ad. € 70.000, ingediend voor de kavelaanvaardingswerkzaamheden in het landinrichtingsproject Staphorst, waarmee de totale toezeggen van € 1 miljoen is gerealiseerd.

Wij hebben besloten om, budgettair neutraal, de onttrekking uit de doeluitkeringen POP3 (baten) en de begrote exploitatielasten voor prestatie 3.4.3 in 2023 te verhogen met € 70.000.

Wij verwachten dat de totale lasten voor deze prestatie in 2023 hoger (€ 3,8 miljoen) dan de begroting zullen uitvallen. Tegelijk treedt er een verschuiving op tussen de verschillende dekkingsbronnen.

Begrotingswijziging/ onttrekking SPUK Natuur:

In 2021 zijn er via het Rijk middelen beschikbaar gekomen via

3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk
Nederland

3844 7664 3820 3844 GS 104 Monitor
Overijssel 2023-II

het Programma Natuur. Deze middelen zijn via een specifiek uitkering aan de provincie beschikbaar gesteld. In deze Monitor is verwerkt dat een hoger deel van de bestedingen ten laste van de SPUK Natuur (€ 6,15 miljoen) wordt gebracht dan eerder verwacht.

Wij hebben besloten om de baten en lasten voor prestatie 3.5.1 in 2023 budgettair neutraal te verhogen met € 6,15 miljoen.

Begrotingswijziging/ onttrekking doeluitkering POP3 en Life:

In 2018 heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvON) aan de provincie Overijssel een aantal POP3 (plattelandsontwikkelingsprogramma) subsidies verleend voor onder andere investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS en kavel aanvaardingswerkzaamheden in een landinrichtingsproject. Op basis van de inmiddels ingediende declaraties verwachten we in 2023 € 35.000 minder aan subsidies te gaan ontvangen.

In 2019 heeft de Europese Commissie een LIFE subsidieaanvraag toegekend. LIFE is een subsidiecompetitie waarbij met andere Europese natuurprojecten wordt geconcurrereerd om een subsidie binnen te krijgen. De toegekende aanvraag heeft betrekking op het natuurherstel in het gebied Engbertsdijkvenen. In 2023 verwachten wij voor dit gebied € 0,32 miljoen te besteden.

In 2023 is een nieuwe aanvraag toegekend die heeft betrekking op het natuurherstel in het gebied Aamsveen. In 2023 verwachten wij hiervoor € 1,96 miljoen te ontvangen. Dit bedrag is € 1,23 miljoen hoger dan voorzien bij de Monitor I. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat de provincie penvoerder van de aanvraag is en de eigen besteding in 2023 beperkt is. Er wordt in 2023 € 1,88 miljoen overgemaakt aan derde partijen en er wordt € 75.000 door de provincie zelf besteed.

Wij hebben besloten om de baten en lasten voor prestatie 3.5.1 in 2023 budgettair neutraal te verhogen met € 1,514 miljoen.

Begrotingswijziging bestedingsritme ten laste van de Uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland:

Door de dekking vanuit de SPUK Natuur zal de onttrekking aan de Uitvoeringsreserve NNN met € 3,844 miljoen worden teruggebracht van € 32,3 miljoen naar € 28,5 miljoen.

Op basis van de spelregels van de Uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland hebben wij besloten om het budget

3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	5000	6810	1810	5000	GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	<p>voor prestatie 3.5.1 in 2023 te verlagen met € 3,844 miljoen en gelijktijdig de begrote onttrekking aan de Uitvoeringsreserve NNN met hetzelfde bedrag te verlagen.</p> <p>Onttrekking SPUK Natuur: In 2021 zijn er via het Rijk middelen beschikbaar gekomen via het Programma Natuur. Deze middelen zijn via een specifiek uitkering aan de provincie beschikbaar gesteld. In deze Monitor is verwerkt dat een hoger deel van de bestedingen ten laste van de SPUK Natuur (€ 5 miljoen) wordt gebracht dan eerder verwacht.</p> <p>Wij hebben besloten om, budgettair neutraal, de onttrekking uit de doeluitkering SPUK Natuur (baten) en de exploitatie uitgaven (lasten) voor prestatie 3.5.1 in 2023 te verhogen met € 5 miljoen.</p> <p>Onttrekking doeluitkering POP3 en Life: In 2018 heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvON) aan de provincie Overijssel een aantal POP3 (plattelandsonwikkelingsprogramma) subsidies verleend voor onder andere investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS en kavel aanvaardingswerkzaamheden in een landinrichtingsproject. In 2023 verwachten wij voor € 1,082 miljoen aan subsidies te gaan ontvangen op basis van ingediende declaraties. In 2019 heeft de Europese Commissie een LIFE subsidieaanvraag toegekend. LIFE is een subsidiecompetitie waarbij met andere Europese natuurprojecten wordt geconcurrereerd om een subsidie binnen te krijgen. In 2023 is een nieuwe aanvraag toegekend die heeft betrekking op het natuurherstel in het gebied Aamsveen. In 2023 verwachten wij hiervoor € 0,728 te ontvangen.</p> <p>Wij hebben besloten om, budgettair neutraal, de onttrekking uit de doeluitkeringen POP3 en LIFE+ (baten) en de exploitatie uitgaven (lasten) voor prestatie 3.5.1 in 2023 te verhogen met € 1,81 miljoen.</p> <p>Bestedingsritme ten laste van de Uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland: Door de dekking vanuit de SPUK Natuur zal de onttrekking aan de Uitvoeringsreserve NNN met € 5 miljoen worden teruggebracht van € 37,3 miljoen naar € 32,3 miljoen.</p> <p>Op basis van de spelregels voor de reserve uitvoering Natuurnetwerk Nederland verlagen wij de lasten op prestatie 3.5.1 met € 5 miljoen onder gelijktijdige verlaging van de onttrekking van de reserve uitvoering NNN.</p>
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	0	30	30	0	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022

3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	0	237	237	0 Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	200	100	-100	200 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
3.5.2 Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel	480	0	-480	480 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	Verlenging looptijd Kwaliteit van Overijssel (KvO)-budget Veenweide: Zoals inhoudelijk toegelicht zal de oplevering van de Regionale Veenweidestrategie 2.0 doorschuiven naar 2024. In het PS besluit (2022/1103060) van 6 april 2022 op het investeringsvoorstel is opgenomen dat de KvO middelen beschikbaar blijven totdat de Regionale Veenweidestrategie is opgesteld. Daarom stellen wij voor om het looptijdeinde van het KvO budget te verlengen van 31 december 2023 naar 31 december 2024. Tevens stellen wij u voor om € 480.000 van het KvO budget door te schuiven naar 2024.
3.5.2 Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel	0	-4200	-4200	0 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	SPUK Interbestuurlijke Programma Vitaal Platteland (IBP-VP): Het bestedingsritme voor de specifieke uitkering IBP-VP de begroting blijft achter. Daarom hebben wij besloten om het nog niet bestede budget van € 2,3 miljoen door te schuiven naar 2024. Wij hebben besloten om het niet bestede budget van € 2,3 miljoen en de daarbij behorende onttrekking (baten) uit de doeluitkering IBP-VP Veenweide door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 3.5.2. SPUK Impulsgelden Veenweide: Vanuit de impulsgelden Veenweide is in de begroting 2023 totaal € 6 miljoen opgenomen. In 2023 hebben wij hiervan € 4,1 miljoen gerealiseerd. De lagere realisatie wordt veroorzaakt doordat een aantal aktepasseringen nog niet is gerealiseerd. Wij hebben besloten om de niet bestede lasten, ad. € 1,9 miljoen en de daarbij behorende onttrekking (baten) uit de doeluitkering Impulsgelden Veenweide (budgettair neutraal) door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 3.5.2. SPUK Impulsgelden Veenweide: Vanuit de impulsgelden Veenweide is in de begroting 2022 totaal € 5,5 miljoen opgenomen. In 2022 hebben wij hiervan € 3,2 miljoen gerealiseerd. De lagere realisatie wordt veroorzaakt doordat de aktepassering van één transactie is doorgeschoven naar 2023.
3.5.2 Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel	0	3800	3800	0 GS 101 Jaarstukken 2022	

					<p>Wij hebben besloten om de niet bestede lasten, ad. € 2,3 miljoen en de daarbij behorende onttrekking (baten) uit de doeluitkering Impulsgelden Veenweide (budgettair neutraal) door te schuiven naar 2023 en toe te voegen aan prestatie 3.5.2.</p>
					<p>SPUK Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP-VP) Veenweide: Bij de 2e monitor hebben wij op basis van verwacht besteding ritme voor de specifieke uitkering IBP-VP de begroting verlaagd van € 2,5 miljoen naar € 1,5 miljoen . Eind 2022 is ook de € 1,5 miljoen nog niet besteed, daarom hebben wij besloten om het budget van € 1,5 miljoen door te schuiven naar 2023.</p>
3.5.2 Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel	0	-43	-43	0 GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Wij hebben besloten om het niet bestede budget van € 1,5 miljoen en de daarbij behorende onttrekking uit de doeluitkering IBP-VP Veenweide door te schuiven naar 2023 en toe te voegen aan prestatie 3.5.2.</p> <p>In de begroting 2023 (als gevolg van de doorwerking vanuit 2022) is per abuis een te hoog bedrag opgenomen vanuit de specifieke uitkering IBP-VP ten opzichte van de totaal beschikbare middelen.</p>
3.5.2 Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel	-700	1000	1700	-700 Adm. 206 doorwerking GS 2022	<p>Wij hebben besloten om budgettair neutraal de baten en lasten te verlagen met € 43.000.</p> <p>Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022</p>
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	-400	0	400	-400 GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Particulier natuurontwikkeling en Tender particuliere natuurrealisatie: Bij de 1e Monitor 2016 is door PS besloten om € 6 miljoen van de middelen voor particuliere natuurontwikkeling in te zetten voor de Tender nieuwe particuliere natuuraanleg en beheer. In de begroting 2022 is hiervoor € 750.000 opgenomen. Van de ingediende aanvragen (waaronder ook uitfinanciering van eerder toegekende aanvragen) is in 2022 € 350.000 gerealiseerd; het restant van het budget van € 400.000 schuift door naar 2023.</p>
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	0	2250	2250	0 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor prestatie 3.5.3 het restant budget van € 400.000, samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve, door te schuiven naar 2023.</p> <p>Specifieke uitkering Opkoopregeling Veehouderij: Als provincie voeren wij de rijksregeling provinciale aankoop veehouderij bedrijven nabij natuur gebieden uit. In dit kader hebben wij in 2022 overeenstemming bereikt met een zestal agrarische bedrijven. In 2022 is één overeenkomst financieel</p>

					afgewikkeld, de overige zullen in 2023 en 2024 gerealiseerd worden. De kosten, waaronder afkoop productierechten, sloopkosten en afwaardering van € 2,25 miljoen voor 2023 zullen ten laste gebracht worden van door het Rijk beschikbaar gestelde middelen.
					Wij hebben besloten om de baten en lasten voor prestatie 3.5.4 in 2023 budgettair neutraal te verhogen met € 2,25 miljoen.
					Verlenging einddatum KvO budget tbv proceskosten opkoopregeling Veehouderij:
					De proceskosten van de opkoopregeling veehouderij moeten conform de rijksregeling provinciaal gefinancierd worden.
					Omdat een deel van proceskosten (circa € 50.000) doorloopt naar 2024 stellen wij u voor om de einddatum van het bijbehorende Kwaliteit van Overijssel (KvO) budget te verlengen van 31 december 2023 naar 31 december 2024. Deze wijziging heeft betrekking op PS 002 PPLG
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	300	0	-300	300 PS 002 PPLG	
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	-14985	0	14985	- PS 005 Jaarstukken 14985 2022	PAS melders: Via het Statenvoorstel 2022/1104105 Werken aan een oplossing voor de PAS-melders heeft u besloten om bij de 1e monitor 2022(2022/1103254) maximaal € 25 miljoen als voorfinanciering beschikbaar te stellen voor subsidiëring van technische maatregelen en het opkopen van stikstofrechten die benodigd zijn voor de legalisatie van PAS-melders.
					Via de 1e monitor is uit de Algemene Risicoreserve € 15 miljoen toe gevoegd aan 2022 en € 10 miljoen aan 2023. Conform het Statenvoorstel zijn wij na de zomer gestart met het uitwerken van een eigen regeling voor het uit de markt halen van stikstofrechten. Dit is een complex traject, waardoor het niet gelukt is om een eigen regeling in 2022 operationeel te krijgen. De bestedingen hebben betrekking op het deels overnemen van schadevorderingen op het Rijk. Er is slecht € 15.000 van het voorfinancieringsbudget, ad. € 15 miljoen, besteed in 2022. Van het rijk hebben wij nog geen definitieve duidelijkheid ontvangen over rijks financiering ontvangen. Bij het jaarverslag 2022 leggen we u een voorstel voor resultaatbestemming neer voor de restant middelen 2022.
					Wij stellen u voor om het restant budget van € 14,985 miljoen onder prestatie 3.5.4 door te schuiven naar 2023 en toe te voegen aan prestatie 3.5.4.
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	-360	0	360	-360 GS 101 Jaarstukken 2022	Proceskosten opkoopregeling Veehouderij: Als provincie voeren wij de rijksregeling provinciale aankoop veehouderij bedrijven nabij natuur gebieden uit. In dit kader

					<p>hebben wij in 2022 overeenstemming bereikt met een zestal agrarische bedrijven. In 2022 is één overeenkomst financieel afgewikkeld. De kosten, waaronder afkoop productierechten, sloopkosten en afwaardering van € 706.000 zijn ten laste gebracht van door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. Voor de overige bedrijven zal de afwikkeling in 2023 plaatsvinden. De provinciaal gefinancierde proceskosten die momenteel verplicht zijn schuiven daarom ook door naar 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om € 60.000 door te schuiven naar 2023 en toe te voegen aan prestatie 3.5.4.</p> <p>Overheveling budget naar Provinciaal programma Landelijk Gebied: In januari 2023 is het statenvoorstel nr. PS22-000125 Investeringsvoorstel Provinciaal programma Landelijk Gebied vastgesteld. In de budgettaire gevolgen van dit voorstel is onder andere opgenomen om € 300.000 over te hevelen van prestatie 3.5.4 naar prestatie 3.5.6. Deze overheveling is ten laste gebracht van het budget 2023 terwijl deze betrekking heeft op het budget 2022. Deze financieel technische correctie hebben wij hersteld door bij het jaarverslag € 300.000 door te schuiven naar 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om € 300.000 door te schuiven naar 2023 en toe te voegen aan prestatie 3.5.4.</p> <p>Aframen KvO middelen GGA in begroting 2023: Op deze prestatie is een budget beschikbaar voor de GGA. In 2023 worden de bestedingen voor de GGA verantwoord als onderdeel van het PPLG, op prestatie 356. Het budget op deze prestatie kan dan ook worden afgeraamd.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om het KVO-budget voor deze prestatie en de bijbehorende onttrekking aan de reserve te verlagen met € 161.793.</p>
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	162	0	-162	162 GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	-233	0	233	-233 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	-162	0	162	-162 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	-183	0	183	-183 GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Iedereen een Boom: Een deel van de begrote middelen voor het actieplan 1,1miljoen bomen is besteed, we verwachten het resterende deel in de aanloop naar en in het komende plantseizoen (nov-dec) te besteden (subsidieregeling "Iedere inwoner in het bos" voor provinciale percelen, acties met basis- en middelbare</p>

					scholen en uitvoering door partners). Daarmee verwachten we het gehele resterende budget dit jaar te besteden.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel (U-KvO) hebben wij besloten om de restant beschikbare middelen, ad. € 183.000, toe te voegen aan prestatie 3.5.5 van de begroting 2023 en te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	0	39	39	0 Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	0	3800	3800	0 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	0	68	68	0 Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied	0	0	0	0 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	Verlenging einddatum U-KVO budget ten behoeve van budget pilot KPI's op biodiversiteit: Bij de monitor I - 2023 is door u € 400.000 vanuit de algemene middelen beschikbaar gesteld om, naast de beschikbare SPUK versnellingsvoorstellen van €100.000, een bredere uitvoering te geven aan deze pilot. De middelen zijn toegevoegd aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel (U-KvO). De subsidieregeling wordt in 2023 opgezet en zal in 2024 opengesteld gaan worden. In tegenstelling tot het (voorgenomen) besluit om de beschikbare middelen binnen de U-KVO met een einddatum 31-12-2023 vrij te laten vallen is het voorstel om deze middelen beschikbaar te houden voor het realiseren van deze pilot in 2024. Wij stellen u voor om het restant van de middelen, die bedoeld zijn voor de pilot KPI's op biodiversiteit, ook in 2024 beschikbaar te houden binnen prestatie 3.5.6. Verwachte lagere besteding en voorstel tot aframing reserve U-KVO ten gunste van de Algemene Risico Reserve: Op 11 januari is het investeringsvoorstel PPLG (voorfinanciering) besproken in de Commissie bestuur en financiën. Zoals toegezegd rapporteren wij via deze Monitor over de voortgang van dit voorstel. De personele inzet heeft geleid tot een betere onderbouwing van het ingediende PPLG. De bestedingen zijn naar verwachting ruim € 4 miljoen lager dan voorzien bij het indienen van het investeringsvoorstel. Er is vertraging opgetreden mede door de val van kabinet en de daarmee ontstane zekerheid. Het definitieve plan wordt nu voorzien in 2024, waardoor de inzet in 2023 lager is geweest. De inzet om binnen een aantal deelgebieden de gebiedsplannen te concretiseren zal voor een belangrijk deel in 2024 verder ten uitvoering komen. De niet bestede middelen leiden tot verlaging van het bedrag waarover het risico van niet terug ontvangen wordt gelopen. Het, door het Rijk, ingestelde artikel

3.5.6 Provinciaal programma
landelijk gebied

4000 1150 -2850 4000 GS 104 Monitor
Overijssel 2023-II

2 onderzoek is nog lopend. Op dit moment is nog niet bekend of en wanneer de gehele voorfinanciering vanuit het Rijk terugbetaald gaat worden.

PS begrotingswijziging vrijval KVO middelen naar de Algemene Risico Reserve:

Onder kerntaak 20 stellen wij u voor om € 4 miljoen van het voorfinancieringsbudget te laten vrijvallen en te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de Algemene Risico Reserve.

Onttrekking Specifieke uitkering (SPUK)
versnellingsvoorstellen:

In 2022 en 2023 is er € 13,1 miljoen beschikbaar gesteld voor een aantal versnellingsvoorstellen die de provincie heeft ingediend bij het Rijk. In 2023 verwachten wij hiervan € 1,15 miljoen in te zetten.

Wij hebben besloten om de baten en lasten voor prestatie 3.5.6 in 2023 budgettair neutraal te verhogen met € 1,15 miljoen.

Verwachte lagere besteding en voorstel tot aframing reserve U-KVO ten gunste van de Algemene Risico Reserve:

Op 11 januari is het investeringsvoorstel PPLG (voorfinanciering) besproken in de Commissie bestuur en financiën. Zoals toegezegd rapporteren wij via deze Monitor over de voortgang van dit voorstel. De personele inzet heeft geleid tot een betere onderbouwing van het ingediende PPLG. De bestedingen zijn naar verwachting ruim € 4 miljoen lager dan voorzien bij het indienen van het investeringsvoorstel. Er is vertraging opgetreden mede door de val van kabinet en de daarmee ontstane zekerheid. Het definitieve plan wordt nu voorzien in 2024, waardoor de inzet in 2023 lager is geweest. De inzet om binnen een aantal deelgebieden de gebiedsplannen te concretiseren zal voor een belangrijk deel in 2024 verder ten uitvoering komen. De niet bestede middelen leiden tot verlaging van het bedrag waarover het risico van niet terug ontvangen wordt gelopen. Het, door het Rijk, ingestelde artikel 2 onderzoek is nog lopend. Op dit moment is nog niet bekend of en wanneer de gehele voorfinanciering vanuit het Rijk terugbetaald gaat worden.

GS begrotingswijziging aframing als gevolg van een lagere besteding:

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om het budget voor prestatie 3.5.6 in 2023 te verlagen met € 4 miljoen, en gelijktijdig de begrote onttrekking aan de Reserve uitvoering

3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied	-7500	0	7500	-7500	PS 002 PPLG	Kwaliteit van Overijssel met hetzelfde bedrag te verlagen. Deze wijziging heeft betrekking op PS 002 PPLG
3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied	1800	0	-1800	1800	PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	Motie pilots voor langjarige steun voor KPI's op biodiversiteit: Halverwege mei bent u per brief geïnformeerd (D2023-04-009215) over het voorstel om uitvoering te geven aan de motie pilots (22 februari 2023 aangenomen) voor langjarige steun bij het werken met KPI's op biodiversiteit. In de motie is opgenomen om, naast de beschikbare specifieke uitkering (SPUK) van € 100.000, vanuit de algemene middelen € 400.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de motie. Met het beschikbaar stellen van de middelen maakt u het mogelijk om in elk GGA-gebied over een periode van drie jaar met een groep van ongeveer 10 agrarische bedrijven de KPI-aanpak te testen in de praktijk. Wij stellen u voor om vanuit de algemene middelen € 400.000 te storten in de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan prestatie 3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied. Tevens stellen wij voor om de € 400.000 op te nemen in de begroting 2023 en dit bedrag te onttrekken uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Terugstorten voorfinanciering naar de Algemene Risicoreserve als gevolg van de ontvangen Specifieke uitkering: Zoals hierboven is aangeven hebben wij een specifieke uitkering (SPUK) van € 2,4 miljoen ontvangen voor de voorbereidingskosten landelijk gebied, versnellingsvoorstellen en PAS-melders. Hiervan zetten wij € 2,2 miljoen in voor het PPLG. Vooruitlopend op de ontvangst van de SPUK heeft u een voorfinancieringsbudget voor het PPLG beschikbaar gesteld dat wij nu weer kunnen laten vrijvallen richting de Algemene risicoreserve. Dit hebben wij ook bij het jaarverslag 2022 ook aangekondigd. Ons voorstel is om € 2,2 miljoen terug te storten in de algemene risico reserve.
3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied	0	1300	1300	0	GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	Wij stellen u voor om van uit de beschikbare KvO middelen die toegevoegd zijn aan prestatie 3.5.6 een bedrag van € 2,2 miljoen terug te storten naar de Algemene Risicoreserve. Onttrekking Specifieke uitkering (SPUK) voorbereidingskosten: In 2022 en 2023 is er € 2,4 miljoen beschikbaar gesteld voor de voorbereidingskosten landelijk gebied, versnellingsvoorstellen en PAS-melders in de vorm van een specifieke uitkering. Via een artikel 2 onderzoek wordt er door het Rijk onderzocht of deze middelen voldoende zijn. In deze Monitor is verwerkt dat het nog beschikbare deel van € 1,3 miljoen voor de gemaakte voorbereidingskosten ten laste van deze SPUK wordt gebracht. Wij hebben besloten om, budgettair neutraal, de onttrekking

3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied	-2500	0	2500	-2500	Adm. 205 doorwerking PS 2022	uit de SPUK-voorbereidingskosten (baten) en de exploitatie uitgaven (lasten) voor prestatie 3.5.6 in 2023 te verhogen met € 1,3 miljoen. Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
3.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	325	0	-325	325	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
3.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-914	0	914	-914	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
3.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-460	0	460	-460	Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
3.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-1002	0	1002	-1002	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
Totaal	-18342	24221	42563	-	18342	

Kerntaak 4: Mobiliteit

Dit is hoe wij denken

Goede bereikbaarheid is een voorwaarde voor (economische) ontwikkeling en draagt bij aan een goed vestigingsklimaat. In de Omgevingsvisie en de Koersdocumenten fiets, OV, auto en goederenvervoer is de koers bepaald voor acties op het gebied van mobiliteit. Aan de hand van de Integrale Netwerkvisie Overijssel (INO, 2018) maken wij per verbinding de afweging tussen mogelijke investeringen in weginfrastructuur, OV en/of fiets.

We voeren de wettelijke regie en coördineren de inbreng van alle betrokken partijen binnen het beleidsveld mobiliteit. Als beheerder van provinciale (vaar)wegen werken we aan een veilig en goed onderhouden (vaar-) wegennet. Maar hoe goed de wegen ook zijn, veiligheid heeft steeds meer te maken met gedrag. Daarom stimuleren we veilig gedrag van weggebruikers.

Om de alsmaar toenemende mobiliteit te verwerken, zetten we in op duurzaam Openbaar Vervoer en stimulering van fietsgebruik naast een betere autobereikbaarheid. Dat draagt tevens bij aan schonere lucht en daarmee aan een gezonder leefmilieu. We stimuleren het maken van bewuste, duurzame en slimme keuzes en combinaties van de verschillende manieren om je te verplaatsen.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

4.1 Slimme combinatie van systemen en netwerken

We optimaliseren de (benutting van) vervoerssystemen en netwerken. Op basis van de Integrale Netwerkvisie Overijssel (INO) maken we keuzes ten aanzien van de kwaliteitsniveaus van onze infrastructuur. In onze mobiliteitsaanpak zetten we met gemeenten en partners in op gedragsbeïnvloeding en een betere onderlinge aansluiting van verschillende vervoerswijzen voor personen en goederen (4.1.2). Voor een betere bereikbaarheid stimuleren we het bewust kiezen of, hoe, en op welk tijdstip men zich verplaatst. Ook het slim combineren van systemen en netwerken draagt bij aan optimale bereikbaarheid (4.1.3 en 4.1.4).

Prestaties

4.1.1 Beleidsontwikkeling mobiliteit

Acties 2023

1. Wij verankeren de resultaten uit de in 2021 uitgevoerde verkenning naar interactie tussen transitie, mobiliteit en ruimte (Strategische Koers Ruimte & Mobiliteit) in de ontwikkeling van een Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Overijssel als mobiliteitslijn voor, tevens uitwerking van de Nieuwe Omgevingsvisie Overijssel. De ontwikkeling van het RMP Overijssel is in 2022 opgestart en integreert en vervangt in 2023 uiteindelijk de bestaande Koersdocumenten.
2. Wij voeren studies uit ter onderbouwing van mobiliteitsvraagstukken en/of lobbydossiers.
3. Wij zijn samen met de provincies Friesland en Drenthe met het Rijk in gesprek over mogelijke decentralisatie van de stoptreinverbinding Leeuwarden-Zwolle per 2025.

4. Wij doen onderzoeken en voeren pilots uit naar de rol en combinatie van verschillende vervoersystemen om te komen tot toegankelijke en slimme openbare mobiliteit.
5. Wij leggen uw Staten medio 2023 een Plan van Aanpak voor om verdere uitwerking van integrale proposities voor de gebiedsontwikkeling Zwolle-Twente-Münster als geheel te stimuleren. In de vorm van een ontwikkelvisie/een breed overkoepelend gebiedsperspectief. Hierbij wordt ook gekeken welke fondsen hierbij benut kunnen worden. Zo nodig komen wij met een apart investeringsvoorstel om een beroep te doen op de middelen die zijn gereserveerd voor het Nationaal Groeifonds.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

De ontwikkeling van het Regionaal Mobiliteitsprogramma is in 2023 opgestart en vraagt meer tijd. In het Coalitieakkoord Schouder aan schouder is de opdracht meegegeven om een streefnorm bereikbaarheid te ontwikkelen. Ook de wens om breder in te zetten op participatie voor een breder draagvlak zorgt voor een langere doorlooptijd. Deze acties nemen we mee bij de uitwerking van het RMP.

Actie 2

Ook in 2023 zijn studies uitgevoerd ter onderbouwing van mobiliteitsvraagstukken en/of lobbydossiers zoals kwaliteitsverbeteringen op het spoortraject Zwolle-Enschede samen met ProRail.

Actie 3

Het initiatief ligt bij de noordelijke provincies. In 2023 hebben gesprekken over mogelijke decentralisaties van een aantal spoorlijnen plaatsgevonden.

Actie 4

In 2023 hebben wij 5 pilotprojecten opgestart waarvan wij de uitvoering en effecten monitoren.

Actie 5

Er is gewerkt aan het ontwikkelperspectief voor Zwolle-Twente-Münster (PS22-000233). In het eerste half jaar van 2024 wordt met ondernemers, overheid en onderwijs verkend of het tot een gezamenlijk perspectief met eventuele actieagenda komt. Door de verkiezingen en de wens om meer tijd te nemen om de juiste insteek, zowel ambtelijk als bestuurlijk, te bepalen, is er nog onvoldoende voortgang geboekt om uw Staten hierover te informeren. PS wordt in het eerste half jaar van 2024 geïnformeerd over de ontwikkelingen van de visie- en coalitievorming Zwolle-Twente-Münster.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaat 2023

Op prestatie 4.1.1 is het budget van € 21.000 overschreden met € 53.000. Dit wordt veroorzaakt doordat de personele inzet groter is geweest dan verwacht. De dekking wordt gevormd door gereserveerde middelen in de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel die ruimte bieden om een aanvullende onttrekking te doen voor het ontstane tekort.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 4.1.1 € 53.000 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve.

Verlenging looptijdeinde

Met het Statenvoorstel Inzet projecten Nationaal Groeifonds (PS/2021/1103334) heeft u procesmiddelen en middelen voor het voorbereiden en ondersteunen van projectaanvragen voor het Nationaal Groeifonds ter beschikking gesteld. Daarin is € 0,5 miljoen opgenomen

voor de voorbereiding van een aanvraag voor de corridor Zwolle-Twente- Munster (ZTM). Er zijn diverse studies uitgevoerd, zoals de analyses om te komen tot een integrale visie op het belang van versterking van de corridor Zwolle-Twente-Munster. Samen met de regio's en andere gebiedspartners wordt gewerkt aan een vervolg hoe we samenwerking op ruimtelijke, sociaalmaatschappelijke en economische opgaven langs de corridor kunnen faciliteren en stimuleren. Het meerjarig budget is nog niet geheel tot besteding gekomen. Voor de resterende middelen geldt een looptijd einde datum van 31-12-2023. Het project kent een doorloop naar 2024 waarvoor een plan van aanpak wordt voorgelegd. Zoals bij Monitor 2 2023 is aangekondigd stellen wij voor de resterende middelen beschikbaar te houden voor het Gebiedsprogramma Zwolle-Twente- Munster tot einde 2024. Wij stellen u voor € 0,33 miljoen beschikbaar te houden voor het Gebiedsprogramma Zwolle-Twente- Munster tot einde 2024 en toe te voegen aan de begroting 2024 prestatie 4.1.1 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Statenvoorstellen en -besluiten

Brief aan PS Samenwerking Zwolle-Twente-MünsterPS22-000233

Statenvoorstel Inzet projecten Nationaal Groeifonds PS/2021/1103334

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

327

Resultaatbestemming

4.1.2 Regionale Mobiliteitsaanpak

Acties 2023

1. Wij actualiseren samen met onze partners ons meerjarig investeringsprogramma Mobiliteit op basis van onze Koersdocumenten en Strategische programma's.
2. Wij stellen samen met onze partners de bestedingsplannen Mobiliteit 2024 op en verwerken dit in onze begroting.
3. Wij stellen samen met de gemeenten het uitvoeringsprogramma (UVP) voor 2024 op waarin gemeentelijke en provinciale projecten en/of maatregelen worden gesubsidieerd.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

In het eerste kwartaal hebben wij gesprekken gevoerd met onze partners over het meerjarig investeringsprogramma Mobiliteit en mogelijke nieuwe ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit. De bestuurlijke overleggen Mobiliteit hebben dit inhoudelijk meerjarenprogramma vastgesteld. Dit heeft geleid tot het bestedingsplan welke is opgenomen in de provinciale begroting 2023 (zie ook actie 2).

Actie 2

Samen met de gemeenten in Overijssel hebben we in een intensief en zorgvuldig proces het jaarlijkse bestedingsplan voor de inzet van beschikbare regionale mobiliteitsgelden opgesteld. Dit bestedingsplan is de basis voor het integraal meerjarig uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UVP). In het UVP zijn de projecten, acties en maatregelen van gemeenten en provincie opgenomen waarvoor financiële middelen uit de regionale mobiliteitsgelden beschikbaar zijn gesteld.

Actie 3

Het uitvoeringsprogramma geeft een goed beeld van de mobiliteitsopgaven en de daarvoor benodigde financiële middelen. In 2023 is circa € 19 miljoen beschikbaar gesteld voor 38 gemeentelijke en provinciale mobiliteitsprojecten in Overijssel. Deze projecten zorgen voor meer bereikbaarheid, een verbetering van de verkeersveiligheid voor lokale en provinciale wegen en fietspaden en zet in op duurzamer verkeersgedrag. In combinatie met de gemeentelijke en Rijksbijdragen wordt hierdoor circa 70 miljoen euro geïnvesteerd in mobiliteit in Overijssel. Ook het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UVP) 2024 is in een gezamenlijk, goed gedragen proces samen met gemeenten tot stand gekomen. Uw Staten zijn hierover begin maart per brief geïnformeerd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

- Integrale Netwerkvisie Overijssel
- Statenvoorstel Koersdocument Fiets
- Uitwerking Koersdocument Fiets Overijssel
- Koersdocument Openbaar Vervoer
- Rapport Referentiekader bereikbaarheid Kernnet auto Overijssel en rapport Aanpak knelpunten economische bereikbaarheid Kernnet auto Overijssel
- Koersdocument Goederenvervoer en Logistiek
- Beleidsimpuls Verkeersveiligheid
- Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Overijssel 2021-2024

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken

Acties 2023

1. Wij maken met het Rijk afspraken over het programma Veilige, Slimme en Duurzame mobiliteit en voeren deze uit.
2. Wij geven invulling aan de uitwerking van het Klimaatakkoord om onze systemen te verduurzamen. Dit doen we onder andere door de aanleg van openbare laadinfrastructuur te stimuleren.
3. Wij werken samen met de wegbeheerders aan de digitaliseringsopgave mobiliteit.
4. Binnen de beide werkgeversnetwerken spelen we in op ontwikkelingen bij samenhangende werklocaties die momentum creëren voor het veranderen of aanpassen van mobiliteitsgedrag. Samen met de netwerkpartners wordt vanuit advies, kennisdeling en inzet van gedragsinterventies in zo'n situatie een verandering in mobiliteitsgedrag geregisseerd, waarmee we een bijdrage leveren aan de vermindering van de CO₂- uitstoot.
5. Wij stimuleren de ontwikkeling van hubs voor de overstap van personen en goederenoverslag.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

In het BO MIRT van november 2022 hebben we afspraken gemaakt over het programma Veilige, Slimme en Duurzame mobiliteit wat heeft geleid tot een Rijksbijdrage van € 1.500.000. Het Rijk ondersteunt in dit kader activiteiten op het gebied van deelmobiliteit, doelgroepenpak, fietsstimulering en hubs.

Actie 2

Met het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst in juni 2020 tussen provincies Gelderland en Overijssel, het ministerie van I&W en Netbeheer Nederland vormen Gelderland en Overijssel 'NAL-Samenwerkingsregio Oost'. In 2023 zijn nieuwe afspraken gemaakt over de Nationale Aanpak Laadinfrastructuur. Deze afspraken worden in 2024 doorvertaald in de GO-RAL 2.0. In 2023 is de 1000e laadpaal binnen de Vattenfall concessie geplaatst en is het onderzoek opgestart naar de collectieve aanpak voor de plaatsing, beheer en exploitatie van snelladers in de publieke ruimte. Voor logistieke laadinfrastructuur zijn we gestart met het opstellen van plankaarten voor bedrijventerreinen. Deze kaarten moeten inzicht geven in waar bedrijven hun laadbehoefte op eigen terrein kunnen realiseren, waar collectieve laadinfrastructuur nodig is en waar slimme oplossingen nodig zijn in verband met netcongestie.

Actie 3

Provincie Overijssel heeft de regierol bij de digitalisering van mobiliteitsdata voor 15 data-items en is als wegbeheerder koploper in de levering van mobiliteitsdata. Wij ondersteunen gemeenten in deze technische, maar zeker ook organisatorische opgave. Vanuit de regierol van Overijssel organiseren wij kennissessies en 1-op-1 gesprekken met gemeenten. De opdracht is eind 2023 afgerond. In 2024 starten wij het borgingsproces en anticiperen wij op nieuwe Europese richtlijnen.

Actie 4

Er is in samenwerking met werkgevers, gemeenten en netwerkpartners ingezet op een verduurzaming van mobiliteitsbeleid en hiermee een verandering in mobiliteitsgedrag gerealiseerd. Door krapte op de arbeidsmarkt zijn de werkplannen Overijssel Onderweg niet volledig uitgevoerd waardoor minder acties voor werkgevers en werknemers werden gerealiseerd dan gepland.

Actie 5

In 2023 hebben wij 5 pilotprojecten opgestart waarvan wij de uitvoering en effecten monitoren (zie ook prestatie 4.1.1)

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaat 2023

Binnen beleidsdoel 4.1 is er aan lasten € 2,1 miljoen geraamd voor prestatie 4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken. Hiervan is ruim € 1,6 miljoen gerealiseerd. Verder zijn er baten gerealiseerd voor bijna € 1,0 miljoen ten opzichte van een raming van bijna € 0,5 miljoen; er is € 0,5 miljoen meer aan baten gerealiseerd. De hogere baten zijn specifieke rijksuitkeringen voor mobiliteitsprojecten (Specifieke uitkering (SPUK) Laadinfrastructuur GO-Ral en Specifieke uitkering (SPUK) Veilige Duurzame Doelmatige Verkeersinfrastructuur). Door deze specifieke uitkeringen was het mogelijk kosten van mobiliteitsprojecten werkgeversaanpak die ten laste van reguliere budgetten komen gedeeltelijk toe te rekenen aan de specifieke rijksuitkeringen. Dit heeft mede geresulteerd in de onderbesteding van € 0,5 miljoen op de lasten.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 4.1.3 € 43.000 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve.

Veilige Duurzame Doelmatige Verkeersinfrastructuur

Van het Rijk is een specifieke uitkering ontvangen voor het doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur. Via deze regeling wordt bijgedragen aan projecten en maatregelen die door Rijk en regio zijn afgesproken in de Bestuurlijke Overleggen MIRT. De projecten en maatregelen zijn gericht op het stimuleren van doelmatiger en duurzamer gebruik van verkeersinfrastructuur.

Voor de niet bestede middelen (€ 24.000) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2024.

Wij hebben besloten om de begrote baten en lasten van de jaarschijf 2024 van prestatie 4.1.3 in de begroting 2024, vanuit de doeluitkering 'Duurzame Doelmatige Verkeersinfrastructuur', te verhogen met € 24.000.

Statenvoorstellen en -besluiten

www.overijsselonderweg.nl

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

24

Lasten begrotingswijziging

24

Resultaatbestemming

4.1.4 Slimmer maken van systemen en netwerken

Acties 2023

1. Wij voeren meerjarig samen met onze partners innovatieve slimme mobiliteitsprojecten uit, waaronder: slimme verkeerslichten, open data (ten behoeve van Talking Traffic), innovaties rond fiets (zoals B-ITS) en innovatieve mobiliteitsdiensten.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Sinds 2018 is provincie Overijssel partner in het innovatieve partnerschap Talking Traffic, een samenwerkingsverband tussen overheden en marktpartijen. Samen met een aantal gemeenten hebben wij in 2023 ingezet op het (verder) uitrollen van slimme verkeerslichten, de zogenaamde iVRI's. Het betreft hierbij de steden Enschede, Hengelo en Oldenzaal. Deze zijn mede mogelijk gemaakt door cofinanciering vanuit het Uitvoeringsprogramma (UVP) 2023 en het Rijk. Ook in 2024 geven we hier een vervolg aan.

In 2023 hebben wij het Europese project MegaBITS opgestart. Doel van dit project is door toepassing van innovaties de F35 de slimste fietsroute van Nederland te maken. Zie ook prestatie 4.3.1

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

4.2 Toekomstbestendig en duurzaam openbaar vervoer

Als opdrachtgever voor het regionale openbaar vervoer verlenen wij OV-concessies voor bus en trein. Wij zetten in op kwaliteitsverbetering en het overstappen op schone energie in het openbaar vervoer. Daarvoor stemmen we het vervoersaanbod af op de vraag, versterken het kernnet en vinden alternatieven voor de nog overblijvende vraag naar vervoer. We stimuleren en realiseren maatregelen om het trein- en busvervoer te verbeteren en duurzamer te maken (4.2.3 t/m 4.2.6). We werken mee aan het Rijksprogramma 'Toekomstbeeld OV 2040' en behartigen daarin de belangen van Overijssel. We werken aan gezamenlijke kennisontwikkeling (4.2.1).

Prestaties

4.2.1 Transitie Openbaar Vervoer

Acties 2023

1. Wij werken mee aan de uitwerking van het Rijksprogramma 'Toekomstbeeld OV 2040' en vertalen de concrete betekenis hiervan voor Overijssel. We identificeren de mogelijke maatregelen op regionaal en gemeentelijk niveau en realiseren deze in de lopende concessies of aan te besteden concessies. We verbeteren de positie van OV in het totale mobiliteitsaanbod.
2. Wij verkennen en realiseren samen met de bestuurlijke partners in Overijssel het vormgeven van passende openbare mobiliteit, waarbij we vervoersvraag en vervoersaanbod verder op elkaar laten aansluiten om de bereikbaarheid van heel Overijssel te borgen.
3. Wij begeleiden de vervoerders bij de uitrol van nieuwe betaalwijzen in het openbaar vervoer.
4. We verkennen, samen met onze bestuurlijke partners, belangengroeperingen en mobiliteitsaanbieders, oplossingen die de mobiliteitstransitie helpen te realiseren.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

De uitwerking van het Rijksprogramma 'Toekomstbeeld OV 2040' heeft vertraging opgelopen. De decentrale overheden stimuleren een versnelling door ook te kijken naar een tussenstap in 2030. Ontwikkelingen van uit de decentrale overheden gaan door.

Actie 2

Hiervoor hebben we overleg met Regio Zwolle, is een onderzoek naar het OV rond Hardenberg uitgevoerd en zijn de ontwikkelplannen van Hengelo en Enschede begeleid.

Actie 3

De nieuwe betaalwijze OvPay is in heel Overijssel ingevoerd. De vervoerders hebben vertraging opgelopen met het realiseren van abonnementen, maar het systeem is stabiel en wordt steeds meer gebruikt.

Actie 4

Onder andere op de vlakken van flexibel vervoer en hubs zijn stappen gezet naar realisering van 5 pilots regionale mobiliteitshubs (zie ook prestatie 4.1.1)

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op deze prestatie is van de begrote lasten van € 1,7 miljoen ruim € 1,2 miljoen gerealiseerd. Er zijn niet begrote baten gerealiseerd voor ruim € 0,1 miljoen. De onderbesteding op de lasten van € 0,5 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt doordat weinig gebruik is gemaakt van de subsidieregeling 'nieuwe mobiliteit'. De niet begrote baten betreffen subsidievaststellingen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Koersdocument Openbaar Vervoer PS/2016/171

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.2.2 Verduurzamen spoorlijnen

Acties 2023

1. Wij zetten vervolgstappen voor verduurzaming van de treinverbinding Almelo-Mariënberg-Hardenberg. Dat doen we op basis van de adviezen die ProRail geeft, en de afspraken met het Rijk (BO MIRT 2022). In 2023 willen we de keuze voor de techniek definitief maken, en de volgende stappen richting elektrificatie te komen. Te beginnen met de planstudie door ProRail.
2. Wij zetten vervolgstappen voor verduurzaming van de treinverbinding Zutphen-Hengelo-Oldenzaal. Dat doen we op basis van de adviezen die ProRail geeft en de afspraken met het Rijk (BO MIRT 2022). In 2023 willen we de keuze voor de techniek definitief maken met de andere projectpartners plannen maken voor de verdere stappen.
3. Wij zetten vervolgstappen voor elektrificatie van het spoor Enschede-grens(-Gronau) ten behoeve van het voortzetten van de treinverbinding Enschede-Münster/-Dortmund. Dat doen we in samenwerking met ProRail. Daarnaast maken we afspraken met onze Nederlandse en Duitse projectpartners over het project. Dat doen we binnen de kaders van de afspraken met het Rijk uit het BO MIRT 2022.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Voor Almelo-Mariënberg heeft PS middelen beschikbaar gesteld om de planuitwerkingsfase op te starten. De planuitwerking start in 2024.
2. Wij zijn nog in gesprek met Gelderland en IenW om ook voor Zutphen-Oldenzaal een planuitwerking op te starten. Tot nu toe houden provincie Gelderland en het ministerie van IenW de boot af. Zij willen tot nu toe geen verdere stappen zetten in elektrificatie van deze lijn. Dit betekent dat vooralsnog bij de aanstaande aanbesteding van de lijn uitgegaan moet worden van de bestaande infrastructuur.

3. Wij zijn in gesprek met ProRail, het ministerie van IenW en gemeente Enschede om de exacte scope van de volgende fase te bepalen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaat 2023

Op deze prestatie is een positief resultaat te zien van € 0,67 miljoen. Dit resultaat is te verklaren doordat het bestedingsritme en het declareren door Prorail van de onderzoekskosten voor de verduurzaming van de spoorlijnen Almelo-Mariënborg en Zutphen-Hengelo afwijkt van het verwachte bestedingsritme en het geraamde bedrag in de begroting. De overgebleven gelden zullen in 2024 voor doorlopende verplichtingen op deze prestatie worden ingezet. Dit wordt gedekt uit de Reserve Sporen en Wegen

PS begrotingswijziging

Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,67 miljoen te onttrekken aan Reserve Sporen en Wegen en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.2.2 Verduurzamen spoorlijnen van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- SV Verkenningfase elektrificatie spoorlijnen
- Besluit Verkenningfase elektrificatie spoorlijnen
- Brief GS voortgang verduurzaming spoorlijnen juli 2023
- Statenvoorstel planuitwerking elektrificatie Almelo-Hardenberg december 2023

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

666

Resultaatbestemming

4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein

Acties 2023

1. Wij beheren de concessies en contracten van het regionale openbaar vervoer.
2. Wij gunnen de aanbesteding OV-concessie Twente - ZHO (2023 - 2028) en begeleiden de implementatie (start december 2023).
3. Wij starten (de voorbereidingen van) de aanbesteding van de verduurzaming van de treindiensten Zutphen - Hengelo - Oldenzaal (ZHO) en Almelo - Hardenberg die vanaf 2027 de treindiensten met de huidige dieseltreinen zullen vervangen.
4. Wij begeleiden de wervingsacties van vervoerders voor nieuwe reizigers.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Het beheer van de concessies verloopt goed. Echter de uitvoering laat te wensen over. Problemen met materieel en personeel leiden in de concessies tot onaanvaardbare uitval van diensten. Hierover zijn uw Staten per brief geïnformeerd PS24-000080

Actie 2

De gunning voor de aanbesteding is goed verlopen, de implementatie is voortvarend door de vervoerder opgepakt. Te kort voor de start werd duidelijk dat onvoldoende personeel over

kwam van de vorige vervoerder én dat de leverancier niet alle bussen op tijd kon leveren. Dit heeft in december tot problemen voor de reizigers geleid.

Actie 3

De voorbereiding is gestart, maar zonder een toezegging van het Rijk noch Provincie Gelderland om bij te dragen in de elektrificatie van deze routes. Daardoor is een jaar vertraging ontstaan in de aanbesteding en kan ook niet gegarandeerd worden dat de volgende concessie met elektrisch materieel gereden kan worden. Zie ook Statenbrief PS24-000082 inzake consultatie ontwerp Programma van Eisen Vechtdallijnen - ZHO

Actie 4

Vanwege de voortdurende operationele problemen bij de vervoerders is slechts een beperkt aantal wervingsacties uitgevoerd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaat 2023

Prestatie 4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein geeft voor 2023 per saldo een voordeel van € 5,7 miljoen ten opzichte van de begroting. Hiervan draagt € 5,1 miljoen bij aan het resultaat van de jaarrekening en € 0,6 miljoen heeft betrekking op de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Het voordeel van € 5,1 miljoen dat bijdraagt aan het jaarrekeningresultaat is een saldo van hogere lasten als gevolg van een actualisatie van indexeringen enerzijds (ca. € 1,4 miljoen nadeel) en hogere baten anderzijds (ca. € 6,5 miljoen voordeel). De hogere baten bestaan uit incidenteel hogere reizigersopbrengsten uit voorgaande jaren (ca. € 3,4 miljoen voordeel) en een incidentele nabetaling van indexatie in verband met de specifieke uitkering Decentraal Spoor (voordeel ca. € 3,1 miljoen voordeel). Voor de hogere structurele lasten als gevolg van indexering geldt dat deze niet gecompenseerd worden door structureel hogere reizigersopbrengsten. Wij brengen de gevolgen hiervan in beeld en informeren u hier over in de P&C cyclus.

Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO's)

Via PS 2020/0058230 is € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanpak van NABO's. Hiervan is € 2,0 miljoen gedekt uit KVO middelen en € 0,5 miljoen binnen de regulier mobiliteitsmiddelen (prestatie 4.2.3). In 2023 zijn de begrote KVO middelen van € 0,6 miljoen niet gerealiseerd. Dit betreft meerjarig verleende subsidies Als gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van meerjarig verleende subsidies moeten de lasten aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 620.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.2.3 van de begroting 2024.

Vloedbeltverbinding en (NABO) Het Vlier

Bij voorstel 'Vaststellen PIP Vloedbeltverbinding en investeringsvoorstel' is voorgesteld de gereserveerde middelen voor een subsidie voor de niet actief beveiligde overweg (NABO) Het Vlier als dekking in te brengen voor het project Vloedbeltverbinding.

Voor de NABO het Vlier in Borne is er nog steeds € 0,34 miljoen beschikbaar. Oorspronkelijk zou hier een wandelbuis worden gerealiseerd, maar met de komst van de Vloedbeltverbinding is dit niet meer nodig. De niet bestede middelen van € 0,34 miljoen vormen een onderdeel van het jaarrekeningresultaat 2023 en worden via dat resultaat toegevoegd aan de Algemene reserve. De aanpassing van de kapitaallasten, als gevolg van de voorgestelde verhoging van het investeringskrediet, vindt plaats via de P&C cyclus.

Haltevoorzieningen IJssel-Vecht en Twente ZHO

In de begroting 2023 is € 0,7 miljoen opgenomen voor aanpassingen aan de halte

infrastructuur IJssel-Vecht en Twente ZHO in verband met wijzigingen in de dienstregeling van de concessies. De halte aanpassingen zijn nog niet uitgevoerd als gevolg van onzekerheid over de lijnvoering . De halte aanpassingen zullen uitgevoerd worden in 2024 waarvoor subsidie kan worden verleend.

Resultaatbestemming Haltevoorzieningen (614K)

Voor dekking van doorlopende verplichtingen stellen wij voor middels resultaatbestemming € 0,614 miljoen beschikbaar te houden en toe te voegen aan de begroting 2024 op prestatie 4.2.3.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Ontwerp PvE kortlopende concessie Twente - ZHO
- Besluit Ontwerp PvE kortlopende concessie Twente - ZHO
- Statenbrief Publicatie aanbestedingsstukken OV concessie Twente - ZHO
- Statenbrief PS24-000082 inzake consultatie ontwerp Programma van Eisen Vechtdallijnen - ZHO

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

620

Resultaatbestemming

614

4.2.4 Verbeteren infrastructuur openbaar vervoer

Acties 2023

1. Wij zetten de onderzoeken naar verbetering van de lijn Zwolle-Twente-Münster in 2023 door. Samen met onze Duitse projectpartners kijken we naar de mogelijkheden om het spoor te verbeteren en de treindiensten verder te ontwikkelen. In dit proces werken we samen met de betrokken regio's, ProRail en het Rijk.
2. Wij werken samen met ProRail en de betreffende gemeenten aan de uitvoering van het programma 'niet actief beveiligde overwegen' (NABO). In 2022 zijn voor 9 openbare NABO's de werkzaamheden afgerond. De overige openbare NABO's bevinden zich in de planuitwerkings- en realisatiefase. Volgens planning zullen de werkzaamheden aan deze overwegen in 2023 uitgevoerd worden.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Wij zetten de onderzoeken naar verbetering van de lijn Zwolle-Twente-Münster in 2024 voort. Samen met onze Duitse en Nederlandse partners blijven we mogelijkheden zoeken om deze spoorlijn verder te ontwikkelen.

Actie 2

Ook in 2023 heeft ProRail diverse NABO-overwegen opgeheven, dit is gemarkeerd in een bestuurlijk moment begin 2024 in de gemeente Hof van Twente. In het tweede kwartaal van 2024 worden de laatste NABO's op het traject Deventer-Zwolle opgeven waarmee het programma is afgerond.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Aanpak niet actief beveiligde overwegen
- Besluit Aanpak niet actief beveiligde overwegen

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.2.6 Spoor Zwolle - Enschede

Acties 2023

1. Wij begeleiden de verdere uitvoering van de kwaliteitsverbeteringen van de treinverbinding Zwolle-Enschede (versnellen intercity en verbeteren perronveiligheid Heino en Raalte) waarvoor wij ProRail samen met het Rijk opdracht hebben gegeven.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Wij hebben in 2023 de plannen voor de kwaliteitsverbeteringen van de treinverbinding Zwolle-Enschede samen met ProRail en andere stakeholders verder uitgewerkt. In dit project worden onder andere wissels vervangen (met nieuwe wissels kan de punctualiteit op het baanvak verbeteren). Daarnaast passen we de bestaande eilandperrons op stations Heino en Raalte aan. Door deze perrons om te bouwen naar zijperrons, verbeteren we de veiligheid en het comfort van de reiziger. Naast afronding van plannen is ook een realisatieovereenkomst opgesteld tussen Overijssel en ProRail ten behoeve van de uitvoering. Deze overeenkomst is eind 2023 getekend. In 2024 zal de realisatie van voornoemd werk plaatsvinden.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bestedingen in lijn met de begroting.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenbrief investeringen in de spoorlijn Zwolle -Wierden (Blauwnet Zwolle-Enschede)
- Financiering fietstunnel bij station Raalte (besluit GS, inzicht via de openbare besluitenlijst)

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

4.3 Vaker op de fiets

Wij stimuleren het gebruik van de (elektrische) fiets op afstanden tot ongeveer vijftien kilometer als alternatief voor de auto en het openbaar vervoer. En ook als vervoermiddel van en naar stations of carpoolplaatsen (4.3.1). Een kwalitatief goed en veilig fietsnetwerk is belangrijk voor woon-werkverkeer, en daarmee ook voor de werkgelegenheid. (4.3.2.)

Prestaties

4.3.1 Stimuleren fietsgebruik

Acties 2023

1. Wij stimuleren het fietsgebruik door infrastructurele projecten te ontwikkelen en uit te voeren in samenhang met gedragsbeïnvloeding en techniek. De door uw Staten toegezegde financiële impuls maakt versnelling mogelijk. Dit doen wij samen met onze partners.
2. Wij maken afspraken met gemeenten en het Rijk over de nadere voorbereiding om tot realisatie over te gaan van de 10 vastgestelde regionale snelle fietsroutes en deeltrajecten van de F35.
3. Wij stimuleren goede fietsvoorzieningen bij regionale hubs en goede fietsroutes van/naar regionale hubs.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Aan de hand van de drie pijlers: infrastructuur, gedrag en techniek hebben wij in 2023 samen met gemeenten, Rijk, Fietsersbond, onderwijsinstellingen en Stichting 365 dagen fietsen uitvoering gegeven aan fietsstimulering in Overijssel. Enkele voorbeelden:

- Via de werkgeversaanpak trekken wij samen met de werkgevers in Overijssel op om de fiets in het woon-werkverkeer te stimuleren. Onder andere via doelgerichte acties en verstrekken van informatie via onze eigen website Overijsselonderweg en 365dagenfietsen.
- In Twente heeft de "fietsmakelaar" de gemeenten geholpen om gedragsinterventies te koppelen aan infrastructurele maatregelen.
- In 2023 zijn er fietsstimuleringsprojecten uitgevoerd op scholen gericht op gedragsbeïnvloeding en verkeersveiligheid. Leerlingen denken zelf actief mee over fietsstimulering en verkeersveiligheid in de omgeving rondom hun school.
- Voor de oudere fietser is het project Doortrappen in Overijssel doorontwikkeld om senioren te stimuleren te blijven fietsen.
- Overijssel was in 2023 lead partner in het Interreg project MegaBITS (Mobilizing Europe's Green Ambition through Bicycles and Intelligent Transport Systems) (fiets en slimme technieken). In Hengelo is het project 'Fietsketting' opgeleverd, waar fietsers als ze in groepen fietsen voorrang krijgen bij het verkeerslicht. Met het MegaBITS project lopen we wereldwijd voorop als het gaat om slimme toepassingen voor de fiets.

Actie 2

In 2023 zijn op onder andere de trajecten Meppel-Staphorst-Zwolle en de doorfietsroute Hanzetracé Deventer verbeteringen aangebracht. De gemeenten Enschede, Borne en Almelo hebben onderdelen van de F35 gerealiseerd en/of verbeterd.

Actie 3

Dit jaar is gewerkt aan de verdere concretisering van de visie op hubs. Er is met diverse partijen/partners binnen Overijssel gesproken over concrete plannen op locaties om tot de ontwikkeling van hubs te komen. Zie ook prestatie 4.1.1.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Financieel resultaat prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik

Op deze prestatie zijn de geraamde lasten van € 17,6 miljoen voor € 8,1 miljoen gerealiseerd en is € 9,5 miljoen niet tot besteding gekomen.

De onderbesteding wordt grotendeels veroorzaakt doordat de lastneming van subsidies met ingang van het boekjaar 2021 is gewijzigd. Meerjarig verleende subsidies moeten nu aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar. Wij stellen u de volgende resultaatbestemmingen voor.

Resultaatbestemming: Lastneming meerjarige verleende subsidies (5713K)

In het kader van deze prestatie zijn subsidies verstrekt waarvan de lasten voor € 4,3 miljoen pas in latere jaren worden verantwoord. Binnen prestatie 4.6.10 zijn voor bereikbaarheidsmaatregelen subsidies verstrekt voor € 1,4 miljoen waarvoor de lasten ook pas in latere jaren worden verantwoord. Wij stellen u voor om deze bedragen toe te voegen aan de Reserve verstrekte subsidies. Die toevoeging wordt verwerkt bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen.

PS-begrotingswijziging

Verder stellen wij u voor om dit bedrag van € 5,7 miljoen vanuit de Reserve verstrekte subsidies toe te voegen aan de jaarschijven 2024 (€ 2,9 miljoen) , 2025 (€ 0,5 miljoen) en 2026 (€ 2,3 miljoen) van de begroting 2024 voor prestatie 4.3.1

Subsidievaststellingen uit eerdere jaren (5K)

In 2023 is vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidievaststellingen uit eerdere jaren (€ 5.000). Zoals bij het Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400 is opgenomen stellen wij u voor middels resultaatbestemming de vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidievaststellingen uit eerdere jaren van meerjarig beschikbaar te houden voor toekomstige uitvoeringsprogramma's Mobiliteit en (€ 5.000) toe te voegen aan de reserve mobiliteitsprogramma's verkeer en vervoer. Deze wijziging wordt verwerkt bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Bij de prestaties 4.5.1 en 4.5.2 wordt voorgesteld om vanuit de daar vrijvallende middelen als gevolg van lagere subsidievaststellingen € 0,1 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2025 van de begroting 2024 voor deze prestatie (4.3.1)

Reserve verstrekte subsidies voor dekking van de lasten van meerjarig verleende subsidies (1896K)

Als gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van subsidies en voor zover de verleende subsidies gedekt zijn uit de Reserve verstrekte subsidies stellen wij u voor de gereserveerde middelen door te schuiven en in de jaren 2024, 2025 en 2026 de lasten van prestatie 4.1.3 te verhogen met respectievelijk € 1,1, € 0,6 en € 0,2 miljoen.

Uitvoering Koers Fiets (UKVO)

Op deze prestatie is € 5,5 miljoen als incidenteel budget beschikbaar gesteld voor uitvoering van het koersdocument Fiets. Hiervan is in 2023 € 2,2 miljoen gerealiseerd en is er een onderbesteding van € 3,3 miljoen. Voor het hele bedrag geldt dat dit wordt gedekt uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Voor de beschikbaar gestelde middelen geldt als einddatum voor de beschikbaarheid van het budget ultimo 2023.

Als gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van subsidies en voor zover

de verleende subsidies gedekt zijn uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel stellen wij u voor de gereserveerde middelen door te schuiven naar 2024, 2025 en 2026 en toe te voegen aan prestatie 4.1.3 en de einddatum van het budget te verlengen naar 2026. Wij stellen u voor van het niet gerealiseerde bedrag € 3,1 miljoen beschikbaar te houden voor dekking van de aangegane verplichtingen voor de uitvoering van Koers Fiets en deze door te schuiven naar 2024, 2025 en 2026 voor respectievelijk € 1,3 miljoen, € 1,2 miljoen en € 0,6 miljoen en de einddatum van het budget te verlengen naar 2026.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investerings Fiets
- Besluit Investeringsvoorstel Fiets
- Atlas van Overijssel (Kernnet Fiets Overijssel)
- Statenbrief reactie onderzoek Rekenkamer Oost naar inzet op stimuleren fietsgebruik

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

5243

Resultaatbestemming

140

4.3.2 Goed en veilig fietsnetwerk

Acties 2023

1. Wij (mede) financieren gemeentelijke en provinciale fietsinfrastructuur om te komen tot een kwalitatief goed en veilig fietsnetwerk.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

We investeren gezamenlijk met gemeenten in snelle fietsroutes en de F35, zie 4.3.1 actie 2. Daarnaast investeren we ook gezamenlijk in de regionale en lokale routes. Dit doen we samen met onze partners via het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UVP). Uw Staten zijn hierover begin maart per brief geïnformeerd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

4.4 Robuuste, slimme en duurzame logistiek

Met onze partners (4.4.1) werken we aan efficiënt (4.4.2) en schoon (4.4.3) goederenvervoer. Dat vergroot de bereikbaarheid, de werkgelegenheid en de toegevoegde waarde van de logistieke sector. We zorgen voor een optimale bereikbaarheid van de logistieke hotspots in Overijssel zodat ze goed kunnen opereren op de Europese corridors (4.4.4).

Prestaties

4.4.1 Port of Logistics Overijssel (POLO)

Acties 2023

1. Wij geven onder regie van Port of Logistics Overijssel (POLO), samen met de logistieke stakeholders, uitvoering aan de gezamenlijke opgaven voor goederenvervoer en logistiek.
2. Wij ondersteunen de POLO (secretariaat, aanjager kernteam en werktafels) en de logistieke netwerkorganisaties bij cluster- en netwerkactiviteiten.
3. Wij geven via de thema's ruimte en bereikbaarheid, onderwijs en arbeidsmarkt, profilering en acquisitie en innovatie uitvoering aan de gezamenlijke opgaven.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

We hebben actief uitvoering gegeven aan het Meerjarenprogramma Goederenvervoer en Logistiek. De urgentie van samenwerking wordt door ondernemers, onderwijs en overheid blijvend benadrukt. Door de oorlog in Oekraïne, de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie wordt dit alleen maar versterkt. In 2023 zijn we daarom gestart met de herijking van onze gezamenlijke visie en werkplan.

Actie 2

In 2023 hebben we gewerkt aan een verbeterde propositie en hebben daarvoor onze naam en presentatiemiddelen gewijzigd. Vanaf 2023 werken we samen verder onder de naam Logistics Overijssel. Onder deze nieuwe naam hebben we in 2023 deelgenomen aan de logistieke beurs in Munchen, hebben we een handelsmissie georganiseerd naar de Baltische Staten, hebben we deelgenomen aan diverse events en hebben we diverse bijeenkomsten georganiseerd.

Actie 3

Via ontwikkelde programma's geven we samen met onze stakeholders uitvoering aan onze ambitie. Dit doen we voor vrachtwagenparkeren, binnenvaart, aanpak laadinfrastructuur GO-RAL en Zero Emissie Stadslogistiek (ZES). Via de subsidieregelingen voor stimulering van efficiënte en duurzame logistiek worden goede initiatieven ondersteund. Met Oost NL en onze partners nemen we actief deel aan beurzen en congressen. Ook werken we actief samen met (inter)nationale stakeholders om de netwerksamenwerking op de North Sea Baltic corridor te versterken.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Binnen beleidsdoel 4.4 is op prestatie 4.4.1 Port of Logistics Overijssel (POLO) van de geraamde lasten van € 0,7 miljoen ruim € 0,5 miljoen besteed in 2023. € 0,13 miljoen is niet tot besteding gekomen hetgeen voornamelijk veroorzaakt wordt doordat er minder aanvragen zijn geweest voor de beschikbare subsidiegelden.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investerings Goederenvervoer en Logistiek
- Besluit Investerings Goederenvervoer en Logistiek

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.4.2 Slimme logistiek (Smart Logistics)

Acties 2023

1. Wij bedenken met partners maatwerkoplossingen voor logistieke vragen, onder meer stadslogistiek (koppeling met het Klimaatakkoord), afvallogistiek, zorglogistiek en bouwlogistiek.
2. Wij realiseren slimme infrastructuur en corridors door het uitvoeren van projecten als Talking Traffic en Blauwe Golf, het slim ontsluiten en toepassen van data en door innovatieve projecten aan te jagen (zoals autonoom rijden).

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Via onder andere de inzet van onze logistiek makelaar adviseren wij over nieuwe logistieke concepten voor Zero Emissie Stadslogistiek (ZES) en bespreken we dit in een klankbordgroep met stakeholders en de betrokken gemeenten. We realiseren nieuwe joint corridors (een bundeling van spoor-, weg- en/of waterinfrastructuur) en hebben modal shift van weg naar water gerealiseerd.

Actie 2

Samen met de havenbedrijven verkennen we de mogelijkheden van doorontwikkeling van digitalisering in de binnenvaart. In Almelo zijn we gestart met het project Connecting Transport Corridors om de logistieke sector prioriteit te verlenen bij iVRI's (slimme verkeerslichten).

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investerings Goederenvervoer en Logistiek
- Besluit Investerings Goederenvervoer en Logistiek

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.4.3 Verduurzaming goederenvervoer

Acties 2023

1. Wij versterken via de Green Deal Binnenvaart de positie van de binnenvaart, door een actief verandering van vervoerswijze beleid (modal shift) te voeren van weg naar water en de vergroening aan te jagen van de binnenvaartvloot.
2. Wij organiseren mede de regiotafel binnenvaart Oost Nederland en geven uitvoering aan de gezamenlijke uitvoeringsagenda.
3. Wij geven samen met onze partners uitvoering aan de landsdelige aanpak Zero Emissie Stadslogistiek Oost-Nederland.
4. Samen met onze partners werken we aan beleidsontwikkeling voor het verduurzamen van het vervoeren van goederen en geven we hier uitvoering aan via projecten als Clean Energy Hubs, Gelderland-Overijssel Regionale Aanpak Laadinfrastructuur en Smart Energy Hubs.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Samen met de Topsector Logistiek hebben we in het kader van ons Off Road programma bijeenkomsten georganiseerd met de inzet om modal shift te organiseren van weg naar water en spoor (joint corridors). Ook hebben we samen met de gemeente Zwolle en Coalition of the Willing (ondernemers) vervolgstappen gezet voor een railterminal in de regio Zwolle.

Actie 2

Overijssel is, samen met Gelderland en Rijkswaterstaat mede initiator voor de regiotafel binnenvaart Oost-Nederland. Mede vanuit de regiotafel binnenvaart zijn er nieuwe initiatieven opgepakt zoals de bijeenkomst joint corridor bouwlogistiek Twente, bijeenkomst verduurzaming binnenvaart, en digital Twinning Twentekanalen.

Actie 3

Mede via de inzet van onze logistiek makelaar ondersteunen we de drie Zero Emissie (ZE) gemeenten (Zwolle, Deventer en Enschede) bij de invoering van ZE zones. Ook hebben we de contouren bepaald voor de regionale aanpak op dit thema, waarin we ook handreikingen geven aan de andere Overijsselse gemeenten om hun (stads)logistiek verder te verduurzamen.

Actie 4

Vanuit onze gezamenlijke aanpak met Gelderland op Regionale Aanpak Laadinfrastructuur (GO RAL) hebben we plankaarten voor bedrijventerreinen opgesteld. Daarbij leggen we de verbinding met de ontwikkeling van Smart en Clean Energy Hubs. Tevens dragen wij bij aan marktinitiatieven. Ook doen we mee met de landelijke aanpak voor de realisatie van Clean Energy Hubs.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Investerings Goederenvervoer en Logistiek
- Besluit Investerings Goederenvervoer en Logistiek
- Nationale Agenda Laadinfrastructuur (website)

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.4.4 Robuust goederenvervoer netwerk

Acties 2023

1. Wij voeren een actieve lobby in Europa voor het realiseren van een innovatieve en duurzame logistieke corridor en voor het versterken van de netwerksamenwerking op de North Sea Baltic Corridor.
2. Wij creëren een robuust vaarwegennet, onder meer door onze betrokkenheid bij het verruimen van de Twentekanalen en project sluis Kornwerderzand, maar ook via onze rol bij de droogteproblematiek en de bevaarbaarheid van de vaarwegen.
3. Wij geven samen met onze partners uitvoering aan het Meerjarenprogramma vrachtwagenparkeren Overijssel.
4. Wij behartigen de belangen van Overijssel op het dossier Vrachtwagenheffing.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Samen met EU partners gelegen aan de North Sea Baltic corridor hebben we gezamenlijk een actieve lobby gevoerd voor het versterken van de netwerksamenwerking. Hiervoor hebben we o.a. diverse gesprekken gevoerd met EU partners zoals de regio Berlijn-Brandenburg en de regio Helsinki.

Actie 2

Naar aanleiding van de droogte in 2022 hebben we voor de Twentekanalen/IJssel een factsheet bevaarbaarheid opgesteld, zijn we gestart met het project Digital Twinning en hebben we lobby gevoerd voor Twentekanalen en Kornwerderzandsluis.

Actie 3

Vanuit onze gezamenlijke inzet voor realisatie van truckparkings hebben we stappen gezet bij de doorontwikkeling van Truckparking Deventer, in Zwolle nabij Scania en Frans op de Bult in Twente. Denk hierbij aan realiseren van aanvullende veiligheidsmaatregelen en de upgrade van het aantal parkeerplaatsen.

Actie 4

We hebben onder andere via het IPO (Interprovinciaal Overleg) actief lobby gevoerd om de belangen van Overijssel te behartigen op onderwerpen als routing provinciaal wegennet, de effecten van invoering van Vrachtwagenheffing en monitoring. Dit hebben wij in afstemming gedaan met de provinciaal wegbeheerders.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Binnen beleidsdoel 4 is op prestatie 4.4.4. Robuust goederenvervoer netwerk op de geraamde lasten van € 0,6 miljoen ruim € 0,5 miljoen besteed in 2023

Statenvoorstellen en -besluiten

- Visie vrachtwagenparkeren Overijssel
- Statenvoorstel Investeringsvoorstel Project Verruiming sluiscomplex Kornwerderzand

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

4.5 Iedereen elke dag veilig thuis

Verkeersveiligheid is essentieel voor het welzijn in Overijssel. Op basis van het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 dragen wij bij aan de ambitie '0 verkeersslachtoffers'. Dat doen we door gedragsbeïnvloeding (4.5.2) en door het veiliger maken van het wegennetwerk (4.5.1).

Prestaties

4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid

Acties 2023

1. Wij (mede) financieren gemeentelijke en provinciale infrastructurele projecten om de verkeersveiligheid te verbeteren. We dragen op deze wijze bij aan de uitvoering van het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030, gezamenlijk met het Rijk.
2. We werken samen met de gemeenten aan Uitvoeringsprogramma's Verkeersveiligheid gebaseerd op het risico gestuurd werken. Hierin worden de belangrijkste risicothema's benoemd.
3. Wij behartigen de regionale belangen bij de uitwerkingen van het Rijk voor het verkeersveiliger maken van de Rijksweg N36.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

In 2023 hebben we, in afstemming met de wegbeheerders in Overijssel, infrastructurele projecten gesubsidieerd gericht op het verbeteren van de verkeersveiligheid. Enkele Overijsselse gemeenten hebben als aanvulling op de provinciale subsidie (Ubs5.1) ook maatregelen kunnen uitvoeren op basis van een aanvraag op de cofinancieringsregeling van de Investeringsimpuls Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV). Bij deze verkeersveiligheidsmaatregelen gaat het onder meer om het aanpassen van kruispunten, veilig inrichten van schoolomgevingen en verbreden van fietspaden. Overijssel heeft via de impulsregeling SPV verkeersmaatregelen uitgevoerd op de N760.

Actie 2

Gezamenlijk met de verkeersveiligheidspartners hebben we in 2023 gewerkt aan de risico gestuurde (data gedreven) aanpak zoals het doorontwikkelen van een SPV viewer (dashboard voor verkeersveiligheidsdata). Doel van de doorontwikkeling is te komen tot een gebruiksvriendelijk, actueel en zo compleet mogelijk dashboard, bedoeld ter ondersteuning aan het risicogestuurd werken om zo nog beter te prioriteren op welke locaties welke verkeersveiligheidsmaatregelen uitgevoerd kunnen worden.

Actie 3

Gezamenlijk met Rijkswaterstaat Oost-Nederland, gemeenten en politie Oost-Nederland is de pilot gedragsaanpak voor de N36 afgerond. De campagne richtte zich op afstand houden, alertheid en acceptatie. We hebben het ministerie van IenW gewezen op het belang van het realiseren van een vervolg op de pilot gedragsaanpak N36. Samen met de aanliggende

gemeenten hebben wij geparticipeerd in het opstellen van het Plan van Aanpak voor de realisatie van een fysieke rijbaanscheiding op de N36. Dit heeft er mede toe geleid dat de minister van I&W heeft besloten meekoppelkansen als het ongelijkvloers maken van vijf bestaande gelijkvloerse kruisingen mee te nemen in de verdere uitwerking. Ze worden echter pas aan de scope van het project toegevoegd als aanvullende financiering is gevonden, inclusief cofinanciering vanuit de regio.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Financieel resultaat prestatie 4.5.1

Op deze prestatie zijn de geraamde lasten van € 6,0 miljoen voor € 4,2 miljoen besteed en is ruim € 1,8 miljoen niet tot besteding gekomen. Aan baten is € 255.000 gerealiseerd. Dit betreft Rijksbijdragen voor stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen.

De onderbesteding op de lasten kan als volgt worden verklaard:

Aan subsidies voor verkeersveiligheidsmaatregelen is in 2023 minder besteed door minder aanvragen. Verder is er minder een beroep gedaan op het budget voor het treffen van kleine verkeersmaatregelen. In 2023 zijn er minder verkeersveiligheidsprojecten uitgevoerd in het kader van de rijksbijdrage regeling 'Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen' als gevolg waarvan de 50% provinciale cofinanciering lager is geweest (€ 114.000).

Resultaatbestemming verkeersveiligheidsmaatregelen (269K)

Van de onderbesteding wordt € 0,3 miljoen veroorzaakt doordat de lastneming van subsidies met ingang van het boekjaar 2021 is gewijzigd. Meerjarig verleende subsidies moeten nu aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar.

Wij stellen u voor middels resultaatbestemming € 0,3 miljoen toe te voegen aan de Reserve verstrekte subsidies. Deze resultaatbestemming wordt verwerkt bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen.

PS-wijziging verkeersveiligheidsmaatregelen

Vervolgens stellen wij u voor om vanuit de Reserve verstrekte subsidies de begrote lasten voor prestatie 4.5.1 in 2024 te verhogen met € 0,3 miljoen.

Resultaatbestemming vrijval voorgaande jaren (187K)

Zoals bij het Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400 is opgenomen stellen wij u voor middels resultaatbestemming de vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidievestigingen uit eerdere jaren van meerjarig beschikbaar te houden voor toekomstige uitvoeringsprogramma's Mobiliteit en € 0,187 miljoen door te schuiven naar volgende jaren, waarvan € 37.000 naar jaarschijf 2025 op prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik en € 150.000 te storten in de reserve mobiliteitsprojecten. Deze resultaatbestemming wordt verwerkt bij prestatie 4.3.1 (€ 37.000) en het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen (€ 0,15 miljoen).

Resultaatbestemming Haalbaarheidsonderzoeken Strategisch Plan

Verkeersveiligheid (SPV) (570K)

In de begroting 2023 is incidenteel € 0,6 miljoen beschikbaar gesteld voor haalbaarheidsonderzoeken in het kader van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV). Van dit bedrag is € 30.000 gerealiseerd. Zoals bij monitor 2 2023 is aangekondigd stellen wij u voor de niet bestede middelen via resultaatbestemming beschikbaar te houden en op te nemen in de begroting 2024. Uitvoering van de onderzoeken heeft vertraging opgelopen en wordt voorzien in 2024 met een doorloop en afronding in 2025.

Wij stellen u voor € 0,57 miljoen te bestemmen voor Haalbaarheidsonderzoeken en € 0,43 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2024 en € 0,14 miljoen aan de jaarschijf 2025 van prestatie 4.5.1.

Cofinanciering verkeersveiligheidsprojecten, Looptijdeinde verlengen

Voor de uitvoering van verkeersveiligheidsprojecten ontvangen wij rijksbijdragen onder de voorwaarde van 50% cofinanciering door de Provincie. De rijksregeling heeft een looptijd tot en met 31-12-2025. De dekking van deze cofinanciering komt uit gereserveerde middelen in de reserve kwaliteit van Overijssel. Voor de cofinanciering van projecten in de periode tot met 2025 is nog € 1,1 miljoen nodig om de rijksbijdrage te kunnen ontvangen. Wij stellen u voor dit bedrag beschikbaar te houden voor de cofinanciering en de looptijd van het budget te bepalen op 31-12-2025.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

269

Resultaatbestemming

570

4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid

Acties 2023

1. Wij werken aan het gezamenlijk opgestelde Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid Overijssel 2022-2024 voor de regionale samenwerking. Dit is opgesteld volgens de risico gestuurde aanpak. We geven daarmee uitvoering aan het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030.
2. Wij voeren het Werkplan Verkeersveiligheid en Gedragsbeïnvloeding 2023 voor Overijssel uit. Dit werkplan is gebaseerd op de belangrijkste risicothema's in het verkeer.
3. Wij verlenen subsidiebijdragen aan gemeentelijke projecten en programma's op het gebied van gedragsbeïnvloeding.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Gezamenlijk met de gemeenten en verkeersveiligheidspartners werken we aan het plan van aanpak voor regionale samenwerking zoals het beter borgen van de gedragsaanpak via trainingen over gedragsbeïnvloeding. Maar ook het doorontwikkelen van de SPV viewer (zie ook prestatie 4.5.1). Dit is een dashboard met informatie voor het risico gestuurd werken en een data gedreven aanpak. Om meer inzicht te krijgen in de risicothema's zijn er kennissessies voor partners georganiseerd.

Actie 2

Voor de verschillende doelgroepen in het verkeer zijn er projecten, interventies en campagnes uitgevoerd. Deze zijn gericht op het beïnvloeden van het gedrag van de verkeersdeelnemers. De prioritaire risicodoelgroep in het werkplan is 'fietsers'.

Actie 3

De gesubsidieerde, gemeentelijke projecten en programma's zijn onder meer verkeerseducatieprojecten voor kinderen, jongeren en ouderen en interventies op straat van verkeersveiligheids campagnes zoals afleiding in het verkeer, rijden onder invloed en fietsverlichting.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Financieel resultaat prestatie 4.5.2

Van de geraamde lasten van circa € 4,8 miljoen is € 4,4 miljoen besteed in 2023. Aan niet geraamde baten is € 0,7 miljoen gerealiseerd. Dit betreft terug een ontvangen bijdrage van de provincie Gelderland in de kosten van een uitgevoerde gedragscampagne met betrekking tot verkeersveiligheid.

De belangrijkste verklaringen van de onderbesteding van per saldo € 1,0 miljoen betreffen:

Realisatie verkeersveiligheidsmaatregelen (421K)

Van de onderbesteding wordt € 0,4 miljoen veroorzaakt doordat de lastneming van subsidies met ingang van het boekjaar 2021 is gewijzigd. Meerjarig verleende subsidies moeten nu aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar.

Wij stellen u voor € 0,4 miljoen te onttrekken aan de reserve verstrekte subsidies en de lasten van prestatie 4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid in 2024 met € 371.000 en in 2025 met € 50.000 te verhogen.

Resultaatbestemming vrijval voorgaande jaren

Zoals bij het Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400 is opgenomen stellen wij u voor middels resultaatbestemming de vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidievaststellingen uit eerdere jaren van meerjarig beschikbaar te houden voor toekomstige uitvoeringsprogramma's Mobiliteit en € 0,6 miljoen door te schuiven naar volgende jaren, waarvan € 0,1 miljoen naar jaarschijf 2025 op prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik en € 0,5 miljoen te storten in de Reserve mobiliteitsprojecten verkeer en vervoer. Deze resultaatbestemming wordt verwerkt bij prestatie 4.3.1 (€ 0,1 miljoen) en het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen (€ 0,5 miljoen).

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel wijziging samenwerking Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Oost-Nederland

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

371

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

4.6 Goede bereikbaarheid voor wegverkeer

Goede en veilige bereikbaarheid voor het autoverkeer van en naar stedelijke netwerken en streekcentra is van groot belang voor onze economie. Vanuit de Integrale Netwerkvisie Overijssel (INO) werken we onze wegenvisie met de andere wegbeheerders uit in een actieprogramma wegen (4.6.1 t/m 4.6.10).

Prestaties

4.6.1 A1

Acties 2023

1. Wij werken samen met de gemeenten langs de A1 de gebiedsplannen verder uit en begeleiden de uitvoering ervan (zoals bijvoorbeeld fietspassages Schipbeek en de uitkijktoren Rijssense berg).

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 hebben we verder vorm gegeven aan de uitwerking van de gebiedsplannen waaronder fietspassages langs de Schipbeek en de uitkijktoren op de Rijssense berg.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Vrijval Algemene Financieringsreserve vanwege aflossing Rijk lening capaciteitsuitbreiding A-1

De provincie Overijssel heeft in 2013 een Bestuursovereenkomst met het Rijk gesloten om de capaciteitsuitbreiding van de A1 te financieren en geld beschikbaar te stellen voor versnelde uitvoering. Naast een bijdrage in de kosten is een lening verstrekt van € 28,4 miljoen. In de Bestuursovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de landschappelijke inpassing die buiten de scope van de A1 valt. De kosten daarvan zijn voor rekening van de Provincie. Hiervoor is een bijdrage verstrekt van € 10,8 miljoen voor aanvullende maatregelen voor een duurzame en ruimtelijke inpassing van de A1. In de bestuursovereenkomst is afgesproken dat deze bijdrage niet wordt uitbetaald aan het Rijk, maar dat deze in 2024 wordt verrekend met de aflossing van de beschikbaar gestelde voorfinanciering van € 28,4 miljoen. Het Rijk heeft te kennen gegeven de lening in 2023 te willen terugbetalen (in plaats van 2024) waarbij dan een verrekening plaatsvindt met de kosten van de aanvullende maatregelen. We hebben de afrekening eind 2023 ontvangen. Daarmee valt de lening en de bijbehorende voorziening nu vrij in de jaarrekening 2023. Ook kunnen de begrote mutaties in 2024 vervallen.

Het saldo van de lening en de voorziening is gefinancierd vanuit de Algemene Financieringsreserve. Het gaat om afgerond € 20 miljoen. De begroting 2024 voorziet hierin.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenbrief Stand van zaken A1 en gebiedsplannen A1-zone

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.6.10 Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid

Acties 2023

1. Wij (mede-) financieren gemeentelijke en provinciale projecten ter verbetering van de bereikbaarheid

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 hebben wij aan diverse mobiliteitsprojecten van gemeenten/provincie bijgedragen ter verbetering van het verkeer- en vervoernetwerk in Overijssel. De maatregelen richten zich onder meer op het veiliger inrichten van wegen, fietspaden en kruispunten op locaties waar relatief veel ongevallen gebeuren. In het kader van de bereikbaarheid en de doorstroming zijn onder meer bijdragen verleend voor intelligente verkeersregelinstanties (iVRi) (zie ook prestaties 4.1.2 en 4.5.1).

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Financieel resultaat prestatie 4.6.10 Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid

Op deze prestatie zijn de geraamde lasten van € 2,6 miljoen voor € 0,9 miljoen gerealiseerd en is € 1,7 miljoen niet tot besteding gekomen.

De onderbesteding wordt grotendeels veroorzaakt doordat de lastneming van subsidies met ingang van het boekjaar 2021 is gewijzigd. Meerjarig verleende subsidies moeten nu aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar. De verleende subsidies hebben betrekking op infrastructurele fietsprojecten die voor het UVP 2023 waren aangemeld. Doordat een gehonoreerde subsidie aan het einde van het jaar werd ingetrokken zijn de middelen conform het UVP 2023 ingezet voor een tweetal fietsprojecten

Lastneming meerjarige verleende subsidies (1452K)

Zoals bij prestatie 4.3.1 al gemeld stellen wij u voor middels resultaatbestemming € 1,4 miljoen toe te voegen aan de reserve versterkte subsidies. Deze resultaatbestemming wordt verwerkt bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen. Vanuit de reserve worden vervolgens de lasten van prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik voor de jaren 2024, 2025 en 2026 in totaal met € 1,4 miljoen verhoogd. Die begrotingswijziging wordt verwerkt bij prestatie 4.3.1.

Reserve Mobiliteit, dekking van de lasten van meerjarig verleende subsidies (300K)

Als gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van subsidies en voor zover de verleende subsidies gedekt zijn uit de Reserve mobiliteitsprojecten verkeer en vervoer stellen wij u voor de gereserveerde middelen door te schuiven naar 2024 en € 0,3 miljoen toe te voegen aan prestatie 4.6.10.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

300

Resultaatbestemming

4.6.12 Vloedbeltverbinding

Acties 2023

Wij ronden de ruimtelijke procedure af (Provinciaal InpassingsPlan) voor de aanleg van de Vloebeltverbinding, waartoe de Staten in december 2021 hebben besloten. Dit doen we samen met de gemeente Borne en Almelo. Wij starten met de minnelijke verwerving van gronden en de voorbereiding van de realisatie.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Het Provinciale Inpassingsplan (PIP) is gereed en wordt in het eerste kwartaal van 2024 aan uw Staten ter vaststelling voorgelegd. De minnelijke verwerving van gronden is in volle gang en wij zijn gestart met de voorbereiding van de realisatie.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Investeringskrediet

De financiële toelichting op het investeringskrediet is opgenomen in de paragraaf investeringen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- SV en IV Start ruimtelijke procedure aanleg Vloedbeltverbinding middels Provinciaal Inpassingsplan
- Besluit en Investeringsvoorstel start ruimtelijke procedure aanleg Vloedbeltverbinding middels Provinciaal Inpassingsplan
- Webpagina Vloedbeltverbinding

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.6.2 A28

Acties 2023

1. Het in 2022 uitgevoerde gebiedsgericht MIRT onderzoek 'Bereikbaarheid Zwolle en omgeving' en de opgestelde Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle zetten in op een Regionale Mobiliteitsstrategie om de bereikbaarheid van de regio op peil te houden en de verstedelijkingsopgave te faciliteren. Wij participeren in het hiertoe opgestelde meerjarenprogramma en bewaken de voortgang van de gemaakte afspraken in het BO-MIRT 2022.
2. Wij zetten de gezamenlijke werkgeversaanpak langs de A28 van de provincies Drenthe, Gelderland en Overijssel voort. Rijkswaterstaat gaat verder met de voorbereiding van de uitvoering van inframaatregelen op de A28.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Wij hebben een programmamanager beschikbaar gesteld die inzet op de mobiliteitstransitie Regio Zwolle als onderdeel van de Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle. Regio Zwolle heeft gewerkt aan de uitwerking van het maatregelpakket voor het stedelijk netwerk Zwolle uit het BO MIRT 2022. Daarnaast hebben zij nadere afspraken gemaakt over de regionale cofinanciering om de subsidieaanvraag bij het Rijk te kunnen indienen.

Actie 2

De werkgeversaanpak van de drie provincies is in 2023 voortgezet. Rijkswaterstaat heeft eind 2023 een projectteam ingericht mede met behulp van inzet provincie Drenthe,

waardoor de eerdere stagnatie in de voortgang in de planuitwerking van de infrastructuurmaatregelen is opgelost. Geprobeerd wordt deze planning nog te versnellen door de maatregelen te combineren met gepland onderhoud aan de A28 de komende jaren.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

- Informatiebrief over Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle /MIRT Onderzoek Bereikbaarheid Zwolle e.o.

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.6.3 N35 – Lopende projecten

Acties 2023

1. Project opwaardering Nijverdal-Wierden
Wij bewaken het proces richting een onherroepelijk Tracébesluit door Minister I&W en de voorbereiding van de realisatie van een autoweg met gescheiden rijbanen; 2x2 rijstroken met een maximum snelheid van 100 km/uur met ongelijkvloerse kruisingen.
2. Project Meer Veilig 3 Wijthmen-Nijverdal
Wij bewaken de voorbereiding van de realisatie van de maatregelen voor de verbetering van de verkeersveiligheid waaronder een circulair viaduct bij Haarle en een pakket aan maatregelen bij Marienheem en twee bajonetten bij Heino.
3. Project knooppunt Raalte
Wij ronden de planstudie Knooppunt Raalte af en bereiden de realisatiefase voor.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Voor de ombouw naar 2x2 is dit wegvak opgenomen in prioritaire stikstofprojecten uit de MIRT brief van de minister van IenW najaar 2022. Rijkswaterstaat is nog in afwachting van de VIA15 uitspraak van de Raad van State (verwacht 1e kwartaal 2024). Na de uitspraak zal het project, naar alle waarschijnlijkheid, weer worden opgepakt.

Actie 2

We zijn bezig met de voorbereiding van de realisatie van de bajonetaansluitingen bij Heino, de kleine maatregelen in Mariënheem en het circulaire viaduct bij de Stationsweg in Haarle.

Actie 3

Het project Knooppunt Raalte lag sinds eind 2022 stil vanwege ontoereikend budget. Eind 2023 hebben Rijk en regio toegezegd om aanvullende dekking beschikbaar te stellen en zijn de werkzaamheden weer opgestart. Er wordt in samenspraak met de partners een plan van aanpak opgesteld voor de verdere aanpak van het project. Gelijktijdig wordt het projectteam weer op sterkte gebracht. Voor de definitieve dekking wordt in 2024 een financieringsvoorstel aan u voorgelegd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Actie 3

Het budget van prestatie 4.6.3 is gerelateerd aan actie 3 , knooppunt Raalte.

Voor dit project is een exploitatiebudget beschikbaar en een investeringskrediet.

Exploitatie

Het exploitatiebudget van de prestatie heeft volledig betrekking op het project N35 knooppunt Bos. Als gevolg van de projectontwikkelingen is in 2023 ruim € 0,3 miljoen minder uitgegeven dan begroot. De resterende middelen schuiven wij door naar 2024.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,343 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.6.3 van de begroting 2024.

Investeringskrediet

De financiële toelichting op het investeringskrediet is opgenomen in de paragraaf investeringen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- N35 Wijthmen - Nijverdal nieuwsbrief 2021-09
- Motie van Moorsel N35 fietstunnel Haarle 2020/1105434
- Statenvoorstel Provinciale bijdrage aan de opwaardering van de N35 Zwolle-Twente, 25e wijziging van de Kerntakenbegroting 2013 [PS/2013/793]
- Investeringsvoorstel N35 Nijverdal - Wierden [PS/2014/439]
- Statenvoorstel Investeringsvoorstel Knooppunt Raalte
- Principebesluit Gedeputeerde Staten stikstof ruimte N35 Nijverdal - Wierden

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

343

Resultaatbestemming

4.6.4 N35 – Marsroute

Acties 2023

We begeleiden de MIRT Verkenning N35 Wijthmen-Nijverdal, die naar verwachting medio 2024 gereed is.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

De Verkenning heeft vertraging opgelopen, omdat het Rijk in het kader 'Van Aanleg naar Instandhouding' de financiële middelen (€ 100 miljoen) heeft teruggetrokken. De Tweede Kamer heeft bij de begrotingsbehandeling 2024 het amendement aangenomen waardoor de middelen weer aan het project zijn toegevoegd (zie ook de inleiding). De verkenning gaat verder en zal naar verwachting 2025 zijn afgerond.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel cofinanciering N35 MIRT afspraak Wijthmen – Raalte, Mariënheem en kruispunten
- Besluit Statenvoorstel cofinanciering N35 MIRT afspraak Wijthmen - Raalte, Mariënheem en kruispunten
- Toezegging Statenvoorstel cofinanciering N35 MIRT afspraak Wijthmen - Raalte, Mariënheem
- Verdiepend onderzoek N35 - informatiebrief

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.6.5 N50

Acties 2023

1. Voor het wegvak Ramspol-Kampen heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld voor de aanleg van een fysieke rijbaanscheiding. Wij adviseren over het door Rijkswaterstaat in 2023 op te stellen Plan van Aanpak voor de benodigde maatregelen op de N50 en brengen hierbij mogelijke meekoppelkansen in.
2. Op het wegvak Kampen - Kampen-Zuid bewaken wij de voortgang van de realisatie van een tijdelijke rijbaanscheiding in 2023 en de nog uit te voeren stikstofberekeningen voor de permanente maatregelen op dit wegvak.
3. Voor de opwaardering van het wegvak Kampen-Zuid – Hattemberbroek bepalen wij samen met onze regionale partners de meest passende lobbystrategie.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Samen met de gemeente Kampen hebben wij geparticipeerd in het opstellen van het Plan van Aanpak voor de realisatie van een fysieke rijbaanscheiding op de N50. Dit heeft er mede toe geleid dat de minister van IenW heeft besloten om de aanleg van een filewaarschuwingssysteem op het traject Kampen-Ramspol als meekoppelkans nader uit te werken als kortetermijnmaatregel.

Actie 2

De tijdelijke rijbaanscheiding is in mei 2023 door Rijkswaterstaat gerealiseerd op het wegvak Kampen-Kampen Zuid. Dit wegvak blijft op de lijst van de minister van IenW van prioritaire projecten voor stikstofberekeningen.

Actie 3

Naar aanleiding van het onderzoek verkeersveiligheid N50 (in antwoord op de motie van Tweede Kamerlid Geurts) is het gezamenlijk eindbeeld van de regionale bestuurders en de minister van IenW om op termijn (wanneer weer stikstofruimte, capaciteit en middelen beschikbaar komen voor nieuwe investeringen) het tracé Hattemberbroek - Kampen-Zuid te verbreden naar 2x2. Op dit moment is geen ruimte in de begroting van het ministerie van

IenW, zeker nu andere infrastructuurprojecten in pauzestand staan. Waar we IenW wel op zijn blijven wijzen is het starten van een gedragsaanpak N50.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

- Perspectiefnota 2023 (extra 1,9 miljoen)

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.6.6 N307

Acties 2023

1. Wij werken onder regie van Flevoland verder aan de realisatie van de aanpassingen aan de N307. Onze infra-aanpassingen lopen mee in het maatregelenpakket waarbij ook de Roggebotsluis en de Roggebotkering worden verwijderd, vaarvoorzieningen worden getroffen en een nieuwe brug wordt gerealiseerd. De geplande datum voor het in gebruik nemen van de brug is 1 april 2023. Het verwijderen van het Roggebotsluiscomplex zal aansluitend plaatsvinden en uiterlijk Q4 2023 gereed zijn. Alle infra-aanpassingen komen in de loop van 2024 gereed.
2. Wij voeren het project uit in nauwe samenhang met het IJsseldelta Programma (zie ook prestatie 1.2.7 IJsseldelta Programma).

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

De Roggebotsluis en de Roggebotkering zijn verwijderd, vaarvoorzieningen getroffen en een nieuwe brug is gerealiseerd en in gebruik genomen. Het Roggebotsluiscomplex is aansluitend verwijderd. De resterende infra-aanpassingen, waaronder het fietspad, komen in de loop van 2024 gereed.

Actie 2

Het project wordt in nauwe samenhang met het IJsseldelta Programma uitgevoerd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

De financiële toelichting op de investeringen zijn opgenomen in de paragraaf investeringen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Investeringsvoorstel Ombouw provinciale weg N307 Roggebot-Kampen
- Plan in Hoofdlijnen en Reactienota N307 Roggebot - Kampen
- Plan in Hoofdlijnen, inclusief Reactienota N307 Ontsluiting Schansdijk

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.6.7 Vechtdalverbinding (N340/N377 en N48)

Acties 2023

1. Wij voeren de aanvullende werkzaamheden ten opzichte van het hoofdcontract uit op en rondom de N340/N48 en N377 (Verharding, isolatie De Pol, anti-grafiti en de Hoeveweg)
2. Wij ronden de uitvoering van de groencompensatie af.
3. Wij ronden de werkzaamheden af aan de spooronderdoorgang N340 (door ProRail).
4. Wij ronden het project Vechtdalverbinding financieel af.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1

Alle werkzaamheden zijn afgerond en uitgevoerd.

Actie 2

De groencompensatie is gereed en de nazorgfase gestart en overgedragen.

Actie 3

De fietsonderdoorgang onder het spoor is gereed en overgedragen aan Zwolle

Actie 4

Het project is gereed en wordt financieel nagenoeg afgesloten. In 2024 zijn nog de laatste kosten voor de financiële afhandeling en restpunten.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

In de paragraaf Investeringsbudget rapporteren wij over het investeringsbudget voor de Vechtdalverbinding. Wij stellen daar voor om het investeringsbudget met € 8,8 miljoen te verlagen. De vrijvallende middelen komen ten gunste van de Algemene reserve (€ 5,5 miljoen), de Algemene risicoreserve (€ 1,5 miljoen) en opnieuw de Reserve dekking kapitaallasten activa (€ 1,5 miljoen). Voor een klein deel worden de budgetten ook toegevoegd aan de begroting 2024. Bij prestatie 4.7.2 wordt voorgesteld om € 0,3 miljoen toe te voegen aan de Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur, ter dekking van de kosten voor de nazorg voor de groenaanleg.

Ook stellen wij bij prestatie 4.7.1 voor om een structureel budget van € 11.000 toe te voegen aan het budget voor die prestatie, ter dekking van de kosten van het jaarlijkse groenonderhoud.

Statenvoorstellen en -besluiten

Inpassingsplan Vechtdalverbinding [PS/2018/167]

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

4.6.9 Verkenning, planstudies en realisatie overige projecten

Acties 2023

1. Wij realiseren de rotonde De Meente Olst (N337).
2. Wij bereiden de realisatie van rondweg Weerselo (N343) voor.
3. Wij realiseren de aansluiting N315/N768 Danspaleis.
4. Wij bereiden de realisatie van fietsverbinding Enschede-Oldenzaal voor (zie ook prestatie 4.3.1).
5. Wij realiseren diverse faunavoorzieningen langs provinciale wegen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1 Rotonde De Meente (N337)

Als gevolg van vertraging in de vergunningverlening Wet Natuurbescherming (a.g.v. stikstofdepositie) ligt het project momenteel stil. We zijn op zoek naar een vorm waarin het project kan worden voortgezet en brengen daarbij in beeld welke mogelijke financiële consequenties dit heeft. Hierover wordt u separaat geïnformeerd.

Actie 2 Rondweg Weerselo (N343)

Een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) is op dit moment op basis van extern salderen vanuit onrechtmatigheid niet vergunbaar. Dit betekent dat het project niet verder kan met de voorbereiding. Wij zijn met het college van B&W van Dinkelland in overleg over mogelijke oplossingen en/of alternatieve invulling van de doelstelling van het project. Hierover wordt u op een nader moment geïnformeerd. Bij de afwikkeling van het deelproject Rotonde Bisschopsstraat zijn we met de aannemer nog in gesprek over de afwikkeling van een betonschade.

Actie 3 Aansluiting N315/N768 Danspaleis

Vanwege het aantreffen van een bodemvervuiling is de verlegging van kabels en leidingen met enkele maanden vertraagd. Uitvoering is nu in het voorjaar van 2024 gepland.

Actie 4 F35 Oldenzaal-Enschede

Het project is in afwachting van verdere bestuurlijke besluitvorming begin 2024.

Actie 5 Faunavoorzieningen (N737 en andere locaties)

Voor de aanleg van faunavoorzieningen is medewerking van de omgeving nodig. Onder andere het ontbreken van draagvlak op sommige locaties en aanwezige kabels en leidingen hebben tot wijzigingen in de scope en daarmee tot vertraging geleid. Uitvoering van de werkzaamheden start naar verwachting in medio 2024.

Overige projecten:

N348 Raalte-Ommen

De financiële afronding van het project N348 Raalte-Ommen is niet volledig afgerond vanwege vertraging in de afwikkeling van de laatste restgronden en het innen van de bijdragen van gemeenten. Bij de Monitor I 2024 kunnen we u met zekerheid informeren over de financiële eindstand van dit project.

Carpoolplaats N34

Na het oplossen van de laatste restpunten in februari 2024 is het beheer overgedragen naar gemeente Hardenberg. De financiële afronding vindt later dit jaar plaats.

N346-N741 Herstel Deldener Esch

Het project is in 2023 afgerond. Vanwege hogere kosten voor het opheffen parallelstructuur/verleggen fietspad met oversteek zijn de investeringskosten hoger uitgevallen dan begroot. Dit betekent dat het project met een tekort is afgesloten. Wij doen

u een voorstel om dit tekort vanuit vrijvallende middelen in deze prestatie te dekken (zie paragraaf investeringen).

VOC Hasselt

Het project VOC Hasselt is afgerond. We houden op dit project circa €46.000 over. Er was rekening gehouden met eventuele aanpassingen op de parallelweg. Deze zijn niet nodig gebleken uit onderzoek.

N344 Dassentunnel

Als gevolg van een afwateringsprobleem, moesten er bij de dassentunnel aanvullende maatregelen worden getroffen. Het project sluit daarom met een klein verlies. Wij doen u een voorstel om dit tekort vanuit vrijvallende middelen in deze prestatie te dekken (zie paragraaf investeringen).

Snelfietsroute Vriezenveen-Vroomshoop

De voorbereiding van de snelfietsroute is in voorbereiding. Uitvoering is voorzien medio 2024.

Snelfietsroute Wijhe-Zwolle

De uitvoering van deze fase is in november 2023 gestart en duurt tot en met maart 2024. Ook vervangen we de brug over de Zandwetering op de hoofdrijbaan van de N337. Deze brug is aan het einde van zijn levensduur.

N351 rotonde Kuinre

De werkzaamheden van dit project zijn nagenoeg afgerond. In 2023 komen we op een tekort uit. Echter moet er nog een verrekening met de gemeente plaatsvinden, waardoor wij uiteindelijk geen tekort verwachten.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

De financiële toelichting op de projecten is opgenomen in de paragraaf investeringen.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

4.7 Goed functionerende provinciale infrastructuur

Wij werken aan de instandhouding van onze provinciale infrastructuur (4.7.1). Wij houden daarbij rekening met verkeersveiligheid, doorstroming, leefbaarheid en het milieu. (4.7.2 en 4.7.3).

Prestaties

4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur

Acties 2023

1. Wij voeren metingen, inspecties en onderzoek uit om de kwaliteit van de infrastructuur vast te stellen. De gemeten kwaliteit gebruiken wij om te bepalen of én welke maatregelen nodig zijn om duurzaam te voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen. Dit is de basis voor de uitvoering van het dagelijks onderhoud.
2. Wij bevorderen een verkeersveilige doorstroming door het beter benutten van de bestaande infrastructuur. Dit doen wij door samen met de andere wegbeheerders in Overijssel verkeersmanagement uit te voeren. Daarnaast handelen wij incidenten op onze infrastructuur af.
3. Wij zien er op toe dat (vaar)wegen niet anders gebruikt worden dan vanuit wet- en regelgeving bepaald is. Waar nodig wordt gehandhaafd.
Wij bedienen bruggen en sluisen om doorgang te verlenen aan beroeps- en pleziervaart op de gepubliceerde tijden.
4. Wij voeren gladheidsbestrijding uit om ook in winterse omstandigheden de wegen begaanbaar te houden.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1: Wij hebben de actiepunten 2023 uitgevoerd. Het inspectieprogramma en het daaruit voortvloeiende beheer en onderhoud is conform planning uitgevoerd. Een deel van de werkzaamheden zijn uitgesteld naar 2024 in verband met het extreem natte najaar. Wij verwachten dat binnen het budget van 2024 te kunnen opvangen.

Actie 2 en 3: De calamiteitendienst en het verkeersmanagement op wegen en de brug- en sluisbediening heeft bijgedragen aan een vlotte en veilige doorstroming op de provinciale (vaar)wegen. Conform de opgestelde Waterplannen, waarin we samenwerken met politie, waterschap, gemeenten en natuurorganisaties, hebben we toezicht en handhaving uitgevoerd.

Actie 4: Vanwege relatief gunstige weersomstandigheden zijn minder strooiacties nodig geweest dan het vijfjaarlijks gemiddelde.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Exploitatie

Baten

In 2023 waren de baten € 0,33 miljoen hoger dan begroot. Dit komt met name vanwege de volgende baten:

- Vanaf 2023 worden leges ontvangen voor vergunningen en ontheffingen infrastructuur om de administratieve kosten te dekken. Dit betreffen structurele inkomsten (circa € 81.000), waar wij apart op terugkomen in de P&C-cyclus in 2024.
- Rijkswaterstaat heeft het onderhoud van VRI's afgekocht. Dit zijn eenmalige baten van € 0,11 miljoen.
- Huurachterstanden van tankstations zijn ingehaald waardoor de inkomsten, circa € 70.500, hoger waren dan begroot.

Lasten

In 2023 is van € 15,9 miljoen begrote lasten € 0,9 miljoen niet besteed.

- Op het budget voor inspecties en onderzoeken blijft per saldo € 0,3 miljoen over.
- Onder meer door de natte weersomstandigheden eind 2023 is een deel van het dagelijks onderhoud doorgeschoven naar begin 2024. De onderbesteding op het budget voor het dagelijks onderhoud bedraagt € 0,31 miljoen.

- Door langdurig ziekteverzuim is meer capaciteit ingehuurd. Daarnaast zijn de inhuurtarieven gestegen door CAO wijzigingen. Dit heeft geleid tot een overschrijding van € 0,2 miljoen op het budget van de brug- en sluisbediening.
- Doordat er minder strooiacties nodig waren en strooiroutes zijn geoptimaliseerd, is er € 0,4 miljoen minder uitgegeven op het budget voor gladheidsbestrijding.

Investerings

De financiële toelichting op de investeringen is opgenomen in de paragraaf investeringen.

Begrotingswijziging PS

Zoals toegelicht in de Paragraaf investeringen en bij prestatie 4.6.7 stellen wij u voor om voor het groenonderhoud langs de Vechtdalverbinding het budget voor prestatie 4.7.1 vanaf 2024 structureel te verhogen met € 11.000, ten laste van de structurele begrotingsruimte.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Herinvoering van leges voor vergunningen en ontheffingen infrastructuur
- Beheerplan Infrastructurele kapitaalgoederen 2020-2023

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

11

Resultaatbestemming

4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur

Acties 2023

1. Wij voeren het geprogrammeerde onderhoud aan de provinciale infrastructuur uit conform de tabel in bijlage 'Meerjarenuitvoeringsprogramma groot onderhoud provinciale infrastructuur'.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 zijn een aantal groot onderhoudsprojecten uitgevoerd, zoals: N741 Deldener Es, N341 Ommen-Den Ham, N348 Deventer-Raalte, N377 Dedemsvaart. Voor de overige werkzaamheden verwijzen wij naar de paragraaf kapitaalgoederen. Verder is gestart met de werkzaamheden aan de N337 en de vervanging van de verkeerslichten en deze doorlopen in 2024.

Daarnaast kosten een aantal gecombineerde projecten (investering en onderhoud) zoals rotonde De Meente in Olst (4.6.9) en het project rehabilitatie van kunstwerken (4.7.3) meer tijd vanwege onder andere de stikstofproblematiek. Deze werkzaamheden zullen doorschuiven naar 2024.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaatbestemming N348

Het groot onderhoudsproject N348 Deventer en Siemelinksweg betreft een gecombineerd werk met de gemeente Deventer. In 2023 zijn de baten voor de werkzaamheden van de gemeente hoger dan de lasten. Er worden nog lasten in 2024 verwacht. Wij stellen u voor om een bedrag van € 367.000 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf

2024 van prestatie 4.7.2. van de begroting 2024.

PS-Begrotingswijziging N340 (Vechtdalverbinding)

Zoals toegelicht in de Paragraaf investeringen en bij prestatie 4.6.7 stellen wij u voor prestatie 4.7.2 een bedrag van € 0,3 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van de begroting 2024, als te storten bedrag in de Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur. Dit ter dekking van de kosten voor nazorg voor de groenaanleg langs de N340.

Overschrijding begrote storting in de Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur

Bij de begroting 2024 heeft u besloten om vanuit de in 2023 resterende buffer voor prijsindexeringen € 5 miljoen toe te voegen aan de buffer voor primair inflatie-gerelateerde kostenstijgingen op lopende infrastructuurprojecten en de Voorziening beheer en onderhoud. Op basis van de boekhoudvoorschriften hebben wij deze toevoeging voor € 1,5 miljoen al in 2023 moeten doen. Dat leidt tot een overschrijding van het budget voor deze prestatie in 2023 en lager benodigde toevoeging in 2024. Over het totaal van 2023 en 2024 is dit een neutrale ontwikkeling.

Verloop voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur

De toelichting op het verloop van de voorziening van het jaar 2023 is opgenomen in de toelichting op de balans bij het onderdeel voorzieningen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Beheerplan Infrastructurele kapitaalgoederen 2020-2023
- Beheerplan Infrastructurele kapitaalgoederen 2024-2027

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

294

Resultaatbestemming

367

4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur

Acties 2023

1. Wij vervangen provinciale infrastructuur conform het Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen, zoals vastgesteld door PS voor de jaren 2016-2019 (PS/2016/300) en 2020-2023 (PS/2018/414), en het door Provinciale Staten vastgestelde uitvoeringsprogramma.
2. Wij halen de infrastructurele investeringen in het Overijsselse herstel- en transitieaanpak coronacrisis naar voren.
3. Wij voeren een planstudie uit naar de (gedeeltelijke) vervanging van de Zwartewaterbrug in Hasselt.
4. Wij treffen de voorbereidingen voor de aanleg van een bediencentrale voor vijf bruggen in Noordwest Overijssel.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actie 1 en 2: Vervanging provinciale infrastructuur

Vervanging wegen

N760 IJsselmuiden-Genemuiden

Voor fase 2 en 3 van de N760 (incl. vervanging van de Thomsonbrug) heeft u in uw vergadering van 21 juni 2023 via een apart Statenvoorstel aanvullend budget beschikbaar gesteld. Een deel van de werkzaamheden is dit jaar uitgevoerd, de resterende delen staan voor 2024 en 2025 op de planning. Het kasritme voor het project is bijgewerkt. Vanwege de stikstofdepositie moeten er aanvullende stikstofberekeningen worden uitgevoerd en mogelijk ook aanvullende compenserende maatregelen worden getroffen om de werkzaamheden binnen de (gewijzigde) normen uit te kunnen voeren.

N377 Hasselt-De Lichtmis, N337 Kom Den Nul

Ook bij de N337 en N377 moeten er aanvullende stikstofberekeningen worden uitgevoerd en mogelijk ook aanvullende compenserende maatregelen worden getroffen. Als gevolg hiervan zijn de aanbestedingen voorlopig opgeschort en worden de projecten (als deze niet vergunningplichtig zijn) in 2024 uitgevoerd.

N347 kom Hengevelde

De rehabilitatiewerkzaamheden op de N347 zijn nagenoeg afgerond. De financiële afronding vindt in 2024 plaats.

Vervanging kunstwerken

Machine- en arboveiligheid 2020-2023

Zoals aangegeven bij de jaarrekening 2022 zijn voor de werkzaamheden in het kader van machine- en arboveiligheid de werkzaamheden vanwege een budgettekort op basis van de technische toestand geprioriteerd. De eerste 15 van de 25 objecten zijn aanbesteed, waaronder de Beukerssluis met bijbehorende ophaalbrug (versneld vanuit Overijsselse aanpak Coronacrisis). Voor de resterende objecten (waaronder negen in Kanaal Almelo-De Haandrik) zijn de maatregelen opnieuw geprogrammeerd en opgenomen in het Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen 2024-2027. De voorbereiding hiervan is opgestart.

Rehabilitatie kunstwerken 2020-2023

Het rehabilitatieproject is recent aanbesteed. De planning daarvan wordt in afstemming met de aannemer bepaald. Op basis van deze planning is het kasritme van het project wat aangepast. Als gevolg hiervan schuift een deel van het budget naar volgend jaar. In Monitor I wordt een goed overzicht weergegeven en de totale wijzigingen opgenomen.

Constructieve veiligheid 2020-2023

Voor de twee bruggen binnen het project Constructieve veiligheid 2020-2023 wordt in samenwerking met de markt onderzocht hoe deze circulair vervangen kunnen worden. Dit onderzoek heeft meer tijd gekost dan verwacht. De voorbereiding van de werkzaamheden wordt nu opgestart, het uitvoeringsbudget wordt naar 2024 doorgeschoven.

Kademuur Ossenzijl

De werkzaamheden zijn afgerond. De financiële afronding vindt in 2024 plaats. Als gevolg hiervan schuift een deel van het budget naar volgend jaar.

Vervanging vaarwegen

Boordvoorzieningen Kanaal Almelo de Haandrik

De uitvoering van het project wordt in afstemming met de aannemer bepaald. Op basis van de planning is het kasritme van het project aangepast. Als gevolg hiervan schuift het budget naar volgend jaar.

Bij de programmatische vervanging wordt ook onderzocht of constructies vervroegd kunnen worden vervangen om het schadegebied in te toekomst te ontzien. Dit onderzoek is in 2023 gestart en wordt in Q1 2024 afgerond. Voor de resterende middelen van 2023 wordt daarom een resultaatsbestemming gedaan.

Actie 3 vervanging Zwartewaterbrug

Het project is wat langzaam op gang gekomen door een moeizame verwerving van het projectteam (Monitor I). Naar verwachting wordt begin 2025 het voorkeursalternatief door

GS vastgesteld. De start van de uitvoering is voorzien in 2027. De niet bestede middelen in 2023 worden doorgeschoven naar 2024.

Actie 4 aanleg bediencentrale

De voorbereiding van de bediencentrale kost meer tijd dan verwacht. Op basis van de geactualiseerde planning is het kasritme van het project aangepast. Als gevolg hiervan schuift een deel van het budget naar volgend jaar.

Vorbereiding projecten Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen (BIK) 2024-2027

De vervanging van de oeverconstructies NWO 2024-2027 is nog niet opgestart. De middelen worden doorgeschoven naar 2024.

Het budget voor groot onderhoud aan de N737 in combinatie met werkzaamheden van Vitens nabij Enschede worden doorgeschoven. Vitens verwacht de waterleiding in 2025 te vervangen en dan wordt het onderhoud gelijktijdig meegenomen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaatbestemming onderzoekskosten

Van het in 2023 beschikbaar gestelde budget van € 0,9 miljoen aan onderzoekskosten voor het onderzoek naar de vervroegde aanpak voor het vervangen van de damwanden is € 572.000 niet besteed. Dit budget is wel nodig om het onderzoek in 2024 te vervolgen. Wij stellen u voor om het resterende bedrag van € 572.000 te onttrekken aan de Algemene Risicoreserve en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.7.3. van de begroting 2024.

De financiële toelichting op de investeringen is opgenomen in de paragraaf investeringen.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel PS/2016/300 Uitvoeringsprogramma vervangingsinvesteringen provinciale infrastructuur 2016 -2019

Statenvoorstel PS/2018/414 Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen 2020-2023

Statenvoorstel Uitvoeringsprogramma vervangingsinvesteringen provinciale infrastructuur 2020-2023

Statenvoorstel Overijsselse herstel- en transitieaanpak coronacrisis

Uitkomsten verkenning vervanging N331 Zwartewaterbrug Hasselt

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

572

Resultaatbestemming

4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik

Acties 2023

1. Wij voeren de schaderegeling uit die in oktober 2020 aan Provinciale Staten ter besluitvorming is voorgelegd.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Conform de regeling Aanpak schades kanaal Almelo-De Haandrik wordt gewerkt aan schadeherstel in het gebied. In het voorjaar van 2023 heeft PS een motie aangenomen om een bemiddelaar aan te stellen. Dit heeft geleid tot de rapportage 'Wat rechtmatig is, is niet altijd rechtvaardig'. In december 2023 heeft PS de aanbevelingen grotendeels overgenomen. In 2024 worden de aanbevelingen toegepast in de schadeafhandeling. Het traject met de bemiddelaar heeft geleid tot een langere afhandeling van schadedossiers.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Het schadedossier kent een totaalbudget van € 44,4 miljoen, dat is opgebouwd uit een voorziening (als dekking voor de schadevergoedingen en subsidies waartoe de provincie zich bij het vaststellen van de schaderegeling heeft verplicht), een exploitatiebudget (als dekking voor ambtelijke kosten en onderzoek) en een risicoreservering. In de periode 2019-2023 is in totaal circa € 17,6 miljoen van dit bedrag uitgegeven.

De lasten die betrekking hebben op het boekjaar 2023 bestaan uit twee onderdelen. Vanuit het exploitatiebudget, dat wordt gedekt uit de Reserve waterwegen, is in 2023 € 1,1 miljoen uitgegeven, waar een bedrag van € 1,8 miljoen was begroot. Daarnaast is er € 5,4 miljoen gestort in de voorziening om een toereikend niveau te bieden voor de kosten die nog voor de verdere afhandeling worden verwacht. Deze verhoging van de voorziening is reeds aangekondigd bij de PS besluitvorming op 13 december 2023 over het adviesrapport van mevrouw Keijzer. Conform deze besluitvorming zal daarnaast in de Perspectiefnota een extra storting worden voorgesteld in de Reserve Waterwegen ter dekking van de uitvoeringskosten die voortvloeien uit de besluitvorming.

Voor de bestedingen vanuit de voorziening verwijzen wij naar de toelichting op de voorzieningen (als onderdeel van de balans).

Wij stellen u voor om het restant van het exploitatiebudget van € 0,7 miljoen door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 4.7.4 onder gelijktijdige verhoging van de onttrekking van de Reserve Waterwegen in 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik 1 juli 2020
- PS besluit (geamendeerd voorstel) 1 juli 2020
- Vaststelling regeling aanpak schades langs kanaal Almelo-De Haandrik 17 november 2021
- Aangepaste regeling vergoeden schade Kanaal Almelo - De Haandrik 26 oktober 2021

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

672

Resultaatbestemming

Financiën

In onderstaande tabel staan de lasten, baten en saldo van deze kerntaak. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
-----------	---------------------------	------------------------------------	----------------	-----------------	-------------	--

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Lasten						
4.1 Slimme combinatie van systemen en netwerken						
4.1.1 Beleidsontwikkeling mobiliteit	0	21	21	75	-53	327
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	1.547	548	2.095	1.576	520	24
Totaal 4.1 Slimme combinatie van systemen en netwerken	1.547	570	2.117	1.650	466	351
4.2 Toekomstbestendig en duurzaam openbaar vervoer						
4.2.1 Transitie Openbaar Vervoer	760	975	1.735	1.236	499	0
4.2.2 Verduurzamen spoorlijnen	0	755	755	89	666	666
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	97.570	22.602	120.171	118.412	1.759	1.234
4.2.6 Spoor Zwolle - Enschede	150	181	331	297	34	0
Totaal 4.2 Toekomstbestendig en duurzaam openbaar vervoer	98.480	24.514	122.993	120.034	2.959	1.900
4.3 Vaker op de fiets						
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	12.387	5.220	17.607	8.115	9.492	5.383
Totaal 4.3 Vaker op de fiets	12.387	5.220	17.607	8.115	9.492	5.383
4.4 Robuuste, slimme en duurzame logistiek						
4.4.1 Port of Logistics Overijssel (POLO)	200	479	679	598	81	0
4.4.4 Robuust goederenvervoer netwerk	732	-111	621	485	135	0
Totaal 4.4 Robuuste, slimme en duurzame logistiek	932	368	1.300	1.083	216	0
4.5 Iedereen elke dag veilig thuis						
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	9.823	-3.792	6.031	4.313	1.718	839
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	4.780	-29	4.751	4.429	323	371

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Totaal 4.5 Iedereen elke dag veilig thuis	14.603	-3.821	10.782	8.742	2.041	1.210
4.6 Goede bereikbaarheid voor wegverkeer						
4.6.1 A1	0	-424	-424	-424	0	0
4.6.3 N35 – Lopende projecten	2.067	-1.783	284	-59	343	343
4.6.6 N307	89	-6	83	83	0	0
4.6.9 Verkenning, planstudies en realisatie overige projecten	6.614	-736	5.878	5.501	377	0
4.6.10 Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid	5.215	-2.571	2.644	893	1.752	300
Totaal 4.6 Goede bereikbaarheid voor wegverkeer	13.985	-5.519	8.466	5.994	2.471	643
4.7 Goed functionerende provinciale infrastructuur						
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	14.519	1.390	15.909	15.021	888	11
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	21.763	140	21.904	24.829	-2.925	661
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	1.242	281	1.523	951	572	572
4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	1.204	624	1.829	6.521	-4.692	672
Totaal 4.7 Goed functionerende provinciale infrastructuur	38.729	2.435	41.164	47.321	-6.157	1.916
4.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
4.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	12.768	1.344	14.112	12.945	1.167	0
Totaal 4.66 Totaal personeelsgebonden kosten	12.768	1.344	14.112	12.945	1.167	0
Totaal Lasten	193.430	25.111	218.541	205.885	12.656	11.403
Baten						
4.1 Slimme combinatie van systemen en netwerken						
4.1.3 Slim inzetten	0	487	487	961	-474	24

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
van duurzame systemen en netwerken						
Totaal 4.1 Slimme combinatie van systemen en netwerken	0	487	487	961	-474	24
4.2 Toekomstbestendig en duurzaam openbaar vervoer						
4.2.1 Transitie Openbaar Vervoer	0	0	0	118	-118	0
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	44.424	14.370	58.794	62.735	-3.941	0
Totaal 4.2 Toekomstbestendig en duurzaam openbaar vervoer	44.424	14.370	58.794	62.853	-4.059	0
4.4 Robuuste, slimme en duurzame logistiek						
4.4.1 Port of Logistics Overijssel (POLO)	0	0	0	51	-51	0
Totaal 4.4 Robuuste, slimme en duurzame logistiek	0	0	0	51	-51	0
4.5 Iedereen elke dag veilig thuis						
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	1.082	-1.052	30	255	-225	0
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	0	0	0	663	-663	0
Totaal 4.5 Iedereen elke dag veilig thuis	1.082	-1.052	30	918	-888	0
4.7 Goed functionerende provinciale infrastructuur						
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	388	0	388	715	-327	0
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	0	0	0	1.792	-1.792	0
Totaal 4.7 Goed functionerende provinciale infrastructuur	388	0	388	2.507	-2.119	0
4.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
4.66.66	0	0	0	205	-205	0

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Toegerekende personeelsgebonden kosten						
Totaal 4.66 Totaal personeelsgebonden kosten	0	0	0	205	-205	0
Totaal Baten	45.894	13.805	59.699	67.495	-7.796	24
Resultaat	-147.536	-11.306	-158.842	-138.390	-20.452	-11.379

Voorgestelde begrotingswijzigingen

Prestatie	PS/GS Begrotingswijziging of Resultaatbestemming	Voorgestelde begrotingswijziging / resultaatbestemming	Baten	Lasten	Saldo	Financiële toelichting prestatie
4.1.1 Beleidsontwikkeling mobiliteit	PS Begrotingswijziging	-327	0	327	-327	<p>Resultaat 2023Op prestatie 4.1.1 is het budget van € 21.000 overschreden met € 53.000. Dit wordt veroorzaakt doordat de personele inzet groter is geweest dan verwacht. De dekking wordt gevormd door gereserveerde middelen in de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel die ruimte bieden om een aanvullende onttrekking te doen voor het ontstane tekort.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 4.1.1 € 53.000 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve.</p> <p>Verlenging looptijdeindeMet het Statenvoorstel Inzet projecten Nationaal Groeifonds (PS/2021/1103334) heeft u procesmiddelen en middelen voor het voorbereiden en ondersteunen van projectaanvragen voor het Nationaal Groeifonds ter beschikking gesteld. Daarin is € 0,5 miljoen opgenomen voor de voorbereiding van een aanvraag voor de corridor Zwolle-Twente- Munster (ZTM). Er zijn diverse studies uitgevoerd, zoals de analyses om te komen tot een integrale visie op het belang van versterking van de corridor Zwolle-Twente-Munster. Samen met de regio's en andere gebiedspartners wordt gewerkt aan een vervolg hoe we samenwerking op ruimtelijke, sociaalmaatschappelijke en economische opgaven langs de corridor kunnen faciliteren en stimuleren. Het meerjarig budget is nog niet geheel tot besteding gekomen. Voor de resterende middelen geldt een looptijd einde datum van 31-12-2023. Het project kent een doorloop naar 2024 waarvoor een plan van aanpak wordt voorgelegd. Zoals bij Monitor 2 2023 is aangekondigd stellen wij voor de resterende middelen beschikbaar te houden voor het Gebiedsprogramma Zwolle-Twente-Munster tot einde 2024.</p> <p>Wij stellen u voor € 0,33 miljoen beschikbaar te houden voor het Gebiedsprogramma Zwolle-Twente- Munster tot einde 2024 en toe te voegen aan de begroting 2024 prestatie 4.1.1 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.</p>
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	GS Begrotingswijziging	0	24	24	0	<p>Resultaat 2023Binnen beleidsdoel 4.1 is er aan lasten € 2,1 miljoen geraamd voor prestatie 4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken. Hiervan is ruim € 1,6 miljoen gerealiseerd. Verder zijn er baten gerealiseerd voor bijna € 1,0 miljoen ten opzichte van een raming van bijna € 0,5 miljoen; er is € 0,5 miljoen meer aan baten gerealiseerd. De hogere baten zijn specifieke rijksuitkeringen voor mobiliteitsprojecten (Specifieke uitkering (SPUK) Laadinfrastructuur GO-Ral en Specifieke uitkering (SPUK) Veilige Duurzame Doelmatige Verkeersinfrastructuur). Door deze specifieke uitkeringen was het mogelijk kosten van mobiliteitsprojecten werkgeversaanpak die ten laste van reguliere budgetten komen</p>

						<p>gedeeltelijk toe te rekenen aan de specifieke rijksuitkeringen. Dit heeft mede geresulteerd in de onderbesteding van € 0,5 miljoen op de lasten.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij voor prestatie 4.1.3 € 43.000 extra onttrokken aan de voor deze prestatie beschikbare middelen in deze reserve.</p> <p>Veilige Duurzame Doelmatige Verkeersinfrastructuur Van het Rijk is een specifieke uitkering ontvangen voor het doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur. Via deze regeling wordt bijgedragen aan projecten en maatregelen die door Rijk en regio zijn afgesproken in de Bestuurlijke Overleggen MIRT. De projecten en maatregelen zijn gericht op het stimuleren van doelmatiger en duurzamer gebruik van verkeersinfrastructuur. Voor de niet bestede middelen (€ 24.000) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2024.</p> <p>Wij hebben besloten om de begrote baten en lasten van de jaarschijf 2024 van prestatie 4.1.3 in de begroting 2024, vanuit de doeluitkering 'Duurzame Doelmatige Verkeersinfrastructuur', te verhogen met € 24.000.</p>
4.2.2 Verduurzamen spoorlijnen	PS Begrotingswijziging	-666	0	666	-666	<p>Resultaat 2023 Op deze prestatie is een positief resultaat te zien van € 0,67 miljoen. Dit resultaat is te verklaren doordat het bestedingsritme en het declareren door Prorail van de onderzoekskosten voor de verduurzaming van de spoorlijnen Almelo-Mariënberg en Zutphen-Hengelo afwijkt van het verwachte bestedingsritme en het geraamde bedrag in de begroting. De overgebleven gelden zullen in 2024 voor doorlopende verplichtingen op deze prestatie worden ingezet. Dit wordt gedekt uit de Reserve Sporen en Wegen</p> <p>PS begrotingswijziging Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,67 miljoen te onttrekken aan Reserve Sporen en Wegen en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.2.2 Verduurzamen spoorlijnen van de begroting 2024.</p>
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	GS Begrotingswijziging	-620	0	620	-620	<p>Resultaat 2023 Prestatie 4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein geeft voor 2023 per saldo een voordeel van € 2,6 miljoen ten opzichte van de begroting. Hiervan draagt € 2,0 miljoen bij aan het resultaat van de jaarrekening en € 0,6 miljoen heeft betrekking op de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Het voordeel van € 2,0 miljoen dat bijdraagt aan het jaarrekeningresultaat is een saldo van hogere lasten als gevolg van een actualisatie van indexeringen enerzijds (nadeel) en incidenteel hogere reizigersopbrengsten uit voorgaande jaren anderzijds (voordeel). Voor de hogere structurele lasten als gevolg van indexering geldt dat deze niet gecompenseerd worden door structureel hogere reizigersopbrengsten. Wij brengen de gevolgen hiervan in beeld en informeren u hier over in de P&C cyclus.</p> <p>Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO's) Via PS 2020/0058230 is € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanpak van NABO's. Hiervan is € 2,0 miljoen gedekt uit KVO middelen en € 0,5 miljoen</p>

binnen de regulier mobiliteitsmiddelen (prestatie 4.2.3). In 2023 zijn de begrote KVO middelen van € 0,6 miljoen niet gerealiseerd. Dit betreft meerjarig verleende subsidies Als gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van meerjarig verleende subsidies moeten de lasten aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 620.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.2.3 van de begroting 2024.

Vloedbeltverbinding en (NABO) Het VlierBij voorstel 'Vaststellen PIP Vloedbeltverbinding en investeringsvoorstel' is voorgesteld de gereserveerde middelen voor een subsidie voor de niet actief beveiligde overweg (NABO) Het Vlier als dekking in te brengen voor het project Vloedbeltverbinding.Voor de NABO het Vlier in Borne is er nog steeds € 0,34 miljoen beschikbaar. Oorspronkelijk zou hier een wandelbuis worden gerealiseerd, maar met de komst van de Vloedbeltverbinding is dit niet meer nodig. De niet bestede middelen van € 0,34 miljoen vormen een onderdeel van het jaarrekeningresultaat 2023 en worden via dat resultaat toegevoegd aan de Algemene reserve. De aanpassing van de kapitaallasten, als gevolg van de voorgestelde verhoging van het investeringskrediet, vindt plaats via de P&C cyclus.

Haltevoorzieningen IJssel-Vecht en Twente ZHO In de begroting 2023 is € 0,7 miljoen opgenomen voor aanpassingen aan de halte infrastructuur IJssel-Vecht en Twente ZHO in verband met wijzigingen in de dienstregeling van de concessies. De halte aanpassingen zijn nog niet uitgevoerd als gevolg van onzekerheid over de lijnvoering . De halte aanpassingen zullen uitgevoerd worden in 2024 waarvoor subsidie kan worden verleend.

Resultaatbestemming Haltevoorzieningen (614K)Voor dekking van doorlopende verplichtingen stellen wij voor middels resultaatbestemming € 0,614 miljoen beschikbaar te houden en toe te voegen aan de begroting 2024 op prestatie 4.2.3.

4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein Resultaatbestemming

-614 0 614 -614

Resultaat 2023
 Prestatie 4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein geeft voor 2023 per saldo een voordeel van € 2,6 miljoen ten opzichte van de begroting. Hiervan draagt € 2,0 miljoen bij aan het resultaat van de jaarrekening en € 0,6 miljoen heeft betrekking op de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Het voordeel van € 2,0 miljoen dat bijdraagt aan het jaarrekeningresultaat is een saldo van hogere lasten als gevolg van een actualisatie van indexeringen enerzijds (nadeel) en incidenteel hogere reizigersopbrengsten uit voorgaande jaren anderzijds (voordeel). Voor de hogere structurele lasten als gevolg van indexering geldt dat deze niet gecompenseerd worden door structureel hogere reizigersopbrengsten. Wij brengen de gevolgen hiervan in beeld en informeren u hier over in de P&C cyclus.

Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO's)Via PS 2020/0058230 is

€ 2,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanpak van NABO's. Hiervan is € 2,0 miljoen gedekt uit KVO middelen en € 0,5 miljoen binnen de regulier mobiliteitsmiddelen (prestatie 4.2.3). In 2023 zijn de begrote KVO middelen van € 0,6 miljoen niet gerealiseerd. Dit betreft meerjarig verleende subsidies Als gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van meerjarig verleende subsidies moeten de lasten aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 620.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.2.3 van de begroting 2024.

Vloedbeltverbinding en (NABO) Het VlierBij voorstel 'Vaststellen PIP Vloedbeltverbinding en investeringsvoorstel' is voorgesteld de gereserveerde middelen voor een subsidie voor de niet actief beveiligde overweg (NABO) Het Vlier als dekking in te brengen voor het project Vloedbeltverbinding.Voor de NABO het Vlier in Borne is er nog steeds € 0,34 miljoen beschikbaar. Oorspronkelijk zou hier een wandelbuis worden gerealiseerd, maar met de komst van de Vloedbeltverbinding is dit niet meer nodig. De niet bestede middelen van € 0,34 miljoen vormen een onderdeel van het jaarrekeningresultaat 2023 en worden via dat resultaat toegevoegd aan de Algemene reserve. De aanpassing van de kapitaallasten, als gevolg van de voorgestelde verhoging van het investeringskrediet, vindt plaats via de P&C cyclus.

Haltevoorzieningen IJssel-Vecht en Twente ZHO In de begroting 2023 is € 0,7 miljoen opgenomen voor aanpassingen aan de halte infrastructuur IJssel-Vecht en Twente ZHO in verband met wijzigingen in de dienstregeling van de concessies. De halte aanpassingen zijn nog niet uitgevoerd als gevolg van onzekerheid over de lijnvoering . De halte aanpassingen zullen uitgevoerd worden in 2024 waarvoor subsidie kan worden verleend. Resultaatbestemming Haltevoorzieningen (614K)Voor dekking van doorlopende verplichtingen stellen wij voor middels resultaatbestemming € 0,614 miljoen beschikbaar te houden en toe te voegen aan de begroting 2024 op prestatie 4.2.3.

Financieel resultaat prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruikOp deze prestatie zijn de geraamde lasten van € 17,6 miljoen voor € 8,1 miljoen gerealiseerd en is € 9,5 miljoen niet tot besteding gekomen. De onderbesteding wordt grotendeels veroorzaakt doordat de lastneming van subsidies met ingang van het boekjaar 2021 is gewijzigd. Meerjarig verleende subsidies moeten nu aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar. Wij stellen u de volgende resultaatbestemmingen voor.

Resultaatbestemming: Lastneming meerjarige verleende subsidies (5713K)In het kader van deze prestatie zijn subsidies verstrekt waarvan de lasten voor € 4,3 miljoen pas in latere jaren worden

4.3.1 Stimuleren
fietsgebruik

PS Begrotingswijziging

-5243   0   5243   -5243

verantwoord. Binnen prestatie 4.6.10 zijn voor bereikbaarheidsmaatregelen subsidies verstrekt voor € 1,4 miljoen waarvoor de lasten ook pas in latere jaren worden verantwoord. Wij stellen u voor om deze bedragen toe te voegen aan de Reserve verstrekte subsidies. Die toevoeging wordt verwerkt bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen. PS-begrotingswijziging Verder stellen wij u voor om dit bedrag van € 5,7 miljoen vanuit de Reserve verstrekte subsidies toe te voegen aan de jaarschijven 2024 (€ 2,9 miljoen) , 2025 (€ 0,5 miljoen) en 2026 (€ 2,3 miljoen) van de begroting 2024 voor prestatie 4.3.1 Subsidievaststellingen uit eerdere jaren (5K) In 2023 is vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidievaststellingen uit eerdere jaren (€ 5.000). Zoals bij het Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400 is opgenomen stellen wij u voor middels resultaatbestemming de vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidievaststellingen uit eerdere jaren van meerjarig beschikbaar te houden voor toekomstige uitvoeringsprogramma's Mobiliteit en (€ 5.000) toe te voegen aan de reserve mobiliteitsprogramma's verkeer en vervoer. Deze wijziging wordt verwerkt bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen. Bij de prestaties 4.5.1 en 4.5.2 wordt voorgesteld om vanuit de daar vrijvallende middelen als gevolg van lagere subsidievaststellingen € 0,1 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2025 van de begroting 2024 voor deze prestatie (4.3.1) Reserve verstrekte subsidies voor dekking van de lasten van meerjarig verleende subsidies (1896K) Als gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van subsidies en voor zover de verleende subsidies gedekt zijn uit de Reserve verstrekte subsidies stellen wij u voor de gereserveerde middelen door te schuiven en in de jaren 2024, 2025 en 2026 de lasten van prestatie 4.1.3 te verhogen met respectievelijk € 1,1, € 0,6 en € 0,2 miljoen. Uitvoering Koers Fiets (UKVO) Op deze prestatie is € 5,5 miljoen als incidenteel budget beschikbaar gesteld voor uitvoering van het koersdocument Fiets. Hiervan is in 2023 € 2,2 miljoen gerealiseerd en is er een onderbesteding van € 3,3 miljoen. Voor het hele bedrag geldt dat dit wordt gedekt uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Voor de beschikbaar gestelde middelen geldt als einddatum voor de beschikbaarheid van het budget ultimo 2023. Als gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van subsidies en voor zover de verleende subsidies gedekt zijn uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel stellen wij u voor de gereserveerde middelen door te schuiven naar 2024, 2025 en 2026 en toe te voegen aan prestatie 4.1.3 en de einddatum van het budget te verlengen naar 2026. Wij stellen u voor van het niet gerealiseerde bedrag € 3,1 miljoen beschikbaar te houden voor dekking van de aangegeven verplichtingen voor de uitvoering van Koers Fiets en deze door te schuiven naar 2024, 2025 en 2026 voor respectievelijk € 1,3 miljoen, € 1,2 miljoen en € 0,6 miljoen en de einddatum van het budget te verlengen naar 2026.

4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	Resultaatbestemming	-140	0	140	-140	<p>Financieel resultaat prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik Op deze prestatie zijn de geraamde lasten van € 17,6 miljoen voor € 8,1 miljoen gerealiseerd en is € 9,5 miljoen niet tot besteding gekomen. De onderbesteding wordt grotendeels veroorzaakt doordat de lastneming van subsidies met ingang van het boekjaar 2021 is gewijzigd. Meerjarig verleende subsidies moeten nu aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar. Wij stellen u de volgende resultaatbestemmingen voor.</p> <p>Resultaatbestemming: Lastneming meerjarige verleende subsidies (5713K) In het kader van deze prestatie zijn subsidies verstrekt waarvan de lasten voor € 4,3 miljoen pas in latere jaren worden verantwoord. Binnen prestatie 4.6.10 zijn voor bereikbaarheidsmaatregelen subsidies verstrekt voor € 1,4 miljoen waarvoor de lasten ook pas in latere jaren worden verantwoord. Wij stellen u voor om deze bedragen toe te voegen aan de Reserve verstrekte subsidies. Die toevoeging wordt verwerkt bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen.</p> <p>PS-begrotingswijziging Verder stellen wij u voor om dit bedrag van € 5,7 miljoen vanuit de Reserve verstrekte subsidies toe te voegen aan de jaarschijven 2024 (€ 2,9 miljoen), 2025 (€ 0,5 miljoen) en 2026 (€ 2,3 miljoen) van de begroting 2024 voor prestatie 4.3.1 Subsidie vaststellingen uit eerdere jaren (5K) In 2023 is vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidie vaststellingen uit eerdere jaren (€ 5.000). Zoals bij het Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400 is opgenomen stellen wij u voor middels resultaatbestemming de vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidie vaststellingen uit eerdere jaren van meerjarig beschikbaar te houden voor toekomstige uitvoeringsprogramma's Mobiliteit en (€ 5.000) toe te voegen aan de reserve mobiliteitsprogramma's verkeer en vervoer. Deze wijziging wordt verwerkt bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen.</p> <p>Bij de prestaties 4.5.1 en 4.5.2 wordt voorgesteld om vanuit de daar vrijvallende middelen als gevolg van lagere subsidie vaststellingen € 0,1 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2025 van de begroting 2024 voor deze prestatie (4.3.1) Reserve verstrekte subsidies voor dekking van de lasten van meerjarig verleende subsidies (1896K) Als gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van subsidies en voor zover de verleende subsidies gedekt zijn uit de Reserve verstrekte subsidies stellen wij u voor de gereserveerde middelen door te schuiven en in de jaren 2024, 2025 en 2026 de lasten van prestatie 4.1.3 te verhogen met respectievelijk € 1,1, € 0,6 en € 0,2 miljoen.</p> <p>Uitvoering Koers Fiets (UKVO) Op deze prestatie is € 5,5 miljoen als incidenteel budget beschikbaar gesteld voor uitvoering van het koersdocument Fiets. Hiervan is in 2023 € 2,2 miljoen gerealiseerd en is er een onderbesteding van € 3,3 miljoen. Voor het hele bedrag geldt dat dit wordt gedekt uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Voor de beschikbaar gestelde middelen geldt als einddatum voor de beschikbaarheid van het budget ultimo 2023. Als</p>
-------------------------------	---------------------	------	---	-----	------	--

4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	PS Begrotingswijziging	-269	0	269	-269	<p>gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van subsidies en voor zover de verleende subsidies gedekt zijn uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel stellen wij u voor de gereserveerde middelen door te schuiven naar 2024, 2025 en 2026 en toe te voegen aan prestatie 4.1.3 en de einddatum van het budget te verlengen naar 2026.</p> <p>Wij stellen u voor van het niet gerealiseerde bedrag € 3,1 miljoen beschikbaar te houden voor dekking van de aangegane verplichtingen voor de uitvoering van Koers Fiets en deze door te schuiven naar 2024, 2025 en 2026 voor respectievelijk € 1,3 miljoen, € 1,2 miljoen en € 0,6 miljoen en de einddatum van het budget te verlengen naar 2026.</p> <p>Financieel resultaat prestatie 4.5.1 Op deze prestatie zijn de geraamde lasten van € 6,0 miljoen voor € 4,2 miljoen besteed en is ruim € 1,8 miljoen niet tot besteding gekomen. Aan baten is € 255.000 gerealiseerd. Dit betreft Rijksbijdragen voor stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen.</p> <p>De onderbesteding op de lasten kan als volgt worden verklaard: Aan subsidies voor verkeersveiligheidsmaatregelen is in 2023 minder besteed door minder aanvragen. Verder is er minder een beroep gedaan op het budget voor het treffen van kleine verkeersmaatregelen. In 2023 zijn er minder verkeersveiligheidsprojecten uitgevoerd in het kader van de rijksbijdrage regeling 'Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen' als gevolg waarvan de 50% provinciale cofinanciering lager is geweest (€ 114.000).</p> <p>Resultaatbestemming verkeersveiligheidsmaatregelen (269K) Van de onderbesteding wordt € 0,3 miljoen veroorzaakt doordat de lastneming van subsidies met ingang van het boekjaar 2021 is gewijzigd. Meerjarig verleende subsidies moeten nu aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar. Wij stellen u voor middels resultaatbestemming € 0,3 miljoen toe te voegen aan de Reserve verstrekte subsidies. Deze resultaatbestemming wordt verwerkt bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen. PS-wijziging verkeersveiligheidsmaatregelen</p> <p>Vervolgens stellen wij u voor om vanuit de Reserve verstrekte subsidies de begrote lasten voor prestatie 4.5.1 in 2024 te verhogen met € 0,3 miljoen. Resultaatbestemming vrijval voorgaande jaren (187K) Zoals bij het Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400 is opgenomen stellen wij u voor middels resultaatbestemming de vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidievaststellingen uit eerdere jaren van meerjarig beschikbaar te houden voor toekomstige uitvoeringsprogramma's Mobiliteit en € 0,187 miljoen door te schuiven naar volgende jaren, waarvan € 37.000 naar jaarschijf 2025 op prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik en € 150.000 te storten in de reserve mobiliteitsprojecten. Deze resultaatbestemming wordt verwerkt bij prestatie 4.3.1 (€ 37.000)</p>
---	------------------------	------	---	-----	------	---

					<p>en het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen (€ 0,15 miljoen).</p> <p>Resultaatbestemming Haalbaarheidsonderzoeken Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) (570K) In de begroting 2023 is incidenteel € 0,6 miljoen beschikbaar gesteld voor haalbaarheidsonderzoeken in het kader van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV). Van dit bedrag is € 30.000 gerealiseerd. Zoals bij monitor 2 2023 is aangekondigd stellen wij u voor de niet bestede middelen via resultaatbestemming beschikbaar te houden en op te nemen in de begroting 2024. Uitvoering van de onderzoeken heeft vertraging opgelopen en wordt voorzien in 2024 met een doorloop en afronding in 2025.</p> <p>Wij stellen u voor € 0,57 miljoen te bestemmen voor Haalbaarheidsonderzoeken en € 0,43 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2024 en € 0,14 miljoen aan de jaarschijf 2025 van prestatie 4.5.1.</p> <p>Cofinanciering verkeersveiligheidsprojecten, Looptijdeinde verlengen Voor de uitvoering van verkeersveiligheidsprojecten ontvangen wij rijksbijdragen onder de voorwaarde van 50% cofinanciering door de Provincie. De rijksregeling heeft een looptijd tot en met 31-12-2025. De dekking van deze cofinanciering komt uit gereserveerde middelen in de reserve kwaliteit van Overijssel. Voor de cofinanciering van projecten in de periode tot met 2025 is nog € 1,1 miljoen nodig om de rijksbijdrage te kunnen ontvangen. Wij stellen u voor dit bedrag beschikbaar te houden voor de cofinanciering en de looptijd van het budget te bepalen op 31-12-2025.</p>	
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	Resultaatbestemming	-570	0	570	-570	<p>Financieel resultaat prestatie 4.5.1 Op deze prestatie zijn de geraamde lasten van € 6,0 miljoen voor € 4,2 miljoen besteed en is ruim € 1,8 miljoen niet tot besteding gekomen. Aan baten is € 255.000 gerealiseerd. Dit betreft Rijksbijdragen voor stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen.</p> <p>De onderbesteding op de lasten kan als volgt worden verklaard: Aan subsidies voor verkeersveiligheidsmaatregelen is in 2023 minder besteed door minder aanvragen. Verder is er minder een beroep gedaan op het budget voor het treffen van kleine verkeersmaatregelen. In 2023 zijn er minder verkeersveiligheidsprojecten uitgevoerd in het kader van de rijksbijdrage regeling 'Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen' als gevolg waarvan de 50% provinciale cofinanciering lager is geweest (€ 114.000).</p> <p>Resultaatbestemming verkeersveiligheidsmaatregelen (269K) Van de onderbesteding wordt € 0,3 miljoen veroorzaakt doordat de lastneming van subsidies met ingang van het boekjaar 2021 is gewijzigd. Meerjarig verleende subsidies moeten nu aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar. Wij stellen u voor middels resultaatbestemming € 0,3 miljoen toe te voegen aan de Reserve verstrekte subsidies. Deze resultaatbestemming wordt verwerkt bij</p>

het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen. PS-wijziging verkeersveiligheidsmaatregelen Vervolgens stellen wij u voor om vanuit de Reserve verstrekte subsidies de begrote lasten voor prestatie 4.5.1 in 2024 te verhogen met € 0,3 miljoen. Resultaatbestemming vrijval voorgaande jaren (187K) Zoals bij het Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400 is opgenomen stellen wij u voor middels resultaatbestemming de vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidie vaststellingen uit eerdere jaren van meerjarig beschikbaar te houden voor toekomstige uitvoeringsprogramma's Mobiliteit en € 0,187 miljoen door te schuiven naar volgende jaren, waarvan € 37.000 naar jaarschijf 2025 op prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik en € 150.000 te storten in de reserve mobiliteitsprojecten. Deze resultaatbestemming wordt verwerkt bij prestatie 4.3.1 (€ 37.000) en het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen (€ 0,15 miljoen). Resultaatbestemming Haalbaarheidsonderzoeken Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) (570K) In de begroting 2023 is incidenteel € 0,6 miljoen beschikbaar gesteld voor haalbaarheidsonderzoeken in het kader van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV). Van dit bedrag is € 30.000 gerealiseerd. Zoals bij monitor 2 2023 is aangekondigd stellen wij u voor de niet bestede middelen via resultaatbestemming beschikbaar te houden en op te nemen in de begroting 2024. Uitvoering van de onderzoeken heeft vertraging opgelopen en wordt voorzien in 2024 met een doorloop en afronding in 2025. Wij stellen u voor € 0,57 miljoen te bestemmen voor Haalbaarheidsonderzoeken en € 0,43 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2024 en € 0,14 miljoen aan de jaarschijf 2025 van prestatie 4.5.1. Cofinanciering verkeersveiligheidsprojecten, Looptijdeinde verlengen Voor de uitvoering van verkeersveiligheidsprojecten ontvangen wij rijksbijdragen onder de voorwaarde van 50% cofinanciering door de Provincie. De rijksregeling heeft een looptijd tot en met 31-12-2025. De dekking van deze cofinanciering komt uit gereserveerde middelen in de reserve kwaliteit van Overijssel. Voor de cofinanciering van projecten in de periode tot met 2025 is nog € 1,1 miljoen nodig om de rijksbijdrage te kunnen ontvangen. Wij stellen u voor dit bedrag beschikbaar te houden voor de cofinanciering en de looptijd van het budget te bepalen op 31-12-2025.

Financieel resultaat prestatie 4.5.2 Van de geraamde lasten van circa € 4,8 miljoen is € 4,4 miljoen besteed in 2023. Aan niet geraamde baten is € 0,7 miljoen gerealiseerd. Dit betreft terug een ontvangen bijdrage van de provincie Gelderland in de kosten van een uitgevoerde gedragscampagne met betrekking tot verkeersveiligheid. De belangrijkste verklaringen van de onderbesteding van per saldo € 1,0 miljoen betreffen: Realisatie verkeersveiligheidsmaatregelen (421K) Van de

4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid

PS Begrotingswijziging

-371 0 371 -371

4.6.10 Infrastructurale PS Begrotingswijziging maatregelen bereikbaarheid	-300	0	300	-300	<p>onderbesteding wordt € 0,4 miljoen veroorzaakt doordat de lastneming van subsidies met ingang van het boekjaar 2021 is gewijzigd. Meerjarig verleende subsidies moeten nu aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar.</p> <p>Wij stellen u voor € 0,4 miljoen te onttrekken aan de reserve verstrekte subsidies en de lasten van prestatie 4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid in 2024 met € 371.000 en in 2025 met € 50.000 te verhogen.</p> <p>Resultaatbestemming vrijval voorgaande jaren Zoals bij het Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400 is opgenomen stellen wij u voor middels resultaatbestemming de vrijval ontstaan als gevolg van lagere subsidievaststellingen uit eerdere jaren van meerjarig beschikbaar te houden voor toekomstige uitvoeringsprogramma's Mobiliteit en € 0,6 miljoen door te schuiven naar volgende jaren, waarvan € 0,1 miljoen naar jaarschijf 2025 op prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik en € 0,5 miljoen te storten in de Reserve mobiliteitsprojecten verkeer en vervoer. Deze resultaatbestemming wordt verwerkt bij prestatie 4.3.1 (€ 0,1 miljoen) en het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen (€ 0,5 miljoen).</p> <p>Financieel resultaat prestatie 4.6.10 Infrastructurale maatregelen bereikbaarheid Op deze prestatie zijn de geraamde lasten van € 2,6 miljoen voor € 0,9 miljoen gerealiseerd en is € 1,7 miljoen niet tot besteding gekomen. De onderbesteding wordt grotendeels veroorzaakt doordat de lastneming van subsidies met ingang van het boekjaar 2021 is gewijzigd. Meerjarig verleende subsidies moeten nu aan de volledige meerjarige uitvoeringsperiode van gesubsidieerde projecten worden toegerekend. Dit is een administratieve onderbesteding, de middelen zijn niet meer beschikbaar. De verleende subsidies hebben betrekking op infrastructurale fietsprojecten die voor het UVP 2023 waren aangemeld. Doordat een gehonoreerde subsidie aan het einde van het jaar werd ingetrokken zijn de middelen conform het UVP 2023 ingezet voor een tweetal fietsprojecten</p> <p>Lastneming meerjarige verleende subsidies (1452K) Zoals bij prestatie 4.3.1 al gemeld stellen wij u voor middels resultaatbestemming € 1,4 miljoen toe te voegen aan de reserve versterkte subsidies. Deze resultaatbestemming wordt verwerkt bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen. Vanuit de reserve worden vervolgens de lasten van prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik voor de jaren 2024, 2025 en 2026 in totaal met € 1,4 miljoen verhoogd. Die begrotingswijziging wordt verwerkt bij prestatie 4.3.1.</p> <p>Reserve Mobiliteit, dekking van de lasten van meerjarig verleende subsidies (300K) Als gevolg van de regelgeving met betrekking tot de lastneming van subsidies en voor zover de verleende subsidies gedekt zijn uit de Reserve mobiliteitsprojecten verkeer en vervoer stellen wij u voor de gereserveerde middelen door te schuiven naar</p>
---	------	---	-----	------	--

4.6.3 N35 – Lopende projecten	GS Begrotingswijziging	-343	0	343	<p>2024 en € 0,3 miljoen toe te voegen aan prestatie 4.6.10.</p> <p>Actie 3Het budget van prestatie 4.6.3 is gerelateerd aan actie 3 , knooppunt Raalte.Voor dit project is een exploitatiebudget beschikbaar en een investeringskrediet.ExploitatieHet exploitatiebudget van de prestatie heeft volledig betrekking op het project N35 knooppunt Bos. Als gevolg van de projectontwikkelingen is in 2023 ruim € 0,3 miljoen minder uitgegeven dan begroot. De resterende middelen schuiven wij door naar 2024.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,343 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.6.3 van de begroting 2024.</p> <p>InvesteringskredietDe financiële toelichting op het investeringskrediet is opgenomen in de paragraaf investeringen.</p>
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	PS Begrotingswijziging	-11	0	11	<p>-11 ExploitatieBatenIn 2023 waren de baten € 0,33 miljoen hoger dan begroot. Dit komt met name vanwege de volgende baten:</p> <p>Vanaf 2023 worden leges ontvangen voor vergunningen en ontheffingen infrastructuur om de administratieve kosten te dekken. Dit betreffen structurele inkomsten (circa € 81.000), waar wij apart op terugkomen in de P&C-cyclus in 2024.</p> <p>Rijkswaterstaat heeft het onderhoud van VRI's afgekocht. Dit zijn eenmalige baten van € 0,11 miljoen.</p> <p>Huurachterstanden van tankstations zijn ingehaald waardoor de inkomsten, circa € 70.500, hoger waren dan begroot.</p> <p>LastenIn 2023 is van € 15,9 miljoen begrote lasten € 0,9 miljoen niet besteed.</p> <p>Op het budget voor inspecties en onderzoeken blijft per saldo € 0,3 miljoen over.</p> <p>Onder meer door de natte weersomstandigheden eind 2023 is een deel van het dagelijks onderhoud doorgeschoven naar begin 2024. De onderbesteding op het budget voor het dagelijks onderhoud bedraagt € 0,31 miljoen.</p> <p>Door langdurig ziekteverzuim is meer capaciteit ingehuurd. Daarnaast zijn de inhuurtarieven gestegen door CAO wijzigingen. Dit heeft geleid tot een overschrijding van € 0,2 miljoen op het budget van de brug- en sluisbediening.</p> <p>Doordat er minder strooiacties nodig waren en strooiroutes zijn geoptimaliseerd, is er € 0,4 miljoen minder uitgegeven op het budget voor gladheidsbestrijding.</p> <p>InvesteringskredietDe financiële toelichting op de investeringen is opgenomen in de paragraaf investeringen.</p> <p>Begrotingswijziging PSZoals toegelicht in de Paragraaf investeringen en bij prestatie 4.6.7 stellen wij u voor om voor het groenonderhoud langs de Vechtdalverbinding het budget voor prestatie 4.7.1 vanaf 2024 structureel te verhogen met € 11.000, ten laste van de</p>

4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	PS	Begrotingswijziging	-294	0	294	-294	<p>structurele begrotingsruimte.</p> <p>Resultaatbestemming N348Het groot onderhoudsproject N348 Deventer en Siemelinksweg betreft een gecombineerd werk met de gemeente Deventer. In 2023 zijn de baten voor de werkzaamheden van de gemeente hoger dan de lasten. Er worden nog lasten in 2024 verwacht. Wij stellen u voor om een bedrag van € 367.000 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.7.2. van de begroting 2024.PS-Begrotingswijziging N340 (Vechtdalverbinding)Zoals toegelicht in de Paragraaf investeringen en bij prestatie 4.6.7 stellen wij u voor prestatie 4.7.2 een bedrag van € 0,3 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van de begroting 2024, als te storten bedrag in de Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur. Dit ter dekking van de kosten voor nazorg voor de groenaanleg langs de N340. Overschrijding begrote storting in de Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuurBij de begroting 2024 heeft u besloten om vanuit de in 2023 resterende buffer voor prijsindexeringen € 5 miljoen toe te voegen aan de buffer voor primair inflatie-gerelateerde kostenstijgingen op lopende infrastructuurprojecten en de Voorziening beheer en onderhoud. Op basis van de boekhoudvoorschriften hebben wij deze toevoeging voor € 1,5 miljoen al in 2023 moeten doen. Dat leidt tot een overschrijding van het budget voor deze prestatie in 2023 en lager benodigde toevoeging in 2024. Over het totaal van 2023 en 2024 is dit een neutrale ontwikkeling.</p> <p>Verloop voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuurDe toelichting op het verloop van de voorziening van het jaar 2023 is opgenomen in de toelichting op de balans bij het onderdeel voorzieningen.</p>
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur		Resultaatbestemming	-367	0	367	-367	<p>Resultaatbestemming N348Het groot onderhoudsproject N348 Deventer en Siemelinksweg betreft een gecombineerd werk met de gemeente Deventer. In 2023 zijn de baten voor de werkzaamheden van de gemeente hoger dan de lasten. Er worden nog lasten in 2024 verwacht. Wij stellen u voor om een bedrag van € 367.000 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.7.2. van de begroting 2024.PS-Begrotingswijziging N340 (Vechtdalverbinding)Zoals toegelicht in de Paragraaf investeringen en bij prestatie 4.6.7 stellen wij u voor prestatie 4.7.2 een bedrag van € 0,3 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van de begroting 2024, als te storten bedrag in de Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur. Dit ter dekking van de kosten voor nazorg voor de groenaanleg langs de N340. Overschrijding begrote storting in de Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuurBij de begroting 2024 heeft u besloten om vanuit de in 2023 resterende buffer voor prijsindexeringen € 5 miljoen toe te voegen aan de buffer voor primair inflatie-gerelateerde kostenstijgingen op lopende infrastructuurprojecten en de Voorziening beheer en onderhoud. Op basis van de boekhoudvoorschriften hebben wij deze toevoeging voor € 1,5 miljoen al in 2023 moeten doen. Dat leidt tot een</p>

					overschrijding van het budget voor deze prestatie in 2023 en lager benodigde toevoeging in 2024. Over het totaal van 2023 en 2024 is dit een neutrale ontwikkeling. Verloop voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuurDe toelichting op het verloop van de voorziening van het jaar 2023 is opgenomen in de toelichting op de balans bij het onderdeel voorzieningen.	
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	PS Begrotingswijziging	-572	0	572	-572	Resultaatbestemming onderzoekskosten Van het in 2023 beschikbaar gestelde budget van € 0,9 miljoen aan onderzoekskosten voor het onderzoek naar de vervroegde aanpak voor het vervangen van de damwanden is € 572.000 niet besteed. Dit budget is wel nodig om het onderzoek in 2024 te vervolgen. Wij stellen u voor om het resterende bedrag van € 572.000 te onttrekken aan de Algemene Risicoreserve en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.7.3. van de begroting 2024. De financiële toelichting op de investeringen is opgenomen in de paragraaf investeringen.
4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	PS Begrotingswijziging	-672	0	672	-672	Het schadedossier kent een totaalbudget van € 44,4 miljoen, dat is opgebouwd uit een voorziening (als dekking voor de schadevergoedingen en subsidies waartoe de provincie zich bij het vaststellen van de schaderegeling heeft verplicht), een exploitatiebudget (als dekking voor ambtelijke kosten en onderzoek) en een risicoreservering. In de periode 2019-2023 is in totaal circa € 17,6 miljoen van dit bedrag uitgegeven. De lasten die betrekking hebben op het boekjaar 2023 bestaan uit twee onderdelen. Vanuit het exploitatiebudget, dat wordt gedekt uit de Reserve waterwegen, is in 2023 € 1,1 miljoen uitgegeven, waar een bedrag van € 1,8 miljoen was begroot. Daarnaast is er € 5,6 miljoen gestort in de voorziening om een toereikend niveau te bieden voor de kosten die nog voor de verdere afhandeling worden verwacht. Deze verhoging van de voorziening is reeds aangekondigd bij de PS besluitvorming op 13 december 2023 over het adviesrapport van mevrouw Keijzer. Conform deze besluitvorming zal daarnaast in de Perspectiefnota een extra storting worden voorgesteld in de Reserve Waterwegen ter dekking van de uitvoeringskosten die voortvloeien uit de besluitvorming. Voor de bestedingen vanuit de voorziening wordt verwezen naar de toelichting op de voorzieningen (als onderdeel van de balans). Wij stellen u voor om het restant van het exploitatiebudget van € 0,7 miljoen door te schuiven naar 2024 en toe te voegen aan prestatie 4.7.4 onder gelijktijdige verhoging van de onttrekking van de Reserve Waterwegen in 2024.
Totaal		-11379	24	11403	-	11379

Doorgevoerde begrotingswijzigingen

Prestatie	Doorgevoerde	Baten	Lasten	Saldo GS/PS	Financiële toelichting
-----------	--------------	-------	--------	-------------	------------------------

	begrotingswijziging			Begrotingswijziging	
4.1.1 Beleidsontwikkeling mobiliteit	-21	0	21	-21 PS 005 Jaarstukken 2022	<p>Op de post Corridor Zwolle Twente Münster is € 21.000 minder besteed dan geraamd. In de begroting 2023 is de actie met betrekking tot de Corridor Zwolle Twente Münster ondergebracht bij prestatie 4.1.1 Beleidsontwikkeling mobiliteit.</p> <p>Wij stellen u voor de overgebleven gelden uit 2022 in 2023 beschikbaar te houden voor doorlopende verplichtingen op prestatie 4.1.1 Beleidsontwikkeling mobiliteit.</p> <p>Verder stellen wij voor de in de reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel gereserveerde middelen van € 0,38 miljoen voor de Corridor Zwolle Twente Münster te koppelen aan prestatie 4.1.1 Beleidsontwikkeling mobiliteit.</p>
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	-31	0	31	-31 PS 005 Jaarstukken 2022	<p>Voor in behandeling zijnde subsidieaanvragen van de regeling Slimme Mobiliteit Overijssel (werkgeversaanpak), nemen wij € 31.000 op in het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel voor subsidies. Daarmee kunnen de subsidieaanvragen wordt afgewikkeld in 2023. Wij stellen u voor om € 31.000 van uit het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.1.3.</p>
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	-37	0	37	-37 GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Binnen beleidsdoel 4.1 is er aan lasten € 2,2 miljoen geraamd voor prestatie 4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken. Hiervan is ruim € 1,8 miljoen gerealiseerd. Verder zijn er baten gerealiseerd voor bijna € 0,9 miljoen ten opzichte van een raming van bijna € 0,6 miljoen; er is € 0,3 miljoen meer aan baten gerealiseerd. Deze hogere baten zijn specifieke rijksuitkeringen voor mobiliteitsprojecten (Specifieke uitkering (SPUK) Laadinfrastructuur GO-Ral en Specifieke uitkering (SPUK) Veilige Duurzame Doelmatige Verkeersinfrastructuur). Door deze specifieke uitkeringen was het mogelijk kosten van mobiliteitsprojecten die ten laste van reguliere budgetten komen gedeeltelijk toe te rekenen aan de specifieke rijksuitkeringen. Dit heeft mede geresulteerd in een meevaller van € 0,4 miljoen op de lasten.</p> <p>Laadinfrastructuur GO-Ral: Op de cofinanciering voor Laadinfrastructuur GO-Ral is in 2022 € 37.000 niet gerealiseerd. Dit bedrag is in 2023 nodig voor doorlopende verplichtingen. Wij hebben besloten dit bedrag beschikbaar te houden voor de uitvoering in 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 37.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken van de begroting 2023.</p>
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	-200	487	687	-200 GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Onttrekking Specifieke uitkering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur 2020 – 2023 (E15): Van de Specifieke uitkering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur 2020 – 2023 die wij van het Rijk via de Provincie Gelderland hebben</p>

ontvangen is nog € 0,5 miljoen beschikbaar. De bijdrage betreft financiering in de kosten voor het opstellen, actualiseren en uitvoeren van een plan van aanpak Regionale Aanpak Laadinfrastructuur 2020-2023 op basis van de onderwerpen zoals beschreven in de samenwerkingsovereenkomst. Voor 2023 is een benodigd bedrag geraamd van € 237.000.

Conform het begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten de begrote lasten op prestatie 4.1.3 te verhogen met € 237.000 voor de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur in 2023 en dit bedrag te onttrekken aan de doeluitkering.

Cofinanciering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur:
Voor de Specifieke uitkering Regionale Aanpak Laadinfrastructuur is een provinciale cofinanciering van 50% als voorwaarde gesteld. De dekking hiervan is beschikbaar in de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Wij hebben besloten voor de benodigde cofinanciering van € 237.000 een bedrag van € 200.000 aanvullend aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel te onttrekken.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 200.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken van de begroting 2023.

Onttrekking Specifieke uitkering doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2021 (E56):
Van de Specifieke uitkering doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2021 (E56) die wij van het Rijk hebben ontvangen is nog € 0,4 miljoen beschikbaar. Via deze regeling wordt bijgedragen aan projecten en maatregelen die door Rijk en regio zijn afgesproken in de Bestuurlijke Overleggen MIRT. De projecten en maatregelen zijn gericht op het stimuleren van doelmatiger en duurzamer gebruik van verkeersinfrastructuur. Voor 2023 is een benodigd bedrag geraamd van € 0,25 miljoen.

Conform het begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten de lasten en baten op prestatie 4.1.3 te verhogen met € 0,25 miljoen voor projecten en maatregelen zijn gericht op het stimuleren van doelmatiger en duurzamer gebruik van verkeersinfrastructuur.

4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	180	0	-180	180	Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	26	0	-26	26	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
4.2.1 Transities Openbaar Vervoer	-975	0	975	-975	GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	Pilots mobiliteitshubs en voorbereidingskosten aanbestedingen OV: Wij hebben de Routekaart mobiliteitshubs (hierna hubs) Overijssel vastgesteld, vooruitlopend op een programma hubs. Hubs dragen bij

					aan een goede bereikbaarheid door een aantrekkelijke ketenreis mogelijk te maken. Samen met de Overijsselse gemeenten maakt de provincie hiermee een start om een regionaal netwerk van zo'n 50 regionale mobiliteitshubs te ontwikkelen. Dit vindt plaats in samenhang met de ontwikkeling van lokale hubnetwerken door gemeenten, de opkomst van deelmobiliteit en de toenemende druk op de ruimte in de Overijsselse steden. Om ervaring op te doen, is gekozen om te starten met vijf hublocaties. Voor deze eerste tranche stellen wij provinciale cofinanciering beschikbaar van maximaal € 0,85 miljoen. Tevens stellen wij een adaptief programma hubs op voor de opvolgende tranches. Voor de Hubs voegen wij € 0,85 miljoen toe aan prestatie 4.2.1. Herijking openbaar vervoer. Verder voegen wij ter dekking van de voorbereidingskosten van de aanbestedingen concessies OV-concessie Twente - ZHO (2023 - 2028) en treindiensten Zutphen - Hengelo - Oldenzaal (ZHO) en Almelo – Hardenberg € 0,125 miljoen toe aan deze prestatie.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor de pilotlocaties hubs en de voorbereidingskosten van de aanbestedingen een bedrag van € 0,975 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.2.1. Herijking openbaar vervoer van de begroting 2023.
4.2.2 Verduurzamen spoorlijnen	-755	0	755	-755 PS 005 Jaarstukken 2022	Op deze prestatie is een positief resultaat te zien van € 0,75 miljoen. Dit resultaat is te verklaren doordat het bestedingsritme en het declareren door Prorail van de onderzoekskosten voor de verduurzaming van de spoorlijnen Almelo-Mariënberg en Zutphen-Hengelo afwijkt van het verwachte bestedingsritme en het geraamde bedrag in de begroting. De overgebleven gelden zullen in 2023 voor doorlopende verplichtingen op deze prestatie worden ingezet. Dit wordt gedekt uit de Reserve Sporen en Wegen.
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	-234	90	323	-234 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,75 miljoen te onttrekken aan Reserve Sporen en Wegen en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.2.2 Verduurzamen spoorlijnen van de begroting 2023. Sociale veiligheid spoor: Om de sociale veiligheid op de spoorverbindingen in Overijssel (Zwolle-Emmen, Zwolle-Kampen en Zwolle-Enschede) te verbeteren is in overleg met de vervoerders afgesproken een veiligheidsteam in te stellen dat o.a. incidenten snel kan aanpakken. De kosten daarvan zijn geraamd op € 1,5 miljoen per jaar tot en met 2027. Het rijk (Justitie en Veiligheid) heeft tot en met 2027 voor deze aanpak op de treinverbinding Zwolle-Emmen een bijdrage van € 0,5 miljoen per jaar beschikbaar gesteld. Naast een bijdrage van de provincie Drenthe € 0,2 miljoen wordt van Overijssel een bijdrage gevraagd van € 0,2 miljoen per jaar. Om deze aanpak uit te breiden naar de andere treinverbindingen Zwolle-Kampen en Zwolle-

4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	-5600	5129	10729	-5600	GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Enschede is jaarlijks € 0,5 miljoen nodig om de sociale veiligheid op het spoor te verbeteren. Vanuit het coalitie akkoord is hiervoor in de begroting 2024 structureel € 0,8 miljoen opgenomen. Deze bijdrage is ook benodigd in het begrotingsjaar 2023. Voor 2023 bedraagt de bijdrage € 0,3 miljoen waarvan € 0,1 miljoen van de provincie Drenthe en € 0,2 miljoen bijdrage van de provincie Overijssel.</p> <p>We stellen u voor om voor 2023 de lasten op prestatie 4.2.3 met € 0,3 miljoen te verhogen en de baten met € 0,1 miljoen te verhogen voor de sociale veiligheid op de spoorverbindingen in Overijssel.</p> <p>Laadinfrastructuur:</p> <p>Provinciale Staten hebben besloten € 5,6 miljoen beschikbaar te stellen voor laadinfrastructuur ten behoeve van het laten rijden van Zero-Emissiebussen (Statenvoorstel 2022/1104151) in de concessie Twente ZHO (Zutphen-Hengelo-Oldenzaal). Arriva Personenvervoer zal in 2023 op basis van de concessiebeschikking laadinfrastructuur realiseren voor meer dan 100 ZE-bussen.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van €5,6 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.2.3 van de begroting 2023 voor laadinfrastructuur ten behoeve van zero emissie bussen.</p> <p>Beschikbaarheids- en transitievergoedingen openbaar vervoer:</p> <p>BVOV 2023</p> <p>Het Rijk heeft over 2023 een transitievergoeding openbaar vervoer 2023 (TVOV 2023) verstrekt. De TVOV wordt door het Rijk verstrekt onder de voorwaarde dat provincies de exploitatiesubsidies OV handhaven op het pré COVID-19 niveau. Uit de ontvangen specifieke uitkering van het Rijk verstrekken wij voor de betreffende concessies een aanvullende bijdrage (totaal € 5,1 miljoen) waarbij 80% als voorschot wordt verstrekt. Met de aanvullende rijksbijdrage zijn wij samen met vervoerders in staat om het voorzieningenniveau te handhaven op het niveau dat in de buurt komt van pre Corona. De bijbehorende verhoging van lasten en baten verwerken wij in de begroting 2023.</p> <p>Wij hebben besloten om de baten en lasten voor prestatie 4.2.3 m.b.t. de Specifieke Uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-concessies in 2023 budgettair neutraal te verhogen met € 5,1 miljoen</p>
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	-384	0	384	-384	PS 005 Jaarstukken 2022	<p>Haltevoorzieningen IJssel-Vecht:</p> <p>Bij de jaarrekening 2021 heeft u via resultaatbestemming middelen beschikbaar gesteld voor aanpassingen aan de halte infrastructuur IJssel-Vecht in verband met wijzigingen in de dienstregeling van de concessie IJssel-Vecht. De halte aanpassingen die gemeente Zwolle</p>

moet doen hebben op zich laten wachten in verband met onzekerheid over lijnvoering vanuit de nood-concessie IJssel-Vecht 2020-2022 en de recentelijk gegunde concessie IJssel-Vecht 2022-2035. In 2023 zal Zwolle de haltes aanpassen zodat deze voldoen aan lijnvoering van EBS en zullen wij Zwolle hiervoor subsidie verlenen op basis van het besluit uit 2020.

Resultaatbestemming Haltevoorzieningen IJssel-Vecht
Voor dekking van doorlopende verplichtingen stellen wij voor middels resultaatbestemming € 0,376 miljoen beschikbaar te houden en toe te voegen aan de begroting 2022 op prestatie 4.2.3.

Gebundelde resultaatbestemming:

Voor nog in behandeling zijnde subsidieaanvragen, die gezien het gepubliceerde plafond nog toegewezen dienen te worden, doen wij u een gebundeld resultaatbestemmingsvoorstel. Onderdeel hiervan is een subsidie aanvraag van € 8.000 in het kader van de subsidieregeling Inzet vrijwilligers bij buurtbussen in Overijssel.

4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	-561	15	576	-561	PS 007 Monitor Overijssel 2023-I
---	------	----	-----	------	----------------------------------

Treindienst Hengelo-Bielefeld en Deventer-Almelo:
Op basis van een actualisatie van de exploitatie van de treindienst Hengelo-Bielefeld en Deventer-Almelo (extra avondtreinen) verwachten wij een tekort op de lasten (€ 576.000). Tevens verwachten wij een hogere reizigersopbrengst (€ 15.000) zodat per saldo de onttrekking uit de reserve mobiliteitsprojecten verkeer en vervoer € 561.000 bedraagt.

Wij stellen voor de lasten van de begroting 2023 op prestatie 4.2.3 'Concessie- en contractmanagement van bus en trein' met € 576.000 te verhogen en de baten met € 15.000 te verhogen en per saldo € 561.000 te dekken door dit bedrag te onttrekken aan de bestemmingsreserve mobiliteitsprogramma's verkeer en vervoer.

4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	-1240	0	1240	-1240	GS 101 Jaarstukken 2022
---	-------	---	------	-------	-------------------------

Prestatie 4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein geeft laat per saldo een positief resultaat van € 10,9 miljoen zien. Dit geeft een vertekend beeld. In dit resultaat loopt namelijk de specifieke uitkering (SPUK) decentraal spoor van € 9,7 miljoen mee. Dit betreft een structurele rijksbijdrage die voorheen als decentralisatie uitkering werd ontvangen (en begroot op de algemene dekkingsmiddelen), maar nu als SPUK op de prestatie zelf wordt verantwoord. Dit levert een niet begrote baat (voordeel) op van € 9,7 miljoen op de prestatie 4.2.3, maar een niet gerealiseerde baat (nadeel) bij de algemene dekkingsmiddelen. Per saldo heeft dit geen effect het jaarrekeningresultaat van de provincie.

Tegenover de geraamde baat van € 39 miljoen staat een realisatie van € 54 miljoen. In de gerealiseerde baten zijn incidentele bijdragen van het Rijk (Specifieke uitkering) opgenomen voor in totaal € 13,2 miljoen. Dit betreft de beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-bedrijven voor € 4,4 miljoen (bestaande uit € 8,8 miljoen toezeggingen voor 2022 verminderd met € 4,4 miljoen

terug te betalen in verband met lagere vaststellingen 2021) en de specifieke uitkering decentraal spoor € 9,7 miljoen. De beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-bedrijven compenseert weggevallen reizigersopbrengsten.

Exploitatie OV concessies:

De structurele lasten van exploitatiesubsidies voor het openbaar vervoer komen circa € 0,9 miljoen lager uit dan begroot (€ 99,0 miljoen begroot en € 98,1 miljoen gerealiseerd) als gevolg van incidentele meevallers (ca. € 3,4 miljoen) uit eerdere jaren. De baten in 2022 € 0,245 miljoen hoger dan begroot vanwege niet begrote doorbelaste kosten.

Spoorlijn Hengelo Bielefeld:

De exploitatie van de spoorlijn Hengelo Bielefeld laat op de incidentele middelen een exploitatietekort zien van € 317.000 als gevolg van hogere indexatie en lagere reizigersinkomsten (geen aanspraak op beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-bedrijven). Voor de dekking hiervan zijn middelen beschikbaar in de reserve mobiliteitsprojecten. Binnen kerntaak 4 is de extra onttrekking aan de reserve mobiliteitsprojecten per saldo € 184.000.

Resultaatbestemming, onttrekking aan Reserve mobiliteitsprogramma's verkeer en vervoer ten gunste van het resultaat

Wij stellen u voor om een bedrag van € 184.000 te onttrekken aan Reserve mobiliteitsprogramma's verkeer en vervoer en middels resultaatbestemming toe te voegen aan de Algemene reserve.

Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO's):

Via PS 2020/0058230 is € 2,5 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanpak van NABO's. Hiervan is € 2,0 miljoen gedekt uit KVO middelen en € 0,5 miljoen binnen de regulier mobiliteitsmiddelen (prestatie 4.2.3). Er zijn enkele subsidieverzoeken ontvangen van de betrokken gemeenten. De niet bestede middelen dienen beschikbaar te blijven voor de aanpak van NABO's. Wij schuiven de niet bestede KVO middelen (€ 0,4 miljoen) door naar 2023. Verder hebben wij ter dekking van de subsidieverplichtingen besloten voor 2023 de lasten van prestatie 4.2.3 'Concessie- en contractmanagement van bus en trein' in 2023 te verhogen met € 195.000 onder gelijktijdige onttrekking van hetzelfde bedrag aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Actualisatie begrotingsritme verplichtingen NABO's

Verder is de lastneming van de meerjarig verleende subsidies voor de periode 2023-2024 geactualiseerd en dit leidt tot een wijziging in het begrotingsritme van de lasten met bijbehorende onttrekking aan de uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,6 miljoen te

4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	0	9137	9137	0 GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	<p>onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein van de begroting 2023.</p> <p>Verder hebben wij besloten de lasten van prestatie 4.2.3 'Concessie- en contractmanagement van bus en trein' in 2024 met € 0,62 miljoen te verlagen en de lasten in 2023 met hetzelfde bedrag te verhogen. Tevens de bijbehorende onttrekkingen aan de uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel te wijzigen.</p> <p>Exploitatiesubsidies OV: De structurele lasten van exploitatiesubsidies voor het openbaar vervoer zullen in 2023 hoogstwaarschijnlijk hoger uitvallen dan begroot. De belangrijkste oorzaak daarvan wordt gevormd door de OV-index waarmee de exploitatiesubsidie van vervoerders wordt geïndexeerd. De hogere exploitatiekosten zullen in 2023 wellicht gedeeltelijk en eenmalig gedempt kunnen worden door de transitievergoeding OV (TVOV) die het Rijk ook nog voor 2023 nog beschikbaar stelt. Naast hogere lasten worden ook hogere baten verwacht in de vorm van reizigersopbrengsten.</p> <p>Omdat zowel de OV-index 2023 als de TVOV-regeling 2023 nog niet definitief bekend zijn, zijn de financiële gevolgen vooraansnog niet goed te kwantificeren. Na de zomer zal die duidelijkheid er wel zijn, eventuele bijstelling van de begroting volgt daardoor bij Monitor II. Wanneer de financiële gevolgen niet binnen de begroting van prestatie 4.2.3 gedekt kunnen worden, zal dit worden opgevangen met de bestemmingsreserve openbaar vervoer die mede hiervoor is gevormd.</p> <p>Op basis van de verwachte OV indexering en hogere reizigersopbrengsten hebben wij conform het begrotingswijzigingenbeleid besloten de lasten en baten van prestatie 4.2.3 structureel met € 8,28 miljoen te verhogen (budgettair neutrale wijziging).</p> <p>Sociale veiligheid Openbaar Vervoer: Van het Rijk hebben wij een specifieke uitkering ontvangen om de sociale veiligheid in het OV en op stations te verbeteren.</p> <p>Conform het begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten de lasten op prestatie 4.2.3 te verhogen met € 0,86 miljoen voor verbeteren van de sociale veiligheid in het OV en op stations in 2023 en dit bedrag te onttrekken aan de doeluutkering.</p> <p>Dynamische Reis Informatie Systemen: Sinds 2009 zijn er verschillende Dynamische Reis Informatie Systemen (hierna DRISystemen) binnen de provincies Gelderland, Overijssel en Flevoland geplaatst. Deze systemen voorzien (bus)reizigers via DRIS-displays op de haltes van informatie over de actuele vertrektijden en verstoringen.</p>
---	---	------	------	------------------------------------	---

					<p>In 2020 is besloten de verouderde en afgeschreven systemen te vervangen en gezamenlijk de vervanging van de DRIS-displays bij bushaltes aan te aanbesteden.</p> <p>Bij de uitvoering van het project is vertraging opgetreden. Er was meer tijd nodig voor de hard- en software ontwikkeling van de kleine digitale informatieborden. Voor de grote borden is het een combinatie van factoren, onder meer een tekort aan personeel bij onze leverancier en de netbeheerder. Als gevolg van de vertraging starten wij later met het afschrijven van de investering.</p> <p>Om die reden dienen de begrote kapitaallasten op de prestaties in 2023 verlaagd te worden.</p> <p>Voor prestatie 4.2.3 gaat het om een verlaging van € 0,9 miljoen in 2023.</p> <p>Wij stellen u voor de begrote lasten van prestatie 4.2.3 te verlagen met € 0,9 miljoen ten gunste van de algemene middelen verkeer en vervoer.</p>
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	-270	0	270	-270 Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	56	0	-56	56 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
4.2.6 Spoor Zwolle - Enschede	-181	0	181	-181 GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Op prestatie 4.2.6 Spoor Zwolle – Enschede is het geraamde budget van ruim € 0,76 miljoen voor € 0,2 miljoen niet tot besteding gekomen. De geraamde baat van € 0,94 miljoen is volledig gerealiseerd. De geraamde baat betreft een Rijksbijdrage voor een verkenningsstudie naar verbetermaatregelen van de treinverbinding Zwolle-Enschede.</p> <p>De onderbesteding op de lasten (€ 0,2 miljoen) is te verklaren doordat het bestedingsritme en het declareren door Prorail van de kosten van een verkenningsstudie afwijkt van het verwachte bestedingsritme.</p> <p>De overgebleven gelden zullen in 2023 voor doorlopende verplichtingen op deze prestatie worden ingezet. Dit wordt gedekt uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en het restant Rijksbijdrage .</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om € 0,2 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.2.6 van de begroting 2023.</p>
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	107	0	-107	107 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Uitvoering Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UVP) 2023:</p> <p>Bij de uitvoering van het UVP 2023 is gebleken dat op prestatie</p>

					<p>4.3.1 een onderbesteding wordt verwacht van ca. € 107.000 door lagere aanvragen voor een subsidiebijdrage. Conform het UVP wordt voorgesteld de onderbesteding in te zetten voor sluitstukprojecten. Sluitstukprojecten zijn projecten die bij eerder subsidietoekenning een lagere procentuele bijdrage zijn toegekend dan het regulier gehanteerde percentage van 50%. Bij achterblijvende bestedingen op andere projecten kan alsnog voor sluitstukprojecten een aanvullende subsidie worden toegekend. Wij stellen u voor de inzet van de middelen over de verschillende beleidsthema's (fiets, verkeersveiligheid, bereikbaarheid, goederenvervoer) en bijbehorende prestaties aan te passen.</p> <p>Wij stellen u voor in 2023 de lasten van prestatie 4.3.1 met € 107.000 te verlagen ten gunste van prestatie 4.5.1.</p>
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	-4608	0	4608	-4608 PS 005 Jaarstukken 2022	<p>Lastneming meerjarige verleende subsidies: Wij stellen u voor middels resultaatbestemming € 3,2 miljoen toe te voegen aan de reserve Verstrekte subsidies voor dekking van de lasten van meerjarig verleende subsidies. Waarvan € 2,5 miljoen in 2023 en € 0,7 miljoen in 2024.</p> <p>Uitvoering projecten 2023: Wij stellen u voor middels resultaatbestemming € 1,8 miljoen beschikbaar te houden voor de uitvoering van projecten in 2023 en toe te voegen aan de lasten van prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik jaarschijf 2023.</p> <p>Via prestaties 4.5.1, 4.5.2 en 4.6.10 wordt voorgesteld de ontstane vrijval op die prestaties van respectievelijk € 38.000, € 106.000 en € 158.000 door te schuiven naar 2023 naar prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik voor de uitvoering van projecten in 2023.</p>
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	449	0	-449	449 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Bij de uitvoering van het UVP 2023 zijn er meer Fiets-projecten en minder projecten bereikbaarheid, verkeerveiligheid en goederenvervoer aangemeld door de gemeenten. Als gevolg hiervan zal de verdeling over de verschillende beleidsthema's ten opzichte van het oorspronkelijke bestedingsplan wijzigen. De wijziging betekent dat er € 201.000 meer besteed gaat worden aan prestatie Fiets (4.3.1) waarvan de dekking komt van prestaties 4.4.4 (€ 111.000) en 4.6.10 voor € 90.000. Deze bedragen worden overgeheveld vanuit de desbetreffende prestaties en zijn budgettair neutrale wijzigingen tussen prestaties binnen het UVP en de begroting.</p> <p>Wij stellen voor € 201.000 aan lasten toe te voegen aan prestatie 4.3.1 Fiets onder gelijktijdige verlaging van de lasten van prestaties 4.4.4 en 4.6.10.</p> <p>Snelfietsroute Vriezenveen - Vroomshoop: De Snelfietsroute Vriezenveen - Vroomshoop is in het Masterplan snelle fietsroutes één van de snelle fietsroutes uit het Masterplan snelle fietsroutes. De route ligt tussen Vriezenveen en Vroomshoop,</p>

als verlengstuk van de F35 Almelo - Vriezenveen. Deze fietsroute is van regionaal belang voor forenzen, scholieren en recreanten. Het betreft een investering in de eigen provinciale infrastructuur.

De kosten voor de realisatie van de Snelfietsroute Vriezenveen - Vroomshoop zijn geraamd op € 1,85 miljoen. De dekking wordt gevormd voor € 0,65 miljoen uit de structurele middelen verkeer en vervoer, voor € 0,65 miljoen uit gereserveerde middelen in de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en voor € 0,55 miljoen via de beschikbaar gestelde middelen bij de P-nota 2022 voor de uitvoering van provinciale fietsprojecten.

De verwerking van investeringen in de eigen provinciale infrastructuur in de begroting vindt plaats via de afschrijvingsystematiek conform de uitgangspunten 'investeren in infrastructuur' zoals vastgesteld bij de P-nota 2022. De dekking van de kapitaallasten voor lopende projecten vindt plaats vanuit de reserve Dekking kapitaallasten activa (RDKA).

De dekking van de kapitaallasten voor de € 0,548 miljoen uit de P-nota 2022 is al in de begroting opgenomen zodat per saldo € 1,3 miljoen kan worden gestort in de reserve Dekking kapitaallasten activa (RDKA).

Wij stellen voor de begrote lasten van 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik met € 0,65 miljoen te verlagen en hetzelfde bedrag toe te voegen aan de Reserve dekking kapitaallasten activa. Daarnaast stellen wij u voor om vanuit de voor prestatie 431 aanwezige middelen in de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel € 0,65 miljoen toe te voegen aan de Reserve dekking kapitaallasten activa. Deze laatste wijziging wordt verwerkt in Kerntaak 20 (Overhead, financiering en dekkingsmiddelen).

Voor de realisatie van de projecten wordt bij prestatie 4.6.9 voorgesteld de benodigde investeringskredieten bij te ramen.

4.3.1 Stimuleren fietsgebruik -1089 0 1089 -1089 GS 101 Jaarstukken 2022

Uitvoering Koers Fiets (gefinancierd uit uKvO): Op deze prestatie is € 2,4 miljoen beschikbaar gesteld voor uitvoering van het koersdocument Fiets. In totaal gaat het om een onderbesteding van € 1,1 miljoen die wij in komende jaren willen inzetten voor realisatie van Koers Fiets. Voor het hele bedrag geldt dat dit wordt gedekt uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten € 1,1 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.3.1 van de begroting 2023.

4.3.1 Stimuleren fietsgebruik -79 0 79 -79 GS 102 Monitor Overijssel 2023-I

Vastgesteld Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 (UVP): Via het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 (UVP) zijn middelen beschikbaar gesteld voor subsidiebijdragen aan gemeentelijke en provinciale projecten gericht op het verbeteren van de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid in Overijssel.

					<p>Voor betere fietsvoorzieningen zijn middelen gereserveerd in de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Ter dekking van de verwachte subsidiebijdragen hebben wij aanvullend voor 2023 € 79.000 onttrokken aan Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 79.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.3.1 van de begroting 2023.</p>
4.4.1 Port of Logistics Overijssel(POLO)	-479	0	479	-479 GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Binnen beleidsdoel 4.4 is op prestatie 4.4.1 Port of Logistics Overijssel (POLO) van de geraamde lasten van € 0,87 miljoen ruim € 0,38 miljoen besteed in 2022. € 0,5 miljoen is niet tot besteding gekomen hetgeen voornamelijk veroorzaakt wordt doordat er minder aanvragen zijn geweest voor de beschikbare subsidiegelden. De subsidieregeling loopt door in 2023 en daarvoor dienen de resterende middelen beschikbaar te blijven. Wij schuiven deze door naar de jaarschijf 2023 van de begroting 2023.</p>
4.4.4 Robuust goederenvervoer netwerk	111	0	-111	111 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,5 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.4.1 Port of Logistics Overijssel(POLO) van de begroting 2023.</p> <p>Vastgesteld Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 (UVP): Via het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 (UVP) zijn middelen beschikbaar gesteld voor subsidiebijdragen aan gemeentelijke en provinciale projecten gericht op het verbeteren van de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid in Overijssel. Op basis van het vastgestelde UVP 2023 met de daarin geraamde bedragen voor subsidies dient het begrote bedrag op prestatie 4.4.4 te worden bijgesteld. De lasten worden op prestatie 4.4.4 met € 110.000 en toegevoegd aan prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik. Dit zijn budgettaire neutrale wijzigingen tussen prestaties binnen het UVP en de begroting.</p>
4.5.1 Infrastructurale maatregelen verkeersveiligheid	773	0	-773	773 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Wij stellen u voor de lasten van prestatie 4.4.4 met € 110.000 te verlagen onder gelijktijdige verhoging van de lasten van prestatie 4.3.1.</p> <p>N377 Hasselt-Lichtmis:</p> <p>Voor de optimalisering van de verkeersveiligheid van de N377 op het traject Hasselt-Lichtmis is € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld in de begroting 2023. Wij stellen u voor om dit bedrag toe te voegen aan de reserve Dekking kapitaallasten activa (RDKA). Dit vloeit voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording dat voorschrijft om investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut te activeren. Zodra de werken in gebruik worden genomen, zal gestart worden met afschrijven en worden deze lasten gedekt uit de reserve.</p>

						<p>Voor de realisatie van dit project wordt bij prestatie 4.7.3 voorgesteld het benodigde investeringskrediet bij te ramen.</p> <p>Wij stellen u voor de lasten van prestatie 4.5.1 te verlagen met € 1,0 miljoen en dit bedrag toe te voegen aan de Reserve dekking kapitaallasten activa voor het Rehabilitatieprogramma N377 Hasselt-Lichtmis.</p> <p>Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UVP) 2023:</p> <p>Bij de uitvoering van het UVP 2023 is gebleken dat op prestaties 4.3.1 en 4.5.2 onderbesteding wordt verwacht door lagere aanvragen voor een subsidiebijdrage. Conform het UVP wordt voorgesteld de onderbesteding in te zetten voor sluitstukprojecten. Sluitstukprojecten zijn projecten waaraan bij eerdere subsidietoekenning een lagere procentuele bijdrage is toegekend dan het regulier gehanteerde percentage van 50%. Bij achterblijvende bestedingen op andere projecten kan alsnog voor sluitstukprojecten een aanvullende subsidie worden toegekend. Wij stellen u voor de inzet van de middelen over de verschillende beleidsthema's (fiets, verkeersveiligheid, bereikbaarheid, goederenvervoer) en bijbehorende prestaties aan te passen.</p> <p>Wij stellen u voor in 2023 de lasten van prestatie 4.5.1 met € 227.000 te verhogen met als dekking de verlaging van de lasten op prestaties 4.3.1. (€ 107.000) en 4.5.2 (€ 120.000).</p> <p>Specifieke uitkering Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen:</p> <p>Van de specifieke uitkering Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021 (IenW E20) die wij van het Rijk hebben ontvangen is conform de voorwaarden nog € 1,4 miljoen beschikbaar. De regeling heeft een looptijd tot en met 2025. Wij actualiseren de geraamde lasten en baten van deze specifieke uitkering voor de in aanmerking komende projecten. Tevens passen wij de bijbehorende provinciale cofinanciering aan die vanuit de specifieke uitkering als voorwaarde wordt gesteld.</p> <p>Conform het begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten de lasten en baten op prestatie 4.5.1 te verlagen met € 1,4 miljoen.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten de geraamde cofinancieringslasten met € 1,3 miljoen te verlagen en gelijktijdig de begrote onttrekking aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel met hetzelfde bedrag te verlagen.</p>
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	1333	-1448	-2781	1333	GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	-417	0	417	-417	PS 005 Jaarstukken 2022	<p>Realisatie verkeersveiligheid maatregelen (Besteding meeropbrengsten Motorrijtuigenbelasting MRB):</p> <p>Voor de realisatie verkeersveiligheid maatregelen was in 2021 een bedrag van € 4,0 miljoen geraamd waarvan € 3,3 miljoen is</p>

					<p>gerealiseerd. Een bedrag van € 717.000 is niet tot besteding gekomen. De onderbesteding wordt zoals bij de 2e monitor gesignaleerd veroorzaakt doordat voorbereiding, programmering en besluitvorming van infrastructurele projecten relatief veel tijd vergen voordat projecten worden uitgevoerd. Tegelijkertijd geldt wel dat voor de start van de voorbereiding van projecten de financiering moet zijn geregeld.</p> <p>Wij stellen u voor middels resultaatbestemming € 717.000 beschikbaar te houden voor de realisatie van verkeersveiligheidsmaatregelen en daarvan € 0,3 miljoen in 2023 te storten in de reserve dekking kapitaallasten activa voor het investeringsproject N760 IJsselmuiden-Genemuiden fase I (prestatie 4.7.3) en € 0,4 miljoen te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid.</p>
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	126	0	-126	126 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Vastgesteld Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 (UVP): Via het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 (UVP) zijn middelen beschikbaar gesteld voor subsidiebijdragen aan gemeentelijke en provinciale projecten gericht op het verbeteren van de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid in Overijssel. Wij hebben in het UVP 2022 € 126.000 beschikbaar gesteld voor de N315/N768 'aansluiting Danspaleis' als investering in de eigen provinciale infrastructuur.</p> <p>De verwerking hiervan in de begroting vindt plaats via de afschrijvingssystematiek conform de uitgangspunten 'investeren in infrastructuur' zoals vastgesteld bij de P-nota 2022. De dekking van de kapitaallasten voor lopende projecten vindt plaats vanuit de reserve Dekking kapitaallasten activa (RDKA). Zodra de werken in gebruik worden genomen, zal gestart worden met afschrijven en worden deze lasten gedekt uit de reserve.</p> <p>Wij stellen voor de lasten van 4.5.1 Stimuleren fietsgebruik met € 126.000 te verlagen en hetzelfde bedrag toe te voegen aan de reserve Dekking kapitaallasten activa (RDKA). De storting in de reserve Dekking kapitaallasten activa (RDKA) worden bij kerntaak 20 verwerkt.</p>
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	4321	0	-4321	4321 PS 008 N760	<p>Deze wijziging heeft betrekking op PS 008 N760</p>
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	-396	396	792	-396 GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Specifieke uitkeringen stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen: Voor uitvoering van verkeersveiligheidsmaatregelen is een rijksbijdrage van € 1,4 miljoen geraamd. Voor de niet bestede middelen (€ 0,4 miljoen) en de bijbehorende dekking uit de rijksbijdrage hebben wij besloten deze door te schuiven naar 2023.</p> <p>Conform ons begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten om de niet bestede middelen van € 396.000 van de specifieke uitkeringen stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen op prestatie 4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid voor zowel de lasten als baten door te schuiven en toe te voegen aan de begroting 2023.</p>

						<p>Cofinanciering verkeersveiligheidsprojecten: Voor de uitvoering van verkeersveiligheidsprojecten ontvangen wij rijksbijdragen onder de voorwaarde van 50% cofinanciering door de Provincie. De dekking van deze cofinanciering komt uit de gereserveerde middelen in de reserve kwaliteit van Overijssel. Wij hebben besloten € 0,4 miljoen aan niet gerealiseerde middelen van 2022 door te schuiven naar 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten € 0,4 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.5.1 van de begroting 2023</p>
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	-3000	0	3000	-3000	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	0	0	0	0	Adm. 213 diversen april 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 213 diversen april 2023
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	449	0	-449	449	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Uitvoering Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UVP) 2023:</p> <p>Bij de uitvoering van het UVP 2023 is gebleken dat op prestatie 4.5.2 een onderbesteding wordt verwacht van € 449.000 door lagere aanvragen voor een subsidiebijdrage. Conform het UVP wordt voorgesteld de onderbesteding in te zetten voor sluitstukprojecten. Sluitstukprojecten zijn projecten die bij eerder subsidietoekenning een lagere procentuele bijdrage zijn toegekend dan het regulier gehanteerde percentage van 50%. Bij achterblijvende bestedingen op andere projecten kan alsnog voor sluitstukprojecten een aanvullende subsidie worden toegekend. Wij stellen u voor de inzet van de middelen over de verschillende beleidsthema's (fiets, verkeersveiligheid, bereikbaarheid, goederenvervoer) en bijbehorende prestaties aan te passen.</p> <p>Wij stellen u voor in 2023 de lasten van prestatie 4.5.2 met € 449.000 te verlagen ten gunste van prestatie 4.5.1 en 4.6.10 voor respectievelijk € 120.000 en € 329.000.</p>
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	-421	0	421	-421	PS 005 Jaarstukken 2022	<p>Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2022 (UVP 2022): Afwikkeling van meerjarige subsidies: Wij stellen u voor middels resultaatbestemming € 0,4 miljoen toe te voegen aan de reserve verstrekte subsidies voor de afwikkeling van meerjarige subsidies binnen prestatie 4.5.2.</p>
4.6.1 A1	424	0	-424	424	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Afronding Landschappelijke inpassing verbreding A1:</p> <p>De provincie Overijssel heeft in 2013 een Bestuursovereenkomst met het Rijk (staatcourant 2013/32967) gesloten om de capaciteitsuitbreiding van de A1 te financieren en geld beschikbaar te stellen voor versnelde uitvoering. Naast een bijdrage in de kosten is een lening verstrekt van € 28,4 miljoen. In de</p>

4.6.10 Infrastructurale maatregelen bereikbaarheid	-329	0	329	-329	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Bestuursovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de landschappelijke inpassing die buiten de scope van de A1 valt. De kosten daarvan zijn voor rekening van de Provincie. Hiervoor is een bijdrage verstrekt van € 10,8 miljoen voor aanvullende maatregelen voor een duurzame en ruimtelijke inpassing van de A1. In de bestuursovereenkomst is afgesproken dat deze bijdrage niet wordt uitbetaald aan het Rijk, maar dat deze in 2024 wordt verrekend met de aflossing van de beschikbaar gestelde voorfinanciering van € 28,4 miljoen. Het Rijk heeft te kennen gegeven de lening in 2023 te willen terugbetalen waarbij dan tevens een verrekening plaatsvindt met de kosten van de aanvullende maatregelen. Door deze aflossing valt uit de voorziening voor deze lening € 0,9 miljoen vrij. In de praktijk is van de bijdrage van € 10,8 miljoen door het Rijk € 7,9 miljoen besteed en door de provincie € 2,0 miljoen. Verder zijn er nog een aantal projecten in de afrondende fase die de provincie uitvoert waarvan de verwachte kosten in 2023 € 0,5 miljoen en in 2024 € 0,4 miljoen bedragen. Vanuit de verrekening van de kosten met het Rijk zijn deze bedragen beschikbaar uit de terugbetaling van het Rijk.</p> <p>Wij stellen u voor de lasten van prestatie 4.6.1 voor de jaarschijf 2023 met € 0,4 miljoen te verlagen en de lasten voor de jaarschijf 2024 met € 0,4 miljoen te verhogen.</p> <p>Uitvoering Uitvoeringsprogramma Mobiliteit (UVP) 2023:</p> <p>Bij de uitvoering van het UVP 2023 is gebleken dat op prestatie 4.5.2 onderbesteding wordt verwacht door lagere aanvragen voor een subsidiebijdrage. Conform het UVP wordt voorgesteld de onderbesteding in te zetten voor sluitstukprojecten. Sluitstukprojecten zijn projecten die bij eerder subsidietoekenning een lagere procentuele bijdrage zijn toegekend dan het regulier gehanteerde percentage van 50%. Bij achterblijvende bestedingen op ander projecten kan alsnog voor sluitstukprojecten een aanvullende subsidie worden toegekend. Wij stellen u voor de inzet van de middelen over de verschillende beleidsthema's (fiets, verkeersveiligheid, bereikbaarheid, goederenvervoer) en bijbehorende prestaties aan te passen.</p> <p>Wij stellen u voor in 2023 de lasten van prestatie 4.6.10 met € 329.000 te verhogen met als dekking de verlaging van de lasten op prestatie 4.5.2 met eenzelfde bedrag.</p>
4.6.10 Infrastructurale maatregelen bereikbaarheid	2900	0	-2900	2900	PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Lasten restant middelen Regionaal Mobiliteitsfonds Twente (RMF): De resterende middelen van het Regionaal Mobiliteitsfonds Twente (RMF) zijn gestort in de Reserve mobiliteitsprogramma's verkeer en vervoer.</p> <p>Vanuit het resterende saldo van het RMF Regionaal Mobiliteitsfonds Twente stellen wij voor € 0,269 miljoen toe te voegen aan de begroting 2023 op prestatie 4.6.10 voor het (mede)financieren van gemeentelijke/provinciale projecten ter verbetering van de bereikbaarheid. Het resterende saldo wordt ingezet voor Twentse</p>

mobiliteitsprojecten en de afwikkeling hiervan valt onder het beheer van de Provincie. De dekking wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve mobiliteitsprogramma's verkeer en vervoer.

Wij stellen voor € 0,269 miljoen toe te voegen aan de begroting van 2023 prestatie 4.6.10 voor Twentse mobiliteitsprojecten (afwikkelen Regionaal Mobiliteitsfonds Twente) en dit bedrag te onttrekken aan de bestemmingsreserve mobiliteitsprogramma's.

Vastgesteld Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 (UVP):
Via het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023 (UVP) zijn middelen beschikbaar gesteld voor subsidiebijdragen aan gemeentelijke en provinciale projecten gericht op het verbeteren van de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid in Overijssel. Op basis van het vastgestelde UVP 2023 met de daarin geraamde bedragen voor subsidies dient het begrote bedrag op prestatie 4.6.10 te worden bijgesteld. De lasten worden op prestatie 4.6.10 met € 90.000 en toegevoegd aan prestatie 4.3.1 Stimuleren fietsgebruik. Dit zijn budgettair neutrale wijzigingen tussen prestaties binnen het UVP en de begroting.

Wij stellen U voor de lasten van prestatie 4.6.10 met € 90.000 te verlagen onder gelijktijdige verhoging van de lasten van prestatie 4.3.1.

Bijdrage regio Vloedbeltverbinding:
Voor de realisatie van de Vloedbeltverbinding (rondweg Zenderen) draagt de regio (gemeente Borne en Regio Twente) € 10 miljoen bij in de kosten (2021/1104309). € 3,1 miljoen van deze bijdrage wordt gerealiseerd door een bijdrage uit de beschikbaar gestelde middelen voor infrastructurele mobiliteitsprojecten in Overijssel (waaruit o.a. het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit wordt gefinancierd). Omdat de realisatie pas na 2023 zal plaatsvinden stellen wij u voor de regiobijdrage van € 3,1 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve mobiliteitsprogramma's.

Wij stellen u voor de lasten van prestatie 4.6.10 te verlagen met € 3,1 miljoen onder gelijktijdige toevoeging van dit bedrag aan de bestemmingsreserve mobiliteitsprogramma's.

4.6.3 N35 – Lopende projecten

2762 0 -2762 2762 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II

Actie 3
In afwachting van de besluitvorming over knooppunt Raalte worden in 2023 minder kosten gemaakt dan begroot. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor prestatie 4.6.3 een budget van € 2,7 miljoen, samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve, door te schuiven van 2023 naar 2024.

Deze wijziging heeft ook invloed op het bestedingsritme van het investeringskrediet voor dit project. Conform het beleid voor begrotingswijzigingen hebben wij besloten het investeringskrediet in

4.6.3 N35 – Lopende projecten	-480	0	480	-480	GS 101 Jaarstukken 2022	<p>2023 te verlagen met € 2,7 miljoen en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 .</p> <p>Het exploitatiebudget van de prestatie heeft volledig betrekking op het project N35 knooppunt Bos. Als gevolg van de projectontwikkelingen is in 2022 € 480.000 minder uitgegeven dan in de begroting was voorzien. De resterende middelen schuiven wij door naar 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 480.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.6.3 van de begroting 2023.</p>
4.6.3 N35 – Lopende projecten	-500	0	500	-500	Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
4.6.6 N307	6	0	-6	6	PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Kapitaallasten: Het gerealiseerde bestedingsritme tot en met 2022 van de investeringsprojecten op deze prestatie wijkt af van de aannames daarover die in de begroting 2023 zijn gehanteerd. Dit heeft geen gevolgen voor het investeringsbudget als geheel maar wel voor de verdeling van de kapitaallasten over de jaren. Om die reden dienen de begrote kapitaallasten op de prestaties in 2023 verlaagd te worden.</p> <p>Voor prestatie 4.6.6 gaat het om een verlaging van € 6.000 in 2023.</p> <p>Wij stellen u voor de begrote lasten van prestatie 4.6.6 te verlagen met € 6.000 en de onttrekking aan de Reserve dekking kapitaallasten activa met hetzelfde bedrag te verlagen.</p>
4.6.9 Verkenning, planstudies en realisatie overige projecten	167	0	-167	167	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Kapitaallasten: Wij hebben geconstateerd dat de begrote kapitaallasten in 2023 niet correct zijn weergegeven. Dit heeft geen gevolgen voor het investeringsbudget als geheel maar wel voor de verdeling van de kapitaallasten over 2023. Om die reden dienen de begrote kapitaallasten op de prestatie in 2023 verlaagd te worden.</p> <p>Voor prestatie 4.6.9 gaat het om een verlaging van € 0,2 miljoen in 2023.</p> <p>Wij stellen u voor de begrote lasten van prestatie 4.6.9 te verlagen met € 0,2 miljoen en de onttrekking aan de Reserve dekking kapitaallasten activa met hetzelfde bedrag te verlagen.</p>
4.6.9 Verkenning, planstudies en realisatie overige projecten	569	0	-569	569	PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Kapitaallasten: Het gerealiseerde bestedingsritme tot en met 2022 van de investeringsprojecten op deze prestatie wijkt af van de aannames daarover die in de begroting 2023 zijn gehanteerd. Dit heeft geen gevolgen voor het investeringsbudget als geheel maar wel voor de verdeling van de kapitaallasten over de jaren. Om die reden dienen</p>

					de begrote kapitaallasten op de prestaties in 2023 verlaagd te worden.
					Voor prestatie 4.6.9 gaat het om een verlaging van € 0,6 miljoen in 2023.
					Wij stellen u voor de begrote lasten van prestatie 4.6.9 te verlagen met € 0,6 miljoen en de onttrekking aan de Reserve dekking kapitaallasten activa met hetzelfde bedrag te verlagen.
4.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-938	0	938	-938 Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
4.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-47	0	47	-47 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
4.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	100	0	-100	100 Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
4.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-460	0	460	-460 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	-73	0	73	-73 PS 005 Jaarstukken 2022	De budgetten voor beheer- en onderhoud (onderdeel prestatie 4.7.1) wordt structureel met € 72.750 per jaar verhoogd.
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	0	0	0	0 PS 006 Amendement bloemrijke berm behouden en intensivering maaibeheer	Deze wijziging heeft betrekking op PS 006 Amendement bloemrijke berm behouden en intensivering maaibeheer
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	-693	0	693	-693 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Algemeen: De kosten op het gebied van infrastructuur zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van de inflatie binnen de GWW-sector. De prijsindex van de GWW-sector wijkt in 2022 en 2023 veel af van de HICP. In 2022 is de begroting daarop reeds structureel bijgesteld. In 2023 is de prijsindex van de GWW-sector circa 13%. Dat is 10% hoger dan waar de begroting mee is geïndexeerd per 2023. Deze kosten zijn onontkoombaar. In de dagelijks onderhoudscontracten is indexatie conform de GWW-index opgenomen. Dit betekent, dat de eenheidsprijzen automatisch verhoogd worden en dat hier extra middelen voor benodigd zijn. Het voorstel is om daarvoor aanspraak te maken op de algemene buffer voor indexeringen.</p> <p>PS-begrotingswijziging: De onderhoudscontracten worden geïndexeerd conform de GWW-index.</p> <p>Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,57 miljoen te onttrekken aan de toegekende buffer voor prijsindexeringen en structureel toe te voegen aan prestatie 4.7.1 van de begroting 2023.</p>

PS-begrotingswijziging (budgettair neutraal):

Het budget van de bedrijfskleding is deels opgenomen bij deze prestatie (4.7.1) en deels bij het onderdeel Overhead, financiering en dekkingsmiddelen (Kerntaak 20). Wij willen het budget centraliseren bij het overhead, financiering en dekkingsmiddelen.

Wij stellen u voor om een budget van € 10.000 structureel over te hevelen van prestatie 4.7.1 naar het onderdeel Overhead, financiering en dekkingsmiddelen .

Daarnaast hebben wij extra auto's moeten aanschaffen voor de toezichthouders die in dienst zijn gekomen (in plaats van inhuur).

Wij stellen u voor om het hiervoor benodigde budget van € 30.000 van prestatie 4.7.1. structureel over te hevelen naar het onderdeel Overhead, financiering en dekkingsmiddelen .

Kapitaallasten:

Het gerealiseerde bestedingsritme tot en met 2022 van de investeringsprojecten op deze prestatie wijkt af van de aannames daarover die in de begroting 2023 zijn gehanteerd. Dit heeft geen gevolgen voor het investeringsbudget als geheel maar wel voor de verdeling van de kapitaallasten over de jaren. Om die reden dienen de begrote kapitaallasten op de prestaties in 2023 verlaagd te worden.

Voor prestatie 4.7.1 gaat het om een verlaging van € 37.000 in 2023.

Wij stellen u voor de begrote lasten van prestatie 4.7.1 te verlagen met € 37.000 ten gunste van de algemene middelen.

4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	-425	0	425	-425	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	-277	0	277	-277	Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	0	0	0	0	Adm. 211 diversen februari 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 211 diversen februari 2023
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	78	0	-78	78	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	-121	0	121	-121	PS 005 Jaarstukken 2022	De budgetten voor beheer- en onderhoud (onderdeel prestatie 4.7.2) wordt structureel met afgerond € 0,12 miljoen per jaar verhoogd.
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	-66	0	66	-66	PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	PS-wijziging: Aan de voorziening Beheer en Onderhoud wordt op basis van het saldo van de jaarrekening jaarlijks een inflatiecorrectie op basis van de HICP (instandhoudingsbijdrage) toegekend. Het bedrag dat wij hiervoor in de begroting 2023 opgenomen hebben, blijkt € 66.000 te laag te zijn omdat de beginstand van de voorziening hoger is dan

						aanvankelijk gedacht.
						Wij stellen u voor om de storting in de voorziening Beheer en Onderhoud bij prestatie 4.7.2 in 2023 met € 66.000 te verhogen ten laste van de algemene middelen.
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	47	0	-47	47 Adm. 206 doorwerking GS 2022		Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	-25	0	25	-25 PS 005 Jaarstukken 2022		Onderdeel Vaarwegen: Van het in 2022 beschikbaar gestelde budget van € 0,1 miljoen aan onderzoekskosten voor het onderzoek naar de vervroegde aanpak voor het vervangen van de damwanden Kanaal Almelo – de Haandrik is € 25.000 niet besteed. Dit budget is wel benodigd om het onderzoek in 2023 te vervolgen.
						Wij stellen u voor om het resterende bedrag van € 25.000 te onttrekken aan de Algemene Risicoreserve en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 4.7.3 van de begroting 2023.
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	644	0	-644	644 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I		Kapitaallasten: Het gerealiseerde bestedingsritme tot en met 2022 van de investeringsprojecten op deze prestatie wijkt af van de aannames daarover die in de begroting 2023 zijn gehanteerd. Dit heeft geen gevolgen voor het investeringsbudget als geheel maar wel voor de verdeling van de kapitaallasten over de jaren. Om die reden dienen de begrote kapitaallasten op de prestaties in 2023 verlaagd te worden.
						Voor prestatie 4.7.3 gaat het om een verlaging van € 0,6 miljoen in 2023.
						Wij stellen u voor de begrote lasten van prestatie 4.7.3 te verlagen met € 0,1 miljoen ten gunste van de algemene middelen. En wij stellen u voor de begrote lasten van prestatie 4.7.3 te verlagen met € 0,5 miljoen en de onttrekking aan de Reserve dekking kapitaallasten activa met hetzelfde bedrag te verlagen.
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	-900	0	900	-900 Adm. 205 doorwerking PS 2022		Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	-490	0	490	-490 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II		De afhandeling van het schadedossier Kanaal Almelo de Haandrik kent in 2023 een aantal additionele kosten: - De inzet van de bemiddeling door Mona Keijzer (inclusief ondersteuning) ter hoogte van € 0,3 miljoen. - De extra inzet van de schade-expert mede in reactie op de rechterlijke uitspraak op 21 juni 2023 ter hoogte van € 0,19 miljoen.
						Deze additionele kosten kunnen niet worden opgevangen binnen het totaal beschikbare budget voor de schadeafhandeling van KAdH.

					Wij stellen u daarom voor € 0,49 miljoen aanvullend te storten in de Reserve Waterwegen, ten laste van de algemene middelen.
					Wij stellen u voor het budget voor prestatie 4.7.4 in 2023 te verhogen met € 0,49 miljoen en dit te dekken door een hogere onttrekking aan de Reserve Waterwegen.
					Verder hebben wij de raming van het bestedingsritme van de schadeafhandeling ten laste van de voorziening geactualiseerd.
					Provinciale Staten en/of Gedeputeerde Staten hebben nog geen besluit genomen over het rapport van mevrouw Keijzer. De eventuele budgettaire aspecten van het rapport van mevrouw Keijzer worden na besluitvorming verwerkt in de begroting.
4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	-435	0	435	-435 PS 005 Jaarstukken 2022	Het schadedossier kent een totaalbudget van € 40 miljoen, dat is opgebouwd uit een voorziening (als dekking voor de schadevergoedingen en subsidies waartoe de provincie zich bij het vaststellen van de schaderegeling heeft verplicht), een exploitatiebudget (als dekking voor ambtelijke kosten en onderzoek) en een risicoreservering. In de periode 2019-2022 is in totaal circa € 13 miljoen van dit bedrag uitgegeven.
					De lasten die betrekking hebben op het boekjaar 2022 bestaan uit twee onderdelen. Vanuit het exploitatiebudget is in 2022 € 1,4 miljoen uitgegeven, waar een bedrag van € 1,8 miljoen was begroot. Daarnaast is er 17,1 miljoen gestort in de voorziening om een toereikend niveau te bieden voor de kosten die nog voor de verdere afhandeling worden verwacht. Hiervan is € 9,5 miljoen gestort bij de 2e monitor en is bij de jaarrekening besloten tot een additionele storting van 7,6 miljoen op basis van actuele inzichten. Van dit aanvullende bedrag wordt € 2,6 miljoen gedekt uit de Algemene Risicoreserve en de resterende € 5 miljoen ten laste gebracht van het jaarresultaat.
					Voor de bestedingen vanuit de voorziening wordt verwezen naar de toelichting op de voorzieningen (als onderdeel van de balans).
					Wij stellen u voor om het restant budget van € 0,4 miljoen door te schuiven naar 2023 en toe te voegen aan prestatie 4.7.4 onder gelijktijdige verhoging van de onttrekking van de Reserve Waterwegen in 2023.
4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	300	0	-300	300 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
Totaal	-11306	13806	25112	- 11306	

Kerntaak 5: Regionale economie

Dit is hoe wij denken

Er is in Overijssel een tekort aan vakmensen in technische en IT-beroepen (MBO) en een beperkte beschikbaarheid van hoogopgeleid talent (HBO, WO). Wij willen daarom de arbeidsmobiliteit en de wendbaarheid van de beroepsbevolking vergroten.

Het kabinet zet stevig in op samenwerking met regionale overheden, zodat regionale knelpunten kunnen worden weggenomen en nationale doelstellingen gerealiseerd. Dat is een zeer effectieve en productieve keuze. Opgaven spelen decentraal en moeten daar ook worden aangepakt. Voor Overijssel geldt dat de lijntjes kort zijn. Wij kennen de mensen, de bedrijven, de kennisinstellingen, de maatschappelijke organisaties en gemeenten en waterschappen, zij kennen ons.

Een aantrekkelijke vestigingslocatie is cruciaal om bedrijfsleven met een hoge toegevoegde waarde voor de regio's in Overijssel te interesseren en te behouden. Dit vraagt om goed bereikbare werkomgevingen op strategische knooppunten in de provincie en verbinding met kennisinstellingen en innovatielabs.

Bedrijven staan voor de uitdaging in te spelen op nieuwe bedrijfsprocessen en verdienmodellen die ontstaan door maatschappelijke en technologische veranderingen over de sectoren heen. Als bedrijven niet tijdig innoveren, verslechtert de concurrentiepositie en leidt dit tot verlies van banen. Structurele ondersteuning voor het MKB, gericht op het verkrijgen van kennis, financiën en het opzetten van nieuwe samenwerkingsvormen, is onmisbaar. Daarom ondersteunen wij bedrijven en start-ups bij het innoveren.

De vrijetijdseconomie is voor Overijssel een sector die voor veel werkgelegenheid zorgt. Wij willen de potentie ten volle benutten. Samen met beeldbepalende evenementen draagt deze sector bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

5.1 Arbeidsmarkt en onderwijs in verbinding

Samen met het onderwijs, ondernemers en andere overheden werken we aan een inclusieve, wendbare en toekomstgerichte arbeidsmarkt. (5.1.1). Wij richten ons op de prioriteiten inclusiviteit, tegengaan van krapte en mismatch en werken met nieuwe technologieën.

Prestaties

5.1.1 Arbeidsmarkt en onderwijs

Acties 2023

1. Voortzetting succesvolle acties

In 2023 zetten we een aantal succesvolle ingezette acties voort, zoals beschreven in de evaluatie en actualisatie van het arbeidsmarktprogramma.

2. Sturing, monitoring en kennisdeling

Wij voeren zoveel mogelijk datagedreven beleid om te komen tot een betere feitelijke onderbouwing van beleid en besluitvorming.

Wij delen kennis en ervaringen in de leernetwerken talent en inclusie.

Wij monitoren de voortgang en resultaten van de regiodeals Twente, Zwolle en Cleantechregio.

3. Opschaling micro learning communities

Wij gaan 5 micro learning communities ondersteunen tussen bedrijven en onderwijs in de context van de klimaatopgaven.

4. Pilots skillsgerichte arbeidsmarkt

Wij starten een pilot om verder te experimenteren met een skillsgerichte arbeidsmarkt met als doel voldoende deskundige vakmensen voor al het werk dat er is en komt.

5. Samenwerkingsproject circulaire economie

Naar aanleiding van onderzoek en het symposium 'Leren voor circulair' starten we 2 projecten waarin beroepsonderwijs op verschillende niveaus samenwerken (v)mbo, hbo, wo) om benodigde competenties voor een circulaire economie in de onderwijsprogramma's te integreren.

We verkennen het concept circulaire werkplaatsen, een variant op de succesvolle digitale werkplaatsen.

6. Arbeidsmarktplan energie

Wij geven uitvoering aan het arbeidsmarktplan energie waarbij we programma's en projecten van het Opleidings- en ontwikkelingsfonds energie verkennen om aan te laten sluiten bij het scholingsfonds Overijssels Vakmanschap. We agenderen een 'Energie-route' in de regio's via de stuurgroepen van de scholingsfondsen van de Cleantech Regio en via Upgrade Jezelf van de regio Zwolle.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Voortzetting succesvolle acties

Publiek-private samenwerkingsverbanden en vernieuwende opleidingsconcepten

Er zijn 5 consortia voor publiek-private samenwerkingsverbanden financieel ondersteund door de Provincie Overijssel, waaronder TechWise. De provincie heeft aan Techwise een opdracht verstrekt om verdere samenwerking aan te gaan en te komen tot planvorming voor een aanvraag richting de groeifondsgelden.

Deze planvorming heeft geleid tot het initiatief Tech Oost en tot een toekenning van 9 miljoen vanuit het Nationaal Groeifonds initiatief 'Opschaling publiek private samenwerkingen' om een duurzame en technische arbeidsmarkt in Oost-Nederland te behouden. De provincie Overijssel heeft het initiatief ondersteund met een intentieverklaring. Hiermee wil Tech Oost bijdragen aan de energietransitie en circulariteit en bundelen vijf pps' en uit Oost-Nederland hun krachten.

Talent behouden en aantrekken

In 2023 heeft de Provincie een opdracht verstrekt voor het community management van de 7 talentcommunities die alle zijn gericht op de samenwerking tussen student-MKB. Het doel van de community manager is het samenbrengen, versterken en versnellen van de activiteiten van de al bestaande talentcommunities die door de provincie financieel zijn ondersteund. Dit draagt bij aan de gemeenschappelijke opgave en inspanningen om talent te behouden en aan te trekken voor de bedrijven in de regio's in Overijssel. Een van de talentcommunities die door de provincie is ondersteund is Stadscampus de Kien in Deventer. Het doel van Stadscampus de Kien is om hoogopgeleid talent aan zich te binden, door de combinatie van hoogwaardige werkgelegenheid te bieden en een aantrekkelijke woonomgeving. Zie voor meer informatie <https://www.dekien.nl/>

Doorontwikkeling wetenschap en techniek als basisvaardigheid voor jongeren

De Wetenschap en technologie voucherregeling voor het basis- voorgezet onderwijs is in december 2023 stopgezet omdat er te beperkt gebruik werd gemaakt van de regeling. Inmiddels zijn er 17 W&T experts opgeleid. De resterende middelen die uit de W&T voucherregeling zijn overgebleven worden ingezet om de huidige W&T experts te professionaliseren en door te ontwikkelen.

Een grensoverschrijdende arbeidsmarkt

Jaarlijks ondersteunt de provincie het 'GrensInfoPunt (GIP)' van de Euregio. Het GIP biedt informatie aan werkzoekenden en werkgevers over werken, wonen, leren en/of ondernemen over de grens, zie <https://grenzinfo.eu/eur/nl/start/>

Daarnaast zijn we betrokken bij diverse Interregprojecten. Er zijn 2 Interregprojecten in uitvoering te weten EKW (Euregionale Kenniswerkplaatsen van ROC Twente) en SSL (Smart Solution Labs van Wirtschaftsförderung Kreis Borken).

2. Sturing, monitoring en kennisdeling

Om datagedreven beleid te voeren maken wij gebruik van het arbeidsmarkt-dashboard 'ArbeidsmarktInzicht' (ArbeidsmarktInZicht - Home). Er zijn verschillende artikelen gepubliceerd over actuele arbeidsmarktthema's als geletterdheid in Zicht, ROA rapport arbeidsmarktprognoses tot 2028, verkenning arbeidsmigratie, SER nieuwe rapporten belangrijk voor LLO beleid, ESB aan het werk – het onbenut arbeidspotentieel.

In 2023 is het leernetwerk talent voortgezet. Naast de verschillende bijeenkomsten met het netwerk heeft de provincie een kennisreis naar Kopenhagen en Zuid-Zweden georganiseerd.

Op 17 september zijn 30 deelnemers aan de vierdaagse kennisreis arbeidsmarkt vertrokken vanaf het provinciehuis in Zwolle. In Kopenhagen en Zweden bezochten de Oost-Nederlandse arbeidsmarktprofessionals van overheden, onderwijsinstellingen en bedrijven succesvolle Scandinavische arbeidsmarktprojecten op het terrein van behouden en aantrekken van talent. Deelnemers hebben kennis meegenomen om toe te passen in hun eigen activiteiten. Regio's weten van elkaar wat ze doen en waar ze op kunnen samenwerken. Er zijn veel contacten onderling ontstaan onder de deelnemers.

De provincie Overijssel heeft een serie van in totaal 11 podcasts gemaakt over de kansen en uitdagingen voor de arbeidsmarkt in Overijssel. In deze informatieve podcastserie rijden we met De Werkbank langs bedrijven en instellingen in de provincie. Op zoek naar mooie initiatieven die de arbeidsmarkt versterken. Midden op de werkvloer nemen uiteenlopende gasten plaats op De Werkbank. De volgende thema's komen aan de orde: voldoende beschikbaarheid deskundige vakmensen, talent boeien en binden, inclusie en basisvaardigheden. Voor het luisteren van de podcast:

<https://www.overijssel.nl/onderwerpen/economie/arbeidsmarkt/>.

3. Opschaling micro learning communities

In 2023 zijn 5 micro learning communities ondersteund tussen bedrijven en onderwijs op het gebied van de klimaatopgaven. Vakmensen, specialisten, docenten en studenten werken hierin samen aan concrete thema's en komen gezamenlijk tot passende oplossingen en/of nieuwe inzichten. Waarbij de deelnemers wederkerig van elkaar leren en zelf nieuwe vaardigheden kennis opdoen.

4. Pilots skillsgerichte arbeidsmarkt

Het lectoraat Leven Lang Ontwikkelen van Hogeschool Windesheim en het lectoraat Employability Transition van Hogeschool Saxion hebben in opdracht van de provincie een skillsgericht arbeidsmarktstool voor (mkb) ondernemers ontwikkeld. Deze tool helpt organisaties om concreet aan de slag te gaan met skillsgericht werven en ontwikkelen van (potentiële) medewerkers.

5. Samenwerkingsproject circulaire economie

Een samenwerkingsproject op het gebied van de circulaire economie is het project CircuLeren. CircuLeren heeft van de provincie een bijdrage gekregen om vanuit een platform van leren en ontwikkelen bedrijven te helpen in hun transitie naar een circulaire economie. Studenten van mbo en hbo en bedrijven uit de regio werken aan circulaire vraagstukken. Het programma richt zich op verschillende sectoren, om zo een diverse groep mkb'ers in de regio aan te spreken, van commercieel, kunststoffen, logistiek, techniek, creatieve- en maakindustrie tot de sector agri- en food. CircuLeren is een samenwerkingsverband van onder andere Hogeschool Windesheim, Aeres hogeschool Dronten, Landstede Groep, Kennispoort Regio Zwolle, Oost NL en Regio Zwolle.

6. Arbeidsmarktplan energie

Het programma Overijssels vakmanschap is opgeschaald met de ambitie om 100 extra zij-instromers voor de energietransitie te organiseren. Mede door een wervingscampagne via social media en meer inzet door de verbindingscoaches melden zich bijna dagelijks geïnteresseerden en is vanwege het succes het initiatief nog verder opgeschaald naar 140 zij-instromers. Hiervoor werken de gezamenlijke sectorale opleidingsfondsen samen aan het opleiden van vakmensen via zij-instroom en maatwerktrajecten, zie voor meer informatie: <https://overijsselsvakmanschap.nl/>

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

In 2023 is op een begroot bedrag van € 1.6 miljoen € 0,4 miljoen overgebleven. In 2023 heeft een vertraging in de uitvoering van projecten geleid tot dit restant. Om onze afspraken na te komen is besloten om het restant mee te nemen naar het slotjaar 2024.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,4 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel van prestatie 5.1.1 en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Samen naar een wendbare, inclusieve en toekomstgerichte arbeidsmarkt 2020-2023
- Motie vergrijzing als kans i.p.v. bedreiging
- GS Reactie motie vergrijzing als kans i.p.v. bedreiging
- Beantwoording Statenvragen over subsidie Jongeren in het MKB
- Evaluatie en actualisatie arbeidsmarktprogramma
- Beantwoording Statenvragen 'Infarct op de arbeidsmarkt'
- Beantwoording statenvragen beschikbaarheid personeel

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

400

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

5.2 Regiodeals

Met onder andere de regiodeals dragen we bij aan de regionale agenda's (5.2.1 t/m 5.2.4). Met een helikopterview en vanuit onze ongebonden positie organiseren we de zaken slim, brengen we partijen met elkaar in contact, verknopen we initiatieven en jagen we innovaties aan.

Prestaties

5.2.1 Regio Deal Twente

Acties 2023

De Regio Deal Twente heeft een actieprogramma met vier actielijnen: Techniek als motor, Arbeidsmarkt & Talent, Bereikbaarheid & Vestigingsklimaat en Circulaire Economie & Duurzaamheid.

1. Wij monitoren de uitvoering van de Regio Deal Twente.

2. Wij investeren voor een periode van acht jaar in het nationale fotonica-innovatieprogramma PhotonDelta. We doen dit in de vorm van een lening van € 10 miljoen. Daarnaast investeert Oost NL met risicofinanciering in bedrijven die actief zijn in deze snel groeiende hightech markt.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Alle Rijksmiddelen voor de Regio Deal Twente I (2019) zijn belegd (30 miljoen euro). Bij aanvang van de Regio Deal is 30 miljoen euro aan cofinanciering van provincie en regio toegezegd. Aan deze afspraak is voldaan. Een behoorlijk deel van de projecten wordt inmiddels afgerond. Bij drie projecten leidt dit in 2023 tot een lagere vaststelling van de subsidie. Samen met de regio brengen we nieuwe bestedingsdoelen van deze teruggekomen middelen in kaart. Verder is op 1 november 2023 de nieuwe Regio Deal Twente II ondertekend. De subsidieregeling voor deze Regio Deal Twente II is eind 2023 gepubliceerd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

De Regio Deal Twente I (2019) loopt financieel goed, de meeste beschikkingen zijn inmiddels verstrekt. In 2023 is het restant te verklaren door projectaanvragen die niet zijn door gegaan en lagere vaststelling van beschikkingen die de afgelopen periode zijn verstrekt. Om de gemaakte afspraken met het Rijk, met betrekking tot cofinanciering, na te komen, hebben we besloten om het restant van € 0,37 miljoen mee te nemen naar 2024.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,37 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel van prestatie 5.2.1 en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Kansen in Overijssel Regio Deal Twente
- Statenvoorstel Investeringsvoorstel fotonica

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

369

Resultaatbestemming

5.2.2 Regio Deal Zwolle

Acties 2023

De Regio Deal Zwolle stimuleert de brede welvaart in de regio. We streven samen naar een regio met een weerbare, wendbare en inclusieve arbeidsmarkt, met een aantrekkelijk

vestigingsklimaat voor innovatieve, circulaire bedrijvigheid, waar stad en platteland in balans met elkaar verweven zijn en waar de delta zorgt voor een uitstekend leefklimaat.
1. Wij monitoren de uitvoering van de Regio deal Zwolle.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 is uitvoering gegeven aan de kassiersfunctie van de Regiodeal overeenkomstig de kassiersovereenkomst die daarover met Regio Zwolle is gesloten. De Specifieke uitkering Regio Deal vroeg oorspronkelijk om afronding van de gesubsidieerde projecten in 2023. Het rijk heeft deze termijn in de brief van 24 oktober 2023 verlengd tot en met 31 december 2025. De Regio Zwolle is verantwoordelijk voor de uitvoering van de projecten. Vanuit onze rol monitoren wij de projecten en zorgen wij voor het beschikbaar stellen van de middelen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bij de jaarrekening 2021 is aangegeven dat de aanvragen voor de projecten zijn ontvangen en de beschikkingen zijn verwerkt. De beschikkingen hebben betrekking op verschillende jaren, waardoor de lasten op meerdere jaren betrekking hebben. De bijdrage vanuit de op onze balans opgenomen specifieke uitkering (SPUK) dient in gelijke mate aan die jaren te worden toegerekend. In 2023 zal een bedrag van € 5,1 miljoen moeten worden doorgezet naar 2024 en 2025.

Wij hebben besloten om de lasten van prestatie 5.2.2 op de jaarschijf 2024 te verhogen met respectievelijk € 3,6 miljoen en de jaarschijf 2025 met € 1,5 miljoen en deze bedragen gelijktijdig te onttrekken aan de SPUK.

Statenvoorstellen en -besluiten

Regio Deals 2018

Informatiebrief Regio Deal Zwolle 2020

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

3644

Lasten begrotingswijziging

3644

Resultaatbestemming

5.2.3 Cleantech Regio

Acties 2023

De Regio Deal Cleantech heeft als ambitie om samen te investeren en randvoorwaarden te creëren om de (economische) veerkracht van de Cleantech Regio te versterken. Dit doen we door een duurzame en inclusieve economische groei te bewerkstelligen met behoud van de groene omgeving.

1. Wij monitoren de uitvoering van de regiodeal Cleantech Regio.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Ter afronding van de lopende Regio Deal Stedendriehoek (voorheen Cleantech) is het afgelopen jaar het restant van de subsidie verstrekt voor het project Tankvoorziening A1 Bedrijvenpark.

Daarnaast is conform verwachting de subsidie voor het project "Warmtenet Zandweerd" uitgekeerd aan de gemeente Deventer.

Hiermee is de door uw Staten toegezegde cofinanciering van € 2,5 miljoen besteed aan de door u eerder vastgestelde acht projecten van de Regio Deal Stedendriehoek.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Resultaat Conform begroting

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cleantech Regio Regiodeal, PS/2019/1101201
- Besluit Cleantech Regio Regiodeal, PS/2019/1101327
- Stand van zaken Regiodeals derde tranche Regio Zwolle en Cleantech Regio, PS/2020/1102303

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

5.2.4 Meerjarenprogramma Leefbaar Giethoorn

Acties 2023

1. Wij ondersteunen de door de gemeente Steenwijkerland ingediende projecten ter uitvoering van het programma Leefbaar Giethoorn 2019-2021. Het programma is vanwege Corona en daardoor vertraging in projecten verlengd tot en met 2024.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

De looptijd van de activiteiten is aangepast tot en met 2024. Daarna vindt de afrekening plaats. Er is geld vrijgemaakt voor realisatie van het European Wetland Center in Ossenzijl.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

In 2019 is € 6,4 miljoen beschikbaar aan de Gemeente Steenwijkerland om in te zetten voor projecten die onderdeel zijn van het programma "Leefbaar Giethoorn". Bij voorgaande P&C documenten is aangegeven dat het toekennen van de middelen door Gemeente Steenwijkerland lastiger is dan gedacht.

Bij de eindafrekening zou het kunnen zijn dat een substantieel deel door de Gemeente Steenwijkerland terugbetaald wordt aan de Provincie, omdat niet alle projecten uitgevoerd zijn. Naar verwachting zal eind 2024 de eindafrekening worden opgesteld. Pas dan zal blijken of er wel of niet middelen zullen terugvloeien.

Statenvoorstellen en -besluiten

- PS/2019/13 voor het programma Leefbaar Giethoorn 2019-2021
- PS/2020/1101129 Perspectiefnota 2021

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

5.2.5 Nationaal Groeifonds

Acties 2023

1. Wij ondersteunen aanvragen in het kader van het Nationaal Groeifonds waarbij Overijsselse bedrijven, kennisinstellingen en overheden zijn betrokken.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 zijn vijf aanvragen ingediend en afgehandeld. De regeling is gesloten en wordt herzien in 2024. Voor Oost-Nederland is ontwikkelingsmaatschappij OostNL partner in zes voorstellen die in ronde drie van het Nationaal Groeifonds zijn gehonoreerd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bij de tweede monitor is aangegeven dat op 27 juni 2023 het statenvoorstel Effectuering financiële bijdrage aan Nationaal Groeifonds programma's (PS23-000188) door u is behandeld. Aangezien de effectuering van de financiële bijdrage in 2023 is begonnen zullen de middelen de komende jaren nog nodig zijn. Via het Statenvoorstel over het nationaal groeifonds dat besproken is in de PS-vergadering van mei 2024 heeft u besloten over de looptijdverlenging van het KVO-budget tot eind 2027.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om het budget voor prestatie 5.2.5 in 2024 te verhogen met € 42.000 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel Nationaal Groeifonds

Nationaal Groeifonds (NGF) - 2e ronde projecten en vooruitblik op vervolg

Effectuering bijdragen uitvoering Nationaal Groeifonds

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

42

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

5.3 Aantrekkelijke vestigingslocatie

Wij brengen bestaande werklocaties op orde door te sturen op de kwantiteit en kwaliteit van werklocaties (5.3.1). Door het verbinden van (overheids)partijen, kenniscentra en bedrijfsleven creëren wij bovenregionale topwerklocaties (5.3.3). Wij nemen deel in XL Business Park Twente, Technology Base en Special Purpose Vehicle / Stork Hengelo (5.3.2). Hiermee zijn wij een aantrekkelijke vestigingsplaats voor binnen- en buitenlandse ondernemingen (5.3.4). Wij trekken deze bedrijven actief aan via Oost NL.

Prestaties

5.3.1 Werklocaties: basis op orde

Acties 2023

1. Wij monitoren de uitvoering van de met de gemeenten gemaakte programmeringsafspraken en werken aan een herziening van deze afspraken in 2022/2023.
2. Wij geven uitvoering aan de gebiedsgerichte aanpak werklocaties met gerichte investeringen door de Herstructureringsmaatschappij Overijssel.
3. Wij geven uitvoering aan het Statenvoorstel "Aanpak Toekomstbestendige Werklocaties 2021-2023 (PS/2021/1102064) middels drie actielijnen:
  - a. Organiseren van denk- en slagkracht in de vorm van een "Versnellingspool" voor toekomstbestendige werklocaties;
  - b. Investeren in projecten die bijdragen aan toekomstbestendige werklocaties in Overijssel;
  - c. Delen van kennis met onze partners.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. De programmeringsafspraken zijn in 2023 herzien. Alle gemeenten en de provincie hebben hiermee ingestemd. In de programmeringsafspraken ligt de focus op de balans tussen vraag en aanbod van bedrijventerreinen zodat we kunnen voorzien in de ruimtevraag van bedrijven voor uitbreiding en nieuwvestiging. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de kwaliteitsambities van nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen. We monitoren de afspraken door overzicht te hebben van de uitgiften en nieuwe planontwikkelingen. Samen met de gemeenten verkennen we hoe invulling kan worden gegeven aan de kwaliteitsambities zoals landschappelijke inpassing, klimaatadaptatie en circulariteit.
2. De HMO heeft in 2023 geïnvesteerd in alle typen werklocaties (bedrijventerreinen, kantoren en binnensteden). Het Actieplan van HMO vormde hiervoor de leidraad. HMO is betrokken bij de ontwikkeling van de Topwerklocaties Kennispark (Enschede), TechBase (Enschede), High Tech Systems Park (Hengelo), Polymer Science Park (Zwolle) en S/Park (Deventer). Vanuit het Actieplan is HMO verder betrokken bij de ontwikkeling van werklocaties in Nijverdal (Ten Cate), Raalte (spoorzone) en Zwolle (diverse locaties). Daarnaast is HMO met haar investeringen actief in onder andere Almelo (centrum), Hardenberg (De Spinde), Hengelo (Lambertuspassage), Oldenzaal (centrum), Wijthmen en Zwolle (spoorzone, Dominicanenklooster en Broerenkwartier).
3. Het statenvoorstel Aanpak Toekomstbestendige Werklocaties 2021-2023 (PS/2021/1102064) is door u vastgesteld in 2021. De afgelopen periode hebben we uitvoering gegeven aan dit programma samen met onze partners zoals gemeenten, ondernemersverenigingen, parkmanagers en de werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB Nederland. Met het Versnellingsteam Toekomstbestendige werklocaties helpen we ondernemers, die gezamenlijk op een bedrijventerrein tot uitvoering van opgaven willen komen. Het team vult daarmee de behoefte in met

projectleiderscapaciteit en ontsluiting van kennis. Op 28 verschillende bedrijventerreinen zijn inmiddels initiatieven van samenwerkende ondernemers gaande, waarbij het Versnellingsteam ondersteuning biedt of heeft geboden.

Daarnaast hebben we een subsidieregeling opengesteld voor het investeren in de versnelling van toekomstbestendige werklocaties. Na een succesvolle eerste tranche van vorig jaar, is in de tweede helft van dit jaar een tweede tranche opgestart. Hiervoor was veel interesse. In samenwerking met ondernemers zijn sterke projecten met maatschappelijke impact op de bedrijventerreinen ingediend.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

In 2023 is op een begroot bedrag van € 4,1 miljoen deze prestatie met € 0,1 miljoen overschreden. Dit is opgebouwd uit diverse omvangrijke posten. Hieronder volgt een toelichting.

Storting in de voorziening Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO)

Doordat de Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO) in 2023 een negatief resultaat heeft gerealiseerd van € 1,9 miljoen, is de (verlies)voorziening HMO met € 1,9 miljoen verhoogd. Deze storting in de voorziening is verwerkt via prestatie 5.3.1. wat leidt tot een overschrijding ten opzichte van de begroting 2023. Via een resultaatbestemmingsvoorstel bij de jaarrekening stellen we voor, zoals gebruikelijk, om de storting in de voorziening te dekken uit de Algemene Financieringsreserve.

Programmering bedrijventerreinen

De middelen voor dit programma zijn vanaf 2016 beschikbaar met een bedrag van € 2,5 miljoen. Eind 2023 is € 0,52 resterend waarvan een deel nodig zal zijn voor het afhandelen van verplichtingen in 2024. Zoals wij gemeld hebben met onze brief aan uw staten (D2023-03-002163), komen we voor de uitvoering van de Programmeringsafspraken voor de periode van 2024-2026 met een voorstel.

Programma Aanpak toekomstbestendige werklocaties 2021-2023

In 2021 is het statenvoorstel Aanpak toekomstbestendige werklocaties 2021-2023 (2021/0050857) met een bedrag van € 3,7 miljoen aangenomen. Eind 2023 is er een bedrag resterend van € 1,2 miljoen waarvan een deel nog in behandeling is, zijnde subsidieaanvragen en een deel in overige verplichtingen, we willen voorstellen om deze resterende verplichtingen op een correcte manier af te handelen.

In totaal is voor bovengenoemde items nog € 1,1 miljoen nodig voor afronding van de programma's. Voor € 0,8 miljoen heeft dit betrekking op nog toe te kennen subsidieaanvragen die eind 2023 zijn ingediend. Deze passen binnen het voor 2023 gepubliceerde plafond en dienen op basis daarvan te worden toegekend. Voor € 0,3 miljoen heeft dit bedrag betrekking op nakoming van gemaakte afspraken, waarvan de kosten komen in 2024.

Wij stellen u voor om de einddatum van dit KVO-budget te verlengen tot eind 2024. Verder stellen wij u voor om het budget voor prestatie 5.3.1 in 2024 te verhogen met € 1,1 miljoen en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Voor niet bestede KVO-budgetten met een einddatum 2023 stellen wij bij het onderdeel Overhead, financiering en dekkingsmiddelen voor, om deze vanuit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel toe te voegen aan de Algemene reserve. Het resterende KVO-budget voor deze prestatie, na verwerking van bovenstaande, maakt deel uit van dat voorstel.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel "Aanpak Toekomstbestendige Werklocaties 2021-2023
- Brief van GS over GS-nota regionale programmeringsafspraken bedrijventerreinen 2023 -2026 Provincie Overijssel

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

1063

Resultaatbestemming

5.3.2 Werklocaties provinciale participaties

Acties 2023

1. Wij beheren de bestaande participaties Regionaal Bedrijventerrein Twente, Special Purpose Vehicle Stork en Technology Base.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

RBT

De gronden van het XL Businesspark zijn nagenoeg uitgegeven. Er is geen noodzaak meer om de organisatie in stand te houden. Om deze reden is eind 2023 door het Algemeen Bestuur van RBT besloten om in 2024 de gemeenschappelijke regeling op te heffen.

SPV

De contractuele afspraken tussen de SPV en Stork worden nagekomen.

Technology Base

De gemeenschappelijke regeling Technology Base werkt aan nieuwe functies voor de voormalige vliegbasis Twente. De gebiedsontwikkeling is voor een belangrijk deel afgerond. Er is een resterende opgave voor de luchthaven Twente Airport en de werkgebieden. Rondom de luchthaven zijn in 2023 publiek-private vormen van samenwerking met het regionale bedrijfsleven verkend. Voor de werkgebieden hebben wij met de gemeente Enschede een routekaart over het toekomstig beheer en onderhoud van de buitenruimte op het bedrijvenpark afgesproken. Het uitgiftetempo van bedrijfskavels op het bedrijvenpark is naar beneden bijgesteld. Door de nabijheid van overbelast Natura 2000-gebied Lonnekermeer is er geen ruimte voor de stikstofdepositie van grotere bedrijfsvestigingen op Technology Base. Mede daarom heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State het bestemmingsplan voor de evenementenlocatie eind 2023 niet in stand gelaten

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel investeren met rendement en risico (2020/1101002)
- Besluit investeren met rendement en risico (2020/1101213)

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

5.3.3 Topwerklocaties

Acties 2023

1. Wij maken en houden samen met overheden, ondernemers en kennisinstellingen de topwerklocaties aantrekkelijk.
2. Wij voeren een evaluatie uit op deze topwerklocaties.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Binnen de topwerklocaties werken private partijen, gemeenten en of betrokken onderwijs- en kennisinstellingen samen aan de aantrekkelijkheid van de betreffende locatie. De evaluatie is uitgevoerd en heeft laten zien dat het voeren van het predicaat een positief marketing effect heeft. De verdere uitwerking van de aanbevelingen gebeurt in samenspraak met de topwerklocaties en de Twente board en Economic Board Regio Zwolle.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

De lasten zijn € 0,5 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van de verliesvoorziening die wordt aangehouden voor het verwachte eindsaldo van de grondexploitatie van het bedrijventerrein Technology Base. De belangrijkste oorzaak hiervoor is de vernietiging van het herziene bestemmingsplan voor de "Voormalige vliegbasis Twenthe - Midden" en "- Zones" door de Raad van State op 6 december 2023. Dit besluit zorgt voor een verslechtering van het verwachte saldo van baten en lasten van de resterende grondexploitatie.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Investeringsvoorstel Technology Base Twente

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

5.3.4 Internationaliseren

Acties 2023

De voortgang en resultaten van het 'Investeringsprogramma MKB 2020-2023' worden via beleidsprestaties 5.3.4, 5.5.1 en 5.5.2 gerapporteerd. Het investeringsprogramma kent 7 actielijnen.

Actielijn E: Investeren in internationalisering (Investeringsprogramma MKB 2020-2023)

1. Wij dragen bij aan een verdere internationalisering van onze economie door internationale handel te bevorderen bij ons MKB en door internationale investeerders aan te trekken. In relatie tot de Overijsselse topwerklocaties en topclusters zetten we in op strategische acquisitie. Bij handelsbevordering gaan wij door met het succesvolle programma GO4EXPORT dat landelijk wordt gezien als voorbeeld van regionale exportbevordering.
2. Wij stimuleren de acquisitie van bedrijven en de uitbreidingsinvesteringen van buitenlandse bedrijven. Hiervoor zetten wij Oost NL in, de regionale ontwikkelingsmaatschappij.
3. Wij ondersteunen het MKB in Overijssel bij de voorbereiding en marktentree ten behoeve

van export door middel van het programma GO4EXPORT. Het GO4EXPORT programma ondersteunt 400 unieke bedrijven bij het internationaliseren.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 hebben 204 deelnemers meegedaan aan in totaal 48 GO4EXPORT activiteiten zoals webinars, beursbezoeken en handelsmissies. De deelnemende bedrijven beoordelen deze activiteiten met gemiddeld een 8, en geven aan dat deelname aan GO4EXPORT activiteiten leidt tot efficiëntere marktwerking, wat op haar beurt leidt tot nieuwe omzet in buitenlandse markten.

Duitsland blijft een belangrijke handelspartner voor Nederland en Overijssel en daarom faciliteerden we in 2023 samen met de provincie Gelderland twee makelaars binnen de thema's agro-food en HTSM (Hightech Systems & Materials). Deze makelaars leggen actief verbinding met netwerken in Duitsland over de grens om zo handel en innovatieve samenwerking te faciliteren.

Via OostNL faciliteren we de acquisitie van bedrijven en uitbreidingsinvesteringen van buitenlandse bedrijven. De acquisitie is gericht op het stimuleren van innovatie door het gericht aantrekken op de thema's waar Overijssel sterk in is. Inmiddels heeft bijna 60% van de aangetrokken bedrijven een R&D component, en 73% van de banen die door deze bedrijven worden gecreëerd hebben een R&D component. Hiermee leveren we een bijdrage aan de maatschappelijke opgaven in Overijssel.

Met de regio's Twente en Zwolle hebben we afspraken gemaakt over additionele acquisitiecapaciteit voor deze regio's op thema's die de economie in deze regio versterken. In 2023 heeft dit in Twente geleid tot 142 nieuwe arbeidsplaatsen en €10.5 miljoen aan nieuwe investeringen. In de regio Zwolle heeft dit in 2023 geleid tot 25 nieuwe arbeidsplaatsen, 50 behouden arbeidsplaatsen en 27 miljoen aan nieuwe investeringen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

In 2023 liep het programma beter dan verwacht. Om de overschrijding op te heffen onttrekken wij het restant van de reserve behorende bij dit programma om de het tekort weg te werken en tevens voor 2024 voldoende te begroten om de bestaande verplichtingen te dekken.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben € 52.100 extra onttrokken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Ook hebben wij besloten om € 10.536 toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.3.4 van de begroting 2024 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel Investeringsprogramma MKB 2020-2023

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

11

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

5.4 Vrijtijdseconomie als banenmotor

Wij dagen de vrijetijdsector uit om vernieuwende, toeristische concepten in samenwerking met ondernemers uit onder sectoren te exploiteren. De sector werkt samen in het programma Gastvrij Overijssel 2020 – 2023. Wij nemen actief deel aan dit netwerk. Daarnaast ondersteunen wij festivals en evenementen die uitnodigen tot bezoek en (meerdaags-) verblijf in Overijssel (5.4.2). Overijssel is en blijft daarmee een aantrekkelijke bestemming (5.4.1).

Prestaties

5.4.1 Gastvrij Overijssel

Acties 2023

1. Wij ondersteunen de netwerkorganisatie Gastvrij Overijssel in de uitvoering van het Investeringsprogramma 'Overijssel een bewuste en gastvrije bestemming 2020-2023'. Het programma kent 5 programmaliijnen: Ondernemers kennisgedreven aan zet, Verbindend Landschap, Ontsluiten en Vermarkten, Routenetwerken en Organisatie. Hierbinnen worden in totaal circa 15 grote projecten voorbereid en uitgevoerd.
2. Wij faciliteren het Expertisecentrum Vitale Vakantieparken Overijssel. Het expertisecentrum ondersteunt gemeenten bij de revitalisering van vakantieparken, waarbij het vraagstuk vanuit de disciplines economie, ondermijning/ veiligheid (zie prestatie 7.1.5) en ruimtelijke ordening aangepakt wordt. Het gaat in Overijssel om zo'n 85 parken in minimaal 13 gemeenten. Dit doet het expertisecentrum door werkwijzen, instrumenten en kennis beschikbaar te stellen aan gemeenten en parken en door leerervaringen te delen. Daarbij wordt de koppeling gelegd met de landelijke actieagenda Vitale Vakantieparken 2021-2022.
3. Wij evalueren de provincie dekkende aanpak vitale vakantieparken eind 2023.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Het programma is eind 2023 volledig gerealiseerd. In 2024 is sprake van een lastneming uit eerdere jaren.

Het Expertisecentrum is eind 2023 door bureau Ginder geëvalueerd. Wij hebben van de Stuurgroep Expertisecentrum Vitale Vakantieparken een reactie op dit rapport gekregen.

Beide worden ter informatie aan PS verzonden. De Stuurgroep komt met een advies voor een vervolg van het Expertisecentrum. In de P-nota 2025 komen wij hier op terug.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op deze prestatie resteert een bedrag van € 0,85 miljoen. Dit bedrag is echter al beschikt aan Marketing Oost. Vanwege regelgeving met betrekking tot de lastneming leidt dit pas in latere jaren tot kosten. De verwachting is dat in 2024 deze middelen door Marketing Oost als nog worden verantwoord. Vanwege het aflopen van het programma moeten wij u voorstellen om deze middelen niet te laten vrijvallen.

Wij stellen u voor om de middelen van dit programma ook in 2024 beschikbaar te houden. Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,85 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.4.1 van de begroting 2024 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Investeringsvoorstel Gastvrij Overijssel 2020-2023
- Corona-oplegger Investeringsvoorstel 'Overijssel een bewuste en gastvrije bestemming 2020-2023'
- Statenvoorstel - Beleidsaanpassing omgevingsbeleid voor verblijfsrecreatie 2020/1100794 (bijbehorend besluit).
- Motie: "Ondermijning door verpaupering"
- Motie Wissink c.s. - Aanvullende ambities deel 1
- Statenvoorstel - Aanvullende ambities begroting 2022 PS/2021/110451 (bijbehorend besluit).

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

856

Resultaatbestemming

5.4.2 Festivals en evenementen

Acties 2023

1. Wij ondersteunen beeldbepalende, bijzondere kleinere én incidentele, onvoorziene cultuur- en sportevenementen in Overijssel.
2. Wij evalueren het Evenementenbeleid 2020-2023.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In 2023 hebben alle 17 beeldbepalende evenementen plaatsgevonden. We hebben 13 bijzondere kleinere evenementen ondersteund en 2 incidentele evenementen. De schaatstochten zijn vanwege het ontbreken van voldoende ijs niet georganiseerd. Eind 2022 en begin 2023 hebben we het huidige beleid geëvalueerd. In oktober 2023 hebben PS besloten het huidige beleid met een jaar te verlengen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Eind 2023 hebben wij het plafond verhoogd en zijn er aanvragen ontvangen die nog moeten worden afgehandeld. Wij willen u dan ook voorstellen om het restant van €162.000 mee te nemen naar 2024.

Wij stellen u voor de looptijd van dit KVO-budget te verlengen tot eind 2024.

Wij stellen u voor om € 162.000 toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.4.2 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel Evenementenbeleid 2020-2023

Statenvoorstel Evenementenbeleid 2024

Begrotingswijziging

- PS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

162

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

5.5 Krachtig MKB

In Overijssel investeren wij in de basisinfrastructuur met Oost NL, Novel-T en innovatieloketten en open innovatiecentra van waaruit het MKB wordt geholpen met ondernemerschaps-, innovatie- en internationaliseringsvraagstukken (5.5.1). De vele MKB en familiebedrijven vormen de motor van de Overijsselse economie. Om als MKB te blijven verdienen, is het nodig om te vernieuwen. Bedrijven staan voor de uitdaging van digitalisering en verduurzaming. Met behulp van instrumentarium en projecten van de provincie wordt het MKB daarbij ondersteund (5.5.2). In Europees verband werken Gelderland en Overijssel samen. Wij bevorderen regionale concurrentiekracht door het benutten van de Europese mogelijkheden door programma's als EFRO, POP/LEADER en Interreg (5.5.3). Met het verstrekken van risicokapitaal aan Overijsselse ondernemers dragen wij bij aan het verbeteren van de toegang tot financiering (5.5.4). Met generieke en specifieke instrumenten en interventies stimuleren wij de ontwikkeling naar een duurzame, circulaire economie (5.5.5).

Prestaties

5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie

Acties 2023

De voortgang en resultaten van het 'Investeringsprogramma MKB 2020-2023' worden via beleidsprestaties 5.3.4, 5.5.1 en 5.5.2 gerapporteerd. Het investeringsprogramma kent 7 actielijnen.

Actielijn A - Onderhouden van een effectieve en ondernemersvriendelijke basisinfrastructuur

Ondernemers hebben belang bij professionele advisering en toegang tot de juiste hulpbronnen en financiering. Vanuit het investeringsprogramma MKB zorgen we voor een efficiënte ondersteuning aan het brede MKB, waarbij de vraag en behoefte van de ondernemer steeds centraal staat. Dat wordt verzorgd via Oost NL, Novel-T (ism ondernemend Twente) en Kennispoort. Er is specifiek aandacht voor thema's als duurzaamheid en digitalisering.

1. Wij zorgen dat ondernemers toegang hebben tot kennis, kapitaal en afzetmarkt. Om dit te realiseren maken we afspraken met de regionale ontwikkelingsmaatschappij Oost NL, Novel-T en regionale innovatieloketten.
2. Wij bewaken of de gemaakte afspraken (Q4 2022) met Oost NL, Novel-T en Kennispoort worden gerealiseerd. Jaarlijks maken wij via de jaarrekening inzichtelijk wat de resultaten geweest zijn van de basisinfrastructuur qua bereik (MKB en studenten), aantal ondernemerscontacten, begeleidingstrajecten en outcome. In 2023 verwachten we onder andere op basis van >2.000 ondernemerscontacten minimaal 1.000 begeleidingstrajecten te realiseren. Dit leidt naar verwachting tot meer dan € 30 miljoen aan innovatie-investeringen en € 75 miljoen aan aangetrokken investeringen als gevolg van acquisitie (nieuwe vestigingen of uitbreidingen van bedrijven).

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actielijn A Onderhouden van een effectieve en ondernemersvriendelijke basisinfrastructuur

Regio Zwolle en Regio Deventer

Kennispoort regio Zwolle heeft in 2023 met 884 nieuwe ondernemers contact gehad en hiervan uiteindelijk 529 begeleid op het gebied van vernieuw end ondernemen, innovatie en internationalisering. Een kwart van deze bedrijven behoort tot de slimme maakindustrie. Wat opvalt is dat een groeiend aantal ondernemers buiten de regio Zwolle (bijvoorbeeld Twente) gebruik maakt van de ondersteuning van Kennispoort. De meeste ondernemersvraagstukken hebben betrekking op vernieuwend ondernemen en innovatie. Een succesvol project van Kennispoort is Good Practise. In dit project is een aantal koplopers met verschillende expertises geselecteerd en gevraagd om collega-ondernemers te helpen groeien. De aangewezen ondernemers delen hun unieke kennis en ervaring en versterken het netwerk in Regio Zwolle.

Vanaf 2021 wordt de ondernemersdienstverlening voor Deventer ook vanuit Kennispoort verzorgd. In 2023 zijn 161 Deventer ondernemers door Kennispoort begeleid.

Regio Twente

Novel-T helpt nieuwe bedrijven ontstaan en bestaande bedrijven vernieuwen. De internationale reputatie van Novel-T in het helpen van nieuwe bedrijven kreeg in 2023 een boost. Op 31 augustus 2023 organiseerde Novel-T Enschede Slush'D: de lokale variant van één van 's werelds grootste startup events Slush. Met meer dan 25 sessies op drie verschillende podia liet Novel-T zien wat Twente als innovatie ecosysteem te bieden heeft. In 2023 heeft Novel-T bijna 150 business cases van startups gevalideerd en 50 startende bedrijven ondersteund bij hun verdere groei. Een voorbeeld daarvan is de start van het GROW-programma met acht bedrijven in 2023. Novel-T richt zich via bijna 1.800 contactmomenten in 2023 ook op de vernieuwing van bestaande bedrijven. Voor 1 op de 5 bedrijven leverde dit contact een nadere analyse op voor een vervolgstap in de vernieuwing, ontwikkeling of groei van het bedrijf. Het aantal mkb-ondernemers dat door programma's van Novel-T gestimuleerd is tot ondernemend of innovatief gedrag nam toe tot 350. In totaal heeft Novel-T in 2023 bijna 6.900 personen bereikt (studenten, onderzoekers en ondernemers) en 900 begeleidingstrajecten uitgevoerd. In het kader van die trajecten zijn 73 business cases van mkb-bedrijven gevalideerd, 112 matches gemaakt met studenten en talent en zijn 55 bedrijven in contact gebracht met investeerders zoals fondsen en banken. Er is € 45 miljoen opgehaald door Twentse bedrijven en onderzoekers aan Venture Capital, subsidies, beurzen en leningen. Voor een overzicht van succesverhalen, klik hier.

Oost NL

Wij hebben de afspraken die we met Oost NL hebben gemaakt gemonitord via één Algemene Vergadering en reguliere overleggen. Op 8 december 2023 heeft een strategisch overleg plaatsgevonden tussen de drie grootaandeelhouders van Oost NL en de directie van Oost NL. De gedeputeerden Ten Bolscher en Hoogland waren hierbij aanwezig namens de Provincie Overijssel.

De targets die voor de business units International, Business Development en Capital zijn gesteld zijn grotendeels gerealiseerd. Voor een overzicht van showcases klik hier. Verdere informatie over de deelneming Oost NL is te vinden in de Paragraaf verbonden partijen – naamloze vennootschappen – Oost NL en onder prestatie 5.5.4 Verstrekken risicokapitaal (specifiek voor het Participatiefonds Oost NL).

De volgende resultaten zijn geboekt voor landsdeel Oost in 2023:

International:

- Aangetrokken investeringen als gevolg van acquisitie: € 237,5 miljoen (target 100 miljoen)
- Directe arbeidsplaatsen als gevolg van acquisitie: 727 (target 1.000)

Business:

- Innovatie-investeringen: 65,6 miljoen (target 62,5 miljoen)
- Arbeidsplaatsen samenhangend met de innovatie-investeringen: 525 (target 550)

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op deze prestatie is op een begroot bedrag van € 5,2 miljoen een bedrag van € 0,27 miljoen overgebleven.

Economic Boards.

Eind 2022 was de verwachting dat de middelen voor de Economic board toegezegd konden worden in 2023. Echter is de aanvraag "Verzoek financiële bijdrage uitwerking verstedelijkingsstudie Regio Stedendriehoek" pas in december 2023 ontvangen.

Om deze aanvraag te honoreren willen wij u voorstellen om het restant van de Economic Boards van € 129.000 ook in 2024 beschikbaar te houden.

Wij stellen u voor om het restant bedrag van € 129.000 via een resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.5.1 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel 2019/1101899 Investeringsprogramma MKB2020-2023
- Factsheet MKB-programma juni 2021 inclusief Infographic Arbeidsmarkt
- Onderzoek naar mkb-dienstverlening provincie Overijssel

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

129

5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap

Acties 2023

De voortgang en resultaten van het 'Investeringsprogramma MKB 2020-2023' worden via beleidsprestaties 5.3.4, 5.5.1 en 5.5.2 gerapporteerd. Het investeringsprogramma kent 7 actielijnen.

Actielijn B - MKB-vriendelijke dienstverlening Provincie Overijssel

Wij bedienen ondernemers op een zo MKB-vriendelijk mogelijke manier. We hebben continue aandacht voor een MKB toegankelijk subsidieinstrumentarium, online dienstverlening (website) en inkopen met impact.

1. MKB vriendelijke dienstverlening

In 2023 werken we verder aan een laagdrempelige en zo compleet mogelijke digitale informatievoorziening voor MKB'ers. Via het Kennisnetwerk Regionale Economie Overijssel zijn Overijsselse organisaties die ondernemers ondersteunen in hun ondernemerschap met elkaar verbonden. Het kennisnetwerk deelt actief kennis, expertise en voorbeelden en versterkt het netwerk door het organiseren van themagerichte netwerkbijeenkomsten. In 2023 bouwen we dit Kennisnetwerk verder uit en betrekken we nog meer de intermediaire organisaties.

In februari 2023 houden wij een groot ondernemersevent ter afsluiting van de huidige opgave voor een krachtige economie. Tijdens dit event halen we de oogst van onze inspanningen op en kijken we vooruit naar nieuwe uitdagingen.

2. Launching customership - inkopen met impact

Wij begeleiden circa 30 trajecten in de uitvoeringsfase naar de vervolgfase (of naar afronding) en vervolgens richting besluitvorming over wel/niet eerste inkoop. Van de in

2020 gestarte Startup in Residence Energie Innovatie realiseren wij de 10 praktijktesten met ondernemers en sturen wij aan op het inkopen van minimaal 3 innovaties met uitgewerkte businesscase (beoogd 2022-2023).

Wij werken aan de verankering van het launching customership in het strategisch inkoopbeleid 'Inkopen met Impact' van de provincie Overijssel. Impact op de transitieopgaven staat centraal.

Actielijn C – Investeren in ondernemerschap

Wij leggen hier de focus op familiebedrijven, starters, startups & scale-ups en ondernemers met maatschappelijke impact (impactondernemen). Familiebedrijven vormen binnen het MKB een grote groep. Wij gaan onder andere door met de regeling Jonge Bedrijfsopvolgers en geven uitvoering aan de MKB deal 'Family Next'.

3. Het project Family Next eindigt in de loop van 2023. Het doel is gedurende de looptijd van dit project (2020-2023) 1.000 bedrijven te informeren en begeleiden.

4. Wij bewaken de voortgang van het programma Startversneller dat Oost NL samen met een aantal regionale ondernemershubs uitvoert. Op 1 oktober 2023 eindigt dit programma. In 2023 nemen 75 startende ondernemers deel aan dit project.

Wij ondersteunen daarnaast de drie regio's bij de uitvoering van hun startup plannen.

5. Impact Ondernemen (programmatisch investeren in ondernemerschap)

Wij versterken impact ondernemers in hun ondernemersvaardigheden. Afhankelijk van de resultaten uit een behoefte onderzoek (uitvoering onderzoek 2e helft 2022) ontwikkelen we een ondersteuningstraject voor impact ondernemers. In 2023 nemen 9 impact ondernemers deel aan een training impact meten. We inspireren het brede MKB, door deel te nemen aan ondernemersevenementen. We betrekken Overijsselse gemeenten in het ontwikkelen van beleid voor impact ondernemen; hiervoor organiseren we 6 tot 10 inspiratie- en kennissessies voor gemeenten.

Actielijn D – Investeren in innovatief MKB en missies

In de periode 2020-2023 richten wij ons op zowel bedrijfsgerichte als missiegerichte innovaties. Wij committeren ons aan de landelijke MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)-regeling en investeren in projectontwikkeling voor maatschappelijke opgaven aansluitend op de landelijke Kennis en Innovatie Agenda's (KIA's).

6. Investeren in innovatief MKB en missies

Voor de MIT-regelingen is in 2023 € 4,66 miljoen beschikbaar; wij stellen vanuit ons investeringsprogramma MKB € 2,1 miljoen beschikbaar en het Rijk draagt € 2,56 miljoen bij. Deze rijksbijdrage financieren wij voor. Met MIT haalbaarheidsprojecten ondersteunen we 60-70 ondernemers. Innovatieve ondernemers die samenwerken met ander MKB ondersteunen we financieel met MIT R&D-samenwerkingsprojecten (15 projecten).

Actielijn F - Investeren in digitalisering binnen het MKB

Voor een toekomstgericht MKB is het van belang om een digitaliseringsslag te maken. Digitalisering is niet een keuze maar een vereiste, ook in het licht van de krapte op de arbeidsmarkt. Elk bedrijf zal een doorontwikkeling moeten maken naar een meer digitale bedrijfsvoering. Dit geldt zowel voor bedrijfsprocessen als de digitale vaardigheden van werknemers. Digitalisering is noodzakelijk om de productiviteit van het MKB te verhogen. Wij streven ernaar om Overijsselse bedrijven stappen te laten zetten op het pad van digitalisering en cyberveerbaarheid.

7. Investeren in digitalisering

In 2023 zetten we ons in om meer impact te bereiken qua digitalisering. Voor de maakindustrie doen wij dit door het netwerk BOOST (Oost- Nederlandse samenwerking voor slimme maakindustrie) te transformeren tot een European Digital Innovation Hub Oost Nederland. Deze opent januari 2023. Concreet betekent dit voor 2023 een bereik van 125 ondernemers (middels de digitaliseringsmakelaars).

Daarnaast zetten we in op digitaal vaardig MKB: bewustwording digitalisering (best practices), bewustwording cyberveiligheid, verbinding digitale werkplaatsen naar breed MKB, doorontwikkeling MKB voucher, beter benutten van huidige faciliteiten en het versterken van

de samenwerking Rijk-regio, zodat er meer samenhang komt in het beschikbare instrumentarium. In 2022 zijn we gestart met een digitale roadshow langs alle gemeenten. Deze zetten we voort in 2023 en hiermee willen we 300 ondernemers bereiken. Met de drie digitale werkplaatsen gaan we in gesprek over hun inzet na 2023.

Actielijn G – Investeren in kennis en innovatie voor één of meerdere specifieke thema's (topclusters)

8. Investeren in kennis en innovatie voor één of meerdere specifieke topclusters
Binnen de SIIA's zijn diverse projecten initiatieven benoemd die moeten bijdrage aan versterking van het Oost-Nederlandse innovatieprofiel. Langs de lijn van de 5 SIIA's (Strategische Innovatie en Investeringsagenda Oost Nederland), investeren we in strategische projecten.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Actielijn B MKB- vriendelijke dienstverlening Provincie Overijssel

1. MKB-vriendelijke dienstverlening

In 2023 hebben wij gewerkt aan toegankelijkheid van het subsidieinstrumentarium voor ondernemers en onze communicatie door:

- Nieuwsbrief: met ingang van 2021 zijn de belangrijkste nieuwe subsidies voor ondernemers gepubliceerd. Deze nieuwsbrief gaat naar gemeenten, intermediairs, brancheorganisaties en werkgeverskringen.
- Het digitale Kennispunt Regionale Economie Overijssel (KREO), een besloten onderdeel van Platform31, gericht op intermediairs van het mkb. Het Kennispunt was actief tot en met 2023. We zijn hiermee gestopt omdat uit evaluaties bleek dat het gebruik, de participatie en dialoog tegen vielen.
- Overijssels Ondernemersevent 2023. Ruim 200 ondernemers en partners van provincie ontmoetten elkaar en zijn geïnspireerd op het gebied van digitalisering, aantrekkelijk werkgeverschap, circulariteit en energie-innovatie. Ook werd een terugblik gegeven op de impact die wij met het economisch programma gerealiseerd hebben.

2. Launching customership – Opdrachtgeven en inkopen met impact

In 2023 is een aantal waardevolle innovaties ingekocht. De duurzame warmtepomp van het provinciehuis en de gekleurde zonnepanelen op het provinciehuis en het Stadskantoor zijn unieke innovaties die mede dankzij het project inkopen met impact zijn gerealiseerd. Daarnaast werd een aantal innovaties in de praktijk getest, zoals kunstgras sportvelden als zonnecollector en drie praktijktesten met verschillende batterijoplossingen. Ondernemers werken hierbij aan de nodige laatste stappen richting opschaalbare oplossingen. Een aantal trajecten is afgerond zonder inkoop.

We hebben het innovatiegericht inkopen verankerd in het Strategisch Inkoopbeleid 2024-2028. Voor het realiseren van de transitieopgaven is het nodig om inkoop strategischer in te zetten en in een aantal inkoopopgaven te sturen op ontwikkeling en innovatie.

Actielijn C – investeren in ondernemerschap – Starters en startups

3. Familiebedrijven

Via het project Family Next zijn in totaal meer dan 1.000 ondernemers bereikt met events en leren-van-elkaar kringen. Familiebedrijven konden met behulp van de mkb-deal Family Next één op één ondersteuning krijgen op het gebied van bedrijfsopvolging, digitalisering en duurzaamheid. Hiervan hebben 150 bedrijven gebruik gemaakt. In 2023 is het spel FamilieBeraad ontwikkeld. Met dit spel kunnen familiebedrijven aan de keukentafel onderwerpen bespreken die anders veelal aan de orde komen in de gesprekken met ondernemerscoaches. Family Next is in 2023 succesvol afgerond, zowel het aantal bereikte familiebedrijven als de waardering voor geboden ondersteuning overtreft de vooraf gestelde doelen.

Evenals in 2022 hebben negen bedrijven een subsidie ontvangen in het kader van de Jonge Bedrijfsopvolgersregeling.

4. Starters, startups en scale-ups

In 2023 hebben wij de regio's Zwolle, Twente en Deventer ondersteund bij het uitbreiden van de basis structuur voor startups in Overijssel. Hiermee is het ecosysteem verder versterkt. Voorbeelden zijn het scouten van startups en het beter organiseren van de basis support zoals huisvesting, werkplekken en gedeelde faciliteiten voor het maken van een prototype. Daarnaast zijn meerdere masterclasses en community- en netwerkevents voor startups, studenten en het bedrijfsleven georganiseerd.

Met het programma 'Startversneller' helpen we startende ondernemers door coaching en intervisiebijeenkomsten bij de ontwikkeling van hun ondernemersvaardigheden. In 2023 zijn hiervoor 132 vouchers verleend. Op 23 november heeft gedeputeerde Hoogland de 750e voucher uitgereikt aan de Zenderense Es. Deze natuurboerderij houdt zich bezig met duurzame landbouw en inspireert anderen om de omslag te maken naar natuur inclusieve landbouw.

Daarnaast hebben wij in 2023 samengewerkt met de acht startershubs in Overijssel, die activiteiten voor startende ondernemers in hun regio faciliteren en zorgen voor onderlinge verbinding.

5. Impact ondernemen

N.a.v. het behoefteonderzoek in 2022 is een opdracht uitgezet op het MakersPlatform. Creatieve ondernemers werden uitgedaagd een manier te bedenken om de beweging naar impact ondernemen in Overijssel te vergroten. De oplossingen - een digitale en fysieke gesprekstool genaamd 'onder handen nemen' - worden in 2024 gelanceerd.

In 2023 is ook de website ImpactOost.nl online gegaan, een kennisplatform over impact ondernemen en een platform voor sociale inkoop. Dit platform is, met hulp van provincie Overijssel, ontwikkeld door de gemeenten Hengelo, Deventer en Zwolle. Zij zijn tevens onderdeel van het leernetwerk impact ondernemen voor overheden, dat wij als provincie faciliteren.

Ook organiseerden wij in 2023 verschillende inspiratie- en kennissessies voor gemeenten, waarin Overijsselse gemeenten gestimuleerd worden om beleid te ontwikkelen op het gebied van impact ondernemen.

Als laatste hebben verschillende ondernemers deelgenomen aan een training impact meten. Deze training is, met hulp van de provincie, ontwikkeld en verzorgd door de ROZ-groep uit Hengelo.

Actielijn D – Investeren in innovatief mkb en missies

6. Investeren in innovatief mkb en missies

Voor de MIT Haalbaarheidsregeling kwamen 191 volledige aanvragen binnen. De subsidie bedroeg een vast bedrag van € 20.000 (beschikbaar budget: € 1.700.000). Hiermee konden we 85 aanvragen honoreren. Voor de MIT-regeling R&D samenwerkingsprojecten zijn 20 aanvragen ontvangen, waarvan er 17 zijn goedgekeurd (beschikbaar budget: € 3.136.000). De projecten die een aanvraag doen voor een MIT-subsidie dragen met hun innovatie bij aan de oplossing van verschillende maatschappelijke uitdagingen. In 2023 werden de meeste aanvragen gedaan op de thema's Energie en Duurzaamheid, Sleuteltechnologieën en Gezondheid en Zorg. Mooie voorbeelden zijn het onderzoek naar hergebruik van CO2 dat tijdens de productie van wijn vrijkomt en de ontwikkeling van een simulator waarmee medisch personeel beter getraind kan worden om borstkanker tijdig te diagnosticeren.

Actielijn F Digitalisering

7. Investeren in digitalisering

In 2023 is veel aandacht besteed aan bewustwording bij het mkb, onder meer door bijeenkomsten in het kader van de 'digitale roadshow'. Meer dan 300 ondernemers zijn bereikt. De mkb-voucher is doorontwikkeld naar de regeling 'digitale en circulaire industrie Overijssel'. Hiervoor is tot en met 2024 één miljoen euro beschikbaar, waarvan inmiddels de

eerste 100.000 euro is beschikbaar. In 2024 kunnen hiermee nog ca. negentig ondernemers geholpen worden.

Er zijn gesprekken gevoerd over de verdere ontwikkeling en verduurzaming van de digitale werkplaatsen. Deze worden in de eerste helft van 2024 voortgezet. Daarnaast is in 2023 ingezet op verdere samenwerking tussen Rijk en regio op het gebied van digitalisering, wat in 2024 via diverse overlegstructuren een vervolg krijgt.

De doelstellingen van de EDIH (European Digital Innovation Hub) BOOST Robotics EastNL (EDIH) worden samen met provincie Gelderland gerealiseerd. In 2023 is verbinding gelegd tussen de faciliteiten van de EDIH, de inzet van de innovatiemakelaars van Novel-T en Kennispoort en de hierboven genoemde regeling digitale en circulaire industrie. Deze voucher voor de maakindustrie kan worden aangevraagd als vooraf door een innovatiemakelaar een EDIH assessment is gemaakt. In Overijssel zijn ruim vijftig assessments uitgevoerd bij maakbedrijven. Dat heeft geleid tot vierentwintig aanvragen (deels nog in behandeling) voor de voucher en zestien doorverwijzingen naar het publieke dienstenaanbod van de EDIH consortiumpartners.

In totaal zijn 500 nieuwe contacten gelegd met maakbedrijven in Overijssel en Gelderland door middel van bijeenkomsten en individuele gesprekken. Het bereik via (sociale) media is in 2023 met 12% gegroeid naar 17.500 contacten.

Actielijn G – Investeren in kennis en innovatie voor één of meerdere specifieke thema's (topclusters)

8. Investeren in kennis en innovatie voor één of meerdere specifieke topclusters ThinkEast Netherlands

In 2023 zijn de topcluster-thema's (SIIA) inhoudelijk gekoppeld aan de nationale en Europese kaders voor technologie- en innovatiebeleid. Binnen het netwerk van ThinkEast Netherlands worden per thema concrete plannen voor strategische projecten en programma's ontwikkeld in een wisselwerking tussen bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen, regio's, economic boards en maatschappelijke organisaties. Voorstellen zijn ingediend bij het Nationale Groeifonds, Interreg, EFRO, I3 en Horizon Europe. De organisatie en de communicatiekanalen van ThinkEast zijn aangepast. Per thema zijn de volgende zaken gerealiseerd.

Preventie en Gezondheid

Accent lag op uitvoering van de innovatie-agenda. Actueel onderwerp was toepassing van kunstmatige intelligentie (AI) in de medische zorg als uitvloeisel van de opgerichte AI Hub Oost-Nederland. Daar is ook de jaarlijkse bijeenkomst van de NLAI Coalitie in Twente aan gewijd. Verder heeft het cluster Medische Technologie Twente in 2023 meer slagkracht gekregen; veel aandacht voor de gezamenlijke positionering en profilering van het cluster. Goed voorbeeld is de door het WTC georganiseerde Medical Tour naar Frankrijk, waaraan ondernemers, onderzoekers en zorgprofessionals uit Overijssel deelnamen. Deze reis heeft geleid tot mooie successen in internationale én onderlinge samenwerking.

Overig: sleuteltechnologieën, circulair en slimme energie

Naast de succesvolle start van het EDIH Boost Robotics consortium zijn er drie nieuwe innovatieprogramma's door het Nationale Groeifonds goedgekeurd. Die zorgen voor een verdere versterking van de hightech maakindustrie in Twente, onder andere over complexe machinebouw, batterij-ontwikkeling en duurzame materialen. Wij hebben ook enkele door NWO toegekende programma's van de hogeschole mede-ondersteund. Ten slotte is het concept van de smart energy hubs geaccepteerd met een plek in het nationale energiebeleid.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op een begroot bedrag van 5,9 miljoen is een bedrag van € 1,24 miljoen overgebleven. Om in 2024 onze verplichtingen vanuit het MKB programma na te komen hebben we besloten

het restant mee te nemen naar het afrondingsjaar 2024.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 1,25 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.5.2 van de begroting 2023.

Specifieke Uitkering (SPUK) MKB Deal Family next

Doel van de MKB-deal 'Family Next' is het verbeteren van de economische stabiliteit en de productiviteit van familiebedrijven. Daarvoor zet 'Family Next' in op digitalisering, verduurzaming en bedrijfsopvolging. Het versterken van ondernemerschap en het verbeteren van ondernemersvaardigheden zijn andere belangrijke aandachtspunten. Eind 2023 is een klein bedrag overgebleven. Deze SPUK liep tot 21 oktober 2023. Het restant zal naar verwachting terug vloeien naar het Rijk.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel 2019/1101899 Investeringsprogramma MKB 2020-2023
- Factsheet MKB-programma juni 2021 inclusief Infographic Arbeidsmarkt
- Onderzoek naar MKB-dienstverlening
- Overzicht mkb-subsidies - Uitvoering Motie Jonker c.s. SMART

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

1254

Resultaatbestemming

5.5.3 Europese programma's

Acties 2023

1. Wij voeren het programmamanagement voor het Overijsselse deel van de Europese Programma's 2014-2020 (afronding van lopende projecten) en 2021-2027 (opstarten nieuwe programmaperiode en nieuwe projecten) - EFRO, Interreg en ELFPO. Wij zien toe op tijdige realisatie van projecten en tijdige besteding van de via onze provincie in te zetten Europese middelen om, via projecten, een bijdrage te leveren aan maatschappelijke opgaven. We zorgen dat wij binnen de door EU gestelde kaders blijven.
2. Wij bevorderen dat Overijssel, en in het bijzonder het MKB, de Europese (Thematische) fondsen benut. Dit doen we door te informeren, te stimuleren, te faciliteren en (mede) te ontwikkelen. Dit doen we onder meer via het Think East Netherlands innovatieprofiel, het participeren in netwerken als Vanguard en het organiseren van leergangen Europa voor collega's en mede overheden en kennisinstellingen.
3. We informeren, enthousiasmeren en faciliteren de interne organisatie om meer gebruik te maken van de mogelijkheden van beschikbare EU-fondsen. Dit doen we onder meer via EU-trajecten op het gebied van lobby, fondsen en netwerken (het instrumentarium uit de Europa agenda) voor beleidsprogramma's en het organiseren van leergangen Europa.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Europese programma's en fondsen

In de jaarlijkse monitor "Europese euro's in Overijssel" blijkt dat vanaf het begin van de Europese programmaperiode 2014-2020 tot de peildatum 1 juli 2022 in totaal bijna € 517

miljoen Europese subsidie is toegekend aan organisaties (overheden, kennisinstellingen, bedrijfsleven) in Overijssel binnen 3.060 projecten. Ook overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven dragen bij aan deze projecten. De totale investeringsimpuls voor deze projecten in Overijssel in deze periode is daarom hoger, ruim € 902 miljoen. Dit bedrag is exclusief de Europese inkomenssteun aan landbouwers, dit betreft een bedrag van ruim € 658 miljoen.

In de Europese programmaperiode 2021-2027 is tot 1 juli 2023 ruim € 92 miljoen een Europese subsidie toegekend aan organisaties in Overijssel. In de afgelopen periode hebben we u geïnformeerd over de Europese programma's 2014-2020 en de opstart van de Europese programma's 2021-2027 (o.a. 2022/1110002 en via de reguliere P&C cyclus). In mei 2021 heeft u ingestemd met de Provinciale cofinanciering voor de Europese programma's 2021-2027 (2021/1103304).

Actie 1: Programmamanagement Europese Programma's 2014-2020 en 2021-2027

Onderdeel Interreg

Periode 2014-2020

In Overijssel kunnen projecten subsidie ontvangen binnen vier Interreg-programma's. Onder Interreg A Nederland-Duitsland zijn 182 projecten gerealiseerd en is er € 222 miljoen EU-middelen beschikt. Onder Interreg NWE zijn 102 projecten uitgevoerd, waarvoor projecten in totaal €370 miljoen EU-middelen beschikbaar was gesteld. Onder Interreg NSR zijn 73 projecten gerealiseerd, waarvoor in totaal €177 miljoen EU-middelen beschikbaar was gesteld. Binnen het Interreg Europe programma is verdere uitvoering gegeven aan de projecten Aerial Uptake en Inside Out.

Periode 2021-2027

Het Interreg VI-A Nederland Duitsland programma richt zich op innovatie, duurzaamheid en sociale samenhang. Waar mogelijk zijn verdere vereenvoudigingen doorgevoerd voor projectuitvoerders en Interreg partners. Het programma ontvangt € 240 miljoen van de Europese Commissie. Door cofinanciering van de Interreg partners en de eigen bijdrage van projectuitvoerders wordt een programma voorzien van €600 à €700 miljoen . Er zijn al meerdere projecten goedgekeurd en lopend.

Overijssel valt ook in de programmagebieden van Interreg B North West Europe (NWE) en North Sea Region (NSR). Er zijn al meerdere projecten goedgekeurd en gestart. NWE is een transnationaal programma met deelname van partijen uit 6 landen. Het doel is het bevorderen van een groene, slimme en rechtvaardige transitie voor alle NWE-gebieden. Daarnaast wil de EU met NWE een evenwichtige ontwikkeling ondersteunen en alle regio's veerkrachtiger maken. Het programma ontvangt €310 miljoen van de Europese Commissie. Door de eigen bijdrage van projectuitvoerders ligt de totale omvang op €517 miljoen. De helft van het programmabudget is op dit moment nog beschikbaar voor het uitvoeren van nieuwe projecten.

NSR is ook een transnationaal programma en richt zich op de samenwerking van partijen uit 7 verschillende landen rondom de Noordzee. De algemene doelstelling is het stimuleren van innovatie en duurzame economische groei in de Noordzeeregio. Het programma ontvangt €171 miljoen van de Europese Commissie. Door de eigen bijdrage van projectuitvoerders ligt de totale omvang op €285 miljoen. Het programmabudget is grotendeels al toegezegd aan projecten. In zomer 2024 zal hoogstwaarschijnlijk de laatste call voor dit programma open gaan.

Onderdeel EFRO en REACT-EU programma OP Oost

Periode 2014-2020

Het Operationeel Programma Oost-Nederland 2014-2020 en REACT-EU naderen het einde, de afronding is gestart vanaf 31 december 2023. In totaal is er € 167 miljoen subsidie verleend aan 479 projecten in Oost-Nederland (dit zijn Overijssel en Gelderland) via het programma 2014-2020. Via REACT-EU is voor bijna 100 miljoen aan Europese subsidie toegezegd aan 47 projecten in Oost-Nederland.

Periode 2021-2027

Het EFRO programma 2021-2027 voor Oost Nederland heeft als doel de regionale economie te versterken door het aanjagen van innovatie in het mkb. Daarnaast levert EFRO een innovatieve bijdrage aan de energietransitie in Oost-Nederland. Projecten worden uitgevoerd door samenwerkingsverbanden van mkb'ers, met grote bedrijven en met kennisinstellingen.

Het programma 2021-2027 krijgt € 82 miljoen van de Europese Commissie. Naast deze Europese bijdrage is er een Rijksbijdrage van € 23 miljoen en de twee provincies dragen samen € 21 miljoen bij, 30% van het budget is gereserveerd voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie en energiesystemen. Er zijn op dit moment twee openstellingen, de eerste projecten zijn inmiddels beschikt en gestart.

Onderdeel Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3/NSP/LEADER)

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma draagt bij aan realisatie van de doelen van het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Momenteel wordt gewerkt aan de afronding van POP3 (2014-2022), waarin middels veel verschillende projecten is bijgedragen aan onder meer verduurzaming van de landbouw (voorbeeldproject Roundhouse en de leefbaarheid op het platteland Voorbeeldprojecten LEADER). Daarnaast is geïnvesteerd in versterking van de natuur en waterhuishouding in Overijssel. De komende periode worden deze projecten nog afgerond en voorbereid voor declaratie bij de Europese Commissie.

Begin 2023 is het Nationaal Strategisch Plan (GLB-NSP 2023-2027) gestart. In dit programma ligt de nadruk op verdere verduurzaming van de agrarische sector, biodiversiteit, klimaat en milieu. Voor LEADER zijn de nieuwe Lokale

Ontwikkelingsstrategieën (LOS-en) goedgekeurd door een onafhankelijk selectiecomité. De vier Overijsselse LEADER-gebieden zijn van start met hun Lokale Actiegroepen (LAG's) en werken hard aan een openstelling in het voorjaar. In november is er op de startdag officieel afgetrapt. De regeling niet productieve investeringen water is in november open gegaan voor aanvragen, en vanaf voorjaar 2024 volgen andere.

Actie 2: Wij bevorderen benutten Europese (Thematische) fondsen

Wij zien kansen om de mogelijkheden die de (thematische) fondsen bieden, voor de periode 2021-2027 nog beter te gaan benutten. De benchmark laat zien dat we het goed doen maar dat er voor Overijssel ruimte voor groei is. Hiervoor zijn goede projecten, die bijdragen aan de Europese thema's én passen in provinciaal beleid, nodig. Wij zetten onder meer in op projectontwikkeling binnen Th!nk East Netherlands, hét innovatieprofiel van Oost-Nederland. Daarbij werken we samen met onze partners in de provincie (overheden, kennisinstellingen, bedrijven). De provincie wil hierbij een verbindende, informerende en initiërende rol spelen. Dit doen we door te informeren, te stimuleren, te faciliteren en (mede) te ontwikkelen. Dit doen we, naast projectontwikkeling binnen Th!nk East Netherlands, door het participeren in netwerken als Vanguard en het organiseren van leergangen Europa voor collega's en medeoverheden en kennisinstellingen.

Actie 3: informeren, enthousiasmeren en faciliteren van de interne organisatie om meer gebruik te maken van de mogelijkheden van beschikbare EU-fondsen.

Voor de interne organisatie is voor de prioriteiten uit de Europa-agenda door ons Expertisecentrum Europa een EU-scan traject gestart. Hierbij wordt de per EU-agenda thema een match van onze beleidsdoelen met de Europese prioriteiten en mogelijkheden gemaakt. Vervolgens wordt maatwerk begeleiding geboden om tot een concrete actie te komen (bijvoorbeeld lobbyboodschap, EU-aanvraag of deelname EU-netwerk). Doel is om – nog meer dan nu al het geval is – onze beleidsopgaven te koppelen aan fondsen, relevante wet- en regelgeving en netwerken op Europees niveau (het instrumentarium uit de Europa agenda). Daarnaast bieden we de eerdergenoemde leergangen Europa aan.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Europese programma 2021-2027

In de monitor I 2023 hebben we een begrotingswijziging voorgesteld om de € 59 miljoen cofinanciering maximaal in te zetten binnen de Europese programma's. Er is geen extra cofinanciering gevraagd, per saldo was dit voorstel budgetneutraal. Aangezien de fasering over de jaren en de cofinancieringsbehoefte per programma niet op voorhand voor de gehele periode is vast te stellen, is ingestemd met flexibiliteit. Er is dan ook sprake met een indicatieve verdeling van benodigde cofinancieringsmiddelen, waarbij we waar nodig jaarlijks, binnen de afgesproken kaders, bijstellen in fasering in jaren en over programma's. Deze wijziging was nodig om de hoogte van de besteding (verwachte bestedingen) over de komende jaren te actualiseren met de kennis van dat moment.

Terugkijkend op 2023 is na deze verlaging van het nieuwe begrote bedrag van € 6.1 miljoen nog € 3,5 miljoen overgebleven. We kunnen dan ook niet anders dan concluderen dat de inschatting begin dit jaar, gezien alle inspanningen, te optimistisch was voor het kalenderjaar 2023. Dit neemt niet weg dat de programma's EFRO, Interreg en de inzet op thematische fondsen ondertussen van start zijn en NSP in de startblokken staat. De bestedingen zullen in de komende jaren dan ook alsnog volgen. Bij de 2e monitor 2023 hebben wij voorgesteld om middelen door te zetten naar de komende jaren echter stellen wij voor, vanwege zorgvuldigheid, dit bij de eerste monitor 2024 uit te voeren. Wederom zal dit een budgettair neutrale wijziging zijn in de toedeling naar jaren en evt. programma's betreffen.

Europese programma's 2014-2020

In 2023 liep dit programma financieel goed, van de € 2,6 miljoen begroot is uiteindelijk € 0,4 miljoen overgebleven. Dit komt voornamelijk door de baten van medeoverheden waaronder de EU. Deze programma's zitten in de afrondende fase. Zodra alle programma's zijn gesloten en de definitieve vaststellingen en afrekeningen hebben plaatsgevonden zullen wij bij u terug komen.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Overijssel en Europa 2023 (PS23-001401)
- Statenvoorstel Provinciale cofinanciering Europese programma's 2021-2027 Provincie Overijssel (2021/1103304)
- Statenvoorstel Integrale Public Affairs Agenda en Europa/Duitsland Agenda Provincie Overijssel (2021/1101554)
- Oorspronkelijk besluit cofinanciering Europese programma's 2014 -2020 (PS/2016/7)

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

5.5.4 Verstreken risicokapitaal

Acties 2023

1. Wij dragen financieel bij aan het Participatiefonds Oost NL Capital.
2. Wij dragen financieel bij aan het Innovatiefonds Overijssel.
3. Als 25% aandeelhouder monitoren wij de bedrijfsmatige ontwikkelingen en prestaties van Wadinko.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Participatiefonds Oost NL Capital (cijfers t/m Q4 2024)

Het Participatiefonds heeft het afgelopen jaar € 22,25 miljoen geïnvesteerd in innovatieve bedrijven. Met deze investeringen uit het Participatiefonds heeft OostNL 60,4 miljoen aan investeringen weten uit te lokken. Met de investeringen in de portefeuillebedrijven waren 2.142 arbeidsplaatsen (fte) gemoeid. In 2023 heeft OostNL 13 nieuwe financieringen verstrekt vanuit het Participatiefonds. De investeringen vonden zowel plaats in andere investeringsfondsen als rechtstreeks in bedrijven in de sectoren Tech, Food en Health.

Innovatiefonds Overijssel (cijfers t/m Q3 2023)

Het Innovatiefonds heeft in 2023 geïnvesteerd in 5 nieuwe participaties en 2 fonds-in-fonds investeringen. De participaties zijn inclusief een drietal Vroege Fase Financieringen (VFF). Eind 2022 is binnen het Innovatiefonds VFF Overijssel opgericht. Dit fonds richt zich op innovatieve starters in de 'proof-of-concept' fase en voorziet daarmee in een nieuw type investering wat aansluit bij de vraag vanuit de markt. Einde 2023 zijn er 28 investeringen in beheer. Daarmee heeft het Innovatiefonds sinds de oprichting 19 participaties en 9 fonds-in-fonds investeringen gedaan en 15 voorloop leningen en 18 innovatiekredieten verstrekt. In totaal is er door het Innovatiefonds € 33,5 miljoen geïnvesteerd.

Met de hiervoor genoemde investeringen heeft het Innovatiefonds tot dusver € 117 miljoen aan investeringen (t/m Q3 2023) weten uit te lokken. Dit bestaat uit investeringen van het Innovatiefonds zelf en uit private co-financiering.

In totaal heeft het Innovatiefonds een werkgelegenheid gerealiseerd van 1005 fte (t/m Q3 2023). Dit bestaat uit behouden en gecreëerde arbeidsplaatsen.

Er wordt geïnvesteerd in verschillende sectoren. Op basis van aantallen is einde 2023 de volgende verdeling ontstaan: energy (4%), high tech systems & materials (43%), life sciences & health (14%), maakindustrie (4%), agro & food (4%) en fonds-in-fonds investeringen (32%).

De revolverendheid van het Innovatiefonds is uitgekomen op 75% of 90% als de berekende waardeontwikkeling van bedrijven wordt meegenomen (t/m Q3 2023).

Wadinko

Participatiemaatschappij Wadinko heeft in 2023 een belang genomen in een viertal de bedrijven Vosteq Innovations, Veldhuis Media, Albo Deuren en IMPRES.

Het Almeloze bedrijf Vosteq begeleidt bedrijven in de maakindustrie bij het inrichten en implementeren van toekomstbestendige productieprocessen met als doel een hogere productiviteit en meer rendement. Veldhuis Media, gevestigd in Meppel, is een moderne offset drukkerij en binderij, gespecialiseerd in het vervaardigen van brochures, magazines, catalogi, boeken en handelsdrukwerk en kan met de deelneming door Wadinko beter haar groeiambitie waarmaken. Met de participatie door Wadinko in Albo Deuren uit Albergen zet de producent en leverancier van kwalitatief hoogwaardige binnen- en buitendeuren en toebehoren versneld in op het ontwikkelen van nieuwe (internationale) product-marktcombinaties en het inrichten van aanvullende distributiekkanalen. IMPRES uit Zwolle is een toonaangevend IT-bedrijf dat zich specialiseert in digitale transformatie en digitalisering. Met deze investering wil Wadinko bijdragen aan de groei en ontwikkeling van IMPRES, om daarmee de digitale transformatie in de regio verder te stimuleren.

Wadinko beoordeelt mogelijke participaties op ontwikkelingsmogelijkheden en groeipotentie. Vooral ondernemende bedrijven met een groeistrategie en ondernemingen op zoek naar oplossingen met duurzame technologieën en circulariteit kunnen rekenen op de belangstelling

van Wadinko. Steeds vaker speelt Wadinko een rol bij opvolging. Wadinko ontwikkelde zich in 2023 verder als modern investerings- en ontwikkelingsplatform. Anno 2023 participeert Wadinko in 27 bedrijven, die werkgelegenheid bieden aan 4.962 werknemers (FTE).

Wadinko heeft in 2023 geen verkopen van belangen in ondernemingen gedaan. Meer

informatie over de ontwikkelingen in 2023 en de mutaties in de participaties van Wadinko is te vinden op de website van Wadinko.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Dividend Wadinko

Conform het door de aandeelhouders in 2021 vastgestelde dividendbeleid ontvingen we van Wadinko in 2023 een dividend van € 375.000. Vanwege de hoge mate van zekerheid over de jaarlijkse dividenduitkering is dit bedrag met ingang van 2023 structureel in de begroting opgenomen. De bate wordt begroot en verantwoord bij het onderdeel Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Mutaties voorzieningen Innovatiefonds Overijssel (IFO) I en II

In 2023 heeft IFO I een positief resultaat gerealiseerd. Dit betekent dat de (verlies)voorziening van IFO I met € 0,8 miljoen is vrijvallen. IFO II heeft een klein verlies gerealiseerd in 2023. Dat betekent dat er € 0,1 miljoen bijgestort is in de (verlies)voorziening IFO II. Beide posten zullen via een voorstel tot resultaatbestemming, conform de gemaakte afspraken, verrekend worden met de Algemene Financieringsreserve (AFR). Per saldo is dit een storting van € 0,7 miljoen in de AFR.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel 'Investeren met rendement en risico'
- Reactie van GS op brief van Audit Commissie over het Statenvoorstel 'Investeren met rendement en risico'
- Statenvoorstel Aanpassing kaders Innovatiefonds Overijssel (2021/1104717)
- Statenvoorstel Voortgang harmonisatie Overijsselse fondsen
- Statenbrief Onderzoek Rekenkamer Oost-Nederland naar effectiviteit revolverende fondsen
- Statenvoorstel Onderzoek Rekenkamer Oost Nederland (RON) naar Effectiviteit fondsen provincie Overijssel (PS23-000036)
- Statenvoorstel Samengaan Innovatiefonds Overijssel en Innovatiefonds Twente

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

5.5.5 Circulaire economie

Acties 2023

1. Wij voeren de acties in het Uitvoeringsprogramma uit via ons algemene instrumentarium én met de middelen uit prestatie 5.5.5.
2. Wij bewaken met de sectoren de voortgang en waar nodig faciliteren we de actualisering van de Regionale Transitieagenda's.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Wij hebben de acties uit het Uitvoeringsprogramma uitgevoerd via ons algemeen instrumentarium en met de middelen uit prestatie 5.5.5. Op 24 mei 2023 hebben wij

u geïnformeerd over de voortgang en de laatste actualisering van het Uitvoeringsprogramma. Hieruit blijkt dat nog meer dan vorig jaar voorzien andere beleidsterreinen en budgetten bijdragen aan circulaire doelen. Die totale bijdrage zien we over de hele looptijd van het programma stijgen van circa € 4 miljoen bij de start, naar bijna € 10 miljoen nu. Het lukt ons dus steeds beter om circulariteit te verbinden met onze andere opgaven.

2. We zien dat we bij een aantal RTA's de stap maken van de experimenteer- naar de opschalingsfase. Tegelijkertijd constateren we dat met de huidige ontwikkeling van het Overijsselse grondstoffengebruik het onwaarschijnlijk is dat Overijssel het halveringsdoel (2030) gaat halen. Dit komt overeen met de landelijke tendens. Zoals vastgelegd bij Monitor 1 en in de begroting 2024 loopt de uitvoering van een aantal activiteiten door in 2024. Dat geldt vooral voor de RTA Maakindustrie.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Van het restant van € 260.000 behoort een bedrag van € 247.200 bij UBS 6.13 digitale circulaire industrie. Deze UBS is tot stand gekomen nadat op 22 februari de motie "Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche" is behandeld. Op dit moment is de regeling opengesteld voor 2023 en 2024 en lopen de aanvragen binnen. Gezien de tijd die nodig is om de middelen zorgvuldig toe te zeggen stellen wij u voor om de middelen beschikbaar te houden voor 2024.

Wij stellen u voor om € 247.000 van de jaarschijf 2023 beschikbaar te houden en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.5.5

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel 2020/1100634 Circulaire Economie 2020-2023
- Besluit 2020/1100805 Circulaire Economie 2020-2023
- Statenvoorstel 2021/1105225 bij rapport RON Circulaire Economie
- Statenbrief Voortgang Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2020-2023
- Statenbrief 2022/0076390 Voortgang Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2020-2023

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

247

Financiën

In onderstaande tabel staan de lasten, baten en saldo van deze kerntaak. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Lasten						
5.1 Arbeidsmarkt en onderwijs in verbinding						
5.1.1 Arbeidsmarkt	998	613	1.611	1.372	239	400

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
en onderwijs						
Totaal 5.1 Arbeidsmarkt en onderwijs in verbinding	998	613	1.611	1.372	239	400
5.2 Regiodeals en Nationaal Groeifonds						
5.2.1 Regio Deal Twente	832	168	1.000	631	369	369
5.2.2 Regio Deal Zwolle	7.077	2.330	9.407	4.225	5.182	3.644
5.2.3 Cleantech Regio	0	199	199	199	0	0
5.2.5 Nationaal Groeifonds	0	111	111	69	42	42
Totaal 5.2 Regiodeals en Nationaal Groeifonds	7.909	2.807	10.716	5.124	5.593	4.055
5.3 Aantrekkelijke vestigingslocatie						
5.3.1 Werklocaties: basis op orde	1.095	3.030	4.125	4.301	-176	1.063
5.3.2 Werklocaties provinciale participaties	84	0	84	72	12	0
5.3.3 Topwerklocaties	236	185	421	883	-462	0
5.3.4 Internationaliseren	710	0	710	762	-52	11
Totaal 5.3 Aantrekkelijke vestigingslocatie	2.125	3.215	5.340	6.019	-678	1.074
5.4 Vrijetijdseconomie als banenmotor						
5.4.1 Gastvrij Overijssel	1.156	2.922	4.078	3.223	855	856
5.4.2 Festivals en evenementen	1.288	204	1.492	1.330	162	162
Totaal 5.4 Vrijetijdseconomie als banenmotor	2.445	3.125	5.570	4.554	1.016	1.018
5.5 Innovatief bedrijfsleven						
5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie	5.018	215	5.233	4.964	269	129
5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap	3.468	2.677	6.144	7.105	-961	1.254
5.5.3 Europese programma's	16.784	-8.055	8.729	6.822	1.906	0
5.5.4 Verstrekken risicokapitaal	0	0	0	-746	746	0
5.5.5 Circulaire	300	1.023	1.323	1.063	259	247

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
economie						
Totaal 5.5 Innovatief bedrijfsleven	25.569	-4.140	21.429	19.209	2.220	1.630
5.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
5.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	4.662	644	5.305	5.068	237	0
Totaal 5.66 Totaal personeelsgebonden kosten	4.662	644	5.305	5.068	237	0
Totaal Lasten	43.708	6.264	49.972	41.345	8.627	8.177
Baten						
5.1 Arbeidsmarkt en onderwijs in verbinding						
5.1.1 Arbeidsmarkt en onderwijs	0	0	0	161	-161	0
Totaal 5.1 Arbeidsmarkt en onderwijs in verbinding	0	0	0	161	-161	0
5.2 Regiodeals en Nationaal Groeifonds						
5.2.2 Regio Deal Zwolle	5.727	2.330	8.057	2.875	5.182	3.644
Totaal 5.2 Regiodeals en Nationaal Groeifonds	5.727	2.330	8.057	2.875	5.182	3.644
5.3 Aantrekkelijke vestigingslocatie						
5.3.1 Werklocaties: basis op orde	0	0	0	30	-30	0
5.3.2 Werklocaties provinciale participaties	0	1.053	1.053	1.053	0	0
Totaal 5.3 Aantrekkelijke vestigingslocatie	0	1.053	1.053	1.083	-30	0
5.4 Vrijtijdseconomie als banenmotor						
5.4.1 Gastvrij Overijssel	0	8	8	8	0	0
Totaal 5.4 Vrijtijdseconomie als banenmotor	0	8	8	8	0	0
5.5 Innovatief bedrijfsleven						
5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie	100	0	100	100	0	0
5.5.2 Bevorderen	0	201	201	2.417	-2.215	0

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
innovatie en ondernemerschap						
5.5.3 Europese programma's	0	0	0	2.000	-2.000	0
5.5.5 Circulaire economie	0	0	0	1	-1	0
Totaal 5.5 Innovatief bedrijfsleven	100	201	302	4.519	-4.217	0
5.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
5.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	0	0	72	-72	0
Totaal 5.66 Totaal personeelsgebonden kosten	0	0	0	72	-72	0
Totaal Baten	5.827	3.592	9.420	8.718	702	3.644
Resultaat	-37.881	-2.672	-40.552	-32.627	-7.925	-4.533

Voorgestelde begrotingswijzigingen

Prestatie	PS/GS Begrotingswijziging of Resultaatbestemming	Voorgestelde begrotingswijziging / resultaatbestemming	Baten	Lasten	Saldo	Financiële toelichting prestatie
5.1.1 Arbeidsmarkt en onderwijs	GS Begrotingswijziging	-400	0	400	-400	In 2023 is op een begroot bedrag van € 1.6 miljoen € 0,4 miljoen overgebleven. In 2023 heeft een vertraging in de uitvoering van projecten geleid tot dit restant. Om onze afspraken na te komen is besloten om het restant mee te nemen naar het slotjaar 2024. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,4 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel van prestatie 5.1.1 en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.
5.2.1 Regio Deal Twente	GS Begrotingswijziging	-369	0	369	-369	De Regio Deal Twente I (2019) loopt financieel goed, de meeste beschikkingen zijn inmiddels verstrekt. In 2023 is het restant te verklaren door projectaanvragen die niet zijn door gegaan en lagere vaststelling van beschikkingen die de afgelopen periode zijn verstrekt. Om de gemaakte afspraken met het Rijk, met betrekking tot cofinanciering, na te komen, hebben we besloten om het restant van € 0,37 miljoen mee te nemen naar 2024. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,37 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel van prestatie 5.2.1 en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.
5.2.2 Regio Deal Zwolle	GS Begrotingswijziging	0	3644	3644	0	Bij de jaarrekening 2021 is aangegeven dat de aanvragen voor de projecten zijn ontvangen en de beschikkingen zijn verwerkt. De beschikkingen hebben betrekking op verschillende jaren, waardoor de lasten op meerdere jaren betrekking hebben. De bijdrage vanuit de op onze balans opgenomen specifieke uitkering (SPUK) dient in gelijke mate aan die jaren te worden toegerekend. In 2023 zal een bedrag van € 5,1 miljoen moeten worden doorgezet naar 2024 en 2025. Wij hebben besloten om de lasten van prestatie 5.2.2 op de jaarschijf 2024 te verhogen met respectievelijk € 3,6 miljoen en de jaarschijf 2025 met € 1,5 miljoen en deze bedragen gelijktijdig te onttrekken aan de SPUK.
5.2.5 Nationaal Groeifonds	GS Begrotingswijziging	-42	0	42	-42	Bij de tweede monitor is aangegeven dat op 27 juni 2023 het statenvoorstel Effectuering financiële bijdrage aan Nationaal Groeifonds programma's (PS23-000188) door u is behandeld. Aangezien de effectuering van de financiële bijdrage in 2023 is begonnen zullen de middelen de komende jaren nog nodig zijn. Via het Statenvoorstel over het nationaal groeifonds dat besproken is in de PS-vergadering van mei 2024 heeft u besloten over de looptijdverlenging van het KVO-budget tot eind 2027. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om het budget voor prestatie 5.2.5 in 2024 te verhogen met € 42.000 en dit bedrag te onttrekken aan

5.3.1 Werklocaties: basis op orde	PS Begrotingswijziging	-1063	0	1063	-1063	<p>de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.</p> <p>In 2023 is op een begroot bedrag van € 4,1 miljoen € 1,7 miljoen overgebleven. Hieronder volgt een toelichting op een verklaring van dit restant.</p> <p>Programmering bedrijventerreinenDe middelen voor dit programma zijn vanaf 2016 beschikbaar met een bedrag van € 2,5 miljoen. Eind 2023 is € 0,52 resterend waarvan een deel nodig zal zijn voor het afhandelen van verplichtingen in 2024. Zoals wij gemeld hebben met onze brief aan uw staten (D2023-03-002163), komen we voor de uitvoering van de Programmeringsafspraken voor de periode van 2024-2026 met een voorstel.Programma Aanpak toekomstbestendige werklocaties 2021-2023In 2021 is het statenvoorstel Aanpak toekomstbestendige werklocaties 2021-2023 (2021/0050857) met een bedrag van € 3,7 miljoen aangenomen. Eind 2023 is er een bedrag resterend van € 1,2 miljoen waarvan een deel nog in behandeling is zijnde subsidieaanvragen en een deel in overige verplichtingen, we willen voorstellen om deze resterende verplichtingen op een correcte manier af te handelen. In totaal is voor bovengenoemde items nog € 1,0 miljoen nodig voor afronding van de programma's. Voor € 0,8 miljoen heeft dit betrekking op nog toe te kennen subsidieaanvragen die eind 2023 zijn ingediend. Deze passen binnen het voor 2023 gepubliceerde plafond en dienen op basis daarvan te worden toegekend. Voor € 0,2 miljoen heeft dit bedrag betrekking op nakoming van gemaakte afspraken, waarvan de kosten komen in 2024.</p> <p>Wij stellen u voor om de einddatum van dit KVO-budget te verlengen tot eind 2024. Verder stellen wij u voor om het budget voor prestatie 5.3.1 in 2024 te verhogen met € 1,1 miljoen en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.</p> <p>Voor niet bestede KVO-budgetten met een einddatum 2023 stellen wij bij het onderdeel Overhead, financiering en dekkingsmiddelen voor, om deze vanuit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel toe te voegen aan de Algemene reserve. Het resterende KVO-budget voor deze prestatie, na verwerking van bovenstaande, maakt deel uit van dat voorstel.</p>
5.3.4 Internationaliseren	GS Begrotingswijziging	-11	0	11	-11	<p>In 2023 liep het programma beter dan verwacht. Om de overschrijding op te heffen onttrekken wij het restant van de reserve behorende bij dit programma om de het tekort weg te werken en tevens voor 2024 voldoende te begroten om de bestaande verplichtingen te dekken.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben € 52.100 extra onttrokken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel . Ook hebben wij besloten om € 10.536 toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.3.4 van de begroting 2024 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.</p>
5.4.1 Gastvrij Overijssel	PS Begrotingswijziging	-856	0	856	-856	<p>Op deze prestatie resteert een bedrag van € 0,85 miljoen. Dit bedrag is echter al beschikt aan Marketing Oost. Vanwege regelgeving met betrekking tot de lastneming leidt dit pas in latere</p>

						<p>jaren tot kosten. De verwachting is dat in 2024 deze middelen door Marketing Oost als nog worden verantwoord. Vanwege het aflopen van het programma moeten wij u voorstellen om deze middelen niet te laten vrijvallen.</p> <p>Wij stellen u voor om de middelen van dit programma ook in 2024 beschikbaar te houden.</p> <p>Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,85 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.4.1 van de begroting 2024 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.</p>
5.4.2 Festivals en evenementen	PS Begrotingswijziging	-162	0	162	-162	<p>Eind 2023 hebben wij het plafond verhoogd en zijn er aanvragen ontvangen die nog moeten worden afgehandeld. Wij willen u dan ook voorstellen om het restant van €162.000 mee te nemen naar 2024.</p> <p>Wij stellen u voor de looptijd van dit KVO-budget te verlengen tot eind 21024..</p> <p>Wij stellen u voor om € 162.000 toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.4.2 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.</p>
5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie	Resultaatbestemming	-129	0	129	-129	<p>Op deze prestatie is op een begroot bedrag van € 5,2 miljoen een bedrag van € 0,27 miljoen overgebleven.</p> <p>Economic Boards. Eind 2022 was de verwachting dat de middelen voor de Economic board toegezegd konden worden in 2023. Echter is de aanvraag "Verzoek financiële bijdrage uitwerking verstedelijkingsstudie Regio Stedendriehoek" pas in december 2023 ontvangen. Om deze aanvraag te honoreren willen wij u voorstellen om het restant van de Economic Boards van € 129.000 ook in 2024 beschikbaar te houden. Wij stellen u voor om het restant bedrag van € 129.000 via een resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.5.1 van de begroting 2024.</p>
5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap	GS Begrotingswijziging	-1254	0	1254	-1254	<p>Op een begroot bedrag van 5,9 miljoen is een bedrag van € 1,24 miljoen overgebleven. Om in 2024 onze verplichtingen vanuit het MKB programma na te komen hebben we besloten het restant mee te nemen naar het afrondingsjaar 2024. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 1,25 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.5.2 van de begroting 2023.</p> <p>Specifieke Uitkering (SPUK) MKB Deal Family next Doel van de MKB-deal 'Family Next' is het verbeteren van de economische stabiliteit en de productiviteit van familiebedrijven. Daarvoor zet 'Family Next' in op digitalisering, verduurzaming en bedrijfsopvolging. Het versterken van ondernemerschap en het verbeteren van ondernemersvaardigheden zijn andere belangrijke aandachtspunten. Eind 2023 is een klein bedrag overgebleven. Deze SPUK liep tot 21 oktober 2023. Het restant zal naar verwachting terug vloeien naar het Rijk.</p>
5.5.5 Circulaire economie	Resultaatbestemming	-247	0	247	-247	<p>Van het restant van € 260.000 behoort een bedrag van € 247.200 bij UBS 6.13 digitale circulaire industrie. Deze UBS is tot stand</p>

gekomen nadat op 22 februari de motie "Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche" is behandeld. Op dit moment is de regeling open gesteld voor 2023 en 2024 en lopen de aanvragen binnen. Gezien de tijd die nodig is om de middelen zorgvuldig toe te zeggen stellen wij u voor om de middelen beschikbaar te houden voor 2024. Wij stellen u voor om € 247.000 van de jaarschijf 2023 beschikbaar te houden en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.5.5

Totaal -4533 3644 8177 -
4533

Doorgevoerde begrotingswijzigingen

Prestatie	Doorgevoerde begrotingswijziging	Baten	Lasten	Saldo	GS/PS Begrotingswijziging	Financiële toelichting
5.1.1 Arbeidsmarkt en onderwijs	400	0	-400	400	GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Bij de jaarrekening 2022 hebben wij u voorgesteld om de middelen van dit programma ook in 2024 beschikbaar te houden. Om lopende afspraken met betrekking tot Arbeidsmarkt en Onderwijs na te komen hebben we besloten om € 0,4 miljoen mee te nemen naar 2024.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor prestatie 5.1.1 een budget van € 0,4 miljoen, samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve, door te schuiven van 2023 naar 2024.</p>
5.1.1 Arbeidsmarkt en onderwijs	-663	0	663	-663	GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Programma periode: In 2021 is een convenant gesloten ten behoeve van de financiering van het GrensInfoPunt Euregio Gronau (GIP). Het GIP Euregio adviseert ondernemers, werknemers, werkzoekenden en studenten die willen wonen, werken, ondernemen of studeren in Duitsland over zaken als sociale zekerheid, pensioenen en belastingen. Daarmee draagt het GIP Euregio bij aan het bevorderen van een grensoverschrijdende arbeidsmarkt door het wegnemen van drempels en belemmeringen en het versterken van het internationale profiel van de Overijsselse beroepsbevolking.</p> <p>Wij adviseren om het GrensInfoPunt ook na 2023 te blijven ondersteunen. Om het grensinfo punt in 2024 te blijven ondersteunen adviseren we om middelen vanuit dit programma nog een jaar langer beschikbaar te houden om de arbeidsmarkt in grensgebieden te versterken. Tevens zal de ontwikkeling van de skillstool in 2023 plaatsvinden, de uitrol en eventuele doorontwikkeling zal in 2024 voortzetten.</p> <p>Wij stellen voor om de middelen van dit programma t/m 2024 beschikbaar te houden.</p> <p>Resultaat 2022: Van het begrote bedrag 2022 is een restant van € 0,3 miljoen nog niet besteed. Om lopende afspraken met betrekking tot Arbeidsmarkt en</p>

					Onderwijs na te komen hebben we besloten om dit bedrag van € 0,3 miljoen mee te nemen naar 2023. Daarbij hebben wij tevens besloten om het restantsaldo van € 0,4 miljoen uit Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel te halen en toe te kennen aan de jaarschijf 2023.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,7 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.1.1 van de begroting 2023.
5.1.1 Arbeidsmarkt en onderwijs	-350	0	350	-350	Adm. 206 doorwerking GS 2022 Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
5.2.1 Regio Deal Twente	-168	0	168	-168	GS 101 Jaarstukken 2022 De Regio Deal Twente loopt financieel goed, de meeste beschikkingen zijn inmiddels genomen. De komende jaren zullen de kosten van de gemaakte afspraken inzichtelijk blijven binnen de monitoren en jaarrekeningen. Om de kosten te matchen met de jaren zullen wij het restant van 2022 en een deel uit de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel met een totaal bedrag € 0,18 miljoen herverdelen voor de komende jaarschijven.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,18 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel van prestatie 5.2.1 en als volgt toe te voegen aan de jaarschijven van de begroting 2023;
					€ 0,17 miljoen aan de jaarschijf 2023 € 0,09 miljoen aan de jaarschijf 2024 € 0,10 miljoen aan de jaarschijf 2025 € 0,17 miljoen verminderen van de jaarschijf 2026
5.2.2 Regio Deal Zwolle	0	2330	2330	0	GS 101 Jaarstukken 2022 Regio Deal Zwolle: Bij de jaarrekening 2021 is aangegeven dat de aanvragen voor de projecten zijn ontvangen en de beschikkingen zijn verwerkt. De beschikkingen hebben betrekking op verschillende jaren, waardoor de lasten op meerdere jaren betrekking hebben. De bijdrage vanuit de op onze balans opgenomen specifieke uitkering (SPUK) dient in gelijke mate aan die jaren te worden toegerekend. In 2022 zal een bedrag van € 2,33 miljoen moeten worden doorgezet naar 2023.
					Wij hebben besloten om de lasten van prestatie 5.2.2 op de jaarschijf 2023 te verhogen met respectievelijk € 2,33 miljoen en deze bedragen gelijktijdig te onttrekken aan de SPUK.
5.2.3 Cleantech Regio	700	0	-700	700	GS 104 Monitor Overijssel 2023-II Subsidie Slim Warmtenet Zandweerd: Voor dit project hebben Provinciale Staten op 16 oktober 2019 (met Statenvoorstel nr. 2019/1101201 Cleantech Regio 2019-2023) het besluit genomen om € 0,7 mln beschikbaar te stellen vanuit het Cleantech budget (prestatie 5.2.3). Eveneens is in 2020 een meerjarige subsidie verleend voor het project Slim Warmtenet Zandweerd Fase 1

van € 200.000 voor planontwikkelingskosten van de gemeente en € 2,5 miljoen voor de investeringskosten in het distributienetwerk. Van dit laatste bedrag is € 1 miljoen verstrekt in de vorm van een lening. De lening is bij het jaarverslag 2020, conform het statenbesluit PS/2014/1051 Optimalisatie inrichting provinciale financiën, afgedekt in de algemene financieringsreserve (AFR). Van het subsidiebedrag minus de lening, ad. € 1,7 miljoen, is momenteel € 0,45 miljoen uitbetaald. Het restant van € 1,25 miljoen nog niet. Op basis van richtlijnen BBV en onze financiële verordening stellen wij u voor om € 1,25 miljoen over te hevelen naar de Reserve Verstrekte Subsidies. Omdat € 0,7 miljoen van deze subsidie gedekt wordt uit prestatie 5.2.3 staat deze toelichting ook onder deze prestatie.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om het budget voor prestatie 5.2.3 Cleantech Regio en de bijbehorende onttrekking aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel met € 0,7 miljoen te verlagen.

Onder kerntaak Overhead, financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om € 1,25 miljoen vanuit de Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (€ 0,7 miljoen prestatie 5.2.3 en € 0,55 miljoen prestatie 2.3.1) over te hevelen naar de Reserve Verstrekte Subsidies.

5.2.3 Cleantech Regio -899 0 899 -899 GS 101 Jaarstukken 2022

Bij de jaarrekening 2021 was de verwachting dat de resterende middelen van € 0,9 miljoen in 2022 benut zouden worden, echter is dit niet het geval. Bij de Inhoudelijke toelichting is aangegeven dat de bedragen van zowel Project Tankvoorziening A1 Bedrijvenpark als van Project Warmtenet Zandweerd nog niet zijn beschikbaar. De komende periode zullen we kijken of deze middelen alsnog kunnen worden ingezet voor deze projecten of dat deze middelen over blijven.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,9 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.2.3 van de begroting 2023.

5.2.5 Nationaal Groeifonds 200 0 -200 200 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II

Op 27 juni 2023 heeft u statenvoorstel Effectuering financiële bijdrage aan Nationaal Groeifonds programma's (PS23-000188) behandeld. Middels dit besluit heeft u het resterende bedrag van € 5 miljoen toegekend aan deze prestatie. Om de doelstellingen met betrekking tot het Nationaal Groeifonds te effectueren, hebben we besloten om van de jaarschijf 2023 een bedrag van € 0,2 miljoen door te schuiven naar de jaarschijf 2024 en een bedrag van € 5 miljoen te onttrekken aan de reserve behorende bij deze prestatie en als volgt toe te kennen aan de jaarschijven,

2024 toevoegen € 1,8 miljoen
 2025 toevoegen € 0,9 miljoen
 2026 toevoegen € 1,6 miljoen
 2027 toevoegen € 0,7 miljoen

5.2.5 Nationaal Groeifonds	-311	0	311	-311 GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,2 miljoen van de jaarschijf 2023 door te schuiven naar de jaarschijf 2024 en gelijktijdig een bedrag van 5,0 miljoen te onttrekken en vervolgens toe te voegen volgens bovenstaand overzicht aan de jaarschijven van prestatie 5.2.5 Nationaal Groeifonds van de begroting 2024.</p> <p>In 2022 zijn aanvragen in behandeling genomen, dit heeft echter in 2022 nog niet geleid tot het beschikken van middelen. Om de aanvragen zorgvuldig af te handelen nemen wij meer tijd. We hebben dan ook besloten om de resterende middelen van 2022 mee te nemen naar 2023.</p>
5.3.1 Werklocaties: basis op orde	-1505	0	1505	-1505 GS 101 Jaarstukken 2022	<p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,3 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.2.5 van de begroting 2023.</p> <p>Programmering bedrijventerreinen: Op een begroot bedrag van € 0,4 miljoen is een bedrag van € 0,2 miljoen overgebleven. De monitoring van bedrijven terreinen is qua uitgaven lager uitgevallen van verwacht. De monitoring van werklocaties zal de komende jaren blijven plaatsvinden. Wij hebben dan ook besloten om het restant bedrag mee te nemen naar 2023.</p>
5.3.1 Werklocaties: basis op orde	-1325	0	1325	-1325 GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,2 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.3.1 van de begroting 2023.</p> <p>Programma Aanpak toekomstbestendige werklocaties 2021-2023: Op een begroot bedrag van € 1,4 miljoen is een bedrag van € 1,3 miljoen overgebleven. Het openstellen van UBS 6.9 Toekomstbestendige werklocaties heeft geleid tot een hoger dan verwacht aantal aanvragen. Deze aanvragen zijn eind 2022 nog in behandeling. De verwachting is dat in 2023 de kosten genomen gaan worden. Wij hebben dan ook besloten om het restant bedrag mee te nemen naar 2023.</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 1,3 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.3.1 van de begroting 2023.</p> <p>Op deze prestatie wordt subsidieregeling 6.9 "Toekomstbestendige werklocaties" verantwoord. De aanvragen op deze subsidie blijken ook in 2023 hoger te zijn dan verwacht. Om deze aanvragen en tevens de afspraken in Statenvoorstel "Aanpak Toekomstbestendige Werklocaties 2021-2023" na te komen hebben we besloten om het restant van € 1,3 miljoen in de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel behorende bij</p>

					deze prestatie te onttrekken.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 1,3 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.3.1.
5.3.1 Werklocaties: basis op orde	-200	0	200	-200 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
5.3.2 Werklocaties provinciale participaties	1053	1053	0	1053 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	De Jaarrekening 2022 van RBT (Regionaal Bedrijventerrein Twente) kent een positief resultaat van € 4,7 miljoen. Dit is het gevolg van de gunstige ontwikkeling van de gronduitgifte. Als gevolg hiervan neemt de Algemene Reserve van RBT toe en daarmee ook het bedrag waar Overijssel bij liquidatie aanspraak op kan maken. Op basis van ons aandeel van 23% ontstaat hiermee in 2023 een eenmalige baat ter hoogte van € 1,1 miljoen.
					Wij stellen u voor om de baten voor prestatie 5.3.2 in 2023 te verhogen met € 1,1 miljoen. Deze baten komen ten gunste van de algemene middelen en zijn onderdeel van de integrale afweging.
5.3.3 Topwerklocaties	-185	0	185	-185 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	De meerjarenbegroting van Technology Base kent voor 2023 een tekort van € 470.000 waarvan 50% ten laste komt van Provincie Overijssel. Dit is meer dan de € 50.000 waarmee we in onze eigen begroting rekening mee houden.
					Dit hogere tekort volgt hoofdzakelijk uit incidentele kosten in het kader van de intentieovereenkomst met het regionale bedrijfsleven over de toekomst van Twente Airport (€ 280.000). Het saldo van de reguliere luchthaven- en vastgoedexploitatie kent in 2023 een tekort van circa € 190.000. Dit sluit aan bij het beeld dat vorig jaar aan u is gecommuniceerd bij de uitkomsten van de evaluatie Technology Base (kenmerk 2022/1109053).
					Wij stellen u voor om de lasten voor prestatie 5.3.3 in 2023 te verhogen met € 185.000 ten laste van de algemene middelen.
5.4.1 Gastvrij Overijssel	-352	0	352	-352 PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche	Deze wijziging heeft betrekking op PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche
5.4.1 Gastvrij Overijssel	-395	0	395	-395 PS 005 Jaarstukken 2022	Vitale Vakantie parken: Met het Regionale Informatie- en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC-ON) is afgesproken om het Expertisecentrum Vitale Vakantieparken Overijssel in 2022 en 2023 gezamenlijk te financieren, waarbij de versterkingsgelden uit het rijksondermijningsfonds die het ministerie van J&V via RIEC ON aan ons beschikbaar heeft gesteld op prestatie 7.1.5, eerst tot besteding worden gebracht. Hierdoor zijn in 2022 op deze prestatie minder middelen besteed. De middelen zijn nodig in 2023 voor de provincie dekkende aanpak niet-vitale vakantieparken.
					Wij stellen voor om een bedrag van € 0,39 miljoen door te schuiven

						naar de jaarschijf 2023 en toe te voegen aan prestatie 5.4.1 van de begroting 2023.
5.4.1 Gastvrij Overijssel	-1467	8	1475	-1467	GS 101 Jaarstukken 2022	Op deze prestatie lijkt een bedrag van € 1,86 miljoen resterend echter is een bedrag van € 1,47 miljoen al beschikt aan Marketing Oost. Vanwege gewijzigde regelgeving met betrekking tot de lastneming van beschikkingen boven de € 1,5 miljoen mogen alleen de kosten worden genomen van de gemaakte uitgaven van de gesubsidieerde partij. De verwachting is dat in 2023 deze middelen door Marketing Oost kunnen worden ingezet. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 1,47 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.4.1 van de begroting 2023. Vitale Vakantie parken: Met het Regionale Informatie- en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC-ON) is afgesproken om het Expertisecentrum Vitale Vakantieparken Overijssel in 2022 en 2023 gezamenlijk te financieren, waarbij de versterkingsgelden uit het rijksondermijningsfonds die het ministerie van J&V via RIEC ON aan ons beschikbaar heeft gesteld op prestatie 7.1.5, eerst tot besteding worden gebracht. Hierdoor zijn in 2022 op deze prestatie minder middelen besteed. De middelen zijn nodig in 2023 voor de provincie dekkende aanpak niet-vitale vakantieparken. Wij hebben besloten om de lasten van prestatie 5.4.1 op de jaarschijf 2023 te verhogen met € 8.245 en dit bedrag gelijktijdig te onttrekken aan de verzameluitkering BZK (C99).
5.4.1 Gastvrij Overijssel	-700	0	700	-700	Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
5.4.2 Festivals en evenementen	-204	0	204	-204	GS 101 Jaarstukken 2022	Om lopende afspraken met betrekking tot Festivals en Evenementen na te komen hebben we besloten om het restant bedrag van € 0,2 miljoen mee te nemen naar 2023. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,2 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.4.2 van de begroting 2023.
5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie	-324	0	324	-324	PS 005 Jaarstukken 2022	Economic Boards: Zoals aangegeven bij de jaarrekening 2021 is via de perspectiefnota 2022 € 0,6 miljoen beschikbaar gesteld voor de Economic Boards in de regio's Zwolle, Twente en Deventer. Dat is voor € 0,3 miljoen in 2021, € 0,2 miljoen in 2022 en € 0,1 miljoen in 2023 gebudgetteerd. Deze middelen worden ingezet via subsidies met een looptijd t/m 2023. Het beschikken van aanvragen zal in 2023 ook nog door gaan. Wij willen het restant van € 0,2 miljoen van 2022 daarom meenemen naar 2023.

						Wij stellen u voor om het restant bedrag van € 0,2 miljoen via een resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.5.1 van de begroting 2022.
						Lopende verplichting: Op deze prestatie rusten een tweetal verplichtingen die financieel tot uitdrukking komen in 2023. We stellen voor om eenmalig de middelen mee te nemen naar 2023 om te voorkomen dat er in 2023 onvoldoende ruimte is om bestaande afspraken. Wij stellen u voor om van de structurele middelen een restant bedrag van € 0,1 miljoen eenmalig via een resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.5.1 van de begroting 2023.
						Wij stellen u voor om van de structurele middelen een restant bedrag van € 0,1 miljoen eenmalig via een resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.5.1 van de begroting 2023.
5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie	0	0	0	0	Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie	109	0	-109	109	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap	300	0	-300	300	GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	Bij de behandeling van het investeringsprogramma MKB 2020-2023 Statenvoorstel nr. 2019/1101899 is aangegeven dat 2024 benut zal worden voor de afronding van het programma. Zo zijn er verplichtingen en afspraken vanuit investeren in ondernemerschap die in 2024 gedekt moeten worden. Wij hebben dan ook besloten om € 0,3 mln. van de jaarschijf 2023 en het restant van € 0,56 mln. in de reserve behorende bij deze prestatie. toe te kennen aan de jaarschijf 2024.
						Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,3 miljoen van de jaarschijf 2023 door te schuiven naar de jaarschijf 2024 en gelijktijdig een bedrag van € 0,56 miljoen te onttrekken uit de Reserve en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap van de begroting 2024.
5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap	-2188	201	2389	-2188	GS 101 Jaarstukken 2022	Ondanks het niet volledig kunnen in zetten van de middelen van de MIT liggen de uitgaven op totaal niveau in lijn met de begroting. Het restant bedrag over het jaar 2022 van € 0,39 miljoen willen we doorschuiven naar 2023. Tevens willen we in verband met reeds aangegane verplichtingen voor 2023 een extra bedrag van € 1,8 miljoen onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toevoegen aan de jaarschijf van prestatie 5.5.2 van de begroting 2023.
						Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 2,2 miljoen te

						<p>onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.5.2 van de begroting 2023.</p> <p>Specifieke Uitkering (SPUK) MIT 2022: Binnen dit programma wordt de SPUK MIT verantwoord. Vanwege een lagere inschrijving is er op dit moment op de SPUK 2022 € 0,8 miljoen overgebleven. Dit restant kan eventueel nog worden ingezet bestedingen voor de regeling van 2022, echter is de verwachting dat een deel van deze middelen terug zullen vloeien naar het rijk. De vaststelling vindt eind 2027 plaats.</p> <p>Specifieke Uitkering (SPUK) MKB Deal Family next: Doel van de MKB-deal 'Family Next' is het verbeteren van de economische stabiliteit en de productiviteit van familiebedrijven. Daarvoor zet 'Family Next' in op digitalisering, verduurzaming en bedrijfsopvolging. Het versterken van ondernemerschap en het verbeteren van ondernemersvaardigheden zijn andere belangrijke aandachtspunten. In 2022 is een bedrag van € 0,2 miljoen overgebleven. Het restant van € 0,2 miljoen nemen we mee naar 2023.</p> <p>Wij hebben besloten om de lasten van prestatie 5.5.2 op de jaarschijf 2023 te verhogen met respectievelijk € 0,2 miljoen deze bedragen gelijktijdig te onttrekken aan de SPUK</p>
5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap	-274	0	274	-274	GS 102 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Vanwege het eerder kunnen toekennen van middelen aan de daarvoor bestemde partijen hebben we besloten om de jaarschijf 2024 te verlagen met € 0,48 miljoen om daarmee de jaarschijf 2023 te verhogen met € 0,27 miljoen. Het verschil van 0,21 miljoen kan terug vloeien naar de reserve kwaliteit van Overijssel behorende bij deze prestatie</p> <p>Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om de begrote lasten in 2024 en de onttrekking aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel te verlagen met € 0,48 miljoen, daarvan een bedrag van € 0,27 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2023 en het restant van € 0,21 miljoen te laten terug vloeien naar de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel van prestatie 5.5.2.</p>
5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap	-313	0	313	-313	Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
5.5.3 Europese programma's	7975	0	-7975	7975	PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	<p>Europese Programma's 2014-2020: Wij hebben aan het begin van de periode 2014-2020 ca. € 50 miljoen (cofinanciering) gereserveerd, daarbij is ook een indicatieve verdeling gegeven over de verschillende onderdelen (EFRO, INTERREG, POP, Thematische fondsen) en de 7 jaren van het tijdvak. In het Statenvoorstel (PS 2016/7) waarmee de € 50 miljoen cofinanciering is vastgelegd, is ook aangegeven dat er jaarlijks ruimte is om de indicatieve toedeling (budgettair neutraal) over programma's en jaarschijven te herverdelen, omdat op voorhand niet precies te</p>

voorzien is hoe e.e.a. zich gedurende de 7 jaren ontwikkelt. Om de € 50 miljoen cofinanciering maximaal in te zetten binnen de Europese programma's stellen wij een begrotingswijziging van de begroting 2023 en de meerjarenraming voor. Er wordt geen geld gevraagd, per saldo is het voorstel budgettair neutraal. Deze wijziging is nodig om enerzijds een herverdeling van de cofinanciering tussen de programma's tot stand te brengen en anderzijds de hoogte van de besteding over de komende jaren te actualiseren. We passen hierbij het bestedingsritme aan op basis van de nu nog beschikbare middelen in de Reserve Europese programma's. Voor 2023 vragen wij een extra onttrekking van € 0,5 miljoen uit deze reserve. Voor de jaren 2024 en 2025 vragen wij respectievelijk € 0,5 miljoen en € 0,28 miljoen extra te onttrekken uit deze reserve. Daarnaast vragen wij om voor 2027 een bedrag van € 65.000 te onttrekken om afspraken met betrekking tot Europa na te komen.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,5 miljoen te onttrekken aan Reserve Europese programma's en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.5.3. Voor 2024 t/m 2027 stellen wij u respectievelijk de volgende mutaties voor: een extra onttrekking uit de reserve van € 0,5 miljoen voor 2024, een bedrag van € 0,28 miljoen voor 2025 en een bedrag van € 65.000 voor 2027.

Europese programma 2021-2027:

Voor de Europese Programma 2021-2027 is een bedrag van € 59 miljoen (cofinanciering) gereserveerd, daarbij is ook een indicatieve verdeling gegeven over de verschillende onderdelen (EFRO, INTERREG, POP/NSP, Thematische fondsen en Water) en de 7 jaren van het tijdvak. In het Statenvoorstel (PS/2021/11033) is de € 59 miljoen cofinanciering vastgelegd en is ook aangegeven dat er jaarlijks ruimte is om de indicatieve toedeling (budgettair neutraal) over programma's en jaarschijven te herverdelen, omdat op voorhand niet precies te voorzien is hoe e.e.a. zich gedurende de 7 jaren ontwikkelt. Om de € 59 miljoen cofinanciering maximaal in te zetten binnen de Europese programma's stellen wij een begrotingswijziging van de begroting 2023 en de meerjarenraming voor. Er wordt geen geld gevraagd, per saldo is het voorstel budgettair neutraal. Deze wijziging is nodig de hoogte van de besteding over de komende jaren te actualiseren. We passen hierbij het bestedingsritme aan op basis van de nu nog beschikbare middelen in de Reserve Europese programma's. Voor 2023 vragen wij een verlaging van de jaarschijf van € 8,5 miljoen. Reden hiervoor is dat de goedkeuring van de Europese programma's 'van Brussel' later kwam dan vooraf verwacht, waardoor de uitvoering van de programma's later is gestart dan waar ten tijde van de PS nota (PS/2021/11033) vanuit werd gegaan. De besteding van deze middelen verschuift dan ook naar de komende jaren. Het totaal beeld is dan als volgt:

2023 € 8,5 miljoen verlaging
2024 € 1,2 miljoen verlaging
2025 € 2,2 miljoen verhoging

					2026 € 4,5 miljoen verhoging 2027 € 3,7 miljoen verhoging 2028 € 1,7 miljoen verhoging 2029 € 0,8 miljoen verhoging
					Wij stellen u voor om het budget voor 2023 met € 8,5 miljoen te verlagen onder gelijktijdige verlaging van de onttrekking aan de Reserve Europese programma's van prestatie 5.5.3. Voor 2024 t/m 2029 stellen wij u de mutaties voor zoals benoemd in bovenstaande tekst.
5.5.3 Europese programma's	56	0	-56	56 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
5.5.3 Europese programma's	24	0	-24	24 Adm. 220 najaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 220 najaarswijziging personeel 2023
5.5.5 Circulaire economie	400	0	-400	400 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	Bij de jaarrekening 2022 hebben we aangegeven dat 2024 nodig is om aanvragen correct af te handelen. We hebben dan ook besloten om een bedrag van € 0,4 miljoen over te hevelen naar 2024.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om voor prestatie 5.5.5 Circulaire Economie een budget van € 0,4 miljoen, samen met de bijbehorende onttrekking aan deze reserve, door te schuiven van 2023 naar 2024.
5.5.5 Circulaire economie	-250	0	250	-250 PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche	Deze wijziging heeft betrekking op PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche
5.5.5 Circulaire economie	-493	0	493	-493 GS 101 Jaarstukken 2022	Van het begrote bedrag van € 1,4 miljoen is een bedrag van € 0,5 miljoen overgebleven. In 2022 zijn aanvragen ontvangen die meer tijd nodig hebben om af te handelen, naar verwachting zullen de meeste aanvragen in 2023 worden afgehandeld. Echter om onze gemaakte afspraken na te komen zien we dat de afspraken mogelijk langer doorlopen waardoor kosten ook in 2024 kunnen vallen. Wij willen u dan ook voorstellen om het programma een jaar langer door te laten lopen om het huidige programma correct af te ronden. Het restant van 2022 willen wij meenemen naar 2023,
					Wij stellen voor om de middelen van dit programma t/m 2024 beschikbaar te houden.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,5 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 5.5.5 van de begroting 2023.
5.5.5 Circulaire economie	-700	0	700	-700 GS 103 Circulaire economie	Deze wijziging heeft betrekking op GS 103 Circulaire economie
5.5.5 Circulaire economie	20	0	-20	20 Adm. 214 voorjaarswijziging	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023

				personeel 2023	
5.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-435	0	435	-435 Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
5.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-185	0	185	-185 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
5.66.66 Europese programma's	-24	0	24	-24 Adm. 220 najaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 220 najaarswijziging personeel 2023
Totaal	-2672	3592	6264	- 2672	

Kerntaak 6: Cultuur en sociale kwaliteit

Dit is hoe wij denken

Wij streven naar een initiatiefrijk en cultureel levendig Overijssel. Cultuur en sociale kwaliteit verbinden mensen, heden en verleden en verschillende domeinen. Cultuur geeft uitdrukking aan de Overijsselse identiteit en bepaalt en vormt deze. Een rijke cultuur draagt bij aan een aantrekkelijke woon- en werkomgeving. Wij zijn trots op het culturele klimaat in Overijssel. Dat is levendig, geworteld in onze boeiende historie met veel ruimte voor experiment en ontwikkeling. Iedereen krijgt de kans om mee te doen.

Er ontstaan nieuwe vormen van noaberschap, diensten en voorzieningen in een veranderend samenspel tussen organisaties, ondernemers, inwoners en gemeenten. Dit past bij Overijssel met zijn rijke verenigingsleven, krachtige lokale netwerken en actieve ondernemers. Onze prachtige omgeving en slim ingerichte openbare ruimte dagen uit tot activiteiten, individueel en samen. We stimuleren en ondersteunen deze initiatieven.

Wij dragen bij aan behoud en ontwikkeling van de Overijsselse culturele identiteit door onze inzet op erfgoed (waaronder streektaal en streekcultuur), cultureel aanbod, cultuureducatie, cultuurparticipatie, talentontwikkeling, erfgoed en op bibliotheken.

Overijsselaars bewegen hun leven lang, op hun eigen niveau en met hun een eigen doel.

Vitale en gezonde Overijsselaars hebben meer energie om voor zichzelf te zorgen en initiatieven voor anderen te ontplooien. Sport is ook een verbindende factor. We werken actief mee aan een betere sportinfrastructuur voor talentontwikkeling en –herkenning.

Iedereen doet mee. We investeren in kansrijke initiatieven die het zelforganiserend vermogen van inwoners versterken en bijdragen aan levendige gemeenschappen in de stad en op het platteland. We werken samen met partners zoals andere overheden, organisaties, initiatiefnemers en bedrijven en benutten elkaars kennis, netwerken en talent. Als regenboogprovincie vinden wij het belangrijk dat iedereen in Overijssel zich veilig voelt om zichzelf te kunnen zijn.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn hier te vinden.

Dit is wat wij doen

6.1 Cultureel erfgoed met waarde voor de toekomst

Op basis van de Erfgoedwet worden wij eigenaar van archeologische vondsten in Overijssel en zijn wij verplicht deze op te slaan en beschikbaar te stellen voor onderzoek en bruikleen (6.1.1.). Wij zetten ons in voor grote restauraties van rijksmonumenten en het behoud van cultureel erfgoed (6.1.2). Met ons provincie-brede programma voor immaterieel erfgoed, nedersaksisch en streekcultuur en met het stimuleren van initiatieven die het verhaal van Overijssel vertellen houden we het verleden levend.

Prestaties

6.1.1 Materieel erfgoed

Acties 2023

1. Wij bewaren en beheren onze archeologische vondsten in het provinciale depot voor bodemvondsten.
2. Wij ontsluiten onze archeologische bodemvondsten en monitoren gemaakte afspraken hierover met het provinciale depot voor bodemvondsten door middel van het publieksprogramma 'Vondst van Overijssel'.

3. Wij monitoren gemaakte afspraken met de Monumentenwacht Overijssel-Flevoland over de inspecties van monumenten en afspraken met het Steunpunt Cultureel Erfgoed Overijssel over de ondersteuning van de Overijsselse gemeenten bij de uitvoering van hun wettelijke taken op het gebied van monumentenzorg.
4. Wij maken met de regeling 'Restauratie rijksmonumenten' ten minste 10 projecten mogelijk. In afstemming met het programma Nieuwe Energie Overijssel stimuleren we tevens het treffen van duurzaamheidsmaatregelen.
5. Wij spreken met Stichting RIBO af dat ten minste 20 leerlingen worden begeleid naar een leerling-werkplek in de restauratiebouw.
6. Op het gebied van religieus erfgoed zetten wij in op het delen van kennis, het verbinden van mensen en organisaties en het bieden van inspiratie. We bieden onder andere een Overijsselse leerlijn aan.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. De afspraken die wij hebben gemaakt over het beheer en bewaren van onze vondsten zijn uitgevoerd. Zo zijn er circa 60 archeologische projecten (zowel de vondsten als rapportages) fysiek gedeponneerd. Het hele jaar door zijn de data in de database aangepast en verbeterd. Er zijn 19 nieuwe bruiklenen aangegaan en één bruikleen is verlengd.
2. Onze afspraken over het publieksprogramma zijn gerealiseerd. Zo zijn er 9 schoolklassen op bezoek geweest en er werd in oktober een archeologiemiddag georganiseerd samen met en bij Natura Docet/Wonderryck Twente. Tijdens Open Monumentdagen bezochten 150 bezoekers het depot. Er zijn vier archeologische nieuwsbrieven verstuurd.
3. Monumentenwacht Overijssel voerde 675 inspecties uit. Het aantal abonnementen groeide naar 1166.
4. Wij hebben zes restauraties van rijksmonumenten mogelijk gemaakt. De omvang van de projecten was relatief klein. Voor het eerst in vele jaren werd de regeling Restauratie Rijksmonumenten niet overvraagd. Het bedrag dat resteerde van het subsidieplafond is grotendeels bijgestort in het Cultuurfonds Monumenten in Overijssel dat in beheer is bij het Nationaal Restauratiefonds, omdat dit fonds altijd ruim wordt overvraagd. Zodoende blijven de middelen beschikbaar voor de restauratie van monumenten in Overijssel. De restauratieopgave in Overijssel blijft onverminderd groot en het vraagstuk van de grote restauratieprojecten actueel. Dit jaar werd er, mede door een intensieve lobby vanuit Overijssel, extra geld beschikbaar gesteld door het Rijk voor de restauratie van de Bovenkerk in Kampen. Begin 2023 ontvingen alle projecten die niet gehonoreerd waren vanwege onvoldoende budget voor de subsidieregeling Restauratie Rijksmonumenten 2022, alsnog een subsidie. Dit werd mogelijk door de extra € 1.200.000,-- die PS beschikbaar had gesteld bij de motie 'Gezamenlijke ambities 2023 onderwerp Cultureel Erfgoed op orde'.
5. In totaal begeleidde het RIBO 62 leerlingen in hun wens en ambitie zich te bekwamen in het vak van restauratie-professional. Er waren 18 nieuwe instromers, terwijl 12 leerlingen in het tweede jaar zijn gestart en 11 leerlingen zijn begonnen aan hun 3e jaar. 21 leerlingen slaagden voor de opleiding Technicus Hout en Restauratie. RIBO is verheugd over de instroom en de ontwikkeling van de 'oudejaars' leerlingen in 2023. Ook is er opvallend veel belangstelling voor presentaties en voorlichting op scholen in de hele regio, hiermee hopen wij dat de instroom ook in de komende jaren op niveau blijft.
6. We hebben samen met de Erfgoedacademie de leerlijn Behoud het Overijsselse kerkgebouw ontwikkeld. Hieraan hebben 33 inwoners uit Overijssel aan

deelgenomen. Hiermee hebben zij kennis en handvatten opgedaan over hoe hun kerkgebouw toekomstbestendig te maken en er is een netwerk ontstaan om die kennis met elkaar te delen. Daarnaast hebben we een pilot georganiseerd en als provincie met 40 kerkgebouwen meegedaan aan de landelijke Open Kerkendag. Ook zijn wij gezamenlijk met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en het Steunpunt Cultureel Erfgoed een onderzoek gestart om de impact te meten van de ontwikkelde kerkenvisies.

Naast genoemde acties is er in 2023 een onderzoek gestart naar aanleiding van de op 22 februari aangenomen Motie "Erfgoed goed bewaard". Dit probleem-stellende onderzoek richt zich op de drie provinciale collecties, zijnde onze archeologische-, kunst- en archiefcollectie. Deze actie is daarom ook van toepassing op prestaties 6.1.2. (Archiefbeheer Collectie Overijssel) en 6.2.1 (Kunstcollectiebeheer museum De Fundatie).

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op een begroot bedrag van € 5 miljoen is € 1 miljoen overgebleven. In 2023 was er onverwacht onderuitputting op de regeling restauratie rijksmonumenten. De komende periode zullen wij kijken hoe we deze middelen in 2024 kunnen inzetten.

Motie Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche

Op 22 februari is het Statenvoorstel over de gezamenlijke ambities 2023 2e tranche behandeld. Hierbij heeft u € 1,2 miljoen beschikbaar gesteld voor Cultureel erfgoed op orde. Van deze € 1,2 miljoen is € 0,9 miljoen begroot op deze prestatie voor de Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten. In 2023 zijn de aanvragen op de subsidieregeling lager dan voorgaande jaren. Er wordt nog onderzocht wat de oorzaak is van deze daling. Het komende jaar verwachten we dan ook deze middelen alsnog te kunnen inzetten. Wij willen u dan ook voorstellen om van het restant € 0,47 miljoen beschikbaar te houden om deze in 2024 alsnog te kunnen inzetten.

Wij stellen u voor om € 0,47 miljoen van de jaarschijf 2023 beschikbaar te houden en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.1.1.

Restauratie grote monumenten (December Circulaire) 2023

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben in 2012 afgesproken dat het verlenen van subsidies voor restauraties van niet-woonhuis rijksmonumenten via de provincies verloopt. Eind 2023 is eenmalig een extra budget beschikbaar gesteld om een aantal urgente restauraties van grote monumenten te kunnen ondersteunen.

Wij stellen u voor om € 1,2 miljoen via resultaatbestemming toe te voegen aan de begroting 2024 van prestatie 6.1.1. Deze mutatie wordt onder Kerntaak 20 Financiering en dekkingsmiddelen opgenomen.

Restant 2023

Naast deze motie zijn er programmamiddelen over gebleven die we in 2024 willen inzetten om het materieel erfgoed in 2024 te blijven ondersteunen.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,55 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.1.1 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel Cultuurbeleid 2021-2024

Motie Gezamenlijke Ambities 2023

Motie Erfgoed goed bewaard

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

554

Resultaatbestemming

1684

6.1.2 Immaterieel erfgoed

Acties 2023

1. Wij monitoren gemaakte afspraken met:
  - Collectie Overijssel over de inzet van de Nedersaksische taal en cultuur in verschillende maatschappelijke domeinen;
  - Collectie Overijssel en het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland over ondersteuning van een netwerk van Overijsselse kleinere erfgoedorganisaties en erfgoedgemeenschappen;
  - Landschap Overijssel en het Overijssels Particulier Grondbezit over het vertellen van onze landschapsgeschiedenis en het slim inzetten van ons erfgoed in verschillende maatschappelijke opgaven. Met deze organisaties maken we hierover tevens arrangementsafspraken.
2. Met de subsidieregeling 'Verhaal van Overijssel' maken wij ten minste 20 projecten mogelijk die het verhaal achter ons erfgoed vertellen.
3. Wij werken samen met het programma vrijetijdseconomie om erfgoed meer bekendheid te geven en toegankelijker te maken voor een breed publiek.
4. Wij maken ten minste 65 projecten mogelijk met het Fonds Kleine culturele initiatieven (KCIPO) van het Prins Bernhard Cultuurfonds (zie ook 6.3.1.).

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. We werken samen met Collectie Overijssel aan diverse projecten, zoals de populaire Podcast 'De Nedersaksen'. Hierin praatte we over de waarde van de Nedersaksische taal en cultuur. Het project Wiesneus, een educatief programma voor het Nedersaksisch in het primair onderwijs, is doorontwikkeld. Daarnaast is er ingezet op het aandacht voor het Nedersaksisch binnen diverse MBO-opleidingen en projecten zoals 'Streektaal in de zorg'. In 2023 werd het Erfgoedplatform Overijssel verder doorontwikkeld. Tijdens een aantal bijeenkomsten werden in totaal bijna 300 Overijsselse erfgoedvrijwilligers bereikt. Met vraaggerichte coaching werden daarnaast nog 25 Overijsselse erfgoedinitiatieven geholpen. Het ledenbestand van de nieuwsbrief groeide, het aantal websitebezoekers nam afgelopen jaar opnieuw toe, net als het bereik via social media. Ook zijn er weer twee vormen van Overijssels Immaterieel Erfgoed aan de landelijke inventaris toegevoegd: het melkbusschieten in Kampen en de Twentse krentenwegge. Daarnaast zijn deze gemeenschappen geholpen met het maken en uitvoeren van een erfgoedzorgplan. Landschap Overijssel en Overijssels Particulier Grondbezit voerden diverse projecten

uit waarover wij met hen afspraken hadden gemaakt. Één vraagstuk was hoe natuurdoelstellingen en maatregelen samen kunnen gaan met het behoud van cultuurhistorische elementen en waarden. Daarnaast voert Landschap Overijssel het publieksproject "Onze burens uit de prehistorie" uit. Kern van het project is het beschermen en zichtbaar maken van prehistorisch landschap in Noordoost Twente. In 2023 zijn nieuwe afspraken gemaakt met beide partijen. Projecten die hieruit zijn voortgekomen gaan over hoe blauw-/water-erfgoed zich ontwikkeld heeft in de provincie en welke rol deze kennis bij klimaatadaptatie kan spelen. Ook start er een onderzoek naar de rol die de omgeving van landgoederen heeft bij ruimtelijke ontwikkelingen.

2. Met de subsidieregeling Verhaal van Overijssel zijn er 30 projecten mogelijk gemaakt. Zo zijn de gemeenten Borne en Rijssen geholpen met een restauratieopgave die gecombineerd is met het uitdragen van de lokale geschiedenis en is er een studiecentrum in Oldenzaal gerealiseerd ten behoeve van het immaterieel erfgoed van Twente
3. De samenwerking met vrijetijdseconomie betrof periodieke afstemming en samenwerking op gebied van versterking van beleving van erfgoed. Zo blijven we bijvoorbeeld de Cultuurhistorische Waardenkaart delen met het netwerk Gastvrij Overijssel, zodat de partners van het programma vrijetijdseconomie hierop in kunnen spelen.
4. Met het fonds Kleine Culturele initiatieven Overijssel (KCIPO) dat wordt beheerd door het Cultuurfonds en waarin wij een storting hebben gedaan, zijn 73 projecten mogelijk gemaakt. Zoals korte film 'de Hanzeman' van Stichting Ongewoon Onbegrensd en 'Dialectcafé Hellendoorn' van Stichting Helden Bloei.

Daarnaast is onze cultuurhistorische waardenkaart ge-updated, is er een extra investering in het programma van de Overijssellacademie op het gebied van Nedersaksisch gedaan en is er een onderzoek gestart naar het Overijsselse Naoberschap in historisch en modern perspectief. Dit werd mogelijk door de extra € 1.200.000,- door PS beschikbaar gesteld middels de motie 'Gezamenlijke ambities 2023 onderwerp Cultureel Erfgoed op orde.'

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op een begroot bedrag van € 3 miljoen is € 0,45 miljoen overgebleven. Om lopende afspraken met betrekking tot Immaterieel Erfgoed na te komen hebben we besloten om van het restant een bedrag van € 0,45 miljoen mee te nemen naar 2024.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,45 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.1.2 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cultuurbeleid 2021-2024
- Statenvoorstel Gastvrij Overijssel 2020-2023
- Motie gezamenlijke ambities 2023

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

451

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

6.2 Breed en professioneel cultureel aanbod

In een cultuurconvenant 2021-2024 heeft het Rijk samen met de overheden in landsdeel Oost afspraken gemaakt over de cofinanciering van culturele instellingen. Wij stimuleren een gezond productieklimaat, waarin makers en podia voor een levendig en spannend cultureel aanbod. Wij ondersteunen nieuwe makers en culturele instellingen in hun ontwikkeling, in samenwerking en in profilering.

Prestaties

6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod

Acties 2023

1. Wij monitoren de gemaakte cofinancieringsafspraken met culturele instellingen in Overijssel die voor 2021-2024 subsidie van het Rijk ontvangen (BIS en cultuurfondsen, zie ook 6.3.2). Dit geldt ook voor de gemaakte afspraken met een aantal Gelderse instellingen die rijksgefinancierd worden en die van belang zijn voor heel Oost-Nederland.
2. Wij monitoren de gemaakte prestatieafspraken met Museum De Fundatie, ons museum met nationale uitstraling, over zijn activiteitenplan voor 2021-2024 en geven het museum opdracht tot beheer, onderhoud en vernieuwing van de provinciale collectie.
3. Wij maken voor de periode 2023-2024 prestatieafspraken met het Filmkenniscentrum over de versterking van de filminfrastructuur in Overijssel.
4. Wij monitoren de samenwerkingsafspraken met onze partners in Landsdeel Oost (stedelijke regio's en provincie Gelderland) en het Rijk voor 2021-2024 en besluiten over onze positionering en toekomstige samenwerking in landsdeel Oost.
5. Wij monitoren de gemaakte afspraken met acht culturele instellingen en de drie regionale projecten die voor 2021-2024 subsidie ontvangen voor de versterking van het professionele maaklimaat kunst en cultuur in Overijssel.
6. Wij evalueren de instrumenten die met het programma Versterking culturele sector zijn ontwikkeld, zoals de regeling Versterking Maakklimaat, de leergang Leiderschap in Cultuur (LinQ) en het project De Generator en passen of vullen de instrumenten zo nodig en mogelijk aan.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Wij hebben de voortgang van uitvoering van de cofinancieringsafspraken met de instellingen die meerjarig gefinancierd worden door het Rijk (BIS) of door een van de landelijke cultuurfondsen, gevolgd en met deze instellingen besproken. De uitvoering ligt op koers.
2. De prestatieafspraken met Museum De Fundatie over de activiteiten in 2023 liggen op koers. Daarnaast heeft het museum ook dit jaar de collectie Overijssel beheerd en onderhouden en uitgebreid met drie nieuwe kunstwerken, waaronder La historia de migrantes van Raquel van Haver. Het museum maakt een periode van transitie door. Begin 2023 trad de nieuwe directeur in dienst, zij is een proces van vernieuwing en professionalisering van het museum gestart. Op 5 december hebben wij u ter informatie de door het museum opgestelde 'Informatiebrief d.d. 20 november' en meerjarenplan 'Samen naar de toekomst' toegezonden. Hierin geeft het museum aan een structureel tekort op de begroting te hebben. Als belangrijkste

financiers van het museum trekken wij samen met de gemeente Zwolle op in het meedenken met de Fundatie in een meerjarige structurele oplossing.

3. De adviesvraag van filmvertoners in Overijssel aan het Filmkenniscentrum was ook in 2023 groot en divers. De ondersteuning door Filmkenniscentrum leidde tot het toegankelijker en groter worden van het filmaanbod, en bevorderde de continuïteit van het aanbod in Overijssel. Door lobby van Filmkenniscentrum hebben ook de kleine filmtheaters elk een rijksbijdrage van € 25.000,- verkregen via het Filmfonds voor de aanschaf van nieuwe (laser)projectieapparatuur. In Overijssel is daar goed gebruik van gemaakt. In 2023 verscheen de brochure door Filmkenniscentrum 'Kleinschalige Filmvertoning. Het gaat om de film'. Dit is een verder en nieuw onderzoek naar dit segment binnen de Nederlandse filmwereld. Behalve een stand van zaken worden ook de uitdagingen én het belang van de kleinschalige filmvertoners geschetst. Dit belang gaat niet alleen om de spreiding van de film, of de plaatselijke betekenis en meerwaarde van deze vertoners maar ook voor het bovengemiddelde aandeel dat zij hebben in de spreiding van de Nederlandse film. Filmvertoning is, ook in Overijssel, goed herstellende van Covid-19. In Overijssel is het filmtheaterbezoek al 12% boven het filmtheaterbezoek van de laatste 3 pre-coronajaren. Kwantiteit en kwaliteit zijn en blijven speerpunten in de Overijsselse filmvertoning.

4. De samenwerking binnen Landsdeel Oost is in beweging. De cultuurregio's zijn eraan toegevoegd en dat vraagt een herijking van de samenstelling en van het proces. Het lopende convenant is eind 2023 geëvalueerd op verzoek van het ministerie van OCW. De afspraken in het convenant zijn uitgevoerd. De betrokkenheid van het Rijk bij de uitvoering van het cultuurconvenant is als minimaal ervaren door de Oost-Nederlandse partijen. De samenwerking binnen Landsdeel Oost wordt voortgezet en er komt in de volgende beleidsperiode een nieuw conventant.

5. De uitvoering van de projecten die wij met onze regeling 'Versterking maaklimaat Overijssel' mogelijk hebben gemaakt, ligt op koers. Het gaat hierbij om de drie projecten die wij samen met de stedelijke cultuurregio's hebben ondersteund: Cross-TIC in regio Twente, De Werf in Stedendriehoek en VAKTOR in regio Zwolle. En daarnaast om acht overige projecten verspreid over Overijssel: Consensus Vocalis, TinC, De Jonge Honden, STROOM, Jansen & de Boer, TEN Producties, KASKO en Gnaffel.

6. Naar aanleiding van onze ervaringen met de instrumenten ter versterking van de culturele sector, hebben wij deze waar nodig aangepast en (verder) uitgevoerd. Het gaat hierbij onder andere om de regelingen 'Experimenten powered by cultuur', 'Startversneller', 'MKB vouchers cultuur', 'Leren, ontmoeten en netwerken', de leergang 'Leiderschap in Cultuur' en het project 'Generator'.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op een begroot bedrag van € 5,98 miljoen is € 0,86 miljoen overgebleven. Om lopende afspraken met betrekking tot basis cultureel aanbod na te komen hebben we besloten om van het restant een bedrag van € 0,85 miljoen mee te nemen naar 2024.

Versterking van de culturele sector

Zoals aangegeven bij de 2e monitor 2022 zijn voor de versterking van de culturele sector middelen gereserveerd. Een aantal acties in dit verband zijn uitgevoerd. Door corona, waardoor deze sector het langste dicht is gebleven, heeft de sector tijd nodig gehad om weer op orde te komen. Een deel van de middelen is niet besteed, echter zullen deze middelen de komende jaren alsnog worden ingezet.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,85 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering

Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.2.1 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cultuurbeleid 2021-2024
- Cultuurconvenant 2021-2024 ministerie OCW
- Brief aan PS Museum de Fundatie

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

849

Resultaatbestemming

6.2.2 Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen

Acties 2023

1. Wij maken prestatieafspraken met het OKTO (Overleg Kleine Theaters Overijssel) over de professionalisering van de aangesloten theaters en hun programmering van het zo genaamde kwetsbare aanbod, waaronder nieuw Overijssels talent.
2. Wij evalueren de regeling waarmee wij experimenten mogelijk maken die onder andere zorg & welzijn en andere beleidsterreinen en -programma's verbinden en besluiten over al dan niet voortzetting van dit instrument (zie ook 6.2.1.).
3. Wij monitoren de afspraken met Stichting 4Oost over de inzet van het Programmeringsfonds.
4. Wij maken de resultaten van ons cultuurbeleid zichtbaar onder andere tijdens ons Cultuurcongres en met onze nieuwsbrieven.
5. Wij monitoren de gemaakte afspraken met de acht culturele organisaties en de drie regionale projecten ter versterking van het professionele maakklimaat in Overijssel (zie ook 6.2.1).

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. De besluitvorming over onze prestatieafspraken met OKTO voor 2023-2024 , heeft enige vertraging opgelopen en is begin 2024 afgerond. Als gevolg van de lockdown tijdens Corona is programmering van talentvolle Overijsselse makers in 2022 gestagneerd, maar door OKTO in 2023 weer opgepakt. Een voorbeeld is de productie 'De gierige koning' (6+) naar het gelijknamige sprookje door Godfried Bomans. De productie is gerealiseerd in samenwerking tussen OKTO en het Wilmink theater in Enschede .
2. Met de regeling 'Experimenten powered by cultuur' hebben wij 9 projecten mogelijk gemaakt, zoals 'Koppeling kunst, cultuur en sociaal domein tegen eenzaamheid' van Stichting 074PK en 'Recharge, een participatief project met maatschappelijke impact' van Stichting Petuda. Wij hebben de regeling, ook samen met onze onafhankelijke adviescommissie Cultuur, geëvalueerd en aangepast. Wij hopen dat de regeling daarmee duidelijker wordt voor aanvragers en beter aansluit bij ons doel met deze regeling, namelijk het bevorderen van innovatie van de culturele sector.
3. De vier schouwburgen in Overijssel hebben ook dit jaar samengewerkt om Overijsselse producties op de podia te stimuleren. Daarbij is ook het OKTO (Overleg Kleine Theaters Overijssel) aangehaakt. Schouwburg Hengelo organiseert al een

aantal jaren open podia voor amateurkunst. In 2023 is daarbij de samenwerking binnen het Programmeringsfonds gezocht en zijn de schouwburgen in Deventer en Zwolle aangehaakt.

4. Op 15 juni organiseerden wij in poppodium Metropool ons jaarlijkse Cultuurcongres voor de kunst- en cultuursector in Overijssel. Dit jaar met als thema 'Mixed Up' in poppodium Metropool. Met een scala aan sprekers, workshops en excursies werden voorbeelden uit ons beleid en actuele ontwikkelingen in de sector over het voetlicht gebracht.
5. Zie 6.2.1., actie 5.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op een begroot bedrag van € 0,56 miljoen is € 0,55 miljoen overgebleven. Hieronder een verklaring van het restant.

OKTO

Pas eind 2023 zijn de structurele middelen aan het Overleg Kleine Theaters Overijssel (OKTO) toegekend. Dit vanwege vertragingen in het proces waarbij het behandelen en het verbeteren van de aanvraag de nodige tijd heeft gekost. Om te zorgen dat de structurele middelen alsnog worden toegekend en het OKTO volgens gemaakte afspraken het Provinciale deel krijgt willen wij u voorstellen om het structurele bedrag van € 0,24 miljoen mee te nemen naar 2024.

Wij stellen u voor om van de structurele middelen een restant bedrag van € 0,24 miljoen eenmalig via een resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.2.2 van de begroting 2024.

Versterken Culturele Sector

Zoals aangegeven bij de 2e monitor 2022 zijn voor de versterking van de culturele sector middelen gereserveerd. Een aantal acties in dit verband zijn uitgevoerd. Door Corona, waardoor deze sector het langste dicht is gebleven, heeft de sector tijd nodig gehad om weer op orde te komen. Een deel van de middelen is wederom in 2023 niet besteed, de komende periode zal gekeken worden of deze middelen niet op een andere manier voor versterking van de sector kunnen worden ingezet.

Restant

Naast de structurele middelen is er in totaal een bedrag € 0,31 miljoen aan incidentele middelen die onderdeel zijn van het programma wat tot 2024 loopt.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,31 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.2.2 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cultuurbeleid 2021-2024

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

6.3 Cultuur voor iedereen en kansen voor talent

Op basis van het landelijke Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs 2013 – 2023, het Overijsselse Bestuurlijk Kader Cultuur en Onderwijs 2019-2026 en het Cultuurconvenant Oost-Nederland 2021-2024 stimuleren wij dat onze partners zich inzetten voor e goed cultuuronderwijs (6.3.1) en voor talentontwikkeling (6.3.3).

Prestaties

6.3.1 Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst**Acties 2023**

1. Wij maken in ten minste drie gemeenten de ontwikkeling van lokale convenanten mogelijk, waarin lokale partners zoals scholen, bedrijven en culturele en maatschappelijke partners zich verbinden aan goed cultuuronderwijs.
2. Wij maken afspraken met scholen en gemeenten over goed cultuuronderwijs, waarbij we ons ook in het bijzonder richten op het speciaal onderwijs en waarin de financiering en borging centraal staan. Hierover maken wij afspraken met Rijnbrink die deze partners ondersteunt.
3. Wij maken ten minste 20 projecten mogelijk met de subsidieregeling 'Cultuurparticipatie' .
4. In ten minste 12 gemeenten maken wij met de subsidieregeling 'Overijssel Toont Talent' de organisatie van amateurkunstpodia mogelijk.
5. Wij maken met ten minste 12 gemeenten afspraken om cultuurmakelaars in te zetten om nieuwe culturele initiatieven te starten, deskundigheid in de sector te vergroten en slimme verbindingen te maken met andere sectoren.
6. Wij maken ten minste 65 kleinschalige projecten mogelijk met het Fonds Kleine Culturele Initiatieven Overijssel (KCIPO) van het Prins Bernhard Cultuurfonds Overijssel (zie ook 6.1.2.)

Inhoudelijk (indicator)**Inhoudelijke toelichting**

1. De 'lokale convenanten cultuuronderwijs' zijn een uitwerking op gemeentelijk niveau van het convenant Bestuurlijk Kader Cultuur & Onderwijs Overijssel 2019-2026, getekend door alle 25 gemeenten en het grootste deel van de schoolbesturen in Overijssel. Dit Overijsselse convenant is een vertaling van het landelijk Bestuurlijk Kader voor Cultuuronderwijs. De lokale convenanten verbinden onderwijs, gemeente en het culturele veld (instellingen, verenigingen, stichtingen, musea, etc). Het vergt een langere adem dan verwacht om tot een lokaal convenant te komen, in 2023 zijn er 2 gerealiseerd. Dat is er 1 minder dan voorgenomen. Hierbij speelt mee dat het onderwijs in de nasleep van Corona een andere focus had.
2. De gemeenten en het primair onderwijs zijn opnieuw uitgedaagd om samen met de provincie extra te investeren in cultuureducatie van kinderen in het primair onderwijs in Overijssel. Voor het speciaal onderwijs en praktijkonderwijs hebben wij met Rijnbrink en de vier overige penvoerders van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit afspraken gemaakt voor een extra impuls. 13 scholen in Overijssel nemen hieraan deel, onder andere uit Hellendoorn, Almelo, Deventer, Enschede, Zwolle. Het gaat hierbij om nieuw aanbod van cultuureducatie (voorstellingen, lesprogramma's)

toegespitst op de specifieke doelgroepen (clusters) binnen het speciaal onderwijs en praktijkonderwijs.

3. Met onze subsidieregeling 'Cultuurparticipatie' hebben wij 25 uiteenlopende projecten mogelijk gemaakt, zoals participatieactiviteiten rondom Wilsum 700 jaar, DNA Kunstexpeditie Dedemsvaart, Jubileumconcert 140-jarig bestaan van de harmonie Diepenveen, openluchtspel Bathmen en het Vuurvogel klassiek festival in Zwolle.
4. Met de regeling 'Ik toon talent' zijn activiteiten voor amateurkunstbeoefenaars en culturele verenigingen die in een periode van zes weken worden gepresenteerd aan het publiek, binnen 14 gemeenten mogelijk gemaakt. Zo'n evenement waarvan de activiteiten voorheen plaatsvonden in één week was eerder bekend onder de naam 'Week van de amateurkunst' of 'Ik Toon'.
5. Met 15 gemeenten hebben wij afspraken gemaakt over de inzet van een cultuurmakelaar. Een makelaar is in opdracht van de gemeente de lokale verbinder tussen de verschillende amateurkunst verenigingen, stichtingen en de verschillende culturele instellingen (oa musea, centrum voor de kunsten, bibliotheek, culturele ondernemers). Daarnaast is in samenwerking tussen Rijnbrink Cultuureducatie en het netwerk van Cultuurmakelaars, met een impuls vanuit het Fonds voor Cultuurparticipatie, een pilot opgezet ter ondersteuning van de amateurkunst en cultuurmakelaars.
- Ad. 6. Met onze storting in het KCIPO fonds hebben wij 73 kleinschalige initiatieven mogelijk gemaakt, zoals een concert van het Sallands Bachkoor, een atelierroute in Weerribben - Wieden van de Vereniging Kunstkring Steenwijkerland en een muziekproject in verschillende tuinen door Stichting Soundgardens Enter.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Binnen deze prestatie is er een bedrag begroot van € 3,3 miljoen, waarvan € 0,85 miljoen is overgebleven.

Correctie lastneming Rijnbrink

Het grootste deel van het restant wordt verklaard door de lastneming van de beschikking aan Rijnbrink. Vanwege de omvang van de beschikking dienen de lasten verdeeld te worden over de jaren waarin de kosten vallen. Hierdoor is er op deze kostenplaats € 0,74 miljoen overgebleven, die nodig is om kosten in de komende jaarschijven te dekken.

Tot slot is er een bedrag van € 0,11 miljoen resterend in 2023 wat nodig is in 2024 om overige afspraken met betrekking tot "Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst" na te kunnen komen.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,85 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.3.1 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cultuurbeleid 2021-2024

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

851

Resultaatbestemming

6.3.3 Talent heeft de toekomst

Acties 2023

1. Wij maken voor 2023-2024 prestatieafspraken met Stichting Poppunt Overijssel over de versterking van haar netwerkfunctie en haar rol ten aanzien van talentontwikkeling in de popsector.
2. Wij monitoren de cofinancieringsafspraken met culturele instellingen uit Overijssel die voor 2021-2024 subsidie van het Rijk ontvangen (BIS of cultuurfondsen, zie ook 6.2.1).
3. Wij evalueren de instrumenten die met het programma Versterking culturele sector zijn ontwikkeld, zoals de regeling Versterking maakklimaat Overijssel en passen of vullen de instrumenten zo nodig en mogelijk aan.
4. Wij maken de resultaten van ons beleid zichtbaar onder andere door ondersteuning van de Cultuurprijs Overijssel die door de gelijknamige stichting wordt georganiseerd.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Ad. 1. Poppunt speelt een centrale rol als aanjager van het Overijsselse popnetwerk en staat als verbinder tussen (muzikanten) makers en organisaties. Wij hebben hierover prestatieafspraken gemaakt met Stichting Poppunt, waarvan de uitvoering op koers ligt. Hierbij gaat het onder andere om het organiseren van eigen talentontwikkelingsprojecten zoals Songcamp, de Overijsselse Ambassade, Music Support Overijssel en de Popprijs Overijssel. En daarnaast ook om de ondersteuning van het talentontwikkelingsprogramma van Metropool, Hedon en Burgerweeshuis.

Ad. 2. Zie hiervoor 6.2.1. (Een basis voor cultureel aanbod)

Ad. 3. Zie hiervoor 6.2.2 (Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen)

Ad. 4. Tijdens ons Cultuurcongres op 15 juni en in een aantal nieuwsbrieven hebben wij de schijnwerpers op verschillende onderwerpen uit ons cultuur- en erfgoedbeleid gezet. De jaarlijkse Cultuurprijs Overijssel werd uitgereikt aan Theatergroep De Jonge honden uit Zwolle, een gezelschap dat wij sinds een aantal jaren ondersteunen in haar artistieke en zakelijke ontwikkeling.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

De uitgaven op deze prestatie liggen in lijn met de begroting. We hebben besloten het restant in te zetten voor 2024.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,17 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.3.3 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cultuurbeleid 2021-2024

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

168

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

6.4 Toekomstbestendige bibliotheken in Overijssel

Op basis van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheken ondersteunen wij het Overijsselse bibliotheeknetwerk, bevorderen wij het interbibliothecair leenverkeer en stimuleren wij bibliotheekinnovatie. De bibliotheek ontwikkelt zich steeds meer tot een ontmoetingsplaats in de lokale samenleving, een plek om te lezen en te leren, voor lokale organisaties en initiatieven. Bibliotheken worden met succes ingezet bij leesbevordering en bestrijding van laaggeletterdheid.

Prestaties

6.4.1 Een leven lang lezen en leren

Acties 2023

1. Wij monitoren de gemaakte prestatieafspraken met Rijnbrink over de uitvoering van onze wettelijke taken op het gebied van bibliotheken en over het beheer en uitlenen van bladmuziek aan Overijsselse amateurorkesten en -musici (Musidesk).
2. Vanuit de wettelijke taak om bibliotheekinnovatie te stimuleren, ondersteunen wij gemeenten en bibliotheken met het programma Toekomstkracht Overijsselse bibliotheken. Wij voeren hierbij de regeling 'Bibliotheek van de toekomst' uit.
3. Wij monitoren de gemaakte prestatieafspraken met gemeenten, Rijnbrink en het Netwerk van Overijsselse Bibliotheken over het provinciale convenant dat zich richt op het leesoffensief, (de bestrijding van) laaggeletterdheid en digitale inclusie.
4. Wij voeren de drie programmalijnen 'preventie en onderwijs', 'arbeidsmarkt en brede inclusie' van ons investeringsprogramma 'Basisvaardigheden 2022-2024' verder uit.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

- Ad. 1. De prestatieafspraken die wij hebben gemaakt met Rijnbrink liggen op koers. Binnen deze afspraken speelt Rijnbrink in op actuele ontwikkelingen, zoals de invoering van de zorgplicht voor bibliotheken van gemeenten en provincies vanaf 2026.
- Ad. 2. Met de regeling 'Bibliotheek van de toekomst' sorteren wij voor op de zorgplicht voor bibliotheken vanaf 2026. In 2023 hebben wij met deze regeling 11 projecten mogelijk gemaakt, zoals 'Boost op de programmering en digitalisering' van de Stadkamer in Zwolle en 'Zichtbaarheid en samenwerking' van de openbare bibliotheek in Staphorst.
- Ad. 3. Wij volgen de uitvoering van de prestatieafspraken en bespreken deze met Rijnbrink. Voor het tegengaan van laaggeletterdheid hebben we, in overleg met gemeenten, Rijnbrink en het Netwerk van Overijsselse bibliotheken, in plaats van voor een convenant, gekozen voor een actiegerichte regeling 'Bibliotheek op school'. Met deze regeling, waarmee wij 17 projecten mogelijk hebben gemaakt, zoals '100% de bibliotheek op school PO in Hellendoorn' en 'De Bibliotheek op school in Zwartewaterland en de Kop van Overijssel' sluiten we aan op de extra landelijke middelen voor de 'Bibliotheek op School'.
- Ad. 4. Na het voorbereidingsjaar 2022 zijn we gestart met de uitvoering en hebben we de eerste resultaten geogst, zoals:
- o 8 bedrijven zijn gestart met de Kopgroep basisvaardigheden op de werkvloer. We hebben de bedrijven ondersteund in de aanpak basisvaardigheden van ca 400 werknemers.
  - o Ca 50 kandidaten nemen deel of hebben deelgenomen aan de Taalroute naar werk. De Taalroute is een project om mensen met een aanvullende begeleidingsbehoefte via de

taalscholing naar werk te begeleiden.

- o We zijn een samenwerking gestart met de vier betaalde voetbalclubs uit Overijssel.
- o We hebben gebouwd aan diverse overige projecten, netwerken en partnerschappen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op een begroot bedrag van € 5,5 miljoen is een bedrag van € 1,2 miljoen overgebleven. Hieronder een verklaring van het restant.

Resultaatbestemming

De subsidieregeling Bibliotheek van de toekomst (UBS 7.14) is in 2021 opengesteld. Deze subsidie is bedoeld voor activiteiten die bijdragen aan het toekomstbestendig maken van bibliotheken in Overijssel. Deze subsidie is opgezet als een meerjarige subsidieregeling met één plafond tot en met 2024 waarbij partijen meerjarig middelen krijgen om het doel te realiseren. In begon 2023 het toekennen van middelen opgang te komen. Echter zullen ook de resterende middelen van 2023 nodig zijn om de verplichtingen vanuit de subsidieregeling na te komen.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,74 miljoen aan structurele middelen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.4.1 van de begroting 2024.

GS- begrotingswijziging

Tevens worden op deze prestatie KvO middelen ingezet. Het resterende bedrag van € 0,43 miljoen willen we dan ook doorzetten naar 2024.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,43 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.4.1 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Cultuurbeleid 2021-2024

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

428

Resultaatbestemming

741

Dit is wat wij doen

6.5 Vitale en gezonde Overijsselaars die meer bewegen

Inwoners van Overijssel zijn een leven lang gezond en vitaal, kunnen zichzelf zijn en meedoen in een inclusieve samenleving. Een inclusieve en gezonde samenleving zonder fysieke of sociale beperkingen waarin iedereen mee kan doen en zich veilig voelt om zichzelf te zijn.

Vanuit het Overijssels Sport- en Bewegakkoord werken we samen met partners aan een beweegvriendelijke, sportieve en gezonde provincie (6.5.1).

Een inclusieve samenleving is de rode draad in ons beleid en we ondersteunen initiatieven die helpen om Overijssel inclusiever te maken. (6.5.2).

We helpen professionals en organisaties om te kunnen werken vanuit positieve gezondheid. In vier samenwerkingsverbanden werken we hieraan met onze netwerkpartners, zoals gemeenten, GGD, maatschappelijke partners en zorgverzekeringen. (6.5.4).

Prestaties

6.5.1 Overijsselaars bewegen een leven lang

Acties 2023

1. Wij faciliteren en monitoren de alliantie Sport Netwerk Overijssel (SNO) om te komen tot een duurzame krachtige samenwerkings- en kennisinfrastructuur voor sport en bewegen in Overijssel.
2. Wij werken mee aan de uitvoering van het provinciaal sportakkoord door via de subsidieregeling 'Overijssel in beweging' ten minste 10 lokale en/of bovenlokale projecten mogelijk te maken.
3. Wij zetten specifiek in op inclusief sporten en bewegen, om de 'legacy' van de Special Olympics Nationale Spelen 2022 in Twente te blijven agenderen in 2023 in heel Overijssel.
4. We versterken de samenwerking tussen de maatschappelijke onderdelen van de betaald voetbalorganisaties in Overijssel door overleg te faciliteren en een mogelijk gezamenlijk project te ondersteunen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Wij werkten in 2023 nauw samen met Sportnetwerk Overijssel. Deze netwerkorganisatie heeft in 2023 verder gewerkt aan verbinding tussen landelijke netwerken en lokale partners en coördineert, monitort en stimuleert de uitvoering van het provinciaal Sport- en beweegakkoord. Samenwerking met onderwijspartners is versterkt en in 2023 vond de Overijsselse Sportontmoeting plaats in Raalte: waar meer dan 150 professionals uit de sport in Overijssel met elkaar kennis deelden via workshops en lezingen. Op het Twents Kennis en Inspiratie Event voor de Sport werkten vrijwilligers en bestuurders aan het versterken van hun sportvereniging.
2. In 2023 hebben we de subsidieregeling 'Overijssel in Beweging' voortgezet, zodat we bijdragen aan een uitnodigend sport- en beweegaanbod voor iedereen in Overijssel. Via deze regeling zijn in 2023 13 lokale aanbodverbeteringen en 6 bovenlokale beweeginitiatieven mogelijk gemaakt. De regeling werd daarmee goed gevonden en overvraagd. Hiernaast hebben we nog drie grote arrangementen gesubsidieerd, namelijk Sociaal Veilig Sportklimaat, Visie op Talentontwikkeling en living lab onderzoek naar sportdeelname in wijken met een lage SES.
3. De Special Olympics Nationale Spelen Twente 2022 hebben een blijvende impact op inclusief sporten en bewegen. Wij ondersteunden in 2023 de Stichting Special Sport Events Twente die blijvend aandacht hebben voor inclusief sporten en nieuwe initiatieven in Twente ondersteunen met kennis en netwerk, zo vond op 10 juni 2023 de Special Friends Sportdag plaats in het FBK stadion, waar 500 sporters en 100 vrijwilligers met elkaar een dag vol sport en plezier beleefden.
4. Wij hebben de unieke samenwerking tussen de 4 betaald voetbalorganisaties in Overijssel aangejaagd en ondersteunen financieel decoördinatie van deze samenwerking en de uitvoering van activiteiten. In de samenwerking leren en inspireren de 4 clubs elkaar, daarnaast is er een gezamenlijke activiteitenagenda (met ruimte voor eigen en gezamenlijke projecten) op de thema's: iedereen welkom in de sport, van jongs af aan vaardig in bewegen en basisvaardigheden. Ook landelijke partners benaderen inmiddels het

samenwerkingsverband voor activiteiten, zoals de Alliantie Gelijke Spelen over inclusie in de sport en More2Win over duurzaamheid.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Gebundelde subsidie aanvragen

Voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023 leggen wij u een gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel voor bij dit jaarverslag. De subsidieregeling "Sociale hypotheek" (UBS 7.11) wordt deels verantwoord onder deze prestatie. Dit voorstel maakt deel uit van dit gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel. Van dit resultaatbestemmingsvoorstel is € 15.571 bestemd voor de regeling "Sociale hypotheek" (UBS 7.11).

Wij stellen u voor om € 15.571 van uit het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.5.1.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Sociale Kwaliteit 2020-2024
- Statenvoorstel Provinciale inzet op het Overijssels Sport- en Beweegakkoord
- Statenvoorstel Beleid Sociale Kwaliteit vaststellen tot en met 2026

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

16

6.5.2 Iedereen doet mee

Acties 2023

1. Wij maken als Regenboogprovincie met onze regeling 'Impuls aan sociale acceptatie en veiligheid' ten minste vier projecten mogelijk.
3. Wij laten in 2023 een nieuw samenlevingsonderzoek uitvoeren en organiseren aan de hand daarvan dialoog met partners en gemeenten over toegankelijkheid, inclusie, sociale acceptatie en veiligheid.
4. Wij geven uitvoering aan de aanbevelingen uit het onderzoek van Rick Brink, onze kwartiermaker Inclusie, en zetten de klankbordgroep van wethouders in het sociaal domein in om met ons te werken aan een toegankelijke provincie Overijssel.
5. Wij intensiveren onze relatie met de GGD en gemeenten gericht op het bevorderen van positieve gezondheid in Overijssel.
6. Wij realiseren ten minste twee projecten of initiatieven die bijdragen aan onze doelen op het gebied van preventie en positieve gezondheid en hebben hierbij specifiek aandacht voor mentale gezondheid.
7. Wij nemen deel aan de kopgroep Gezondheid als rode draad in de omgevingsvisie en brengen het sociale perspectief in bij Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Als regenboogprovincie vinden we het belangrijk dat iedereen in Overijssel veilig zichzelf kan zijn. Dit ondersteunen we door het gesprek hierover te faciliteren, te bouwen aan ons netwerk, kennisuitwisseling te stimuleren en zichtbaar te zijn op dit onderwerp als provincie. Via de subsidieregeling 'impuls aan sociale acceptatie en veiligheid' maakten we 6 lokale projecten mogelijk die bijdragen aan de sociale acceptatie en veiligheid van lhbtqia+-inwoners in Overijssel.

3. In 2023 verscheen de welzijnsmonitor LHBTIQA+ 2023 Gelderland en Overijssel. In dit onderzoek (een opdracht vanuit provincie Overijssel en de provincie Gelderland en uitgevoerd door Vizier in samenwerking met de Radboud Universiteit) is gekeken hoe de LHBTIQA+ inwoners van beide provincies de huidige acceptatie van henzelf ervaren en hoe zich dit in de afgelopen twee jaar heeft ontwikkeld. Het onderzoek hebben we breed onder de aandacht gebracht in onze netwerken van gemeenten en maatschappelijke (zorg) organisaties. Vizier biedt daarnaast de mogelijkheid om gericht met gemeenten en andere belangstellenden in gesprek te gaan over het onderzoek, zodat ook dieper op de materie en lokale situatie kan worden ingegaan.

4. Inclusieve samenleving is de rode draad in beleid Sociale Kwaliteit en krijgt binnen alle speerpunten aandacht. We blijven aandacht hebben voor ontmoeting, kennisdeling en netwerkvorming. In het coalitieakkoord is een diverse en inclusieve samenleving als belangrijk speerpunt genoemd, wat zal moeten resulteren in een integrale aanpak. We merkten dat voor de klankbordgroep van wethouders te weinig animo is en houden via het platform sociaal domein van de VNG contact met de wethouders.

5. Afgelopen jaar hebben wij met de GGD'en in Overijssel gewerkt aan de samenwerkingsagenda met daarin de thema's: gezonde leefomgeving, Positieve gezondheid en data en monitoring. Via de regio-aanpak positieve gezondheid participeren we in 4 regio's (Twente, Salland, Vechtdal en IJsseland) samen met gemeenten, GGD, zorgpartners en zorgverzekeraars. Samen met hen doen we onderzoek, delen we kennis over positieve gezondheid en ondersteunen we projecten op het gebied van preventie en positieve gezondheid.

6. Wij hebben in 2023 meerdere initiatieven ondersteunt die bijdragen aan onze doelen op het gebied van preventie en positieve gezondheid, voorbeelden hiervan zijn: Project Kansrijke Start via de Twentse Koers, Gezondheidsarrangement Vitaal Vechtdal en Positieve gezondheid in het speciaal onderwijs. Voor mentale gezondheid hadden wij specifiek aandacht. Dit is bijvoorbeeld een belangrijk onderdeel in het regioplan Twentse Koers en we investeerden in specifieke projecten zoals Het Beste van Kampen en @ease. Voor mantelzorgers organiseerden we 3 Mantelzorgmonologen.

7. Vanuit Sociale Kwaliteit nemen wij deel aan de kopgroep Gezondheid waarin we gezamenlijk werken aan de rode draad gezondheid in de omgevingsvisie. Daarnaast werken wij aan de uitwerking van de rode draad Sociale Kwaliteit in de omgevingsvisie en brengen we het sociale perspectief in bij het Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023 leggen wij u een gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel voor bij dit jaarverslag. De subsidieregeling "Impuls aan sociale acceptatie en veiligheid" (UBS 7.12) wordt verantwoord onder deze prestatie. Dit voorstel maakt deel uit van dit gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel. Van dit resultaatbestemmingsvoorstel is € 3.000 bestemd voor de regeling "Impuls aan sociale acceptatie en veiligheid" (UBS 7.12).

Wij stellen u voor om € 3.000 van uit het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.5.2.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Sociale Kwaliteit 2020-2024
- Statenvoorstel Beleid Sociale Kwaliteit vaststellen tot en met 2026
- Informatiebrief Provinciale Staten: Welzijnsmonitor LHBTIQA+ 2023 Gelderland en Overijssel + voortgang regenboogprovincie

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

3

6.5.4 Verbetering van gezondheid voor iedereen

Acties 2023

1. Wij voeren het Investeringsvoorstel 'Actieplan urgente Overijsselse zorgthema's 2021-2023' uit, dat door PS in oktober 2021 is vastgesteld.
2. We voeren drie concrete projecten uit die voortkomen uit de verkenning naar urgente zorgthema's: 'Waar is Wally', 'Imean' en 'Positieve gezondheid'. We trekken samen op met onze eerstelijns en tweedelijns (zorg)partners.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Wij hebben uitvoering gegeven aan het Statenvoorstel 'Urgente zorgthema's' en monitoren de projecten waarin vanuit dit Statenvoorstel is geïnvesteerd: Waar is Wally, IMEAN en Positief Gezond IJsselland.
2. De projecten Waar is Wally en Imean zijn succesvol afgerond en inmiddels duurzaam geborgd. Positief Gezond IJsselland gaat in 2024 nog door met activiteiten en werkt toe naar een duurzaam vervolg.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op 22 februari heeft u het Statenvoorstel over de gezamenlijke ambities 2023 2e tranche vastgesteld. Hierbij heeft u € 0,3 miljoen beschikbaar gesteld voor "Stimulering positieve gezondheid". In 2023 zijn ondanks alle inspanningen de middelen niet volledig beschikt. Om de middelen alsnog in te kunnen zetten willen wij u voorstellen het restant mee te nemen naar 2024.

Wij stellen u voor om € 80.000 van de jaarschijf 2023 beschikbaar te houden en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.5.4.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Sociale Kwaliteit 2020-2024
- Statenvoorstel Investeringsvoorstel Actieplan urgente Overijsselse zorgthema's 2021-2023

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

80

Dit is wat wij doen

6.6 Een sterk zelforganiserend vermogen

We versterken het zelforganiserend vermogen van inwoners van Overijssel met duurzame voorzieningen en verbindingen.

Een eigentijdse ontmoetingsplek in dorpen en wijken is de plek waar inwoners elkaar ontmoeten en waar goede ideeën ontstaan voor een aantrekkelijke leefomgeving. We ondersteunen deze sociale ontmoetingsplekken om te komen tot toekomstbestendige accommodaties. We geven hen de kans om nieuwe activiteiten te ontwikkelen en inkomsten te verhogen. (6.6.1)

Vrijwilligers en initiatiefnemers zijn de basis voor een aantrekkelijke en vitale leefomgeving. Als provincie waarderen en stimuleren wij de Overijsselse vrijwilligers en initiatiefnemers door middel van kennisuitwisseling. Onze initiatievencoaches ondersteunen initiatiefnemers om te komen tot mooie projecten. (6.6.2).

Prestaties

6.6.1 Duurzame en eigentijdse voorzieningen en diensten

Acties 2023

1. Wij voeren het statenvoorstel 'Op naar een vitale, inclusieve samenleving!' 2023-2024 uit.
2. Wij maken ten minste 5 vernieuwende maatschappelijke initiatieven mogelijk die bijdragen aan een vitale, inclusieve samenleving.
3. Wij maken met de subsidieregeling 'Sociale hypotheek' ten minste 20 projecten mogelijk.
4. Wij voeren onze rol als partner uit in het actieprogramma Leefbaar Platteland gericht op sociale vraagstukken.
5. Wij stellen kennis ter beschikking over exploitatie van en programmering door maatschappelijke voorzieningen, waaronder kulturhusen en multifunctionele sportvoorzieningen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. In 2022 hebben we ons uitvoeringsplan geëvalueerd en een Sociale Agenda 2023-2024 opgesteld. In 2023 voeren we de Sociale Agenda uit.
2. We hebben via onze subsidiemogelijkheden (Overijssel in Beweging, sociale acceptatie en veiligheid, Overijssels noaberschapfonds, ASV) tientallen initiatieven mogelijk gemaakt. Voorbeelden hiervan zijn: Jongenchallenge 2.0 en digitale transitie en inclusie van ouderen in Overijssel. Via MAEX Impuls Overijssel hielpen we samen met het VSB fonds 78 initiatieven om de organisatiekracht van initiatieven duurzaam te versterken en professionaliseren. Daarnaast bieden we initiatieven de mogelijkheid om met een Social Handprint te laten zien wat de waarde is van hun sociaal maatschappelijke initiatief.
3. Bij de begrotingsbehandeling van 2023 is door PS € 1,5 miljoen vrijgemaakt (via de motie 'gezamenlijke ambities' voor 'Noodfonds energiearmoede voor maatschappelijke organisaties'. Dit bedrag hebben wij via de sociale hypotheek voor dit doel ingezet. We hebben ingezet op een brede doelgroep en de regeling is veelvuldig gebruikt. In 2023 zijn

102 aanvragen voor de Sociale hypotheek gedaan. Door het verlenen van de subsidies hebben de organisaties in Overijssel circa 90.000 extra uur vrijwillige inzet gerealiseerd.

4. Wij zijn partner in de uitvoering van het actieprogramma Leefbaar Platteland en hebben onze kennis op diverse sociaal-maatschappelijke vraagstukken ingezet.

5. Wij hebben in samenwerking met onder andere OVKK, Onze Gebouwen en Saxion een Leergang Maatschappelijk Vastgoed ontwikkeld ('Huswerk') en in 2023 60 modules kunnen aanbieden. Daarnaast hebben we gepioneerd met een maatwerk traject in de gemeente Raalte, waar de besturen van de MFA's de modules: vrijwilligers, communicatie, basis op orde, programmeren en duurzaamheid kunnen volgen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Zoals aangegeven bij de 2e monitor 2023 is op 22 februari 2023 het Statenvoorstel over de gezamenlijke ambities 2023 2e tranche behandeld. Hierbij heeft u € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor "Noodfonds Energiearmoede voor maatschappelijke organisaties". Deze beschikbare middelen hebben we ingezet via de Regeling Sociale Hypotheek. Eind 2023 mogen we terug kijken op een goed resultaat. Van het ingezette bedrag is € 184.000 overgebleven. Wij willen u voor stellen om het restant ook in 2024 in te zetten.

Wij stellen u voor om € 184.000 van de jaarschijf 2023 beschikbaar te houden middels resultaatbestemming en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.6.1.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Sociale Kwaliteit 2020-2024
- Statenvoorstel Beleid Sociale Kwaliteit vaststellen tot en met 2026

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

184

6.6.2 Versterking maatschappelijke initiatieven en inzet vrijwilligers

Acties 2023

1. Wij ontwikkelen samen met onze partners het digitale platform 'Samen voor elkaar' door.
2. Wij organiseren de Overijsselse Vrijwilligersprijs.
3. Wij zetten Initiatievencoaches in voor het ondersteunen van maatschappelijke initiatieven van onderop en ontwikkelen een crowd-funding site voor deze initiatieven.
4. Wij voeren de motie 'Vrijwilligers, cruciaal voor Overijssel (PvdA e.a.)' uit en gaan aan de slag met de resultaten die uit het onderzoek hiernaar komen.
5. Wij ontwikkelen een leergang vrijwilligersbeleid die we breed aanbieden aan vrijwilligers in Overijssel.
6. Wij organiseren samen met partners het Fondsenfestival.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. In 2023 is ingezet op het optimaliseren van het gebruik van het platform Samen voor elkaar, waarbij het platform in 2023 met 100 gebruikers is gestegen naar 1100 gebruikers in

totaal. De interactie openbaar op het platform is gedaald, maar het direct contact zoeken onderling via een privé-bericht is enorm gestegen. De meeste bijdragen op het platform gingen het afgelopen jaar over vrijwilligers en sociale ontmoetingsplekken.

2. Voor de 23e keer is de Overijsselse vrijwilligersprijs in 25 gemeenten uitgereikt aan 100 vrijwilligers en organisaties die werken met vrijwillige inzet in alle Overijsselse gemeenten. De uitreikingen zijn een cross-over tussen Sociale Kwaliteit en Natuur en Milieu.

3. Onze initiatievencoaches zijn in 4 regio's actief en hebben in 2023 gesprekken gevoerd met initiatiefnemers en inwoners om initiatieven verder te helpen. Daarnaast is in 2022 een samenwerking aangegaan met Natuur voor Elkaar, wat heeft geresulteerd in een uitbreiding met een groene initiatievencoach.

Via het platform Samen voor Elkaar hebben we een crowdfundingmogelijkheid, waarbij zeven campagnes succesvol zijn afgerond. Bij deze campagnes waren 763 mensen (donateurs) betrokken is er in totaal € 68.740,60 opgehaald (waarvan € 14.860,00 bestaat uit matchfunding (co-financiering) door de provincie Overijssel).

4. Bij de begrotingsbehandeling van 2023 is door PS € 1 miljoen vrijgemaakt (via de motie 'gezamenlijke ambities' voor 'Versnellen, verbreden en verdiepen van vrijwilligersondersteuning' voor alle vrijwilligers die verbonden zijn aan ons beleid. We zijn aan de slag gegaan met de resultaten uit het Verwey-Jonker instituut onderzoek. In 2023 is een organisatie brede projectgroep opgestart onder leiding van een projectleider waarin we samenwerken aan de uitvoering van de motie en de inzet van de middelen.

Vanuit Sociale Kwaliteit hebben we de acties op ons speerpunt vrijwilligers voortgezet: via een subsidieregeling voor de ondersteuning van Overijsselse vrijwilligerssteunpunten (21 keer aangevraagd), onderzoek naar kwetsbare vrijwilligers en een aantal projecten gericht op jongeren en vrijwilligerswerk (zoals de jongerenchallenge, battle of the generations en jongerenpact positieve ontmoeting). Daarnaast organiseerden we voor de tweede keer een vrijwilligerscongres in samenwerking met VOSVI (branchevereniging uit Overijssel) en NOV (Landelijke koepelorganisatie voor vrijwilligerswerk) waar we met 165 professionals kennis deelden over de toekomst van vrijwilligerswerk.

5. In samenwerking met Saxion Hogeschool, Onze Gebouwen en VOSVI zijn kennismodules ontwikkeld voor bestuurlijke vrijwilligers en/of vrijwilligers die werken met vrijwilligers. Aan de module vrijwilligerswerk hebben in 2023 122 deelgenomen. Daarnaast zijn er in de provincie 18 bestuurscoaches opgeleid die verenigingen en vrijwilligersorganisaties kunnen helpen met vraagstukken rond vernieuwing, het opstellen van toekomstplannen of het werven van vrijwilligers.

6. We organiseerden in 2023 voor de tweede keer succesvol het Fondsenfestival waar bijna 200 deelnemers en 17 aanwezige marktpartijen waren.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Op een begroot bedrag van € 1,7 miljoen is een bedrag van € 1,38 miljoen overgebleven. Hieronder een verklaring voor het restant.

Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche

Zoals aangegeven bij de 2e monitor 2023 is op 22 februari de motie "Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche" behandeld. Hierbij heeft u € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld voor de opschaling en verbreding van vrijwilligersondersteuning. Deze middelen worden verantwoord op deze prestatie.

Bij de 2e monitor is aangegeven dat de middelen naar verwachting nog niet besteed zouden worden in 2023. De reden hiervoor is dat de voorbereiding en het zorgvuldig toekennen van de middelen in combinatie met de samenwerking met het Rijk (Regeling Maatschappelijke Diensttijd) meer tijd nodig hebben.

Wij willen u dan ook voorstellen om deze middelen in 2024 beschikbaar te houden en de resterende middelen over te hevelen naar 2024.

Gebundelde subsidie aanvragen

Voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023 leggen wij u een gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel voor bij dit jaarverslag. De subsidieregeling "Ondersteuning steunpunten vrijwilligere inzet" (UBS 7.19) wordt verantwoord onder deze prestatie. Dit voorstel maakt deel uit van dit gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel. Van dit resultaatbestemmingsvoorstel is € 0,32 miljoen bestemd voor de regeling "Ondersteuning steunpunten vrijwilligersinzet" (UBS 7.19)

Wij stellen u voor om € 0,32 miljoen vanuit het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.6.2.

Statenvoorstellen en -besluiten

- Statenvoorstel Sociale Kwaliteit 2020-2024
- Platform Samen voor elkaar
- Subsidieloket
- Statenvoorstel Beleid Sociale Kwaliteit vaststellen tot en met 2026

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

1315

Financiën

In onderstaande tabel staan de lasten, baten en saldo van deze kerntaak. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Lasten	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Lasten						
6.1 Cultureel erfgoed met waarde voor de toekomst						
6.1.1 Materieel erfgoed	3.588	1.455	5.042	4.016	1.026	2.238
6.1.2 Immaterieel erfgoed	1.810	1.182	2.992	2.531	462	451
Totaal 6.1 Cultureel erfgoed met waarde voor de toekomst	5.398	2.636	8.034	6.547	1.487	2.689
6.2 Breed en professioneel cultureel aanbod						
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	5.140	843	5.983	5.127	856	849
6.2.2 Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen	258	302	560	10	550	550
Totaal 6.2 Breed en	5.398	1.145	6.543	5.136	1.407	1.399

Lasten	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
professioneel cultureel aanbod						
6.3 Cultuur voor iedereen en kansen voor talent						
6.3.1 Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst	795	2.517	3.312	2.461	851	851
6.3.3 Talent heeft de toekomst	1.318	147	1.465	1.287	178	168
Totaal 6.3 Cultuur voor iedereen en kansen voor talent	2.113	2.664	4.777	3.748	1.029	1.019
6.4 Toekomstbestendige bibliotheken in Overijssel						
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	4.122	1.354	5.476	4.307	1.170	1.169
Totaal 6.4 Toekomstbestendige bibliotheken in Overijssel	4.122	1.354	5.476	4.307	1.170	1.169
6.5 Vitale en gezonde Overijsselaars die meer bewegen						
6.5.1 Overijsselaars bewegen een leven lang	705	266	971	955	16	16
6.5.2 Iedereen doet mee	1.205	503	1.709	1.412	296	3
6.5.4 Verbetering van gezondheid voor iedereen	150	206	356	276	80	80
Totaal 6.5 Vitale en gezonde Overijsselaars die meer bewegen	2.060	975	3.035	2.643	392	99
6.6 Een sterk zelforganiserend vermogen						
6.6.1 Duurzame en eigentijdse voorzieningen en diensten	1.548	836	2.383	2.199	184	184
6.6.2 Versterking maatschappelijke initiatieven en inzet vrijwilligers	124	1.579	1.704	329	1.375	1.315
Totaal 6.6 Een sterk zelforganiserend vermogen	1.672	2.415	4.087	2.528	1.559	1.499
6.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
6.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	1.842	433	2.275	2.178	97	0

Lasten	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Totaal 6.66 Totaal personeelsgebonden kosten	1.842	433	2.275	2.178	97	0
Totaal Lasten	22.606	11.621	34.227	27.087	7.141	7.874
Baten						
6.2 Breed en professioneel cultureel aanbod						
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	333	0	333	338	-5	0
Totaal 6.2 Breed en professioneel cultureel aanbod	333	0	333	338	-5	0
6.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
6.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	0	0	32	-32	0
Totaal 6.66 Totaal personeelsgebonden kosten	0	0	0	32	-32	0
Totaal Baten	333	0	333	370	-36	0
Resultaat	-22.273	-11.621	-33.894	-26.717	-7.177	-7.874

Voorgestelde begrotingswijzigingen

Prestatie	PS/GS Begrotingswijziging of Resultaatbestemming	Voorgestelde begrotingswijziging / resultaatbestemming	Baten	Lasten	Saldo	Financiële toelichting prestatie
6.1.1 Materieel erfgoed	GS Begrotingswijziging	-554	0	554	-554	Op een begroot bedrag van € 5 miljoen is € 1 miljoen overgebleven. In 2023 was er onverwacht onderuitputting op de regeling restauratie rijksmonumenten. De komende periode zullen wij kijken hoe we deze middelen in 2024 kunnen inzetten. Motie Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche Op 22 februari is de motie "Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche" behandeld. Hierbij heeft u € 1,2 miljoen beschikbaar gesteld voor Cultureel erfgoed op orde. Van deze € 1,2 miljoen is € 0,9 miljoen begroot op deze prestatie voor de Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten. In 2023 zijn de aanvragen op de subsidieregeling lager dan voorgaande jaren. Er wordt nog onderzocht wat de oorzaak is van deze daling. Het komende jaar verwachten we dan ook deze middelen alsnog te kunnen inzetten. Wij willen u dan ook voorstellen om van het restant € 0,47 miljoen beschikbaar te houden om deze in 2024 alsnog te kunnen inzetten. Wij stellen u voor om € 0,47 miljoen van de jaarschijf 2023 beschikbaar te houden en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.1.1. Restauratie grote monumenten (December Circulaire) 2023 Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben in 2012 afgesproken dat het verlenen van subsidies voor restauraties van niet-woonhuis rijksmonumenten via de provincies verloopt. Eind 2023 is eenmalig een extra budget beschikbaar gesteld om een aantal urgente restauraties van grote monumenten te kunnen ondersteunen. Wij stellen u voor om € 1,2 miljoen via resultaatbestemming toe te voegen aan de begroting 2024 van prestatie 6.1.1. Deze mutatie wordt onder Kerntaak 20 Financiering en dekkingsmiddelen opgenomen. Restant 2023 Naast deze motie zijn er programmamiddelen over gebleven die we in 2024 willen inzetten om het materieel erfgoed in 2024 te blijven ondersteunen. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,55 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.1.1 van de begroting 2024.
6.1.1 Materieel erfgoed	Resultaatbestemming	-1684	0	1684	-1684	Op een begroot bedrag van € 5 miljoen is € 1 miljoen overgebleven. In 2023 was er onverwacht onderuitputting op de regeling restauratie rijksmonumenten. De komende periode zullen wij kijken hoe we deze middelen in 2024 kunnen inzetten. Motie Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche Op 22 februari is de motie "Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche" behandeld. Hierbij heeft u € 1,2 miljoen beschikbaar gesteld voor Cultureel erfgoed op orde. Van deze € 1,2 miljoen is € 0,9 miljoen begroot op deze prestatie voor de Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten. In 2023 zijn de aanvragen op de subsidieregeling lager dan voorgaande jaren. Er

						wordt nog onderzocht wat de oorzaak is van deze daling. Het komende jaar verwachten we dan ook deze middelen alsnog te kunnen inzetten. Wij willen u dan ook voorstellen om van het restant € 0,47 miljoen beschikbaar te houden om deze in 2024 alsnog te kunnen inzetten. Wij stellen u voor om € 0,47 miljoen van de jaarschijf 2023 beschikbaar te houden en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.1.1.
						Restauratie grote monumenten (December Circulaire) 2023 Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben in 2012 afgesproken dat het verlenen van subsidies voor restauraties van niet-woonhuis rijksmonumenten via de provincies verloopt. Eind 2023 is eenmalig een extra budget beschikbaar gesteld om een aantal urgente restauraties van grote monumenten te kunnen ondersteunen. Wij stellen u voor om € 1,2 miljoen via resultaatbestemming toe te voegen aan de begroting 2024 van prestatie 6.1.1. Deze mutatie wordt onder Kerntaak 20 Financiering en dekkingsmiddelen opgenomen. Restant 2023 Naast deze motie zijn er programmamiddelen over gebleven die we in 2024 willen inzetten om het materieel erfgoed in 2024 te blijven ondersteunen. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,55 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.1.1 van de begroting 2024.
6.1.2 Immaterieel erfgoed	GS Begrotingswijziging	-451	0	451	-451	Op een begroot bedrag van € 3 miljoen is € 0,45 miljoen overgebleven. Om lopende afspraken met betrekking tot Immaterieel Erfgoed na te komen hebben we besloten om van het restant een bedrag van € 0,45 miljoen mee te nemen naar 2024. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,45 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.1.2 van de begroting 2024.
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	GS Begrotingswijziging	-849	0	849	-849	Op een begroot bedrag van € 5,98 miljoen is € 0,86 miljoen overgebleven. Om lopende afspraken met betrekking tot basis cultureel aanbod na te komen hebben we besloten om van het restant een bedrag van € 0,85 miljoen mee te nemen naar 2024. Versterking van de culturele sector Zoals aangegeven bij de 2e monitor 2022 zijn voor de versterking van de culturele sector middelen gereserveerd. Een aantal acties in dit verband zijn uitgevoerd. Door corona, waardoor deze sector het langste dicht is gebleven, heeft de sector tijd nodig gehad om weer op orde te komen. Een deel van de middelen is niet besteed, echter zullen deze middelen de komende jaren alsnog worden ingezet. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,85 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.2.1 van de begroting 2024.
6.2.2 Cultureel aanbod vernieuwen	GS Begrotingswijziging	-307	0	307	-307	Op een begroot bedrag van € 0,56 miljoen is € 0,55 miljoen overgebleven. Hieronder een verklaring van het restant. OKTOPas

en ontwikkelen

eind 2023 zijn de structurele middelen aan het Overleg Kleine Theaters Overijssel (OKTO) toegekend. Dit vanwege vertragingen in het proces waarbij het behandelen en het verbeteren van de aanvraag de nodige tijd heeft gekost. Om te zorgen dat de structurele middelen alsnog worden toegekend en het OKTO volgens gemaakte afspraken het Provinciale deel krijgt willen wij u voorstellen om het structurele bedrag van € 0,24 miljoen mee te nemen naar 2024. Wij stellen u voor om van de structurele middelen een restant bedrag van € 0,24 miljoen eenmalig via een resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.2.2 van de begroting 2024.

Versterken Culturele Sector Zoals aangegeven bij de 2e monitor 2022 zijn voor de versterking van de culturele sector middelen gereserveerd. Een aantal acties in dit verband zijn uitgevoerd. Door Corona, waardoor deze sector het langste dicht is gebleven, heeft de sector tijd nodig gehad om weer op orde te komen. Een deel van de middelen is wederom in 2023 niet besteed, de komende periode zal gekeken worden of deze middelen niet op een andere manier voor versterking van de sector kunnen worden ingezet. Restant Naast de structurele middelen is er in totaal een bedrag € 0,31 miljoen aan incidentele middelen die onderdeel zijn van het programma wat tot 2024 loopt. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,31 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.2.2 van de begroting 2024.

6.2.2 Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen

Resultaatbestemming

-243 0 243 -243

Op een begroot bedrag van € 0,56 miljoen is € 0,55 miljoen overgebleven. Hieronder een verklaring van het restant. OKTO eind 2023 zijn de structurele middelen aan het Overleg Kleine Theaters Overijssel (OKTO) toegekend. Dit vanwege vertragingen in het proces waarbij het behandelen en het verbeteren van de aanvraag de nodige tijd heeft gekost. Om te zorgen dat de structurele middelen alsnog worden toegekend en het OKTO volgens gemaakte afspraken het Provinciale deel krijgt willen wij u voorstellen om het structurele bedrag van € 0,24 miljoen mee te nemen naar 2024. Wij stellen u voor om van de structurele middelen een restant bedrag van € 0,24 miljoen eenmalig via een resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.2.2 van de begroting 2024.

Versterken Culturele Sector Zoals aangegeven bij de 2e monitor 2022 zijn voor de versterking van de culturele sector middelen gereserveerd. Een aantal acties in dit verband zijn uitgevoerd. Door Corona, waardoor deze sector het langste dicht is gebleven, heeft de sector tijd nodig gehad om weer op orde te komen. Een deel van de middelen is wederom in 2023 niet besteed, de komende periode zal gekeken worden of deze middelen niet op een andere manier voor versterking van de sector kunnen worden ingezet. Restant Naast de structurele middelen is er in totaal een bedrag € 0,31 miljoen aan incidentele middelen die onderdeel zijn van het programma wat tot 2024 loopt. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering

					Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,31 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.2.2 van de begroting 2024.
6.3.1 Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst	GS Begrotingswijziging	-851	0	851	-851 Binnen deze prestatie is er een bedrag begroot van € 3,3 miljoen, waarvan € 0,85 miljoen is overgebleven. Correctie lastneming Rijnbrink Het grootste deel van het restant wordt verklaard door de lastneming van de beschikking aan Rijnbrink. Vanwege de omvang van de beschikking dienen de lasten verdeeld te worden over de jaren waarin de kosten vallen. Hierdoor is er op deze kostenplaats € 0,74 miljoen overgebleven, die nodig is om kosten in de komende jaarschijven te dekken. Tot slot is er een bedrag van € 0,11 miljoen resterend in 2023 wat nodig is in 2024 om overige afspraken met betrekking tot "Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst" na te kunnen komen. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,85 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.3.1 van de begroting 2024.
6.3.3 Talent heeft de toekomst	GS Begrotingswijziging	-168	0	168	-168 De uitgaven op deze prestatie liggen in lijn met de begroting. We hebben besloten het restant in te zetten voor 2024. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,17 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.3.3 van de begroting 2024.
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	GS Begrotingswijziging	-428	0	428	-428 Op een begroot bedrag van € 5,5 miljoen is een bedrag van € 1,2 miljoen overgebleven. Hieronder een verklaring van het restant. Resultaatbestemming De subsidieregeling Bibliotheek van de toekomst (UBS 7.14) is in 2021 opengesteld. Deze subsidie is bedoeld voor activiteiten die bijdragen aan het toekomstbestendig maken van bibliotheken in Overijssel. Deze subsidie is opgezet als een meerjarige subsidieregeling met één plafond tot en met 2024 waarbij partijen meerjarig middelen krijgen om het doel te realiseren. In begon 2023 het toekennen van middelen opgang te komen. Echter zullen ook de resterende middelen van 2023 nodig zijn om de verplichtingen vanuit de subsidieregeling na te komen. Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,74 miljoen aan structurele middelen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.4.1 van de begroting 2024. GS-begrotingswijziging Tevens worden op deze prestatie KvO middelen ingezet. Het resterende bedrag van € 0,43 miljoen willen we dan ook doorzetten naar 2024. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,43 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.4.1 van de begroting 2024.
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	Resultaatbestemming	-741	0	741	-741 Op een begroot bedrag van € 5,5 miljoen is een bedrag van € 1,2 miljoen overgebleven. Hieronder een verklaring van het

					<p>restant. Resultaatbestemming De subsidieregeling Bibliotheek van de toekomst (UBS 7.14) is in 2021 opengesteld. Deze subsidie is bedoeld voor activiteiten die bijdragen aan het toekomstbestendig maken van bibliotheken in Overijssel. Deze subsidie is opgezet als een meerjarige subsidieregeling met één plafond tot en met 2024 waarbij partijen meerjarig middelen krijgen om het doel te realiseren. In begroting 2023 het toekennen van middelen opgang te komen. Echter zullen ook de resterende middelen van 2023 nodig zijn om de verplichtingen vanuit de subsidieregeling na te komen. Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,74 miljoen aan structurele middelen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.4.1 van de begroting 2024. GS-begrotingswijziging Tevens worden op deze prestatie KvO middelen ingezet. Het resterende bedrag van € 0,43 miljoen willen we dan ook doorzetten naar 2024. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,43 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.4.1 van de begroting 2024.</p>	
6.5.1 Overijsselaars bewegen een leven lang	Resultaatbestemming	-16	0	16	-16	<p>Gebundelde subsidie aanvragen Voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023 leggen wij u een gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel voor bij dit jaarverslag. De subsidieregeling "Sociale hypotheek" (UBS 7.11) wordt deels verantwoord onder deze prestatie. Dit voorstel maakt deel uit van dit gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel. Van dit resultaatbestemmingsvoorstel is € 15.571 bestemd voor de regeling "Sociale hypotheek" (UBS 7.11). Wij stellen u voor om € 15.571 van uit het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.5.1.</p>
6.5.2 Iedereen doet mee	Resultaatbestemming	-3	0	3	-3	<p>Voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023 leggen wij u een gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel voor bij dit jaarverslag. De subsidieregeling "Impuls aan sociale acceptatie en veiligheid" (UBS 7.12) wordt verantwoord onder deze prestatie. Dit voorstel maakt deel uit van dit gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel. Van dit resultaatbestemmingsvoorstel is € 3.000 bestemd voor de regeling "Impuls aan sociale acceptatie en veiligheid" (UBS 7.12). Wij stellen u voor om € 3.000 van uit het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.5.2.</p>
6.5.4 Verbetering van gezondheid voor iedereen	Resultaatbestemming	-80	0	80	-80	<p>Op 22 februari is de motie "Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche" behandeld. Hierbij heeft u € 0,3 miljoen beschikbaar gesteld voor "Stimulering positieve gezondheid". In 2023 zijn ondanks alle inspanningen de middelen niet volledig beschikt. Om de middelen alsnog in te kunnen zetten willen wij u voorstellen het restant mee te nemen naar 2024. Wij stellen u voor om € 80.000 van de jaarschijf 2023 beschikbaar te houden en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.5.4.</p>
6.6.1 Duurzame en	Resultaatbestemming	-184	0	184	-184	<p>Zoals aangegeven bij de 2e monitor 2023 is op 22 februari de motie</p>

eigentijdse
voorzieningen en
diensten

“Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche” behandeld. Hierbij heeft u € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld voor “Noodfonds Energiearmoede voor maatschappelijke organisaties”. Deze beschikbare middelen hebben we ingezet via de Regeling Sociale Hypotheek. Eind 2023 mogen we terug kijken op een goed resultaat. Van het ingezette bedrag is € 184.000 overgebleven. Wij willen u voor stellen om het restant ook in 2024 in te zetten. Wij stellen u voor om € 184.000 van de jaarschijf 2023 beschikbaar te houden middels resultaatbestemming en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.6.1.

6.6.2 Versterking maatschappelijke initiatieven en inzet vrijwilligers	Resultaatbestemming	-1315	0	1315	-1315	Op een begroot bedrag van € 1,7 miljoen is een bedrag van € 1,38 miljoen overgebleven. Hieronder een verklaring voor het restant. Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche Zoals aangegeven bij de 2e monitor 2023 is op 22 februari de motie “Gezamenlijke ambities 2023 2e tranche” behandeld . Hierbij heeft u € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld voor de opschaling en verbreding van vrijwilligersondersteuning. Deze middelen worden verantwoord op deze prestatie. Bij de 2e monitor is aangegeven dat de middelen naar verwachting nog niet besteed zouden worden in 2023. De reden hiervoor is dat de voorbereiding en het zorgvuldig toekennen van de middelen in combinatie met de samenwerking met het Rijk (Regeling Maatschappelijke Diensttijd) meer tijd nodig hebben. Wij willen u dan ook voorstellen om deze middelen in 2024 beschikbaar te houden en de resterende middelen over te hevelen naar 2024. Gebundelde subsidie aanvragen Voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2023 leggen wij u een gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel voor bij dit jaarverslag. De subsidieregeling “Ondersteuning steunpunten vrijwilligers inzet” (UBS 7.19) wordt verantwoord onder deze prestatie. Dit voorstel maakt deel uit van dit gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel. Van dit resultaatbestemmingsvoorstel is € 0,32 miljoen bestemd voor de regeling “Ondersteuning steunpunten vrijwilligersinzet” (UBS 7.19) Wij stellen u voor om € 0,32 miljoen vanuit het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.6.2.
Totaal		-7874	0	7874	-7874	

Doorgevoerde begrotingswijzigingen

Prestatie	Doorgevoerde begrotingswijziging	Baten	Lasten	Saldo	GS/PS Begrotingswijziging	Financiële toelichting
6.1.1 Materieel erfgoed	-900	0	900	-900	PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche	Deze wijziging heeft betrekking op PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche
6.1.1 Materieel erfgoed	-27	0	27	-27	GS 101 Jaarstukken 2022	Op een begroot bedrag van € 4,1 miljoen is € 57.000 overgebleven. Om lopende afspraken met betrekking tot Archeologische vondsten na te komen hebben we besloten om van het restant een bedrag van €

					55.000 mee te nemen naar 2023 en 2024.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 55.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en een bedrag van € 27.500 toe te voegen aan de jaarschijf 2023 en 2024 van prestatie 6.1.1 van de begroting 2023.
6.1.1 Materieel erfgoed	-527	0	527	-527 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
6.1.1 Materieel erfgoed	0	0	0	0 Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
6.1.2 Immaterieel erfgoed	-300	0	300	-300 PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche	Deze wijziging heeft betrekking op PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche
6.1.2 Immaterieel erfgoed	-21	0	21	-21 PS 005 Jaarstukken 2022	Religieus erfgoed (Decembercirculaire): Wij willen een impact-meting kerkenvisies laten uitvoeren om meer te kunnen zeggen over de impact van dit type instrument. Het ministerie van OCW heeft hiervoor in de december 2022 € 21.000 beschikbaar vanuit het programma Toekomst Religieus Erfgoed aan de provincie Overijssel. Deze middelen willen in 2023 inzetten.
					Wij stellen u voor om deze middelen via resultaatbestemming toe te voegen aan de begroting 2023 van prestatie 6.1.2. Deze mutatie wordt onder Kerntaak 20 Financiering en dekkingsmiddelen opgenomen.
6.1.2 Immaterieel erfgoed	-217	0	217	-217 GS 101 Jaarstukken 2022	Op een begroot bedrag van € 2,5 miljoen is € 0,2 miljoen overgebleven. Om lopende afspraken met betrekking tot Toekomstbestendig erfgoed na te komen hebben we besloten om van het restant een bedrag van € 0,2 miljoen mee te nemen naar 2023.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,2 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.1.2 van de begroting 2023.
6.1.2 Immaterieel erfgoed	-644	0	644	-644 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
6.1.2 Immaterieel erfgoed	0	0	0	0 Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	-26	0	26	-26 PS 005 Jaarstukken 2022	Fundatie middelen: Op deze prestatie worden middelen beschikbaar gesteld aan Museum De Fundatie. om de provinciale kunstcollectie (collectie Overijssel) te actualiseren (nieuwe aankopen doen). Van het bedrag dat hiervoor beschikbaar was, is een bedrag van € 26.000 aan structurele middelen overgebleven. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de markt van kunstaankopen niet in lijn is met onze begroting die in jaarschijven is ingericht. Wij stellen voor om dit restantbedrag mee te nemen naar 2023 om daarmee de collectie-uitbreiding maximaal

					kwalitatief te kunnen doen.
					Wij stellen u voor om van de structurele middelen een restant bedrag van € 26.000 miljoen eenmalig via een resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.2.1 van de begroting 2023.
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	-766	0	766	-766 GS 101 Jaarstukken 2022	Restant KVO middelen 2022: De resterende KVO-programmamiddelen van € 0,8 miljoen op deze prestatie zullen we meenemen naar 2023 om de gemaakte afspraken met betrekking tot "Een basis voor cultureel aanbod" na te komen.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,8 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.2.1 van de begroting 2023.
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	-100	0	100	-100 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	0	0	0	0 Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	49	0	-49	49 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
6.2.2 Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen	300	0	-300	300 GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	Vanwege de tijd die nodig is om de culturele sector weerbaarder, wendbaarder en innovatiever te maken hebben we besloten om een bedrag van 0,3 miljoen van de jaarschijf 2023 door te zetten naar 2024.
					Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,3 miljoen van de jaarschijf 2023 te onttrekken en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.2.2 Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen.
6.2.2 Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen	-342	0	342	-342 GS 101 Jaarstukken 2022	In 2021 zijn wij het programma 'Versterking culturele sector Overijssel' gestart, waarmee we de sector willen helpen om weerbaarder, wendbaarder en innovatiever te worden. We hebben in 2021 en 2022 voor de drie sporen binnen dit programma: Versterking Maakklimaat, Kennis- en Faciliteitenlijn nieuwe activiteiten mogelijk gemaakt, nieuwe instrumenten ontwikkeld danwel aansluiting gezocht bij bestaande regelingen (zoals die binnen het MKB-programma. In 2022 is de besteding van de middelen voor het versterkingsprogramma achtergebleven bij de raming. Door de maatregelen in het kader van de Coronacrisis is de culturele sector het laatst van alle sectoren weer opengestaan, waarna de sector alle zeilen moest bij zetten om weer op orde te komen waardoor de focus lag op de kernactiviteiten. Om de sector te blijven helpen in haar versterking, hebben wij besloten om van het restant een bedrag van € 0,34 miljoen mee te nemen naar 2023 .

						Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,34 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.2.2 van de begroting 2023.
6.2.2 Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen	-260	0	260	-260	Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
6.3.1 Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst	-160	0	160	-160	GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	De regeling cultuurmakelaars 7.9 is opengesteld voor 2023 en 2024. De aanvragen lopen zo goed dat het plafond inmiddels al is bereikt. We hebben dan ook besloten om € 160.000 euro van de jaarschijf 2024 over te hevelen naar de jaarschijf 2023.
6.3.1 Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst	-897	0	897	-897	GS 101 Jaarstukken 2022	Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 160.000 van de jaarschijf 2024 te onttrekken en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.3.1 Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst. Correctie lastneming Rijnbrink: Het grootste deel van het restant wordt verklaard door de lastneming van de beschikking aan Rijnbrink. Vanwege de omvang van de beschikking dienen de lasten verdeeld te worden over de jaren waarin de kosten vallen. Hierdoor is er op deze kostenplaats € 0,6 miljoen overgebleven die, samen met een extra € 0,14 miljoen uit de Reserve kwaliteit van Overijssel, nodig is om kosten in de komende jaarschijven te dekken. In totaal is er dus € 0,74 miljoen nodig om gemaakte afspraken met Rijnbrink te dekken in de komende jaren. Tot slot is er een bedrag van € 0,22 miljoen resterend in 2022 wat nodig is in 2023 om overige afspraken met betrekking tot "Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst" na te kunnen komen.
6.3.1 Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst	-1460	0	1460	-1460	Adm. 206 doorwerking GS 2022	Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,96 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en € 0,9 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2023 en € 0,06 miljoen toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 6.3.1 van de begroting 2023. Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
6.3.3 Talent heeft de toekomst	-95	0	95	-95	GS 101 Jaarstukken 2022	De uitgaven liggen in lijn met de begroting. Om lopende afspraken met betrekking tot Talent heeft de toekomst na te komen hebben we besloten om het restant bedrag van € 95.000 mee te nemen naar 2023. Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 95.000 te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe

					te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.3.3 van de begroting 2023.
6.3.3 Talent heeft de toekomst	-73	0	73	-73 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
6.3.3 Talent heeft de toekomst	21	0	-21	21 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	-1100	0	1100	-1100 PS 005 Jaarstukken 2022	De subsidieregeling Bibliotheek van de toekomst (UBS 7.14) is in 2021 opengesteld. Deze subsidie is bedoeld voor activiteiten die bijdragen aan het toekomstbestendig maken van bibliotheken in Overijssel. Bij de jaarrekening 2021 is aangegeven dat de deze subsidie is opgezet als een meerjarige subsidieregeling met één plafond tot en met 2024 waarbij partijen meerjarig middelen krijgen om het doel te realiseren. Echter zijn de structurele middelen voor 2021 en 2022 die hiervoor bestemd zijn nog niet tot besteding gekomen, omdat het beschikken van subsidies meer tijd nodig heeft. Om subsidieaanvragen conform de regeling te kunnen afhandelen stellen wij u voor om het structurele bedrag van € 1,1 miljoen over te hevelen naar 2023.
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	-204	0	204	-204 GS 101 Jaarstukken 2022	Wij stellen u voor om een bedrag van € 1,1 miljoen aan structurele middelen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.4.1 van de begroting 2023. Op deze prestatie worden KvO middelen ingezet, het resterende bedrag van € 0,2 miljoen willen we dan ook doorzetten naar 2023.
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	-50	0	50	-50 Adm. 206 doorwerking GS 2022	Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij besloten om een bedrag van € 0,2 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.4.1 van de begroting 2023.
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	0	0	0	0 Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
6.5.1 Overijsselaars bewegen een leven lang	-266	0	266	-266 PS 005 Jaarstukken 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
6.5.1 Overijsselaars bewegen een leven lang					Voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2022 leggen wij u een gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel voor bij dit jaarverslag. De subsidieregeling "Overijssel in bewegen" (UBS 7.5) en "Sociale hypotheek" (UBS 7.11) worden beide verantwoord onder deze prestatie. Beide maken deel uit van dit gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel. Van dit resultaatbestemmingsvoorstel is € 171.000 bestemd voor "Overijssel in bewegen" en € 95.000 voor de regeling "Sociale hypotheek".
6.5.2 Iedereen doet mee	-500	0	500	-500 PS 003 Uitvoering motie	Wij stellen u voor om € 266.000 van uit het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.5.1.
					Deze wijziging heeft betrekking op PS 003 Uitvoering motie

					gezamenlijke ambities 2023 1e tranche	gezamenlijke ambities 2023 1e tranche
6.5.2 Iedereen doet mee	-3	0	3	-3	PS 005 Jaarstukken 2022	Voor de in behandeling zijn de subsidieaanvragen uit 2022 leggen wij u een gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel voor bij dit jaarverslag. De subsidieregeling "Impuls aan sociale acceptatie en veiligheid" (UBS 7.12) wordt verantwoord onder deze prestatie. Dit voorstel maakt deel uit van dit gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel. Van dit resultaatbestemmingsvoorstel is € 3.000 bestemd voor de regeling "Impuls aan sociale acceptatie en veiligheid" (UBS 7.12). Wij stellen u voor om € 3.000 van uit het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.5.2.
6.5.4 Verbetering van gezondheid voor iedereen	-300	0	300	-300	PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche	Deze wijziging heeft betrekking op PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche
6.5.4 Verbetering van gezondheid voor iedereen	8	0	-8	8	Adm. 206 doorwerking GS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 206 doorwerking GS 2022
6.5.4 Verbetering van gezondheid voor iedereen	87	0	-87	87	Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
6.6.1 Duurzame en eigentijdse voorzieningen en diensten	-1500	0	1500	-1500	PS 003 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 1e tranche	Deze wijziging heeft betrekking op PS 003 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 1e tranche
6.6.1 Duurzame en eigentijdse voorzieningen en diensten	-62	0	62	-62	PS 005 Jaarstukken 2022	Voor de in behandeling zijnde subsidieaanvragen uit 2022 leggen wij u een gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel voor bij dit jaarverslag. De subsidieregeling "Sociale Hypotheek 3.0" (UBS 7.11) wordt verantwoord onder deze prestatie. Dit voorstel maakt deel uit van dit gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel. Van dit resultaatbestemmingsvoorstel is € 62.000 bestemd voor de regeling "Sociale Hypotheek 3.0" (UBS 7.11). Wij stellen u voor om € 62.000 van uit het gebundelde resultaatbestemmingsvoorstel toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 6.6.1.
6.6.1 Duurzame en eigentijdse voorzieningen en diensten	579	0	-579	579	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
6.6.1 Duurzame en eigentijdse voorzieningen en diensten	147	0	-147	147	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
6.6.2 Versterking maatschappelijke	-1000	0	1000	-1000	PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities	Deze wijziging heeft betrekking op PS 004 Uitvoering motie gezamenlijke ambities 2023 2e tranche

	2023 2e tranche				
initiatieven en inzet vrijwilligers					
6.6.2 Versterking maatschappelijke initiatieven en inzet vrijwilligers	-579	0	579	-579	Adm. 205 doorwerking PS 2022 Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
6.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-128	0	128	-128	Adm. 205 doorwerking PS 2022 Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
6.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-87	0	87	-87	Adm. 207 doorwerking Adm. 2022 Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
6.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-218	0	218	-218	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023 Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
Totaal	-11621	0	11621	-	11621

Kerntaak 7: Kwaliteit openbaar bestuur

Dit is hoe wij denken

Een betrouwbaar en goed openbaar bestuur in Overijssel is belangrijk voor onze democratie en samenleving. We investeren daarom in het behoud en in de verbetering van de kwaliteit. We streven ernaar dat het vertrouwen van inwoners in het openbaar bestuur groeit of op zijn minst gelijk blijft.

Samenwerken en toezicht houden, vertrouwen geven en controleren, efficiënt en vernieuwend werken: het zijn werkwijzen die op gespannen voet kunnen staan met elkaar. We zoeken steeds naar de juiste balans voor een goed openbaar bestuur in Overijssel. Dat vraagt om een betrokken en flexibele houding.

Ontwikkelingen in de samenleving hebben invloed op wat van het openbaar bestuur wordt verwacht. Om daar goed op in te spelen streven we naar een wendbaar en eigentijds openbaar bestuur. We werken onder de noemer Studio Vers Bestuur met vele partijen samen aan vernieuwingen. We zijn alert en kijken met een open blik naar de ontwikkelingen. We zoeken de dialoog en passen waar nodig onze werkwijze en doelstellingen aan.

Een goed openbaar bestuur begint bij onszelf. We staan voor effectief eigen bestuur, waarbij effectieve samenwerking op alle niveaus (PS-GS, regionaal, landelijk en Europees) het uitgangspunt is.

Overijssel in cijfers

Alle voor deze kerntaak relevante kengetallen zijn [hier](#) te vinden

Dit is wat wij doen

7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel

Voor een goed openbaar bestuur in Overijssel werken wij samen met Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen (7.1.1). Als (financieel) toezichthouder zien wij erop toe dat Overijsselse gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen hun taken zorgvuldig uitvoeren (7.1.2.) en dat zij financieel gezond zijn en blijven (7.1.3). Met Archieftoezicht borgen wij dat de besluitvorming transparant en herleidbaar is (7.1.4.). Wij ondersteunen onze partners in de strijd tegen ondermijning en zetten in op verdere verbetering van de weerbaarheid en integriteit van de eigen organisatie (7.1.5). De Commissaris van de Koning draagt als voorzitter van Provinciale en Gedeputeerde Staten bij aan een transparant en goed openbaar bestuur. Daarnaast geeft hij invulling aan zijn Rijkstaken, zoals de benoeming van burgemeesters en het uitvoeren van ambtsbezoeken bij gemeenten (7.1.6).

Prestaties

7.1.1 Bestuurlijke inrichting en samenwerking

Acties 2023

1. Wij voeren gesprekken met gemeenten, waterschappen en gemeentelijke samenwerkingsverbanden over vraagstukken in het openbaar bestuur en verkennen samen eventuele oplossingen en/of mogelijkheden tot samenwerking.
2. Wij houden de kaartviewers Intergemeentelijke Samenwerking, Interbestuurlijk toezicht en Financieel toezicht up-to-date. Wij brengen de viewers onder de aandacht van gemeenten en stimuleren bestuurders en raadsleden deze te gebruiken.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Eind november hebben wij tijdens de jaarlijkse VNG Overijssel dag kennis gemaakt met alle colleges van B&W. Waar nodig/gewenst hebben wij ook met individuele gemeenten en waterschappen gesprekken gevoerd. Daarnaast participeren wij actief in de drie Overijsselse regio's. Tevens doen wij onderzoek samen met gemeenten. Het onderzoek met Ommen naar het acteren als regiegemeente is afgelopen jaar afgerond.
2. De kaartviewers worden up-to-date gehouden. Wanneer raden dat willen, lichten we de viewers mondeling toe.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Omdat er in 2023 een nieuwe coalitieperiode is gestart is de lopende inzet afgerond en wordt de ambitie van het nieuwe college vorm gegeven. Dit betekent dat het begrote bedrag van € 0,22 miljoen niet volledig is uitgegeven.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.1.2 Interbestuurlijk toezicht

Acties 2023

1. Wij houden interbestuurlijk toezicht op basis van een constructieve dialoog met degenen op wie wij toezicht houden.
2. Wij zorgen voor een totaalbeeld van het interbestuurlijk toezicht per gemeente en waterschap en bespreken deze met hen.
3. Wij begeleiden gemeenten en/of waterschappen met een oranje of rode totaal IBT-kleur met als doel het beeld weer groen te laten kleuren.
4. Wij volgen de ontwikkelingen van de agenda 'Toekomst van het toezicht' waarin wordt ingezet op veranderingen van het primaire (IBT) toezicht. Veranderingen worden vervolgens ingebed in onze werkprocessen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

We hebben in april 2023 respectievelijk oktober 2023 de totaalbeelden IBT 2022 voor gemeenten en het waterschap Vechtstromen vastgesteld. Gemeenten, waterschap en staten zijn daarover per brief geïnformeerd. Voor de gemeenten die een oranje totaalkleur hadden, heeft CdK als coördinerend portefeuillehouder IBT een gesprek gevoerd met de burgemeester over de ingezette verbeteringen bij die gemeenten. Wanneer dat nodig was, zijn er ook door vakinhoudelijke portefeuillehouders met hun gemeentelijke collega's gesprekken gevoerd.

De agenda 'Toekomst van het toezicht' is eind 2023 afgerond. De aandachtspunten uit deze agenda hebben wij meegenomen in de herziene Overijsselse bestuursovereenkomst IBT.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

We hebben in 2023 geen aanvullende onderzoeken hoeven te doen bij gemeenten. Dit betekent dat het budget van € 55.000 niet volledig is uitgegeven.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenbrief over Interbestuurlijk toezicht, ronde 2023

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.1.3 Financieel toezicht

Acties 2023

1. Wij houden financieel toezicht op gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen.
2. Wij begeleiden gemeenten die onder preventief toezicht staan, met als doel om zo snel mogelijk terug te keren naar een gezonde situatie waarbij repressief toezicht volstaat.
3. Wij maken financiële analyses en vergelijkingen tussen gemeenten in Overijssel met behulp van de dataviewer Gemeentefinanciën.
4. Wij fungeren als sparringpartner voor bestuurders financiën en financiële ambtenaren bij gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Wij hebben alle begrotingen van de gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen beoordeeld. Er zijn geen gemeenten, gemeenschappelijke regelingen of waterschappen onder verscherpt toezicht gesteld.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Er zijn minder begrotingsscans gevraagd door gemeenten dan waar rekening mee is gehouden. Dit betekent dat het begrote bedrag van € 33.000 niet volledig is uitgegeven in 2023.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.1.4 Archieftoezicht

Acties 2023

1. Wij voeren het toezicht uit op het gebied van informatie- en archiefbeheer. Daartoe beoordelen wij jaarlijks de horizontale verantwoording van informatie- en archiefbeheer van de verantwoordelijken voor archiefbeheer (B&W en DB's) naar gemeenteraden en algemene besturen.
2. Wij laten het Historisch Centrum Overijssel (HCO) in opdracht van ons het beheer van het provinciaal archief uitvoeren. Deze afspraken zijn onderdeel van kerntaak 6, prestatie 6.1.3. Wij organiseren (met het HCO) informatiebijeenkomsten om kennis te delen over actuele onderwerpen op het gebied van informatie- en archiefbeheer.
3. Wij leveren een actieve bijdrage aan het landelijke overleg van provinciale archiefinspecteurs en het online Kennisnetwerk Informatie en Archief.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

In het kader van interbestuurlijk toezicht hebben wij 25 gemeenten en enkele gemeenschappelijke regelingen beoordeeld op naleving van de Archiefwet. Ter verificatie zijn een aantal inspectiebezoeken afgelegd op locatie.

In 2023 is bijna 400 meter provinciaal archief uit de periode 1987-1998 overgebracht naar Collectie Overijssel voor eeuwige bewaring. Deze archieven zijn hiermee toegankelijk geworden voor publiek. We hebben twee bijeenkomsten in het kader van het Archiefberaad Overijssel georganiseerd en hebben actieve bijdragen geleverd aan landelijke initiatieven voor en door provinciale archiefinspecteurs en provinciearchivarissen.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bestedingen zijn in lijn met de begroting.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.1.5 Ondermijning

Acties 2023

1. Wij maken onze eigen organisatie weerbaarder tegen ondermijning door het uitvoeren van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob).
2. Wij creëren bewustwording door cursussen, informatiesessies en bijeenkomsten voor medewerkers en gemeenteambtenaren te organiseren.
3. Wij zijn regulier vertegenwoordigd in de Stuurgroep RIEC (Regionaal Informatie- en Expertisecentrum), het Platform Ondermijning en de regiegroepen van de Veiligheidsregio's

IJsselland en Twente.

4. Wij werken samen met politie, OM, belastingdienst, gemeenten en andere relevante partners om gezamenlijk de strijd aan te gaan tegen ondermijning.

5. Wij voeren met gemeenten in Overijssel de samenwerkingsagenda Ondermijning uit.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

We zijn aan alle punten toegekomen, behalve voor wat betreft het organiseren van bijeenkomsten voor gemeenteambtenaren. Daarentegen hebben wij sterk ingezet op de uitvoering van de samenwerkingsagenda en de ontwikkeling van de ondersteunde rol van de provincie in de samenwerking met de gemeenten in Overijssel. In 2024 zetten we de samenwerking met de gemeenten voort.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Weerbare Overheid

Bestedingen zijn in lijn met de begroting.

Ondermijning op vakantieparken

Het programma ondermijning op vakantieparken heeft een onderbesteding van € 0,17 miljoen. Hiervoor is een aantal redenen. Er is aan het einde van het jaar een extra uitkering van het RIEC binnen gekomen van € 48.000 t.b.v. vakantieparken. De besteding hiervan zal in 2024 plaatsvinden. In verband met tijdelijke capaciteitsproblemen is een aantal werkzaamheden t.b.v. gemeenten nog niet uitgevoerd dat in 2024 alsnog uitgevoerd gaat worden. Een aantal verplichtingen schuift daarom door naar 2024. Hiervoor is de financiële ruimte uit 2023 nodig om die werkzaamheden en verplichtingen te kunnen dekken. Op basis van de spelregels voor de doeluitkering hebben wij besloten om de baten en lasten voor prestatie 7.1.5 in 2024 budgettair neutraal te verhogen met € 0,17 miljoen.

BAG (basisregistratie adressen en gebouwen) registratie vakantieparken

Bij de decembercirculaire 2023 is een decentralisatie-uitkering ad € 40.000 aangekondigd voor 'Aanpak vakantieparken', zie onderstaande tekst.

De provincies ontvangen een financiële impuls van € 40.000 per provincie voor de vervolgaanpak op vakantieparken en met name voor het verder verbeteren van de registratie van vakantieparken.

Het bedrag is in 2023 ontvangen, maar zal in 2024 besteed worden. Daarom stellen wij u een resultaatbestemming voor.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 40.000 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 7.1.5 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- GS Begrotingswijziging
- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

174

Lasten begrotingswijziging

174

Resultaatbestemming

40

7.1.6 (Rijks)taken Commissaris van de Koning

Acties 2023

1. Wij behandelen de procedures voor (nieuwe) benoeming burgemeesters en de herbenoemingsprocedures voor zittende burgemeesters en bereiden de reguliere klankbordgesprekken met alle 25 burgemeesters voor.
2. Wij bereiden de ambtsbezoeken aan de Overijsselse gemeenten voor.
3. Wij adviseren over voorstellen voor Koninklijke onderscheidingen en Koninklijke predicaten.
4. Wij bereiden (werk)bezoeken van leden van het Koninklijk Huis (mede) voor en organiseren jaarlijks een Rijksherenoverleg.
5. Wij behandelen bemiddelingsverzoeken aan de CdK (in het kader van de Ombudsfunctie)
6. Wij coördineren de Grenslandagenda met deelstaat Nordrhein Westfalen.
7. In 2023 is Overijssel de gastprovincie voor de Nationale Start van Bevrijdingsdag (5 mei 2023).

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Alle acties zijn uitgevoerd.

Financieel houden we budget (dat we niet vooraf begroot hadden) over op de nieuwe "Asiel taak" van de CdK, daar zal spoedig nader invulling aan worden gegeven in samenwerking met COA, regio's, gemeenten en Rijk.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Regietafel Asiel

In het Asielakkoord van augustus 2022 is afgesproken dat het Rijk, via het IPO, geld beschikbaar stelt voor het Asieldossier. In 2023 zijn twee bedragen overgemaakt (€ 0,175 miljoen en € 0,225 miljoen). Deze middelen kunnen in 2024 (en verder) ingezet worden voor bijvoorbeeld personele kosten (secretaris provinciale regietafel), ondersteuning van gemeenten en monitoring d.m.v. een provinciaal dashboard.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,4 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 7.1.6 van de begroting 2024.

Weerbaar bestuur kleine gemeenten

Bij de decembercirculaire 2023 is een decentralisatie-uitkering ad € 75.167 aangekondigd voor 'Weerbaar bestuur kleine gemeenten', zie onderstaande tekst.

Om de slagkracht van met name kleinere gemeenten tegen ondermijnende invloeden te vergroten, wordt voor de gezamenlijke 12 provincies een eenmalige bijdrage verstrekt van in totaal € 902.000. Alle provincies ontvangen daarvan een vaste bijdrage van circa € 75.000. Deze middelen komen vanuit het programma Weerbaar Bestuur. Een eerdere financiële impuls vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zoals opgenomen in paragraaf 3.2.1 van de septembercirculaire 2022 heeft ertoe geleid dat provincies capaciteit hebben ingezet voor het vergroten van de slagkracht tegen ondermijning, bijvoorbeeld door het versterken van de capaciteit voor de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) bij gemeenten of door het opvolgen van aanbevelingen uit weerbaarheidsscans. De komende impuls biedt de kans om de aanjagende rol van de provincie verder te versterken.

Bij het onderdeel Overhead, financiering en dekkingsmiddelen wordt voorgesteld om een bedrag van € 75.167 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 7.1.6 van de begroting 2024.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Resultaatbestemming

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

475

Dit is wat wij doen

7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar bestuur

Om tijdig en adequaat in te spelen op ontwikkelingen die relevant zijn voor het openbaar bestuur, volgen wij de trends en ontwikkelingen in de maatschappij. We investeren in kennisontwikkeling en de dialoog over openbaar bestuur en democratie (7.2.1). Via het Trendbureau Overijssel bevorderen we met trendverkenningen een meer toekomstgerichte (politieke) besluitvorming bij Overijsselse overheden (7.2.2). Wij verzamelen en analyseren data en benutten dit om vernieuwing en verbetering van ons beleid te ondersteunen (7.2.3). De vertaling van trends en ontwikkelingen stimuleren we door experimenten en beleidsvorming te ondersteunen waarin de participatie van inwoners en partners centraal staat. Wij grijpen samen met andere overheden binnen Studio Vers Bestuur mogelijkheden aan om te leren en te delen. (7.2.4).

Prestaties

7.2.1 Kennisontwikkeling en -deling

Acties 2023

1. Wij verzorgen Democratiespelen, Provinciespelen, gastlessen op scholen, debatactiviteiten en de democratische Escape Room voor (met name mbo-) jongeren onder de vlag van 'Overijssel doet mee!'.
2. Wij continueren de samenwerking met mbo-instellingen in Overijssel rondom het thema Burgerschap door samen te werken in het programma jongeren en burgerschap in Overijssel en door projecten uit te voeren en uit te laten voeren.
3. Wij begeleiden de Jongerenraad Overijssel in haar rol en taken en stimuleren de raad om adviezen uit te brengen over actuele provinciale onderwerpen. Hierbij richten we ons op minstens twee adviezen per jaar en versterken we de samenwerking tussen de raad en Provinciale Staten.
4. Wij intensiveren de samenwerking met scholen en andere partners in de samenleving rondom het thema democratie, burgerschap en jongeren door jongerenparticipatieprojecten uit te voeren met jongeren.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

De spelvormen zijn inhoudelijk gemoderniseerd en/of vervangen door nieuwe spelvormen. we doen niet meer het democratiespel en de escape room, maar in plaats daarvan de democratiefabriek en Tienskip.

De overige punten zijn conform de begroting uitgevoerd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

In 2023 hebben we – zoals bij elke Statenverkiezing – extra ingezet gepleegd op de opkomst voor de verkiezingen te bevorderen. Deze post komt eens in de vier jaar terug in onze begroting. De kosten voor opkomst bevorderende maatregelen en de verkiezingsavond zijn lager geweest dan verwacht.

De middelen voor de reguliere onderdelen binnen deze prestatie zoals Overijssel doet mee! zijn volledig besteed.

Op het KVO budget 'kennisontwikkeling' zijn meer kosten gemaakt dan gepland onder andere vanwege een subsidie aan de gemeente Zwolle voor een op te richten slavernijmonument. In de reserve KVO voor prestatie 7.2.1 zit nog ruimte om dit op te vangen.

Op basis van de spelregels van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel hebben wij een bedrag van € 38.628 extra onttrokken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.2.2 Trendbureau Overijssel

Acties 2023

1. Wij maken toekomstverkenningen samen met relevante partijen (de programmering wordt vastgesteld door de Programmaraad).
2. Wij organiseren bijeenkomsten over relevante onderwerpen voor de toekomst van Overijssel.
3. Wij houden (op aanvraag) presentaties en workshops en leveren inhoudelijke bijdragen aan activiteiten van derden.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Bij het Trendbureau hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Fysieke producten als 'Het WERKpakket' (bundel van 11 documenten), bundel "Kennis van Nu", diverse blogs, een filmpje, een lied, en een gastles die via Overijssel Doet Mee uitgeleend wordt aan Overijsselse docenten. Producten worden via www.trendbureauoverijssel.nl gedeeld;
- Uitdragen van resultaten van verkenningen Publiek Leiderschap, Werk voor Toekomst, Toekomst voor Werk, en expertise rond toekomstgeletterdheid, via lezingen en workshops en gespreken met onze doelgroep (bestuurders, volksvertegenwoordigers en hun adviseurs);
- Op verzoek diverse lezingen, workshops, reflectie op, schriftelijke bijdragen aan, het werk van anderen, zowel binnen de provincie als daarbuiten. Trendbureau Overijssel onderhoudt daarmee contacten met kennisnetwerk op interprovinciaal en landelijk niveau;
- Bij elkaar betekent dit dat Trendbureau Overijssel in 2023 ruim veertig keer lezingen en workshops heeft gegeven of op andere wijze als expert is bevraagd door derden;
- Activiteiten rond de verkenning Kunst en Cultuur: veelal gericht op eigen kennisontwikkeling, uitzetten van opdrachten en opbouwen van netwerk op dit thema;

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Er waren meerdere grote opdrachten die, op verzoek van de opdrachtnemers, later gestart zijn dan verwacht waardoor een deel van die kosten niet in 2023 vallen maar in 2024. Daarnaast waren er ook opdrachten aan derden die goedkoper uitvielen dan in eerste instantie begroot.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.2.3 Digitale overheid, datastrategie en data-analyse

Acties 2023

1. Wij faciliteren het datagedreven werken binnen de provincie door innovatieve projecten uit te voeren, een datawarehouse in te richten en te zorgen voor een solide databasis door goed databeheer en gebruik van de wettelijk verplichte basisregistraties.
2. We ontwikkelen een monitor Brede Welvaart die ingezet kan worden ten behoeve van de grote programma's en bij de totstandkoming en monitoring van het coalitieakkoord.
3. Als provinciale kennismakelaar delen we actief onze kennis bijvoorbeeld door samen te werken met gemeenten en kennisinstellingen, de Kennishub Overijssel en het jaarlijkse beleidsinformatiecongres.
4. Wij werken samen met de strategen en het Trendbureau aan het opstellen en uitvoeren van de provinciale kennisagenda.
5. Wij beantwoorden de groeiende vraag naar kwalitatief onderzoek bijvoorbeeld in de vorm van lerende evaluaties zo goed mogelijk door te blijven innoveren en ontwikkelen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

1. Inmiddels bereiken we een groot aantal collega's binnen onze organisatie en zelfs gebruikers buiten onze organisatie met onze toepassingen om het datagedreven werken te faciliteren. Door een koerswijziging in ons informatiebeleid hebben we een aantal innovatieve projecten zoals de BRO en de toekomstvastе GIS nog niet kunnen uitvoeren. Bij het ontwikkelen van het datawarehouse lopen we hier ook tegen aan. We werken hieraan verder. We hebben stappen gezet in het toepassen van AI met voor beeldherkenning veelbelovende resultaten. Dit wordt gecontinueerd. We onderzoeken tevens andere mogelijkheden om AI toe te passen.
2. In 2023 hebben we voor de tweede keer de monitor 'brede welvaart' uitgevoerd. Hiermee bouwen we aan een dataset die voor verschillende doeleinden nuttig kan zijn, waaronder de monitoring van het coalitie-akkoord.
3. Ook in 2023 hebben we weer een succesvolle editie van het congres 'Feiten Feiten Feiten' georganiseerd. Ruim 200 bezoekers genoten onder andere van key note spreker Maxim Februari. De toegankelijkheid van de Kennishub (website waar kennis en data van de

provincie wordt gedeeld) is verder verbeterd. We zijn begonnen met een nieuwe Kennishub ten behoeve van het PPLG.

4. Er is een kwartiermaker strategie kennis benoemd die het thema kennis op concernniveau aanjaagt. Dit is een verbreding van de strategische capaciteit in de organisatie.

5. De vraag naar kwalitatief onderzoek, vaak in de vorm van lerende evaluaties, bleef in 2023 sterk groeien. De beschikbare capaciteit was onvoldoende waardoor er veel tijdelijke capaciteit moest worden ingehuurd.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bestedingen zijn in lijn met de begroting.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.2.4 Eigentijdse invulling participatie

Acties 2023

1. We voeren op verzoek van gemeenten, waterschappen en andere organisaties in Overijssel, en zo ook met provinciale initiatieven, pilotprojecten uit waarin participatie en/of initiatieven vanuit de samenleving centraal staan.
2. We voeren het uitdaagrecht (Right to Challenge) uit conform vastgesteld beleid met als doel de inwoners en ondernemers in Overijssel te betrekken bij de uitvoering van ons beleid.
3. Wij continueren de samenwerking met mbo-instellingen in Overijssel rondom het thema Burgerschap door samen te werken in het programma jongeren en burgerschap in Overijssel en door projecten uit te voeren en uit te laten voeren.
4. We werken uit op welke wijze de lessen van het huidige programma Studio Vers Bestuur een plek kunnen krijgen in de provinciale organisatie.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Met tientallen lerende partners binnen het provinciehuis, lokale overheden, kennisinstellingen en partijen in de samenleving zijn in 2023 tientallen trajecten uitgevoerd met een brede variatie aan onderwerpen die gerelateerd zijn aan de taken en verantwoordelijkheden van de provincie. Studio Vers Bestuur is als programma eind 2023 afgerond en wordt in de lijn van de provinciale organisatie opnieuw vormgegeven, waarbij activiteiten worden doorgezet.

In januari 2021 hebben Provinciale Staten ingestemd met de vormgeving van het Overijsselse uitdaagrecht (statenvoorstel nr. 2020/1105378). Daarbij werd ook besloten het uitdaagrecht te evalueren en de uitkomsten hiervan terug te koppelen. Hier is tot nog toe geen gebruik van gemaakt. In 2023 zijn de Staten middels een brief (PS23-000113) geïnformeerd over deze evaluatie. Op basis van de uitkomsten besloot het vorige college van GS de bevindingen mee te geven in de coalitie-

onderhandelingen, en besluitvorming over het vervolg over te laten aan het nieuwe college van GS. Het nieuwe college neemt de bevindingen mee bij de uitwerking van de participatievisie.

Onder meer door de samenwerking met MBO-scholen is in 2023 een recordaantal (meer dan 100) provinciespelen uitgevoerd. Daarnaast is een aantal andere vaste én nieuwe burgerschaps-projecten uitgevoerd, waarbij zoveel mogelijk de mening van jongeren ook wordt gehoord.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Bestedingen zijn in lijn met de begroting.

Statenvoorstellen en -besluiten

Statenvoorstel uitdaagrecht:

<https://overijssel.notubiz.nl/document/9542879/3/Statenvoorstel+Uitdaagrecht+%28digital e+versie%29>

PS brief evaluatie uitdaagrecht:

https://overijssel.notubiz.nl/document/12384698/1/brief_van_gs_PS23-000113

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Dit is wat wij doen

7.3 Effectief eigen bestuur

Wij behartigen de Overijsselse belangen en werken aan maatschappelijke resultaten voor onze provincie. Dit doen wij door samenwerking in ons eigen bestuur en een goede samenwerking met overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijs en bedrijfsleven (7.3.1). Door relatiebeheer en lobby bevorderen we de samenwerking en de realisatie van onze doelen (7.3.2). Daarnaast zorgen wij voor een passend en transparant communicatiebeleid (7.3.3). Bij de afhandeling van bezwaar en beroep richten wij ons op de dialoog en het oplossen van conflicten volgens de door ons vastgestelde 'Methode Overijssel' (7.3.4). Gezamenlijk zetten Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten in op de maatschappelijke opgaven en een versteviging van de samenwerking en samenspel (7.3.5).

Prestaties

7.3.1 Samenwerking met partners

Acties 2023

1. Wij werken als partner binnen regionale samenwerkingsverbanden, in het bijzonder de Cleantechregio, regio Twente en regio Zwolle.
2. Wij zetten ons in om de grote thema's binnen het openbaar bestuur (o.a. democratische legitimiteit binnen regionale samenwerking en maatschappelijk vertrouwen), zowel binnen het IPO als de Kring van Commissarissen te agenderen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

De Regio Stedendriehoek, Regio Zwolle en Regio Twente zijn de drie regio's waarin we bestuurlijk en ambtelijk samenwerken. Met de partners in de Regio Zwolle werken we samen aan de Meerjarenagenda, het NOVEX-gebied en hebben we een nieuwe Regiodeal bij het Rijk ingediend. Op deze wijze wordt onder meer de Verstedelijkingsstrategie naar uitvoering gebracht. In Stedendriehoek werken wij samen aan de Uitvoeringsagenda 2023-2030 en de nieuwe aanvraag Regiodeal. Wij zijn kassier voor de Regio Deals van Regio Zwolle en Regio Twente. In Twente werken we samen aan de uitvoering van de bestaande Regiodeal en helpen we alle gemeenten een strategie te ontwikkelen voor verdere verstedelijking, bijvoorbeeld met de Regionale Stedelijke Investerings Agenda (RSIA) van de drie Twentse steden. Ook in de lobby trekken we nauw samen op met onze drie functionele regio's en bereiden we ons voor op een nieuwe landelijke coalitie. We verkennen de mogelijkheden voor een schaa sprong zoals genoemd in de Contourennotitie Ruimte van het Rijk en de consequenties van de onevenwichtige bekostigingssystematiek die het Rijk richting regio's hanteert naar aanleiding van het rapport Elke Regio Telt.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

In verband met afrekening van het voordelige IPO resultaat blijft er geld over op deze prestatie.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.3.2 Lobby en relatiebeheer

Acties 2023

1. Wij lobbyen op Nederlandse-, Duitse- en Europese schaal op basis van inhoudelijke agenda's die onderling zijn afgestemd en met focus op de opgaven van Overijssel, zoals overeengekomen met onze partners en vastgelegd in het Coalitieakkoord.
2. Wij voeren de samenwerkingsagenda's met Noordrijn-Westfalen, Nedersaksen en het Münsterland uit.
3. Wij trekken, waar mogelijk, samen met de deelstaten en de regio op in Brussel op het gebied van Europese regionale samenwerking.
4. Wij lobbyen samen met onze partners voor het beschikbaar komen van Europese fondsen voor Oost-Nederland/Overijssel in de periode 2021-2027. Zie ook prestatie 5.3.3 Realisatie Europese programma's.
5. Wij organiseren relatie- en netwerkbijeenkomsten en ontmoeten partners in Nederland, Duitsland en Europa: onder andere de externe nieuwjaarsreceptie, werkbezoeken van het college, werkbezoeken van Kamerleden en Europarlementariërs, de Koningsdagreceptie in Düsseldorf en de European Week of Regions and Cities (EWRC) in Brussel.
6. Wij maken één keer per jaar een ronde langs secretarissen en griffiers en benutten dit

moment voor het verzamelen van informatie over de waardering van gemeenten van onze eigen prestaties. Deze informatie vertalen we naar concrete verbeteringen in onze werkprocessen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Bij de start van de nieuwe coalitieperiode is aan de hand van de prioriteiten van de nieuwe coalitie voor Europa, Duitsland en Nederlandse (Rijk) lobby uitvoering gegeven. Dit heeft ondermeer geleid tot succesvolle evenementen met Kamerleden (waaronder het Wilddiner), een waardevolle viering van 4 en 5 mei en intensieve inzet in de lobby rond PPLG en bijvoorbeeld de N35.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Een aantal uitgaven valt lager uit, mede vanwege de start van een nieuwe coalitieperiode in 2023. Een aantal activiteiten zijn daarom uitgesteld naar 2024. Dit betekent dat het begrote bedrag van € 0,46 miljoen niet volledig is uitgegeven in 2023.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.3.3 Communicatie

Acties 2023

1. We leveren een vernieuwde website op die voldoet aan aangescherpte wettelijke eisen voor digitale toegankelijkheid.
2. Wij investeren in een begrijpelijke overheid door medewerkers te scholen in het gebruik van begrijpelijke taal en actief aandacht te besteden aan laagdrempelige communicatie.
3. Wij ondersteunen de organisatie met aangepaste communicatievormen voor intern- en extern gebruik. Daarbij werken we aan een continue doorontwikkeling van een instrumentarium dat aansluit op de behoefte van inwoners en partners in Overijssel.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Alle acties zijn uitgevoerd, we blijven hier ook de komende jaren in investeren.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Het budget voor communicatie is niet volledig gebruikt in 2023. De trend is dat er de afgelopen jaren minder advertenties geplaatst worden. Daarnaast is er geen fysiek huis-aan-huis blad meer en wordt er nu nog weinig geld besteed aan monitoring en ontwikkeling van

de newsroom. Dit betekent dat het begrote bedrag van € 0,59 miljoen niet volledig is uitgegeven in 2023.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.3.4 Bezwaar en beroep

Acties 2023

1. Wij handelen bezwaarschriften en klachten vanuit een open houding en gericht op een goede communicatie, in een begrijpelijke taal. Indien nodig schakelen wij een mediator of onafhankelijke deskundigen in om te komen tot een duurzame oplossing.
2. Wij benutten bezwaren, klachten en claims als leerpunten om het handelen van de provincie te verbeteren en adviseren intern over kansen voor verbeteringen.
3. Wij werven twee nieuwe onafhankelijk voorzitters voor de bezwaar- en klachtencommissies van GS en PS; (voorstellen voor) benoeming geschiedt na de statenverkiezingen.
4. Wij voeren een onderzoek uit onder circa 100 bezwaarmakers over de tevredenheid over de gevolgde procedure en de genomen beslissing.
5. Onze klachtbehandelaars worden getraind in omgang met lastig gedrag (workshop door medewerkers Nationale ombudsman).

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Conform uitgevoerd, met uitzondering van het tevredenheidsonderzoek onder bezwaarmakers. Er was sprake van enige onderbezetting wegens ziekte, waarbij prioriteit is gegeven aan de behandeling van bezwaarschriften. Het tevredenheidsonderzoek zal worden uitgevoerd in 2024.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

De afgelopen jaren zijn de procedures sterk toegenomen. Verder wordt er ook meer gebruik gemaakt van rechtsbijstand. Daardoor stijgen de proceskosten ook structureel. Voor 2024 wordt een voorstel tot structurele ophoging van dit budget gedaan.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

7.3.5 Verstevigen samenspel PS-GS

Acties 2023

1. Wij brengen focus aan in onze verantwoording aan PS, door bij het gesprek uit te gaan van onze integrale bijdrage aan maatschappelijke opgaven.
2. Wij versterken de informatiepositie van PS, o.a. door meer te werken met startnotities bij het proces van beleidsvorming.
3. Wij stellen in samenwerking met PS een agenda op met strategische onderwerpen.

Inhoudelijk (indicator)

Inhoudelijke toelichting

Er zijn geen startnotities geweest. PS zien in 2024 alsnog graag startnotities bij de start van beleidsvorming. Ook is er geen strategische agenda. Als planningsinstrument voor de griffie en voor de agendacommissie blijft dit wel relevant.

Geld (indicator)

Geld (toelichting)

Voorziening APPA: In 2023 is de voorziening APPA gedaald door de overheveling van pensioenen van oud gedeputeerden naar andere pensioendragers. Dit wordt mede veroorzaakt door de gestegen rekenrente en minder deelnemers aan de pensioenen. Op basis van de actuariële berekening per 31 december 2023 is de huidige voorziening €739.000 te hoog. Dit bedrag is vrijgefallen en als voordeel verwerkt op deze prestatie.

Statenvoorstellen en -besluiten

Begrotingswijziging

- Geen

Baten begrotingswijziging

Lasten begrotingswijziging

Resultaatbestemming

Financiën

In onderstaande tabel staan de lasten, baten en saldo van deze kerntaak. De tabel is uit te klappen voor meer details.

Bedragen x €1.000

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Lasten						
7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel						
7.1.1 Bestuurlijke inrichting en samenwerking	221	0	221	72	148	0
7.1.2 Interbestuurlijk toezicht	55	0	55	6	49	0

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
7.1.3 Financieel toezicht	33	0	33	15	18	0
7.1.4 Archief toezicht	1	0	1	0	1	0
7.1.5 Ondermijning	341	67	409	229	179	214
7.1.6 (Rijks)taken Commissaris van de Koning	451	407	858	899	-41	475
Totaal 7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel	1.101	475	1.576	1.221	354	689
7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar bestuur						
7.2.1 Kennisontwikkeling en -deling	503	-72	431	312	119	0
7.2.2 Trendbureau Overijssel	300	0	300	207	93	0
7.2.3 Digitale overheid, datastrategie en data-analyse	716	0	716	711	5	0
7.2.4 Eigentijdse invulling participatie	375	-38	337	303	35	0
Totaal 7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar bestuur	1.894	-109	1.785	1.532	253	0
7.3 Effectief eigen bestuur						
7.3.1 Samenwerking met partners	340	0	340	170	170	0
7.3.2 Lobby en relatiebeheer	465	0	465	348	117	0
7.3.3 Communicatie	589	0	589	401	188	0
7.3.4 Bezwaar en beroep	20	0	20	60	-40	0
7.3.5 Verstevigen samenspel PS-GS	4.116	306	4.422	3.432	990	0
Totaal 7.3 Effectief eigen bestuur	5.531	306	5.837	4.412	1.425	0
7.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
7.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	6.005	726	6.732	6.819	-87	0
Totaal 7.66 Totaal personeelsgebonden kosten	6.005	726	6.732	6.819	-87	0
Totaal Lasten	14.532	1.398	15.929	13.984	1.945	689
Baten						
7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel						

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
7.1.3 Financieel toezicht	0	0	0	12	-12	0
7.1.5 Ondermijning	120	167	287	113	174	174
7.1.6 (Rijks)taken Commissaris van de Koning	0	0	0	472	-472	0
Totaal 7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel	120	167	287	597	-309	174
7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar bestuur						
7.2.1 Kennisontwikkeling en -deling	30	0	30	36	-7	0
7.2.3 Digitale overheid, datastrategie en data-analyse	55	0	55	53	2	0
Totaal 7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar bestuur	84	0	84	89	-5	0
7.3 Effectief eigen bestuur						
7.3.1 Samenwerking met partners	0	0	0	26	-26	0
7.3.2 Lobby en relatiebeheer	42	0	42	67	-25	0
7.3.5 Verstevigen samenspel PS-GS	0	0	0	0	0	0
Totaal 7.3 Effectief eigen bestuur	42	0	42	93	-52	0
7.66 Totaal personeelsgebonden kosten						
7.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	0	0	97	-97	0
Totaal 7.66 Totaal personeelsgebonden kosten	0	0	0	97	-97	0
Totaal Baten	246	167	413	876	-463	174
Resultaat	-14.286	-1.230	-15.516	-13.108	-2.408	-515

Voorgestelde begrotingswijzigingen

Prestatie	PS/GS Begrotingswijziging of Resultaatbestemming	Voorgestelde begrotingswijziging / resultaatbestemming	Baten Lasten Saldo Financiële toelichting prestatie			
7.1.5 Ondermijning	GS Begrotingswijziging		0	174	174	0 Weerbare Overheid Bestedingen zijn in lijn met de begroting. Ondermijning op vakantieparken Het programma ondermijning op vakantieparken heeft een onderbesteding van € 0,17 miljoen. Hiervoor is een aantal redenen. Er is aan het einde van het jaar een extra uitkering van het RIEC binnen gekomen van € 48.000 t.b.v. vakantieparken. De besteding hiervan zal in 2024 plaatsvinden. In verband met tijdelijke capaciteitsproblemen is een aantal werkzaamheden t.b.v. gemeenten nog niet uitgevoerd dat in 2024 alsnog uitgevoerd gaat worden. Een aantal verplichtingen schuift daarom door naar 2024. Hiervoor is de financiële ruimte uit 2023 nodig om die werkzaamheden en verplichtingen te kunnen dekken. Op basis van de spelregels voor de doeluitkering hebben wij besloten om de baten en lasten voor prestatie 7.1.5 in 2024 budgettair neutraal te verhogen met € 0,17 miljoen. BAG (basisregistratie adressen en gebouwen) registratie vakantieparken Bij de decembercirculaire 2023 is een decentralisatie-uitkering ad € 40.000 aangekondigd voor 'Aanpak vakantieparken', zie onderstaande tekst. De provincies ontvangen een financiële impuls van € 40.000 per provincie voor de vervolgaanpak op vakantieparken en met name voor het verder verbeteren van de registratie van vakantieparken. Het bedrag is in 2023 ontvangen, maar zal in 2024 besteed worden. Daarom stellen wij u een resultaatbestemming voor. Wij stellen u voor om een bedrag van € 40.000 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 7.1.5 van de begroting 2024.
7.1.5 Ondermijning	Resultaatbestemming		-40	0	40	-40 Weerbare Overheid Bestedingen zijn in lijn met de begroting. Ondermijning op vakantieparken Het programma ondermijning op vakantieparken heeft een onderbesteding van € 0,17 miljoen. Hiervoor is een aantal redenen. Er is aan het einde van het jaar een extra uitkering van het RIEC binnen gekomen van € 48.000 t.b.v. vakantieparken. De besteding hiervan zal in 2024 plaatsvinden. In verband met tijdelijke capaciteitsproblemen is een aantal werkzaamheden t.b.v. gemeenten nog niet uitgevoerd dat in 2024 alsnog uitgevoerd gaat worden. Een aantal verplichtingen schuift daarom door naar 2024. Hiervoor is de financiële ruimte uit 2023 nodig om die werkzaamheden en verplichtingen te kunnen dekken. Op basis van de spelregels voor de doeluitkering hebben wij besloten om de baten en lasten voor prestatie 7.1.5 in 2024 budgettair neutraal te verhogen met € 0,17 miljoen. BAG (basisregistratie adressen en gebouwen) registratie

					<p>vakantieparken Bij de decembercirculaire 2023 is een decentralisatie-uitkering ad € 40.000 aangekondigd voor 'Aanpak vakantieparken', zie onderstaande tekst. De provincies ontvangen een financiële impuls van € 40.000 per provincie voor de vervolgaanpak op vakantieparken en met name voor het verder verbeteren van de registratie van vakantieparken. Het bedrag is in 2023 ontvangen, maar zal in 2024 besteed worden. Daarom stellen wij u een resultaatbestemming voor. Wij stellen u voor om een bedrag van € 40.000 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 7.1.5 van de begroting 2024.</p>	
7.1.6	Resultaatbestemming	-475	0	475	-475	<p>Regietafel Asiel In het Asielakkoord van augustus 2022 is afgesproken dat het Rijk, via het IPO, geld beschikbaar stelt voor het Asieldossier. In 2023 zijn twee bedragen overgemaakt (€ 0,175 miljoen en € 0,225 miljoen). Deze middelen kunnen in 2024 (en verder) ingezet worden voor bijvoorbeeld personele kosten (secretaris provinciale regietafel), ondersteuning van gemeenten en monitoring d.m.v. een provinciaal dashboard. Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,4 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 7.1.6 van de begroting 2024. Weerbaar bestuur kleine gemeenten Bij de decembercirculaire 2023 is een decentralisatie-uitkering ad € 75.167 aangekondigd voor 'Weerbaar bestuur kleine gemeenten', zie onderstaande tekst. Om de slagkracht van met name kleinere gemeenten tegen ondermijnende invloeden te vergroten, wordt voor de gezamenlijke 12 provincies een eenmalige bijdrage verstrekt van in totaal € 902.000. Alle provincies ontvangen daarvan een vaste bijdrage van circa € 75.000. Deze middelen komen vanuit het programma Weerbaar Bestuur. Een eerdere financiële impuls vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zoals opgenomen in paragraaf 3.2.1 van de septembercirculaire 2022 heeft ertoe geleid dat provincies capaciteit hebben ingezet voor het vergroten van de slagkracht tegen ondermijning, bijvoorbeeld door het versterken van de capaciteit voor de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) bij gemeenten of door het opvolgen van aanbevelingen uit weerbaarheidsscans. De komende impuls biedt de kans om de aanjagende rol van de provincie verder te versterken. Bij het onderdeel Overhead, financiering en dekkingsmiddelen wordt voorgesteld om een bedrag van € 75.167 middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 7.1.6 van de begroting 2024.</p>
	Totaal	-515	174	689	-515	

Doorgevoerde begrotingswijzigingen

Prestatie	Doorgevoerde Baten Lasten Saldo GS/PS begrotingswijziging				Begrotingswijziging	Financiële toelichting
7.1.5 Ondermijning	0	119	119	0	GS 101 Jaarstukken 2022	Doeluitkering ondermijning op vakantieparken: De gesprekken tussen de gemeenten en de vakantieparken en de daarmee samenhangende besluitvorming hebben, vanwege de complexiteit van de problematiek, meer tijd gekost dan verwacht. Het opzetten van het Expertisecentrum Vitale Vakantieparken Overijssel en de voortgang van te revitaliseren en te transformeren parken en de daarmee samenhangende veiligheids- en ondermijningsaanpak hebben daardoor vertraging opgelopen. Door de vertraging zijn er minder middelen uitgegeven dan begroot. De middelen zijn nodig in 2023 voor de provincie dekkende aanpak niet-vitale vakantieparken.
7.1.5 Ondermijning	100	0	-100	100	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Op basis van de spelregels voor de doeluitkering hebben wij besloten om de baten en lasten voor prestatie 7.1.5 in 2023 budgettair neutraal te verhogen met € 0,12 miljoen. Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
7.1.5 Ondermijning	0	0	0	0	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	Inzet KvO middelen in 2024 voor werkveld ondermijning: In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om breder en intensiever in te zetten op het tegengaan van ondermijning. Dit mede naar aanleiding van signalen voor en bij de onderhandelingen vanuit de Overijsselse samenleving. Hiervoor zijn geen middelen opgenomen in de investeringsimpuls. Het college komt bij de Perspectiefnota 2025 met een voorstel voor invulling en dekking van deze ambitie op ondermijning. Om ook in 2024 voldoende budget te hebben om de bestaande activiteiten op het gebied van ondermijning voort te kunnen zetten en nieuwe initiatieven op te kunnen pakken, stellen wij u voor om de nog niet ingezette gelden binnen de Reserve kwaliteit van Overijssel m.b.t. kerntaak 7 Kwaliteit openbaar bestuur (prestatie 7.1.1), in te zetten voor het werkveld ondermijning. Wij stellen u voor om € 0,45 miljoen te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel (onderdeel prestatie 7.1.1 Bestuurlijke inrichting en samenwerking) en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 7.1.5 van de begroting 2024. De financiële verwerking hiervan loopt via kerntaak Overhead, Financiering en dekkingsmiddelen.
7.1.5 Ondermijning	0	48	48	0	GS 104 Monitor Overijssel 2023-II	Doeluitkering veilige vakantieparken: In 2023 is een extra beschikking afgegeven door het Regionale Informatie- en Expertise Centra Oost Nederland (RIEC-ON) voor het versterkingsprogramma aanpak vakantieparken. Het gaat om € 48.000 wat in 2023 nog besteed gaat worden. We passen hierop het bestedingsritme aan. Wij hebben besloten om de baten en lasten voor prestatie 7.1.5 in 2023

7.1.6 (Rijks)taken Commissaris van de Koning	-400	0	400	-400	PS 005 Jaarstukken 2022	<p>budgettair neutraal te verhogen met € 48.000.</p> <p>De onderuitputting op deze prestatie wordt veroorzaakt doordat er bij de 2e monitor voor € 0,4 miljoen middelen zijn bijgeraamd voor "weerbaar bestuur kleine gemeenten". Doel van deze uitkering is om de weerbaarheid van met name kleinere gemeenten tegen ondermijnende invloeden te vergroten. In 2022 zijn plannen gemaakt voor besteding van deze middelen. In 2023 zal de uitvoering daarvan plaatsvinden. Daarom stellen wij nu voor om deze middelen door te schuiven naar 2023.</p> <p>Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,4 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2023 van prestatie 7.1.6 ((Rijks)taken Commissaris van de Koning) van de begroting 2023.</p> <p>Decentralisatie-uitkering Veilig Wonen (septembercirculaire):</p> <p>In de septembercirculaire van het Provinciefonds is door het Rijk (vanuit het programma Weerbaar Bestuur) een tegemoetkoming beschikbaar gesteld van € 7.000 per jaar voor de periode 2023-2026 in het kader van Veilig Wonen. De veiligheid van decentrale bestuurders is een vereiste voor het goed functioneren van het openbaar bestuur. Per 1 oktober 2023 wordt de werkgeversverantwoordelijkheid voor hun veiligheid daarom geëxpliciteerd met een wijziging van de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers. Ten behoeve van een veilige woonplek krijgen decentrale bestuurders een beveiligingsadvies op maat aangeboden. Bij de advisering zal een breder pakket van preventieve maatregelen worden gehanteerd, waaronder fysieke, elektronische en digitale maatregelen. Provincies dienen op basis van de nieuwe regeling het beveiligingsadvies altijd over te nemen en de uitvoering van de veiligheidsmaatregelen te bekostigen.</p> <p>Wij stellen u voor de lasten voor prestatie 7.1.6 te verhogen met € 7.000 per jaar voor de periode 2023-2026.</p> <p>Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023</p> <p>Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023</p> <p>Een aantal uitgaven valt lager uit, mede vanwege de start van een nieuwe coalitieperiode in 2023. Een aantal activiteiten zijn uitgesteld naar 2024. Dit betekent dat het begrote bedrag van € 0,46 miljoen niet volledig uitgegeven gaat worden in 2023.</p> <p>Begrotingswijziging PS:</p> <p>In verband met verschuivingen van werkzaamheden stellen wij u voor om € 10.000 voor ambtelijke relatiegeschenken vanaf 2024 over te hevelen van prestatie 7.3.2 naar prestatie 10.0 (bedrijfsvoering).</p> <p>Toelichting financiën:</p>
7.1.6 (Rijks)taken Commissaris van de Koning	-7	0	7	-7	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	
7.2.1 Kennisontwikkeling en -deling	72	0	-72	72	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	
7.2.4 Eigentijdse invulling participatie	38	0	-38	38	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	
7.3.2 Lobby en relatiebeheer	0	0	0	0	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	
7.3.3 Communicatie	0	0	0	0	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	

					<p>Het budget voor communicatie zal niet volledig worden gebruikt in 2023. De trend is dat er de afgelopen jaren minder advertenties geplaatst worden. Daarnaast is er geen fysiek huis-aan-huis blad meer en wordt er nu nog weinig geld besteed aan monitoring en ontwikkeling van de newsroom. Dit betekent dat het begrote bedrag van € 0,59 miljoen niet volledig uitgegeven gaat worden in 2023.</p> <p>PS begrotingswijziging:</p> <p>In verband met verschuiving van werkzaamheden en het beter laten aansluiten van de advertentiebudgetten op de daadwerkelijke uitvoering stellen wij u voor om de advertentiebudgetten over te hevelen naar de advertentiebudgetten bij twee andere prestaties.</p> <p>Wij stellen u voor om vanaf 2024 € 16.000 over te hevelen van prestatie 7.3.3 (communicatiebeleid) naar prestatie 4.7.1 (beheer provinciale infrastructuur) en € 88.000 naar prestatie 10.0 (bedrijfsvoering).</p> <p>Toename aantal Statenfracties:</p> <p>Na de verkiezingen van maart 2023 zijn er veranderingen geweest in de samenstelling van Provinciale Staten. Het aantal fracties is ten opzichte van de vorige verkiezingen in 2019 met twee toegenomen tot 14 fracties. Het begrote budget voor fractievergoedingen is daardoor niet meer toereikend.</p> <p>Wij stellen u voor om het fractievergoedingenbudget in 2023 te verhogen met € 66.000 en vanaf 2024 structureel te verhogen met € 66.000 en dit te dekken uit de algemene middelen.</p> <p>Verhoging vergoedingen Statenleden:</p> <p>In januari 2023 heeft het kabinet besloten de vergoedingen voor Statenleden te verhogen. Het Rijk heeft provincies opgedragen hier zelf dekking voor te vinden.</p> <p>Wij stellen u voor om het budget voor salarissen en vergoedingen voor PS in 2023 te verhogen met € 240.000 en dit te dekken uit de algemene middelen. De structurele budgettaire gevolgen voor 2024 en verder zijn al opgenomen in de Begroting 2024.</p> <p>Griffie formatie uitbreiding: Het Presidium heeft op 11 januari 2023 besloten in te stemmen met een formatie-uitbreiding van de Griffie van 7,3 naar 9,3 fte en dit besluit te verwerken in de eerste Monitor van 2023.</p> <p>Wij stellen voor om het personeelsbudget van de griffie in jaarschijf 2023 te verhogen met € 96.850 en vanaf jaarschijf 2024 structureel met € 193.700 per jaar ten laste van de algemene middelen. Deze wijziging wordt doorgevoerd in de personeelsgebonden kosten voor Kerntaak 7 (7.66).</p>
7.3.5 Verstevigen samenspel PS-GS	-306	0	306	-306 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	
7.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-97	0	97	-97 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	
7.66.66 Toegerekende	-420	0	420	-420 Adm. 205 doorwerking	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022

personeelsgebonden kosten				PS 2022	
7.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-209	0	209	-209 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
Totaal	-1230	167	1397	- 1230	

Overhead, financiering en dekkingsmiddelen

Overhead

Onder 'overhead' worden baten en lasten verantwoord die niet rechtstreeks aan een taakveld kunnen worden toegerekend. Het zijn veelal kosten die ondersteunend zijn aan alle activiteiten. Dit zou samengevat kunnen worden als 'de kosten van bedrijfsvoering'. Hieronder vallen onder meer uitgaven aan ict, huisvesting, personeel & organisatie, control & administratie en juridische ondersteuning.

In de volgende alinea's hebben we de financiële analyse van overhead, exclusief de toegerekende personeelskosten nader toegelicht. De toelichting op de personeelskosten is opgenomen onder het item personeelsgebonden lasten.

Het budget voor overheadkosten minus baten bedroeg € 30,2 miljoen. Hiervan is een bedrag van € 4,7 miljoen niet besteed.

Hieronder geven we een nadere verklaring voor de onderbestedingen bij overhead:

Facilitair

Bij facilitair is een totale overschrijding van ca € 200.000 te constateren. De overschrijding is als volgt te verklaren:

Post en printkosten

De kosten voor de post en de printkosten zijn € 122.000 lager uitgevallen dan begroot. De verwachting is dat de kosten voor het printen ook de komende jaren lager uit gaan vallen.

Overige externe locaties (rayonkantoren, Nijenhuis en Paasloo)

Hier is een overschrijding van € 164.000 te constateren. De overschrijdingen hebben te maken met structureel hogere kosten voor gas, hogere onderhoudskosten en huur bij de Rayonkantoren.

Dependance Twente

Hier is een meevaller van € 123.000 te melden i.v.m. het sluiten van de dependance. Deze meevaller is gebruikt bij monitor 2-2022 als dekking voor de afschrijvingslasten van de Rayonkantoren/steunpunten.

Bedrijfsauto's

Door de stijging van de autokosten (waaronder brandstofkosten en indexatie van de leasecontracten) voor de bedrijfsauto's van WK is hier een overschrijding van € 280.000 te constateren. Bij de 1e monitor 2024 zullen wij met voorstellen komen voor een structurele verhoging van dit budget ten laste van de indexeringsmiddelen.

Restaurant, vergaderingen en evenementen

De huidige begroting voor het restaurant en de vergaderingen en evenementen zijn in 2023 gebaseerd op de oude situatie waarbij de catering was uitbesteed. Vanaf mei 2023 is het restaurant weer in eigen beheer gekomen. Hierdoor zitten er verschillen tussen de begroting en bestedingen. In 2024 actualiseren wij de begroting voor dit onderdeel. Over de door te voeren aanpassingen rapporteren wij via de P&C-cyclus. Bij vergadering en evenementen is een voordeel van ca € 237.000 te constateren. Dit wordt veroorzaakt door het lagere aantal (extern) georganiseerde vergaderingen en evenementen in 2023.

Woon-werkverkeer

De kosten van woon-werkverkeer zijn 78.000 lager uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat het personeel na Corona ook regelmatig blijft thuiswerken. We zien de kosten wel stijgen doordat personeel ook vaker weer naar kantoor gaat, maar heeft nog niet het niveau van vóór de Corona crisis.

Beveiliging

De kosten voor beveiliging zijn € 182.000 hoger uitgevallen door externe inhuur. Dit heeft o.a. te maken met de wettelijke vereisten en certificering waaraan beveiligers moeten voldoen. Hier zullen we ook verder bij de Perspectiefnota 2024 op terugkomen.

Provinciehuis

De kosten voor het provinciehuis zijn ca € 136.000 hoger uitgevallen. Dit heeft te maken met de hogere schoonmaakkosten (grotere stijging schoonmaak CAO) en extra onderhoudskosten. Bij de 1e monitor 2024 zullen wij met voorstellen komen voor een structurele verhoging van dit budget ten laste van de indexeringsmiddelen.

Financiën

Bij financiën is er een onderschrijding van € 180.000 te constateren. Dit wordt veroorzaakt door lagere kosten van de externe vermogensbeheerder (afbouw obligatieportefeuille) en minder externe fiscale advieskosten.

ICT

Bij ICT is er in totaal een bedrag van € 4,1 miljoen euro over.

Afgeronde projecten

Bij de implementatie en afronding van een aantal applicaties zijn er implementatie en/of softwarebudgetten overgebleven voor ca € 768.000. Dit betreft o.a. implementatiebudgetten voor SAP (financieel systeem) voor € 255.000, samenwerking applicatie (Sharepoint) voor € 74.000, implementatie Zaak systeem (€ 281.000), Geo informatie voor € 77.000 en bedrijfsvoeringsapplicatie voor € 81.000.

Overige projectbudgetten

In 2023 is een aantal restant projectbudgetten niet besteed voor een totaal bedrag van € 1.756.000. De onderbesteding wordt vooral veroorzaakt door projecten die nog in de inventarisatiefase zitten. Ook krijgen enkele projecten (WOO en Wet en regelgeving) door aanpassing in de wetgeving in 2023, een andere inrichting en structuur (zie Openbaarheidsparagraaf).

We stellen voor het bedrag van € 248.000 voor het project toekomstvaste GIS over te hevelen naar 2024, aangezien dit project in 2024 daadwerkelijk start.

PS begrotingswijziging:

In verband met het vervroegen van de vervanging van alle audio-visuele middelen (schermen, hard- en software) in de statenzaal stellen wij u voor:

Het hiervoor beschikbare investeringskrediet van € 296.000 te verplaatsen van 2026 naar 2024. En een aanvullend investeringskrediet van € 450.000 beschikbaar te stellen.

Oorspronkelijk stond deze vervanging van AV-middelen gepland in 2026, maar we willen dit eerder vervangen en tegelijkertijd vervangen met de renovatie van het provinciehuis.

De stijging van het investeringsbedrag heeft te maken met zowel stijgende gebruikersmogelijkheden van het nieuwe systeem als de zeer sterk gestegen kosten van deze audiovisuele middelen van de afgelopen 5 jaar. De kapitaallasten van de investering verwerken we structureel in de begroting van 2024, voor de jaarschijf 2026 en verder. Voor 2026 betekent dit een extra last van € 75.000, vanaf 2027 bedraagt de extra structurele afschrijvingslast € 45.000. Deze extra lasten komen ten laste van de structurele begrotingsruimte in de betreffende jaren. De wijziging van de kapitaallasten verwerken we via Monitor 2024-I.

ONS/ Shared Service Centrum

Bij ONS is er een voordeel te melden van ca € 938.000, welke veroorzaakt wordt door lagere (klantspecifieke) afname van uren door de provincie bij het ONS en besparing bij het mobiele telefooncontract. Het totaal voordelig resultaat van ONS is € 1,9 miljoen (resultaat voor storting in de reserve MJB is € 3,3 miljoen). Van dit resultaat krijgt de provincie een bedrag van € 558.000 retour over 2023. We stellen voor het restant bedrag van het project verhogen digitale weerbaarheid € 82.000 over te hevelen via resultaatbestemming naar 2024 aangezien dit project in 2024 wordt afgerond.

Archivering

Het archiveringsproject (E-depot) is in volle gang. Echter zijn nog niet alle werkzaamheden uitgevoerd en alle dossiers verder gedigitaliseerd. Deze digitalisering verwachten we in 2024 af te ronden. We stellen voor het restant bedrag ad € 233.500 via resultaatbestemming over te hevelen naar 2024.

Digitalisering CA 20

Dit KVO-budget is nog niet volledig uitgenut en conform de besluitvorming blijft dit restant budget beschikbaar via de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Zodoende kan dit geld in 2024 beschikbaar blijven voor de Impulsgelden digitale transformatie . We stellen voor het resultaat bedrag van € 451.600 via resultaatbestemming over te hevelen naar 2024. Wij stellen voor om het budget voor overheadkosten, onderdeel digitalisering CA 20, in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 te verhogen met € 451.600 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.

Financiering

Onder deze alinea worden de resultaatbestemmingsvoorstellen weergegeven die betrekking hebben op de algemene financieringsreserve.

Voorziening participatie Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO)

Wij hebben HMO op basis van de verstrekte middelen gewaardeerd op € 55,9 miljoen. Het eigen vermogen van HMO bedraagt, op basis van de concept jaarrekening 2023, per 31-12-2023 € 50,4 miljoen. Dat betekent dat de voorziening HMO € 5,5 miljoen moet bedragen. Aangezien er € 3,6 miljoen beschikbaar is in de voorziening, is er € 1,9 miljoen bijgestort in 2023. Conform de afspraken verrekenen we de mutaties met de voorziening met de Algemene Financieringsreserve.

Wij stellen u voor een bedrag van € 1,9 miljoen via resultaatbestemming te onttrekken aan de Algemene financieringsreserve.

Voorziening participatie Innovatiefonds Overijssel I (IFO I)

Wij hebben IFO I op basis van de verstrekte middelen gewaardeerd op € 25,0 miljoen. Het eigen vermogen van IFO-I bedraagt, op basis van de concept jaarrekening 2023, per 31-12-2023 € 23,3 miljoen. Dat betekent dat de voorziening IFO-I € 1,7 miljoen moet bedragen. Aangezien er € 2,5 miljoen beschikbaar is in de voorziening, is er € 0,8 miljoen vrijgevallen in 2023. Conform de afspraken verrekenen we de mutaties met de voorziening met de Algemene Financieringsreserve.

Wij stellen u voor een bedrag van € 0,8 miljoen via resultaatbestemming toe te voegen aan de Algemene financieringsreserve.

Voorziening participatie Innovatiefonds Overijssel II (IFO II)

Wij hebben IFO II op basis van de verstrekte middelen gewaardeerd op € 2,9 miljoen. Het eigen vermogen van IFO-II bedraagt, op basis van de concept jaarrekening 2023, per 31-12-2023 € 0,3 miljoen. Dat betekent dat de voorziening IFO-II € 2,6 miljoen moet bedragen. Aangezien er € 2,5 miljoen beschikbaar is in de voorziening, is er € 0,1 miljoen bijgestort in 2023. Conform de afspraken verrekenen we de mutaties met de voorziening met de Algemene Financieringsreserve.

Wij stellen u voor een bedrag van € 0,1 miljoen via resultaatbestemming te onttrekken aan de Algemene financieringsreserve.

Voorziening participatie Energiefonds Overijssel (EFO)

Wij hebben EFO op basis van de verstrekte middelen gewaardeerd op € 15,8 miljoen. Het eigen vermogen van EFO bedraagt, op basis van de concept jaarrekening 2023, per 31-12-2023 € 2,3 miljoen. Dat betekent dat de voorziening EFO € 13,5 miljoen moet bedragen. Aangezien er € 14,1 miljoen beschikbaar is in de voorziening, is er € 0,6 miljoen vrijgevallen in 2023. Conform de afspraken verrekenen we de mutaties met de voorziening met de Algemene Financieringsreserve.

Wij stellen u voor een bedrag van € 0,6 miljoen via resultaatbestemming toe te voegen aan de Algemene financieringsreserve.

Afboekingen op lening Energiefonds Overijssel (EFO) door definitief oninbare investeringen in de portefeuille van EFO

Net als in 2022 en conform de gemaakte afspraken heeft EFO ook in 2023 oninbare investeringen direct ten laste van onze lening van € 200 miljoen gebracht. Het betreft twee afboekingen (een verkoop met verlies en een liquidatie) van in totaal € 0,8 miljoen. De lening aan EFO van oorspronkelijk € 200 miljoen bedraagt na de afboekingen van 2022 (€ 0,9 miljoen) en 2023 (€ 0,8 miljoen) nog € 198,3 miljoen.

De afboeking van € 0,8 miljoen hebben we ten laste van het resultaat 2023 geboekt. Conform de afspraken verrekenen we deze afboeking met de Algemene Financieringsreserve.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,8 miljoen via resultaatbestemming te onttrekken aan de Algemene financieringsreserve.

Algemene dekkingsmiddelen

Onder deze alinea worden de resultaatbestemmingsvoorstellen en begrotingswijzigingen weergegeven die betrekking hebben op toevoegingen aan andere reserves dan de algemene financieringsreserve.

RESULTAATBESTEMMINGEN

Prestatie 114 Voorstel voor resultaatbestemming

Wij stellen u voor om de voordelen ten opzichte van de begroting voor de onderdelen tijdelijk beheer (€ 0,2 miljoen) en Grond voor Grond (€ 0,1 miljoen) ter grootte van € 0,3 miljoen toe te voegen aan de Algemene reserve grondzaken.

Prestatie 4.6.6 N307 Voorstel tot toevoeging van € 90.000 aan het investeringskrediet 2023, vanuit de buffer voor prijsindexering:

Wij stellen u voor om vanwege de hogere lasten als gevolg van indexaties via resultaatbestemming € 90.000 toe te voegen aan het investeringskrediet voor de N307 en hiervoor een storting te doen in de Reserve dekking kapitaallasten activa. Daarmee kunnen de toekomstige afschrijvingslasten worden gedekt.

Buffer voor prijsindexering

In 2023 was een buffer voor prijsindexering beschikbaar van € 8,25 miljoen. Hiervan resteert € 5,4 miljoen. In de begroting 2024 is het voorstel opgenomen om uit deze resterende buffer € 5,0 miljoen toe te voegen aan de incidentele buffer in 2024 voor het opvangen van primair inflatie-gerelateerde kostenstijgingen voor infrastructurele projecten en de voorziening beheer en onderhoud. Bij deze jaarrekening stellen wij u hiertoe een resultaatbestemming voor van € 3,5 miljoen ten gunste van de hiervoor genoemde incidentele buffer in de Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel. Voor € 1,5 miljoen zijn de bij de begroting 2024 beoogde kosten al in 2023 gerealiseerd.

Decembercirculaire Provinciefonds

Middels de decembercirculaire 2023 van het Provinciefonds zijn een aantal decentralisatie-uitkeringen aangekondigd. Deze uitkeringen zijn in december 2023 ontvangen van het Rijk. De bestedingen vinden plaats in 2024. Daarom worden onderstaande resultaatbestemmingen voorgesteld.

- *Decentralisatie-uitkering Aanpak vakantieparken*

De provincies ontvangen een financiële impuls van € 40.000 per provincie voor de vervolgaanpak op vakantieparken en met name voor het verder verbeteren van de registratie van vakantieparken.

Wij stellen u voor om het beschikbaar gestelde rijksbudget van € 40.000 toe te voegen aan begroting 2024 onder prestatie 715.

- *Decentralisatie-uitkering Weerbaar bestuur kleine gemeenten*

Om de slagkracht van met name kleinere gemeenten tegen ondermijnende invloeden te vergroten, wordt aan alle 12 provincies een eenmalige bijdrage verstrekt € 75.000 per provincie. Deze middelen komen vanuit het programma Weerbaar Bestuur. Een eerdere financiële impuls vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zoals

opgenomen in paragraaf 3.2.1 van de septembercirculaire 2022 heeft ertoe geleid dat provincies capaciteit hebben ingezet voor het vergroten van de slagkracht tegen ondermijning, bijvoorbeeld door het versterken van de capaciteit voor de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) bij gemeenten of door het opvolgen van aanbevelingen uit weerbaarheidsscans. De komende impuls biedt de kans om de aanjagende rol van de provincie verder te versterken.

Wij stellen u voor om het beschikbaar gestelde rijksbudget van € 75.000 toe te voegen aan begroting 2024 onder prestatie 716.

- *Decentralisatie-uitkering Novex*

De middelen die via deze decentrale-uitkering beschikbaar worden gesteld zijn bestemd voor de verdere uitwerking van het programma Novex (Nationale Omgevingsvisie Extra) op provinciaal niveau. In het provinciale startpakket fysieke leefomgeving zijn nationale opgaven uit een twintigtal rijksprogramma's gebundeld. Provincies zijn gevraagd om deze nationale opgaven samen met decentrale opgaven ruimtelijk in te passen en te ordenen in ruimtelijke voorstellen. Hen is gevraagd om dit met gemeenten en waterschappen te doen en om ervoor te zorgen dat de ontwikkelperspectieven van de Novex gebieden hier onderdeel van zijn. Op basis van deze provinciale voorstellen is het de bedoeling om ruimtelijke arrangementen af te sluiten met wederkerige bestuurlijke afspraken tussen Rijk en provincies. De middelen die beschikbaar worden gesteld kunnen bijvoorbeeld worden ingezet voor inhuur van capaciteit of expertise, zowel voor de ruimtelijke voorstellen en ruimtelijke arrangementen als voor ontwikkelperspectieven van de Novex gebieden. Het gaat om een vast bedrag van € 300.333 per provincie.

Wij stellen u voor om het beschikbaar gestelde rijksbudget van 0,3 miljoen toe te voegen aan begroting 2024 onder prestatie 112.

- *Decentralisatie-uitkering Restauraties grote monumenten*

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben in 2012 afgesproken dat het verlenen van subsidies voor restauraties van niet-woonhuis rijksmonumenten via de provincies verloopt. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft daarvoor structureel € 20 miljoen in het provinciefonds gestort. Zie ook paragraaf 3.11 van de meicirculaire 2012. De provincies matchen de bijdrage van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en richten subsidieregelingen in op basis van de noden in de betreffende provincie. Eerder is al gebleken dat het beschikbare budget niet toereikend is voor hele grote restauraties. Omdat eigenaren moeite hebben om deze grote restauratieopgaven te financieren is het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap met provincies in gesprek over een gezamenlijke aanpak voor de langere termijn. Met de provincies is afgesproken om in nieuwe bestuurlijke afspraken uit te werken hoe deze gezamenlijke aanpak van Rijk en provincies bij grote restauraties van rijksmonumenten eruit ziet. Hier worden ook de gemeenten bij betrokken. Een groot aantal grote monumenten kan daar niet op kan wachten en moet dringend worden gerestaureerd. In 2023 wordt daarom eenmalig extra budget beschikbaar gesteld om een aantal urgente restauraties van grote monumenten te kunnen ondersteunen. Er wordt een bedrag ad € 1.211.595 beschikbaar gesteld aan de Provincie Overijssel.

Wij stellen u voor om het beschikbaar gestelde rijksbudget van 1,2 miljoen toe te voegen aan begroting 2024 onder prestatie 611.

BEGROTINGSWIJZIGINGEN

Om de jaarrekeningresultaten door te vertalen naar de begroting 2024 en verder, worden hieronder de begrotingswijzigingsvoorstellen gepresenteerd. Bij akkoord worden deze verwerkt op de begroting 2024.

Prestatie 114 Voorstel voor begrotingswijziging (PS)

Naast de compartimenten voor onder andere tijdelijk beheer en Grond voor Grond bevat de Algemene reserve grondzaken een risicobuffer. Deze risicobuffer is via de Nota grondbeleid genormeerd op 10% van de boekwaarde van de restgronden. Op basis van die normering kan een bedrag van € 0,3 miljoen vrijvallen uit de Algemene reserve grondzaken. Wij stellen

u voor dit bedrag toe te voegen aan de Algemene reserve. Deze begrotingswijziging wordt verwerkt bij Kerntaak 20 (Overhead, financiering en dekkingsmiddelen).

Prestatie 356 Voorstel tot aframing Reserve Uitvoering Kwaliteit van Overijssel (U-KVO) ten gunste van de Algemene Risico Reserve

Door de lagere besteding in 2023 op het KVO budget (zie prestatie 356 voor een nadere duiding van deze middelen) kan bij het jaarverslag € 1,0 miljoen teruggestort worden naar de Algemene Risico Reserve. Wij stellen u voor om € 1,0 miljoen van het voorfinancieringsbudget te laten vrijvallen en te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel van prestatie 356 en toe te voegen aan de Algemene Risico Reserve.

Prestatie 467 Voorstel tot aframing investeringskrediet en de reservering in de RDKA van project Vechtdalverbinding

In de Paragraaf investeringen rapporteren wij onder andere over het project Vechtdalverbinding (N340). Daarbij wordt aangegeven dat het investeringsbudget met € 8,8 miljoen kan worden verlaagd. Dit heeft gevolgen voor de mutaties van de reserves. Deze mutaties worden onder dit item 'Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen' verantwoord. Als gevolg van de verlaging van het investeringsbudget kan € 8,8 miljoen vrijvallen uit de Reserve dekking kapitaallasten activa. Wij stellen u dan ook voor om dit bedrag te onttrekken aan deze reserve. Verder stellen wij u voor deze vrijvallende middelen als volgt te bestemmen:

- een bedrag van € 1,5 miljoen toe te voegen aan de Algemene risicoreserve, ter dekking van eventueel niet verhaalbare garantieclaims in de afronding van dit project.
- Een bedrag van € 1,5 miljoen te behouden binnen de Reserve dekking kapitaallasten activa om de middelen in deze reserve volledig af te stemmen op de gerealiseerde investering.
- Een bedrag € 5,5 miljoen toe te voegen aan de Algemene reserve.
- Zoals voorgesteld bij de prestaties 4.6.7 en 4.7.2 een bedrag van € 0,3 miljoen toe te voegen aan de Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur, ter dekking van de kosten voor nazorg voor de groenaanleg langs de N340.

Bij prestatie 4.6.7 en 4.7.1 wordt in aanvulling op bovenstaande mutaties voorgesteld om een structureel budget van € 11.000 beschikbaar te stellen voor groenonderhoud langs de N340, ten laste van de structurele begrotingsruimte.

SVn leningen

Conform uw besluit bij de Perspectiefnota 2023 wordt voorzien in afdekking van de deelneming Enexis door vrijvallende middelen binnen de AFR als gevolg van een daling van het uitstaande saldo aan SVn-leningen. Door vervroegde aflossingen is er ultimo 2023 vrije ruimte ontstaan op de SVn startersleningen en SVn duurzaamheidsleningen van respectievelijk € 0,4 miljoen en € 0,2 miljoen. Door deze vervroegde aflossingen liggen de aflossingen in de komende boekjaren op een lager niveau. Om de onttrekkingen uit de Algemene financieringsreserve met oormerking SVn en gelijktijdige toevoeging voor de oormerking Enexis aan te laten sluiten op het gewijzigde aflossingspatroon, stellen wij u de onderstaande begrotingswijzigingen voor:

SVn Startersleningen

2024: € 0,4 miljoen extra onttrekken uit AFR met oormerking Svn Energieleningen en toevoegen aan AFR met oormerking Enexis

2025: € 13.000 minder onttrekken uit AFR met oormerking Svn Energieleningen en minder toevoegen aan AFR met oormerking Enexis

2026: € 13.000 minder onttrekken uit AFR met oormerking Svn Energieleningen en minder toevoegen aan AFR met oormerking Enexis

2027: € 13.000 minder onttrekken uit AFR met oormerking Svn Energieleningen en minder toevoegen aan AFR met oormerking Enexis

2028: € 13.000 minder onttrekken uit AFR met oormerking Svn Energieleningen en minder toevoegen aan AFR met oormerking Enexis

SVn Energieleningen

2024: € 0,2 miljoen extra onttrekken uit AFR met oormerking Svn Energieleningen en toevoegen aan AFR met oormerking Enexis

2025: € 5.000 minder onttrekken uit AFR met oormerking Svn Energieleningen en minder toevoegen aan AFR met oormerking Enexis

2026: € 5.000 minder onttrekken uit AFR met oormerking Svn Energieleningen en minder toevoegen aan AFR met oormerking Enexis

2027: € 5.000 minder onttrekken uit AFR met oormerking Svn Energieleningen en minder toevoegen aan AFR met oormerking Enexis

2028: € 5.000 minder onttrekken uit AFR met oormerking Svn Energieleningen en minder toevoegen aan AFR met oormerking Enexis

Niet bestede KVO-budgetten met einddatum 2023

Ultimo 2023 is sprake van niet bestede KVO-budgetten met een einddatum van 2023. De budgetten vallen vrij na het verstrijken van de einddatum. In totaal gaat het om € 12,9 miljoen. Bij het opstellen van de begroting 2024 is rekening gehouden met een vrijval van 6,5 miljoen als gevolg van niet bestede KVO-budgetten. Wij stellen u voor om de extra vrijval, ter grootte van € 6,4 miljoen, toe te voegen aan de Algemene reserve. Onderstaand is een specificatie van de vrijvallende budgetten opgenomen.

- U-KVO reserve prestatie 122 ad € 30.000
- U-KVO reserve prestatie 123 ad 0,2 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 141 ad 0,1 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 142 ad 0,3 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 143 ad € 16.000
- U-KVO reserve prestatie 231 ad 6,5 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 241 ad € 73.000
- U-KVO reserve prestatie 315 ad € 6.000
- U-KVO reserve prestatie 316 ad € 79.000
- U-KVO reserve prestatie 321 ad 1,1 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 322 ad 0,3 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 333 ad 0,2 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 334 ad € 84.000
- U-KVO reserve prestatie 355 ad 0,1 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 356 ad € 18.000
- U-KVO reserve prestatie 413 ad € 24.000
- U-KVO reserve prestatie 421 ad 0,7 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 431 ad 0,4 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 441 ad 0,1 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 451 ad 0,5 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 531 ad 0,7 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 711 ad 0,2 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 712 ad 0,2 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 713 ad € 68.000
- U-KVO reserve prestatie 721 ad 0,2 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 724 ad 0,4 miljoen
- U-KVO reserve prestatie 731 ad € 37.000

Financiën

In dit hoofdstuk maken wij alle overige lasten en baten inzichtelijk. Het betreft hier de onderdelen 'overhead' waarin alle bedrijfsvoeringsbudgetten zijn opgenomen en de 'algemene dekkingsmiddelen', waarin met name de algemene inkomsten zijn opgenomen.

Bedragen x €1.000

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
Lasten						
10.0 Overhead						
10.0.0 Overhead	30.344	578	30.922	26.705	4.217	1.315
Totaal 10.0 Overhead	30.344	578	30.922	26.705	4.217	1.315
10.66 Totaal personeelsgebonden kosten overhead						
10.66.66 Personeelsgebonden kosten overhead	30.229	2.509	32.738	33.051	-314	0
Totaal 10.66 Totaal personeelsgebonden kosten overhead	30.229	2.509	32.738	33.051	-314	0
20.00 Overige algemene dekkingsmiddelen						
20.00.3 Dividend	4	0	4	3	1	0
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	296	0	296	210	86	0
20.00.5 Overige algemene dekkingsmiddelen	-4.108	4.008	-100	-1.661	1.560	0
Totaal 20.00 Overige algemene dekkingsmiddelen	-3.808	4.008	200	-1.448	1.648	0
20.20 Onvoorzien						
20.20.1 Onvoorzien	5.791	-96	5.695	0	5.695	0
Totaal 20.20 Onvoorzien	5.791	-96	5.695	0	5.695	0
Totaal Lasten	62.556	6.998	69.554	58.309	11.245	1.315
Baten						
10.0 Overhead						
10.0.0 Overhead	742	1	744	1.099	-355	0
Totaal 10.0 Overhead	742	1	744	1.099	-355	0
10.66 Totaal personeelsgebonden kosten overhead						
10.66.66 Personeelsgebonden kosten overhead	97	0	97	1.544	-1.446	0
Totaal 10.66 Totaal personeelsgebonden kosten overhead	97	0	97	1.544	-1.446	0
20.00 Overige algemene dekkingsmiddelen						
20.00.1 Lokale heffingen	115.500	2.500	118.000	117.755	245	0
20.00.2 Algemene uitkeringen	230.308	14.532	244.841	246.747	-1.906	0
20.00.3 Dividend	12.472	29.524	41.996	42.016	-20	0
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	2.420	30.000	32.420	33.105	-685	0

Financiën	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023	Voorgestelde wijziging / resultaatbestemming
20.00.5 Overige algemene dekkingsmiddelen	-9.706	9.706	0	198	-198	0
Totaal 20.00 Overige algemene dekkingsmiddelen	350.995	86.262	437.257	439.821	-2.564	0
Totaal Baten	351.834	86.263	438.098	442.464	-4.366	0
Resultaat	289.278	79.265	368.544	384.155	-15.611	-1.315

Voorgestelde begrotingswijzigingen

Prestatie	PS/GS Begrotingswijziging of Resultaatbestemming	Voorgestelde begrotingswijziging / resultaatbestemming	Baten	Lasten	Saldo	Financiële toelichting prestatie
10.0.0 Overhead - ONS - Verhogen digitale weerbaarheid	Resultaatbestemming		-82	0	82	-82 Bij ONS is er een voordeel te melden van ca € 938.000, welke veroorzaakt wordt door lagere (klantspecifieke) afname van uren door de provincie bij het ONS en besparing bij het mobiele telefooncontract. Het totaal voordelig resultaat van ONS is € 1,9 miljoen (resultaat voor storting in de reserve MJB is € 3,3 miljoen). Van dit resultaat krijgt de provincie een bedrag van € 558.000 retour over 2023. We stellen voor het restant bedrag van het project verhogen digitale weerbaarheid € 82.000 over te hevelen via resultaatbestemming naar 2024 aangezien dit project in 2024 wordt afgerond.
10.0.0 Overhead - Archiveringsproject (E-depot)	Resultaatbestemming		-234	0	234	-234 Het archiveringsproject (E-depot) is in volle gang. Echter zijn nog niet alle werkzaamheden uitgevoerd en alle dossiers verder gedigitaliseerd. Deze digitalisering verwachten we in 2024 af te ronden. We stellen voor het restant bedrag ad € 233.500 via resultaatbestemming over te hevelen naar 2024.
10.0.0 Overhead - Implementatie omgevingswet (van prestatie 115)	Resultaatbestemming		-300	0	300	-300 Op het budget van € 1,06 miljoen is een bedrag overgebleven van € 0,78 miljoen. Deze middelen zijn nog niet nodig geweest, omdat de wet nog niet in werking is getreden. Denk hierbij aan juridische kosten, personele kosten en programmakosten. Zoals bij de eerste en tweede monitor al gemeld doen we nu bij de jaarrekening een voorstel om het geld voor 2024, na

					inwerkingtreding, te reserveren om de overgang onder de omgevingswet goed te kunnen begeleiden. Ook is er geld nodig voor juridische kosten die pas duidelijk worden als de wet in werking is getreden, zoals bijvoorbeeld voor extra adviesinwinning, mogelijke fouten die ontstaan door het digitale stelsel of door interpretatie van de nieuwe wet. Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,3 miljoen middels resultaatbestemming toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 10.0 (overhead) van de begroting 2024.
10.0.0 Overhead - Resultaatbestemming Toekomstvaste GIS	-248	0	248	-248	In 2023 is een aantal restant projectbudgetten niet besteed voor een totaal bedrag van € 1.756.000. De onderbesteding wordt vooral veroorzaakt door projecten die nog in de inventarisatiefase zitten. Ook krijgen enkele projecten (WOO en Wet en regelgeving) door aanpassing in de wetgeving in 2023, een andere inrichting en structuur (zie Openbaarheidsparagraaf). We stellen voor het bedrag van € 248.000 voor het project toekomstvaste GIS over te hevelen naar 2024, aangezien dit project in 2024 daadwerkelijk start.
10.0.0 Overhead - GS Begrotingswijziging Digitalisering CA 20	-452	0	452	-452	Dit KVO-budget is nog niet volledig uitgenut en conform de besluitvorming blijft dit restant budget beschikbaar via de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Zodoende kan dit geld in 2024 beschikbaar blijven voor de Impulsgelden digitale transformatie . We stellen voor het resultaat bedrag van € 451.600 via resultaatbestemming over te hevelen naar 2024. Wij stellen voor om het budget voor overheadkosten, onderdeel digitalisering CA 20, in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 te verhogen met € 451.600 en dit bedrag te onttrekken aan de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel.
Totaal	-1315	0	1315	-	1315

Doorgevoerde begrotingswijzigingen

Prestatie	Doorgevoerde begrotingswijziging	Baten	Lasten	Saldo GS/PS Begrotingswijziging	Financiële toelichting
-----------	----------------------------------	-------	--------	---------------------------------	------------------------

10.0.0 Bedrijfsvoering	58	0	-58	58 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	Deze wijziging heeft betrekking op PS 007 Monitor Overijssel 2023-I
10.0.0 Bedrijfsvoering	-211	0	211	-211 GS 101 Jaarstukken 2022	Impulsgelden digitalisering Coalitieakkoord 2020: De urgentie om een versnelling aan te brengen in onze digitaliserings- en datamogelijkheden is hoog. Wegens verloop van personeel en wisseling in aansturing heeft deze versnelling enige tijd stil gelegen en is er sprake van onderbesteding in 2022. In Monitor 2022-II hebben wij aangekondigd u een resultaatbestemming voor te leggen voor het beschikbaar houden van de impulsgelden digitalisering. Tevens hebben wij voorgesteld om de einddatum van deze KVO middelen te verlengen met een jaar van 2023 naar 2024. Wij willen onze inzet in 2023 vergroten. Dit willen wij doen door deze impulsmiddelen, vooruitlopend op het PPLG, in te zetten voor digitalisering in stikstofvraagstukken. Concreet wordt gesproken over de mogelijkheden van digital-twin (een digitale weergave van de fysieke omgeving) om zo simulaties van verschillende scenario's uit te kunnen voeren. Wij verwachten dat in de gebiedsprocessen bij alle berokken partijen hieraan behoefte bestaat. Het is de bedoeling dat we door de inzet van dit instrument snel de gevolgen voor de omgeving inzichtelijk kunnen maken. Het impulsgeld wordt ingezet om kennis en competenties van de organisatie te vergroten. Ethische vraagstukken worden daarin meegenomen. Deze versnelling vraagt mogelijk om aanschaf van nieuwe technologie (impuls op instrumenten) en (inhuur van) expertise. Hierover vindt nog nadere afstemming plaats en indien nodig informeren wij u hierover. Wij hebben besloten om vanuit de overheadsbudgetten € 0,21 miljoen door te schuiven en in 2023 toe te voegen aan de budgetten voor impuls digitalisering.
10.0.0 Bedrijfsvoering	-200	0	200	-200 Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
10.0.0	651	0	-651	651 Adm. 207	Deze wijziging heeft

Bedrijfsvoering				doorwerking Adm. 2022	betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
10.0.0 Bedrijfsvoering	46	0	-46	46 Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
10.0.0 Overhead	58	0	-58	58 PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	<p>Generieke digitale infrastructuur (Meicirculaire Provinciefonds):</p> <p>Een centrale financiering draagt bij aan de gewenste bredere deelname en een hoger gebruik van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). Tot en met 2022 werden de kosten voor het beheer en exploitatie van de GDI doorbelast aan de afnemers, zoals gemeenten en provincies. Deze doorbelasting leidde tot onzekerheid over de bijdragen die gemeenten en provincies moesten doen aan de GDI. Vanaf het begrotingsjaar 2023 wordt de financiering van de GDI ondergebracht bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Om dat mogelijk te maken is in de Programmeringsraad GDI, waar de VNG en het IPO zitting in hebben, afgesproken dat alle gebruikers van de GDI een bijdrage leveren aan de centrale financiering door het ministerie van BZK. Voor de provincies betekent dit dat er in 2023 in totaal € 0,7 miljoen van de algemene uitkering van het provinciefonds naar de begroting van het ministerie van BZK wordt overgeheveld. Voor Provincie Overijssel gaat dit om € 58.000.</p> <p>Wij stellen u voor om de lasten in jaarschijf 2023 van prestatie 10.0 te verlagen met € 58.000.</p>
10.0.0 Overhead - Catering en beveiliging	-150	0	150	-150 PS 005 Jaarstukken 2022	<p>Inbesteding catering en beveiliging:</p> <p>In 2022 hebben wij besloten onze catering- en beveiligingsdiensten in eigen beheer te nemen. Door het investeren van deze diensten zijn wij beter in staat in te spelen op toekomstige ontwikkelingen en te sturen op onze provinciale doelstellingen, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaam en regionaal inkopen. In ons vernieuwde hospitalityconcept wordt eigen personeel flexibel ingezet, hetgeen onze gastvrijheid en wendbaarheid</p>

						<p>ten goede komt. De investering van deze diensten brengen incidentele opstartkosten met zich mee. Zo moeten wij pin- en kassasystemen aanschaffen, (inkoop)systemen implementeren, producten aanschaffen (zoals kleding, schoonmaakproducten, e.d.) en onze (financiële) administratie inrichten. Deze kosten kunnen wij niet vanuit de lopende exploitatiebegroting 2023 dekken.</p> <p>Wij stellen u daarom voor om vanuit de overheadsbudgetten € 0,15 miljoen door te schuiven en in 2023 toe te voegen aan de budgetten voor catering en beveiliging.</p> <p>Informatiebeveiliging: In de decembercirculaire is voor alle provincies in totaal € 0,8 miljoen beschikbaar gesteld om provinciale organisaties certificeerbaar te maken voor de ISO 27001 norm. Overijssel ontvangt circa € 70.000 voor deze taak.</p> <p>Wij streven ernaar om in 2023 certificeerbaar te zijn en stellen u voor de provinciefondsmiddelen beschikbaar te houden in 2023 en toe te voegen aan de budgetten voor informatiebeveiliging.</p>
10.0.0 Overhead - Informatiebeveiliging	-70	0	70	-70	PS 005 Jaarstukken 2022	
10.0.0 Overhead - Shared Service Center ONS	-455	0	455	-455	PS 005 Jaarstukken 2022	<p>Uitloop projecten Shared Service Center ONS: Shared Service Center Ons (SSC Ons) is in 2022 met toestemming van partners gestart met een aantal projecten om haar dienstverlening en informatieveiligheid te verbeteren (bijvoorbeeld projectkosten Verhogen Digitale Weerbaarheid (VDW)). De benodigde middelen hiervoor waren gereserveerd in onze Begroting 2022. Daadwerkelijke betaling aan Ons vindt plaats op basis van realisatie. Door personele krapte bij Ons, de omvang en complexiteit van projecten heeft Ons meer tijd nodig om de projecten te realiseren. In haar eigen Jaarverslag 2022 zal Ons u hierover informeren. Door uitloop zijn de door Overijssel in 2022 gereserveerde middelen niet besteed. Ons verwacht de projecten in 2023 te</p>

10.0.0 Overhead - Wet Open Overheid	-335	0	335	-335 PS 005 Jaarstukken 2022	realiseren. Als opdrachtgever sturen wij hierop.
					Wij stellen u voor om vanuit de overheadsbudgetten € 0,455 miljoen door te schuiven en in 2023 toe te voegen aan de budgetten voor SSC Ons.
					Wet Open Overheid: Bij de Monitor 2022-II hebben wij u gemeld dat wij u een resultaatbestemming voorleggen voor implementatie en uitvoering van de Wet Open Overheid (WOO). Via het provinciefonds hebben wij in 2022 € 335.485 ontvangen. Wij willen deze middelen inzetten om een projectorganisatie in te richten, onze systemen verder 'WOO-proof' te maken en aan te sluiten op landelijke publicatieplatforms. Zo blijven wij voldoen aan de WOO. De provinciefondsmiddelen zijn in 2022 nog niet besteed omdat voorbereidende werkzaamheden door vaste formatie is opgepakt. In 2023 verwachten wij een versnelling van onze activiteiten (en daarmee een piek in kosten).
10.66.6 Personeelsgebonden kosten overhead	432	0	-432	432 PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	Wij stellen u voor om vanuit de overheadsbudgetten € 0,335 miljoen door te schuiven en in 2023 toe te voegen aan de budgetten voor uitvoering en implementatie van de WOO.
					Overheveling budgetten thuiswerk- en Internetvergoeding: In de CAO provincies is afgesproken dat medewerkers recht hebben op een thuiswerkvergoeding van € 2 netto per thuiswerkdag en een Internetvergoeding van € 1 netto per thuiswerkdag. Het door u bij de Begroting 2023 beschikbaar gestelde budget van € 0,23 miljoen is destijds tijdelijk ondergebracht bij het onderdeel personeelsgebonden kosten.
					Wij stellen u voor het budget van € 0,23 miljoen over te hevelen naar het onderdeel Bedrijfsvoering. Deze overheveling is budgettair neutraal.
					Overheveling budget uitbreiding mobiliteitsregeling: Bij de Begroting 2023 heeft u in het kader van aantrekkelijk werkgeverschap ingestemd

						met een gerichte verbreding van de mobiliteitsregeling. Het door u beschikbaar gestelde budget van € 0,2 miljoen is tijdelijk ondergebracht bij het onderdeel personeelsgebonden kosten.
						Wij stellen u voor het budget van € 0,2 miljoen over te hevelen naar het onderdeel Bedrijfsvoering. Deze overheveling is budgettair neutraal.
10.66.6 Personeelsgebonden kosten overhead	-2213	0	2213	-2213	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
10.66.6 Personeelsgebonden kosten overhead	-651	0	651	-651	Adm. 207 doorwerking Adm. 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 207 doorwerking Adm. 2022
10.66.6 Personeelsgebonden kosten overhead	-46	0	46	-46	Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 214 voorjaarswijziging personeel 2023
20.00.1 Lokale heffingen	1500	1500	0	1500	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
20.00.1 Lokale heffingen	1000	1000	0	1000	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	Meicirculaire (met resultaatteffect): Afrekening 2022 De algemene uitkering 2022 is definitief vastgesteld, de afrekening over 2022 vindt plaats in 2023. Voor Overijssel resulteert dat in een plus van € 1.000.000.
20.00.2 Algemene uitkeringen	4519	4519	0	4519	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
20.00.2 Algemene uitkeringen	10014	10014	0	10014	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	De teksten van de wijzigingen kunt u vinden bij "Overhead, financiering en dekkingsmiddelen", onder het kopje "Algemene dekkingsmiddelen".
20.00.3 Dividend	29524	29524	0	29524	PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	Dividend Enexis uit verkoop Fudura: Netwerkbedrijf Enexis heeft in 2022 haar dochter Fudura verkocht en hierop een boekwinst gerealiseerd van € 1,1 miljard. De aandeelhouders van Enexis hebben ervoor gekozen om hiervan € 1 miljard binnen Enexis te laten voor investeringen in de energietransitie en € 100 miljoen uit te laten keren als dividend. U bent met de statenbrief van 18 januari 2023 (kenmerk D2023-01-005519) in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen kenbaar te maken over de bestemming

van de boekwinst Fudura. Omdat de provincie Overijssel (afgerond) 19,7% van de aandelen bezit, is in 2023 eenmalig € 19,7 miljoen in 2023 ontvangen. Deze baten komen ten gunste van de algemene middelen en maken deel uit van de integrale afweging.

Wij stellen u voor om de dividendopbrengst Enexis in de begroting 2023 te verhogen met € 19,7 miljoen.

Dividend Enexis regulier:
Het dividend Enexis dat in 2023 over het boekjaar 2022 is uitgekeerd over de reguliere winst (dus zonder de boekwinst op Fudura) aan de provincie Overijssel bedraagt € 18,3 miljoen. We hadden dit al gemeld in de 2e Monitor 2022. In de begroting 2023 is € 9,8 miljoen opgenomen. De extra baten van € 8,5 miljoen komen ten gunste van de algemene middelen en maken deel uit van de integrale afweging.

Wij stellen u voor om de dividendopbrengst Enexis in de begroting 2023 te verhogen met € 8,5 miljoen.

Dividend Wadinko:
In 2021 is het dividendbeleid van Wadinko vastgesteld door de aandeelhouders. Voor de provincie Overijssel betekent dit dat, indien Wadinko voldoet aan de gestelde voorwaarden voor dividenduitkering, ze jaarlijks € 375.000 uitkeert aan dividend. In 2023 ontvangen we over het jaar 2022 € 375.000. Ook voor de komende jaren is de kans zeer reëel dat deze dividendbaten uitgekeerd wordt. Tot nu toe hebben we geen dividendbaten in onze begroting opgenomen.

We stellen u voor om met ingang van het boekjaar 2023 jaarlijks een dividendbaten Wadinko in de begroting op te nemen van € 375.000, waarvan (conform de huidige afspraken) 60% structureel en 40% incidenteel. De baten komen ten gunste van de algemene middelen.

Dividend BNG Bank:
Over het boekjaar 2022 keert de BNG Bank in 2023 € 0,2 miljoen dividend uit.

Aangezien deze opbrengst niet is begroot, betekent dit een meevaller van € 0,2 miljoen. De afgelopen jaren hebben we steeds een dividenduitkering in de orde van grootte van € 0,2 miljoen ontvangen. Ook naar de toekomst toe is het reëel te veronderstellen dat de BNG Bank jaarlijks dividend uitkeert. Tot nu toe hebben we geen dividendbaten in onze begroting opgenomen.

We stellen u voor om met ingang van het boekjaar 2023 jaarlijks een dividendbaten BNG Bank in de begroting op te nemen van € 0,2 miljoen, waarvan (conform de huidige afspraken) 60% structureel en 40% incidenteel. De baten komen ten gunste van de algemene middelen.

Lening BNG Bank:
We hebben in 2016 een lening van € 25 miljoen verstrekt aan de BNG Bank. Jaarlijks heeft de BNG Bank het recht (dus niet de plicht) om per 16 mei de lening volledig af te lossen. Op 2 mei 2023 heeft de BNG Bank aangegeven om de lening niet af te lossen per medio mei 2023. Dat betekent dat we nog (minimaal) een jaar een rentebaten van € 1,2 miljoen ontvangen, toe te rekenen aan 2023 (medio mei - december) en 2024 (januari - medio mei). Deze werkwijze is conform voorgaande jaren.

Wij stellen u voor om de rentebaten over de BNG Banklening toe te voegen aan de begroting 2023 (€ 0,8 miljoen) en de begroting 2024 (€ 0,4 miljoen). De baten komen ten gunste van de algemene middelen.

20.00.4 Saldo
financieringsfuncties

15000 15000

0 15000 PS 007 Monitor
Overijssel 2023-I

Rentebaten over schatkistsaldo en leningen aan decentrale overheden:
Conform de wet Fido stallen we (het overgrote deel) van onze tijdelijk overtollige liquiditeiten bij de Rijksschatkist. De afgelopen jaren was het rendement daarop nihil (0% rente). Eind 2022 is daar verandering in gekomen en ontvangen we rente over ons saldo bij de schatkist. Ook maken we nu (beperkt) gebruik van de depositofaciliteit bij de schatkist, wat ook rentebaten genereert. Tenslotte zijn we,

20.00.4 Saldo
financieringsfuncties

15000 15000

0 15000 PS 011 Monitor
Overijssel 2023-II

vanwege de gestegen rente, met ingang van 2023 begonnen om (beperkt) leningen te verstrekken aan decentrale overheden (gemeenten). Dit is een uitzondering die de wet ons biedt op het verplichte schatkist bankieren. Het uitzetten van leningen bij decentrale overheden levert veelal een hoger rendement (rentepercentage) dan de schatkist. Meerjarig is in de begroting nog geen rekening gehouden met rentebaten over het saldo op de schatkistrekening en de verstrekte leningen aan decentrale overheden. Op basis van een voorzichtige raming schatten we in dat de genoemde rentebaten in 2023 ongeveer € 15 miljoen bedragen. Voorzichtigheidshalve stellen we voor om eenzelfde baat incidenteel op te nemen in de jaarschijf 2024.

Wij stellen u voor om de rentebaten over het schatkistsaldo en over de uitgezette leningen aan decentrale overheden toe te voegen aan de begroting; € 15 miljoen voor de jaarschijf 2023 en € 15 miljoen voor de jaarschijf 2024. Deze extra baten komen ten gunste van de algemene middelen en zijn onderdeel van de integrale afweging.

Rentebaten:

Voor 2023 en voor 2024 hebben we aan rentebaten op de rekeningcourant bij de schatkist, de depositofaciliteit bij de schatkist en op leningen aan decentrale overheden (gemeenten) per jaarschijf € 15 miljoen begroot. De afgelopen maanden heeft de Europese Centrale Bank (ECB) de rente sterk verhoogd. Dit betekent een hoger rentepercentage bij de schatkist. Ook is ons saldo bij de schatkist gedurende 2023 hoger dan vooraf ingeschat. Dit leidt tot hogere rentebaten in 2023 en 2024. We verwachten voor 2023 een extra rente opbrengst van in totaal € 15 miljoen. Hiermee komen de rentebaten op de betreffende renteposten uit op € 30 mln. Ook voor de jaarschijf 2024 verwachten we

						hogere rentebaten. Omdat dit verder in de tijd ligt, is de onzekerheid over het saldo en rentepercentage groter. Daarom ramen we de extra rentebaten voor deze jaarschijf conservatiever op € 10 miljoen. De totale rentebaten over 2024 op de betreffende renteposten bedragen dan € 25 miljoen. De rentebaten komen ten gunste van de algemene middelen. We nemen de rentebaten steeds voor één jaar vooruit op. Bij de perspectiefnota 2025 nemen we dan rentebaten 2025 op, gebaseerd op de dan bekende informatie.
						We stellen u voor om de rentebaten 2023 te verhogen met € 15 miljoen en de rentebaten 2024 te verhogen met € 10 miljoen.
20.00.5 Overige alg dekkingsmiddelen	0	9706	9706	0	PS 011 Monitor Overijssel 2023-II	Administratieve correctie (budgetneutraal):
						Bij de Begroting 2023 is bij de algemene dekkingsmiddelen per abuis een negatieve structurele bate en een negatieve structurele last gepresenteerd van 9,7 miljoen (Decentraal spoor vanuit Provinciefonds). Deze 2 negatieve posten hadden budgetneutraal tegen elkaar weggestreept moeten worden. Deze presentatiecorrectie verwerken we bij deze monitor (ophogen last en ophogen bate). Meerjarig is deze correctie reeds verwerkt bij de Begroting 2024.
						Wij stellen u voor de lasten en baten onder kerntaak 20 budgettair neutraal te verhogen met € 9,7 miljoen.
20.00.5 Overige algemene dekkingsmiddelen	5698	0	-5698	5698	Adm. 205 doorwerking PS 2022	Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022
20.20.1 Onvoorzien	-2949	0	2949	-2949	PS 005 Jaarstukken 2022	Dit budget wordt meegenomen als restant buffer onvoorzien indexering naar 2023
20.20.1 Onvoorzien	2420	0	-2420	2420	PS 007 Monitor Overijssel 2023-I	Prijsindexering beheer en onderhoud: De kosten op het gebied van infrastructuur zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van de inflatie binnen de GWW-sector. De prijsindex van de GWW-sector wijkt in 2022 en 2023 veel af van de HICP. In 2022 is de begroting daarop reeds structureel bijgesteld. In 2023 is de prijsindex van de

GWW-sector circa 13%. Dat is 10% hoger dan waar de begroting mee is geïndexeerd per 2023. Deze kosten zijn onontkoombaar. In de dagelijks onderhoudscontracten is indexatie conform de GWW-index opgenomen. Dit betekent, dat de eenheidsprijzen automatisch verhoogd worden en dat hier extra middelen voor benodigd zijn. Het voorstel is om daarvoor aanspraak te maken op de algemene buffer voor indexeringen.

De onderhoudscontracten worden geïndexeerd conform de GWW-index.

Wij stellen u voor om een bedrag van € 0,57 miljoen te onttrekken aan de toegekende buffer voor prijsindexeringen en structureel toe te voegen aan prestatie 4.7.1 van de begroting 2023.

Prijsindexering brug- en sluisbediening:
Het huidige budget voor de inhuur van brug- en sluisbediening is door de nieuwe tariefstijgingen, ontoereikend. De gesprekken over de nieuwe tarieven lopen nog. Duidelijk is dat de extra kosten zeker € 0,2 miljoen bedragen. Wij stellen u voor om dit bedrag te onttrekken aan de toegekende buffer voor prijsindexeringen en structureel toe te voegen aan prestatie 4.7.1 van de begroting 2023. Over de verdere uitkomsten van de lopende gesprekken informeren wij u indien nodig via Monitor Overijssel 2023-II.

Stijgende kosten Shared Service Center Ons door loon- en prijsstijgingen:
Medewerkers van SSC Ons zijn verbonden aan de CAO-gemeenten. De budgettaire gevolgen van de recent afgesloten CAO-gemeenten zijn hoger dan ten tijde van het opstellen van de Ons begroting 2023 (in het voorjaar van 2022) waren voorzien. Tevens zijn door de hoge inflatie de prijzen die leveranciers rekenen voor het leveren van soft- en hardware sterker gestegen dan destijds voorzien. Dekking voor deze autonome ontwikkeling kan

niet gevonden in de bestaande exploitatiebudgetten.

Wij stellen u voor om het exploitatiebudget voor SSC Ons vanaf jaarschijf 2023 structureel te verhogen met € 0,37 miljoen ten laste van de buffer voor prijsindexeringen.

Prestatie 466 N307:
Wij stellen voor om extra indexatielasten ad € 1,1 incidenteel toe te voegen aan de dekkingsmiddelen voor het investeringskrediet in de Reserve Dekking kapitaallasten activa en ten laste te brengen van de algemene reservering voor indexatie. Het voorstel is om het investeringskrediet in 2023 te verhogen met € 0,63 miljoen en in 2024 met € 0,463 miljoen.

Paddenpol:
De begrote kosten voor de realisatiefase van het project Paddenpol stijgen van €17,5 miljoen naar €35 miljoen. Een deel van de kostenstijging wordt veroorzaakt door prijsindexering (31%). Het prijspeil is daarmee geactualiseerd van 1 januari 2019 tot en met 1 januari 2023. Op 29 juni is er bestuurlijk overleg waarin van de deelnemende partijen onder andere een standpunt wordt gevraagd over hun bijdrage in de meerkosten. De provinciale bijdrage helpt om andere partijen te overtuigen de verdere meerkosten te dragen, waardoor doorgang van het project mogelijk blijft.

Wij stellen voor om naast de oorspronkelijke bijdrage van € 2.000.000 een aanvullende eenmalige bijdrage ten laste van de buffer voor prijsindexatie van € 650.000 te doen.

Deze wijziging wordt verwerkt in Kerntaak 20 (Overhead, financiering en dekkingsmiddelen).

Deze wijziging heeft betrekking op Adm. 205 doorwerking PS 2022

20.20.1 Onvoorzien	625	0	-625	625 Adm. 205 doorwerking PS 2022
Totaal	79265	86262	6997	79265

Paragrafen

Provinciale heffingen

Dit is hoe wij denken

Het beleid provinciale heffingen staat in de Belastingverordening Overijssel. We heffen de provinciale opcenten op de Motorrijtuigenbelasting volgens artikel 222 van de Provinciewet. De grondslag voor deze heffing is de Wet Motorrijtuigenbelasting. De opbrengsten uit de opcenten MRB zijn afhankelijk van het opcententarief en de volumes (het aantal voertuigen, de categorie-indeling en het gewicht van de voertuigen). De opcenten motorrijtuigenbelasting worden geheven over het tarief van de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. Het is een percentage van de hoofdsom zoals die in 1995 opgelegd zou worden. De basis voor de opcentenheffing verandert dus niet als het tarief voor de hoofdsom wordt verhoogd of verlaagd. De omvang van de hoofdsom is wel afhankelijk van het ledig gewicht van het voertuig (hoe zwaarder, hoe hoger de hoofdsom) en de brandstofsoort (benzine, diesel, LPG). De Belastingdienst int de opcenten voor de provincies.

Dit is wat wij doen

Wij leggen heffingen op in het kader van de opcenten motorrijtuigenbelasting, leges, precario, grondwateronttrekkingen en de nazorg van stortplaatsen. Het beleidskader daarvoor is opgenomen in de Belastingverordening Overijssel. Daar vindt u ook de vastgestelde tarieven.

Opcenten motorrijtuigenbelasting

Het Rijk stelt de maximale hoogte van de opcenten vast. Het maximale opcententarief voor 2023 is bepaald op 125,8% (2022: 118,4%). Het provinciale opcententarief 2023 is door Provinciale Staten vastgesteld op 79,9%. In het Coalitieakkoord 2019-2023 was opgenomen dat wij geen lastenstijging willen voor onze inwoners. Daarom zijn de provinciale opcenten in 2023 blijven staan op het tarief van 79,9%.

Leges

Leges zijn een heffing voor een door de provincie geleverde administratieve dienst (vooral het verstrekken van stukken en het afgeven van vergunningen). In 2023 is de verordening vastgesteld die is aangepast op de omgevingswet. Deze verordening wordt gebruikt vanaf 1 januari 2024 (inwerkingtreding omgevingswet).

Precario

Precario is een heffing voor het hebben van voorwerpen in, op of boven provinciale grond of provinciaal water. Overijssel heft alleen nog precario van benzinepompinstallaties. De precario heffen we via een belastingaanslag.

Grondwaterheffing

Op basis van de Waterwet (artikel 7.74) zijn Provinciale Staten bevoegd om een heffing in te stellen op het onttrekken van grondwater. De heffingsopbrengst gebruiken we onder andere voor onderzoeken die voor het grondwaterbeheer noodzakelijk zijn en voor de vergoeding van schade. De heffing leggen we op naar de in het heffingsjaar onttrokken hoeveelheid grondwater, gemeten in kubieke meters per jaar.

Nazorgheffing stortplaatsen

De Wet Milieubeheer regelt dat gesloten stortplaatsen geen of zo weinig mogelijk gevolgen voor het milieu hebben (Leemtewet genoemd). De Leemtewet legt de financiële- en bestuurlijke verantwoordelijkheid bij de provincie voor de permanente nazorg van stortplaatsen waar na 1 september 1996 afvalstoffen zijn of worden gestort. Wij moeten erop toezien dat bij gesloten stortplaatsen zodanige maatregelen worden getroffen dat de stortplaatsen geen of zo weinig mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Uw Staten kunnen een heffing instellen ter bestrijding van de kosten van de nazorgmaatregelen

bij stortplaatsen waar na 1 september 1996 nog afval gestort is of wordt. Wij leggen de heffing, gebaseerd op een besluit van uw Staten van 30 maart 1999, op aan de exploitanten van de stortplaatsen in Overijssel. De hoogte van de heffing is gebaseerd op de berekening van het doelvermogen vanaf het moment dat de nazorg start en op rendement- en inflatieprognoses. Door uw Staten is in 2020 besloten om alleen voor de stortlocatie Elhorst Vloedbelt een jaarlijkse heffing van € 40.000 te innen voor het te bereiken doelvermogen. Voor de andere 2 stortlocaties is de verwachting dat het doelvermogen door de te realiseren rendementen wordt gehaald.

Provinciale heffingen

Hieronder is weergegeven hoe de inkomsten uit de provinciale heffingen zijn opgebouwd. De opcenten op de Motorrijtuigenbelasting beslaan ongeveer 98% van onze inkomsten uit heffingen.

Provinciale heffingen	x € 1.000	
	Geraamde opbrengst	Gerealiseerde opbrengst
Opcenten motorrijtuigenbelasting	€118.000	€117.755
Leges, precario en overige heffingen	€1.248	€853
Grondwaterheffing	€1.162	€1.203
Nazorgheffing stortplaatsen	€40	€40

Opcenten Motorrijtuigenbelasting

Motorrijtuigenbelasting

In 2023 is een bedrag van € 117,8 miljoen aan opcenten ontvangen, hetgeen in lijn ligt met de begroting en met de opbrengsten van voorgaand jaar. De tellijst van de Belastingdienst ultimo december 2023 laat zien dat de omvang van het voertuigenbestand in Overijssel zeer licht gestegen is ten opzichte van 2022 (zie hieronder). Ook is het gemiddelde voertuiggewicht iets omhoog gegaan.

Opcenten Motorrijtuigenbelasting		2023	
Peildata	31-12-2022	31-12-2023	
Totaal voertuigen (bruto)	679.994	686.078	
<i>Stijging t.o.v. voorgaand jaar</i>	0,78%	0,89%	
Aantal auto's (netto)	570.517	576.014	
Motoren (netto)	43.745	41.140	
Totaal voertuigen (netto)	614.262	617.154	
<i>Stijging t.o.v. voorgaand jaar</i>	0,63%	0,47%	
Gemiddeld gewicht			
<i>Auto's (netto)</i>	1.180	1.189	
<i>Stijging t.o.v. voorgaand jaar</i>	0,59%	0,76%	
Gemiddelde heffingsgrondslag			
<i>Auto's (netto)</i>	269,82	273,9	
<i>Stijging t.o.v. voorgaand jaar</i>	1,20%	1,51%	

Aantal provinciale opcenten MRB	79,9	79,9
Stijging t.o.v. voorgaand jaar		
Totale opbrengsten MRB	117.728.370	117.754.940
Stijging t.o.v. voorgaand jaar	1,43%	0,02%

Opcenten motorrijtuigenbelasting per provincie

Hieronder is een vergelijkingstabel opgenomen van de opcenten per provincie.

Opcenten provincies	2023
Groningen	95,7
Zuid Holland	95,7
Gelderland	93,0
Drenthe	92,0
Fryslân	87,0
Zeeland	82,3
Flevoland	82,2
Noord Brabant	80,8
Limburg	80,6
Overijssel	79,9
Utrecht	79,4
Noord Holland	67,9

Leges, precario en overige heffingen

Leges, precario en overige heffingen	Geraamde opbrengst	Gerealiseerde opbrengst
Leges, precario en overige heffingen	€1.248.030	€852.870
Beheer en onderhoud wegen	€69.472	€65.594
Grondwaterbeheer	€35.963	€74.449
Vergunningverlening milieubeheer	€167.703	€221.167
Ontgrondingen	€34.055	€41.452
Bescherming natuur en landschap	€926.670	€363.177
Wet Luchtvaart	€14.167	€5.897
Leges infrastructuur	€0	€81.134

Leges, precario en overige heffingen

Leges

Er zijn minder opbrengsten binnengekomen dan begroot (€ 0,4 miljoen). Belangrijkste oorzaak is dat er minder vergunningen zijn verleend in het kader van de Wet Natuurbescherming. Hier staan ook lagere kosten tegenover. Daarentegen zijn er wel meer leges binnengekomen op de omgevingsvergunningen in het kader van de WABO en inkomsten voor de nieuwe legesheffing infrastructuur.

Nazorgheffingen

De nazorgplannen voor de drie Overijsselse stortlocaties zijn in 2016 herzien. Voor de locatie Elhorst Vloedbelt is het vereiste doelvermogen zodanig gewijzigd dat we voorzien dat het doelvermogen niet gerealiseerd wordt op basis van het prognose-rendement. Voor de andere twee locaties is de verwachting dat het vereiste doelvermogen gerealiseerd gaat worden. Op basis van het verwachte langjarige fondsrendement en het nu aanwezige vermogen voor de locatie Elhorst Vloedbelt, resteert in 2082 een tekort van circa € 5,5 miljoen. Aan Twence (de beheerder) is daarom per 1 januari 2020 een jaarlijkse heffing opgelegd van € 40.000.

Kwijtscheldingsbeleid

In de Belastingverordening Overijssel staat het kwijtscheldingsbeleid als bedoeld in artikel 26 van de Invorderingswet 1990. In artikel 4.4 van deze verordening staat dat wij geen kwijtschelding verlenen bij de invordering van de nazorgheffing stortplaatsen. Verder kennen we geen innings- en kwijtscheldingsbeleid voor de opcenten Motorrijtuigenbelasting. De reden hiervan is dat niet wij, maar de Belastingdienst deze belasting int. De provincie heeft geen invloed op de wijze van inning of kwijtschelding.

Kostendekkenheid heffingen

De volgende tabellen geven de mate van kostendekkendheid van de heffingen weer. Met betrekking tot de grondwaterheffing is het kostendekkingspercentage in 2023 hoger dan 100%. De opbrengst van de heffing grondwaterheffing hoeft per jaar niet gelijk te lopen met de kosten omdat er gebruik gemaakt wordt van een voorziening. De kosten die in verband met de uitvoering van de grondwatertaken worden gemaakt (onder andere voor onderzoeken die voor het grondwaterbeheer noodzakelijk zijn en voor de vergoeding van schade) kunnen in enige jaren hoger zijn dan de ontvangen heffing. In 2021 is in de Belastingverordening Overijssel 2022 de grondwaterheffing herzien voor de periode 2022-2024. Daarin is het tarief vastgesteld voor de grondwaterheffing vanaf 1 januari 2022 tot 31 december 2024 op € 0,016 per m3 onttrokken grondwater. Vanaf 2023 worden er leges geheven voor de infrastructuur.

Berekening kostendekkendheid leges Wet natuurbescherming	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Berekening kostendekkendheid Ontgrondingenwet	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023
Kosten taakveld(en)	€747.315	€363.563	Kosten taakveld(en)	€27.656	€33.832
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen			Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen		
Netto kosten taakveld(en)	€747.315	€363.563	Netto kosten taakveld(en)	€27.656	€33.832
Toe te rekenen kosten			Toe te rekenen kosten		
Overhead	€179.355	€70.292	Overhead	€6.399	€8.120
BTW			BTW		
Totale kosten	€926.670	€433.855	Totale kosten	€34.055	€41.952
Opbrengst heffingen	€926.670	€363.176	Opbrengst heffingen	€34.055	€41.952
Dekkingspercentage	100%	84%	Dekkingspercentage	100%	100%

Berekening kostendekkendheid leges WABO	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Berekening kostendekkendheid leges Waterwet	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023
Kosten taakveld(en)	€127.404	€178.360	Kosten taakveld(en)	€27.262	€60.039
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen			Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen		
Netto kosten taakveld(en)	€127.404	€178.360	Netto kosten taakveld(en)	€27.262	€60.039

Toe te rekenen kosten			Toe te rekenen kosten		
Overhead	€40.300	€42.806	Overhead	€8.700	€14.409
BTW			BTW		
Totale kosten	€167.704	€221.166	Totale kosten	€35.962	€74.448
Opbrengst heffingen	€167.704	€221.166	Opbrengst heffingen	€35.962	€74.448
Dekkingspercentage	100%	100%	Dekkingspercentage	100%	100%

Berekening kostendekkendheid leges Wet luchtvaart	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023	Berekening kostendekkendheid grondwaterheffing	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023
Kosten taakveld(en)	€11.425	€4.756	Kosten taakveld(en)	€1.367.769	€825.731
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	€-	€-	Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	€-	€-
Netto kosten taakveld(en)	€11.425	€4.756	Netto kosten taakveld(en)	€1.367.769	€825.731
Toe te rekenen kosten			Toe te rekenen kosten		
Overhead	€2.742	€1.141	Overhead	€99.231	€99.231
BTW			BTW		
Totale kosten	€14.167	€5.897	Totale kosten	€1.467.000	€924.962
Opbrengst heffingen	€14.167	€5.897	Opbrengst heffingen	€1.162.290	€1.203.309
Dekkingspercentage	100%	100%	Dekkingspercentage	79%	130%

Berekening kostendekkendheid leges Infrastructuur	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023
Kosten taakveld(en)	€-	€65.431
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	€-	€-
Netto kosten taakveld(en)	€-	€65.431
Toe te rekenen kosten		
Overhead	€-	€15.703
BTW		
Totale kosten	€-	€81.134
Opbrengst heffingen	€-	€81.134
Dekkingspercentage		100%

Weerstandsvermogen

Dit is hoe wij denken

We voeren als provincie zelfstandig of met partners grote projecten van maatschappelijk belang uit. Dit brengt risico's met zich mee, deze gaan we niet uit de weg. Het tijdig signaleren en beheersen van risico's is essentieel, zodat we goed kunnen anticiperen op potentiële risico's en tegenslagen.

Provinciale Staten stellen het risicomanagementbeleid elke vier jaar vast. Dit is begin 2022 voor het laatst gebeurd via vaststelling van de Kadernota risicomanagement. Hierin staan de

strategische kaders beschreven om de organisatie te sturen met betrekking tot alle typen risico's op alle niveaus binnen de organisatie. We zijn integraal verantwoordelijk voor alle provinciale risico's en de acties die we nemen om de risico's te beheersen. Met de Uitvoeringsnotitie risicomanagement geven we invulling aan integraal risicomanagement. Deze notitie vormt de leidraad voor het risicomanagement binnen de ambtelijke organisatie, waar het lijnmanagement verantwoordelijk is voor het beheersen van risico's. Het weerstandsvermogen van de provincie verwijst naar het vermogen om (onverwachte) financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit de continuïteit van uitvoering van de kerntaken in gevaar brengt. Het is een indicator voor de financiële veerkracht en stabiliteit van de provincie. De ratio weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit, ofwel reserves, en de benodigde weerstandscapaciteit, ofwel de risico's waaraan de provincie is blootgesteld. We houden voor wat betreft de ratio van het weerstandsvermogen 'ruim voldoende' aan, de ondergrens van deze waardering is 1,4. Het streven naar een gezonde financiële positie en het verantwoord omgaan met risico's dragen bij aan het versterken van het weerstandsvermogen van de provincie. Het weerstandsvermogen is op dit moment toereikend.

Dit is wat wij doen

Wij stellen periodiek het beschikbare en benodigde weerstandsvermogen vast. Onderstaand gaan wij in op deze items.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald aan de hand van de risico's die wij hebben geïnventariseerd. Niet alle risico's zijn te voorzien, het risicoprofiel is daardoor nooit volledig. Wij berekenen de benodigde weerstandscapaciteit op basis van een kansberekening. Hierbij gaan wij uit van een zekerheidspercentage van 90%. Dit betekent 90% kans dat alle geïnventariseerde risico's zich op hetzelfde moment voordoen. De aansluiting tussen de risicotabel en de tabel met het actuele weerstandsvermogen is daardoor niet één op één te maken.

Periodiek actualiseren wij de risico's en beheersmaatregelen van de organisatie. Deze inventarisatie heeft geleid tot een actueel beeld van de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt volgens dit laatste beeld €45,8 miljoen.

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen incidentele en structurele risico's. Bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit behandelen we alle risico's als incidenteel.

Indien structurele risico's zich voordoen kunnen we hier namelijk binnen een jaar maatregelen voor treffen ter voorkoming van dergelijke risico's in de toekomst. In de risicotabel geven we weer welke activiteiten de grootste impact hebben op de benodigde weerstandscapaciteit. In de tabel hebben we twee risico's niet genoemd die wel aandacht verdienen. Dit zijn risico's ten aanzien van grond en het Provinciaal Programma Landelijk Gebied.

Grond

In de paragraaf grondbeleid gaan we in op de risico's van ons grondbezit, waarvan de financiële gevolgen zijn afgedekt door de algemene reserve grondzaken(ARG). Het financiële gevolg van deze risico's nemen we niet mee in de benodigde weerstandscapaciteit.

Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG)

Ten aanzien van het PPLG bestaat er nog veel onzekerheid. Echter zijn er op dit moment nog geen operationele risico's. De komende periode blijft in het teken staan van goede afstemming met het Rijk, waarbij we Provinciale Staten tijdig informeren over de plannen en het proces. In gebieden zullen we blijvend sturen op participatie van de verschillende belangengroepen.

Grootste risico's weerstandscapaciteit

Risico's met grootste invloed op de benodigde weerstandscapaciteit		
Omschrijving risico	Invloed op benodigde weerstandscapaciteit	Kerntaak
<p>Ontwikkelopgave</p> <p>Binnen de ontwikkelopgave komen risico's rondom verwerving, inrichtingsmaatregelen en verbetervoorstellen naar voren. Het programma wordt uitgevoerd in een complexe omgeving die wordt veroorzaakt door verschillende factoren. Facetten zijn: Het Nationaal/ Provinciaal Plan Landelijk gebied, de Natuurdoelanalyses, meerdere uitkoopregelingen, het mestbeleid, handhavingsverzoeken en de verscherping van belangentegenstellingen tussen betrokken partijen.</p> <p>De kans is groter geworden dat er vertraging ontstaat in de gebiedsprocessen bij de besluitvorming en in de verwervingstrajecten. Deze vertraging leidt tot hogere kosten door een toename van proceskosten en indexatie. De gevolgen van de hogere inflatie zijn goed merkbaar en kunnen op termijn verder toenemen.</p>	24%	Vitaal platteland
<p>Concessie en contractbeheer openbaar vervoer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voor het gebruik van het spoor zijn vervoerders een gebruiksvergoeding aan ProRail verschuldigd die Provincie 1:1 subsidieert. De toerekening systematiek van de gebruiksvergoeding is aan wijzigingen onderhevig. - Risico omtrent de aanbestedingen van de concessies, thans: treinconcessies Vechtdallijnen en Zutphen-Oldenzaal in 2024 (ingang dec '27/'28). - De invoering van het European Rail Traffic Management System (2028) die eisen stelt aan het materieel leidt tot een risico voor een aantal van de Overijsselse treindiensten. - Als gevolg van de coronacrisis en hoge rituitval door personeelstekorten is de verwachting dat opbrengsten van de OV-concessies minder snel stijgen dan de contractueel te vergoeden kostprijs. - Door een veranderd gebruik bestaat er onzekerheid over de opbrengsten vanuit het Studenten OV contract. 	15%	Mobiliteit
<p>Kanaal Almelo de Haandrik</p> <p>De kosten die nog gemaakt moeten worden voor de aanpak van schades langs kanaal Almelo de Haandrik kunnen hoger zijn dan voorzien. Voor de aanpak hebben Provinciale Staten een regeling vastgesteld om de schade die bewoners hebben gemeld aan te pakken. Door verschillende redenen kan de aanpak van schades langer duren en/of duurder worden dan gedacht. Enkele mogelijke oorzaken hiervan zijn dat er niet genoeg gespecialiseerde bedrijven beschikbaar zijn, dat juridische geschillen tijd in beslag nemen en dat prijzen stijgen door inflatie.</p> <p>Voor de schaderegeling heeft de provincie een afzonderlijk budget gereserveerd (financiële voorziening), waaruit de betaling van subsidies en schadevergoedingen kan plaatsvinden. Elk jaar wordt deze voorziening bijgewerkt op basis van de meest recente gegevens over het aantal gemelde woningen en de aard van de gemelde schade. Hierbij wordt ook rekening gehouden met extra kosten die we niet hadden voorzien. Toch kunnen we niet uitsluiten dat de voorziening misschien niet genoeg zal zijn.</p>	13%	Mobiliteit
<p>Informatieveiligheid</p> <p>Er bestaan risico's rondom de beschikbaarheid van kritische bedrijfsprocessen dan wel processen die de rol van de Provincie in het openbaar bestuur kunnen beïnvloeden. De informatievoorziening van de provincie Overijssel is essentieel om processen ongestoord te laten functioneren. Het voorzien in informatie aan inwoners, partners en medewerkers is een taak van alle eenheden. Momenteel wordt nieuw beleid opgesteld waarna een plan in werking treedt om middels het correct beleggen van verantwoordelijkheden en taken met betrekking tot de informatieveiligheid op een voldoende hoog niveau te borgen en daarmee te voldoen aan de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en Wet bescherming Netwerken en Informatiesystemen (Wbni). Daarbij werken we nauw samen en delen we kennis met onder andere SSC-ONS, partnerorganisaties zoals de</p>	11%	Kwaliteit openbaar bestuur

Gemeente Zwolle, de overige provinciën en het IPO.		
<p>Tecbase</p> <p>De provincie neemt risicodragend deel in de gemeenschappelijke regeling Technology Base en dient de risico's in de onderliggende grond- en luchthavenexploitatie op te vangen via het weerstandsvermogen. De gebiedsontwikkeling Technology Base vindt plaats vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Technology Base, waaraan de Provincie Overijssel voor 50% deelnemer is. Zowel de grondexploitatie voor de realisatie van het bedrijvenpark als de exploitatie van de luchthaven zijn verliesgevend. Ter afdekking van de verwachte verliezen is een verliesvoorziening gevormd en wordt het jaarlijkse exploitatietekort aangevuld door de deelnemers.</p>	9%	Regionale economie
<p>Omgevingswet</p> <p>Er zijn risico's gemoeid met het beperkte bereikte niveau van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het is een risico dat het DSO vanaf de invoering nog niet stabiel genoeg is, niet gebruikersvriendelijk en dat er (financiële) onzekerheid is over de doorontwikkeling van het systeem. De koepels zijn nog in gesprek met BZK over de financiering van de doorontwikkeling en de financiering van de beheerkosten. Gevolg is dat er mogelijk extra beheerkosten en/of ontwikkelkosten op ons afkomen als het Rijk niet of onvoldoende mee financiert. Een ander gevolg is dat er mogelijke claims komen van gebruikers van het systeem doordat bijvoorbeeld vergunningen niet goed zijn afgegeven als de dienstverlening niet voldoende is. Ook kan het intern extra herstelwerk opleveren. Bijvoorbeeld het maken van een Projectbesluit met de oude techniek voor inpassingsplannen (een van de Tijdelijke Alternatieve Maatregelen - TAM). Die zal dan later nog omgezet moeten worden in de nieuwe techniek.</p>	7%	Ruimtelijke ordening en waterbeheer
<p>MAVKW - Machine richtlijn en Arbo veiligheid 25 kunstwerken Overijssel</p> <p>Binnen project MAVKW worden veiligheidsmaatregelen doorgevoerd in bestaande beweegbare kunstwerken, waarvan inmiddels acht kunstwerken zijn opgeleverd, drie kunstwerken momenteel in uitvoering zijn (Meenthebrug, Hesselingenbrug en Thijendijksbrug) en vier kunstwerken in de winterperiode 2024/2025 staan gepland voor uitvoering. Onderdelen van deze kunstwerken zijn in voorkomend geval decennia oud, waarbij de daadwerkelijke situatie niet altijd meer overeenkomt met de archieftekeningen, waardoor er afwijkingen kunnen ontstaan bij het uitwerken van het ontwerp. Zo blijkt dat de bediening op afstand van de Heerenbrug en Noordelijke Giethoornbrug meer verweven is met de lokale besturing dan voorzien en er extra aanpassingen nodig zijn. Ook is voor de revisie van de hydraulische installatie van de Zuidelijke Giethoornbrug aanvullend onderzoek nodig geweest, wat tevens heeft geleid tot aanvullende (onvoorziene) scope. Nog steeds een risico betreft de leveringen van technische componenten, wat wereldwijd nog steeds onder druk staat, door bijvoorbeeld de oorlog in Oekraïne en de onrust in de Rode Zee, waarbij dit in het verleden heeft geleid tot uitstel van de renovatie van de besturingsinstallatie van de Nieuwe Beukerssluis met een jaar. Met name de renovaties van de volledige besturingsinstallaties van vier bruggen in de winterperiode 2024/2025 zijn sterk afhankelijk van de inkoop en levering van elektrotechnische componenten.</p>	4%	Mobiliteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

Voor het vaststellen van de beschikbare weerstandscapaciteit inventariseren wij de hoogte van de risicoreserves van de provincie. Dit zijn reserves die voor het opvangen van risico's zijn aangemerkt. De onbenutte belastingcapaciteit nemen wij niet mee in de berekening van de structureel beschikbare weerstandscapaciteit. In de begroting 2024 is uitgesproken dat wij er naar streven de opcenten op de motorrijtuigenbelasting na de eenmalige verhoging in 2024 niet verder te verhogen in deze coalitieperiode.

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 106,9 miljoen. Dat is € 14,8 miljoen lager dan in de begroting 2023. Het verschil wordt vooral veroorzaakt door een lagere stand van de Algemene risicoreserve dan aangenomen in de begroting 2023. Na vaststelling van de

begroting 2023 zijn (PS-)besluiten genomen via de Monitor 2022-II, de Jaarrekening 2022 en de tweede begrotingswijziging van 2023 om middelen te onttrekken aan deze reserve. Het betreft onttrekkingen voor Kanaal Almelo de Haandrik (KadH), voorfinanciering PPLG en niet langer benodigde middelen voor de Vechtdalverbinding. De omvang van de weerstandscapaciteit is als volgt:

Beschikbare weerstandscapaciteit		(x € 1 miljoen)
Reserve		Omvang reserve
Algemene risicoreserve		48,4
Uitvoeringsreserve NNN		14,2
Diverse bestemmingsreserves		35,4
Risicoreservering binnen projecten		8,6
Totaal incidenteel		106,6
Onvoorzien		0,3
Totaal structureel		0,3
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit		106,9
Ongebruikte belastingcapaciteit		67,6

Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is op dit moment toereikend. De confrontatie van de beschikbare weerstandscapaciteit van € 106,9 miljoen en de benodigde weerstandscapaciteit van €45,8 miljoen levert een ratio op van 2,3. Het verhoudingsgetal is ten opzichte van de begroting 2023 gedaald van 2,4 naar 2,3. Als norm hanteren wij een ratio van minimaal 1,4.

Actueel weerstandsvermogen op concerniveau			
Benodigde weerstandscapaciteit (x miljoen)	Beschikbare weerstandscapaciteit (x miljoen)	Ratio weerstandsvermogen	
45,8	106,9	2,3	

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen	Realisatie 2022	Primitieve Begroting 2023	Actuele Begroting 2023	Realisatie 2023
Netto schuldquote	-142%	-80%	-74%	-112%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-225%	-175%	-148%	-185%
Solvabiliteitsratio	82%	82%	82%	82%
Kengetal grondexploitatie	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	10%	0%	5%	10%
Belastingcapaciteit: Opcenten	95%	95%	95%	95%

Definities kengetallen

In bovenstaande tabel treft u vijf verplichte financiële kengetallen aan. Deze geven inzicht in onze financiële positie. De cijfers lichten we hieronder verder toe.

- De netto schuldquote drukt de netto schuld uit in een percentage van de totale baten. De netto schuld is het saldo van de uitstaande schulden enerzijds en de in het bezit zijnde liquide middelen en vorderingen anderzijds. Wij hebben op dit moment nauwelijks schulden. Onze liquide middelen en vorderingen overtreffen de schulden dan ook ruim. Daardoor is het kengetal negatief. Op dit moment is het kengetal weinig zeggend. Wij verwachten dat onze liquiditeiten de komende jaren afnemen als gevolg van de bestedingen in het kader van ons investeringsprogramma.
- In de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen zijn ook de leningen aan deelnemingen, openbare lichamen en overige verstrekte leningen opgenomen. Het kengetal wordt door het opnemen van de verstrekte leningen nog negatiever dan de netto schuldquote. Ook dit kengetal heeft een beperkte waarde.
- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn om aan onze financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio geeft de omvang van het eigen vermogen (= reserves) weer als percentage van het balanstotaal. Onze solvabiliteit is uitstekend. In de literatuur wordt een minimum van tussen de 25 en 40% genoemd om een niet-financiële onderneming gezond te mogen noemen. Met een solvabiliteitspercentage van 82% komt de provincie uit op een zeer gezonde vermogenspositie. Wij verwachten dat de solvabiliteit de komende jaren verder afneemt. Dit hangt samen met de voortgang van uitvoering van de investeringsprogramma's die worden gedekt uit reserves.
- Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Wij hebben geen grondexploitaties, waardoor dit kengetal 0% bedraagt en geen betekenis heeft.
- De structurele exploitatieruimte geeft aan welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen. Het saldo van de structurele baten en lasten wordt daartoe uitgedrukt in een percentage van de totale baten. Voor een toekomstbeeld van de structurele ruimte verwijzen wij naar het budgettair perspectief dat bij de perspectiefnota en de begroting wordt geactualiseerd.
- De belastingcapaciteit geeft aan hoe de belastingdruk in Overijssel zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies en uit te drukken in een percentage. Uit het kengetal belastingcapaciteit opcenten blijkt dat wij minder belasting heffen dan het gemiddelde in Nederland.

Kapitaalgoederen

Dit is hoe wij denken

We zijn verantwoordelijk voor het in stand houden van de infrastructuur bestaande uit provinciale wegen, kunstwerken en waterwegen en de provinciale gebouwen, waaronder het provinciehuis. Dit omvat dagelijks beheer (exploitatie), onderhoud (jaarlijks en niet jaarlijks) en vervanging.

Provinciale infrastructuur

In het Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen (2020 t/m 2023, PS/2018/414) hebben we afgesproken dat we voor beheer en onderhoud van alle voorzieningen van de provinciale infrastructuur het kwaliteitsniveau 'basis' hanteren. De landelijke kennisinstelling CROW heeft dit kwaliteitsniveau gedefinieerd en het staat voor efficiënt en effectief beheer op de langere termijn. De risico's op het niet bereiken van beleidsdoelstellingen of imagoschade zijn bij dit kwaliteitsniveau voor de provincie doorgaans beperkt en beheersbaar. We hebben de budgetten gebaseerd op dit kwaliteitsniveau. Het beleidskader wordt in de praktijk verder uitgewerkt in (strategische) assetmanagementplannen.

Provinciale gebouwen

In 2006 is een onderhoudsplan opgesteld voor de provinciale gebouwen. Met het onderhoudsplan waarborgen we dat de gebouwen met de daarin aanwezige installaties en apparatuur op een deskundige wijze worden beheerd en onderhouden. In het onderhoudsplan zijn drie zaken opgenomen: het jaarlijks onderhoud, het niet jaarlijks onderhoud en de vervanging.

Met het jaarlijks onderhoud waarborgen we de bedrijfszekerheid van de gebouwen en de installaties, garanderen we de veiligheid en houden we de uitstraling van de gebouwen in stand. Met dit onderhoud voldoen we aan regelgeving en zijn we verzekerd van de ondersteuning van leveranciers (garanties). Het meerjaarlijks onderhoud omvat het onderhoud aan verwarmings- en koelinstallaties, gevels, kozijnen, zonwering, vloeren, wanden, verlichting, liften, brandveiligheidsvoorzieningen, enzovoorts. De uitvoering vindt plaats in een periode van vijf tot dertig jaar. De gebruikte normering (NEN 2767 niveau 3) gaat uit van een redelijke tot goede conditie en wordt ook bij andere overheidsorganisaties als leidraad voor het meerjaarlijks onderhoud gebruikt.

De vervangingsinvesteringen zijn begroot op basis van de technische levensduur. De afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de financiële verordening van de provincie Overijssel. Jaarlijks stellen we vast of groot onderhoud of vervanging eerder of later moet plaatsvinden en wordt het integrale meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) op basis daarvan bijgesteld.

We maken per project een risicoanalyse en nemen op basis hiervan beheersmaatregelen. Aansprakelijkheidsrisico's dekken we binnen de projecten af via verzekeringen.

Provinciale infrastructuur

Beheer en onderhoud

We voeren het beheer en onderhoud uit volgens het meerjarig uitvoeringsprogramma. In 2018 hebben we het Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen geactualiseerd. Hierin is het programma voor de periode 2020 t/m 2023 opgenomen. In onze projecten hebben we aandacht voor innovatie, circulariteit, klimaatverandering en verduurzaming. Inmiddels is het programma voor de periode 2024 t/m 2027 in het Beheerplan Infrastructurele Kapitaalgoederen in 2022 geactualiseerd. De infrastructuur voldoet aan het basis kwaliteitsniveau dat door PS is vastgesteld.

In 2023 is een aantal projecten niet tot uitvoering gekomen, deze zijn doorgeschoven naar 2024. Er zijn vanwege het doorschuiven van projecten geen achterstanden in het onderhoudsdoel ontstaan. Op een aantal locaties is in 2023 met kleine herstelmaatregelen het basiskwaliteitsniveau van de wegen in stand gehouden. Voor zowel constructief als machineveiligheid worden diverse kunstwerken onderhouden. Dit zijn doorlopende projecten over meerdere jaren.

Voor het baggeren van de vaarwegen en het onderhoud van de oeverbeschoeiingen zijn de voorbereidingen in 2023 gestart.

Programma groot onderhoudsprojecten				Jaarrekening 2023
Type infrastructuur	Jaartal	(Vaar)Wegnr. + wegvak	Benaming	Uitvoering
Hoofdrijbaan				
	2023	N337	Wijhe - Zwolle parallelweg	Gedeeltelijk naar 2024
	2023	N348	Deventer - Raalte	Gereed
	2023	N349	Ootmarsum - Denekamp	Gereed
	2023	N377	Lichtmis - Nieuwleusen	Gereed
	2023	N741	Delden - Bornerbroek	Gereed
	2023	N751	Wierden - Daarle	Gedeeltelijk naar 2024

	2023	N341	Ommen - Den Ham	Gereed
	2023	N377	Nieuwleusen - Dedemsvaart	Gereed
	2023	N34	Aanleg carpoolplaats	Gereed
Parallelweg				
	2023	N377	Lichtmis - Nieuwleusen	Gereed
Fietspad				
	2023	N471	Delden - Bornerbroek	Gereed - combi GO
Kunstwerken				
	2023		Diverse gedeeltes oever-beschoeiingen NWO	Uitvoering lopend
	2023		Beukersluis sluisdeuren vervangen	Gereed
	2023		Machinerichtlijn en arboveiligheid kunstwerken. Diverse objecten in 2023.	Gedeeltelijk gereed
	2023		Rehabilitatie kunstwerken. Diverse objecten	Gedeeltelijk gereed

Areaalgegevens en kwaliteitsniveau provinciale infrastructuur

Provinciale infrastructuur

Infrastructuur	Onderdeel	Areaal	Kwaliteitsniveau
Wegen	Hoofdrijbaan	647 km	Basis
	Parallelweg	201 km	
	Fietspad	538 km	
	VRI	52 st.	
	Verlichtingspunten	5.500 st.	
	Bermen	935 ha	
	Bomen	37.500 st	
	Faunapassages	19 st.	
	Faunarasters	88 km	
Kunstwerken	Totaal		Basis
	Vaste bruggen en viaducten	122 st. 47 st.	
	Tunnels	44 st.	
	Beweegbare bruggen	32 st.	
	Sluizen	11 st.	
	Overige objecten (o.a. duikers, onderdoorgangen, schutsluizen)	333 st.	
Waterwegen	Oeverbeschoeiing	241 km	Basis
	Waarvan hout	86 km	
	Beton en staal	82 km	

Natuurvriendelijke oevers	73km
Vaarweg	145 km

Legenda kwaliteitsniveau			
Kwaliteitsniveau	Omschrijving	Indicatie kwaliteit	Relatie met wegbeheer
A+	Zeer hoog	Nagenoeg ongeschonden	Er is geen schade
A	Hoog	Mooi en comfortabel	Er is enige schade, maar de waarschuwingsgrens is nog niet overschreden
B	Basis	Functioneel	De waarschuwingsgrens is overschreden: er is klein onderhoud nodig of binnen vijf jaar is groot onderhoud nodig
C	Laag	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder	De richtlijn is overschreden: er is binnen twee jaar groot onderhoud nodig
D	Zeer laag	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling of sociale onveiligheid	De richtlijn is meer dan één klasse overschreden: er is direct groot onderhoud nodig.

Provinciale gebouwen

We hebben in 2023 een onderhoudsplan voor zowel het gerenoveerde provinciehuis als de overige provinciale gebouwen herzien. Dit onderhoudsplan wordt jaarlijks geactualiseerd. We beheren en onderhouden de gebouwen met de daarin aanwezige installaties en apparatuur op een deskundige wijze. In het onderhoudsplan staat het jaarlijks onderhoud, het meerjarig onderhoud en de vervanging. Hierbij hebben we aandacht voor SROI, innovatie, verduurzaming en klimaatverandering. In 2024 zal er gestart worden met de renovatie en het updaten van de inrichting van het provinciehuis. De verwachting is dat de werkzaamheden door zullen lopen tot 2025. U wordt hierover via de P&C-cyclus geïnformeerd.

Onderhoud (incl. afschrijvingen)	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Provinciehuis en overige provinciale panden	4.452	4.251	4.313

Investerings

Dit is hoe wij denken

In het kader van onze provinciale opgaven houden wij de provinciale infrastructuur en gebouwen (zie paragraaf kapitaalgoederen) en onze ICT voorzieningen (zie paragraaf bedrijfsvoering) in stand door tijdig vervangingsinvesteringen uit te voeren en eventueel nieuwe investeringen te doen.

Provinciale Staten stelt de investeringskredieten vast bij de begroting en eventuele begrotingswijzigingen. De bijbehorende kapitaallasten verwerken wij in de begroting conform de uitgangspunten in de financiële verordening, waaronder de daarin opgenomen afschrijvingstermijnen.

Reserve Dekking Kapitaallasten

Vanaf 2017 moeten op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) investeringen in provinciale infrastructuur (investeringen met maatschappelijk nut)

geactiveerd en afgeschreven worden. Provinciale Staten heeft besloten de Reserve dekking kapitaallasten activa (RDKA) in te stellen voor dekking van de kapitaallasten van deze investeringen. Op het moment van investeren reserveren wij een bedrag ter grootte van de investering in de RDKA. Van daaruit dekken we de structurele kapitaallasten. Voor investeringen die via deze reserve lopen wordt dus vooraf de volledige dekking van toekomstige kapitaallasten geregeld.

Nieuwe investeringen in eigen infrastructuur (structurele last in begroting)

Bij de Perspectiefnota 2022 heeft Provinciale Staten de uitgangspunten voor investeringen in provinciale infrastructuur vastgesteld. In de kern betekenen de uitgangspunten dat alle vervangingsinvesteringen en lopende investeringen via de RDKA blijven lopen. Voor nieuwe investeringen in eigen infrastructuur hanteren we voortaan de 'directe afschrijvingsmethodiek'. De afschrijvingen komen dan direct ten laste van de meerjarige structurele begroting. Voor een nadere uitleg over deze systematiek verwijzen wij naar de Perspectiefnota 2022.

Dit is wat wij doen

In deze paragraaf geven wij een totaaloverzicht van de investeringen in de materiële vaste activa en de wijze waarop wij de bijbehorende kapitaallasten verwerken in onze begroting. Wij investeren in provinciale infrastructuur en provinciaal vastgoed.

Investering	Beleidsdoel	Dekking
Provinciale infrastructuur		
Vervangingsinvesteringen	4.7 Goed functionerende infrastructuur	Via RDKA
Lopende nieuwe investeringen	4.6 Goede bereikbaarheid voor wegverkeer	Via RDKA
Nieuwe investeringen (vanaf Perspectiefnota 2022)	4.6 Goede bereikbaarheid voor wegverkeer	Structurele last in begroting
Investeringen in economisch nut	4.7. Goed functionerende infrastructuur	Structurele last in begroting
Provinciale gebouwen		
Provinciale gebouwen	10.0 Overhead	Structurele last in begroting

Financieel totaaloverzicht investeringen

Bijlage lopende Investeringsprojecten (water)wegen en kunstwerken x € 1.000	Prestatie	Totaal budget	Bijdrag e derden	Bijdrage Provinci e	Realisati e	Begroting	Realisati e	Saldo	Begroting
					2017 t/m 2022	2023	2023	2023 2024 t/m 2027	
1. Lopende investeringen (niet vervangingsinvesteringen)									
N307 *	4.6.6	23.781	6.326	17.455	13.545	3.197	3.695	(498)	713
N348 fase 1 en 2 **	4.6.9	14.063	2.823	11.240	13.064	(1.823)	(1.798)	(25)	-
N340 Vechtdalverbinding	4.6.7	145.363	4.863	140.500	125.148	15.352	5.721	9.631	-
N35 Knooppunt Raalte	4.6.13	22.847	5	22.842	2.226	138	67	71	20.478
N343 Rondweg Weerselo	4.6.9	12.855	1.500	11.355	2.424	1.310	674	636	7.621
N315-N768 Danspaleis (N18)	4.6.9	1.661	-	1.661	329	583	326	257	750
N737 Aanleg faunapassage	4.6.9	1.746	-	1.746	143	603	76	527	1.000
N351 Kuinre - Grens Flevoland verbreding***	4.6.9	1.335	-	1.335	1.174	161	253	(92)	-
Provinciale fietspaden	4.6.9	1.880	-	1.880	-	548	158	390	1.332
Overige lopende investeringen	4.6.9	14.173	2.982	11.191	9.508	932	436	496	750
<i>Totaal lopende</i>		<i>239.704</i>	<i>18.499</i>	<i>221.205</i>	<i>167.561</i>	<i>21.001</i>	<i>9.608</i>	<i>11.393</i>	<i>32.644</i>

investeringen

2. Vervangingsvesteringen maatschappelijk nut

Kunstwerken	4.7.3	24.748	-	24.748	3.642	6.990	4.117	2.873	14.116
Waterwegen (Kanaal Almelo de Haandrik)	4.7.3	20.557	9	20.548	1.714	4.346	1.649	2.697	14.488
Wegen	4.7.3	40.155	499	39.656	10.512	8.323	4.995	3.328	20.821
DRIS	4.2.3	11.109	2.209	8.900	1.728	5.738	933	4.805	1.434
<i>Totaal</i> <i>vervangingsinvesteringen</i> <i>maatschappelijk nut</i>		96.569	2.717	93.852	17.596	25.397	11.694	13.703	50.859

3. Vervangingsinvesteringen met economisch nut

Ploegen rijbaan en fietspad	4.7.1	530	-	530	110	82	-	82	338
Zoutstrooiers rijbaan en fietspad	4.7.1	1.726	1	1.725	647	-	-	-	1.078
Patrouilleboot De Buffel	4.7.1	1.170	363	807	7	799	-	799	-
<i>Totaal</i> <i>Vervangingsinvesteringe</i> <i>n economisch nut</i>		3.426	364	3.062	764	881	-	881	1.416

4. Nieuwe investeringen

10 faunaknelpunten	4.6.9	3.500	-	3.500	41	959	216	743	2.500
Bediencentrale bruggen	4.6.9	1.900	-	1.900	8	152	65	87	1.740
Nieuwe provinciale fietspaden	4.6.9	1.128	-	1.128	-	200	60	140	928
Vervanging Zwartewaterbrug	4.7.5	1.200	-	1.200	187	313	282	31	700
Vloedbeltverbinding	4.6.12	800	50	750	191	559	409	150	-
<i>Totaal nieuwe investeringen</i>		8.528	50	8.478	427	2.183	1.032	1.151	5.868

Totaal investeringsprojecten (water)wegen en kunstwerken		348.227	21.630	326.597	186.348	49.462	22.334	27.128	90.787
---	--	----------------	---------------	----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	---------------

5. Provinciale gebouwen

Provinciehuis	10.0	25.902	-	25.902	4.678	5.576	1.606	3.970	15.647
Overige gebouwen	10.0	4.868	-	4.868	1.031	1.395	865	530	2.441
<i>Totaal provinciale gebouwen</i>		30.770	-	30.770	5.709	6.971	2.471	4.500	18.088

Totaal investeringen		378.997	21.630	357.367	192.057	56.433	24.805	31.628	108.875
-----------------------------	--	----------------	---------------	----------------	----------------	---------------	---------------	---------------	----------------

De voorgestelde wijzigingen zijn niet verwerkt in de bovenstaande tabel.

* Wij hebben besloten om uit het investeringskrediet 2024 € 497.000 over te hevelen naar 2023, ter compensatie van de in 2023 ontstane overschrijding. Voor € 90.000 wordt die overschrijding veroorzaakt door prijsinflatie. Bij deze jaarrekening stellen wij daarom voor om het investeringskrediet met € 90.000 te verhogen vanuit de buffer voor prijsindexering. De resterende overschrijding in 2023 betreft kosten die zich eerder voordoen dan verwacht, deze leiden

niet tot een overschrijding van het investeringsbudget als geheel.

** Bij de jaarrekening 2023 stellen wij u voor om het tekort aan te vullen, dit is nog niet verwerkt in de tabel.

*** In 2024 wordt nog een bijdrage van de gemeente verwacht, waardoor er uiteindelijk geen tekort wordt verwacht.

1. Lopende investeringen

Prestatie 4.6.3 N35 - lopende projecten

Conform ons begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten om de niet bestede middelen van project N35 Knooppunt Bos (prestatie 4.6.3) ter hoogte van € 71.000 toe te voegen aan het investeringskrediet van de jaarschijf 2024 (prestatie 4.6.13) van de begroting 2024.

Prestatie 4.6.6 N307

De uitvoeringskosten zijn in 2023 € 0,497 miljoen hoger dan begroot. voor een belangrijk deel wordt dit veroorzaakt door een snellere uitvoering. Dat deel leidt niet tot hogere kosten voor het project als geheel, deze lasten doen zich slechts eerder voor dan verwacht. Voor € 90.000 worden de hogere kosten in 2023 veroorzaakt door hogere door indexatielasten.

Voor deze indexatielasten is een buffer beschikbaar in de begroting 2024, waarvoor wij bij deze jaarrekening een voorstel doen deze aan te vullen met het resterende bedrag in de buffer voor 2023.

De ontvangsten betreffen voornamelijk de doorbelasting van personeelskosten naar de provincie Flevoland van het projectteam dat belast is met de dagelijkse aansturing van de aanpassing van de N307 Kampen-Roggebot.

Voorstel tot toevoeging van € 90.000 aan het investeringskrediet, vanuit de buffer voor prijsindexering:

Wij stellen u voor om € 90.000 toe te voegen aan het investeringskrediet voor de N307.

Voor de dekking van deze verhoging stellen we u voor om vanuit de buffer voor prijsindex van infrastructuur uit de algemene reserve kwaliteit van Overijssel € 90.000 toe te voegen aan de Reserve dekking kapitaallasten activa. Daarmee kunnen de toekomstige afschrijvingslasten worden gedekt.

Prestatie 4.6.7 Vechtdalverbinding (N340/N377 en N48)

De uitvoering van het project Vechtdalverbinding verloopt nog steeds binnen de vastgestelde financiële kaders. De actuele financiële vooruitzichten maken duidelijk dat € 8,8 miljoen van het beschikbaar gestelde krediet niet meer benodigd is voor de afronding van de resterende werkzaamheden. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van lager uitgevallen projectkosten.

Wij stellen u voor om het investeringskrediet en de bijbehorende reservering in de Reserve dekking kapitaallasten activa (RDKA) van het project Vechtdalverbinding (prestatie 4.6.7) te verlagen met € 8,8 miljoen. Hiermee resteert een krediet voor 2024 ter hoogte van € 0,8 miljoen. Wij stellen u verder voor om vanuit de vrijvallende € 8,8 miljoen:

- een bedrag van € 0,3 miljoen toe te voegen aan de Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur, ter dekking van het groenonderhoud langs de N340 (prestatie 4.7.2).
- een bedrag van € 1,5 miljoen toe te voegen aan de Algemene risicoreserve, ter dekking van eventueel niet verhaalbare garantieclaims in de afronding van dit project.
- een bedrag van € 1,5 miljoen te behouden binnen de Reserve dekking kapitaallasten activa

om de middelen in deze reserve volledig af te stemmen op de gerealiseerde investering.
- € 5,5 miljoen toe te voegen aan de Algemene reserve.

Bij de prestatie 4.7.1 is bovendien ons voorstel opgenomen om een structureel budget toe te kennen van € 11.000 voor het jaarlijkse groenonderhoud langs de N340.

Prestatie 4.6.9 Verkenning, planstudies en realisatie overige projecten

Afgeronde projecten

In 2023 zijn de projecten VOC's Hasselt/ N331, N346/N741 Herstel Deldener Esch en N344 Dassentunnel afgerond. Het project VOC's Hasselt/ N331 is met een positief resultaat van € 46.000 afgesloten. Wij stellen u voor om dit krediet te verlagen en dit restant krediet te gebruiken voor de volgende zaken:

PS begrotingswijzigingen:

- * een bedrag van € 10.000 toe te voegen aan het investeringskrediet op de N344 Dassentunnel in de jaarschijf 2023. Dit project heeft in 2023 een overschrijding op het krediet van € 10.000;
- * een bedrag van € 16.000 toe te voegen aan het investeringskrediet op de N346-N741 Herstel Deldener Esch in de jaarschijf 2023. Dit project heeft in 2023 een overschrijding op het krediet van € 16.000;
- * een bedrag van € 20.000 toe te voegen aan het investeringskrediet op de N348 Raalte-Ommen waar per saldo een tekort van € 25.000 is ontstaan. Voor dit project zijn destijds twee investeringskredieten beschikbaar gesteld. Waarbij we voorstellen deze kredieten samen te voegen tot één krediet. Daarnaast stellen wij u voor om voor het overige van € 5.000 een beroep te doen op de buffer voor prijsindex van infrastructuur uit de algemene reserve kwaliteit van Overijssel en toe te voegen aan de Reserve dekking kapitaallasten activa en hiermee het krediet te verhogen.

Lopende projecten

GS begrotingswijzigingen:

- * De projecten Rondweg Weerselo en de N337 Rotonde Olst de Meente liggen momenteel stil als gevolg van het ontbreken van de vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming. De uitvoering zal niet eerder plaatsvinden dan in 2024. Wij hebben besloten om de in 2023 niet bestede middelen toe te voegen aan de raming voor deze investeringskredieten in 2024 (€ 999.000).
- * De financiële afronding van het project N351 Kuinre-Grens Flevoland zal in 2024 plaatsvinden. Wij hebben besloten om het resterende saldo aan investeringskredieten van - € 92.000 over te hevelen naar jaarschijf 2024 van de begroting 2024. In 2024 verwachten we nog bijdragen van derden.
- * Uitvoering van de projecten N315-N768 Danspaleis en de fietsroute N750 Vriezenveen zal in 2024 plaatsvinden. Wij hebben besloten om de in 2023 niet bestede middelen toe te voegen aan de raming voor deze investeringskredieten in 2024 (€ 506.000).
- * N343 rotonde Bisschopsstraat, N737 Faunapassage en Snelfietsroute Wijhe-Zwolle. Bovenstaande projecten zijn in uitvoering en zullen in 2024 (financieel) afgerond worden. Wij hebben besloten om de in 2023 niet bestede middelen (€ 907.000) toe te voegen aan de raming voor deze investeringskredieten in 2024.

GS en PS begrotingswijziging:

*Herinrichting en carpoolplaats N34

Bovenstaand project is in uitvoering en zal in 2024 (financieel) afgerond worden. Destijds zijn voor dit project twee kredieten beschikbaar gesteld. Wij stellen voor om de in 2023 niet bestede middelen van een van deze investeringskredieten (€ 56.000) toe te voegen aan de raming van het investeringskrediet waar in 2023 dit tekort op is ontstaan.

Per saldo resteert er in 2023 nog een bedrag van € 12.000. Wij hebben besloten om deze middelen toe te voegen aan de raming van het investeringskrediet op dit project in 2024.

2. Vervangingsinvesteringen met maatschappelijk nut

Prestatie 4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur

De in de toelichting gemelde zaken hebben tot een onderbesteding en overbesteding op de investeringskredieten geleid.

Onderdeel wegen

GS begrotingswijziging

N347 Kom Hengevelde

De financiële afronding vindt in 2024 plaats. Wij hebben besloten om de niet bestede middelen (€ 585.000) toe te voegen aan de raming op het krediet in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

N337 Rehabilitatie kom Den Nul

De uitvoering van de werkzaamheden op dit project zijn voorlopig opgeschort vanwege benodigde aanvullende stikstofberekeningen. De uitvoering zal niet eerder plaatsvinden dan in 2024. Wij hebben besloten om de in 2023 niet bestede middelen van € 516.000 toe te voegen aan de raming van 2024 op de N337.

N737 Enschede

De uitvoeringswerkzaamheden voor dit project zijn vanwege combinatiewerkzaamheden met Vitens doorgeschoven naar 2025. Wij hebben besloten om het niet bestede investeringskrediet (€ 100.000) over te hevelen naar de jaarschijf 2025 van de begroting 2024.

GS en PS begrotingswijziging

N377 Hasselt-De Lichtmis

De werkzaamheden van dit project zijn in verschillende fasen geprogrammeerd. Fase 1 (vervanging oeverconstructie) is afgerond. Deze fase is met een positief budget van € 124.000 afgesloten. Wij stellen u voor om dit investeringskrediet in de jaarschijf 2023 met € 124.000 te verlagen. Gelijktijdig stellen wij u voor om het investeringskrediet voor fase 2 en 3 in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024 met € 124.000 te verhogen. Daarnaast hebben we besloten om de niet bestede middelen van fase 2 en 3 (€ 271.000) toe te voegen aan de ramingen op dit krediet in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

N760 IJsselmuiden

De uitvoering van het project kent 3 fasen en onderdelen (Thomsonbrug, zie onderdeel kunstwerken). De eerste fase is uitgevoerd en zal in 2024 financieel afgerond worden. Een deel van fase 2 en 3 is in 2023 uitgevoerd en de overige werkzaamheden staan voor 2024 en 2025 gepland. Wij hebben besloten om de niet bestede middelen (€ 1,4 miljoen) toe te voegen aan de ramingen op deze kredieten in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024. Via het Statenvoorstel over de N760 en in de begroting 2024 is 2 keer prijscompensatie toegekend aan fase 2 en 3 van de N760. Daardoor is het investeringsbudget € 1,2 miljoen te hoog. Wij stellen voor om dit te herstellen en het investeringsbudget in 2024 met € 1,2 miljoen te verlagen.

Onderdeel kunstwerken

GS begrotingswijziging

Vervanging kunstwerken: machine- en arboveiligheid bruggen en sluizen (MAV), Beukersluis (als onderdeel van de MAV) en (rehab) Kunstwerken 2020-2023.

Bij deze projecten is in 2023 minder uitgegeven. Conform ons begrotingsbeleid hebben wij besloten om de niet bestede middelen van € 2,5 miljoen toe te voegen aan de investeringskredieten van de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

Vervanging kunstwerken constructieve veiligheid

De voorbereiding voor de aanbesteding van de vervanging van 2 bruggen binnen dit project is opgestart. De uitvoering zal niet eerder plaatsvinden dan in 2024. Conform ons begrotingsbeleid hebben wij besloten om de niet bestede middelen van € 225.000 toe te voegen aan het investeringskrediet van de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

William Thomsonbrug Kamperzeedijk i.c.m. wegenwerk N760

De vervanging van de Thomsonbrug is onderdeel van het project N760 Genemuiden-IJsselmuiden (fase 2). Vanwege uitvoering in 2024 hebben wij besloten om de niet bestede

middelen van € 100.000 toe te voegen aan de raming van dit krediet in de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

Onderdeel waterwegen

GS begrotingswijziging en PS begrotingswijziging

Voor de aanpak vervanging damwanden kanaal Almelo – De Haandrik is in 2023 een bouwteam samengesteld en gecontracteerd. Zij treffen de voorbereidingen van dit project en hier zal een eerste stap voor een nadere begroting voor de vervanging worden gemaakt. Duidelijk is dat er niet voldoende middelen beschikbaar zijn om deze opgave volledig uit te voeren.

In 2024 zal een investeringsvoorstel worden voorgelegd voor een integrale aanpak van de boordvoorzieningen bij het kanaal.

We hebben besloten om het niet bestede investeringskrediet € 2,7 miljoen over te hevelen naar de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

Van het in 2023 beschikbaar gestelde budget van € 0,9 miljoen aan onderzoekskosten voor het onderzoek naar de vervroegde aanpak voor het vervangen van de damwanden is € 572.000 niet besteed. Dit budget is wel nodig om het onderzoek in 2024 te vervolgen. Wij stellen u voor om het resterende bedrag van € 572.000 te onttrekken aan de Algemene Risicoreserve en toe te voegen aan de jaarschijf 2024 van prestatie 4.7.3. van de begroting 2024.

GS begrotingswijziging

Vervanging oeverconstructies 2024-2027

De voorbereidingen van dit project zijn opgeschort naar 2024. Wij hebben besloten om de niet bestede middelen van € 100.000 over te hevelen naar de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

Kademuur Ossenzijl

De vervanging van de kademuur heeft in 2023 plaatsgevonden. De financiële afronding vindt in 2024 plaats. Wij hebben besloten om het niet bestede krediet (€ 191.000) over te hevelen naar de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

Prestatie 4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein

Dynamische Reis Informatie Systemen

Sinds 2009 zijn er verschillende Dynamische Reis Informatie Systemen (hierna DRISystemen) binnen de provincies Gelderland, Overijssel en Flevoland geplaatst. Deze systemen voorzien (bus)reizigers via DRIS-displays op de haltes van informatie over de actuele vertrektijden en verstoringen. De drie hiervoor genoemde provincies werken sinds 2011 samen op het gebied van openbaar vervoer (OV-Oost).

In 2020 is besloten de verouderde en afgeschreven systemen te vervangen en gezamenlijk de vervanging van de DRIS-displays bij bushaltes aan te aanbesteden en samen voor de komende 10 jaar invulling te geven aan het toekomstige DRIS systeem binnen OV-Oost. De investering bedraagt € 11,1 miljoen. Wij ontvangen van de andere provincies € 2,2 miljoen aan bijdragen. De realisatie is voorzien in de periode 2020 – 2023. Hiermee wordt bereikt dat er een ononderbroken en zoveel mogelijk storingsvrij DRIS systeem is met actuele en betrouwbare reisinformatie voor de reizigers over de buslijnen in het gebied OV-Oost.

In de periode 2020-2023 is € 4,9 miljoen besteed . De onderbesteding wordt veroorzaakt doordat de realisatie vertraagd is. De leverancier heeft de mijlpalen binnen het contract niet gehaald. De consequentie hiervan is dat de leverancier in verzuim is en contractuele boetes verschuldigd is. Ondanks de inspanningen van beide partijen met de intentie om er met elkaar uit te komen, hebben de provincies niet meer het vertrouwen dat de leverancier het project kan afmaken. Op 14 december 2023 liep de overeenkomst af. Ondanks het feit dat de overeenkomst is afgelopen, hebben de provincies een laatste poging gedaan om te onderhandelen. Deze onderhandelingen zijn vastgelopen. Het is niet gelukt om samen afspraken te maken over de wijze waarop partijen uit elkaar gaan. Dit betekent dat het project voor nu stilligt. De provincies stellen de leverancier aansprakelijk voor de geleden en

de nog te lijden schade en de openstaande contractuele boetes. Daarnaast onderzoeken de provincies hoe ze met dit project verder gaan.

De niet bestede middelen houden we beschikbaar voor 2024 voor doorlopende verplichtingen.

GS begrotingswijziging

Wij hebben besloten het resterende investeringskrediet voor DRIS van € 6,2 miljoen door te schuiven naar 2024.

3. Vervangingsinvesteringen met economisch nut

Prestatie 4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur

Vervangen ploegen gladheidsbestrijding

Voor de vervanging van de ploegen is jaarlijks een krediet van € 82.000 beschikbaar gesteld. In 2023 hebben hier geen vervangingsinvesteringen plaatsgevonden. Het krediet van 2023 van € 82.000 is in 2023 niet meer benodigd. Wij hebben besloten om dit investeringskrediet van de jaarschijf 2023 vrij te laten vallen.

Werkship De Buffel

De aanbesteding heeft in 2023 plaatsgevonden en met de uitvoering van de werkzaamheden is gestart. We verwachten dit project in 2024 af te ronden. Conform ons begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten om de niet bestede middelen van € 799.000 toe te voegen aan het investeringskrediet van de jaarschijf 2024 van de begroting 2024. Mutaties op investeringskredieten hebben effect op de begrote afschrijvingslasten. Deze effecten worden bij Monitor I 2024 verwerkt.

4. Nieuwe investeringen

Bediencentrale en faunaknelpunten

De voorbereiding en uitvoering van de projecten Bediencentrale bruggen en de Faunaknelpunten zullen niet eerder plaatsvinden dan in 2024. Conform ons begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten om de niet bestede middelen van € 831.000 toe te voegen aan de investeringskredieten van de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

Snelfietsroute Wijhe-Zwolle en Snelfietsroute Vriezenveen

Voor deze projecten verwijzen we naar de toelichting hierboven onder het kopje 1 "lopende investeringen".

Zwartewaterbrug

Voor de uitwerking van de vervangingsscenario's van de Zwartewaterbrug is in 2023 € 282.000 uitgegeven. Conform ons begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten om de niet bestede middelen van € 31.000 toe te voegen aan het investeringskrediet van de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

Investeringskrediet voorbereidingskosten Vloedbeltverbinding

Met het Investeringsvoorstel en start ruimtelijke procedure aanleg Vloedbeltverbinding (2021/1104308) heeft u besloten een investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 4,0 miljoen voor de voorbereidingskosten (incl. grondaankoop).

In 2023 is € 0,6 miljoen als investeringskrediet opgenomen in de begroting 2023 waarvan ruim € 0,4 miljoen is gerealiseerd.

Conform ons begrotingswijzigingsbeleid hebben wij besloten om de niet bestede middelen van project Vloedbeltverbinding (prestatie 4.6.12) toe te voegen aan het investeringskrediet van de jaarschijf 2024 van de begroting 2024.

Mutaties op investeringskredieten hebben effect op de begrote afschrijvingslasten. Deze effecten worden bij Monitor I 2024 verwerkt.

5. Provinciale gebouwen

In onze Begroting 2023 hebben wij € 6,9 miljoen begroot aan investeringen in ons provinciaal vastgoed. Wij hebben in 2023 circa € 2,4 miljoen geïnvesteerd in ons provinciaal

vastgoed. Er valt een bedrag aan investeringskredieten van € 0,3 miljoen vrij in verband met het afronden van de projecten m.b.t. warmteopwekking, brandbeveiliging en de verbouwing bij de ONS vleugel.

De gerealiseerde investeringen bestaan uit:

- Renovatie en dakafwerking Paasloo : € 0,1 miljoen.
- Warmte-winningsinstallatie: € 0,3 miljoen. Ons warm tapwater wordt daarmee gasloos verwarmd. Dit is een eerste investering in het totale range van duurzaamheidsinvesteringen;
- Vervanging van de brandmeld- en ontruimingsinstallatie: € 0,3 miljoen;
- Botenloods is gerenoveerd voor € 0,1 miljoen;
- De resterende investeringen in 2023 hebben betrekking op nog af te ronden projecten. Het betreft vooral eerste investeringen voor de renovatie van het provinciehuis.

Wij hebben circa € 4,2 miljoen minder geïnvesteerd dan begroot. Een groot deel van deze investeringen zijn opgenomen in ons tijds-, omgevings en plaatsbewust werken (TOP) programma. Het gaat onder andere om investeringen in de kantoorinrichting en meubilair, het bestuurscentrum (de Statenzaal en fractiekamers), installaties, en verlichting. De eerste aanpassingen zijn doorgevoerd (o.a. wijziging van de Brug), echter gaan de grootste investeringen en aanpassingen medio 2024 en 2025 worden uitgevoerd. In februari 2024 worden deze delen aanbesteed. De verwachting is dat in september 2024 daadwerkelijk met deze realisatie gestart gaat worden en dit ook in 2025 zal doorlopen. We streven daarbij naar een sobere en doelmatige verbouwing, waarbij we zoveel mogelijk refurbishen en oog hebben voor circulariteit. Vanuit efficiencyoverwegingen willen wij de werkzaamheden zoveel mogelijk combineren en gelijktijdig laten plaatsvinden.

Wij verwachten dat de renovatie werkzaamheden in de periode medio 2024-2025 zullen plaatsvinden, waarbij de piek in 2025 zal liggen. Wij nemen de resterende investeringsbudgetten mee naar volgend jaar.

GS-begrotingswijziging

Wij hebben besloten de niet benutte investeringsbudgetten door te schuiven en toe te voegen aan de jaarschijf 2024. In jaarschijf 2024 voegen wij € 4,2 miljoen toe.

PS begrotingswijziging:

In verband met het vervroegen van de vervanging van alle audio-visuele middelen (schermen, hard- en software) in de statenzaal stellen wij u voor:

Het hiervoor beschikbare investeringskrediet van € 296.000 te verplaatsen van 2026 naar 2024. En een aanvullend investeringskrediet van € 450.000 beschikbaar te stellen.

Oorspronkelijk stond deze vervanging van AV-middelen gepland in 2026, maar we willen dit eerder vervangen en tegelijkertijd vervangen met de renovatie van het provinciehuis.

De stijging van het investeringsbedrag heeft te maken met zowel stijgende gebruikersmogelijkheden van het nieuwe systeem als de zeer sterk gestegen kosten van deze audiovisuele middelen van de afgelopen 5 jaar. De kapitaallasten van de investering verwerken we structureel in de begroting van 2024, voor de jaarschijf 2026 en verder. Voor 2026 betekent dit een extra last van € 75.000, vanaf 2027 bedraagt de extra structurele afschrijvingslast € 45.000. Deze extra lasten komen ten laste van de structurele begrotingsruimte in de betreffende jaren. De wijziging van de kapitaallasten verwerken we via Monitor 2024-I.

Financiering

Dit is hoe wij denken

In deze paragraaf Financiering gaan we in op het beleid en beheer van onze financiële middelen. Financiering ("treasury") richt zich op het sturen en beheersen van, het

verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. De eerste pijler hierbij is dat we tijdig kunnen beschikken over voldoende financiële middelen. Zo kunnen we steeds aan onze betalingsverplichtingen voldoen. We maken hierbij gebruik van een liquiditeitsprognose.

De tweede pijler is het beheer van tijdelijk overtollige middelen. We hebben een omvangrijke liquide positie, ontstaan vanuit de aandelenverkoop van Essent. Een deel van deze middelen is ondergebracht in een obligatieportefeuille. Een belangrijk uitgangspunt bij het beheer van deze obligatieportefeuille is een laag risicoprofiel.

Daarnaast zijn we gehouden aan specifieke regelgeving rond tijdelijk overtollige middelen: we moeten dit geld stallen bij de schatkist ("schatkistbankieren"). Daarbij kunnen we gebruik maken van de depositofaciliteit bij de schatkist.

Een uitzondering op het verplichte schatkistbankieren is het verstrekken van leningen aan decentrale overheden, voor zover ze niet onder toezicht vallen van de Provincie (dus buiten de provinciegrenzen liggen).

De derde pijler betreft het beheersen van uitzettingen vanuit de publieke taak. Veel middelen uit de publieke taak zijn ondergebracht in fondsen en verstrekte leningen. Voor het verstrekken van dit soort middelen zijn kaders opgesteld. We sturen hierbij vooral op maatschappelijk rendement ("publiek belang"). Het financieel rendement is relevant, maar ondergeschikt aan het maatschappelijk rendement.

Vanzelfsprekend zijn we gehouden aan wettelijke richtlijnen en onze eigen kaders. Het gaat dan om de Provinciewet (art 216 2c), de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido), ministeriële regelingen zoals de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de Regeling Schatkistbankieren (Skb) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, artikel 13).

De provinciale regels liggen vast in de Financiële Verordening (artikel 8) en het daaraan gerelateerde Treasurystatuut. Dit Treasurystatuut is in december 2022 geactualiseerd en gaat met name in op:

- het aantrekken van voldoende middelen en uitzetten van overtollige middelen,
- het beheersen van financiële risico's zoals het renterisico, kredietrisico en koersrisico,
- het optimaliseren van het rendement op de liquiditeitspositie binnen de kaders.

Liquiditeitspositie

Saldo liquiditeiten

Onze liquiditeitspositie bedroeg op 31 december 2023 € 821 miljoen. Op 1 januari 2023 was dit € 850 miljoen. De liquiditeitspositie is in 2023 dus gedaald met € 29 miljoen. De liquide middelen waren gestald bij het Rijk op de schatkistrekening. Dit zijn we als decentrale overheid verplicht. We ontvangen rente over het openstaande saldo.

Het grootste deel van deze € 821 miljoen is bestemd, bijvoorbeeld voor toekomstige uitgaven waarvan het budget gereserveerd is in reserves. Het gaat dan onder meer om de reserve uitvoering Natuurnetwerk Nederland (€ 240 miljoen), de uitvoeringsreserve Kwaliteit van Overijssel (€ 129 miljoen), de reserve Sporen en wegen (€ 54 miljoen), de reserve Europese programma's (€ 47 miljoen) en de reserve Mobiliteitsprogramma's verkeer en vervoer (€ 45 miljoen). Ook is in de algemene reserve Kwaliteit van Overijssel ruim € 200 miljoen opgenomen voor de investeringsimpuls vanuit het Coalitieakkoord 2023-2027. Daarnaast zijn de liquiditeiten nodig voor de toekomstige uitgaven die we dekken uit ontvangen specifieke uitkeringen van het Rijk (€ 134 miljoen).

Ontvangsten

Onze grootste reguliere inkomsten in 2023 zijn de uitkering uit het Provinciefonds (€ 247 miljoen) en de opcenten op de motorrijtuigenbelasting (€ 118 miljoen). We ontvingen dividendinkomsten van in totaal € 38 miljoen, vrijwel volledig toe te rekenen aan dividend

Enexis. Van dit dividend Enexis had € 20 miljoen betrekking op de verkoop door Enexis van haar dochter Fudura.

Jaarlijks wordt afgelost op onze obligatieportefeuille, in 2023 hebben we € 28 miljoen ontvangen. De ontvangen rente in 2023 bedroeg ook € 28 miljoen, waarvan € 21 miljoen betrekking heeft op het saldo van onze rekening courant bij de Schatkist en € 4 miljoen op onze obligatieportefeuille.

In 2023 hebben we € 107 miljoen aan specifieke uitkeringen van het Rijk ontvangen. We hebben in 2023 € 95 miljoen uitgegeven met dekking vanuit specifieke uitkeringen. Per saldo hebben we in 2023 dus € 12 miljoen meer ontvangen. Zie voor informatie over de specifieke uitkeringen de betreffende toelichting op de balans.

Uitgaven

Naast de reguliere uitgaven voor subsidies (€ 133 miljoen) en salarissen (€ 86 miljoen), zijn er ook in 2023 substantiële incidentele uitgaven geweest vanuit de reserves Kwaliteit van Overijssel (€ 60 miljoen) en Natuurnetwerk Nederland (€ 21 miljoen).

In totaal is er in onze infrastructuur € 25 miljoen geïnvesteerd, waarvan een groot deel (€ 12 miljoen) vervangingsinvesteringen betrof.

In 2023 hebben we voor in totaal € 92 miljoen aan kortlopende leningen verstrekt aan vijf gemeenten. Hiervan was € 82 miljoen weer ontvangen op 31 december 2023. De resterende € 10 miljoen hebben we in februari 2024 ontvangen.

Analyse liquiditeitsprognose

Onze liquiditeitsprognose gaf voor 31 december 2023 een geprognoseerd saldo van € 727 miljoen. De werkelijke stand was € 821 miljoen. De belangrijke verklaringen (groter dan € 10 miljoen) voor dit verschil zijn:

- Er is € 42 miljoen minder geïnvesteerd in materiële vaste activa dan begroot. Voornamelijk investeringen in de Vechtdalverbinding en de vervangingsinvesteringen waren lager met respectievelijk € 9 miljoen en € 8 miljoen.
- Er is per saldo € 31 miljoen meer ontvangen vanuit specifieke uitkeringen dan vooraf ingeschat.
- Een hogere verkoop en lagere aankoop van gronden heeft, ten opzichte van de raming, geleid tot een hoger saldo van in totaal € 18 miljoen.
- De geldverstrekkingen aan het Energiefonds Overijssel waren in totaal € 34 miljoen hoger dan vooraf ingeschat. Het Energiefonds heeft met name in december 2023 substantieel middelen opgehaald bij de Provincie (binnen de gemaakte afspraken) om voldoende liquide middelen te hebben voor een paar grote geldverstrekkingen in het 1e kwartaal van 2024.

Uit bovenstaande opsomming blijkt dat het verschil tussen de prognose en werkelijkheid verklaard wordt door incidentele posten die veelal vooraf niet goed in te schatten zijn.

Obligatieportefeuille

Waarde

Op 31 december 2023 was de nominale waarde van onze obligatieportefeuille € 47 miljoen. Op 31 december 2022 was dit € 76 miljoen. De daling van € 29 miljoen betreft de reguliere aflossing van obligaties wegens het bereiken van de einddatum van de looptijd van de betreffende obligaties. Conform regelgeving mogen we geen nieuwe obligaties aangaan. In de tabel hieronder is de verdeling van onze obligatieportefeuille opgenomen.

Opbouw obligatieportefeuille

Nominale bedragen

	€ mln	
Landen		
Finland	15	32%
Spanje	4	8%
Supranationaal (EIB)	3	6%

Covered obligaties		
ABN AMRO Bank	17	36%
NIBC Bank	9	19%
Totaal	47	100%

Risicobeheersing obligatieportefeuille

We hebben onze obligatieportefeuille ondergebracht bij de bewaarbank Caceis. ASR-vermogensbeheer beheert onze obligatieportefeuille en is onze intermediair naar Caceis. De mate waarin we risico lopen op onze obligatieportefeuille maken we inzichtelijk via toegekende ratings op onze obligaties door externe ratingbureaus. Ratings geven inzicht in de kredietwaardigheid van een uitgevende instelling of instrument. Bij een rating van AAA (de hoogste rating) is de kans zeer klein dat de hoofdsom of rentebetalingen niet ontvangen zullen worden. Instrumenten met rating AAA, AA, A of BBB geven een hoge mate van betrouwbaarheid op aflossing. Instrumenten met een lagere rating dan BBB hebben een meer speculatief karakter. Deze zijn voor ons niet toegestaan (Wet Fido). Onze obligatieportefeuille heeft een sterk risicomijdend profiel, zoals blijkt uit de tabel hieronder. Alle obligaties in de beheerportefeuille luiden in euro's zodat er geen valutakoersrisico is.

Ratingverdeling		
Rating	€ mln	
AAA	28	60%
AA+	15	32%
AA	0	0%
AA-	0	0%
A-	4	8%
BBB	0	0%
Totaal	47	100%

Uitgezette middelen vanuit de publieke taak

Naast het gestalde geld bij de schatkist en de middelen die zijn ondergebracht in de obligatieportefeuille, zijn er ook substantiële bedragen uitgezet bij fondsen, nutsbedrijven en andere partijen. Het gaat hierbij vrijwel altijd om kapitaalverstrekkingen en leningen vanuit de publieke taak van de provincie.

Een totaaloverzicht van deze verstrekte middelen is opgenomen in het overzicht Financiële vaste activa, in het financieel bijlagenboek bij dit jaarverslag.

Samenvattend per 31 december 2023: aan kapitaalverstrekkingen is € 199 miljoen uitgezet, met name bij onze fondsen HMO (€ 56 miljoen) en IFO (€ 28 miljoen) en bij de nutsbedrijven Enexis (€ 46 miljoen) en Vitens (€ 35 miljoen). Aan leningen is € 419 miljoen uitgezet. Grote posten hierbij zijn de leningen aan EFO (€ 257 miljoen), Enexis (€ 102 miljoen) en de BNG Bank (€ 25 miljoen).

In de paragraaf Verbonden Partijen is informatie opgenomen over de organisaties waarin wij een publiek en financieel belang hebben.

Uitgezette middelen vanuit de treasury taak

Deposito bij de schatkist

Zoals eerder genoemd, is de provincie verplicht om tijdelijk overtollige middelen onder te brengen bij de Schatkist van het Rijk. Binnen dit Schatkistbankieren is het mogelijk om middelen op een deposito te zetten voor een bepaalde tijd. In 2023 heeft de provincie één

maal gebruik gemaakt van deze mogelijkheid en € 10 miljoen uitgezet voor drie maanden. Dit heeft € 0,1 miljoen aan rente opgeleverd. Voor het grootste deel van 2023 gold dat de rente op de rekening-courant van de schatkist hoger was dan op deposito. Vandaar dat er slechts één deposito is geplaatst in 2023.

Verstreckte leningen aan gemeenten

De enige wettelijke optie om tijdelijk overtollige middelen buiten de schatkist renderend uit te zetten is het verstrekken van leningen aan decentrale overheden, voor zover de provincie geen toezichhoudende rol heeft op deze decentrale overheden. Dit zijn alle decentrale overheden die buiten Overijssel liggen. In december 2022 hebben Gedeputeerde Staten besloten dat Treasury, binnen vastgestelde kaders, deze leningen mag gaan verstrekken aan decentrale overheden. In 2023 is Treasury (voorzichtig) begonnen met het verstrekken van (kortlopende) leningen aan gemeenten. Er zijn in 2023 vijf kortlopende leningen aan gemeenten verstrekt voor in totaal € 92 miljoen. Hiervan is € 82 miljoen ook weer afgelost in 2023. Op balansdatum 31 december 2023 stond er nog één lening open van € 10 miljoen die in februari 2024 is afgelost.

De totale renteopbrengsten 2023 op deze vijf leningen bedragen € 1,3 miljoen. Dit is iets lager dan we op de rekening-courant bij de schatkist hadden kunnen ontvangen. De rente op de rekening-courant bij de schatkist volgt de ECB-rente. Op het moment van sluiten van de leningen was niet bekend (en was redelijkerwijs ook niet in te schatten) dat de Europese Centrale Bank de rente zo snel zo hard zou laten stijgen.

Beheersing renterisico's

De wet Financiering decentrale overheden (FIDO) benadrukt het belang van financiële risicobeheersing. Dit vanuit de gedachte dat een overheid voorzichtig hoort om te gaan met publieke middelen. Om de renterisico's bij het aantrekken van leningen te beheersen en forse rentelasten te voorkomen hanteert de wet FIDO twee normen: de kasgeldlimiet (beperken risico's bij kortlopende schulden) en de renterisiconorm (beperken risico's bij langlopende schulden). Aangezien de provincie Overijssel geen leningen heeft aangetrokken en dus ook geen rente betaalt, zijn deze normen voor de Provincie Overijssel niet van toepassing.

De provincie heeft geen derivaten.

Renteresultaat

De provincie Overijssel heeft geen opgenomen geldleningen en (daarmee) ook geen rentekosten. Het toerekenen van rentekosten aan taakvelden is daarmee niet van toepassing. Wel ontvangt de provincie Overijssel rentebaten over de middelen bij de schatkist, de obligatieportefeuille en de verstrekte leningen. Gezien de rentestanden in 2023 is er voor gekozen om gebruik te maken van de relatief hoge rentevergoeding op de schatkist. De langlopende rentes en depositorentes lagen onder het niveau van de kortlopende rentes.

De rentebaten zijn in onderstaand schema gespecificeerd.

Rentebaten		x € 1 mln
	Rentebaten uit:	
a.	Rekeningcourant schatkist	29,2
b.	Obligatieportefeuille	2,3
c.	Lening aan Enexis	2,2
d.	Leningen aan gemeenten	1,2
e.	Lening aan Bank Nederlandse Bank	1,2
f.	Leningfaciliteit Energiefonds Overijssel	0,3
g.	Deposito schatkist	0,1
	Rentebaten 2023	36,5

EMU saldo

In de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) zijn de afspraken over de Europese begrotingsdoelstellingen vertaald naar de Nederlandse overheid. De uitgaven en inkomsten van de provincies en gemeenten tellen mee bij het bepalen van het EMU-saldo voor Nederland. Elke provincie (en gemeente) heeft een individuele EMU-referentiewaarde, oftewel een doorvertaling van de macronorm voor Nederland naar het individueel niveau van een provincie, op basis van het aandeel van het begrotingstotaal van de provincie ten opzichte van het begrotingstotaal van alle provincies. In 2023 hebben wij een positief EMU saldo gerealiseerd van € 9,5 miljoen. De berekening is opgenomen in het financieel bijlagenboek.

Bedrijfsvoering

Dit is hoe wij denken

Onze opgaven stellen eisen aan de ambtelijke organisatie: wij zijn betrokken bij wat er om ons heen gebeurt, wij zijn aanspreekbaar voor onze burgers en betrouwbaar in wat wij voor hen doen. Bedrijfsvoering maakt dat mogelijk. Hoe doen wij dat?

Wij zijn professionals. Die oplossingen bedenken, de kunst van het weglaten verstaan en de uitvoering versnellen. Met hart voor de publieke zaak.

Wij luisteren en vragen door. Wij kijken vanuit het perspectief van betrokken burgers en de samenleving. Het contact met de provincie is open en oprecht. Wij kiezen voor een prettige omgang, laten merken dat vragen en klachten van burgers doordringen en geven duidelijke uitleg.

Wij laten zien wat wij doen. Een gelijkwaardige informatiepositie is belangrijk, dan kun je rekenen op meer begrip voor elkaar. Iedereen moet daarom kunnen zien hoe provinciale besluiten tot stand zijn gekomen, welke overwegingen daarbij zijn betrokken.

Wij communiceren in begrijpelijke taal. In onze mailberichten, brieven en webteksten. Onze taal mag niet te moeilijk zijn, bijvoorbeeld door het gebruik van jargon en abstracte woorden, want dan haken lezers af.

Wij hebben grip op financiën. Door Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie betrouwbare financiële informatie te geven. Door risico's in te schatten en daarvoor maatregelen te treffen.

Wij dagen uit. Jaarlijks kopen wij voor plusminus € 150 miljoen in. Dat is veel geld, niet voor niets zien wij daarom 'de kracht van inkoop': slim inkopen levert een bijdrage aan onze maatschappelijke opgaven.

Dit is wat wij doen

Bedrijfsvoering in een steeds complexer wordende wereld

De wereld om ons heen wordt steeds complexer. Dit heeft ook zijn weerslag op de bedrijfsvoering van onze organisatie. Zo worden we steeds afhankelijker van digitale informatie en digitale tools. Hierop moeten we onze bedrijfsvoeringsorganisatie aanpassen en moeten we investeren in nieuwe systemen en werkmethoden. Via de Perspectiefnota 2023 heeft u hiervoor middelen beschikbaar gesteld.

In 2022 hebben we hiervoor al een aantal randvoorwaarden gecreëerd. In 2023 zijn we begonnen met de implementatie. De veranderingen hebben vooral betrekking op de organisatie van informatievoorziening en digitalisering. De teams zijn gestart, maar de andere manier van werken moet nog goed landen binnen de organisatie.

We hebben goede stappen gezet en zijn nog niet klaar. Zeker op het gebied van informatievoorziening en digitale transformatie zullen we ons (overigens samen met de partners in SSC ONS en samen met de andere provincies via BIJ12) continu blijven verbeteren. Dit geldt ook voor de informatiebeveiliging, archivering en nieuwe

ontwikkelingen zoals AI.

De krapte op de arbeidsmarkt maakt dat we wel tot uitvoering van projecten kunnen komen, maar dat we niet altijd in staat zijn om dat in het gewenste tempo te doen. Daarbij speelt mee dat de organisatie maar een beperkt aantal veranderingen tegelijkertijd aankan. En dat we dus soms moeten vertragen en investeringen moeten opschorten om later te kunnen versnellen. Hierdoor besteden we nu minder dan begroot. De verwachting is dat we de komende jaren juist meer gaan investeren in de digitale transformatie om mee te bewegen met de veranderingen in de digitale samenleving.

In deze paragraaf lichten wij u per team de belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten over 2023 toe. Voor de financiële toelichting en analyse van bedrijfsvoering verwijzen wij u naar KT 10 Overhead.

Facilitaire zaken

Het provinciehuis is van het gas af!

In 2023 hebben wij de verduurzaming van het provinciehuis doorgezet. De Brug is voorzien van isolatie(glas). Het aantal zonnepanelen op het dak van het provinciehuis is uitgebreid, zodat we circa 15% van ons stroomgebruik zelf kunnen opwekken. Tenslotte hebben we warmtepompen geïnstalleerd en is eind 2023 de gasaansluiting door de netwerkbeheerder afgekoppeld. Ook het kantoor op het steunpunt in Raalte is in het najaar van 2023 voorzien van een warmtepomp en daarmee gasloos geworden.

We zijn gestart met de re-fit van het provinciehuis.

In 2023 zijn de eerste voorbereidingen gestart voor de verbouwing van het provinciehuis. Vooruitlopend daarop zijn er in het werkgebied van de griffie drie fractiekamers gerealiseerd.

Daarnaast is de koffiecorner verplaatst van de (niet publiek toegankelijke) Plaza naar de Brug die wel publiek toegankelijk is. Zo wordt ontmoeten en samenwerken met externe partners beter gefaciliteerd.

Gastvrij en Wendbaar

In 2023 hebben we verdere stappen gezet in de ontwikkeling en uitwerking van het vernieuwde concept 'gastvrij en wendbaar'.

De balietaken en de catering zijn in 2023 in eigen beheer genomen. Via de omzetting van programmabudgetten heeft deze formatie-uitbreiding neutraal kunnen plaatsvinden. Agressie en intimidatie van medewerkers en een toenemend aantal protestacties maken dat wij vaker een beroep op de inzet van (externe) beveiliging hebben moeten doen. Wij verwachten dat dit naar de toekomst toe niet zal veranderen en we zullen hier bij de Perspectiefnota 2025 op terugkomen.

De provinciale doelen op het gebied van verduurzaming en inkoop uit de 'korte keten' hebben we geconcretiseerd voor de catering. Via het Dynamisch Aankoop Systeem (DAS) worden onze producten lokaal ingekocht.

Financiën

In 2023 zijn we gestart met het verstevigen van de financiële teams. De beschikbaar gestelde formatie is enerzijds ingezet op het versterken van de control en anderzijds gebruikt voor de oprichting van een expertisecentrum Inkoop.

Ontwikkelingen provinciale financiën

De financiën van de provincie Overijssel zijn onlosmakelijk verbonden met de landelijke ontwikkelingen. Er zijn en blijven op dit moment onzekerheden omtrent de ontwikkelingen van het provinciefonds en het eigen belastinggebied, waarbij de verdere ontwikkeling mede afhankelijk is van keuzes door een nieuwe coalitie op Rijksniveau.

Zoals nader geduid in onze brief van 13 juni 2023 (D2023-06-006151) is er vanaf 2026 sprake van een forse terugval in het accres van het provinciefonds. Inmiddels is door het Rijk erkend dat hierdoor een disbalans ontstaat tussen taken en middelen bij provincies (en

ook gemeenten, want dit geldt ook voor het gemeentefonds). Hoe hiermee wordt omgegaan is aan een nieuw kabinet.

Daarnaast heeft het Rijk afgelopen voorjaar aangekondigd dat de 'trap-op-trap-af systematiek', waarbij het provinciefonds meebeweegt met de Rijksuitgaven, vanaf 2027 zal worden vervangen door een groei die gebaseerd is op het Bruto Binnenlands Product (BBP). Door de provincies zijn vraagtekens gezet bij deze nieuwe systematiek, omdat de uitgaven van provincies op in elk geval het gebied van OV, infrastructuur en natuur geen duidelijke relatie kennen met de ontwikkeling van het BBP. Met het Rijk is afgesproken om hier gezamenlijk (Rijk, IPO, VNG, UvW) een beter beeld van te krijgen en handelingsperspectieven in kaart te brengen. Dit krijgt een vervolg in 2024.

Tot slot loopt het traject om te komen tot een nieuw verdeelmodel voor de provincies. Zoals ook in de brief van 13 juni 2023 gedeut, is het afgelopen voorjaar in IPO-verband intensief gesproken over het ontwerp van een nieuw verdeelmodel en is er door de provincies een brief gestuurd aan de minister van BZK over de zorgpunten die er zijn over het conceptmodel dat voor lag. Dit najaar is met het ministerie gesproken over het vervolgtraject, waarbij is afgesproken dat er een gezamenlijke adviesaanvraag zal volgen aan de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB). Ten tijde van het schrijven van deze jaarrekening is het opstellen daarvan gaande. Zodra de adviesaanvraag openbaar is, zullen wij uw Staten daarover informeren. De stukken rond het nieuwe verdeelmodel zijn in maart 2024 met uw Staten gedeeld (D2024-02-009305)

Doorontwikkeld horizontaal toezicht

Het nieuwe convenant horizontaal toezicht is nu een jaar actief. In lijn met de actieve informatieplicht richting de Belastingdienst hebben wij een monitoringsplan opgesteld dat wij uitvoeren. In periodiek overleg vindt afstemming met de Belastingdienst plaats.

Rechtmatigheidsverantwoording door Gedeputeerde Staten (GS)

Met ingang van verslagjaar 2023 stellen wij als Gedeputeerde Staten zelf een verantwoording op, die opgenomen wordt in de jaarstukken. Daarnaast geven wij in de Paragraaf bedrijfsvoering een nadere toelichting op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen, om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Human Resource

Arbeidsmarkt en instroom

Om het instroomproces te stroomlijnen hebben we bij recruitment een professioneel centraal loket geïmplementeerd voor alle vormen van instroom. Dit loket helpt aanvragers met vragen op het gebied van instroom en coördineert het instroomproces voor diverse categorieën werknemers voor alle eenheden binnen de provincie (vast en tijdelijk personeel, externe medewerkers, stagiaires en detacheringen). We blijven het instroomproces evalueren en verfijnen. Als vervolgstap op de professionalisering van het instroomproces zijn we in 2023 gestart met het onderzoek naar verdere samenwerking met onze partners op het gebied van recruitment en de (de aanbesteding van) een recruitmentsysteem dat ons beter voorziet in managementinformatie en gebruikersgemak voor kandidaten en vacaturehouders.

Leren, Ontwikkelen en Leiderschap

De Overijsselacademie heeft in 2023 ruim 1500 deelnemers uit onze provinciale organisatie mogen inschrijven voor een van de georganiseerde leeractiviteiten. Onder andere werden bijna 200 vaste medewerkers getraind in het omgaan met emotie en agressie (stijging) en werkten ruim 200 deelnemers aan hun digitale vaardigheden (vooral MS 365). Ook deden ruim 100 medewerkers mee aan de basiscursus Omgevingswet. Het leiderschapstraject is in 2023 voortgezet. Focus van de bijeenkomsten is georganiseerd rond de thema's 'Bouwen aan vertrouwen en verbinding' en 'Omarmen van digitalisering en dataficering'.

Diversiteit en inclusie

We werken aan een samenhangende aanpak van diversiteit en inclusie vanuit een brede visie als eigentijdse werkgever. Bewust nadenken over een inclusieve en diverse

werkomgeving en daarnaar handelen geldt voor iedereen die werkt voor de provincie Overijssel. Ook heeft de provincie een agenderende functie richting partners uit de regio. In 2023 is het 'Charter Diversiteit' ondertekend. Doel van dit charter is het bevorderen van een open en inclusieve werkcultuur door gericht en bewust te bouwen aan verbinding en vertrouwen, het inrichten van een bewust inclusiever instroom- en selectieklimaat, het vergroten van het aandeel jongeren en een gelijkwaardig aandeel vrouwen in functieschaal > 13.

Banenafpraak

Voor 2023 gold een wettelijk percentage (Quotumwet) van 2,76%. Voor ons betekent dit dat wij 38 fte aan participatiebanen voor mensen met een arbeidsbeperking moeten realiseren. Met een realisatie van 30 fte aan participatiebanen is het ons niet helemaal gelukt om aan dit quotum te voldoen. Op dit moment zijn hier nog geen consequenties aan verbonden. Met name door Corona heeft het werven van nieuwe kandidaten de afgelopen jaren op een lager pitje gestaan en hebben we ons vooral gericht op het behouden en goed begeleiden van de al bij ons werkende medewerkers, die binnen deze categorie vallen. De begeleiding van de doelgroep vraagt meer specifieke expertise.

Aanscherping mobiliteitsvergoedingen

De provincie Overijssel kende een beperkte regeling voor vergoeding van woon-werkverkeer. Duurzaamheid, aantrekkelijk werkgeverschap en vitaliteit zijn belangrijke redenen om de regeling gericht te verbreden. Per januari 2023 hebben we de regeling aangepast naar 100% vergoeding van OV, een fiets- en wandelvergoeding en de optie een fiets onder te brengen onder het individueel keuzebudget.

Informatievoorziening & digitalisering

Digitale veiligheid

De beveiliging van onze digitale infrastructuur heeft onze continue aandacht. We voldoen op dit moment niet aan de normen. Met SSC ONS hebben we een verbeterprogramma opgezet voor het invoeren van een groot aantal beheersmaatregelen. We hebben echter ook in onze eigen organisatie nog een inhaalslag te maken. Deze heeft vooral betrekking op het inrichten van het managementsysteem (de verbetercyclus) voor dit onderwerp. Eind 2023 hebben we hiermee een start gemaakt. Bijvoorbeeld voor de processen 'Instroom, Doorstroom, Uitstroom' en 'Identity Access Management'. In de loop van 2023 zijn wij de focus gaan verleggen bij het ondersteunen van collega's bij alle soorten uitdagingen rond informatiebeveiliging en privacy. Het opstarten van deze activiteiten vroeg meer tijd dan vooraf gedacht. Vandaar dat op dit thema minder is besteed dan was begroot.

Ook hebben we geïnvesteerd in onze crisisorganisatie. Naast een nieuw crisisplan, hebben we een leerlijn ontwikkeld om samen te werken in de crisisorganisatie. I

Informatieorganisatie

In 2023 hebben we grote stappen gemaakt in onze informatieorganisatie. Aan het begin van het jaar hebben we onze visie op Duurzame Toegankelijkheid (DUTO) opgeleverd. Vanuit deze beleidsnotitie hebben we de opdracht en kaders voor de Archiefvisie vastgesteld. Met de komst van een drietal nieuwe rollen (collega's) is niet alleen de wens, maar ook de uitvoering van deze Archiefvisie geborgd.

We hebben extra geïnvesteerd in het onderhoud van ons analoge archief. Zo konden opnieuw meters aan archief worden overgebracht, verwerkt en gedigitaliseerd. In de zomer van 2023 is een projectleider gestart om te komen tot realisatie van een e-depot voor de provincie Overijssel.

Toegankelijke overheid

De toegankelijkheid van onze websites was in 2023 een actueel thema en groot punt van zorg en aandacht. In de landelijke metingen scoorden we onvoldoende. Ook onze interne 0-meting gaf eenzelfde beeld. Deze 0-meting werd het vertrekpunt voor verbetering. Na de zomer is een Kernteam Online gestart met het structureel aanpakken en toegankelijk maken. De eerste resultaten zijn inmiddels behaald.

We hebben stappen gezet in het zaakgericht werken. En actie gezet op het delen van data en informatie. Deze omgevingen zijn geschikt om te voldoen aan de eisen die de Omgevingswet, de Wet Open Overheid (WOO) en de Wet Digitale Overheid (WDO) aan overheidsinstanties stellen. Onze systemen voorzien in een basisinrichting die steeds weer wordt aangepast aan deze (veranderende) wet- en regelgeving. Het goed implementeren van wetten vraagt blijvend om investeringen in tijd en geld.

Samen met SSC ONS

De samenwerking met ONS verloopt binnen het I&C-domein constructief en degelijk. We werken steeds meer samen bij het aanbesteden van IT hard- en software. Hierdoor komt er een verschuiving op gang van eigen bedrijfsapplicaties naar dienstverleningscomponent binnen het ONS-contract.

Koersbepalende onderwerpen

In 2023 maakten we uitgebreid kennis met het onderwerp Digitale Transformatie. De verandering kost tijd en vraagt soms meer energie dan de organisatie aankan. Dit leidt ertoe dat we er soms voor moeten kiezen om investeringen te vertragen. Om de noodzakelijke transformatie te kunnen bereiken zullen we de komende jaren moeten blijven investeren in middelen, maar bovenal in mensen en het ontwikkelen van onze medewerkers. Aan de kant van de beleidsontwikkeling werkten we aan onderwerpen als data delen, common ground en AI.

Juridische Zaken

De uitdagingen op juridisch gebied waren en zijn groot. De provincie was ook in 2023 betrokken in vele tientallen juridische procedures rond stikstof. De juristen spelen een belangrijke rol in het bewaken van rechtmatigheid in de vormgeving van het beleid en geven tegelijkertijd mede vorm aan pilots voor gebiedsgericht werken of het uitwerken van oplossingen voor schrijnende gevallen waarin ondernemers in de knel zijn gekomen. Een goed voorbeeld daarvan zijn de oplossingen die vanuit Overijssel zijn bedacht voor beweiden en bemesten en voor het kunnen afzien van handhaving bij PAS-melders.

Ook in veel andere dossiers is er grote juridische betrokkenheid. Van de morele en juridische afwegingen in het kanaaldossier tot de vormgeving van regiodeals, besluiten over het opwekken van zon-energie op landbouwgrond, van staatssteunaspecten bij Overijsselse fondsen of de toekomst van de Technology Base.

Dit alles vereist een professioneel juridisch team, van voldoende omvang en inhoudelijk goed toegerust. Punt van zorg daarbij is dat de werving van juristen – net als voor andere specialisten – in toenemende mate moeizaam is. Waar nodig wordt een beroep gedaan op de huisadvocaat van de provincie. Na een succesvolle aanbesteding in 2023 – samen met de gemeenten Zwolle en Kampen - is dat met ingang van 2024 het kantoor Pels Rijcken.

Ontwikkelingen subsidies 2023

Een aantal ontwikkelingen hebben in 2023 invloed gehad op de provinciale subsidieverlening:

Per 1 januari 2023 is een vernieuwde website voor het aanvragen van subsidies in gebruik genomen. Daarbij is op basis van onder andere signalen van het Overijssel Loket (klantcontactcentrum) en Voice of Customer-bijeenkomsten met subsidieaanvragers de toegang tot de website en de aanvraagformulieren vereenvoudigd. We hebben voorbereidingen getroffen om vanaf 2024 ook actief feedback op te halen bij de meer 'stille stemmen' onder de subsidieaanvragers. Dit om het aanvragen van subsidies verder te vergemakkelijken.

Subsidie is een veel gebruikt instrument om vastgesteld beleid te realiseren; we hebben in 2023 iets meer dan € 240 miljoen aan nieuwe subsidies uitgegeven; dat is ruim boven het meerjarig gemiddelde van € 175 miljoen. In dat jaar hebben we bijna 4.000 subsidiebesluiten genomen, iets minder dan eerdere jaren. Dat komt onder andere door het aflopen van de vorige coalitieperiode 2019-2023: ruim een derde (33) van alle actieve subsidieregelingen is in 2023 ingetrokken of komen te vervallen. Qua doorlooptijden liep 2023 in lijn met voorgaande jaren: rond de 80% binnen de wettelijke termijn en een

gemiddelde behandeltijd van 8 weken (wettelijke termijn is 13 weken). De verbeterambitie zit in de 20% aanvragen waarvan de behandeltermijn helaas ruim overschreden wordt: we willen zowel de omvang als de duur van de overschrijding terugbrengen. Met het nieuwe zaakstelsel voor subsidies dat in 2023 volledig operationeel is geworden hebben we beter dagelijks inzicht gekregen in de voortgang van subsidiezaken.

Naast nieuwe subsidies hebben we per eind 2023 ook nog bijna 1.400 lopende subsidiezaken tot een bedrag van ruim € 421 miljoen openstaan; de verantwoording daarover moet de komende jaren nog binnenkomen.

Subsidies zijn echter niet altijd het best passende financiële instrument om de doelen uit de provinciale begroting gerealiseerd te krijgen; andere financiële instrumenten kunnen effectiever zijn. Daarom hebben we ook een 'financiële instrumentenkoffer' met bijbehorend afwegingskader gemaakt, zodat de nieuwe beleidskeuzes van Provinciale Staten van een effectiever uitvoeringsplan kunnen worden voorzien. In lijn met de aanbeveling van de Rekenkamer Oost-Nederland hierover is in 2023, op een enkele na, voor alle nieuwe subsidieregelingen besloten deze op evaluatieniveau 2 te evalueren. Dat wil zeggen dat er onderzoek gedaan wordt naar het bereiken van de beoogde effecten van de subsidieregeling. Het in 2023 uitgevoerde externe onderzoek naar de effectiviteit van het instrument subsidie onderstreepte nog eens dat de effectiviteit van subsidies begint met heldere politiek-bestuurlijke doelen.

Integriteit en fraude

De aandacht voor de thema's integriteit en fraude neemt de laatste jaren steeds verder toe. Het zorgt ervoor dat organisaties steeds vaker gevraagd worden transparant te zijn in de visie, het beleid en het toezicht op het integer handelen in alle geledingen van de organisatie. Dat gaat dus niet alleen over fraude, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O), het hanteren van gedragscodes en de naleving van andere regelgeving. In het recente verleden zijn verschillende onderzoeken gedaan die betrekking hebben op de weerbaarheid van de organisatie. De adviezen die daaruit voort zijn gekomen, worden al deels opgepakt vanuit de vier verschillende thema's die we onder weerbaarheid scharen: integriteit, ondermijning, fraude en informatieveiligheid.

De provincie Overijssel wil een weerbare organisatie zijn. We streven ernaar om met een meerjarige en verdergaande samenhangende aanpak weerbaarheid, in alle lagen, nog beter in te bedden.

Ondertussen zitten we niet stil en vinden er diverse acties plaats waaronder het organiseren van sessies voor kwetsbare functies, aanscherping bij het opvragen van verklaringen omtrent gedrag, het opstellen van een fraudebeleid en het identificeren van frauderisico's ten behoeve van ons frauderisicoframework.

Concern control maakt bij het opstellen van het jaarlijkse auditplan een inschatting van de frauderisico's binnen onze organisatie. Hierbij wordt een objectief beeld gevormd van de maatregelen van interne beheersing die onze organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes te voorkomen. Ook toetst concern control in welke mate deze maatregelen effectief zijn. Voor fraude is deze gangbare definitie gebruikt: Een opzettelijke handeling door één of meer personen waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te verkrijgen. Op basis van gesprekken met het verantwoordelijke management en de proceseigenaren en (verbijzonderde) interne controles zijn geen fraude incidenten geconstateerd.

Het jaarverslag integriteit 2023 is toegevoegd als bijlage bij dit jaarverslag en gaat dieper in op alles wat op het vlak van integriteit heeft gespeeld, waaronder het aantal gesprekken met de vertrouwenspersonen, het aantal meldingen van een (vermoeden van een) integriteitsschending en andere ontwikkelingen, onder meer de (verdere) integratie met de thema's fraude, informatiebeveiliging en ondermijning.

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

In 2022 heeft de Tweede Kamer ingestemd met de Wet versterking decentrale rekenkamers. Met deze wet is ook de invoering van de zogenaamde rechtmatigheidsverantwoording vastgesteld. Dit betekent dat wij in de jaarrekening ons dienen te verantwoorden over de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties. Ondanks dat er vertraging is bij de aanpassingen van de accountantsnormen is het advies van BZK om in 2023 alvast te werken zoals beoogd. De uitgangpunten voor de rechtmatigheidsverantwoording en de accountantscontrole liggen namelijk al wel besloten in de aanpassingen van de Provinciewet. De enige uitzondering hierop is de SiSa-verantwoording. De accountant zal in de controleverklaring een apart oordeel over de rechtmatigheid van de SiSa-bijlage opnemen.

Aan de hand van het auditplan 2023, het normenkader 2023 en de Accountantscontroleverordening 2024 zijn de kaders vastgesteld om de verstrekking van de rechtmatigheidsverantwoording mogelijk te maken. De rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit:

- Het ingevulde door de commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) voorgeschreven format van de rechtmatigheidsverantwoording.
- Toelichtingen van afwijkingen boven de door PS vastgestelde verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves, opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.
- Toelichtingen van afwijkingen boven de door PS vastgestelde rapportagegrens (5% van de materialiteit), opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Grondslagen rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld volgens de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en de financiële- en controleverordeningen van provincie Overijssel. Daarnaast geldt het door Provinciale Staten op 13 december 2023 vastgesteld normenkader van provincie Overijssel als toetsingskader voor de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording dient uitgewerkt te worden in lokale afspraken. Vanwege het feit dat pas in het voorjaar van 2024 de precieze uitwerking van een aantal criteria en uitwerkingpunten bekend geworden is, hebben we dit nog niet (zoals geadviseerd wordt) in de financiële verordening kunnen verankeren. Dat proces loopt parallel aan de jaarrekening 2023. De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld met de uitgangspunten zoals die in de conceptverordening zijn uitgewerkt en dat betreft onder meer de volgende:

De verantwoordingsgrens bedraagt 1% van de lasten. Voor 2023 is dat een bedrag van 7,7 miljoen.

1. Vanwege de eerdere gemaakte afspraken met de Staten achten wij afwijkingen tijdig gerapporteerd indien sprake is van een nadere uitleg in de jaarstukken.
2. Inhoudelijke afwijkingen op geleverde prestaties worden nader toegelicht en zijn mogelijk niet-rechtmatig indien sprake is van een afwijking van meer dan 25%, voor zover er sprake is van een concrete prestatieafspraken in de begroting. In de meest gevallen zijn de doelen echter niet op die manier in de begroting opgenomen.
3. Onderschrijding van lasten zijn alleen onrechtmatig indien tegelijkertijd sprake is van een onderprestatie zoals bedoeld in het vorige punt.
4. Behoudens de uitzonderingen zoals opgenomen in de kadernota zijn overschrijdingen van de lasten per kerntaak en per investeringskrediet onrechtmatig.
5. Over- en onderschrijding van baten zijn alleen onrechtmatig indien deze niet tijdig zijn gemeld.

6. In 2023 heeft centrale operationalisering van het M&O-criterium nog niet plaatsgevonden.

Conclusie Rechtmatigheid 2023

Wij zijn van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten en ook de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. De omvang van de fouten en onduidelijkheden over het lopende verslagjaar 2023 is respectievelijk € 1.577.524 en € 64.128. De provincie blijft ruim binnen verantwoordingsgrens van afgerond € 7,7 miljoen.

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Begrotingscriterium

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Dit wordt formeel als volgt omschreven: "Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten (exploitatie), alsmede de balansposten (investeringen), dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uit onze controles zijn bij de investeringskredieten een aantal kleine foutjes ontdekt voor een totale waarde van € 51.045.

Hieronder vindt u een tabel met onderbesteding op kerntaakniveau. Voor verdere uitleg over de onderliggende verklaring van de onderbesteding verwijzen wij u naar de prestatiepagina.

x € 1000	Lasten		Baten	
	Absolute afwijking	Onderbesteding	Absolute afwijking	Onderrealisatie
Kerntaak 1 - Ruimtelijke ordening en waterbeheer	€ 9.504	17,5%	€ 3.186	-13,3%
Kerntaak 2 - Milieu en energie	€ 5.318	15,9%	€ -1.176	9,0%
Kerntaak 3 - Vitaal platteland	€ 42.460	24,8%	€ 2.327	-5,2%
Kerntaak 4 - Mobiliteit	€ 12.656	5,8%	€ 7.796	-13,1%
Kerntaak 5 - Regionale economie	€ 8.627	17,3%	€ -702	7,4%
Kerntaak 6 - Cultuur en sociale kwaliteit	€ 7.141	20,9%	€ 36	-10,9%
Kerntaak 7 - Kwaliteit openbaar bestuur	€ 1.945	12,2%	€ 463	-112,2%
Kerntaak 10 - Overhead en financiering	€ 3.903	6,1%	€ 1.802	-214,3%
Kerntaak 20 - Algemene dekkingsmiddelen	€ 7.343	124,6%	€ 2.564	-0,6%

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern. Met onze interne controles sluiten we aan bij de goedkeurings- en rapporteringstoleranties die de accountant hanteert. In nauwe samenspraak met de accountant hebben we de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald.

Toelichting op de afwijkingen

Afwijkingen boven de rapportagegrens dienen te worden toegelicht. Deze afwijkingen, met een totaal van € 1.526.480 hebben voornamelijk betrekking op Europese aanbestedingen. Het voldoen aan de Europese aanbestedingswet is verplicht voor de Provincie Overijssel. De geconstateerde rechtmatigheidsfouten hebben hoofdzakelijk een incidenteel karakter,

waarbij het merendeel betrekking heeft op het noodgedwongen voortzetten van verlopen contracten.

Verbeterpunten om deze fouten in de toekomst te voorkomen

Ondanks de daling van het aantal rechtmatigheidsfouten bij Europese aanbestedingen wordt er blijvend aandacht gevraagd voor het belang voor het professionaliseren van de inkoopfunctie. Er wordt zichtbaar aandacht besteed aan het contractmanagement en -register. Belangrijk is wel dat de gehele organisatie hierbij aanhaakt. Positieve ontwikkelingen zijn verder de twee nieuwe inkoopadviseurs en het nieuwe inkoopoverleg om procedures en actualiteiten te bespreken.

Overige aandachtspunten

Daarnaast staan in de financiële uitvoeringsregels van de provincie in algemene zin de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de budgethouder en de budgetbeheerder beschreven. De regeling ziet op de combinatie van functie en personen. Vanzelfsprekend vinden er regelmatig wisselingen plaats op bijvoorbeeld teamleiders functies. Hierdoor zou een dergelijke functiewisseling elke keer leiden tot een aanpassing in de mandatering. Dat was niet wat de regeling beoogt en is in praktijk ook niet hanteerbaar. Voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn de hierdoor optredende tekortkomingen niet meegewogen, zolang de juiste functie/functieniveau heeft afgetekend.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Onder misbruik wordt verstaan: Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan. Bij Misbruik is altijd sprake van het onrechtmatig gebruiken van een regeling/faciliteit die de overheid biedt. Misbruik is onrechtmatig, oneigenlijk gebruik niet. Het is aan de provincie om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. De basis daarvoor ligt in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern uitgevoerde controles en evaluaties. Er zijn geen gevallen van M&O bekend.

Overige aandachtspunten

Wij hebben in 2023 een analyse gedaan van de fraude- en M&O risico's met als doel het huidige M&O beleid te actualiseren. In 2024 gaan we hier mee verder door de betrokken processen en de daarbij horende risico's, beheersmaatregelen en controles verder te inventariseren. Door het beleid te actualiseren beogen we dat het goed na te leven is, werkende maatregelen heeft en daardoor goed aansluit bij de rechtmatigheidsverantwoording.

Art. 217a onderzoeken

Concern control heeft in opdracht van Gedeputeerde Staten een art. 217a onderzoek uitgevoerd naar leges en overige opbrengsten. De bevindingen en aanbevelingen die gedaan zijn dragen bij aan het bereiken van het doel van dit onderzoek. Enerzijds is dit het geven van inzicht in de wijze waarop de provincie omgaat met leges en overige opbrengsten en anderzijds een oplossingsrichting om volledige grip te krijgen op deze opbrengsten. De omvang van de leges en overige opbrengsten is beperkt met 5% van de totale baten van de provincie. Wij hebben in de beoordeelde opbrengstenstromen een aantal hiaten geconstateerd, er zijn echter geen signalen dat de provincie opbrengsten misloopt.

Verbonden partijen

Dit is hoe wij denken

Beleid verbonden partijen

Ons beleid voor verbonden partijen is vastgelegd in de Kadernota verbonden partijen Overijssel. In september 2022 heeft u een geactualiseerde versie van deze kadernota - en de uitgangspunten daarbij - vastgesteld. We spreken van een 'verbonden partij' als wij een bestuurlijk én financieel belang hebben in een organisatie. Dit kan een privaatrechtelijke organisatie zijn (vennootschap, stichting of vereniging) of een publiekrechtelijke organisatie (bedrijfsvoeringsorganisatie of openbaar lichaam).

Er is 'bestuurlijk belang' als wij een zetel hebben in het bestuur van de verbonden partij of stemrecht kunnen uitoefenen. Van een 'financieel belang' is sprake als wij middelen (risicodragend kapitaal) ter beschikking stellen die we kwijt zijn in geval van faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie op de provincie kunnen worden verhaald.

We nemen deel aan een verbonden partij als wij betrokken willen zijn bij de uitvoering en zeggenschap willen hebben in de wijze waarop het provinciaal belang behartigd wordt. Bij de keuze voor een verbonden partij gaan wij ervan uit dat deze partij dezelfde activiteiten uit kan voeren met een grotere doelmatigheid en doeltreffendheid en met meer kwaliteit en continuïteit dan wij zelf zouden kunnen. Een externe partij staat los van de provinciale organisatie en kan zich daardoor volledig focussen op de uitvoering van haar specifieke taak. Ook kan een externe partij beschikken over specifieke expertise, die wij niet in huis hebben en ook niet in huis kunnen of willen halen.

Evaluatie portefeuille verbonden partijen

Iedere Statenperiode herijken wij de portefeuille verbonden partijen aan de hand van de volgende vragen:

- is het instrument verbonden partij (nog steeds) het meest geschikte instrument om het onderliggende provinciale belang te behartigen?
- is een ander instrument (subsidie, opdracht) intussen wellicht passender?
- (of) kunnen we het inmiddels geheel aan de markt over laten?

De meeste recente evaluatie van de Overijsselse portefeuille heeft u in juni 2022 ontvangen.

Dit is wat wij doen

Het instrument verbonden partij

Om te bepalen of het publieke belang behartigd zou moeten worden in de vorm van een verbonden partij, gebruiken wij het afwegingskader uit de Kadernota verbonden partijen Overijssel. Provinciale Staten wordt nadrukkelijk betrokken bij het besluitvormingsproces en de motivering voor de keuze van een verbonden partij. De Kadernota verbonden partijen Overijssel wordt elke statenperiode geactualiseerd en de portefeuille verbonden partijen geëvalueerd. Iedere algemene (bestuurs)vergadering wordt voorbereid in ons College. Bij de besluitvorming houden wij rekening met de verschillende rollen die de provincie heeft ten aanzien van de verbonden partij (o.a. eigenaar, opdrachtgever en toezichthouder).

Slagkracht Overijsselse fondsen

De provincie Overijssel is (mede)aandeelhouder van vijf fondsen: Innovatiefonds Overijssel (IFO), Energiefonds Overijssel (EFO), Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO), regionale ontwikkelingsmaatschappij Oost NL (Oost NL) en participatiemaatschappij Wadinko. Deze fondsen ondersteunen de Overijsselse bedrijven in verschillende levensfasen. De fondsen verschillen in omvang, instrumentarium en doelstelling. Ze hebben met elkaar gemeen dat ze ieder op hun eigen manier bijdragen aan een duurzame Overijsselse economie: ze versterken de innovatiekracht, de energietransitie of circulariteit en dragen bij aan het vestigingsklimaat en (behoud van) werkgelegenheid. Ze investeren daar waar reguliere financiers dat nog niet (volledig) doen, waar sprake is van 'marktfaalen'. De betrokkenheid van een publiek fonds kan andere partijen vertrouwen geven en mede-investeerdere over de streep trekken.

In het kader van het uniformeren van het toezicht op en verantwoording door de fondsen

heeft u op 2 februari 2022 drie Statenvoorstellen (geamendeerd) aangenomen:

1. Voortgang harmonisatie en vereenvoudiging werkwijze Overijsselse fondsen;
2. Aanpassing kaders Innovatiefonds Overijssel;
3. Scopeverbreding Energiefonds Overijssel.

Op 15 februari 2023 nam u formeel kennis van het rapport Rekenkamer Oost-Nederland over de effectiviteit van de revolverende fondsen Innovatiefonds Overijssel (IFO) en Energiefonds Overijssel (EFO) en verzocht u ons de aanbevelingen verder uit te werken en te implementeren. Op basis van het rekenkamerrapport hebben we o.a. het Jaaroverzicht Overijsselse Fondsen aangepast. Met dit overzicht informeren wij u jaarlijks over de resultaten van de Overijsselse fondsen over het afgelopen jaar. Overige aanbevelingen zullen hun uitwerking krijgen in 2024. In deze statenbrief zijn de vervolgacties benoemd.

Risico's

Bij verbonden partijen is sprake van een getrappt risico. De verbonden partijen nemen beleids- en beheersmaatregelen ter voorkoming van het ontstaan van risico's. Op onze beurt stellen wij per verbonden partij een risicoprofiel op. In een aantal gevallen leidt dat tot een risicovoorziening. Het deel dat niet is opgenomen in een risicovoorziening wordt gedekt vanuit de Algemene financieringsreserve (AFR).

Voor onderstaande verbonden partijen is een risicovoorziening gevormd:

Innovatiefonds Overijssel I (IFO I)

IFO I heeft in 2023 een positief resultaat behaald van € 1,8 miljoen. Het eigen vermogen van IFO I bedraagt ultimo 2023 € 23,3 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen en het totale door de provincie gestorte vermogen (€ 25,0 miljoen) houden wij een voorziening aan van € 1,7 miljoen (voorziening Innovatiefonds I).

Innovatiefonds Overijssel II (IFO II)

IFO II heeft in 2023 een negatief resultaat behaald van € 0,1 miljoen. Het eigen vermogen van IFO II bedraagt ultimo 2023 € 0,3 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen en het totale door de provincie gestorte vermogen (€ 2,9 miljoen) houden wij een voorziening aan van € 2,6 miljoen (voorziening Innovatiefonds II).

Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO)

HMO heeft in 2023 een negatief resultaat behaald van € 2,0 miljoen. Het eigen vermogen van HMO bedraagt ultimo 2023 € 50,4 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen en het totale door de provincie gestorte vermogen (€ 55,9 miljoen) houden wij een voorziening aan van € 5,5 miljoen (voorziening Participatie HMO).

Energiefonds Overijssel (EFO)

EFO heeft in 2023 een positief resultaat behaald van € 0,6 miljoen. Het eigen vermogen van EFO bedraagt ultimo 2023 € 2,3 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen en het totale door de provincie gestorte vermogen (€ 15,8 miljoen) houden wij een voorziening aan van € 13,5 miljoen (voorziening Energiefonds Overijssel).

De voorziening en het saldo in de Algemene Financieringsreserve voor EFO samen bedragen eind 2023 € 198,3 miljoen. Het oorspronkelijk maximaal door de provincie gestelde fondsvermogen, exclusief het tijdelijke overbruggingskrediet van € 80 miljoen, was € 200 miljoen. Na verrekening met de direct op de EFO-lening afgeboekte verliezen uit 2022 en 2023 van respectievelijk € 0,9 miljoen en € 0,8 miljoen bedraagt de resterende leningfaciliteit € 198,3 miljoen.

Technology Base (TB)

De jaarrekening 2023 van Technology Base gaat uit van een grondexploitatie van € 19,9 miljoen negatief (netto contante waarde) per 1 januari 2024. Ons aandeel (50%) in het tekort op deze grondexploitatie - zijnde € 9,96 miljoen - is afgedekt in de voorziening Resultaten gebiedsexploitaties.

In de toetsing van het provinciale weerstandsvermogen houden wij rekening met een kans van 50% op een negatiever resultaat dan begroot voor de grondexploitatie (impact € 3,4 miljoen) en de luchthaven- en vastgoedexploitatie (impact € 0,8 miljoen).

Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partijen

Bedrijfsvoeringsorganisatie Shared Service Centrum ONS (SSC ONS) (Zwolle)

Hoort bij prestatie

Overhead, Financiering en dekkingsmiddelen.

Provinciaal publiek belang

SSC ONS richt zich op de bedrijfsvoeringstaken inkoop en contractmanagement, ICT en personeels- en salarisadministratie. De samenwerking in SSC ONS beoogt het volgende resultaat:

- continuïteit door beperking van organisatorische kwetsbaarheid;
- verhoging van de (erkenning van) professionaliteit en deskundigheid van medewerkers;
- verhoging van de kwaliteit van de werkprocessen;
- efficiency ten aanzien van de inzet van beschikbare medewerkers;
- een gebundeld investeringsvermogen;
- realisatie van besparingen door schaalvoordelen.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (Bedrijfsvoeringsorganisatie, Wet gemeenschappelijke regelingen). De gemeenschappelijke regeling is op 28 november 2017 gepubliceerd en op 1 januari 2018 in werking getreden. In december 2020 is de gemeenschappelijke regeling aangepast op de toetreding van de gemeente Zwartewaterland per 1 januari 2021. In 2024 zal de gemeente Ommen toetreden tot het SSC.

Partijen

Provincie Overijssel en gemeenten Zwolle, Kampen, Dalfsen, Westerveld en Zwartewaterland. Het aandeel van Overijssel in het resultaat is steeds meer afhankelijk van het aantal producten en diensten dat wordt afgenomen. Het aandeel fluctueert daarmee gedurende de jaren.

Door de deelname van Ommen in het SSC vanaf 2024 zal het aandeel van de provincie Overijssel dalen.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurslid: Gedeputeerde G.H. ten Bolscher (in rol van eigenaar). Het hoofd eenheid bedrijfsvoering neemt zitting in het bedrijfsvoeringsberaad (in rol van opdrachtgever).

Financieel belang

De laatst vastgestelde jaarrekening is die van 2022. SSC ONS behaalde over 2022 een voordelig resultaat van ca € 2,5 miljoen. Het voorlopige bedrijfsresultaat 2023 voor verrekening met reserves bedraagt € 3,3 miljoen. Het netto resultaat bedraagt € 1,9 miljoen. Dit bedrag wordt verdeeld onder de deelnemende partijen.

Het positieve resultaat over 2023 wordt mede veroorzaakt dat ondanks de ambities, projecten langzamer gaan dan verwacht. Door de krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om formatie in te vullen, waardoor projecten een langere doorlooptijd krijgen of worden uitgesteld.

Ons aandeel in het nettoresultaat 2023 bedraagt € 0,6 miljoen. Dit resultaat is verwerkt in het jaarrekeningresultaat 2023 van de provincie Overijssel.

Bijzonderheden

Door de deelname van de gemeente Ommen in SSC ONS per 2024 daalt het aandeel van huidige deelnemers waaronder de provincie Overijssel. De inschatting is dat onze bedrage voor SSC ONS voor 2024 ca € 10,0 miljoen bedraagt.

De komende jaren staan in het teken van continuering en verbetering van de huidige dienstverlening en klanttevredenheid. Daarnaast zet SSC ONS in op groei langs twee assen: nieuwe partners en andere taakvelden van dienstverlening.

Meer informatie

Website SSC ONS

Jaarverslag 2022 SSC ONS

Ontwerpbegroting SSC ONS 2024

Openbaar lichaam Omgevingsdienst IJsselland (OD-IJ) (Zwolle)

Hoort bij prestatie

2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu

Provinciaal publiek belang

OD-IJ heeft als doel om de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieutaken in IJsselland kwalitatief beter en efficiënter uit te voeren, door de samenwerking van de IJssellandse gemeenten en de provincie in een afzonderlijke dienst vorm te geven. Dit belang is ook verankerd in de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJsselland.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (Openbaar Lichaam, Wet gemeenschappelijke regelingen). De gemeenschappelijke regeling is op 4 januari 2017 gepubliceerd en op 5 januari 2017 in werking getreden. De gemeenschappelijke regeling is in 2020 gewijzigd en op 2 juli 2020 gepubliceerd (staatscourant-2020-42900). De gewijzigde regeling is met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2020 in werking getreden.

De deelnemers zijn en blijven bevoegd gezag. Bevoegdheden worden niet gedelegeerd, maar in mandaat overgedragen.

Partijen

Provincie Overijssel en elf gemeenten uit de regio IJsselland: Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle. Het aandeel van de Provincie Overijssel bedraagt 8,3%.

Bestuurlijke betrokkenheid

Algemeen Bestuur: Gedeputeerde T.A. de Bree (lid/vicevoorzitter). Dagelijks bestuur: Gedeputeerde T.A. de Bree, (lid/vicevoorzitter).

In het jaar 2023 is het project Samen Toekomstbestendig geïmplementeerd, maar vraagt het nog wel om verdere doorontwikkeling. Deze doorontwikkeling focust zich op het fundament versterken, regionaal en risicogericht werken en informatie gestuurd werken. De komende jaren zal dit verder worden uitgewerkt.

In 2023 is de omzetting naar outputfinanciering geëffectueerd. In 2024 wordt de financiering verfijnd door de overhead en het primaire proces apart in beeld te brengen en af te rekenen. Ook is in 2023 een specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk opgenomen. Het betrof de SPUK voor het interbestuurlijk programma ter versterking van het VTH-stelsel.

Financieel belang

Het financieel jaarverslag 2023 van de OD-IJ wordt rechtstreeks aan u verzonden. Dit staat gepland voor medio april 2024.

OD-IJ heeft een begroting opgesteld voor 2023 van in totaal € 12,9 miljoen. De bijdrage van de provincie Overijssel aan de OD-IJ bedraagt afgerond € 1 miljoen.

Bijzonderheden

In 2023 is gebleken dat de omgevingsdienst, net zoals alle omgevingsdiensten in Nederland, niet voldoet aan de robuustheidscriteria zoals deze in het Interbestuurlijk programma ter versterking van het VTH-stelsel zijn opgesteld. Uiterlijk 1 april 2024 moet het plan van aanpak om aan de criteria te gaan voldoen aan het Ministerie worden toegestuurd.

Ook op het vlak van bedrijfsvoering is geconstateerd dat verbeteringen noodzakelijk zijn.

Eind 2023 is het rapport van het Huis voor Klokkenluiders verschenen over vermeende knelpunten bij de Omgevingsdienst IJsselland. De aanbevelingen hieruit worden uitgevoerd. Vanuit onze deelname aan het dagelijks en algemeen bestuur zullen we toezien op de opvolging van deze aanbevelingen.

In 2023 is de implementatie van de wetwijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen voorbereid. Conform wettelijke verplichting zal voor medio 2024 de gewijzigde regeling worden vastgesteld en gepubliceerd.

Meer informatie

Website Omgevingsdienst IJsselland

Ontwerpbegroting 2024 Omgevingsdienst IJsselland

Openbaar lichaam Omgevingsdienst Twente (ODT) (Almelo)

Hoort bij prestatie

2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu

Provinciaal publiek belang

Omgevingsdienst Twente (ODT) is een bestuurlijke samenwerking op basis van een overeenkomst. ODT heeft ten doel om de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieutaken in Twente kwalitatief beter en efficiënter uit te voeren, door de samenwerking van de Twentse gemeenten en de provincie in een afzonderlijke dienst vorm te geven. Dit belang is verankerd in de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Twente.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (Openbaar Lichaam, Wet gemeenschappelijke regelingen). De gemeenschappelijke regeling is op 17 oktober 2017 gepubliceerd en op 18 oktober 2017 in werking getreden. De gemeenschappelijke regeling is in 2020 gewijzigd en op 3 juli 2020 gepubliceerd (staatscourant-2020-40694).

De deelnemers zijn en blijven bevoegd gezag. Bevoegdheden zijn niet gedelegeerd, maar in mandaat overgedragen.

Partijen

Provincie Overijssel en veertien gemeenten uit de regio Twente: Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. Het aandeel van de provincie Overijssel in het resultaat bedraagt 6,17%.

Bestuurlijke betrokkenheid

Algemeen Bestuur: Gedeputeerde T.A. de Bree (lid/vicevoorzitter). Dagelijks bestuur: Gedeputeerde T.A. de Bree, (lid/vicevoorzitter).

Het algemeen bestuur heeft op 5 maart 2021 ingestemd met de gefaseerde invoering van outputfinanciering bij de ODT vanaf 1 januari 2022 en een volledige invoering per 1 januari 2024. In 2023 is een begrotingswijziging doorgevoerd voor twee wijzigingen. Allereerst zijn de financiële gevolgen van de gewijzigde CAO voor de samenwerkende gemeentelijk organisatie (SGO) verwerkt. Ten tweede is een specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk opgenomen. Het betrof de SPUK voor het interbestuurlijk programma ter versterking van het VTH-stelsel.

Financieel belang

Het financieel jaarverslag 2023 van ODT wordt rechtstreeks aan u verzonden. Dit staat gepland voor medio april 2024.

ODT heeft een begroting opgesteld voor 2023 van in totaal € 12,9 miljoen. De bijdrage van de provincie Overijssel aan ODT voor 2023, conform begroting, bedraagt € 1,4 miljoen.

Bijzonderheden

In 2023 is gebleken dat de omgevingsdienst, net zoals alle omgevingsdiensten in Nederland, niet voldoet aan de robuustheidscriteria zoals deze in het Interbestuurlijk programma ter versterking van het VTH-stelsel zijn opgesteld. Uiterlijk 1 april 2024 moet het plan van aanpak om aan de criteria te gaan voldoen aan het Ministerie worden toegestuurd.

In 2023 is de implementatie van de wetwijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen voorbereid. Conform wettelijke verplichting zal voor medio 2024 de gewijzigde regeling worden vastgesteld en gepubliceerd.

Meer informatie

Website Omgevingsdienst Twente

Ontwerp Programmabegroting 2024 Omgevingsdienst Twente

Openbaar lichaam Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT) (Almelo)

Hoort bij prestatie

5.3.2 Werklocaties provinciale participaties

5.3.3 Topwerklocaties

Provinciaal publiek belang

Gebiedsontwikkeling gericht op realisatie van een regionaal grootschalig en duurzaam bedrijventerrein. De verbonden partij richt zich op vestiging van grootschalige bedrijven die actief zijn in de logistieke sector of in de industrie, uitgaande van 20 tot 50 arbeidsplaatsen per hectare en een ruimtebehoefte vanaf 2 hectare. Dit belang is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling Regionaal Bedrijventerrein Twente, die de taak van de verbonden partij omschrijft als 'het (duurzaam) ontwikkelen, realiseren, exploiteren en beheren van het bedrijventerrein'.

RBT (XL Businesspark) behoort samen met Technology Base, Kennispark Twente en Hightech Systems Park (HTSP) tot de vier economische topwerklocaties in Twente.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (Openbaar Lichaam, Wet gemeenschappelijke regelingen).

Partijen

De provincie Overijssel (23%), Almelo (23%), Hengelo (23%), Enschede (23%) en Borne (8%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Algemeen bestuur E. G. Grijsen (lid) en E.N.W. Hoogland (lid). Dagelijks bestuur E.N.W. Hoogland (lid).

Vanuit de opdrachtgeversrol stuurt de provincie op het realiseren van grondverkoop en daarmee op regionale werkgelegenheid.

Vanuit de eigenaarsrol ligt de focus op het bewaken van de kaders, het beheersen van de risico's en borging van de kwaliteit van besluitvorming door RBT.

Financieel belang

Wij zijn als deelnemer naar rato van de omvang van onze deelneming (23%) risicodragend voor de exploitatie. Vanwege de gunstige financiële resultaten in 2022 verantwoordden wij in 2023 een eenmalige baat ter hoogte van € 1,1 miljoen. Op dit bedrag maken wij bij opheffing van het RBT aanspraak.

Bijzonderheden

De kavels op XL Businesspark zijn bijna geheel uitgegeven. Daarom heeft het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Bedrijventerrein Twente in december 2023 besloten om de regeling per 31 december 2024 op te heffen en daarvoor de noodzakelijke stappen te zetten.

Meer informatie

Website XL Business Park

Begroting 2024 en meerjarenraming RBT

Openbaar lichaam Technology Base (Enschede)

Hoort bij prestatie

5.3.2 Werklocaties provinciale participaties

5.3.3 Topwerklocaties

Provinciaal publiek belang

Deze verbonden partij draagt bij aan de ontwikkeling van de voormalige vliegbasis Twente tot Technology Base. De gemeenschappelijke regeling Technology Base omschrijft de opgave als een integrale gebiedsontwikkeling voor toekomstbestendige bestemmingen die een belangrijke bijdrage leveren aan de economie, ecologie, natuur, woningbouw en leefbaarheid van de regio.

Juridische vorm

Publiekrechtelijke rechtspersoon (Openbaar Lichaam, Wet gemeenschappelijke regelingen), in werking getreden op 23 november 2010. De laatste wijziging van de gemeenschappelijke regeling was in 2020, waarbij de regeling is omgezet naar een collegeregelingsregeling. Daarbij is ook de naam gewijzigd van Area Development Twente (ADT) naar Technology Base (TB). De gewijzigde regeling is op 17 juli 2020 gepubliceerd (Staatscourant 2020, 38979).

Partijen

Provincie Overijssel (50%) en gemeente Enschede (50%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Algemeen Bestuur: G.H. ten Bolscher (lid), E.G. Grijsen (lid), E.N.W. Hoogland (lid) en M.R.H.M. von Martels (lid). Dagelijks Bestuur: E.N.W. Hoogland (lid) en E.G. Grijsen (lid).

In 2022 is de gebiedsontwikkeling Technology Base geëvalueerd. De gebiedsontwikkeling is voor een belangrijk deel afgerond. Er is een resterende opgave voor de luchthaven Twente Airport en de werkgebieden. Volgens het coalitieakkoord 'Schouder aan schouder 2023-

2027' gebruiken we de periode tot 2025 om tot een zorgvuldig besluit over Technology Base te komen. Voor een positief besluit over blijvende betrokkenheid van de provincie is het noodzakelijk dat er een sluitende businesscase ligt, waarbij structurele financiering van de provincie niet nodig is.

Financieel belang

De jaarrekening 2023 van Technology Base gaat uit van een grondexploitatie van € 19,9 miljoen negatief (netto contante waarde) per 1 januari 2024. Ons aandeel (50%) in het tekort op deze grondexploitatie - zijnde € 9,96 miljoen - is afgedekt in de voorziening Resultaten gebiedsexploitaties.

In de toetsing van het provinciale weerstandsvermogen houden wij rekening met een kans van 50% op een negatiever resultaat dan begroot voor de grondexploitatie (impact € 3,4 miljoen) en de luchthaven- en vastgoedexploitatie (impact € 0,8 miljoen).

Bijzonderheden

Rondom de luchthaven zijn in 2023 publiek-private vormen van samenwerking met het regionale bedrijfsleven verkend. Daarvoor is een intentieovereenkomst gesloten. Deze intentieovereenkomst is verlengd tot 31 oktober 2024.

Per 1 juli 2022 trad de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking. Een aantal wijzigingen is 1 juli 2022 van rechtswege van kracht geworden. De overige wijzigingen vragen om een vertaling in de gemeenschappelijke regeling voor 1 juli 2024. Gelet op de verkenning met marktpartijen over publiek-private samenwerking (tot 31 oktober 2024) en de afspraak in het coalitieakkoord 2023-2027 de periode tot 2025 te gebruiken om tot een zorgvuldig besluit over blijvende betrokkenheid van de provincie bij Technology Base te komen, heeft het Dagelijks Bestuur van Technology Base op 30 juni 2023 besloten de regeling nu niet te wijzigen. Een van de grootste aanpassingen van de regeling zou de instelling van een adviescommissie zijn. Berenschot heeft in de evaluatie over Technology Base Provinciale Staten aanbevolen daarover het gesprek te voeren. In de Statenvergadering van 7 december 2022 is vervolgens niet gebleken dat Provinciale Staten op dat moment een adviescommissie wenselijk vinden.

Voor de werkgebieden hebben wij met de gemeente Enschede een routekaart over het toekomstig beheer en onderhoud van de buitenruimte op het bedrijvenpark afgesproken. Het uitgiftetempo van bedrijfskavels op het bedrijvenpark is naar beneden bijgesteld. Door de nabijheid van overbelast Natura 2000-gebied Lonnekermeer is er geen ruimte voor de stikstofdepositie van grotere bedrijfsvestigingen op Technology Base. Mede daarom heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State het bestemmingsplan voor de evenementenlocatie op 6 december 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:4540) niet in stand gelaten.

Meer informatie

Website Technology Base
Statenvoorstel Evaluatie Technology Base
Statenbrief over (o.a.) 'Routekaart toekomstig beheer en onderhoud'
Meerjarenbegroting 2024-2027 Technology Base
Statenbrief over intentieovereenkomst Twente Airport

Overige verbonden partijen

Verbonden partijen

Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Overijssel (Nazorgfonds) (Zwolle)

Hoort bij prestatie

2.2.3 Beheer nazorgfonds

Provinciaal publiek belang

De Leemtewet (aanvulling Wet milieubeheer) waarborgt dat gesloten stortplaatsen geen of zo weinig mogelijk gevolgen voor het milieu hebben. Op grond van deze wet zijn wij bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor de nazorg van stortplaatsen waar na 1 september 1996 afvalstoffen zijn of worden gestort.

Juridische vorm

Het fonds is opgericht door het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel (art. 15.47, lid 1 Wm) en is een rechtspersoon bij wet (art. 15.47, lid 3 Wm). De rechtspersoon is in 2014 ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel.

Partijen

Provincie Overijssel, N.V. ROVA en Twence B.V..

Bestuurlijke betrokkenheid

Algemeen bestuur: het voltallige college van Gedeputeerde Staten.

Dagelijks bestuur: T.A. de Bree en G.H. ten Bolscher.

Bestuurlijk Overleg Nazorgfonds: T.A. de Bree en G.H. ten Bolscher, een vertegenwoordiger van N.V. ROVA en een vertegenwoordiger van Twence B.V..

ROVA en Twence hebben in dit orgaan recht van inspraak, maar geen beslissingsbevoegdheid.

Financieel belang

De Leemtewet bepaalt (art. 15.44 Wm) dat de provincie een heffing instelt voor de bestrijding van de kosten van de nazorgmaatregelen bij stortplaatsen waar na 1 september 1996 nog afval gestort wordt. Deze heffing wordt bij belastingverordening opgelegd aan de exploitanten van de stortplaatsen in Overijssel. U heeft deze belastingverordening op 30 maart 1999 vastgesteld.

Wij zijn verplicht de opbrengsten van de heffing af te dragen aan het 'Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Overijssel'. Voor de locatie Elhorst Vloedbelt brengen we een jaarlijkse heffing van € 40.000 in rekening aan de stortplaatsexploitant. Voor de overige stortplaatsen geldt dat het opgebouwde vermogen voldoende rendement oplevert om de toekomstige kosten te kunnen betalen.

Bijzonderheden

De laatst vastgestelde jaarrekening is die van 2022. Het eigen vermogen van het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Overijssel bedraagt ultimo 2022 ruim € 12,8 miljoen. Dit vermogen is ondergebracht bij vermogensbeheerder Rabobank. Door de Rabobank is circa € 3,3 miljoen belegd in aandelen en € 7,8 miljoen in obligaties. Daarnaast wordt € 1,7 miljoen beheerd op een spaarrekening. Gelet op de huidige rentetarieven is het onzeker of het afgesproken te behalen rendement van 5,06% gerealiseerd kan worden.

Meer informatie

--/--

Stichtingen en verenigingen

Verbonden partijen

Interprovinciaal Overleg (IPO) ('s-Gravenhage)

Hoort bij prestatie

De IPO budgetten komen in de hele begroting voor van de provincie, afhankelijk van het onderwerp.

Provinciaal publiek belang

Het lidmaatschap van IPO is van belang voor de bestuurlijke betrokkenheid bij de kerntaken die de provincies gezamenlijk uitvoeren. De vereniging IPO heeft tot doel:

- de belangen van provincies te behartigen;
- een platform te bieden voor uitwisseling van kennis en ervaringen;
- vernieuwingsprocessen binnen de provincies te initiëren en te stimuleren.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (vereniging, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De twaalf provincies zijn deelnemer in het IPO. De provincie Overijssel heeft een aandeel van 8,2% in het resultaat van de vereniging.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurslid E.G. Grijsen. Provinciale Staten van iedere provincie wijzen uit hun midden twee personen aan ter vertegenwoordiging van hun provincie in de Algemene Leden Vergadering. Voor de provincie Overijssel zijn dit mevrouw I. Hoogveld en mevrouw A. Nijhuis.

Financieel belang

In 2014 stemden wij in met het afgeven van een (jaarlijks aflopende) borgstelling ter hoogte van € 0,6 miljoen aan het IPO voor een lening van BNG, voor de overbrugging van de verhuizing naar en inrichting van nieuwe kantoorruimte van het IPO. De stand van de garantstelling per 31 december 2023 is € 60.000. De garantstelling vervalt op 15 oktober 2024. Betaling van aflossing en rente verloopt via de jaarlijkse provinciale bijdrage aan het IPO. Bij een eventueel inroepen van de garantstelling wordt het effect voor Overijssel verrekend met de IPO-bijdrage.

Bijzonderheden

Meer informatie

Website IPO

Vennootschappen en coöperaties

Verbonden partijen

BNG Bank N.V. ('s-Gravenhage)

Hoort bij prestatie

Overhead, financiering en dekkingsmiddelen.

Provinciaal publiek belang

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen met een publiek belang. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. De BNG Bank is opgericht om maatschappelijke uitdagingen op te lossen, zowel op sociaal vlak als op het gebied van duurzaamheid. Gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen gebruiken de BNG Bank-kredieten en financiële kennis om belangrijke maatschappelijke doelen te realiseren. Denk aan projecten op het gebied van de energietransitie, het leefbaar houden van wijken, het verbeteren van sociale huurwoningen, onderwijs en zorginstellingen.

Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, samen met het statutair beperkte werkterrein van de bank, biedt financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Combinatie van beide elementen geeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de samenleving tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. Doordat de bank alleen publieke aandeelhouders heeft, is zij onderdeel van de publieke sector. Met het aandeelhouderschap in BNG Bank geeft de provincie Overijssel invulling aan haar publieke taak.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Het is statutair bepaald dat alleen publieke lichamen aandeelhouder kunnen zijn van BNG Bank. De Staat houdt de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap. De provincie Overijssel heeft een belang van 0,16% in BNG Bank.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie Overijssel hierin: T.A. de Bree). De bestuurlijke betrokkenheid is, ook gezien de geringe financiële participatie, beperkt.

Financieel belang

De provincie Overijssel bezit 87.750 aandelen met een boekwaarde van (afgerond) € 0,2 miljoen. Afhankelijk van het resultaat van BNG Bank, ontvangt de provincie jaarlijks dividend. Over de afgelopen jaren betrof het een stabiele dividenuitkering van afgerond € 0,2 miljoen per jaar.

Bijzonderheden

De provincie Overijssel heeft in 2015 en 2016 voor in totaal € 74,5 miljoen deel genomen in door BNG Bank uitgegeven hybride leningen (totale omvang lening pakket bedroeg € 424 miljoen). Met de uitgifte van deze hybride leningen (looptijd 60 jaar) heeft BNG Bank haar solvabiliteit en weerstandsvermogen kunnen verbeteren. Met ingang van mei 2022 heeft BNG Bank jaarlijks de mogelijkheid (niet de verplichting) om beide leningen vervroegd af te lossen. Wij ramen de renteopbrengsten over de verstrekte leningen daarom steeds voor één jaar. In mei 2022 heeft de bank de 1e tranche leningen afgelost. We hebben hieruit € 49,5 miljoen ontvangen. In mei 2023 heeft de BNG Bank niet afgelost. Daarmee staat er eind 2023 nog € 25 miljoen open aan verstrekte lening.

Meer informatie

www.bngbank.nl
Hier is ook het jaarverslag 2023 opgenomen.

Coöperatie Samenwerkingsverband DOVA U.A. (Utrecht)

Hoort bij prestatie

4.2.1 Transitie openbaar vervoer

Provinciaal publiek belang

De provincie Overijssel werkt in verschillende verbanden samen met het Rijk, de provincies en vervoersregio's aan efficiënt en doeltreffend openbaar vervoer voor reizigers. Het doel is te komen tot een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt vervoer voor de reiziger.

Dit belang is ook verankerd in de statuten van de coöperatie Dova (Decentrale ov autoriteiten), waarin het doel omschreven is als 'het faciliteren en ondersteunen van de leden bij collectieve vraagstukken op het gebied van de exploitatie, infrastructuur en services voor reizigers, zoals informatievoorziening over het openbaar vervoer en andere vormen van collectief vervoer of individueel vervoer, om zo in de stoffelijke behoeften van haar leden te voorzien krachtens overeenkomsten met hen te sluiten in het bedrijf dat zij te dien einde ten behoeve van haar leden uitoefent of dat één of meer van haar dochtervennootschappen/deelnemingen uitoefent of doet uitoefenen.'

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (coöperatieve vereniging, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De twaalf provincies, Vervoerregio Amsterdam, Metropoolregio Rotterdam-Den Haag en OV Bureau Groningen-Drenthe. Het aandeel van de provincie Overijssel in het resultaat bedraagt 5,24%.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Ledenvergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: M. Dadema).

Financieel belang

De jaarlijkse bijdrage aan DOVA bedraagt € 335.000.

Bijzonderheden

Mede door inspanningen van DOVA zijn in 2023 de Tweede Kamer de moties Krul c.s. en Bikker c.s. aangenomen. Deze moties dragen bij aan de mogelijkheden tot instandhouding en doorontwikkeling van het openbaar vervoer in 2024 en verder. Ook is hiermee een sterke prijsstijging voor de reizigers voorkomen.

Overigens zijn niet alle actuele vraagstukken opgelost. De OV-bedrijven hebben nog steeds te weinig personeel en de sociale onveiligheid in het OV groeit helaas snel.

Meer informatie

Website DOVA

CSV Amsterdam B.V. ('s Hertogenbosch)

Hoort bij prestatie

Overhead, financiering en dekkingsmiddelen.

Provinciaal publiek belang

Deze verbonden partij draagt niet bij aan een provinciaal beleidsdoel. Het betreft een tijdelijke verbonden partij voor de afwikkeling van de verkoop van Essent. De vennootschap heeft tot doel:

- namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON);
- namens de verkopende aandeelhouders van Essent eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland");
- het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (besloten vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Provincie Groningen (6,0%), provincie Drenthe (2,3%), provincie Overijssel (18,7%), provincie Flevoland (0,02%), provincie Noord-Brabant (30,8%), provincie Limburg (16,1%) en gemeenten in deze provincies en in de provincie Friesland.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: T.A. de Bree). Verder heeft de provincie Overijssel een vaste zetel in de Aandeelhouderscommissie. De bestuurlijke betrokkenheid bij deze verbonden partij is, gezien de aard van de verbonden partij, minimaal.

Financieel belang

Het aandelenbezit van de provincie Overijssel vertegenwoordigt een boekwaarde van € 47.000.

Bijzonderheden

Het streven is CSV Amsterdam op te heffen. De opheffing is uitgesteld vanwege een claim bij de Belastingdienst. CSV Amsterdam bestrijdt namens Deponie Zuid namelijk de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting 2014 van 29 november 2019 voor een bedrag van € 8,5 miljoen exclusief belastingrente. De Belastingdienst heeft het bezwaar van CSV Amsterdam hierover in 2023 ongegrond verklaard. Met instemming van de overige deelnemers in de Aandeelhouderscommissie is besloten in beroep te gaan bij de rechtbank. Ook de beroepsprocedure wordt op naam van Deponie Zuid BV gevoerd. Het financieel belang ligt echter bij CSV en haar aandeelhouders.

Meer informatie

Energiefonds Overijssel B.V. (Zwolle)

Hoort bij prestatie

2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie

2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel

Provinciaal publiek belang

Energiefonds Overijssel verstrekt leningen, participaties en garanties aan projecten op het gebied van energiebesparing en productie van hernieuwbare energie en draagt zo bij aan de provinciale doelen voor nieuwe energie. Dit belang is verankerd in de statuten van het fonds waarin het doel van de verbonden partij omschreven is als: het versterken van de ontwikkeling en toepassing van hernieuwbare energie, energiebesparing, CO₂-emissiereductie en de energietransitie in (met name) de provincie Overijssel.

Juridische vorm

Energiefonds Overijssel bestaat uit:

- Energiefonds Overijssel I B.V. voor het verstrekken van risicofinanciering en het beheren van Energiefonds II B.V.;
- Energiefonds Overijssel II B.V. voor het verstrekken van leningen en garanties.

Beide vennootschappen zijn privaatrechtelijke organisaties (besloten vennootschappen, Burgerlijk wetboek, boek 2). Het fonds wordt beheerd door CL Venture Partners B.V. en heeft een Raad van Commissarissen van drie leden en een Adviescommissie van vijf leden.

Partijen

De provincie Overijssel is 100% eigenaar van Energiefonds Overijssel I B.V.. Energiefonds Overijssel I B.V. is op haar beurt 100% eigenaar van Energiefonds Overijssel II B.V..

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: T.A. De Bree).

In 2023 was de bestuurlijke betrokkenheid gericht op het vaststellen en vervolgens monitoren van de voortgang van het jaarplan en begroting 2023.

Aan het einde van het jaar is de beleidsbrief voor 2024 opgesteld en gedeeld met de fondsbeheerder. Hierin worden vanuit de provincie aandachtspunten voor het komende jaar meegegeven.

Financieel belang

Energiefonds Overijssel heeft een revolverend fondsvermogen van € 200 miljoen. Daarnaast beschikt het fonds tot eind 2027 over een overbruggingskrediet van € 80 miljoen. In 2022 heeft EFO een lening van maximaal € 50 miljoen aangetrokken van de Europese Investeringsbank. Daarmee komt de totale financieringsruimte op € 330 miljoen.

Energiefonds Overijssel heeft in 2023 een positief resultaat behaald van € 0,6 miljoen. Het eigen vermogen van Energiefonds Overijssel bedraagt ultimo 2022 € 2,3 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen en het totale door de provincie gestorte vermogen (€ 15,8 miljoen) houden wij een voorziening aan van € 13,5 miljoen (voorziening Energiefonds Overijssel).

Het fonds heeft in 2023 eerder afboekingen moeten doen op twee participaties voor een bedrag van € 785 duizend. Dit bedrag is inmiddels definitief oninbaar geworden (zie ook prestatie 2.3.2). Het effectieve fondsvermogen - en daarmee de verdien capaciteit van het fonds - neemt daarmee af van € 199,122 miljoen naar € 198,337 miljoen.

Voor het door de provincie beschikbaar gestelde fondsvermogen van € 200 miljoen, geldt ultimo 2027 een vermogensbehoud van minimaal 90% (zijnde € 180 miljoen) als randvoorwaarde. Ultimo 2023 bedraagt de revolverendheid 94,4%.

Bijzonderheden

Tot en met 2023 zijn door Energiefonds Overijssel 108 ondernemingen gefinancierd en is er een maatschappelijk rendement gerealiseerd met de potentie van 372.088 ton CO₂ besparing per jaar. De potentiële CO₂ besparing is in 2023 relatief hoog door de financiering aan zonnepark en de ontwikkelfinanciering aan een windpark. Daarbij is de huidige portefeuille gegroeid naar € 264,8 miljoen en is een netto positief resultaat behaald van €

0,6 miljoen. De verstrekte financieringen in 2023 zijn met ruim € 50 miljoen boven verwachting.

Energiefonds Overijssel heeft in 2023 nieuwe markten aangeboord zoals waterstof en circulaire bouw.

In 2023 is de financiering van het eerste waterstofproject van het fonds (betreft het eerste waterstofproject in Overijssel) gerealiseerd. Het project draagt bij aan de oplossing van netcongestie, daarnaast zorgt het ook voor de vergroening van het transport, omdat waterstof gebruikt kan worden als duurzaam brandstofalternatief.

Ook is financiering verstrekt aan een onderneming die zich richt op het ontwerpen en bouwen van duurzame huizen van hout en andere biobased materialen. Hiermee draagt het bedrijf niet alleen bij aan de verduurzaming van de bouw, maar biedt ze ook een oplossing voor de woningnood.

Meer informatie

Website Energiefonds Overijssel

Jaarverslag 2022 Energiefonds Overijssel

Presentatieverslag 2022 Energiefonds Overijssel

Statenvoorstel Scopeverbreiding Energiefonds Overijssel

Statenvoorstel Onderzoek Rekenkamer Oost Nederland (RON) naar Effectiviteit fondsen provincie Overijssel

Enexis Holding N.V. ('s-Hertogenbosch)

Hoort bij prestatie

2.3.3 Realiseren van een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam regionaal energienetwerk (deelneming Enexis)

Provinciaal publiek belang

Enexis Netbeheer B.V. (één van de vier bedrijven van Enexis Holding N.V.) beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor ca. 2,5 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Deze verbonden partij draagt bij aan het realiseren van een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam regionaal energienetwerk. In de statuten staat dit als volgt:

- Het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie;
- Het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten met annexen voor energie;
- Het doen uitvoeren van alle taken die als gevolg van de Elektriciteitswet en de Gaswet zijn toebedeeld aan de netbeheerder.

De energie-infrastructuur is een belangrijk fundament voor de energietransitie en daarmee cruciaal in het realiseren van de klimaatdoelen.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Provincie Groningen (6,57%), provincie Drenthe (2,37%), provincie Overijssel (19,68%), provincie Noord-Brabant (30,83%), provincie Limburg (16,13%) en gemeenten in deze provincies en in de provincie Flevoland. Wettelijk is bepaald dat alleen publieke lichamen aandeelhouder van een netwerkbedrijf kunnen zijn.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: T.A. de Bree). Daarnaast hebben wij een vaste zetel in de Aandeelhouderscommissie (AHC).

Vanuit onze rol als aandeelhouder in de AHC en de AV zien wij toe op de realisatie van de doelen in het Strategisch plan van Enexis. De strategie is erop gericht dat Enexis er met haar infrastructuur voor zorgt dat mensen en bedrijven zoveel mogelijk duurzame energie kunnen gebruiken en terug leveren. Daarnaast wil Enexis helpen om richting te geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daar naartoe. De strategische richting die Enexis voorstaat is op hoofdlijnen in lijn met onze ambitie. In 2023 was de AHC nauw betrokken bij mutaties in de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen en bij het opstellen van de nieuwe warmtestrategie van Enexis. De warmtestrategie wordt in april 2024 ter besluitvorming aan de AV voorgelegd.

Wij zijn op strategisch niveau betrokken in de bedrijfsmatige ontwikkelingen en de grote financieringsbehoefte van Enexis om met investeringen de energietransitie te faciliteren. Zo hebben wij geparticipeerd in het traject om met een afsprakenkader met het Rijk te komen dat het mogelijk maakt dat het Rijk in de toekomst, als de financieringsbehoefte van Enexis daarom vraagt, toe kan treden als aandeelhouder.

U bent in februari 2023 in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen te uiten over het Afsprakenkader met het Rijk en de winstbestemming van de verkoop van dochteronderneming Fudura. In de AV van 13 april 2023 heeft de AV goedkeuring verleend voor het aangaan van het Afsprakenkader.

Daarnaast heeft de AV ingestemd met de éénmalige uitkering van € 100 miljoen dividend over de boekwinst van € 1,1 miljard voortvloeiend uit de verkoop van dochteronderneming Fudura en heeft de AV ingestemd met continuering van het huidige dividendbeleid inhoudende een uitkering van maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering, voor de boekjaren vanaf 2023.

Financieel belang

De provincie Overijssel bezit 29.465.662 aandelen, met een boekwaarde van € 46,3 miljoen. In 2020 verstrekten 5 provinciale en 66 gemeentelijke aandeelhouders een converteerbare hybride aandeelhouderslening van € 500 miljoen aan Enexis Holding. De provincie Overijssel nam € 102 miljoen voor haar rekening.

Het in 2023 ontvangen dividend over de winst 2022 uit reguliere bedrijfsvoering bedroeg € 18,4 miljoen voor de provincie Overijssel. Daarnaast ontvingen we een incidenteel dividend van € 19,7 miljoen uit de verkoop van Enexisdochter Fudura.

Bijzonderheden

Enexis heeft in 2023 ongeveer 1.350 kilometer elektriciteitskabel aangelegd en opnieuw meer nieuwe stations dan ooit gerealiseerd. Met 2.180 megawatt werd een recordhoeveelheid capaciteit bijgebouwd: 1.258 megawatt door uitbreiding en 922 megawatt door reguliere vervanging. Enexis gaf in 2023 € 1.214 miljoen uit aan haar netten, een groei van 18%.

Met een statenbrief bent u geïnformeerd over de uitkomsten van de aandeelhoudersvergadering in 2023.

De wachttijden voor nieuwe of zwaardere aansluiting op het elektriciteitsnet nemen toe. Medio 2023 stonden in het verzorgingsgebied van Enexis meer dan 2.000 grootzakelijke bedrijven in de rij. Het aantal laagspanningsstoringen door overbelasting liep sterk op. Ondanks de schaarste in met name transportcapaciteit en technisch personeel, is Enexis er in geslaagd om in 2023 67% van de maatwerkansluitingen en 70% van de standaardansluitingen binnen de door klanten gewenste aansluittermijn aan te sluiten. Door de huidige versnelling van de energietransitie neemt de druk(te) op het elektriciteitsnetwerk echter zo snel toe, dat extra investeringen in de infrastructuur alléén niet genoeg zijn. Het is noodzakelijk om het netwerk (kosten)efficiënter te gebruiken en de beschikbare middelen te investeren waar deze de meeste maatschappelijke waarde opleveren. Hierin ligt een taak voor het Rijk om de regelgeving op dit vlak aan te passen.

De provincie zet zich in om Enexis te helpen om tot efficiënte en geprioriteerde inzet van schaarse middelen te komen en tegelijkertijd de energietransitie verder te brengen. Initiatieven op dit vlak zijn o.a. het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat, het stimuleren van Smart Energy Hubs en de samenwerking met de netbeheerders en RES-regio's in het platform "Samen Naar Integraal Programmeren (SNIP)".

Meer informatie

Website Enexis Holding

Strategisch plan 2022-2026 Enexis Holding
Investeringsplan Enexis Netbeheer (2022-2031)
Jaarplan 2023 Enexis Netbeheer (met werkpakket per provincie)
Jaarverslag 2023 Enexis Holding

Herstructureringsmaatschappij Overijssel N.V. (Zwolle)

Hoort bij prestatie

1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail

5.3.1 Werklocaties: basis op orde

Provinciaal publiek belang

De Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO) draagt bij aan de kwantiteit en kwaliteit van alle typen werklocaties. HMO draagt zorg voor een goede basiskwaliteit van de werklocaties, zodat bedrijven goed kunnen functioneren en werkgelegenheid behouden blijft of kan groeien.

Dit belang is verankerd in de statuten van HMO waar het (hoofd)doel omschreven is als: Samen met publieke en private partijen bijdragen aan het op een duurzame wijze realiseren van herstructurering en bestrijding van leegstand van werklocaties en overige registergoederen in Overijssel, met als doel zorgvuldig ruimtegebruik te bewerkstelligen en een goed economisch vestigingsklimaat voor ondernemers te (doen) waarborgen.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Provincie Overijssel (100%).

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: E.N.W. Hoogland). Als aandeelhouder zien wij toe op de uitvoering van het Actieplan 'Versneld investeren in coronatijd'.

Financieel belang

HMO heeft in 2023 een negatief resultaat behaald van € 1,9 miljoen. Het eigen vermogen van HMO bedraagt eind 2023 € 50,4 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen van HMO en het totale door de provincie gestorte vermogen in HMO (€ 55,9 miljoen) houden wij een voorziening HMO aan van € 5,5 miljoen.

HMO heeft een actieplan "Versneld investeren in coronatijd" ontwikkeld ter verzachting van de economische gevolgen van de coronacrisis in Overijssel. In het najaar van 2020 hebben wij, met uw kennisneming, besloten om HMO voor dit actieplan een lening te verstrekken van € 10 miljoen in 2020 en € 7,2 miljoen in 2021. De looptijd bedraagt in beide gevallen 5 jaar.

Bijzonderheden

In 2023 heeft HMO verder ingezet op uitvoering van het Actieplan Versneld investeren in coronatijd. Daarin zijn 22 concrete projecten opgenomen waarin HMO investeert. Het actieplan sluit aan bij de doelen zoals opgenomen in het strategisch beleidsplan. Doordat een aantal omvangrijke projecten uit het Actieplan naar voren zijn gehaald, komen ze nu na een ontwikkelingsperiode van enkele jaren gelijktijdig tot ontwikkeling. Dat betekent dat in 2023, meer dan in voorgaande jaren te doen gebruikelijk was, bij (aangekochte) projecten panden zijn gestript of gesloopt. HMO neemt verlies als de panden gestript of gesloopt zijn en pakt winst als een project met daarin (plannen voor) aangepaste panden of nieuwbouw opgeleverd of aan een andere partij doorverkocht kan worden. Eén en ander heeft tot gevolg dat de resultaten van HMO sterker gaan schommelen. Schommelingen die in 2023 verklaarbaar en acceptabel waren.

In 2024 wordt een nieuw Strategisch beleidsplan 2025-2028 opgesteld.

Meer informatie

Website HMO

Actieplan Versneld investeren in coronatijd

Jaaroverzicht 2022 Overijsselse Fondsen (met jaarverslag HMO)

Innovatiefonds Overijssel I (Zwolle)

Hoort bij prestatie

5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie

5.5.4 Verstrekken risicokapitaal

Provinciaal publiek belang

Innovatiefonds Overijssel I B.V. (IFO-I) draagt bij aan de versterking van de regionale economie in Overijssel. Zij stimuleert andere vennootschappen die zich bezig houden met de bevordering of ontwikkeling van innovatieve kennis, toepassingen of technieken. Deze economische activiteiten liggen dicht tegen de markt aan en zijn relatief risicovol. De inzet van provinciale middelen stimuleert dat andere (private) investeerders mee investeren. Innovatiefonds I B.V. richt zich op het verstrekken van risicofinanciering.

Dit belang is verankerd in de statuten van IFO waar het (hoofd)doel omschreven is als: Het direct en indirect ondersteunen, versterken en verankeren van het economisch klimaat en economisch beleid voor en met name in de Provincie Overijssel door ondersteuning van ondernemingen die zich bezig houden met de bevordering of ontwikkeling van innovatieve kennis, toepassingen of technieken.

Juridische vorm

Innovatiefonds Overijssel I B.V. is een besloten vennootschap (Burgerlijk wetboek, boek 2). De vennootschap wordt beheerd door Oost NL en heeft een Raad van Commissarissen van drie leden.

Partijen

In 2021 is de Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel (HFO) ontbonden en is de provincie Overijssel rechtstreeks (100%) aandeelhouder geworden van Innovatiefonds Overijssel I B.V..

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: G.H. ten Bolscher).

In 2024 zullen we inzetten op de uitwerking van het Statenvoorstel Onderzoek Rekenkamer

Oost Nederland (RON) naar de Effectiviteit fondsen provincie Overijssel. Ook zetten we in op bewaking van de uitvoering van het jaarplan van Innovatiefonds Overijssel.

Financieel belang

IFO-I heeft in 2023 een positief resultaat behaald van € 1,8 miljoen. Het eigen vermogen van IFO-I bedraagt ultimo 2023 € 23,4 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen en het totale door de provincie gestorte vermogen in IFO-I (€ 25,0 miljoen) houden wij een voorziening IFO-I aan van € 1,6 miljoen.

Bijzonderheden

In 2023 stemde u in met het Statenvoorstel Samengaan Innovatiefonds Overijssel I BV en Innovatiefonds Twente BV. Het Innovatiefonds Twente is met terugwerkende kracht onder gebracht bij het Innovatiefonds Overijssel I. Het door u vastgestelde maximale investeringsvolume van de vennootschap is vanwege het samengaan van Innovatiefonds Overijssel en Innovatiefonds Twente in 2023 verhoogd naar € 51,5 miljoen.

Meer informatie

Website Innovatiefonds Overijssel

Jaaroverzicht 2022 Overijsselse Fondsen (met jaarverslag Innovatiefonds Overijssel)

Statenvoorstel Onderzoek Rekenkamer Oost Nederland (RON) naar Effectiviteit fondsen provincie Overijssel

Statenvoorstel Aanpassing kaders Innovatiefonds Overijssel

Statenvoorstel Samengaan Innovatiefonds Overijssel en Innovatiefonds Twente

Innovatiefonds Overijssel II (Zwolle)

Hoort bij prestatie

5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie

5.5.4 Verstrekken risicokapitaal

Provinciaal publiek belang

Innovatiefonds Overijssel II B.V. (IFO-II) draagt bij aan de versterking van de regionale economie in Overijssel. Zij stimuleert andere vennootschappen die zich bezig houden met de bevordering of ontwikkeling van innovatieve kennis, toepassingen of technieken. Deze economische activiteiten liggen dicht tegen de markt aan en zijn relatief risicovol. De inzet van provinciale middelen stimuleert dat andere (private) investeerders mee investeren. Innovatiefonds Overijssel II B.V. richt zich op het beheer van nog uitstaande leningen en innovatiekredieten.

Dit belang is verankerd in de statuten van IFO waar het (hoofd)doel van de vennootschap omschreven is als: Het direct en indirect ondersteunen, versterken en verankeren van het economisch klimaat en economisch beleid voor en met name in de Provincie Overijssel door ondersteuning van ondernemingen die zich bezig houden met de bevordering of ontwikkeling van innovatieve kennis, toepassingen of technieken.

Juridische vorm

Innovatiefonds Overijssel II B.V. is een besloten vennootschap (Burgerlijk wetboek, boek 2). De vennootschap wordt beheerd door Oost NL en heeft een Raad van Commissarissen van drie leden.

Partijen

In 2021 is de Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel (HFO) ontbonden en is de provincie Overijssel rechtstreeks (100%) aandeelhouder geworden van Innovatiefonds Overijssel II B.V..

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: G.H. ten Bolscher). In 2024 zullen we inzetten op de uitwerking van het Statenvoorstel Onderzoek Rekenkamer Oost Nederland (RON) naar de Effectiviteit fondsen provincie Overijssel. Ook zetten we in op bewaking van de uitvoering van het jaarplan van Innovatiefonds Overijssel.

Financieel belang

IFO-II heeft in 2023 een negatief resultaat behaald van € 0,1 miljoen. Het eigen vermogen van IFO-II bedraagt ultimo 2023 € 0,3 miljoen. Voor het verschil tussen het eigen vermogen en het totale door de provincie gestorte vermogen in IFO-II (€ 2,9 miljoen) houden wij een voorziening IFO-II aan van € 2,6 miljoen.

Bijzonderheden

Vanuit IFO-II wordt niet meer geïnvesteerd. De financiële producten die door het fonds geleverd kunnen worden, sluiten niet meer aan bij de behoeften van de markt. Vrijvallende middelen, door afgeloste financieringen, worden overgeheveld naar IFO-I. Vanuit daar worden de middelen opnieuw in ondernemingen geïnvesteerd. In 2023 is € 0,9 miljoen overgeheveld van IFO-II naar IFO-I.

Meer informatie

Website Innovatiefonds Overijssel

Jaaroverzicht 2022 Overijsselse Fondsen (met jaarverslag Innovatiefonds Overijssel)

Statenvoorstel Aanpassing kaders Innovatiefonds Overijssel

Statenvoorstel Onderzoek Rekenkamer Oost Nederland naar effectiviteit fondsen provincie Overijssel

Ontwikkelingsmaatschappij Oost NL (Apeldoorn)

Hoort bij prestatie

5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie

5.5.4 Verstrekken risicokapitaal

Provinciaal publiek belang

Oost NL versterkt de economie en werkgelegenheid van Oost-Nederland en draagt bij aan het Overijsselse vestigingsklimaat voor innovatieve ondernemers. De inspanningen op het gebied van innoveren, internationaliseren (acquisitie en handelsbevordering) en investeren (verstrekken van risicofinanciering), zijn gericht op HTSM (High Tech Systems en Materials) en haar belangrijkste toepassingsgebieden. Dit belang is verankerd in de statuten van Oost NL waar het doel van de verbonden partij omschreven is als het versterken van de economische structuur en de werkgelegenheid in Gelderland en Overijssel door:

- het economisch ontwikkelingsproces te bevorderen;
- (gericht op bedrijfsinnovatie) bedrijven aan te trekken/te versterken;
- deel te nemen in/financieren van ondernemingen die bijdragen aan de economische ontwikkeling of overige diensten te verlenen voor uitvoering en ontwikkeling van projecten op economisch terrein.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

In december 2023 heeft de Regio Twente haar ene aandeel aan Oost NL verkocht. Daarmee is de aandelenverhouding nu:

- Staat der Nederlanden 52,91%;
- Provincie Gelderland 31,60%;
- Provincie Overijssel 13,97%;
- Universiteit Twente 1,51%
- Oost NL 1 aandeel.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: G.H. ten Bolscher). Op verzoek van de provincie Overijssel wordt jaarlijks een tweede algemene vergadering georganiseerd die in het teken staat van de strategische oriëntatie van de vennootschap. Op 8 december 2023 heeft in dat kader een bijeenkomst plaatsgevonden met de drie groot aandeelhouders en de directie van Oost NL.

Financieel belang

De historische aanschafwaarde van het Overijsselse deel in het aandelenkapitaal bedraagt € 10,2 miljoen. In 2021 heeft de provincie Overijssel een kapitaalstorting gedaan van € 7,2 miljoen. Het totaal door de provincie gestorte kapitaal per 31 december 2023 bedraagt daarmee € 17,4 miljoen.

Het resultaat van Oost NL over 2023 was € 5,9 miljoen negatief. Over 2022 was het resultaat nog € 1,1 miljoen positief.

Bijzonderheden

Het Meerjarenbeleidsplan 2022-2025 ligt bij de meeste indicatoren op schema. In 2023 zijn meerdere Nationaal Groeifonds aanvragen toegekend en een aantal Nationaal Groeifondsprogramma's is inmiddels van start.

Beperkingen in het vestigingsklimaat en terughoudendheid bij cofinanciers hebben er toe geleid dat het aantal participaties uit het Participatiefonds van Oost NL lager is dan in voorgaande jaren. Het negatieve resultaat van € 5,9 miljoen van Oost NL over 2023 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een aantal faillissementen en slechts een beperkt aantal positieve exits binnen de portefeuille van Oost NL. Het negatieve resultaat kan binnen de reserves van Oost NL opgevangen worden.

Meer informatie

Website Oost NL

Jaarverslag 2022 Oost NL

Activiteitenplan Oost NL 2023

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. ('s-Hertogenbosch)

Hoort bij prestatie

Overhead, financiering en dekkingsmiddelen.

Provinciaal publiek belang

Deze verbonden partij draagt niet bij aan een provinciaal beleidsdoel. De vennootschap is indertijd opgericht om namens de verkopende aandeelhouders van Essent te bemiddelen in het geschil met EPZ (de exploitant van onder meer kerncentrale Borssele).

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (besloten vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Provincie Groningen (6,0%), provincie Drenthe (2,3%), provincie Overijssel (18,7%), provincie Flevoland (0,02 %), provincie Noord-Brabant (30,8%), provincie Limburg (16,1%) en gemeenten in deze provincies en de provincie Friesland.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: T.A. de Bree). Verder heeft de provincie Overijssel een vaste zetel in de Aandeelhouderscommissie. Het betreft een tijdelijke verbonden partij voor de afwikkeling van de verkoop van Essent. De bestuurlijke betrokkenheid bij deze verbonden partij is minimaal.

Financieel belang

Het aandelenbezit van de provincie Overijssel vertegenwoordigt een boekwaarde van € 19.000.

Bijzonderheden

Om ontbinding van deze vennootschap mogelijk te maken heeft Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (PBE) met de contractpartijen Staat der Nederlanden, ZEH Energy BV en Energy Resources Holding BV (dochteronderneming van RWE) in 2023 overleg gevoerd over het vervroegd terugtreden van PBE uit het Convenant (2009) en Aanvullend Convenant (2011) inzake borging van de publieke belangen in Kerncentrale Borssele. Alle partijen hebben aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de vervroegde terugtreding van PBE en hebben inmiddels (februari 2024) de uittredingsovereenkomst van PBE getekend. Ontbinding van de vennootschap kan in 2024 worden geëffectueerd.

Meer informatie

--/--

SPV Hengelo B.V. (Enschede)

Hoort bij prestatie

5.3.2 Werklocaties provinciale participaties

Provinciaal publiek belang

SPV (Special Purpose Vehicle) Hengelo B.V. is in 2013 opgericht met als doel het verkrijgen, beheren, (ver)huren, exploiteren en vervreemden van onroerende zaken. In de praktijk zorgt SPV Hengelo voor de verhuur van een fabrieksgebouw aan Stork Thermeq in Hengelo. Het onroerend goed is in 2015 in gebruik genomen.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (besloten vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2). SPV Hengelo wordt beheerd door Oost NL.

Partijen

Met de ontbinding van de Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel in 2021, is de provincie Overijssel rechtstreeks (100%) aandeelhouder geworden van SPV Hengelo B.V..

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: E.N.W. Hoogland).

Financieel belang

Het aandelenkapitaal van SPV Hengelo bedraagt per ultimo 2023 € 100. Het eigen vermogen van SPV Hengelo bedraagt € 2,6 miljoen. De provincie waardeert SPV Hengelo tegen het

ingebrachte aandelenkapitaal van € 100. In 2023 heeft SPV Hengelo een positief resultaat behaald van € 0,3 miljoen.

Conform afspraak benutten wij de aflossing op de lening die wij aan SPV Hengelo hebben verstrekt voor twee doelen. Een deel benutten wij ter dekking van interne kosten die wij maken vanwege het wegvallen van de Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel. Het overgrote deel benutten wij voor de versterking van Innovatiefonds Overijssel.

Bijzonderheden

Meer informatie

Vitens N.V. (Zwolle)

Hoort bij prestatie

1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst

Provinciaal publiek belang

Met ons aandeelhouderschap borgen wij onze verantwoordelijkheid voor een goede en veilige drinkwatervoorziening in Overijssel. Dit belang is verankerd in de statuten van Vitens waar het doel van de vennootschap omschreven is als: De uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, daaronder begrepen: de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt.

Wettelijk is vastgesteld dat de aandelen van de drinkwaterbedrijven in publieke handen blijven. Het belang van de provincie Overijssel als aandeelhouder in Vitens is historisch gegroeid.

In het omgevingsbeleid worden de omgevingsfactoren vastgelegd waarbinnen Vitens haar primaire taak kan uitvoeren. Via ruimtelijke ordening, milieubeleid en waterbeleid geven wij invulling aan de zorgplicht voor het duurzaam veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

De aandelen van Vitens N.V. zijn in handen van 97 aandeelhouders waaronder de provincie Friesland, provincie Gelderland, provincie Overijssel (13,399%), provincie Flevoland en provincie Utrecht en 92 van de in deze provincies liggende gemeenten.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: T.A. de Bree). Verder heeft de provincie Overijssel een vaste zetel in de Commissie van Aandeelhouders, die adviseert aan de Algemene Vergadering over de te nemen besluiten. De portefeuillehouder ziet namens de provincie toe op uitvoering van het strategisch plan en daarmee samenhangend, het financieel beleid van de onderneming.

Financieel belang

De provincie Overijssel bezit 774.096 aandelen. De boekwaarde daarvan bedraagt € 34.990.000. Zoals al in eerdere P&C documenten aangegeven, hebben we in ook 2023 geen dividend ontvangen en zal dit in ieder geval tot 2027 ook niet aan de orde zijn.

Bijzonderheden

Vitens staat voor een grote investeringsopgave om haar drinkwatervoorziening robuuster te maken. Dit vraagt nieuwe investeringen in personeel, infrastructuur en winlocaties. Daarnaast is de periode gekomen dat grote vervangingsinvesteringen in bestaande infrastructuur (zowel leidingwerk als in de productielocaties) noodzakelijk zijn om continuïteit van de drinkwatervoorziening te kunnen waarborgen.

Het is van belang om bestaande waterreserves kwantitatief en kwalitatief veilig te stellen en waar nodig nieuwe te ontwikkelen. Daarin wordt samengewerkt met provincie, waterschappen, gemeenten en andere relevante partijen. Vitens zet in op bewustwording van de waarde van (drink)water. En daarmee op het gebruik van drinkwater. Vitens is actief op het bevorderen van waterbewustzijn. Niet als losse campagne, maar als structurele boodschap. Uit klantonderzoek door Vitens is naar voren gekomen dat klanten bereid zijn hun gedrag aan te passen. We zien dit de afgelopen jaren terug in een lichte daling van het verbruik per aansluiting kleinverbruik (2023: 101 m3).

In de veranderende omgeving staat Vitens voor een zeer grote opgave. Nieuwe drinkwateraanbod is moeilijk te realiseren en er is sprake van klimaatverandering, drukte in de ondergrond, nieuwe wensen van klanten en verdergaande digitalisering. Dit alles vraagt om toekomstbestendige bronnen en drinkwaterinfrastructuur om ook met toenemende onzekerheden de drinkwatervoorziening op langere termijn te borgen.

Meer informatie

Website Vitens

Jaarverslag 2022 Vitens

Wadinko N.V. (Zwolle)

Hoort bij prestatie

5.5.4 Verstrekken risicokapitaal

Provinciaal publiek belang

Wadinko versterkt de economische bedrijvigheid - en daarmee behoud en groei van de werkgelegenheid - in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe. Zij stuurt actief op maatschappelijk rendement en ontwikkelthema's zoals innovatie, digitalisering, health & safety, diversiteit, circulariteit en duurzaamheid en sluit daarmee aan op de maatschappelijke agenda en opgaven van de provincie Overijssel.

Dit belang is verankerd in de statuten van Wadinko, waarin het doel van de verbonden partij omschreven is als:

- het deelnemen in andere ondernemingen die bij voorkeur werkzaam zijn in het gebied dat door de aandeelhouders van de vennootschap wordt vertegenwoordigd;
- het versterken van de economische bedrijvigheid en daarmee het behoud en groei van de werkgelegenheid in het gebied dat door de aandeelhouders van de vennootschap wordt vertegenwoordigd.

Wadinko neemt rechtstreeks deel in het aandelenkapitaal van ondernemingen. De vennootschap financiert bedrijven die willen groeien of innoveren, willen verzelfstandigen of opvolgingsvraagstukken hebben. Wadinko participeert bij voorkeur in bedrijven die behoren tot de maakindustrie, de zakelijke dienstverlening en logistiek. Daarnaast zet Wadinko kennis, managementondersteuning en netwerken in om haar doelen te bereiken.

Juridische vorm

Privaatrechtelijke organisatie (naamloze vennootschap, Burgerlijk wetboek, boek 2).

Partijen

Provincie Overijssel (25,12%) en de gemeenten Borne, Dalfsen, Deventer, Dinkelland, Hardenberg, Hellendoorn, Hof van Twente, Kampen, Losser, Meppel, Noordoostpolder, Olst – Wijhe, Ommen, Raalte, Rijssen – Holten, Staphorst, Steenwijkerland, Tubbergen, Twenterand, Urk, Westerveld, Wierden, Zwartewaterland en Zwolle.

Bestuurlijke betrokkenheid

Stemrecht in de Algemene Vergadering (1e gemachtigde voor de provincie hierin: E.N.W. Hoogland). Vanuit de provincie vragen we in de aandeelhoudersvergaderingen en de periodieke overleggen aandacht voor investeringen/participaties door Wadinko die een bijdrage leveren aan onze provinciale doelen.

Financieel belang

De provincie Overijssel bezit 600 van de 2.389 aandelen welke een boekwaarde van nihil vertegenwoordigen.

Bijzonderheden

In het strategisch beleidsplan van Wadinko voor de periode 2021 – 2026 zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

- Werkgelegenheid groeit van 4.336 fte naar 6.000 fte;
- De actuele waarde van bezittingen stijgt van € 95 miljoen naar € 120 miljoen;
- De komende 6 jaar handhaving uitkeren dividend;
- Het jaarlijks gemiddelde rendement is tenminste 5% op geïnvesteerd vermogen.

Wadinko keert jaarlijks € 1,5 miljoen dividend uit. Voor de provincie betekent dit een dividend van € 375 duizend per jaar. Deze baat is structureel in de provinciale begroting opgenomen en in 2023 ook gerealiseerd. Voorwaarde voor uitkering van dit dividend is een liquiditeit van Wadinko van meer dan € 10 miljoen, zodat er voldoende ruimte blijft voor (vervolg)investeringen in participaties.

Meer informatie

Website Wadinko
Jaarrekening 2022 Wadinko

Financieel overzicht verbonden partijen

x € 1 miljoen

	Openbare lichamen (WGR)				Bedrijfsvoerings-organisaties (WGR)	Overig
	RBT	Technology base	ODIJ	ODT	SSC ONS	Nazorgfonds Overijssel
A) Financiële betrokkenheid (per 31.12.2023)						
percentage van het aandelenkapitaal						
percentage aandeel in het resultaat	23,00	50,00	10,30	10,40	30,00	n.v.t.
B) Financiële kengetallen *	**	**				
Eigen vermogen per 01.01.2022	9,1	-	0,4	2,3	0,5	14,6
Eigen vermogen per 31.12.2022	11,9	-	0,6	1,7	3,0	12,8
Eigen vermogen per 31.12.2023	14,4	-	n.n.b.	n.n.b.	4,1	n.n.b.
Vreemd vermogen per 01.01.2022		49,9	3,1	1,8	13,6	0,0
	114,5					

Vreemd vermogen per 31.12.2022	84,3	50,1	2,8	2,9	12,0	0,0
Vreemd vermogen per 31.12.2023	74,3	42,4	n.n.b.	n.n.b.	9,6	n.n.b.
Resultaat 2022	4,7	-0,5	0,2	0,4	2,5	-0,3
Resultaat 2023	2,6	-1,8	n.n.b.	n.n.b.	3,3	n.n.b.
C) Opbrengsten in 2023 (tussen haakjes 2022)						
Requisities					0,6	
Rente					(2,3)	
* Getallen over 2023 o.b.v. voorlopige cijfers						
** Resultaten betreffen (de netto contante waarde van) het geprognosticeerde resultaat per 31 december.						

Vervolg financieel overzicht verbonden partijen 2

x € 1 miljoen

	Naamloze vennootschappen					
	BNG	Oost NL	HMO	Vitens	Wadinko	Enexis
A) Financiële betrokkenheid (per 31.12.2023)						
percentage van het aandelenkapitaal	0,16	13,97	100,00	13,40	25,12	19,68
percentage aandeel in het resultaat						
B) Financiële kengetallen						
Eigen vermogen per 01.01.2022	5.062	147,2	52,1	600,3	74,1	4.241,0
Eigen vermogen per 31.12.2022	4.615	148,3	52,4	649,5	82,6	5.441,0
Eigen vermogen per 31.12.2023	4.721	142,4	50,4	677,7	83	5.320,0
Vreemd vermogen per 01.01.2022	143.995	7,1	36,1	1.387,8	6,9	5.154,0
Vreemd vermogen per 31.12.2022	107.471	10,0	32,1	1.446,6	8,5	4.907,0
Vreemd vermogen per 31.12.2023	110.834	7,5	29,3	1.558,9	8,7	5.140,0
Resultaat 2022	300	1,1	0,2	33,9	12,9	1.300,0
Resultaat 2023	254	-5,9	-1.959,7	61,2	1,9	72,0
C) Opbrengsten in 2023 (tussen haakjes 2022)						
Dividenden / winstuitkeringen	0,2	-	-	-	0,4	38,0
	(0,2)				(0,8)	(19,6)
Rente	1,2	-	-	-	-	2,2
	(1,2)					(2,2)
* Getallen over 2023 o.b.v. voorlopige cijfers						

Vervolg financieel overzicht verbonden partijen 3

x € 1 miljoen

	Besloten vennootschappen						Verenigingen	
	PBE	CSV Amsterdam	EFO	IFO I	IFO II	SPV Hengelo	DOVA	IPO
A) Financiële betrokkenheid (per 31.12.2023)								
percentage van het aandelenkapitaal	18,71	18,71	100,00	100,00	100,00	100,00		
percentage aandeel in het resultaat							5,24	8,33
B) Financiële kengetallen *								
Eigen vermogen per 01.01.2022	1,5	0,3	1,5	14,6	1,3	2,0	0,9	5,2
Eigen vermogen per 31.12.2022	1,5	0,2	1,7	17,5	1,3	2,3	0,5	5,7
Eigen vermogen per 31.12.2023	1,4	0,1	2,3	23,4	0,3	2,6	-	-
Vreemd vermogen per 01.01.2022	0,0	0,0	228,4	0,2	0,0	21,8	4,3	31,6
Vreemd vermogen per 31.12.2022	0,0	0,0	247,1	0,4	0,0	20,6	2,4	43,0
Vreemd vermogen per 31.12.2023	0,0	0,1	302,4	7,8	0,0	19,6	-	-
Resultaat 2022	-0,1	-0,1	0,2	1,9	-0,0	0,2	-0,4	3,7
Resultaat 2023	-0,0	-0,1	0,6	1,8	-0,1	0,3	-	-
C) Opbrengsten in 2023 (tussen haakjes 2022)								
Dividenden, winstuitkeringen en retributies	-	-	-	-	-	-	-	-
Rente	-	-	0,3 (0,1)	-	-	-	-	-
* Getallen over 2023 o.b.v. voorlopige cijfers								

Vervolg financieel overzicht verbonden partijen 4

x € 1.000

Kapitaal verstrekt aan	Intrinsieke waarde per 31-12-2023 *	% van het Boekwaarde (aandelen) kapitaal 31.12.2023	Verstrekte leningen per 31.12.2023
BNG Bank	7.439	0,16	25.000
Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland NV (Oost NL)	19.893	13,97	17.455
Herstructureringsmaatschappij Overijssel N.V. (HMO)	50.394	100,00	17.200
Vitens N.V.	90.805	13,40	34.990
Wadinko N.V.	20.826	25,12	1.583
Enexis Holding N.V.	1.047.002	19,68	101.843
Publiek Belang Electriciteitsproductie BV (PBE)	270	18,71	19
CSV Amsterdam B.V.	28	18,71	47
Energiefonds Overijssel B.V.	2.314	100,00	255.815

Innovatiefonds Overijssel I	23.353	100,00	23.353	
Innovatiefonds Overijssel II	318	100,00	318	
SPV Hengelo	2.622	100,00	-	16.149
Totaal	1.265.264		175.391	417.590
Totaal boekwaarde kapitaalverstrekkingen en leningen				592.981
* <i>Intrinsieke waarde ultimo 2023 o.b.v. voorlopige of gepubliceerde cijfers</i>				

Grondbeleid

Dit is hoe wij denken

Het provinciale grondbeleid met daarin de grondinstrumenten is een middel voor het kunnen realiseren van provinciale doelen. In het grondbeleid wordt aangegeven welke grondinstrumenten beschikbaar zijn en hoe die kunnen worden toegepast. Ook geeft het grondbeleid randvoorwaarden en spelregels voor de inzet van deze grondinstrumenten. Succesvolle toepassing van het grondbeleid vergt aansluiting bij ons ruimtelijk beleid en actief signaleren van ontwikkelingen en kansen. Op programma- en projectniveau wordt het grondbeleid beschreven in grondstrategieën en realisatieplannen grond. Op basis hiervan worden grondinstrumenten ingezet in de praktijk.

Met de toepassing van het grondbeleid verkrijgen wij eigendom of gebruiksrechten van gronden en opstallen om daarmee realisatie van provinciale doelen mogelijk te maken. Het verkrijgen van eigendom is niet altijd nodig. Voorbeelden van andere instrumenten die wij inzetten zijn:

- de bedrijfsverplaatsingsregeling;
  - zelfbeheerovereenkomsten sluiten voor het maken van afspraken over grondgebruik;
  - (tijdelijk) beheren en ontwikkelen van opstallen;
  - incidenteel langjarige gebruiksafspraken ter bevordering van doelrealisatie.
- Als eigendomsverkrijging wel aan de orde is, spreken we over project-, ruil- en restgronden;
- Projectgronden zijn nodig voor de realisatie van provinciale doelen "op de plek" en waarderen we na verkrijging tegen de marktwaarde van de nieuwe functie (bijvoorbeeld op basis van een natuurbestemming, of tegen € 0 als de grond is aangekocht voor aan te leggen infrastructuur).
  - Ruilgronden verwerven wij om de aankoop (dan wel het beschikbaar krijgen) van projectgronden (meestal in een later transactie) te kunnen compenseren. Ruilgronden worden ook wel compensatiegronden genoemd.
  - Zijn de gronden niet meer nodig voor doelrealisatie (meestal na afronding van een project) dan worden het restgronden. We zoeken dan een alternatieve aanwending of de gronden worden verkocht. De ruil- en restgronden waarderen we tegen marktwaarde op basis van de huidige bestemming (in de meeste gevallen een agrarische bestemming). Daarnaast hebben we het Anticiperend GrondFonds (AGF) ingericht. Het AGF is bedoeld om gronden en, in meer incidentele gevallen, hele bedrijven op basis van vrijwilligheid en voor de marktwaarde te kunnen aankopen. Kenmerkend is dat niet van te voren duidelijk is voor welk provinciaal doel het eigendom in de toekomst ingezet gaat worden. Het eigendom in het AGF houden we in stand zoals het aangekocht wordt. Gronden worden niet afgewaardeerd in het AGF. De bestemming wijzigt namelijk niet en eventuele vergunningen blijven in stand. Ook het tijdelijk beheer van opstallen in het AGF is daarop gericht.

Aan het bezit van gronden zijn risico's verbonden. Gronden en daarop aanwezige opstallen kunnen in waarde dalen. Ook is het mogelijk dat gronden langer in bezit moeten worden gehouden dan gedacht, waardoor de beheerkosten hoger uitvallen dan verwacht. Voor de dekking van deze risico's houden wij de Algemene Reserve Grond (ARG) aan. Behalve als risicobuffer gebruiken we deze reserve ook voor de afwikkeling van positieve en negatieve transactieresultaten op de verkoop van gronden. Bovendien worden de kosten en opbrengsten van het tijdelijk beheer van gronden en opstallen verrekend met de ARG.

Dit is wat wij doen

In september 2022 is de Nota Grondbeleid 2022 "Grond voor Verbinding" door PS vastgesteld (Statenvoorstel PS/2022/1107804). Deze nota sluit beter aan bij de praktijk en versterkt de realisatiekracht van ruimtelijke programma's en projecten met een grondopgave.

In de nota grondbeleid staat dat voor een ruimtelijke opgave met grondbehoefte een grondstrategie en een realisatieplan grond worden opgesteld. Hiermee reguleren wij de toepassing van het grondbeleid in een project.

Jaarlijks stellen wij de Meerjaren Investeringsprognose Grond (MIG) op. Hierin geven wij de financiële effecten van de grondinstrumenten weer, gaan we in op de omvang van en de wijzigingen in de grondvoorraad en de daarmee samenhangende risico's. Ook geeft de MIG inzicht in de gewenste en werkelijke hoogte van de ARG. De MIG vormt een bijlage bij de jaarrekening.

Project / Programma	zelfrealisatie	verwerving en schadeloosstelling	vervreemding kavelruil	
Revolving Fund		x	x	x
Ontwikkelopgave Natura 2000	x	x	x	
Wegenprojecten		x	x	x
Grond voor Grond (inclusief verkoop gebouwen)			x	x
Overtollig bezit			x	
Anticiperend grondfonds		x	x	

Verloopoverzicht grondbezit

In deze paragraaf worden de gronden verantwoord die in eigendom zijn van de provincie Overijssel. Het betreft alle gronden waarvan de provincie juridisch en / of economisch eigenaar is. Het betreft de gronden in onderstaande tabel.

P8 is het eigendomsregistratiesysteem waarin het provinciaal grondbezit geadministreerd is. Alle grondbezit, de grondtransacties en de contracten voor tijdelijk beheer worden in dit systeem verwerkt. Het volgende onderscheid wordt gehanteerd in het eigendomsregistratiesysteem:

Projectgronden

Deze gronden liggen onder het tracé of binnen de begrenzing van de Ontwikkelopgave Natura 2000. De gronden worden afgeboekt naar € 0 in geval van een (water)weg of afgewaardeerd naar de marktwaarde voor natuur in geval van de realisatie van de Ontwikkelopgave Natura 2000. Deze gronden worden niet meegenomen in de bepaling van de hoogte van de ARG.

Per 31-12-2023 bestaat het areaal projectgronden uit 1.707 ha.

Ruilgronden

Deze gronden zijn aangekocht voor een programma of project en zijn in bezit om ingezet te worden als ruilgrond voor dat project. De gronden worden geactiveerd op de balans tegen marktwaarde (agrarische bestemming), maar worden niet meegenomen in de bepaling van de hoogte van de ARG. Het risico over deze gronden wordt meegenomen in de risicoanalyse van het betreffende project en vormen financieel onderdeel van het project.

Per 31-12-2023 bestaat het areaal ruilgronden uit 1.341 ha.

Restgronden

Gronden die buiten de plangrenzen liggen en niet gebruikt worden als ruilgrond, worden bestempeld als restgronden. Deze gronden krijgen een alternatieve aanwending of worden actief verkocht. De gronden zijn geactiveerd op de balans en zijn onderdeel van de bepaling van de hoogte van de ARG. Deze gronden vormen financieel dus geen onderdeel meer van het project.

Per 31-12-2023 bestaat het areaal restgronden uit 435 ha.

Daarnaast heeft de provincie nog circa 2.746 hectare grond in eigendom als structureel bezit. Dit is grond onder provinciale infrastructuur zoals wegen en kanalen. Ook betreft het onder meer ons provinciehuis. Deze gronden hebben geen boekwaarde.

Voor de waardering op de balans en het eventueel moeten treffen van voorzieningen van onze gronden wordt de jaarlijkse grondprijssrapportage van het Kadaster gehanteerd dat steeds in het derde kwartaal van het jaar wordt uitgebracht.

Tabel grondbezit 2023					
Programma / Project	Totaal Grondbezit	waarvan projectgrond	waarvan restgrond	waarvan ruilgrond	Boekwaarde (incl. voorz.)
Afstoten overtollig bezit	48	0	48		€ 3.049.343
Anticiperend Grondfonds Overijssel	230			230	€ 19.083.974
Boscompensatie	44	32	3	9	€ 382.863
Grond voor grond	558	179	379	0	€ 12.218.892
Infrastructuur	160	125	1	34	€ 2.189.045
Kanaal Almelo	1	1			€ 1.777.000
NNN geen ontwikkelopgave	132	132	0		€ 1.248.856
Ontwikkelopgave NNN / Natura 2000	1.996	1.057	5	935	€ 92.996.923
Overige projecten WK	161	161	0		€ 400.382
Revolving Fund	124			124	€ 7.224.666
Ruimte voor de Vecht)*	28	19		9	€ 616.625
Geen project	2.746				
Totaal (incl. structureel eigendom)	6.229	1.707	435	1.341	€ 141.188.569

)* Ruimte voor de Vecht Koop-pacht constructie: verkoop reeds in financiële administratie cfm. afspraak verwerkt

Algemene Reserve Grondzaken

Het doel van de Algemene Reserve Grond (ARG) is het afdekken van risico's die gepaard gaan met het bezit van gronden die hun einddoel nog niet bereikt hebben. Door het instellen van een aparte reserve voor gronden worden de risico's van gronden gescheiden van de financiële huishouding voor de overige provinciale taken.

Spelregels ARG

De volgende spelregels zijn van toepassing op de ARG (naast de algemene spelregels die gelden voor reserves):

- Provinciale Staten (PS) stellen jaarlijks bij het Jaarverslag de hoogte van de ARG vast;
- De ARG wordt opgebouwd uit 10% van de boekwaarde van die gronden binnen het provinciaal grondbezit waarvoor de ARG het risico draagt;
- Stortingen in en onttrekkingen uit de ARG vinden plaats via een resultaatbestemming;
- Als blijkt dat de ARG een hoger bedrag bevat dan de norm van 10% over het betrokken

bezit, dan wordt de ARG afgeroomd tot de norm ten gunste van de Algemene Reserve (AR);

- Indien dit het geval is dan besluiten PS hierover bij het Jaarverslag.

Omvang

De ARG draagt het risico over onze restgronden. De ARG wordt berekend over de boekwaarde van de restgronden, zie staan geregistreerd onder het project "Afstoten overtollig bezit". De totale boekwaarde inclusief voorzieningen per peildatum 31-12-2023 betreft € 3.049.343.

Gewenste omvang en mutaties

De gewenste benodigde hoogte van het gedeelte van de ARG, dat bedoeld is als risicovoorziening van het grondbezit, is € 304.934. Dit bedrag is gebaseerd op 10% van de boekwaarde van de restgronden.

Werkelijke hoogte en storting

De omvang van het gedeelte van de ARG, dat bedoeld is als risicovoorziening voor het grondbezit, is € 652.594. De gewenste hoogte van dit deel van de ARG is € 304.934. Via deze jaarrekening stellen wij u daarom voor om vanuit de ARG € 347.660 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Overzicht ARG per 31-12-2023		
Omschrijving	Boekwaarde	Saldo
Restgrond (verantwoord onder project 'afstoten overtollig bezit') 31-12-2022	€ 3.525.947	
Mutaties 2023	€ -476.603	
	€ 3.049.344	
Gewenste benodigde ARG o.b.v. norm 10%		€ 304.934
Hoogte van de ARG per 31-12 2022 t.b.v. grondbezit projecten	€ 2.044.354	
Mutaties:		
Resultaatbestemming 2022	€ - 1.691.760	
Gestort voordeel overtollig bezit 2023	€ 300.000	
Werkelijke hoogte van de ARG per 31-12 2021 t.b.v. grondbezit projecten		€ 652.594
Te storten bedrag t.g.v. de Algemene reserve		-€ 347.660

Meerjaren Investeringsprognose Grondbeleid 2023

De Meerjaren Investeringsprognose Grond voor 2023 is als bijlage opgenomen bij de jaarrekening. U vindt de bijlagen in de rechter bovenhoek van de pagina, onder de gelijknamige knop.

Openbaarheid

Dit is hoe wij denken

Op 1 mei 2022 is de Wet Open Overheid in werking getreden. De Wet open overheid (Woo) is de vervanger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De wet heeft tot doel een transparante overheid te bevorderen en de informatiehuishouding van de overheid op orde te brengen.

Een belangrijk verschil met de Wob is dat de Woo naast informatieverstrekking op verzoek (passief) overheidsorganisaties ook verplicht zelf informatie gefaseerd openbaar te maken (actief). De komende jaren is de inzet er op gericht om meer informatie actief openbaar te maken en daarmee de transparantie te vergroten.

Wij gaan over tot het actief publiceren van de informatiecategorieën op het moment dat er een koninklijk besluit wordt genomen over de inwerkingtreding van de actieve openbaarmakingsplicht voor de verschillende informatiecategorieën. Vooruitlopend op de wettelijke verplichting oefenen wij op beperkte schaal met het publiceren van documenten. In de Woo is een verplichting opgenomen dat de actief openbaar te maken informatie gepubliceerd moet worden op een door het Rijk te ontwikkelen publicatieplatform. Eind 2022 is, na een advies van het Adviescollege ICT-toetsing, bekend geworden dat de ontwikkeling van het beoogde platform wordt stopgezet en de opzet in zijn geheel herzien. Dit betekent dat een centraal platform geruime tijd op zich laat wachten en er nog geen sprake is van een wettelijke verplichting, anders dan een inspanningsverplichting. Tussentijds is al wel aan de overheden gevraagd om op een eigen platform alvast informatie uit eigen beweging openbaar te maken.

Dit is wat wij doen

Actief openbaar maken

Medio 2023 is de start gemaakt met het verder zoeken naar een eigen publicatieplatform. Hierin is de urgentie verder toegenomen omdat het uitgestelde Platform Open Overheidsinformatie (Plooi) nu niet meer door gaat en in de plaats hiervan er slechts een verwijsindex zal worden gerealiseerd. In 2024 willen wij zorgen dat er een goed voorstel op tafel komt voor een eigen publicatieplatform en dat we gefaseerd kunnen beginnen met het publiceren van de eerste wettelijk verplichte actieve openbaarmakingscategorieën. Hiernaast vindt er onderzoek plaats naar informatie categorieën die niet binnen de 11 wettelijke vallen om te kijken of er vanuit eigen beweging op "hot topics" ook informatie actief openbaar gemaakt kan gaan worden. Dit onderzoek wordt voortgezet in 2024. Ook is met ingang van de GS collegevergadering van januari 2024 de samenvatting voor de openbare besluitenlijst uitgebreid. De samenvatting is het onderdeel van de adviesnota dat actief openbaar gemaakt wordt. De uitbreiding van de samenvatting heeft als doel de samenleving inzicht te geven in wat de overwegingen, keuzes en eventuele dilemma's van het college zijn geweest voor het genomen besluit.

Passieve openbaarmaking

Met de inwerkingtreding van de Woo zijn de Wob-verzoeken veranderd in Woo-verzoeken. Dit heeft voor grote wijzigingen gezorgd. Niet alleen neemt het aantal Woo verzoeken toe van 2023 tot 2024, ook neemt de omvang van de verzoeken en de complexiteit van deze verzoeken toe. Er wordt ingeschat dat wij in 2024 tussen de 120 tot 170 verzoeken zullen ontvangen. Eind 2023 is er een nieuwe aanpak voor de behandeling van Woo verzoeken opgezet. Hierbij is de afhandeling van de verzoeken centraal belegd en niet langer bij de eenheden. Afspraken en werkprocessen zijn organisatie breed vastgesteld en nieuwe capaciteit is aangetrokken in de vorm van 2 Woo juristen die de afhandeling van de verzoeken voor hun rekening nemen. Dit centrale Woo team en deze nieuwe aanpak moeten gaan leiden tot meer uniformiteit in de manier van afhandelen. Hogere mate van juridische controle op dit proces en een snellere levertijd van de te ontsluiten documenten staan hierbij centraal. Met het opzetten van deze nieuwe aanpak realiseren we ook de set aanbevelingen van de Rekenkamer Oost (uit 2022). Hierbij zijn de nog openstaande aanbevelingen teruggekoppeld en daarmee beschouwen we de toezegging als afgehandeld.

Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten

Inleiding

Grondslagen:

Rechtmatigheid

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft en de verordening ex artikel 217 Provinciewet, waarin door Provinciale Staten de uitgangspunten voor het financiële beleid en de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Toerekening baten en lasten

De bepaling van het resultaat vindt in principe plaats op basis van historische kosten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, ongeacht of zij tot ontvangsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. Bij verleende opdrachten worden de lasten verantwoord naar rato van de geleverde prestatie.

De last bij subsidieverlening wordt verantwoord in het jaar waarin de subsidieontvanger start met de uitvoering van de activiteiten op basis van de startdatum van de projectperiode in de subsidieverleningsbeschikking (meestal jaar van beschikking) tenzij:

1. De verstrekte subsidie een boekjaar/exploitatiesubsidie betreft: uit de subsidiebeschikking blijkt onomstotelijk dat de activiteiten waarvoor de subsidie wordt verleend in één of meerdere volgende jaren zal plaatsvinden.
2. De verstrekte subsidie een projectsubsidie betreft, het individuele subsidiebedrag het grensbedrag overschrijdt en die boekjaar overschrijdend is. Het grensbedrag is vastgesteld in onze financiële verordening op € 1,5 miljoen.

Voor de volledigheid merken wij op dat de lastneming met betrekking tot subsidieaanvragen die vóór 31 december zijn ingediend, maar pas in het volgende boekjaar worden beschikt, in beginsel niet op het jaar van indiening wordt verwerkt, ook al ligt de startdatum in dat jaar. Het uitgangspunt hierachter is primair dat er feitelijk in het nieuwe jaar wordt beschikt. Secundair, dat de realisatie overwegend in of na het jaar van beschikken zal plaatsvinden.

Saldo baten en lasten kerntaken

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de begrote en gerealiseerde baten en lasten per kerntaak en per beleidsdoel.

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten kerntaken	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
01. Ruimtelijke ordening en waterbeheer						
1.1 Goede ruimtelijke ordening op en onder de grond	2.211	-2.567	-329	-2.896	-203	-2.693
1.2 Schoon en voldoende (drink)water en veilig tegen overstromingen	-2.576	-1.395	-2.919	-4.313	-1.780	-2.533
1.3 Vraag en aanbod woningen zijn in evenwicht	-58	-53	-18	-71	-42	-29

Saldo baten en lasten kerntaken	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen met meerwaarde voor de omgeving	-9.282	-3.137	-10.964	-14.101	-7.316	-6.785
1.66 Totaal personeelsgebonden kosten	-7.678	-7.876	-1.099	-8.975	-8.325	-650
Totaal 01. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	-17.382	-15.028	-15.328	-30.356	-17.666	-12.690
02. Milieu en energie						
2.1 De kwaliteit van bodem, lucht, geluid, en milieu(veiligheid) voldoet aan wettelijke eisen	-2.729	-3.800	-377	-4.177	-3.567	-609
2.2 Milieuproblemen zijn gesaneerd of beheerst	-6.576	-8.445	7.190	-1.255	-715	-540
2.3 Een robuust en duurzaam energiesysteem	-9.564	-12.440	1.911	-10.530	-7.546	-2.983
2.4 Een duurzaam landelijk gebied	-1.095	-322	-324	-646	-695	48
2.66 Totaal personeelsgebonden kosten	-7.554	-3.150	-629	-3.778	-3.720	-58
Totaal 02. Milieu en energie	-27.517	-28.157	7.771	-20.386	-16.244	-4.142
03. Vitaal platteland						
3.1 Beschermen: behouden en vergroten van biodiversiteit	-29.530	-31.571	-2.142	-33.713	-28.374	-5.339
3.2 Beleven: een versterkte verbondenheid van mensen met natuur	-2.562	-3.271	-1.491	-4.762	-2.991	-1.771
3.3 Benutten: een duurzaam samengaan van natuur en economie	-4.663	-4.721	-414	-5.135	-6.085	950
3.4 Ontwikkelen: een toekomstbestendig landbouw- en voedselsysteem	-2.036	-2.208	-1.008	-3.216	-2.994	-223
3.5 Ontwikkelen: Ontwikkelopgave, Veenweideprogramma, Gebiedsgerichte Aanpak Stikstof, Bossenstrategie	-28.144	-52.391	-11.237	-63.628	-25.723	-37.905
3.66 Totaal personeelsgebonden kosten	-10.843	-13.877	-2.050	-15.927	-15.425	-501
Totaal 03. Vitaal platteland	-77.778	-108.039	-18.342	-126.380	-81.592	-44.788
04. Mobiliteit						
4.1 Slimme combinatie	-903	-1.547	-83	-1.630	-690	-940

Saldo baten en lasten kerntaken	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
van systemen en netwerken						
4.2 Toekomstbestendig en duurzaam openbaar vervoer	-51.719	-54.056	-10.144	-64.199	-57.181	-7.018
4.3 Vaker op de fiets	-7.960	-12.387	-5.220	-17.607	-8.115	-9.492
4.4 Robuuste, slimme en duurzame logistiek	-808	-932	-368	-1.300	-1.032	-267
4.5 Iedereen elke dag veilig thuis	-9.291	-13.521	2.769	-10.752	-7.824	-2.929
4.6 Goede bereikbaarheid voor wegverkeer	-13.773	-13.985	5.519	-8.466	-5.994	-2.471
4.66 Totaal personeelsgebonden kosten	-13.809	-12.768	-1.344	-14.112	-12.740	-1.372
4.7 Goed functionerende provinciale infrastructuur	-53.063	-38.340	-2.435	-40.776	-44.814	4.038
Totaal 04. Mobiliteit	-151.327	-147.536	-11.306	-158.842	-138.390	-20.452
05. Regionale economie						
5.1 Arbeidsmarkt en onderwijs in verbinding	-1.172	-998	-613	-1.611	-1.210	-401
5.2 Regiodeals en Nationaal Groeifonds	-3.219	-2.182	-478	-2.660	-2.249	-411
5.3 Aantrekkelijke vestigingslocatie	-858	-2.125	-2.162	-4.287	-4.936	649
5.4 Vrijtijdseconomie als banenmotor	-1.721	-2.445	-3.117	-5.562	-4.545	-1.016
5.5 Innovatief bedrijfsleven	-13.831	-25.469	4.342	-21.127	-14.690	-6.437
5.66 Totaal personeelsgebonden kosten	-4.229	-4.662	-644	-5.305	-4.996	-309
Totaal 05. Regionale economie	-25.030	-37.881	-2.672	-40.552	-32.627	-7.925
06. Cultuur en sociale kwaliteit						
6.1 Cultureel erfgoed met waarde voor de toekomst	-6.349	-5.398	-2.636	-8.034	-6.547	-1.487
6.2 Breed en professioneel cultureel aanbod	-6.838	-5.065	-1.145	-6.210	-4.798	-1.411
6.3 Cultuur voor iedereen en kansen voor talent	-2.676	-2.113	-2.664	-4.777	-3.748	-1.029
6.4 Toekomstbestendige bibliotheken in Overijssel	-3.300	-4.122	-1.354	-5.476	-4.307	-1.170
6.5 Vitale en gezonde Overijsselaars die meer bewegen	-1.597	-2.060	-975	-3.035	-2.643	-392

Saldo baten en lasten kerntaken	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
6.6 Een sterk zelforganiserend vermogen	-1.509	-1.672	-2.415	-4.087	-2.528	-1.559
6.66 Totaal personeelsgebonden kosten	-890	-1.842	-433	-2.275	-2.146	-129
Totaal 06. Cultuur en sociale kwaliteit	-23.159	-22.273	-11.621	-33.894	-26.717	-7.177
07. Kwaliteit openbaar bestuur						
7.1 Goed openbaar bestuur in Overijssel	-394	-981	-307	-1.289	-625	-664
7.2 Wendbaar en eigentijds openbaar bestuur	-1.194	-1.810	109	-1.701	-1.443	-258
7.3 Effectief eigen bestuur	-2.549	-5.489	-306	-5.795	-4.318	-1.477
7.66 Totaal personeelsgebonden kosten	-11.293	-6.005	-726	-6.732	-6.722	-10
Totaal 07. Kwaliteit openbaar bestuur	-15.429	-14.286	-1.230	-15.516	-13.108	-2.408
Saldo baten en lasten kerntaken	-337.623	-373.199	-52.728	-425.927	-326.344	-99.582

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Wij rapporteren over de begrotingsrechtmatigheid in de Paragraaf bedrijfsvoering, onder het onderwerp Rechtmatigheidsverantwoording. De conclusie luidt dat wij aan dit criterium voldoen.

Saldo baten en lasten overig

Bedragen x €1.000

Saldo baten en lasten overig	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
10. Overhead						
10.0 Overhead						
10.0.0 Overhead	-25.970	-29.602	-576	-30.179	-25.607	-4.572
Totaal 10.0 Overhead	-25.970	-29.602	-576	-30.179	-25.607	-4.572
10.66 Totaal personeelsgebonden kosten overhead						
10.66.66 Personeelsgebonden kosten overhead	-20.780	-30.131	-2.509	-32.640	-31.508	-1.133
Totaal 10.66 Totaal personeelsgebonden kosten overhead	-20.780	-30.131	-2.509	-32.640	-31.508	-1.133
Totaal 10. Overhead	-46.750	-59.733	-3.085	-62.819	-57.114	-5.705
20. Algemene dekkingsmiddelen						
20.00 Overige						

Saldo baten en lasten overig	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
algemene dekkingsmiddelen						
20.00.1 Lokale heffingen	117.728	115.500	2.500	118.000	117.755	245
20.00.2 Algemene uitkeringen	224.392	230.308	14.532	244.841	246.747	-1.906
20.00.3 Dividend	24.358	12.468	29.524	41.992	42.012	-20
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	7.224	2.124	30.000	32.124	32.896	-772
20.00.5 Overige algemene dekkingsmiddelen	2.184	-5.598	5.698	100	1.859	-1.759
Totaal 20.00 Overige algemene dekkingsmiddelen	375.886	354.803	82.254	437.057	441.269	-4.212
20.20 Onvoorzien						
20.20.1 Onvoorzien	0	-5.791	96	-5.695	0	-5.695
Totaal 20.20 Onvoorzien	0	-5.791	96	-5.695	0	-5.695
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen	375.886	349.012	82.350	431.362	441.269	-9.907
Saldo baten en lasten overig	329.136	289.278	79.265	368.544	384.155	-15.611

Uitsplitsing algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Uitsplitsing algemene dekkingsmiddelen	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
20.00 Overige algemene dekkingsmiddelen						
20.00.1 Lokale heffingen	117.728	115.500	2.500	118.000	117.755	245
20.00.2 Algemene uitkeringen	224.392	230.308	14.532	244.841	246.747	-1.906
20.00.3 Dividend	24.358	12.468	29.524	41.992	42.012	-20
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	7.224	2.124	30.000	32.124	32.896	-772
20.00.5 Overige algemene dekkingsmiddelen	2.184	-5.598	5.698	100	1.859	-1.759
Totaal 20.00 Overige algemene dekkingsmiddelen	375.886	354.803	82.254	437.057	441.269	-4.212

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen

Dit betreft alleen de motorrijtuigenbelasting. De hier verantwoorde baten zijn gebaseerd op de cijfers van de Belastingdienst, die deze vaststelt via een landelijk geldende systematiek. Voor meer informatie wordt u verwezen naar de paragraaf "Provinciale heffingen". De overige heffingen worden financieel verantwoord onder de verschillende kerntaken.

Algemene uitkeringen

De afwijking van circa € 1,9 miljoen komt door mutaties uit de decembercirculaire.

- De algemene uitkering is verhoogd met circa € 0,3 miljoen. De volumina van de verdeelmaatstaven voor het uitkeringsjaar 2023 zijn ten opzichte van de septembercirculaire 2023 geactualiseerd:
  - de maatstaf oeverlengte is geactualiseerd van voorlopig 2023 naar definitief 2023, waardoor de algemene uitkering stijgt met € 0,2 miljoen.
  - voor de maatstaf aandeel binnenwater geldt dat de gegevens over binnenwater en totale oppervlakte eveneens zijn geactualiseerd van voorlopig 2023 naar definitief 2023, waardoor de algemene uitkering stijgt met € 0,1 miljoen.
- Via de decembercirculaire heeft Overijssel een aantal decentralisatie-uitkeringen ontvangen van in totaal circa € 1,6 miljoen (Aanpak vakantieparken € 40.000, Weerbaar bestuur € 75.000, Novex € 0,3 miljoen, Restauraties grote monumenten € 1,2 miljoen).

Bij het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen onder Overhead, financiering en dekkingsmiddelen stellen wij u voor om deze middelen via resultaatbestemming toe te voegen aan de achterliggende prestaties van de begroting 2024.

Saldo financieringsfunctie

De afwijking van € 0,8 miljoen wordt veroorzaakt door de ontvangen rente op verstrekte kasgeldleningen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De afwijking ten opzichte van de raming en de bijdrage aan het resultaat bedraagt € 1,8 miljoen. Deze afwijking heeft betrekking op correcties op de lasten en baten van voorgaande jaren, hoofdzakelijk vrijval van oude verplichtingen, waarvoor een meevaller van € 1 miljoen geraamd was. In 2023 bedroegen de correcties uiteindelijk € 2,8 miljoen.

Onvoorzien

Het is wettelijk verplicht om onder de algemene dekkingsmiddelen een bedrag voor onvoorzien te ramen. Dit is jaarlijks € 250.000.

Buffer voor prijsindexering

Naast de bovenstaande jaarlijkse buffer was in 2023 een buffer voor prijsindexering beschikbaar van € 8,25 miljoen. Hiervan resteert € 5,4 miljoen. In de begroting 2024 is het voorstel opgenomen om uit deze resterende buffer € 5,0 miljoen toe te voegen aan de incidentele buffer in 2024 voor het opvangen van primair inflatie-gerelateerde kostenstijgingen voor infrastructurele projecten en de voorziening beheer en onderhoud. Bij deze jaarrekening stellen wij u hiertoe een resultaatbestemming voor van € 3,5 miljoen ten gunste van de hiervoor genoemde incidentele buffer in de Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel. Voor € 1,5 miljoen zijn de bij de begroting 2024 beoogde kosten al in 2023 gerealiseerd.

Toevoegingen en onttrekkingen reserves per kerntaak

Bedragen x €1.000

Toevoegingen en onttrekkingen reserves	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
20. Algemene dekkingsmiddelen						
20.30 Mutaties algemene reserves						
20.30.1 Mutaties algemene reserves I						
4710000 Toev. aan reserves	-83.026	-17.998	-106.800	-124.797	-124.797	0
8710000 Onttr. aan reserves	106.432	35.067	77.503	112.569	87.697	24.872
8720000 Balanstoevoegingen	0	0	0	0	0	0

Toevoegingen en onttrekkingen reserves		Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
	aan reguliere voorzie						
Totaal 20.30.1 Mutaties algemene reserves I		23.406	17.069	-29.297	-12.228	-37.101	24.872
Totaal 20.30 Mutaties algemene reserves		23.406	17.069	-29.297	-12.228	-37.101	24.872
20.40 Mutaties bestemmingsreserves							
20.40.1 Mutaties bestemmingsreserves KT 1							
4710000	Toev. aan reserves	-2.000	0	-750	-750	-750	0
8710000	Onttr. aan reserves	1.574	186	2.284	2.470	145	2.325
Totaal 20.40.1 Mutaties bestemmingsreserves KT 1		-426	186	1.534	1.720	-605	2.325
20.40.2 Mutaties bestemmingsreserves KT 2							
4710000	Toev. aan reserves	0	0	-3.629	-3.629	-3.629	0
8710000	Onttr. aan reserves	5.659	8.373	-8.070	302	229	74
Totaal 20.40.2 Mutaties bestemmingsreserves KT 2		5.659	8.373	-11.699	-3.327	-3.400	74
20.40.3 Mutaties bestemmingsreserves KT 3							
4710000	Toev. aan reserves	-16.000	-15.250	-145	-15.395	-15.395	0
8710000	Onttr. aan reserves	27.575	44.155	-8.809	35.346	22.460	12.886
Totaal 20.40.3 Mutaties bestemmingsreserves KT 3		11.575	28.905	-8.954	19.951	7.065	12.886
20.40.4 Mutaties bestemmingsreserves KT 4							
4710000	Toev. aan reserves	-50.566	-27.370	-17.199	-44.569	-44.569	0
8710000	Onttr. aan reserves	20.742	5.918	17.331	23.249	19.296	3.953
Totaal 20.40.4 Mutaties bestemmingsreserves KT 4		-29.824	-21.452	132	-21.320	-25.273	3.953
20.40.5 Mutaties bestemmingsreserves KT 5							
4710000	Toev. aan reserves	-23.800	-11.800	-382	-12.182	-12.182	0
8710000	Onttr. aan reserves	5.756	16.889	-6.120	10.769	6.863	3.906
Totaal 20.40.5 Mutaties bestemmingsreserves KT 5		-18.044	5.089	-6.502	-1.413	-5.319	3.906
20.40.9 Mutaties reserve UKVO							
4710000	Toev. aan reserves	-21.786	-3.550	-18.497	-22.047	-22.047	0
8710000	Onttr. aan reserves	74.495	49.301	46.746	96.048	67.578	28.470
Totaal 20.40.9 Mutaties reserve UKVO		52.709	45.751	28.249	74.001	45.531	28.470
Totaal 20.40 Mutaties bestemmingsreserves		21.648	66.851	2.760	69.611	17.998	51.613
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen		45.055	83.920	-26.537	57.383	-19.102	76.486

Resultaat

Bedragen x €1.000

Resultaat	Jaarrekening 2022	Primitieve begroting 2023	Doorgevoerde begrotingswijzigingen	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
20.50 Resultaat	-36.568	0	0	0	-38.708	38.708
Gerealiseerd resultaat	-36.568	0	0	0	-38.708	38.708

Analyse van het resultaat over 2023

Resultaatoverzicht

Het jaarrekeningresultaat 2023 bedraagt € 38,7 miljoen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de begrote en gerealiseerde kosten en opbrengsten in 2023.

Begroting 2023

De kosten van alles wat wij in 2023 wilden uitvoeren hebben wij begroot op € 647,3 miljoen. Wij gingen ervan uit dat de opbrengsten van die uitvoering € 589,9 miljoen zouden bedragen. De kosten in 2023 zouden dan € 57,4 miljoen hoger zijn dan de opbrengsten. In financiële termen spreken we van een negatief saldo van baten en lasten van € 57,4 miljoen.

Naast deze kosten en opbrengsten van alles wat wij uit wilden voeren, wilden wij ook € 223,4 miljoen toevoegen aan onze reserves. Dit bedrag is nodig voor het opvangen van kosten en het beheersen van risico's in de komende jaren. Ook sparen we om invulling te kunnen geven aan toekomstige wensen, bijvoorbeeld voor de volgende coalitieperiode. Tegenover die toevoeging aan de reserves staat dat we € 280,8 miljoen uit de reserves wilden halen. Dat bedrag heeft juist betrekking op geld dat we in het verleden hebben gespaard om de in 2023 te maken kosten op te vangen. In 2023 wilden we dus per saldo (€ 280,8 miljoen -/- € 223,4 miljoen) € 57,4 miljoen uit de reserves halen.

Het negatieve saldo van baten en lasten (-/- € 57,4 miljoen) en de mutatie van de reserves (€ 57,4 miljoen) leiden dan tot een sluitende begroting. Het saldo is nul. Dat wij in 2023 per saldo geld uit onze reserves wilden halen vloeit voort uit de uitvoering van projecten en programma's uit de investeringsprogramma's van achtereenvolgende coalitieakkoorden. Hiervoor hebben wij in verleden geld gespaard. Dat geld geven we nu uit voor het doel waarvoor het gespaard is. Er is geen sprake van een noodzakelijk beroep op de reserves voor het compenseren van tekorten.

Realisatie 2023 (jaarrekening)

De werkelijk gemaakte kosten in 2023 bedroegen € 548,4 miljoen. De opbrengsten bedroegen € 606,2 miljoen. Dat betekent dat de opbrengsten € 57,8 miljoen hoger waren dan de kosten. Er is sprake van een positief saldo van baten en lasten van € 57,8 miljoen. De kosten waren lager dan begroot, de opbrengsten waren hoger dan begroot. Omdat we minder kosten hebben gemaakt hebben we ook minder geld uit de reserves gehaald. Een deel van de kosten waarvoor we geld uit de reserves zouden halen is niet gemaakt.

We hebben € 204,3 miljoen uit de reserves gehaald. Het bedrag van € 223,4 miljoen dat we aan de reserves toe zouden voegen hebben we ook daadwerkelijk toegevoegd. Per saldo hebben we dan (€ 223,4 miljoen -/- € 204,3 miljoen) € 19,1 miljoen aan de reserves toegevoegd. Deze toevoeging aan de reserves vormt een kostenpost en is daarmee een nadeel voor het jaarrekeningresultaat.

Het jaarrekeningresultaat 2023 bestaat uit het positieve saldo van baten en lasten van €

57,8 miljoen verminderd met het bedrag van € 19,1 miljoen dat we per saldo aan de reserves hebben toegevoegd. Het jaarrekeningresultaat bedraagt daarmee (€ 57,8 miljoen - /- € 19,1 miljoen) € 38,7 miljoen.

Vergelijking begroting met realisatie (jaarrekening)

De werkelijk gemaakte kosten in 2023 zijn € 98,9 miljoen lager dan begroot. De opbrengsten zijn € 16,3 miljoen hoger dan begroot. Ten opzichte van de begroting is er dus sprake van een voordeel van € 115,2 miljoen. Dit ziet u in de tabel bij de regel 'saldo van baten lasten'.

Daar staat tegenover dat we ten opzichte van de begroting per saldo geen geld uit de reserves hebben gehaald (€ 57,4 miljoen), maar geld aan de reserves hebben toegevoegd (€ 19,1 miljoen). In plaats van een bijdrage uit de reserves hebben we in 2023 juist de stand van de reserves verhoogd. Dat betekent voor het jaarrekeningresultaat een nadeel ten opzichte van de begroting van € 76,5 miljoen.

Het voordeel van € 115,2 miljoen ten opzichte van de begroting op de gemaakte kosten en opbrengsten, verminderd met het nadelige verschil van € 76,5 miljoen op de mutatie van de reserves van € 76,5 miljoen, leidt ook weer tot het jaarrekeningresultaat van € 38,7 miljoen.

Vervolg van deze analyse

In het vervolg van deze analyse verklaren we eerst de posten die hebben geleid tot het jaarrekeningresultaat van € 38,7 miljoen. Vervolgens laten we u in een tabel zien op welke prestaties de verschillen tussen begroot en werkelijk zijn ontstaan, die hebben geleid tot het voordeel van € 115,2 miljoen ten opzichte van de begroting. Het verschil tussen dit voordeel van € 115,2 miljoen en het jaarrekeningresultaat wordt veroorzaakt door de niet gemaakte kosten waarvoor we geld uit de reserves zouden halen. Dat verschil van € 76,5 miljoen lichten we toe onder het kopje 'Verklaring lagere besteding budgetten gedekt uit reserves'.

Onder deze toelichtingen op het resultaat en het verschil met de begroting komen vervolgens nog een aantal relevante financiële items aan de orde.

Bedragen x € 1,0 miljoen	Begroot	Realisatie	Saldo
Lasten	€ 647,3	€ 548,4	€ 98,9
Baten	€ 589,9	€ 606,2	€ 16,3
Saldo van lasten en baten	€ -57,4	€ 57,8	€ 115,2
Stortingen in reserves	€ 223,4	€ 223,4	€ -
onttrekkingen aan reserves	€ 280,8	€ 204,3	€ -76,5
Bijdrage reserves aan het resultaat	€ 57,4	€ -19,1	€ -76,5
Jaarrekeningresultaat	€ -0,0	€ 38,7	€ 38,7

Analyse van het resultaat

Onderstaand lichten we de afwijkingen ten opzichte van de begroting toe, groter dan € 0,5 miljoen, die bijdragen aan het jaarrekeningresultaat van € 38,7 miljoen. De posten zijn ook opgenomen in onderstaande tabel. Bij de betreffende prestaties vindt u de uitgebreide financiële toelichting.

Grondzaken (prestatie 1.1.4, voordeel € 0,5 miljoen)

De gerealiseerde baten van grondverkoop, verhuur en pacht bedragen € 4,0 miljoen en zijn

daarmee € 0,1 miljoen hoger dan begroot. Van de begrote lasten van € 2,5 miljoen is € 0,5 miljoen niet besteed. De kosten voor beheer en onderhoud van de gronden en opstallen zijn in 2023 lager uitgevallen dan begroot. Van het voordeel van € 0,6 miljoen op deze prestatie is € 0,1 miljoen ten gunste van de Algemene reserve grondzaken gekomen. Voor € 0,5 miljoen draagt het voordeel bij aan het jaarrekeningresultaat. Bij deze jaarrekening doen wij u een voorstel om van deze € 0,5 miljoen in totaal € 0,4 miljoen toe te voegen aan de Algemene reserve grondzaken.

Programma Omgevingswet (prestatie 1.1.5, voordeel € 0,8 miljoen)

Het budget voor deze prestatie, ter grootte van € 1,0 miljoen, is hoofdzakelijk bestemd voor begeleiding van de overgang onder de nieuwe wet. Omdat de inwerkingtreding van de nieuwe wet uiteindelijk werd uitgesteld tot 1 januari 2024 is € 0,8 miljoen niet besteed. Wij doen voor dit bedrag bij deze jaarrekening een voorstel tot resultaatbestemming.

Investeringsprogramma ruimte, wonen, retail (prestatie 1.4.2, voordeel € 0,45 miljoen)

Voor de versnelling van woningbouw heeft u via de Motie gezamenlijke ambities begroting 2023 € 0,5 miljoen beschikbaar gesteld. Dit geld is onder andere bestemd voor intensivering van het aanjaagteam woningbouw en de regeling flexpools. Van het budget is slechts een klein deel besteed. Dit wordt onder meer veroorzaakt door capaciteitstekort bij de adviesbureaus. Wij doen bij deze jaarrekening een voorstel voor resultaatbestemming ter grootte van € 0,45 miljoen.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap (prestatie 3.12, voordeel € 0,6 miljoen)

Via het amendement over de gezamenlijke ambities bij de begroting 2022 heeft u € 0,4 miljoen beschikbaar gesteld voor de handhaving in het buitengebied. Een voorstel over de governance van de samenwerking op het gebied van toezicht en handhaving in het buitengebied wordt uitgewerkt. Wij verwachten inzet van dit budget in 2024 en mogelijk 2025. Daarom leggen wij u bij deze jaarrekening een voorstel tot resultaatbestemming voor.

De overige € 0,2 miljoen voordeel is het gevolg van het bevriezen van een groot deel van de werkvoorraad aanvragen voor stikstofvergunningen. Verschillende rechterlijke uitspraken rondom de RAV-codes (Regeling ammoniak en veehouderij) maakten dit noodzakelijk.

Beheer natuurterreinen (prestatie 3.1.4, voordeel € 2,5 miljoen)

Van het budget van € 24,6 miljoen is € 2,5 miljoen niet besteed. Het areaal aan te beheren natuur groeit de komende jaren nog. De verwachting is dan ook dat de structurele bestedingen toenemen, de komende jaren.

Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied (prestatie 3.1.5, voordeel € 1,2 miljoen)

Van het budget voor deze prestatie, ter grootte van € 4,2 miljoen, resteert € 1,2 miljoen. De onderbesteding wordt vooral veroorzaakt door lagere uitvoeringskosten van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (€ 0,8 miljoen) en de naar 2024 verschuivende lasten voor het aanvalsplan brutto (€ 0,2 miljoen). De middelen voor dit aanvalsplan zijn verkregen op basis van de meicirculaire 2023 en zijn dus slechts een deel van het jaar beschikbaar geweest. Bovendien is er sprake van terughoudendheid bij boeren als gevolg van het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid. Voor de resterende middelen voor het aanvalsplan brutto doen wij een voorstel tot resultaatbestemming.

Faunabeheer (prestatie 3.3.4, nadeel € 1,1 miljoen)

Het budget voor deze prestatie bedraagt € 3,0 miljoen. Hiervan is € 1,9 miljoen beschikbaar voor schade-uitkeringen. Op het budget voor deze schade-uitkeringen is een nadeel gerealiseerd van € 1,5 miljoen. Belangrijke oorzaak is de vernietiging van de vergunningen voor ganzenbeheer, waardoor het beheer van ganzen in de omgeving van natura2000

gebieden onmogelijk is geworden.

Binnen deze prestatie is, vanuit de Motie gezamenlijke ambities begroting 2023, verder € 0,425 miljoen beschikbaar voor preventieve beschermingsmaatregelen tegen wolvenschade. De subsidieregeling is eind 2023 opengesteld, waardoor er slechts een beperkt aantal subsidies is verleend. Van dit budget resteert € 0,4 miljoen. Bij deze jaarrekening doen wij u een voorstel tot resultaatbestemming voor dit bedrag, om de regeling in 2024 te kunnen continueren.

Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken (prestatie 4.1.3, voordeel € 1,0 miljoen)

De gerealiseerde lasten voor deze prestatie, ter grootte van € 1,6 miljoen, konden voor een groter deel dan begroot ten laste worden gebracht van ontvangen doeluitkeringen van het Rijk. Dit levert een voordeel op van € 1,0 miljoen.

Concessie- en contractmanagement van bus en trein (prestatie 4.2.3, voordeel € 5,1 miljoen)

Het budget voor deze prestatie bedroeg € 120,1 miljoen. De kosten voor de concessies waren € 1,4 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een saldo van de actualisatie van de indexering van exploitatievergoedingen voor de OV-bedrijven enerzijds (nadeel) en lagere subsidieafrekeningen over voorgaande jaren anderzijds (voordeel). Een structureel nadeel, deels gecompenseerd door een incidenteel voordeel. Eventuele consequenties hiervan voor de komende jaren brengen wij in beeld bij de Perspectiefnota 2025.

Tegenover de kostenoverschrijding van € 1,4 miljoen staan hogere baten van € 6,5 miljoen. De reizigersopbrengsten waren € 3,2 miljoen hoger dan begroot. Bovendien ontvingen wij een rijksvergoeding ter compensatie van de prijsindexeringen in 2021 en 2022.

Stimuleren fietsgebruik (prestatie 4.3.1, voordeel € 4,3 miljoen)

Het budget voor deze prestatie bedroeg € 17,6 miljoen. Hiervan is € 9,5 miljoen niet tot besteding gekomen. Voor € 5,2 miljoen blijft dit voordeel ten gunste van de reserves van waaruit een deel van het budget afkomstig was. Voor € 4,3 miljoen draagt het voordeel op deze prestatie dan bij aan het jaarrekeningresultaat. Dit bedrag heeft betrekking op subsidies die in 2023 wel zijn verstrekt, maar pas vanaf 2024 tot lasten leiden. De last van deze verstrekte subsidies wordt op basis van de financiële regelgeving pas verwerkt als de bijbehorende prestatie is geleverd. Bij deze jaarrekening doen wij daarom een resultaatbestemmingsvoorstel, waarbij het bedrag van € 4,3 miljoen wordt toegevoegd aan de Reserve verstrekte subsidies.

Infrastructurele maatregelen (prestatie 4.5.1, voordeel € 1,8 miljoen)

Van het budget van € 6,0 miljoen in 2023 resteert € 1,9 miljoen. Hiervan blijft € 0,1 miljoen ten gunste van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Voor € 1,8 miljoen draagt deze prestatie bij aan het jaarrekeningresultaat. Dit wordt veroorzaakt door lagere subsidievaststellingen uit eerdere jaren en in 2023 verstrekte subsidies waarvan de kosten pas in latere jaren, bij levering van de bijbehorende prestatie, worden verwerkt. Bovendien resteert een groot deel van het budget voor haalbaarheidsonderzoeken in het kader van het strategisch verkeersveiligheidsplan. Voor € 1,0 miljoen doen wij bij deze jaarrekening een voorstel voor resultaatbestemming.

Educatie en voorlichting verkeersveiligheid (prestatie 4.5.2, voordeel € 0,6 miljoen)

In 2023 waren lasten begroot van € 4,7 miljoen voor deze prestatie. Hiervan is € 1,0 miljoen niet besteed. Voor € 0,4 miljoen betreft dit verstrekte subsidies waarvan de last na 2023, bij levering van de bijbehorende prestatie, wordt verwerkt. Dit voordeel loopt via de Reserve verstrekte subsidies. Voor € 0,6 miljoen bestaat het voordeel uit lagere vaststellingen van in eerdere jaren verstrekte subsidies. Dit bedrag maakt deel uit van het jaarrekeningresultaat. Zoals besloten bij het Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400 stellen wij u

voor om deze middelen beschikbaar te houden voor toekomstige uitvoeringsprogramma's Mobiliteit.

Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid (prestatie 4.6.10, voor 1,5 miljoen)

Van het budget voor deze prestatie, ter grootte van € 2,6 miljoen, resteert € 1,8 miljoen. Voor € 0,3 miljoen komt dit restant ten gunste van de Reserve mobiliteitsprojecten verkeer en vervoer. Vanuit die reserve is een deel van het budget voor deze prestatie afkomstig. Voor € 1,5 miljoen draagt deze prestatie bij aan het jaarrekeningresultaat 2023. Het voordeel op deze prestatie wordt veroorzaakt door in 2023 verstrekte subsidies waarvan de kosten in de komende jaren worden verantwoord. De kosten verantwoorden we op het moment dat de bij de subsidie behorende prestatie is geleverd. De niet bestede middelen zijn dan ook volledig benodigd in latere jaren. Bij deze jaarrekening doen wij daartoe een voorstel tot resultaatbestemming.

Beheer provinciale infrastructuur (prestatie 4.7.1, voordeel € 1,2 miljoen)

Van de begrote lasten van € 15,9 miljoen is € 0,9 miljoen niet besteed. De gerealiseerde baten zijn € 0,3 miljoen hoger dan begroot. Meerdere relatief kleine afwijkingen ten opzichte van de begroting veroorzaken het voordeel op deze prestatie. Die oorzaken worden toegelicht bij prestatie 4.7.1.

Groot onderhoud provinciale infrastructuur (prestatie 4.7.2, nadeel € 1,1 miljoen)

In de begroting 2024 is een storting in de Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur opgenomen van € 5,0 miljoen voor baggerwerkzaamheden. Op basis van de financiële verslagleggingsregels hebben wij hiervan € 1,5 miljoen al moeten storten in 2023. Dat leidt tot een overschrijding van het budget voor deze prestatie met € 1,1 miljoen.

Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik (prestatie 4.7.4, nadeel € 5,4 miljoen)

In 2023 is € 5,4 miljoen gestort in de Voorziening kanaal Almelo de Haandrik schadeloosstelling, om een toereikend niveau te bieden voor de kosten die nog voor de verdere afhandeling worden verwacht. Deze verhoging van de voorziening is reeds aangekondigd bij de PS besluitvorming op 13 december 2023 over het adviesrapport van mevrouw Keijzer.

Werklocaties: basis op orde (prestatie 5.3.1, nadeel € 1,9 miljoen)

Op basis van de jaarrekening 2023 van de Herstructureringsmaatschappij Overijssel (HMO) hebben wij € 1,9 miljoen toegevoegd aan de Voorziening HMO. In deze voorziening nemen wij het verschil op tussen het door ons gestorte vermogen bij HMO en de huidige omvang van het eigen vermogen van HMO. Via het Statenvoorstel over de resultaatbestemmingen en begrotingswijzigingen jaarrekening 2023 stellen wij u voor om deze toevoeging alsnog te dekken uit de daarvoor beschikbare middelen in de Algemene financieringsreserve.

Topwerklocaties (prestatie 5.3.3, nadeel € 0,5 miljoen)

De overschrijding op deze prestatie wordt veroorzaakt door een toevoeging van € 0,5 miljoen aan de Voorziening resultaten gebiedsexploitaties. Het verwachte eindsaldo van de grondexploitatie van het bedrijventerrein Technology Base is verslechterd. Dit wordt veroorzaakt door de vernietiging van het herziene bestemmingsplan door de Raad van State op 6 december 2023.

Verstrekken risicokapitaal (voordeel € 0,7 miljoen)

Op basis van de jaarrekeningen van het Innovatiefonds Overijssel I en II (IFO) is uit de voorzieningen voor IFO € 0,7 miljoen vrijgevallen. het verschil tussen het door ons gestorte vermogen en het eigen vermogen is in 2023 kleiner geworden.

Materieel erfgoed (prestatie 6.1.1, voordeel € 0,5 miljoen)

Het budget voor deze prestatie bedroeg in 2023 € 5,0 miljoen. Hiervan is € 1,0 miljoen niet besteed. Voor € 0,5 miljoen blijft dit voordeel ten gunste van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Vanuit die reserve is een deel van het budget voor deze prestatie afkomstig. Voor de overige € 0,5 miljoen draagt deze prestatie bij aan het jaarrekeningresultaat. Voor het eerst in jaren blijven de subsidieaanvragen voor restauratie van rijksmonumenten achter bij het beschikbare budget. Wij verwachten de resterende middelen in 2024 goed in te kunnen zetten. Mede gelet op het feit dat het budget voor € 0,9 miljoen afkomstig is vanuit de Motie gezamenlijke ambities begroting 2023, doen wij bij deze jaarrekening een resultaatbestemmingsvoorstel voor het resterende bedrag van € 0,5 miljoen.

Een leven lang lezen en leren (prestatie 6.4.1, voordeel € 0,7 miljoen)

Voor deze prestatie was in 2023 een budget beschikbaar van € 5,5 miljoen. Hiervan is € 1,2 miljoen niet besteed. Voor € 0,4 miljoen blijft dit voordeel ten gunste van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Vanuit deze reserve is deel van het budget voor deze prestatie afkomstig. Voor € 0,7 miljoen draagt deze prestatie dan bij aan het jaarrekeningresultaat. De € 0,7 miljoen resteert op het budget voor de meerjarige Subsidieregeling bibliotheek van de toekomst. Ook in 2024 kunnen bibliotheken een beroep doen op deze regeling. Om die reden doen wij bij deze jaarrekening een resultaatbestemmingsvoorstel van € 0,7 miljoen.

Versterking maatschappelijke initiatieven en inzet vrijwilligers (prestatie 6.6.2, voordeel € 1,4 miljoen)

Van het budget voor deze prestatie, ter grootte van € 1,7 miljoen, resteert € 1,4 miljoen. Voor € 1,0 miljoen heeft dit betrekking op het budget voor opschaling en verbreding van de vrijwilligersondersteuning, dat afkomstig is uit de Motie gezamenlijke ambities begroting 2023. Deze onderbesteding kondigden wij aan in Monitor 2023-II. Voor € 0,4 miljoen resteert budget op de subsidieregeling voor ondersteuning voor de steunpunten voor vrijwillige inzet. Voor € 0,3 miljoen zijn voor deze regeling eind 2023 aanvragen ontvangen die wij in 2024 willen en moeten toekennen. Voor deze prestatie doen wij bij deze jaarrekening een resultaatbestemmingsvoorstel ter grootte van € 1,4 miljoen.

Verstevigen samenspel GS-PS (prestatie 7.3.5, voordeel € 1,0 miljoen)

Van het budget voor deze prestatie, ter grootte van € 4,4 miljoen resteert € 1,0 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door vrijvallende middelen uit de Voorziening algemene pensioenwet politieke ambtsdragers. In plaats van de begrote toevoeging van € 0,5 miljoen kon, op basis van de jaarlijkse actualisatie van de berekening van toekomstige verplichtingen, € 0,3 miljoen vrijvallen uit de voorziening.

Toegerekende personeelsgebonden kosten (Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen, voordeel € 4,2 miljoen).

Het totale budget voor de personeelsgebonden kosten bedroeg in 2023 € 93,6 miljoen. Op dit budget resteert een voordeel van € 3,7 miljoen. De personeelsgebonden kosten worden toegerekend aan de exploitatie, investeringen, reserves, voorzieningen en doeluitkeringen. Het voordeel op de kosten die worden toegerekend aan de exploitatie bedraagt € 4,2 miljoen. Per saldo is dan aan investeringen, reserves, voorzieningen en doeluitkeringen € 0,5 meer toegerekend dan begroot.

Bedrijfsvoering (Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen, voordeel € 4,1 miljoen)

Het budget voor overheadkosten bedroeg in 2023 € 30,9 miljoen. Hierop is een voordeel ontstaan van € 4,6 miljoen. Voor € 0,5 miljoen komt dit voordeel ten gunste van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel. Uit deze reserve is een deel van het budget afkomstig.

Voor € 4,1 miljoen heeft het voordeel op deze prestatie betrekking op ict-budgetten. Op de andere items binnen de bedrijfsvoering, zoals financiën en facilitair zijn kleinere afwijkingen ten opzichte van de begroting. Een meer gedetailleerde analyse is opgenomen onder het onderdeel Overhead, financiën en algemene dekkingsmiddelen.

Provinciefonds (Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen, voordeel € 1,9 miljoen)

Via de decembercirculaire over het provinciefonds zijn onze inkomsten vanuit het provinciefonds met € 1,9 miljoen verhoogd. Voor € 1,6 miljoen heeft dit betrekking op decentralisatie-uitkeringen waarvoor wij in 2024 de werkzaamheden gaan verrichten. Voor € 1,6 miljoen doen wij om die reden een resultaatbestemmingsvoorstel bij deze jaarrekening. Een toelichting op de ontvangen decentralisatie-uitkeringen is opgenomen onder Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Renteopbrengsten (Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen, voordeel € 0,8 miljoen)

Door de hogere rentepercentages zijn de uiteindelijke renteopbrengsten € 0,8 miljoen hoger dan het begrote bedrag van € 35,8 miljoen.

Vrijval lasten eerdere jaren (Overhead, financiering en algemene dekkingsmiddelen, voordeel € 1,8 miljoen)

In de begroting is een post opgenomen voor vrijval van lasten uit eerdere jaren. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om lager vastgestelde subsidies van inmiddels beëindigde subsidieregelingen. De vrijval komt in 2023 uit op € 2,8 miljoen. Daarmee bedraagt het voordeel ten opzichte van de begroting € 1,8 miljoen.

Buffer prijsindex en onvoorzien (€ 5,7 miljoen)

Voor compensatie van de hogere inflatie was in 2023 een buffer beschikbaar van € 8,25 miljoen. Van deze buffer resteert € 5,4 miljoen. De begroting 2024 kondigde deze ruimte al aan en bevat het voorstel om uit deze resterende buffer € 5 miljoen toe te voegen aan de benodigde incidentele buffer in 2024 voor het opvangen van primair inflatie-gerelateerde kostenstijgingen voor infrastructurele projecten en de voorziening beheer en onderhoud. Bij deze jaarrekening stellen wij een resultaatbestemming van € 3,6 miljoen voor, omdat de beoogde kosten ten laste van de buffer 2024 al voor € 1,4 miljoen gemaakt zijn in 2023. Naast de resterende buffer van € 5,4 miljoen is in 2023 ook geen gebruik gemaakt van de post onvoorzien, ter grootte van € 0,3 miljoen.

Prestatie	Omschrijving	Resultaat x € 1 miljoen
1.1.4	Grondzaken	€ 0,5
1.1.5	Programma omgevingswet	€ 0,8
1.4.2	Investeringsprogramma Ruimte, wonen, retail	€ 0,5
3.1.2	Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	€ 0,6
3.1.4	Beheer natuurterreinen	€ 2,5
3.1.5	Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	€ 1,2
3.3.4	Faunabeheer	€ -1,1
4.1.3	Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	€ 1,0
4.2.3	Concessie- en contractmanagement van bus en trein	€ 5,1
4.3.1	Stimuleren fietsgebruik	€ 4,3
4.5.1	Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	€ 1,8
4.5.2	Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	€ 0,6
4.6.10	Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid	€ 1,5
4.7.1	Beheer provinciale infrastructuur	€ 1,2

4.7.2	Groot onderhoud provinciale infrastructuur	€ -1,1
4.7.4	Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	€ -5,4
5.3.1	Voorziening HMO	€ -1,9
5.3.3	Voorziening TecBase	€ -0,5
5.5.4	Voorziening IFO I en II	€ 0,7
6.1.1	Materieel erfgoed	€ 0,5
6.4.1	Een leven lang lezen en leren	€ 0,7
6.6.2	Versterking maatschappelijke initiatieven en inzet vrijwilligers	€ 1,4
7.3.5	Verstevigen samenspel GS-PS	€ 1,0
OFD*	Toegerekende personeelsgebonden kosten	€ 4,2
OFD*	Bedrijfsvoering	€ 4,1
OFD*	Uitkering provinciefonds	€ 1,9
OFD*	Rente-opbrengsten	€ 0,8
OFD*	Vrijval lasten eerdere jaren	€ 1,8
OFD*	Buffer prijsindex en Onvoorzien	€ 5,7
	Overig	€ 4,3
Totaal		€ 38,7

*: Overhead, financiën en algemene dekkingsmiddelen

Specificatie van het resultaat

Onderstaande tabel geeft per prestatie weer het verschil tussen begroting en realisatie (jaarrekening) weer. Daarbij wordt aangegeven welk deel van dat verschil wordt afgerekend met de reserves en welk deel van het verschil doorwerkt in het jaarrekeningresultaat. Een deel van het verschil wordt afgerekend met de reserves omdat een deel van de budgetten per prestatie afkomstig is uit reserves. Als de lasten op die budgetten lager zijn dan begroot, of de opbrengsten hoger dan begroot, wordt er minder geld uit de reserves gehaald. Dat deel van het verschil tussen begroting en realisatie blijft dan ten gunste van de reserves en werkt niet door in het jaarrekeningresultaat.

Met deze tabel zijn alle afwijkingen ten opzicht van de begroting inzichtelijk. De toelichtingen op de individuele prestaties, vindt u bij de desbetreffende prestatie binnen de desbetreffende kerntaak.

Prestatie	Omschrijving	Realisatie t.o.v begroting (bedragen € 1,0 miljoen)		
		Totaal	Reserves	Resultaat
1.1.1	Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	€0,2	€0,1	€0,1
1.1.2	Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	€0,9	€0,8	€0,1
1.1.3	Ontwikkelen en uitvoeren bodem- en ondergrondagenda	€0,2	€0,2	€-
1.1.4	Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	€0,6	€0,1	€0,5
1.1.5	Programma Omgevingswet	€0,8	€-	€0,8
1.2.1	Bevorderen waterkwaliteit	€0,1	€-	€0,1
1.2.2	Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	€1,9	€1,9	€-
1.2.3	Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	€0,3	€0,2	€0,1
1.2.7	IJsseldelta programma	€0,1	€-	€0,1
1.4.1	Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	€2,7	€2,7	€-
1.4.2	Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	€2,8	€2,3	€0,5

1.4.4	Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	€1,3	€1,3	€-
2.1.1	Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	€0,3	€-	€0,3
2.1.2	Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	€0,3	€-	€0,3
2.2.1	Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	€0,1	€0,1	€-
2.2.2	Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	€0,4	€0,4	€-
2.3.1	Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	€3,2	€3,0	€0,2
2.3.2	Energiefonds Overijssel	€(0,2)		€(0,2)
3.1.1	Beleidsontwikkeling en kaderstelling natuur en landschap	€0,1	€-	€0,1
3.1.2	Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	€1,0	€0,4	€0,6
3.1.3	Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	€0,2	€-	€0,2
3.1.4	Beheer natuurterreinen	€2,5	€-	€2,5
3.1.5	Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	€1,2	€-	€1,2
3.1.6	Projecten voor verbeteren biodiversiteit	€0,1	€0,1	€-
3.1.7	Monitoring en evaluatie natuur en landschap	€0,3	€-	€0,3
3.2.1	Beheer landschap	€1,6	€1,6	€-
3.2.2	Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen	€0,2	€0,1	€0,1
3.3.3	Stimuleren natuurinclusief denken en werken	€0,2	€0,2	€-
3.3.4	Faunabeheer	€(1,0)	€0,1	€(1,1)
3.3.5	Invasieve exoten	€(0,1)	€-	€(0,1)
3.4.1	Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw	€0,1	€-	€0,1
3.4.2	Innovatieprogramma Agro&Food	€0,4	€0,4	€-
3.4.3	Landbouwstructuurversterking	€(0,3)	€(0,1)	€(0,2)
3.5.1	Realisatie Natuurnetwerk Nederland	€12,9	€12,9	€-
3.5.2	Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel	€(0,1)	€(0,1)	€-
3.5.3	Afronding natuuropgave pMJP-projecten	€0,1	€0,1	€-
3.5.4	Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	€24,1	€24,1	€-
3.5.5	Bossenstrategie en boscompensatie	€0,1	€0,1	€-
3.5.6	Provinciaal programma landelijk gebied	€0,8	€0,8	€-
4.1.1	Beleidsontwikkeling mobiliteit	€(0,1)	€(0,1)	€-
4.1.3	Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	€1,0	€-	€1,0
4.2.1	Transities Openbaar Vervoer	€0,6	€0,6	€-
4.2.2	Verduurzamen spoorlijnen	€0,7	€0,7	€-
4.2.3	Concessie- en contractmanagement van bus en trein	€5,7	€0,6	€5,1
4.3.1	Stimuleren fietsgebruik	€9,5	€5,2	€4,3
4.4.1	Port of Logistics Overijssel(POLO)	€0,1	€0,1	€-
4.4.4	Robuust goederenvervoer netwerk	€0,1	€-	€0,1
4.5.1	Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	€1,9	€0,1	€1,8
4.5.2	Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	€1,0	€0,4	€0,6
4.6.3	N35 – Lopende projecten	€0,3	€0,3	€-
4.6.9	Verkenning, planstudies en realisatie overige projecten	€0,4	€-	€0,4
4.6.10	Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid	€1,8	€0,3	€1,5
4.7.1	Beheer provinciale infrastructuur	€1,2	€-	€1,2
4.7.2	Groot onderhoud provinciale infrastructuur	€(1,1)	€-	€(1,1)
4.7.3	Vervangen provinciale infrastructuur	€0,6	€0,6	€-
4.7.4	Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	€(4,7)	€0,7	€(5,4)
5.1.1	Arbeidsmarkt en onderwijs	€0,4	€0,4	€-
5.2.1	Regiodeal Twente	€0,4	€0,4	€-

5.3.1	Basis op orde	€(0,1)	€1,8	€(1,9)
5.3.3	Topwerklocaties	€(0,5)	€-	€(0,5)
5.3.4	Internationaliseren	€(0,1)	€(0,1)	€-
5.4.1	Gastvrij Overijssel	€0,9	€0,9	€-
5.4.2	Festivals en evenementen	€0,2	€0,2	€-
5.5.1	Basisinfrastructuur en innovatie	€0,3	€-	€0,3
5.5.2	Bevorderen innovatie en ondernemerschap	€1,3	€1,3	€-
5.5.3	Europese programma's	€3,9	€3,9	€-
5.5.4	Voorziening IFO I en II	€0,7		€0,7
5.5.5	Circulaire economie	€0,2	€-	€0,2
6.1.1	Materieel erfgoed	€1,0	€0,5	€0,5
6.1.2	Immaterieel erfgoed	€0,5	€0,5	€-
6.2.1	Een basis voor cultureel aanbod	€0,9	€0,9	€-
6.2.2	Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen	€0,5	€0,3	€0,2
6.3.1	Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst	€0,9	€0,9	€-
6.3.3	Talent heeft de toekomst	€0,2	€0,2	€-
6.4.1	Een leven lang lezen en leren	€1,1	€0,4	€0,7
6.5.2	Iedereen doet mee	€0,3	€-	€0,3
6.6.1	Duurzame en eigentijdse voorzieningen en diensten	€0,2	€-	€0,2
6.6.2	Versterking maatschappelijke initiatieven en inzet vrijwilligers	€1,4	€-	€1,4
7.1.1	Bestuurlijke inrichting en samenwerking	€0,1	€0,1	€-
7.1.6	(Rijks)taken Commissaris van de Koning	€0,4	€-	€0,4
7.2.1	Kennisontwikkeling en -deling	€0,1	€(0,1)	€0,2
7.2.2	Trendbureau Overijssel	€0,1	€-	€0,1
7.3.1	Samenwerking met partners	€0,2	€-	€0,2
7.3.2	Lobby en relatiebeheer	€0,1	€-	€0,1
7.3.3	Communicatie	€0,2	€-	€0,2
7.3.5	Verstevigen samenspel PS-GS	€1,0	€-	€1,0
Overig	Personele kosten	€4,2	€-	€4,2
OFD*	Bedrijfsvoering	€4,6	€0,5	€4,1
OFD	Lokale heffingen	€(0,2)	€-	€(0,2)
OFD	Provinciefonds	€1,9	€-	€1,9
OFD	Rente-opbrengsten	€0,8	€-	€0,8
OFD	Overige algemene dekkingsmiddelen	€1,8	€-	€1,8
OFD	Onvoorzien (indexerings buffer) en buffer voor prijsindexering	€5,7	€-	€5,7
	Afrondingsverschillen	€0,2	€0,2	
Totaal		€115,20	€76,50	€38,70

*: OFD = Overhead, financiering en dekkingsmiddelen

Verklaring lagere besteding budgetten gedekt uit reserves

In de begroting 2023 is opgenomen dat wij € 280,8 miljoen uit de reserves wilden halen. Voor € 205,6 miljoen was dit bedrag bedoeld voor het opvangen van in 2023 te maken kosten. Voor € 75,2 miljoen gaat het om bedragen die we wilden overhevelen van de ene naar de andere reserve, of binnen dezelfde reserve wilden koppelen aan een andere bestemming. Aan deze overhevelingen ligt een PS-besluit ten grondslag. Het gaat om besluiten die onder andere via de Jaarrekening 2022 of de Monitoren in 2023 zijn genomen. Via de jaarrekening 2022 is bijvoorbeeld vanuit andere reserves € 22,4 miljoen toegevoegd aan de Algemene reserve.

In 2023 hebben wij € 204,3 miljoen daadwerkelijk uit de reserves gehaald. De overhevelingen tussen de reserves van € 75,2 miljoen zijn uitgevoerd. Voor € 129,1 miljoen hebben we geld uit de reserves gehaald voor het opvangen van de gemaakte kosten. Ten opzichte van de begroting hebben we dus € 76,5 miljoen minder uit de reserves gehaald dan begroot. Onderstaand geven wij een toelichting op de oorzaken daarvan.

- De kosten ten laste van de Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel waren in 2023 begroot op € 89,8 miljoen. De in 2023 gemaakte kosten zijn € 28,5 miljoen lager. Vanuit deze reserve wordt bijgedragen aan 67 prestaties in de begroting. Bij zeven prestaties zijn de lasten met meer dan € 1,0 miljoen achtergebleven bij de raming. Het betreft de prestaties 1.4.1, 1.4.2, 2.3.1, 3.2.1, 4.3.1, 5.3.1 en 5.5.2. Gezamenlijk verklaren deze prestaties € 15,8 miljoen van de onderbesteding op budgetten die gedekt worden uit deze reserve.
- De kosten die ten laste van de Algemene risicoreserve zijn gebracht zijn € 24,7 miljoen lager dan begroot. Vanuit deze reserve was € 25 miljoen beschikbaar voor de aanpak PAS-melders. Een structurele oplossing voor de PAS-melders is nog niet gevonden. Slechts een klein deel van dit budget is dan ook besteed. Het bestede bedrag is ingezet voor het bemestingsverbod op de gronden die wij verpachten. Over de PAS-melders wordt verantwoord bij prestatie 3.5.4. In aanvulling op de resterende middelen voor de PAS-melders (€ 24,1 miljoen) resteert ook € 0,6 miljoen van de beschikbare middelen voor het onderzoeksbudget boordvoorzieningen Kanaal Almelo de Haandrik (prestatie 4.7.3).
- Vanuit de Uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland wordt budget geleverd voor de Ontwikkelopgave Natura 2000 (prestatie 3.5.1). De kosten ten laste van de reserve zijn € 12,9 miljoen lager dan de begrote kosten van € 28,3 miljoen. De uitvoering van externe maatregelen, op gronden nabij de Natura 2000 gebieden is achtergebleven. Er lopen procedures bij de Raad van State waardoor de uitvoering van werkzaamheden niet of later opgestart is. Ook is een deel van de gemaakte kosten ten laste gebracht van een ander budget gebracht, te weten de Regeling stimuleren maatregelen Deltaprogramma zoetwater (prestatie 1.2.2). Verder zijn de bestedingen vanuit het Programma Natuur lager. Er zijn minder maatregelen uitgevoerd door lopende procedures en de onzekerheid in het landelijk gebied rondom de maatregelen voor de natuur. Ten slotte is op deze prestatie een voordeel van € 3,6 miljoen ontstaan door een correctie op de afwaardering van de gronden. Die afwaardering stellen wij jaarlijks bij op basis van de actuele grondprijzen in de grondprijzmonitor van het Kadaster.
- De kosten ten laste van de Reserve Europese programma's zijn € 3,9 miljoen lager dan begroot. De bestedingen voor de programma's 2014-2020 en 2021-2027 bleven achter bij de raming. Wij verwachten deze kosten nog wel te maken in de komende jaren. Bovendien zijn inkomsten van partners eerder ontvangen dan verwacht. Over de Europese programma's wordt gerapporteerd bij prestatie 5.5.3.
- De kosten ten laste van de Reserve verstrekte subsidies zijn € 3,0 miljoen achtergebleven bij de raming van € 4,4 miljoen. Vanuit deze reserve worden de subsidielasten gedekt van verstrekte subsidies van € 1,5 miljoen en hoger. Deze subsidielasten worden verantwoord naar rato van levering van de bijbehorende prestatie. De realisatie van de op te leveren prestaties, bij met name verkeersveiligheidsprojecten (prestaties 4.3.1 en 4.5.1) verloopt langzamer dan ingeschat bij de begroting.
- De overige afwijkingen van € 3,5 miljoen worden veroorzaakt door kleinere verschillen op diverse reserves.

Voordelen op structurele begrotingsposten

In reactie op de jaarstukken 2017 en 2018 heeft de auditcommissie geadviseerd om voor voordelen op structurele budgetten te duiden of die voordelen een incidenteel of structureel karakter hebben. Bij voordelen met een structureel karakter dient bovendien een relatie met de perspectiefnota te worden gelegd.

In onderstaande tabel hebben wij de structurele begrotingsposten (kosten en opbrengsten) opgenomen, waarop voor het tweede achtereenvolgende jaar een voordeel is gerealiseerd groter dan € 0,1 miljoen. De bedragen in de tabel geven de voordelen weer die op de structurele begrotingsposten binnen de betreffende prestatie zijn gerealiseerd.

1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid

In 2023 bedroeg de omvang van de structurele budgetten voor deze prestatie € 0,8 miljoen. Hiervan resteert € 0,1 miljoen. Het voordeel doet zich voor op het budget voor onze provinciale bijdrage aan het Novex-gebied regio Zwolle. De samenwerking in het NOVEX gebied regio Zwolle kent een meerjarige doorlooptijd en richt zich op herstel van de balans tussen het water- en bodemsysteem en inrichting. In 2023 is dit budget voor het laatst beschikbaar. Om die reden doen wij u ook een voorstel tot resultaatbestemming bij deze jaarrekening 2023. Deze onderbesteding heeft geen structureel karakter.

1.1.4 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium

Op deze prestatie worden de structurele kosten en baten verantwoord die zijn verbonden aan het tijdelijk beheer van onze gronden en gebouwen en aan de verkoop van de gronden en gebouwen die niet langer bruikbaar zijn voor onze programma's en projecten. Ook de kosten en opbrengsten verbonden aan het anticiperend grondfonds lopen via deze prestatie. In de begroting gaan we ervan uit dat de baten en lasten elkaar in evenwicht houden. In 2023 zijn echter voordelen behaald ten opzichte van de begroting op deze onderdelen. Deze voordelen worden verrekend met de Algemene reserve grondzaken. Toekomstige resultaten op het gebied van beheer en verkoop van gronden laten zich lastig voorspellen. Wij bestempelen de in 2023 behaalde voordelen ten opzichte van de begroting dan ook niet als structureel. Wel wegen wij bij de periodieke beoordeling van reserves, voorzieningen en doeluitkeringen de omvang van de Algemene reserve grondzaken. Daarover rapporteren wij ook aan Provinciale Staten.

2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu

De begrote structurele lasten voor deze prestatie bedroegen € 4,0 miljoen. De gerealiseerde lasten in 2023 zijn € 37.000 lager dan begroot. De structurele baten bedroegen € 0,4 miljoen en waren daarmee € 0,2 miljoen hoger dan begroot. De inkomsten hebben betrekking op leges, verhaal van kosten en een bijdrage van het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor groene BOA's. De omvang van de inkomsten voor deze prestatie kan van jaar tot jaar verschillen. Ten opzichte van het budget is het positieve saldo ook gering. Wij zien richting de Perspectiefnota geen aanleiding tot een substantiële wijziging van de begrote baten en lasten voor deze prestatie.

3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap

De structurele begrote lasten voor de prestatie bedragen € 0,8 miljoen, terwijl de structureel begrote baten € 0,7 miljoen bedragen. Een groot deel van deze bedragen heeft betrekking op de kosten en legesopbrengsten voor vergunningverlening. Een groot deel van de aanvragen voor stikstofvergunningen kon niet in behandeling worden genomen. Dit is een gevolg van rechterlijke uitspraken rondom RAV codes (Regeling ammoniak en veehouderij). Daarom bleven de kosten en opbrengsten voor deze prestatie fors achter bij de raming. Het jaar 2023 is als gevolg hiervan niet eenvoudig bruikbaar als basis voor het bepalen van de mate van het structurele karakter van het voordeel van € 0,2 miljoen op deze prestatie.

3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen

Het opstellen van natuurdoelanalyses voor twintig natura 2000 gebieden heeft veel tijd gevegd. Dat heeft geleid tot vertraging bij het opstellen van beheerplannen. Opstellen van de beheerplannen wordt de komende jaren gecontinueerd. De in 2023 niet bestede middelen van € 0,2 miljoen, ten opzichte van een budget van € 0,4 miljoen, zijn dan ook nodig in

2024. Er is hier sprake van een latere besteding, niet van lagere kosten. Er is hier dan ook geen sprake van een structureel voordeel.

3.1.4 Beheer natuurterreinen

Het structurele budget voor natuurbeheer bedroeg € 24,6 miljoen. Hiervan is € 2,5 miljoen niet besteed. Het areaal aan te beheren natuur groeit de komende jaren nog. De verwachting is dan ook dat de structurele bestedingen toenemen, de komende jaren. Wij gaan ervan uit dat gedurende een beperkt aantal jaren een deel van dit budget kan vrijvallen. De omvang van het bedrag en de looptijd van het voordeel is mede afhankelijk van de rijksvergoeding voor de verhoging van de beheervergoeding van 75% naar 84%.

Die is op dit moment nog maar tijdelijk toegekend en in de begroting verwerkt tot en met 2024. Wij betrekken de geconstateerde ruimte op deze prestatie bij onze overwegingen voor de opstelling van de perspectiefnota 2025.

3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied

Van het structurele budget voor deze prestatie, ter grootte van € 3,8 miljoen, is € 1,1 miljoen niet besteed. Dit wordt vooral veroorzaakt door de lagere uitvoeringskosten die de Rijksdienst voor ondernemend Nederland in rekening brengt. Ook konden de subsidies voor een groter deel dan begroot ten laste worden gebracht van Europese cofinanciering. De mate waarin dit voor de komende jaren kan gebeuren is onzeker. Bij een lagere cofinanciering vanuit Europa loopt het voordeel op de structurele budgetten gedeeltelijk terug. Bij de begroting 2024 is de Motie meer middelen voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer aangenomen. De vrijvallende middelen voor de uitvoeringskosten kunnen hiervoor worden aangewend. Bij het opstellen van de Perspectiefnota 2025 nemen wij deze zaken in overweging.

3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap

Van het structurele budget van € 0,9 miljoen resteert € 0,3 miljoen. De lasten op deze prestatie blijven jaarlijks achter bij de begroting. Voor 2024 worden extra inspanningen voorzien voor de vervaardiging van habitattypekaarten en het verbeteren van de databases voor monitoringsdata. Het budget 2024, inclusief de bij deze jaarrekening voorgestelde resultaatbestemming van € 0,15 miljoen, wordt naar verwachting dan ook besteed. Gezien die constatering en het belang van het volgen van de staat van de natuur ligt het niet voor de hand dat wij bij de perspectiefnota voorstellen doen over vrijval vanuit dit budget.

4.1.3 Slim inzetten duurzame systemen en netwerken

Het structurele budget voor deze prestatie bedroeg € 1,4 miljoen. Van dit budget resteert € 1,0 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door het feit dat de voor deze prestatie gemaakte kosten voor een groot deel ten laste zijn gebracht van ontvangen doeluitkeringen van het Rijk. Deze uitkeringen zijn niet structureel. In die zin is er sprake van een onderbesteding met een incidenteel karakter. Dat neemt niet weg dat de onderbesteding op deze prestatie de afgelopen drie jaar steeds ruim boven € 0,5 miljoen lag. Wij betrekken dit inzicht bij de opstelling van de perspectiefnota 2025.

4.3.1 Stimuleren fietsgebruik

Van het structurele budget voor deze prestatie, ter grootte van € 9,3 miljoen, resteert € 4,3 miljoen. Dit heeft echter een administratieve reden. Ook voor deze € 4,3 miljoen zijn in 2023 subsidies verstrekt. De kosten van die subsidies mogen op basis van financiële regelgeving pas worden verantwoord als de aan de subsidie verbonden prestatie geleverd is. Het resterende budget is dan ook in de komende jaren volledig benodigd voor het opvangen van de lasten van de in 2023 verstrekte subsidies. Bij deze jaarrekening doen wij daarom een voorstel tot resultaatbestemming voor de resterende middelen. Van een structureel voordeel op deze prestatie, ten opzichte van de begroting, is geen sprake.

4.4.4 Goederenvervoer

Voor deze prestatie was een structureel budget beschikbaar van € 0,6 miljoen. Van dit budget resteert € 0,1 miljoen. Dit restant ligt in lijn met de onderbesteding in de 2021 en 2022. Wij betrekken dit relatief kleine voordeel ten opzichte van de begroting bij onze overwegingen rondom de opstelling van de Perspectiefnota 2025.

4.5.1 Verkeersveilige infrastructuur

Van het structurele budget van € 2,3 miljoen voor deze prestatie resteert € 0,2 miljoen. In 2021 en 2022 resteerde respectievelijk € 0,3 miljoen en € 0,6 miljoen. De ruimte op dit budget is daarom een punt van aandacht bij de opstelling van de Perspectiefnota 2025. Daarbij is het PS-besluit om meevallers als gevolg van lagere subsidievaststellingen beschikbaar te houden voor deze prestatie wel van belang: Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400.

4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid

Van het structurele budget voor deze prestatie, ter grootte van € 4,0 miljoen, is € 0,6 miljoen niet besteed. Oorzaak zijn de lagere subsidievaststellingen uit voorgaande jaren. Bij deze jaarrekening doen wij een voorstel voor resultaatbestemming zodat de middelen beschikbaar blijven voor de uitvoeringsprogramma's mobiliteit. Dit is in overeenstemming met het PS-besluit om meevallers als gevolg van lagere subsidievaststellingen beschikbaar te houden voor deze prestatie: Statenvoorstel voor de Herprioritering nr. 2020/1102400. Net als bij prestatie 4.5.1 zullen wij de ruimte op deze prestatie betrekken bij de overwegingen in het kader van de perspectiefnota 2025.

4.6.9 Verkenning, planstudies en realisatie overige projecten

Het structurele budget voor deze prestatie bedroeg € 5,9 miljoen. Hiervan is € 0,4 miljoen niet besteed. In 2021 en 2022 resteerde van het structurele budget voor deze prestatie respectievelijk € 0,4 miljoen en € 0,2 miljoen. Wij betrekken de structurele ruimte op deze prestatie bij onze overwegingen in het kader van de perspectiefnota 2025.

4.6.10 Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid

Van het structurele budget voor deze prestatie, ter grootte van € 2,0 miljoen, resteert € 1,5 miljoen. Dit heeft echter een administratieve reden. Ook voor deze € 1,5 miljoen zijn in 2023 subsidies verstrekt. De kosten van die subsidies mogen op basis van financiële regelgeving pas worden verantwoord als de aan de subsidie verbonden prestatie geleverd is. Het resterende budget is dan ook in de komende jaren volledig benodigd voor het opvangen van de lasten van de in 2023 verstrekte subsidies. Bij deze jaarrekening doen wij daarom een voorstel tot resultaatbestemming voor de resterende middelen. Van een structureel voordeel op deze prestatie, ten opzichte van de begroting, is geen sprake.

4.7.1 Beheer en onderhoud provinciale infrastructuur

Voor deze prestatie was een structureel budget van € 15,5 miljoen beschikbaar. Hiervan is € 1,2 miljoen niet besteed. De omvang van de lasten voor deze prestatie is deels afhankelijk van weersomstandigheden die bepalen in welke mate het geplande onderhoud kan worden uitgevoerd en in welke mate een beroep op het budget voor gladheidsbestrijding wordt gedaan. In 2021 was het budget vrijwel volledig besteed, in 2022 resteerde € 0,9 miljoen. Of vanuit deze prestatie bijgedragen kan worden aan het budgettaire perspectief bezien wij bij de perspectiefnota 2025.

5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie

Van het structurele budget voor deze prestatie, ter grootte van € 4,9 miljoen, is € 0,1 miljoen niet besteed. Een relatief klein saldo dat in lijn is met de niet bestede bedragen in 2021 en 2022. Wij betrekken de structurele ruimte op deze prestatie bij onze overwegingen in het kader van de perspectiefnota 2025.

6.4.1 Een leven lang lezen en leren

De resterende middelen op het structurele budget van € 4,6 miljoen voor deze prestatie bedragen € 0,7 miljoen. Net als voorgaande jaren hebben de niet bestede middelen betrekking op de meerjarige Subsidieregeling bibliotheek van de toekomst. Om toekomstige aanvragen onder het meerjarig gepubliceerde plafond te kunnen toewijzen is het nodig de niet bestede middelen beschikbaar te houden. Wij doen daarvoor een resultaatbestemmingsvoorstel bij deze jaarrekening. De onderbesteding op deze prestatie heeft een incidenteel karakter.

7.3.1 Samenwerking met partners

Van het structurele budget van € 0,3 miljoen is de helft besteed. Door verrekening van het

positieve resultaat van het IPO over 2022 is dit voordeel ontstaan. Ook in 2021 (€ 80.000) en 2022 (€ 0,2 miljoen) werd een deel van het budget niet besteed. Wij betrekken de structurele ruimte op deze prestatie bij onze overwegingen in het kader van de perspectiefnota 2025.

7.3.2 Lobby en relatiebeheer

Het structurele budget voor deze prestatie bedroeg € 0,4 miljoen. Hiervan is € 0,1 miljoen niet besteed. Ook in 2021 (€ 0,3 miljoen) en 2022 (€ 0,1 miljoen) resteerde budget op deze prestatie. Wij betrekken de structurele ruimte op deze prestatie bij onze overwegingen in het kader van de perspectiefnota 2025.

7.3.3 Communicatie

Voor deze prestatie was een structureel budget van € 0,6 miljoen beschikbaar. Hiervan is € 0,2 miljoen niet besteed. De trend is dat er de afgelopen jaren minder advertenties geplaatst worden. Daarnaast is er geen fysiek huis-aan-huis blad meer en wordt er nu nog weinig geld besteed aan monitoring en ontwikkeling van de newsroom. In 2021 en 2022 werd per jaar € 0,3 miljoen van het budget niet besteed. Wij betrekken de structurele ruimte op deze prestatie bij onze overwegingen in het kader van de perspectiefnota 2025.

7.3.5 Verstevingen samenspel PS-GS

Het structurele budget voor deze prestatie bedroeg € 4,3 miljoen. Het voordeel ten opzichte van de begroting bedraagt € 0,9 miljoen. Voor een groot deel hangt dit samen met het vrijvallen van middelen uit de Voorziening algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (APPA). Op basis van geactualiseerde berekeningen van de toekomstige verplichtingen viel net als in 2021 en 2022 een deel van de voorziening vrij. In 2021 (€ 1,3 miljoen) en 2022 (€ 2,1 miljoen) werd ook een deel van structurele budget niet besteed. De vrijval uit de Voorziening APPA is niettemin van incidentele aard. Wij zien dan ook geen aanleiding om het voordeel op deze prestatie te betrekken bij de opstelling van de Perspectiefnota.

Overhead

Het structurele budget voor overhead bedroeg € 28,6 miljoen. Hiervan is € 3,4 miljoen niet besteed. Voor € 2,9 miljoen houdt dit verband met ict-gerelateerde budgetten. Ook in 2021 (€ 1,1 miljoen) en 2022 (€ 3,0 miljoen) zijn delen van het structurele budget voor overhead niet besteed. Wij betrekken de structurele ruimte op deze prestatie bij onze overwegingen in het kader van de perspectiefnota 2025.

Prestatie	Prestatiernaam	Bedrag x 1 mln
1.1.2	Uitvoering ruimtelijk en waterbeleid	€ 0,1
1.1.4	Grondzaken	€ 0,5
2.1.2	VTH milieu	€ 0,2
3.1.2	VTH natuur en landschap	€ 0,2
3.1.3	Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	€ 0,2
3.1.4	Beheer natuurterreinen	€ 2,5
3.1.5	Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	€ 1,2
3.1.7	Monitoring en evaluatie natuur en landschap	€ 0,3
4.1.3	Slim inzetten duurzame systemen en netwerken	€ 1,0
4.3.1	Stimuleren fietsgebruik	€ 4,3
4.4.4	Goederenvervoer	€ 0,1
4.5.1	Verkeersveilige infrastructuur	€ 0,2
4.5.2	Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	€ 0,6
4.6.9	Verkenning, planstudies en realisatie ov. Proj.	€ 0,4
4.6.10	Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid	€ 1,5
4.7.1	Beheer en onderhoud provinciale infra	€ 1,2
5.5.1	Basisinfrastructuur en innovatie	€ 0,1
6.4.1	Een leven lang lezen en leren	€ 0,7
7.3.1	Samenwerking met partners	€ 0,2
7.3.2	Lobby en relatiebeheer	€ 0,1

7.3.3	Communicatie	€ 0,2
7.3.5	Verstevigen samenspel PS-GS	€ 0,9
KT10	Overhead	€ 3,4
Totaal		€ 20,1

Herhaalde resultaatbestemming

In reactie op de Boardletter 2019 heeft de auditcommissie de aanbeveling gedaan om het expliciet te vermelden als budgetten voor een tweede en of volgende keer doorschuiven naar een volgend jaar. In deze jaarrekening wordt bij de prestaties in onderstaande tabel voor het tweede achtereenvolgende jaar resultaatbestemming gevraagd voor hetzelfde onderwerp. Voorafgaand aan de tabel lichten wij de herhaalde resultaatbestemmingen toe.

Prestatie 1.1.2 Novex gebied Regio Zwolle

De samenwerking in het NOVEX gebied Regio Zwolle kent een meerjarige doorlooptijd. Het bijbehorende budget is gedurende de looptijd van dit project nodig. Om die reden stellen wij bij deze jaarrekening, net als bij de jaarrekening 2022, voor om de niet bestede middelen toe te voegen aan de begroting van het volgende jaar.

Prestatie 1.1.4 Grond voor Grond en tijdelijk beheer

Net als in 2022 is in 2023 op de onderdelen Grond voor Grond en tijdelijk beheer een voordeel behaald ten opzichte van de begroting. De opbrengsten van Grond voor Grond bestaan uit de verkoop van een specifieke voorraad gronden. De opbrengst is bestemd voor dekking van een deel van de kosten voor de Ontwikkelopgave. Het voordeel ten opzichte van de begroting is het gevolg van een snellere verkoop van een deel van de voorraad dan verwacht. Van een meeropbrengst voor het project Grond voor Grond als geheel is geen sprake. De opbrengsten voor tijdelijk beheer worden gereserveerd in de Algemene reserve grondzaken, ter dekking van mogelijke verliezen op tijdelijk beheer in latere jaren. Ook dit jaar doen wij voor de voordelen op deze onderdelen een voorstel tot resultaatbestemming.

Prestatie 1.1.5 Programma omgevingswet

De omgevingswet is na diverse keren uitstel op 1 januari 2024 ingevoerd. Het budget voor begeleiding van de implementatie is daardoor ook in 2023 slechts ten dele besteed. Een deel van de werkzaamheden is door de latere invoering verschoven naar 2024. Daarom doen wij ook bij deze jaarrekening het voorstel om het voor deze werkzaamheden beschikbare budget toe te voegen aan de begroting van volgend jaar.

Prestatie 1.2.7 Coördinatiebudget IJsseldelta fase II

Dit budget is beschikbaar voor het meerjarige project IJsseldelta fase II. De niet bestede middelen zijn nodig voor het vervolg van dit project. Daarom doen wij ook bij deze jaarrekening een voorstel tot resultaatbestemming voor de niet bestede middelen.

2.1.1 Harmonisatie aanpak Zeer zorgwekkende stoffen - PFAS

Het incidentele budget voor deze aanpak is in 2023 niet besteed. De langere aanloop voor dit project, zoals beschreven bij prestatie 2.1.1, heeft geleid tot verschuiving van de uitvoering door de omgevingsdiensten van 2023 naar 2024.

2.1.1 Meetpunt Zwolle hinder Vliegveld Lelystad

Door uitstel van de besluitvorming over Vliegveld Lelystad was besteding van dit budget ook in 2023 niet aan de orde. Daarom doen wij ook bij deze jaarrekening voor dit budget een voorstel tot resultaatbestemming.

2.3.2 Energiefonds Overijssel (EFO)

Net als in 2022 is een deel van de Voorziening Energiefonds Overijssel vrijgevallen. Het gaat om een bedrag van € 0,6 miljoen. Het in de Voorziening gestorte bedrag was afkomstig uit de middelen voor EFO in de Algemene financieringsreserve. Nu deze middelen in de

voorziening niet meer nodig zijn stellen wij u voor ze weer toe te voegen aan de Algemene Financieringsreserve.

Verder heeft EFO een bedrag moeten afboeken op twee door haar verstrekte financieringen. Dat betekent tegelijkertijd dat wij dit bedrag niet meer ontvangen van EFO, ter aflossing van de door ons aan EFO verstrekte leningen. Het verlies van € 0,8 miljoen is verwerkt in het jaarrekeningresultaat. De in de Algemene financieringsreserve opgenomen middelen voor EFO vormen de dekking van dit verlies. Om die reden stellen wij bij deze jaarrekening voor om € 0,8 miljoen te onttrekken aan de voor EFO beschikbare middelen in de Algemene financieringsreserve.

3.1.2 Handhaving buitengebied

Bij de begroting 2022 heeft u € 0,4 miljoen toegekend voor handhaving buitengebied. Een voorstel voor de governance van samenwerking op gebied van toezicht en handhaving in het buitengebied wordt uitgewerkt. Inzet zal plaatsvinden in 2024 en mogelijk 2025. Ook bij de jaarrekening 2023 doen wij daarom een voorstel tot resultaatbestemming voor dit budget.

3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura 2000

In 2022 en 2023 heeft het opstellen van natuurdoelanalyses meer tijd gekost dan verwacht. Daarom is de start van het opstellen van de beheerplannen vertraagd en doen wij ook bij de jaarrekening 2023 een voorstel tot resultaatbestemming.

3.2.2 Stimuleren natuur

Ook in 2023 zijn aan het eind van het jaar subsidieaanvragen ontvangen die passen binnen het gepubliceerde plafond. Wij willen en moeten deze aanvragen honoreren. Daarom doen wij een resultaatbestemmingsvoorstel, om het hiervoor benodigde budget toe te voegen aan de begroting 2024.

4.2.3 Haltevoorzieningen IJsselvecht en Twente ZHO

In de begroting 2023 is € 0,7 miljoen opgenomen voor aanpassingen aan de halte infrastructuur IJssel-Vecht en Twente ZHO in verband met wijzigingen in de dienstregeling van de concessies. De aanpassingen zijn nog niet uitgevoerd als gevolg van onzekerheid over de lijnvoering. De aanpassingen worden uitgevoerd in 2024. Hiervoor verlenen wij subsidie.

4.3.1 Subsidies fiets

Ook in 2023 verschuift een deel van de lasten van verstrekte subsidies naar latere jaren. De kosten van deze subsidies mogen wij pas verantwoorden als de bijbehorende prestatie is geleverd.

4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid

Voor deze prestatie geldt net als voor prestatie 4.3.1 dat de lasten van verstrekte subsidies voor een deel pas in latere jaren worden verantwoord. Bovendien is op deze prestatie vrijval ontstaan als gevolg van lagere vaststellingen van subsidies uit voorgaande jaren. Voor deze vrijval is via het Statenvoorstel voor de Herprioritering (2020/1102400) besloten dat die middelen beschikbaar dienen te blijven voor toekomstige uitvoeringsprogramma's mobiliteit. Voor zowel de latere lastneming als de vrijval doen wij bij deze jaarrekening een voorstel tot resultaatbestemming.

4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid

Op deze prestatie is vrijval ontstaan als gevolg van lagere vaststellingen van subsidies uit voorgaande jaren. Voor deze vrijval is via het Statenvoorstel voor de Herprioritering (2020/1102400) besloten dat die middelen beschikbaar dienen te blijven voor toekomstige uitvoeringsprogramma's mobiliteit. Wij doen voor deze middelen dan ook een voorstel voor resultaatbestemming.

5.5.1 Economic Board

Eind 2022 was de verwachting dat de middelen voor de Economic Board toegezegd konden worden in 2023. De aanvraag "Verzoek financiële bijdrage uitwerking verstedelijkingsstudie Regio Stedendriehoek" is echter pas in december 2023 ontvangen. Om deze aanvraag te kunnen honoreren doen wij een voorstel tot resultaatbestemming.

6.4.1 Bibliotheek van de toekomst

Dit is een meerjarige subsidieregeling. Om subsidieaanvragen onder het gepubliceerde plafond te kunnen toekennen is het niet bestede deel van het budget ook volgend jaar nog nodig. Net als in 2022 doen wij dan ook een voorstel tot resultaatbestemming.

6.5.1 Toe te kennen subsidieaanvragen Sociale hypotheek

Eind 2023 zijn subsidieaanvragen ontvangen die passen onder het gepubliceerde plafond. Om de aanvragen te kunnen honoreren stellen wij bij de jaarrekening voor om het met de aanvragen gemoeide bedrag toe te voegen aan de begroting 2024.

Digitale weerbaarheid

We stellen voor het restant bedrag van het project verhogen digitale weerbaarheid € 82.000 over te hevelen via resultaatbestemming naar 2024 aangezien dit project in 2024 wordt afgerond.

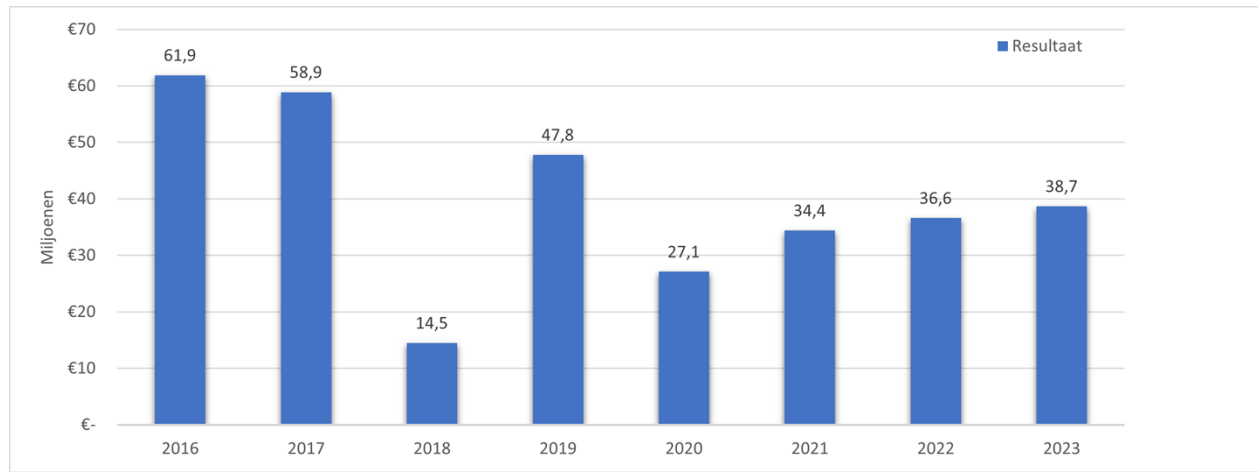
Prestatie Omschrijving		Onderwerp	Bedrag x € 1.000
1.1.2	Uitvoeren van ons ruimtelijk - en waterbeleid	Novex gebied Regio Zwolle	€ 0,1
1.1.4	Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	Grond voor Grond en tijdelijk beheer	€ 0,4
1.1.5	Programma omgevingswet	Implementatie omgevingswet	€ 0,8
1.2.7	IJsseldeltaprogramma	Coördinatiebudget IJsseldelta fase II	€ 0,1
2.1.1	Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	Harmonisatie aanpak Zeer zorgwekkende stoffen - PFAS	€ 0,2
2.1.1	Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	Meetpost Zwolle hinder Vliegveld Lelystad	€ 0,1
2.3.2	Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	Toevoegen vrijval Voorziening EFO aan de Algemene financieringsreserve	€ 0,6
2.3.2	Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	Afboeken participaties EFO ten laste van de Algemene financieringsreserve	€ -0,8
3.1.2	Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	Handhaving buitgebied	€ 0,4
3.1.3	Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura 2000	Opstellen an actualisatie beheerplannen	€ 0,2
3.2.2	Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen	Nog toe te kennen subsidieaanvragen stimuleren natuur	€ 0,1
4.2.3	Concessie- en contractmanagement van bus en trein	Haltevoorzieningen IJsselvecht en Twente ZHO	€ 0,6
4.3.1	Stimuleren fietsgebruik	In 2023 verstrekte subsidies met lasten voor de komende jaren	€ 4,3
4.5.1	Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	Realisatie verkeersveiligheidsmaatregelen, incl. vrijval eerdere jaren	€ 0,5
4.5.2	Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	Vrijval voorgaande jaren	€ 0,6
5.5.1	Basisinfrastructuur en innovatie	Economic Board	€ 0,1
6.4.1	Een leven lang lezen en leren	Bibliotheek van de toekomst	€ 0,7
6.5.1	Overijssellaars bewegen een leven lang	Nog toe te kennen subsidieaanvragen Sociale hypotheek	€ 0,1
	Overhead, Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	Digitale weerbaarheid	€ 0,1
Totaal			€ 9,2

Resultaatbestemmingen en begrotingswijzigingen

Een deel van het jaarrekeningresultaat is nodig voor de verdere uitvoering van beleid in 2024 en latere jaren. Daarom doen wij een aantal resultaatbestemmingsvoorstellen om delen van het jaarrekeningresultaat toe te voegen aan de begroting 2023-2026 of aan diverse reserves. Verder doen wij een aantal begrotingswijzigingsvoorstellen om middelen vanuit reserves toe te voegen aan de begroting 2024-2027 of over te hevelen naar andere reserves. In de statenvoorstellen over de resultaatbestemmingen en begrotingswijzigingen

bij de jaarstukken 2023 is dit beschreven. Dit voorstel vindt u onder het kopje 'Bijlagen' rechtsboven aan de homepage.

Overzicht saldo van baten en lasten 2016-2023

Resultatenoverzicht x € 1 miljoen	Voordeel t.o.v. de begroting								2023 Actuele Begroting	2023 Realisatie	2023 Voordeel t.o.v. de begroting
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023			
Resultaat	61,9	58,9	14,5	47,8	27,1	34,4	36,6	0	38,7	38,7	
Saldo van baten en lasten	119,1	96	54,3	124,6	81,5	121,5	-8,4	-57,4	57,8	115,2	
Stortingen en onttrekkingen aan reserves	-57,2	-37,1	-39,8	-76,8	-54,3	-87,1	45,0	57,4	-19,1	-76,5	

Structurele en incidentele baten en lasten

Inleiding en spelregels

Het overzicht van structurele en incidentele baten en lasten toont per budget of dit een structureel of incidenteel karakter heeft. Uit dit overzicht blijkt of onze begroting een duurzaam financieel evenwicht kent. Duurzaam financieel evenwicht betekent dat de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten; de structurele baten dienen daarbij gelijk of hoger te zijn dan de structurele lasten. Voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is een duurzaam financieel evenwicht van de Begroting en meerjarenramingen een van de toetspunten in haar toezicht op de provinciale financiën. Ons beleid voor structurele en incidentele baten en lasten bevat hoofdregels en uitzonderingen. Deze zijn vastgesteld bij de Kerntakenbegroting 2013 (PS/2012/759) en vervolgens bij elke Begroting geactualiseerd. Wij hanteren voor dit onderdeel de volgende spelregels.

Hoofdregels

- Het karakter van baten en lasten bepalen we vooraf. Deze hoofdregel zorgt ervoor dat de gehele looptijd bij de bepaling van het karakter in ogenschouw wordt genomen.

- Het karakter van baten en lasten wijzigt gedurende de looptijd niet. Deze hoofdregel voorkomt dat er ongewenste verschuivingen tussen incidentele en structurele lasten en baten optreden in de loop van de tijd.
- Incidentele lasten en baten doen zich niet langer dan vier begrotingsjaren voor. Deze hoofdregel is de invulling van het begrip incidenteel. Afwijkend van de suggestie in de toelichting op het BBV is gekozen voor vier jaar. Hierdoor vallen lasten en baten die slechts voor één bestuursperiode worden toegekend binnen de definitie van incidenteel.
- Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en de met onttrekkingen samenhangende lasten zijn incidenteel. Deze hoofdregel is de invulling van het gestelde in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader. Dit omdat Provinciale Staten op elk gewenst moment de bestemming van reserves kan wijzigen.
- De opbrengsten van dividenden worden als incidenteel aangemerkt. Deze hoofdregel is bedoeld om recht te doen aan de onzekerheid over of en welke bedragen ontvangen worden.

Uitzonderingen

- Kapitaallasten kunnen slechts als incidenteel aangemerkt worden als geen vervangingsinvesteringen voorzien zijn. Deze uitzondering op de hoofdregel zorgt ervoor dat kapitaallasten van investeringen die binnen de termijn van vier jaar worden afgeschreven maar wel vervangen worden, niet als incidenteel worden aangemerkt. Door de vervangingsinvesteringen blijven de lasten wel doorlopen.
- Onttrekkingen aan reserves ter dekking van kapitaallasten worden als structureel aangemerkt als de bijbehorende kapitaallasten ook als structureel aangemerkt zijn. Deze uitzondering op de hoofdregel is de invulling van het gestelde in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader.
- Van gegarandeerde dividenden wordt 60% als structureel aangemerkt. Als er geen onduidelijkheid over de verwachte dividendstromen bestaat, dan wordt 60% van de verwachte dividendstroom als structureel opgenomen. De resterende 40% blijft de hoofdregel volgen en wordt als incidenteel gekenmerkt. Deze uitzondering geldt ook voor rentebaten op leningen die afhankelijk zijn van het behaalde resultaat door de uitgevende partij.
- Bijdragen van derden en de bijbehorende lasten worden als incidenteel aangemerkt voor zover deze zich gedurende een bepaalde tijd voordoen. Deze uitzondering op de hoofdregel zorgt ervoor dat in de tijd beperkte bijdragen van derden en de bijbehorende lasten niet leiden tot structurele lasten en baten die voortvloeien uit de bedrijfsvoering van de provincie.
- In uitzondering op het voorgaande punt wordt de specifieke uitkering Decentraal Spoor als structurele bijdrage aangemerkt. De bijdrage wordt jaarlijks verkregen ter dekking van de exploitatiekosten van gedecentraliseerde spoorlijnen en heeft een structureel karakter. Het Rijk heeft in 2021 de decentralisatieuitkering (DU) eenzijdig omgezet in een specifieke uitkering (SPUK) met een looptijd tot 2025, omdat naar mening van het Rijk de bij het decentralisatiebesluit gemaakte afspraken in retrospectief niet verenigbaar zijn met het instrument DU. Rond 2024 zal het Rijk opnieuw beoordelen of de SPUK het meest passende instrument is. De uitkering van de bijdrage via een SPUK laat de geldigheid van de eerder gemaakte afspraken over een structurele bijdrage ongemoeid.
- De jaarlijkse toevoegingen aan de Uitvoeringsreserve NNN worden als structureel aangemerkt.
- Gelet op de lange periode en het feit dat de jaarlijkse toevoegingen uit het structurele saldo zijn gefinancierd, worden deze als structureel aangemerkt. De eenmalige toevoeging van € 69 miljoen in 2015 ten laste van de algemene

dekkingsreserve blijft als incidenteel aangemerkt.
 Hierna volgt het overzicht van structurele en incidentele baten en lasten, gepresenteerd op sub totaal voor incidenteel en structureel. U kunt deze overzichten desgewenst uitklappen voor een groter detailniveau.

Structurele en incidentele lasten

Bedragen x €1.000

Structureel - incidenteel lasten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
Structureel			
01. Ruimtelijke ordening en waterbeheer			
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel ruimtelijk- en waterbeleid	-296	-218	-78
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	-809	-705	-104
1.1.4 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	-2.450	-1.898	-552
1.2.1 Bevorderen waterkwaliteit	-656	-611	-45
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	-1.515	-1.983	468
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	-852	-825	-27
1.2.4 Bescherming tegen overstromingen en wateroverlast	-113	-110	-2
1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water	-67	-72	5
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	-245	-230	-15
1.3.2 Toekomstbestendig maken van de woningvoorraad	-23	-11	-12
1.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-8.812	-8.294	-518
Totaal 01. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	-15.838	-14.958	-880
02. Milieu en energie			
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	-69	-9	-60
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	-3.986	-3.949	-37
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	-44	-43	-1
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	0	0	0
2.2.3 Beheer nazorgfonds	-55	-55	0
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	-73	-36	-37
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	-65	-66	1
2.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-2.728	-2.574	-154
Totaal 02. Milieu en energie	-7.021	-6.733	-288
03. Vitaal platteland			
3.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling natuur en landschap	-487	-436	-51
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	-823	-271	-552
3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	-421	-242	-178

Structureel - incidenteel lasten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
3.1.4 Beheer natuurterreinen	-24.632	-22.128	-2.504
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	-3.829	-2.677	-1.152
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	-553	-553	0
3.1.7 Monitoring en evaluatie natuur en landschap	-946	-657	-289
3.2.1 Beheer landschap	-425	-422	-3
3.2.2 Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen	-834	-754	-80
3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof	-1.146	-1.231	85
3.3.4 Faunabeheer	-2.119	-3.677	1.558
3.3.5 Invasieve exoten	-477	-545	67
3.4.1 Beleidsontwikkeling verduurzaming landbouw	-208	-61	-147
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	0	-372	372
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	-5.313	-5.313	0
3.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-12.695	-11.988	-707
Totaal 03. Vitaal platteland	-54.908	-51.328	-3.580
04. Mobiliteit			
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	-1.398	-362	-1.036
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	-105.042	-106.463	1.421
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	-9.393	-5.084	-4.309
4.4.4 Robuust goederenvervoer netwerk	-621	-485	-135
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	-2.277	-2.091	-186
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	-4.044	-4.142	98
4.6.10 Infrastructurele maatregelen bereikbaarheid	-2.039	-587	-1.452
4.6.6 N307	-83	-83	0
4.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-13.699	-12.532	-1.167
4.6.9 Verkenning, planstudies en realisatie overige projecten	-5.878	-5.501	-377
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	-15.909	-15.021	-888
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	-21.904	-23.404	1.500
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	-598	-598	0
Totaal 04. Mobiliteit	-182.884	-176.353	-6.531
05. Regionale economie			
5.3.2 Werklocaties provinciale participaties	-84	-72	-12
5.3.3 Topwerklocaties	-236	-235	-1
5.4.1 Gastvrij Overijssel	-451	-451	0
5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie	-4.909	-4.769	-140
5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap	-107	-107	0
5.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-4.820	-4.583	-237
Totaal 05. Regionale economie	-10.608	-10.217	-390
06. Cultuur en sociale kwaliteit			

Structureel - incidenteel lasten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
6.1.1 Materieel erfgoed	-3.588	-4.016	428
6.1.2 Immaterieel erfgoed	-1.810	-1.815	5
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	-3.655	-3.647	-7
6.2.2 Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen	-258	-15	-243
6.3.3 Talent heeft de toekomst	-1.197	-1.187	-10
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	-4.587	-3.846	-741
6.5.1 Overijsselaars bewegen een leven lang	-971	-955	-16
6.5.2 Iedereen doet mee	-1.105	-825	-280
6.6.1 Duurzame en eigentijdse voorzieningen en diensten	-883	-883	0
6.6.2 Versterking maatschappelijke initiatieven en inzet vrijwilligers	-704	-329	-375
6.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-2.121	-2.024	-97
Totaal 06. Cultuur en sociale kwaliteit	-20.880	-19.544	-1.336
07. Kwaliteit openbaar bestuur			
7.1.1 Bestuurlijke inrichting en samenwerking	-26	0	-26
7.1.3 Financieel toezicht	-8	-15	7
7.1.4 Archief toezicht	-1	0	-1
7.1.5 Ondermijning	-121	-116	-5
7.1.6 (Rijks)taken Commissaris van de Koning	-201	-216	15
7.2.1 Kennisontwikkeling en -deling	-198	-124	-74
7.2.2 Trendbureau Overijssel	-300	-207	-93
7.2.3 Digitale overheid, datastrategie en data-analyse	-716	-711	-5
7.3.1 Samenwerking met partners	-340	-170	-170
7.3.2 Lobby en relatiebeheer	-465	-348	-117
7.3.3 Communicatie	-589	-401	-188
7.3.4 Bezwaar en beroep	-20	-60	40
7.3.5 Verstevenigen samenspel PS-GS	-4.291	-3.367	-923
7.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-6.512	-6.394	-118
Totaal 07. Kwaliteit openbaar bestuur	-13.787	-12.129	-1.658
10. Overhead			
10.0.0 Overhead	-29.312	-26.297	-3.015
10.66.66 Personeelsgebonden kosten overhead	-31.138	-33.154	2.016
Totaal 10. Overhead	-60.449	-59.451	-999
20. Algemene dekkingsmiddelen			
20.00.3 Dividend	-4	0	-4
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	-296	-201	-95
20.00.5 Overige algemene dekkingsmiddelen	-21.670	-21.670	0
20.20.1 Onvoorzien	-5.695	0	-5.695
20.40.3 Mutaties bestemmingsreserves KT 3	-5.250	-5.250	0
20.40.4 Mutaties bestemmingsreserves KT 4	-8.405	-8.405	0
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen	-41.319	-35.525	-5.794
Totaal Structureel	-407.694	-386.239	-21.456
Incidenteel			
01. Ruimtelijke ordening en waterbeheer			
1.1.1 Vastleggen en waarborgen actueel	-473	-325	-148

Structureel - incidenteel lasten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
ruimtelijk- en waterbeleid			
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	-1.800	-769	-1.031
1.1.3 Ontwikkelen en uitvoeren bodem- en ondergrondagenda	-271	-192	-79
1.1.4 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	-50	-45	-5
1.1.5 Programma Omgevingswet	-1.085	-294	-792
1.2.1 Bevorderen waterkwaliteit	-320	-189	-130
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	-15.203	-17.139	1.936
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	-656	-379	-277
1.2.7 IJsseldelta programma	-1.644	-1.488	-156
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	-100	-22	-78
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	-5.614	-2.837	-2.777
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	-8.363	-4.592	-3.771
1.4.3 Actieplan Leefbaar Platteland	-1.441	-1.425	-16
1.4.4 Ondergrondse verkabeling van hoogspanningsleidingen	-1.300	0	-1.300
1.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-163	-163	0
Totaal 01. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	-38.483	-29.859	-8.624
02. Milieu en energie			
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	-300	-76	-224
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	-63	-18	-44
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	-12.058	-10.235	-1.822
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	-880	-435	-445
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	-11.177	-8.304	-2.874
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	0	-193	193
2.4.1 Programma Toekomstgerichte erven	-834	-882	48
2.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-1.051	-1.188	137
Totaal 02. Milieu en energie	-26.362	-21.331	-5.031
03. Vitaal platteland			
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	-1.653	-602	-1.051
3.1.3 Opstellen en actualisatie beheerplannen Natura2000	0	0	0
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	-380	-362	-18
3.1.6 Projecten voor verbeteren biodiversiteit	-915	-851	-64
3.2.1 Beheer landschap	-2.857	-1.306	-1.551
3.2.2 Projecten die relatie tussen natuur en mensen bevorderen	-646	-509	-137
3.3.1 Beleidsontwikkeling stikstof	-19	-19	0

Structureel - incidenteel lasten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
3.3.2 Nationale parken	-165	-165	0
3.3.3 Stimuleren natuurinclusief denken en werken	-300	-66	-234
3.3.4 Faunabeheer	-909	-382	-526
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	-2.933	-2.212	-721
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	-970	-1.160	190
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	-58.061	-45.994	-12.067
3.5.2 Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel	-4.477	-4.606	129
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	-400	-268	-132
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	-27.295	-8.544	-18.751
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	-4.628	-1.229	-3.399
3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied	-6.650	-5.706	-944
3.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-3.231	-3.627	396
Totaal 03. Vitaal platteland	-116.489	-77.609	-38.880
04. Mobiliteit			
4.1.1 Beleidsontwikkeling mobiliteit	-21	-75	53
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	-697	-1.214	517
4.2.1 Transitie Openbaar Vervoer	-1.735	-1.236	-499
4.2.2 Verduurzamen spoorlijnen	-755	-89	-666
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	-15.129	-11.949	-3.180
4.2.6 Spoor Zwolle - Enschede	-331	-297	-34
4.3.1 Stimuleren fietsgebruik	-8.214	-3.031	-5.183
4.4.1 Port of Logistics Overijssel (POLO)	-679	-598	-81
4.5.1 Infrastructuurle maatregelen verkeersveiligheid	-3.754	-2.222	-1.532
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	-707	-286	-421
4.6.1 A1	424	424	0
4.6.10 Infrastructuurle maatregelen bereikbaarheid	-605	-305	-300
4.6.3 N35 – Lopende projecten	-284	59	-343
4.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-413	-413	0
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	0	0	0
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	0	-1.425	1.425
4.7.3 Vervangen provinciale infrastructuur	-925	-353	-572
4.7.4 Aanpak schades langs Kanaal Almelo de Haandrik	-1.829	-6.521	4.692
Totaal 04. Mobiliteit	-35.657	-29.532	-6.125
05. Regionale economie			
5.1.1 Arbeidsmarkt en onderwijs	-1.611	-1.372	-239
5.2.1 Regio Deal Twente	-1.000	-631	-369
5.2.2 Regio Deal Zwolle	-9.407	-4.225	-5.182
5.2.3 Cleantech Regio	-199	-199	0
5.2.5 Nationaal Groeifonds	-111	-69	-42
5.3.1 Werklocaties: basis op orde	-4.125	-4.301	176
5.3.3 Topwerklocaties	-185	-649	464

Structureel - incidenteel lasten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
5.3.4 Internationaliseren	-710	-762	52
5.4.1 Gastvrij Overijssel	-3.627	-2.772	-855
5.4.2 Festivals en evenementen	-1.492	-1.330	-162
5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie	-324	-195	-129
5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap	-6.037	-6.998	961
5.5.3 Europese programma's	-8.729	-6.822	-1.906
5.5.4 Verstrekken risicokapitaal	0	746	-746
5.5.5 Circulaire economie	-1.323	-1.063	-259
5.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-486	-486	0
Totaal 05. Regionale economie	-39.364	-31.128	-8.237
06. Cultuur en sociale kwaliteit			
6.1.1 Materieel erfgoed	-1.454	0	-1.454
6.1.2 Immaterieel erfgoed	-1.182	-715	-467
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	-2.328	-1.479	-849
6.2.2 Cultureel aanbod vernieuwen en ontwikkelen	-302	5	-307
6.3.1 Cultuur is jong geleerd en meedoen is de kunst	-3.312	-2.461	-851
6.3.3 Talent heeft de toekomst	-268	-100	-168
6.4.1 Een leven lang lezen en leren	-889	-461	-428
6.5.2 Iedereen doet mee	-603	-587	-17
6.5.4 Verbetering van gezondheid voor iedereen	-356	-276	-80
6.6.1 Duurzame en eigentijdse voorzieningen en diensten	-1.500	-1.316	-184
6.6.2 Versterking maatschappelijke initiatieven en inzet vrijwilligers	-1.000	0	-1.000
6.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-154	-154	0
Totaal 06. Cultuur en sociale kwaliteit	-13.347	-7.543	-5.804
07. Kwaliteit openbaar bestuur			
7.1.1 Bestuurlijke inrichting en samenwerking	-195	-72	-123
7.1.2 Interbestuurlijk toezicht	-55	-6	-49
7.1.3 Financieel toezicht	-25	0	-25
7.1.5 Ondernijning	-287	-113	-174
7.1.6 (Rijks)taken Commissaris van de Koning	-657	-683	26
7.2.1 Kennisontwikkeling en -deling	-233	-188	-45
7.2.4 Eigentijdse invulling participatie	-337	-303	-35
7.3.5 Verstevigen samenspel PS-GS	-131	-65	-67
7.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	-220	-425	205
Totaal 07. Kwaliteit openbaar bestuur	-2.142	-1.855	-287
10. Overhead			
10.0.0 Overhead	-1.611	-409	-1.202
10.66.66 Personeelsgebonden kosten overhead	-1.600	103	-1.703
Totaal 10. Overhead	-3.211	-306	-2.904
20. Algemene dekkingsmiddelen			
20.00.3 Dividend	0	-3	3
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	0	-9	9

Structureel - incidenteel lasten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
20.00.5 Overige algemene dekkingsmiddelen	21.770	23.331	-1.561
20.30.1 Mutaties algemene reserves I	-124.797	-124.797	0
20.40.1 Mutaties bestemmingsreserves KT 1	-750	-750	0
20.40.2 Mutaties bestemmingsreserves KT 2	-3.629	-3.629	0
20.40.3 Mutaties bestemmingsreserves KT 3	-10.145	-10.145	0
20.40.4 Mutaties bestemmingsreserves KT 4	-36.164	-36.164	0
20.40.5 Mutaties bestemmingsreserves KT 5	-12.182	-12.182	0
20.40.9 Mutaties reserve UKVO	-22.047	-22.047	0
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen	-187.945	-186.397	-1.549
Totaal Incidenteel	-463.000	-385.559	-77.441
Totaal structurele en incidenteel lasten	-870.694	-771.798	-98.897

Structurele en incidentele baten

Bedragen x €1.000

Structureel - incidenteel baten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
Structureel			
01. Ruimtelijke ordening en waterbeheer			
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en waterbeleid	0	16	-16
1.1.4 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	2.350	2.282	68
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	1.478	1.978	-500
1.2.3 Werken aan voldoende schone drinkwaterbronnen nu en in de toekomst	1.162	1.203	-41
1.2.4 Bescherming tegen overstromingen en wateroverlast	0	15	-15
1.2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving water	36	74	-38
1.3.2 Toekomstbestendig maken van de woningvoorraad	196	198	-2
1.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	132	-132
Totaal 01. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	5.222	5.898	-676
02. Milieu en energie			
2.1.1 Beleidsontwikkeling en kaderstelling milieu en gezondheid	0	27	-27
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	241	440	-199
2.2.2 Stimuleren van het verwijderen van asbestdaken	0	21	-21
2.2.3 Beheer nazorgfonds	55	55	0
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	95	190	-94
2.3.2 Financieren van projecten door Energiefonds Overijssel	41	39	2
2.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	41	-41
Totaal 02. Milieu en energie	433	813	-380
03. Vitaal platteland			
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	687	363	323

Structureel - incidenteel baten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
3.1.5 Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied	0	44	-44
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	0	127	-127
3.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	190	-190
Totaal 03. Vitaal platteland	687	724	-37
04. Mobiliteit			
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	52.732	59.238	-6.505
4.5.2 Educatie en voorlichting verkeersveiligheid	0	663	-663
4.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	205	-205
4.7.1 Beheer provinciale infrastructuur	388	715	-327
Totaal 04. Mobiliteit	53.121	60.821	-7.700
05. Regionale economie			
5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie	100	100	0
5.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	72	-72
Totaal 05. Regionale economie	100	172	-72
06. Cultuur en sociale kwaliteit			
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	0	5	-5
6.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	32	-32
Totaal 06. Cultuur en sociale kwaliteit	0	36	-36
07. Kwaliteit openbaar bestuur			
7.1.3 Financieel toezicht	0	12	-12
7.2.1 Kennisontwikkeling en -deling	30	36	-7
7.2.3 Digitale overheid, datastrategie en data-analyse	55	53	2
7.3.1 Samenwerking met partners	0	26	-26
7.3.2 Lobby en relatiebeheer	42	67	-25
7.3.5 Verstevigen samenspel PS-GS	0	0	0
7.66.66 Toegerekende personeelsgebonden kosten	0	97	-97
Totaal 07. Kwaliteit openbaar bestuur	126	292	-166
10. Overhead			
10.0.0 Overhead	744	1.099	-355
10.66.66 Personeelsgebonden kosten overhead	97	1.536	-1.439
Totaal 10. Overhead	841	2.635	-1.795
20. Algemene dekkingsmiddelen			
20.00.1 Lokale heffingen	118.000	117.755	245
20.00.2 Algemene uitkeringen	243.887	244.129	-242
20.00.3 Dividend	12.672	12.672	0
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	2.420	2.303	117
20.40.4 Mutaties bestemmingsreserves KT 4	1.609	1.609	0
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen	378.588	378.467	120
Totaal Structureel	439.117	449.859	-10.743
Incidenteel			
01. Ruimtelijke ordening en waterbeheer			
1.1.2 Uitvoering van ons ruimtelijk- en	390	140	250

Structureel - incidenteel baten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
waterbeleid			
1.1.3 Ontwikkelen en uitvoeren bodem- en ondergrondagenda	0	77	-77
1.1.4 Inzetten grondbeleidsinstrumentarium	1.600	1.734	-134
1.1.5 Programma Omgevingswet	0	-6	6
1.2.1 Bevorderen waterkwaliteit	320	189	130
1.2.2 Werken aan voldoende oppervlakte- en grondwater	12.563	16.416	-3.852
1.2.7 IJsseldelta programma	1.153	1.141	12
1.3.1 Ontwikkelen en uitvoeren woonagenda's	100	22	78
1.4.1 Werken aan een klimaat adaptieve inrichting in 2050	771	680	91
1.4.2 Investeringsprogramma Ruimte Wonen Retail	1.846	858	988
Totaal 01. Ruimtelijke ordening en waterbeheer	18.742	21.252	-2.509
02. Milieu en energie			
2.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu	0	18	-18
2.2.1 Sanering en beheersing (asbest) verontreinigde bodemlocaties	11.727	9.978	1.749
2.3.1 Stimuleren van energiebesparende maatregelen en de opwekking van hernieuwbare energie	650	824	-174
2.4.1 Programma Toekomstgerichte erven	188	188	0
Totaal 02. Milieu en energie	12.564	11.008	1.556
03. Vitaal platteland			
3.1.2 Vergunningverlening, toezicht en handhaving natuur en landschap	240	0	240
3.4.2 Innovatieprogramma Agro&Food	825	486	339
3.4.3 Landbouwstructuurversterking	70	198	-128
3.5.1 Realisatie Natuurnetwerk Nederland	29.794	30.613	-819
3.5.2 Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel	4.257	4.275	-18
3.5.3 Afronding natuuropgave pMJP-projecten	0	0	0
3.5.4 Gebiedsgerichte aanpak Stikstof	2.250	7.559	-5.309
3.5.5 Bossenstrategie en boscompensatie	4.445	1.184	3.260
3.5.6 Provinciaal programma landelijk gebied	2.450	2.305	145
Totaal 03. Vitaal platteland	44.330	46.620	-2.290
04. Mobiliteit			
4.1.3 Slim inzetten van duurzame systemen en netwerken	487	961	-474
4.2.1 Transitie Openbaar Vervoer	0	118	-118
4.2.3 Concessie- en contractmanagement van bus en trein	6.062	3.498	2.564
4.4.1 Port of Logistics Overijssel (POLO)	0	51	-51
4.5.1 Infrastructurele maatregelen verkeersveiligheid	30	255	-225
4.7.2 Groot onderhoud provinciale infrastructuur	0	1.792	-1.792
Totaal 04. Mobiliteit	6.579	6.674	-95
05. Regionale economie			
5.1.1 Arbeidsmarkt en onderwijs	0	161	-161

Structureel - incidenteel baten	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
5.2.2 Regio Deal Zwolle	8.057	2.875	5.182
5.3.1 Werklocaties: basis op orde	0	30	-30
5.3.2 Werklocaties provinciale participaties	1.053	1.053	0
5.4.1 Gastvrij Overijssel	8	8	0
5.5.1 Basisinfrastructuur en innovatie	0	0	0
5.5.2 Bevorderen innovatie en ondernemerschap	201	2.417	-2.215
5.5.3 Europese programma's	0	2.000	-2.000
5.5.5 Circulaire economie	0	1	-1
Totaal 05. Regionale economie	9.320	8.546	774
06. Cultuur en sociale kwaliteit			
6.2.1 Een basis voor cultureel aanbod	333	333	0
Totaal 06. Cultuur en sociale kwaliteit	333	333	0
07. Kwaliteit openbaar bestuur			
7.1.5 Ondermijning	287	113	174
7.1.6 (Rijks)taken Commissaris van de Koning	0	472	-472
Totaal 07. Kwaliteit openbaar bestuur	287	585	-297
10. Overhead			
10.66.66 Personeelsgebonden kosten overhead	0	7	-7
Totaal 10. Overhead	0	7	-7
20. Algemene dekkingsmiddelen			
20.00.2 Algemene uitkeringen	954	2.618	-1.664
20.00.3 Dividend	29.324	29.343	-20
20.00.4 Saldo financieringsfuncties	30.000	30.803	-803
20.00.5 Overige algemene dekkingsmiddelen	0	198	-198
20.30.1 Mutaties algemene reserves I	112.569	87.697	24.872
20.40.1 Mutaties bestemmingsreserves KT 1	2.470	145	2.325
20.40.2 Mutaties bestemmingsreserves KT 2	302	229	74
20.40.3 Mutaties bestemmingsreserves KT 3	35.346	22.460	12.886
20.40.4 Mutaties bestemmingsreserves KT 4	21.640	17.688	3.953
20.40.5 Mutaties bestemmingsreserves KT 5	10.769	6.863	3.906
20.40.9 Mutaties reserve UKVO	96.048	67.578	28.470
Totaal 20. Algemene dekkingsmiddelen	339.422	265.621	73.801
Totaal Incidenteel	431.578	360.647	70.931
Totaal structurele en incidentele baten	870.694	810.506	60.189

Structureel - incidenteel saldo

Bedragen x €1.000

Structureel/incidenteel saldo	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
Structureel			
Lasten	407.694	386.239	21.456
Baten	439.117	449.859	-10.743
Totaal Structureel	31.422	63.620	-32.198
Incidenteel			
Lasten	463.000	385.559	77.441
Baten	431.578	360.647	70.931
Totaal Incidenteel	-31.422	-24.912	-6.510
Structureel/incidenteel saldo	0	38.708	-38.708

Structurele toevoegingen aan reserves

Bedragen x €1.000

Structurele toevoegingen aan reserves	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
Structureel			
20.40.3 Mutaties bestemmingsreserves KT 3	-5.250	-5.250	0
20.40.4 Mutaties bestemmingsreserves KT 4	-8.405	-8.405	0
Totaal Structureel	-13.655	-13.655	0

Structurele onttrekkingen aan reserves

Bedragen x €1.000

Structurele onttrekkingen aan reserves	Begroting 2023	Realisatie 2023	Ruimte 2023
Structureel			
20.40.4 Mutaties bestemmingsreserves KT 4	1.609	1.609	0
Totaal Structureel	1.609	1.609	0
Totaal Structureel	1.609	1.609	0

Balans

Inleiding

De balans is het overzicht van onze bezittingen, vreemd vermogen en eigen vermogen op een bepaald moment. De balans bestaat uit activa en passiva, welke met elkaar in evenwicht zijn. Activa zijn de bezittingen en passiva zijn de middelen waarmee de activa gefinancierd worden (eigen vermogen en vreemd vermogen).

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft en de verordening ex artikel 217 Provinciewet, waarin door Provinciale Staten de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De activa worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De passiva worden gewaardeerd op de nominale waarde, tenzij bij het betreffende onderdeel anders is vermeld. De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de provincie Overijssel. De continuïteit is gewaarborgd gegeven haar publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid.

Balans

Balans per 31 december 2023			X € 1.000		
Activa	31.12.2022	31.12.2023	Passiva	31.12.2022	31.12.2023
Vaste activa	989.227	1.012.412	Vaste passiva	1.729.003	1.790.636
Immateriële vaste activa	-	-	Eigen vermogen	1.669.168	1.726.979
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-	-	Reserves	1.632.600	1.688.271
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	- waarvan <i>algemene reserves</i>	696.028	769.697
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	- waarvan <i>bestemmingsreserves</i>	936.572	918.574
			Resultaat	36.568	38.708
Materiële vaste activa	333.887	349.937	Voorzieningen	57.975	61.797
Investerings met een economisch nut	28.729	29.253			
- waarvan <i>in erfpacht</i>	-	-			
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	-	-			
- waarvan <i>in erfpacht</i>	-	-			
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	305.158	320.684			
- waarvan <i>in erfpacht</i>	-	-			
Financiële vaste activa	655.340	662.475	Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	1.860	1.860
Kapitaalverstrekkingen	171.825	175.391	Obligatieleningen	-	-
- waarvan <i>aan deelnemingen</i>	171.825	175.391	Onderhandse leningen	1.853	1.853
- waarvan <i>aan gemeenschappelijke regelingen</i>	-	-	- waarvan <i>van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen</i>	-	-
- waarvan <i>aan overige verbonden partijen</i>	-	-	- waarvan <i>van binnenlandse banken en overige financiële instellingen</i>	-	-
Leningen	386.173	418.596	- waarvan <i>van binnenlandse bedrijven</i>	-	-
- waarvan <i>aan openb. lichamen (art. 1a Wet FIDO)</i>	20.551	1.000	- waarvan <i>van openb. lichamen (art. 1a Wet FIDO)</i>	1.853	1.853

- waarvan aan woningbouwcorporaties	-	-	- waarvan van overige binnenlandse sectoren	-	-
- waarvan aan deelnemingen	365.622	417.596	- waarvan van buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-	-
- waarvan aan overige verbonden partijen	-	-	Door derden belegde gelden	-	-
Overige langlopende leningen	23.808	23.565	Waarborgsommen	7	7
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-			
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	20	-			
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	73.514	44.923			
<u>Flottende Activa</u>	<u>1.056.709</u>	<u>1.085.219</u>	<u>Flottende passiva</u>	<u>316.933</u>	<u>306.995</u>
Vorraden	112.532	140.669			
Grond- en hulpstoffen	-	-			
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-	-			
Gereed product en handelsgoederen	112.532	140.669			
Vooruitbetalingen	-	-			
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	907.761	886.074	Netto-flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	29.764	32.687
Vorderingen op openbare lichamen	49.087	46.472			
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen (conform art. 1, onderdeel a Wet FIDO)	-	10.293	Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen (conform art. 1, onderdeel a Wet FIDO)	-	-
Overige verstreckte kasgeldleningen	-	-	Overige kasgeldleningen	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-			
Rekening-courantverhouding met het Rijk	850.447	820.660			
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	-	-	Banksaldi	-	-
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1	-			
Overige vorderingen	6.106	7.037	Overige schulden	29.764	32.687
Overige uitzettingen	2.120	1.612			
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	109	128			

Overlopende activa	36.307	58.348	Overlopende passiva	287.169	274.308
Van de Europese Unie nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingdoel	-	-	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	154.273	137.046
Van de Nederlandse Rijksoverheid nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingdoel	3.804	5.215	Van de Europese Unie ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	729	1.089
Van overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingdoel	-	-	Van de Nederlandse Rijksoverheid ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	125.888	133.578
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	32.503	53.133	Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	40	175
			Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	6.239	2.420
Totaal	2.045.936	2.097.631	Totaal	2.045.936	2.097.631
Recht op verliescompensatie conform Wet VpB	599	599	Verstreckte borg- of garantstellingen	129.804	133.593

Toelichting op de balans

Immateriële vaste activa

Grondslagen

De kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) en het saldo van agio en disagio worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de rentevaste periode volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde financieel vast actief of de gerelateerde vaste schuld.

Voor (dis)agio op financiële vaste activa betreft deze post het positieve saldo van agio (aankoopwaarde > nominale waarde) verminderd met disagio (nominale waarde > aankoopwaarde) en de afschrijvingen op zowel agio als disagio.

Voor (dis)agio op vaste schulden betreft deze post het positieve saldo van disagio (nominale waarde > verkoopwaarde) verminderd met agio (verkoopwaarde > nominale waarde) en de afschrijvingen op zowel agio als disagio.

Het (dis)agio wordt gedurende de looptijd van het actief of schuld lineair afgeschreven; bij tussentijdse verkoop wordt het op dat moment resterende (dis)agio als last genomen.

Toelichting

Sinds eind 2022 is het saldo van (dis)agio en daarop gepleegde afschrijvingen negatief. Conform de grondslagen is dit negatieve saldo in mindering gebracht op de betreffende financiële vaste activa. De toelichting op dit saldo treft u daar aan. Deze balanspost heeft in 2023 geen saldo of wijzigingen gehad.

Materiële vaste activa

Grondslagen

De materiële vaste activa worden verdeeld in drie categorieën.

- Investerings met een economisch nut.
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing geheven kan worden (deze categorie is voor Overijssel niet van toepassing).
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Alle investeringen worden geactiveerd. De materiële vaste activa zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs verminderd met ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De afschrijvingen vinden lineair plaats. De afschrijvingstermijnen, die zijn gebaseerd op de financiële verordening, variëren conform de financiële verordening van vier jaar tot honderd jaar. Het afschrijven op investeringen start in het jaar ná ingebruikname van het actief.

x €1.000	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Desinves- terings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2023
Investerings met een economisch nut:	28.728	3.729		2.879	326		29.252
Gronden en terreinen							
Woonruimten	107			14			93
Bedrijfsgebouwen	25.359	2.431		2.273			25.517
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken							
Vervoermiddelen	14	319		7	319		7
Machines, apparaten en installaties	3.182	956		569	7		3.562

Overige materiële vaste activa	66	23		16			73
--------------------------------	----	----	--	----	--	--	----

x €1.000	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:	305.158	24.943		5.876	3.541		320.684
Gronden en terreinen							
Woonruimten							
Bedrijfsgebouwen							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	305.158	24.943		5.876	3.541		320.684
Vervoermiddelen							
Machines, apparaten en installaties							
Overige materiële vaste activa							

In 2023 hebben nieuwe investeringen plaatsgevonden voor een bedrag van € 28,7 miljoen. Daarnaast hebben wij voor deze investeringen bijdragen van andere overheden ontvangen voor een bedrag van € 3,9 miljoen. De afschrijvingen op de materiële vaste activa bedroegen in 2023 € 8,8 miljoen.

Investeringskredieten voor activa

Investeringskredieten voor activa

Kerntaak					Beschikbaar	GS-wijziging (kasritme wijz.)					Vrijval (PS)
Beleidsdoel		Begroting	Rekening	Saldo	uit overloop						
Prestatie		2023	2023	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
4.	Mobiliteit	49.462.179	22.334.535	27.127.644	27.127.645	17.995.416	100.000	0	0	0	9.032.228
4.2	Toekomst bestendig en duurzaam openbaar vervoer	5.738.100	932.886	4.805.214	4.805.214	4.805.214	0	0	0		0
4.2.3	Concessie- en contractmanagement van bus en trein	5.738.100	932.886	4.805.214	4.805.214	4.805.214	0	0	0		0
	Uitgaven	6.547.548	940.704	5.606.844		4.805.214	0	0	0		
	Ontvangsten	-809.448	-7.818	-801.630							
4.6	Goede bereikbaarheid voor wegverkeer	22.871.871	10.359.014	12.512.857	12.512.857	3.686.670	0	0	0	0	8.826.186
4.6.6	N307	3.197.347	3.694.860	-497.513	-497.513	-497.513	0	0	0		0
	Uitgaven	3.197.347	4.139.450	-942.103		-497.513					
	Ontvangsten	0	-444.590	444.590							
4.6.7	Vechtdalverbinding	15.352.107	5.721.085	9.631.022	9.631.022	800.000	0	0	0		8.831.022
	Uitgaven	15.333.467	6.306.128	9.027.339		800.000					8.831.022
	Ontvangsten	18.640	-585.044	603.683							
4.6.9	verkenning, planstudies en realisatie provinciale wegenprojecten (2)	3.625.567	467.723	3.157.844	3.157.844	3.162.680	0	0	0	0	-4.836
	Uitgaven	5.670.142	2.520.457	3.149.685		3.162.680					-4.836
	Ontvangsten	-2.044.575	-2.052.734	8.159							
4.6.12	Vloedbeltverbinding	559.151	408.619	150.532	150.532	150.532	0	0	0	0	0
	Uitgaven	559.151	408.619	150.532		150.532					
	Ontvangsten	0	0	0							

4.6.13	N35 Knooppunt Raalte	<u>137.700</u>	<u>66.728</u>	<u>70.972</u>	<u>70.972</u>	<u>70.972</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
	Uitgaven	137.700	66.728	70.972		70.972					
	Ontvangsten	0	0	0							
4.7	Goed functionerende provinciale infrastructuur	20.852.208	11.042.634	9.809.573	9.809.574	9.503.531	100.000	0	0		206.042
4.7.1	Uitvoeren beheer en onderhoud provinciale infrastructuur	<u>881.557</u>	<u>0</u>	<u>881.557</u>	<u>881.557</u>	<u>799.431</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>		<u>82.126</u>
	Uitgaven	881.557	318.798	562.758		799.431					82.126
	Ontvangsten	0	-318.798	318.798							
4.7.3	Vervangen provinciale infrastructuur	<u>19.658.091</u>	<u>10.760.621</u>	<u>8.897.471</u>	<u>8.897.471</u>	<u>8.673.554</u>	<u>100.000</u>	<u>0</u>	<u>0</u>		<u>123.916</u>
	Uitgaven	19.658.091	11.219.143	8.438.948		8.673.554	100.000				123.916
	Ontvangsten	0	-458.522	458.522							
4.7.5	Zwartewaterbrug Hasselt	<u>312.560</u>	<u>282.014</u>	<u>30.546</u>	<u>30.546</u>	<u>30.546</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>		<u>0</u>
	Uitgaven	312.560	282.014	30.546		30.546					
	Ontvangsten	0	0	0							
10.	Bedrijfsvoering	6.971.642	2.470.537	4.501.105	4.501.105	4.233.199	0	0	0		267.906
10.00	Bedrijfsvoering	<u>6.971.642</u>	<u>2.470.537</u>	<u>4.501.105</u>	<u>4.501.105</u>	<u>4.233.199</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>		<u>267.906</u>
	Uitgaven	6.971.642	2.470.537	4.501.105		4.233.199					267.906
	Ontvangsten	0	0	0							
	Totaal	56.433.821	24.805.072	31.628.750	31.628.750	22.228.615	100.000	0	0	0	9.300.135

Voor een overzichtelijke weergave van de investeringskredieten, hebben wij daaraan met ingang van 2022 een speciale paragraaf Investeringskredieten gewijd. Daarin zijn de investeringskredieten en het verloop daarvan toegelicht. U vindt deze onder de sectie 'Paragrafen' bovenaan de hoofdpagina van het jaarverslag.
Snelkoppeling naar paragraaf Investeringskredieten

Financiële vaste activa

Grondslagen

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Waar nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de activa in mindering gebracht. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen (aandelen en agio) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen of het bedrag waarvoor agio beschikbaar is gesteld. Als de marktwaarde van de deelneming daalt tot onder de verkrijgingsprijs, dan vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats. De uitzettingen zijn gewaardeerd op nominale waarde, daar waar van toepassing verminderd met een negatief saldo van agio, disagio en afschrijvingen op (dis-)agio. De wijze van waarden van dit negatieve saldo wijkt niet af van hetgeen beschreven is onder immateriële vaste activa.

x €1.000	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings / aankopen	Desinvesterings / verkopen	Afschrijvingen / Aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Financiële vaste activa:	655.340	62.620	920	54.713	-148	662.475
<u>Kapitaalverstrekkingen aan:</u>	171.825	5.032	900		566	175.391
Deelnemingen	171.825	5.032	900		566	175.391
<u>Leningen aan:</u>	386.173	54.588		23.089	-924	418.596
Openbare lichamen zoals bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	20.551			20.475	-924	1.000
Deelnemingen	365.622	54.588		2.614		417.596
Overige langlopende leningen	23.808	3.000		3.243		23.565
<i>Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	20		20			
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	73.514			28.381	210	44.923

Toelichting

Een gedetailleerde onderverdeling treft u aan in het bijlagenboek. Voor de financiële vaste activa geldt dat het overgrote deel óf gefinancierd is via de Algemene financieringsreserve óf hier op afzienbare termijn in wordt voorzien dan wel wordt afgelost. Uitgezonderd hierop zijn

een deel van de leningen aan Energiefonds Overijssel (€ 80 miljoen, waarvan nog maximaal € 6,7 miljoen beschikbaar te stellen), de lening aan de BNG Bank (€ 25,0 miljoen) en een deel van de aandelen in Enexis (€ 31,9 miljoen). Deze uitzettingen worden via het overige beschikbare eigen vermogen gefinancierd. Naast de genoemde uitzonderingen is de obligatieportefeuille (€ 44,9 miljoen eind 2023) uitgezonderd omdat hier op afzienbare termijn op wordt afgelost. Hierna treft u een toelichting aan op de mutaties in 2023.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:

De vermeerdering van € 5,0 miljoen betreffen kapitaalstortingen in IFO I (€ 3,5 miljoen agiostorting, € 0,9 miljoen overboeking vanuit IFO II en € 0,6 miljoen vanuit de aflossing op de lening SPV-Hengelo).

De desinvestering van € 0,9 miljoen betreft de overboeking van IFO II naar IFO I (zie regel hierboven).

Het bedrag aan afwaarderingen van per saldo € 0,6 miljoen betreffen de mutaties in onze fondsvoorzieningen voor HMO, IFO en EFO. Per saldo is er in 2023 in totaal € 0,6 miljoen gestort in deze voorzieningen. Deze € 0,6 miljoen is als volgt opgebouwd: € 1,9 miljoen storting in de voorziening HMO en € 0,1 miljoen storting in de voorziening IFO II en daarnaast € 0,6 miljoen vrijval uit de voorziening EFO en € 0,8 miljoen vrijval uit de voorziening IFO I. De mutaties in de voorzieningen zijn gebaseerd op de (voorlopige) resultaten van de betreffende deelnemingen over 2023.

Conform bestaande regelgeving stellen we voor deze bedragen te verrekenen met de Algemene financieringsreserve. In totaal valt er daarmee € 0,6 miljoen vrij uit deze reserve.

Leningen aan:

Openbare lichamen

Het Rijk heeft eind 2023 de door ons aan haar verstrekte lening m.b.t. de capaciteitsuitbreiding A1 afgelost. Het gaat per saldo (saldo van lening en bijbehorende voorziening) om € 19,5 miljoen (€ 20,4 miljoen aflossing en € 0,9 miljoen afwaardering). De resterende € 1 miljoen heeft betrekking op de in 2010 verstrekte lening aan de gemeente Kampen m.b.t. aardwarmte Koekoekspolder.

Deelnemingen

De toename van € 54,6 miljoen betreft aan het Energiefonds verstrekte leningen in 2023. De afname van € 2,6 miljoen betreft aflossingen op verstrekte leningen, waarvan € 1,9 miljoen op leningen aan het Energiefonds, € 0,7 miljoen SPV Hengelo en € 5.000 aan Breedbandfonds.

Overige langlopende leningen

De toename van € 3,0 miljoen betreft de verstrekte SVn leningen maatschappelijk vastgoed van € 2,0 miljoen en SVn leningen sanering asbestdaken van € 1,0 miljoen.

De afname van € 3,2 miljoen betreft aflossingen op SVn startersleningen (€ 0,6 miljoen), SVn duurzaamheidsleningen (€ 2,4 miljoen) en SVn MKB duurzaamheidsleningen (€ 0,2 miljoen).

Overige uitzettingen

In 2023 is er voor een bedrag van € 28,4 miljoen aan aflossingen op obligaties ontvangen. Daarnaast is conform de grondslagen op de nominale waarde van de obligaties eind 2023 (€ 47,3 miljoen) het saldo aan (dis)agio en afschrijvingen in mindering gebracht (2,4 miljoen). Als gevolg van de aflossingen is in 2023 een bedrag van € 7,7 miljoen aan volledig afgeschreven (dis)agio afgeboekt; eind 2023 bevat deze post nog een oorspronkelijk bedrag van € 0,3 miljoen aan agio en een bedrag van € 2,7 miljoen aan disagio. Ten slotte is in 2023 een bedrag van € 0,2 miljoen aan afschrijvingen op het (dis)agio aan het saldo toegevoegd.

Vorraden

Grondslagen

Voor de gronden voor de infrastructuur geldt dat de gronden onder trace tegen nihil worden gewaardeerd. De overige gronden worden in overeenstemming met de geldende regelgeving

gewaardeerd tegen aanschafprijs of lagere marktwaarde. De marktwaarde van de projectgronden (gronden binnen de begrenzing van het natuurnetwerk) en ruilgronden baseren wij op de waarden die worden genoemd in de derde kwartaalrapportage van de Grondprijsmonitor van het Kadaster. Naast deze toelichting op de balanspost Voorraden bevatten ook de Paragraaf grondbeleid en de daarbij opgenomen Meerjaren Investeringsprognose Grondbeleid informatie over gronden.

x €1.000		Stand per 31-12- 2022	Vermeerderingen	Verminderingen	Stand per 31-12-2023
Voorraad gereed product en handelsgoederen:					
Infrastructuur	Kapitaaluitgaven	2.882	0	-552	2.330
	Afwaardering	0	0	0	0
	Voorziening	-141	0	0	-141,34586
	Boekwaarde na aftrek voorziening (cf. marktwaarde)	2.741	0	-552	2.189
Grond voor Grond					
Grond voor Grond	Kapitaaluitgaven	29.304	0	-307	28.996
	Afwaardering	-15.954	0	2	-15.952
	Voorziening	-825	0	0	-825,01271
	Boekwaarde na aftrek voorziening (cf. marktwaarde)	12.525	0	-306	12.219
Anticiperend grondfonds					
Anticiperend grondfonds	Kapitaaluitgaven	1.100	18.000	-16	19.084
	Afwaardering	0	0	0	0
	Voorziening	0	0	0	0
	Boekwaarde na aftrek voorziening (cf. marktwaarde)	1.100	18.000	-16	19.084
Opkoop veehouderij (MGA-1)					
Opkoop veehouderij (MGA-1)	Kapitaaluitgaven	152	4145,727	-4145,727	0
	Afwaardering	-152	0	0,001	0,001
	Voorziening	0	0	0	0
	Boekwaarde na aftrek voorziening (cf. marktwaarde)	0	4145,727	-4145,726	0,001
Boscompensatie					
Boscompensatie	Kapitaaluitgaven	1.863	689	0	968
	Afwaardering	-1.584	0	-586	-586
	Voorziening	0	0	0	0
	Boekwaarde na aftrek voorziening (cf. marktwaarde)	280	688,9631	-585,61864	382,86319
Natuurnetwerk inclusief Progr. natuur en Veenweide					
Natuurnetwerk inclusief Progr. natuur en Veenweide	Kapitaaluitgaven	133.009	36.628	-9.977	159.660
	Afwaardering	-40.466	2.503	-14.940	-52.903
	Voorziening	-11.497	-9	-1.005	-12.511
	Boekwaarde na aftrek voorziening (cf. marktwaarde)	81.046	39.121	-25.921	94.246
Revolving Fund					
Revolving Fund	Kapitaaluitgaven	9.237	1.941	-3.920	7.257

	Afwaardering	0	0	0	0
	Voorziening	-32	0	0	-32,4362
	Boekwaarde na aftrek voorziening (cf. marktwaarde)	9.204	1.941	-3.920	7.225
Overige					
	Kapitaaluitgaven	6.515	336	-604	6.247
	Afwaardering	0	0	0	0
	Voorziening	-878	0	-45	-923
	Boekwaarde na aftrek voorziening (cf. marktwaarde)	5.637	336	-649	5.324
TOTAAL					
	Kapitaaluitgaven	184.062	61.739	-19.522	224.543
	Afwaardering	-58.156	2.503	-15.524	-69.441
	Voorziening	-13.374	-9	-1.050	-14.433
	Boekwaarde na aftrek voorziening (cf. marktwaarde)	112.532	64.233	-36.095	140.669

Toelichting

Voorraad grond ten behoeve infrastructuur

In 2023 zijn gronden en opstallen die waren aangekocht voor de N348 en N34 volgens plan verkocht.

Voorraad grond voor grond

De opbrengst van de verkoop van deze gronden is bedoeld voor dekking van de kosten van de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland. De boekwaarde na aftrek van de voorziening is door de gerealiseerde verkopen afgenomen met € 0,3 miljoen en bedraagt eind 2023 € 12,2 miljoen.

Anticiperend grondfonds

Het anticiperend grondfonds is ingericht in 2022 en heeft inmiddels geleid tot de eerste aankopen. In totaal is voor ongeveer 275 hectare aan gronden en 2 erven met opstallen verworven. De aankoopwaarde van deze transacties bedraagt circa € 19,1 miljoen.

Opkoopregeling veehouderijen

De in 2023 verworven opstallen in het kader van deze regeling zijn afgewaardeerd en vervolgens verkocht. Voor de afwaardering ontvangen wij een vergoeding (100%) in het kader van de Specifieke uitkering voor deze regeling.

Boscompensatie

Enkele beschikbare percelen binnen andere voorraadrubrieken zijn in 2023 overgeheveld naar de voorraad grond voor boscompensatie. De boekwaarde van die gronden bedroeg € 0,7 miljoen. In verband met de nieuwe bestemming zijn de gronden afgewaardeerd met € 0,6 miljoen.

Natuurnetwerk

In 2023 is de omvang van deze grondvoorraad gestegen. De boekwaarde na aftrek van de voorziening is toegenomen van € 81,0 miljoen naar € 94,2 miljoen.

Revolving Fund

Het plafond van het Revolving fund is in 2023 aangepast van € 25 miljoen naar € 22 miljoen. In het projectgebied Deventer is in 2023 de kavelruil Loo-Bathmen afgerond, waarbij ongeveer 24 hectare van de provincie is weggeruild. In het projectgebied Markelo-Noord heeft een kavelruil geleid tot een vermindering van ongeveer 5 hectare. De

projectgebieden Twentse Maat en Salland zijn in 2023 aangevraagd en gehonoreerd. Eind 2023 bedraagt de omvang van deze voorraad € 7,2 miljoen.

Overige gronden

Dit betreft gronden en opstallen die niet langer benodigd zijn voor de projecten waarvoor ze zijn aangekocht. Ook de aangekochte gronden en opstallen in het kader van Kanaal Almelo de Haandrik en een grondsanering in Kampen maken deel uit van deze voorraad.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Grondslagen

Kortlopende uitzettingen (waaronder vorderingen) worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Waar nodig zijn deze verminderd met hiervoor voorzichtigheidshalve gevormde voorzieningen.

x €1.000	Saldo 31-12- 2022	Saldo 31-12- 2023
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:</i>	907.761	886.074
Vorderingen op openbare lichamen	49.087	46.472
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden		10.293
Overige verstreckte kasgeldleningen		
Uitzettingen in 's Rijks schatkist		
Rekening-courantverhouding met het Rijk	850.447	820.660
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen		
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier	1	
Overige vorderingen	6.106	7.037
Overige uitzettingen	2.120	1.612

x €1.000	Saldo 31-12- 2022	Saldo 31-12- 2023
<i>Vorderingen op openbare lichamen:</i>	49.087	43.719
Europese Unie		
Rijksoverheid	45.324	38.842
Provincies	2.076	2.398
Gemeenten, waterschappen en samenwerkingsverbanden	1.687	2.479

Toelichting

Vorderingen op openbare lichamen

De belangrijkste vorderingen ultimo 2023 betreffen het BTW-compensatiefonds (€ 29,1 miljoen) en de opcenten motorrijtuigenbelasting (€ 9,6 miljoen).

Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen

Betreft een in februari 2023 verstreckte kasgeldlening ad € 10 miljoen met een looptijd van 1 jaar.

Rekening-courantverhouding met het Rijk

Op grond van wet- en regelgeving dienen overtollige middelen aangehouden te worden in 's Rijks schatkist en afzonderlijk te worden verantwoord. De verantwoording over het drempelbedrag, zoals bepaald in artikel 7 van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden en artikel 52 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, en het gebruik daarvan is te vinden onder liquide middelen.

Uitzettingen in Nederlands schuldpapier

Dit bedrag is eind 2023 nihil, doordat de onderliggende obligatie begin 2023 is verkocht.

Overige vorderingen

Voor een groot deel bestaat dit uit debiteuren niet openbare lichamen. Daarnaast zijn in deze post vorderingen van in totaal € 2,4 miljoen begrepen, waarvan de inbaarheid onzeker is. Deze vorderingen zijn geheel voorzien, waardoor de gepresenteerde boekwaarde nihil bedraagt.

Overige uitzettingen

Dit bedrag betreft de eind het jaar opgebouwde rente binnen de obligatieportefeuille.

Liquide middelen (kas- en banksaldi)

Grondslagen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

x €1.000		Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023
Liquide middelen			
Bank		109	128
Kas		0	0
Totaal		109	128

	Begroting	Percentage	Drempel
Berekening drempelbedrag schatkistbankieren			
Totale lasten Begroting 2023	594.301		
Drempelbedrag bij begroting tot € 500 miljoen		2,00%	10.000
Extra drempel bij begroting vanaf € 500 miljoen		0,20%	189
Drempelbedrag 2023			10.189

	Gemiddeld	Drempel	Vershil
Verantwoording drempelbedrag schatkistbankieren			
Eerste kwartaal 2023	83	10.189	10.106
Tweede kwartaal 2023	38	10.189	10.151
Derde kwartaal 2023	375	10.189	9.814
Vierde kwartaal 2023	239	10.189	9.950
Geheel 2023	185	10.189	10.004

Toelichting drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag is het maximumbedrag aan liquide middelen dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden aangehouden, gebaseerd op de totale lasten uit de initiële Begroting. Het kwartaalgemiddelde wordt op dagbasis berekend, waarbij per saldo tekorten (roodstanden) als nihil worden meegeteld. In dit jaar is het drempelbedrag niet overschreden.

Overlopende activa

Grondslagen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

x €1.000	Saldo 31-12- 2022	Saldo 31-12- 2023
----------	-------------------------	-------------------------

Overlopende activa	36.307	58.348
Van de Europese Unie nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingdoel		
Van de Nederlandse Rijksoverheid nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingdoel	3.804	5.215
Van overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingdoel		
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van volgende begrotingsjaren komen.	32.503	53.133

Toelichting

Voor de toelichting op de (nog te ontvangen voorschotbedragen op) doeluitkeringen verwijzen wij u naar het onderdeel Doeluitkeringen, waar deze gezamenlijk met de nog te besteden voorschotbedragen op doeluitkeringen toegelicht worden.

Nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

Alle bedragen worden verrekenbaar of inbaar geacht. De grootste posten betreffen rente schatkistbankieren (€ 8,5 miljoen), vooruitbetaalde voorschotten SKNL PAS subsidiebeschikkingen (€ 7,6 miljoen), van SVn te ontvangen rente en aflossingen inzake startersleningen en duurzaamheidsleningen (€ 3,6 miljoen), te ontvangen bedragen als gevolg van vaststellingen BVOV 2022 (€ 2,6 miljoen), vooruitbetaalde bijdrage 2024 SSC ONS (€ 2,5 miljoen) en nog te ontvangen bedragen voor landinrichting (€ 2,3 miljoen).

Recht op verliescompensatie conform Wet VpB

De activiteiten van de Provincie zijn – kortweg – belast voor de vennootschapsbelasting, indien en voor zover bij die activiteit sprake is van deelname aan het economisch verkeer om daaruit een structureel voordeel te behalen.

Jaarlijks monitoren wij onze activiteiten op onderworpenheid aan de VpB. Tot op heden is het oordeel dat de provincie geen belastingplichtige activiteiten bezigt. Hierdoor is er geen sprake een fiscaal belaste winst waarover belasting wordt geheven. Voor zover belastingheffing ooit aan de orde zou komen, heeft Overijssel nog verliescompensatierechten van € 599.000 uit haar voormalige deelname aan de Zuiderzeehaven C.V. Deelname aan deze C.V. is in 2017 beëindigd. Deze verliezen zijn in principe nog verrekenbaar met toekomstige vpb-resultaten (met in achtname van de reguliere beperkingen die daarvoor gelden).

Eigen vermogen

Grondslagen

Reserves worden gevormd voor:

- Het opvangen van algemene risico's (bufferfunctie van de algemene reserves).
- Toekomstige besteding aan een van te voren bepaald doel (bestemmingsreserves).

Het kader voor de reserves, voorzieningen en doeluitkeringen van de provincie Overijssel wordt gevormd door de Nota reserves, voorzieningen en doeluitkeringen provincie Overijssel 2021. Dit kader bewerkstelligt een doelmatige en doeltreffende omgang met de betreffende onderdelen en zorgt ervoor dat de uitvoering van het provinciaal beleid adequaat wordt ondersteund. Ook zorgt een eenduidig kader voor inzicht in de vermogensopbouw en het weerstandsvermogen.

Eventuele specifieke spelregels worden per reserve toegelicht.

Reserves

Bedragen x €1.000

Reserves	Stand per 31-12-2022	Toevoeging per 01-01-2023	Onttrekking per 01-01-2023	Stand per 01-01-2023	Raming toevoeging 2023	Realisatie toevoeging 2023	Afwijking toevoeging 2023	Raming onttrekking 2023	Realisatie onttrekking 2023	Afwijking onttrekking 2023	Stand per 31-12-2023
Algemene reserves											
Algemene risicoreserve	84.641	0	5.700	78.941	6.200	6.200	0	33.110	8.367	24.743	76.774
Algemene reserve	66.283	53.107	0	119.390	83.789	83.789	0	39.427	39.427	0	163.752
Algemene reserve egalisatie plafond BCF	16.810	0	0	16.810	0	0	0	0	0	0	16.810
Algemene reserve Kwaliteit van Overijssel	32.796	0	0	32.796	1.225	1.225	0	16.225	16.225	0	17.796
Algemene reserve grondzaken	70.357	1.834	1.693	70.498	2.080	2.080	0	10.400	10.269	131	62.309
Algemene financieringsreserve	425.139	2.358	918	426.579	10.772	10.772	0	5.095	5.095	0	432.256
Totaal Algemene reserves	696.026	57.299	8.311	745.014	104.066	104.066	0	104.257	79.383	24.874	769.697
Bestemmingsreserves											
Reserve Europese programma's	41.159	0	1.848	39.311	12.182	12.182	0	8.921	5.014	3.907	46.479
Reserve waterwegen	2.585	0	0	2.585	496	496	0	2.216	1.543	673	1.538
Reserve bodemsanering	18.549	0	0	18.549	-121	-121	0	488	265	223	18.163
Reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel	174.741	0	0	174.741	22.046	22.046	0	96.048	67.577	28.471	129.210
Uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland	250.204	0	0	250.204	15.395	15.395	0	35.346	22.459	12.887	243.140
Reserve afrekening pMJP/ILG	2.043	0	0	2.043	0	0	0	0	0	0	2.043
Reserve dekking kapitaallasten activa	329.574	1.671	12.059	319.186	19.871	19.871	0	1.733	1.733	0	337.324
Reserve mobiliteitsprogramma's verkeer en vervoer	44.392	0	184	44.208	3.079	3.079	0	2.564	2.267	297	45.020
Reserve openbaar vervoer	30.000	0	0	30.000	0	0	0	0	0	0	30.000
Reserve drinkwater	771	0	0	771	0	0	0	83	49	34	722
Reserve Zoetwatervoorziening	3.299	0	0	3.299	50	50	0	1.501	61	1.440	3.288

Reserves	Stand per 31-12-2022	Toevoeging per 01-01-2023	Onttrekking per 01-01-2023	Stand per 01-01-2023	Raming toevoeging 2023	Realisatie toevoeging 2023	Afwijking toevoeging 2023	Raming onttrekking 2023	Realisatie onttrekking 2023	Afwijking onttrekking 2023	Stand per 31-12-2023
Oost-Nederland											
Reserve Sporen en Wegen	39.255	0	0	39.255	15.000	15.000	0	755	89	666	54.166
Reserve Verstrekte subsidies	0	0	0	0	8.903	8.903	0	4.439	1.422	3.017	7.481
Totaal Bestemmingsreserves	936.572	1.671	14.091	924.152	96.901	96.901	0	154.094	102.479	51.615	918.574
Totaal reserves	-1.632.598	-58.970	-22.402	-1.669.166	-200.967	-200.967	0	-258.351	-181.862	-76.489	-1.688.271

Voorzieningen

Grondslagen

Voorzieningen worden gevormd voor:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde of het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De vorming van een voorziening of een toevoeging aan een reeds bestaande, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen van voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Deze personele lasten worden in beginsel verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan (wettelijk)overlopende verlof- en jubileumaanspraken. In lijn met de richtlijn van de commissie BBV wordt een voorziening getroffen wanneer opbouw en opname van het verlof geen gelijkmatig verloop krijgt en van materiële betekenis is. Wij monitoren hiervoor de spaarsaldi. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" wordt een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

De categorie 'gesaldeerde voorziening', betreft voorzieningen waarvan de waarden in mindering wordt gebracht op de activa waarop ze betrekking hebben. Deze komen daardoor niet tot uitdrukking in de totaalstelling aan de passivazijde van de balans, maar worden gesaldeerd met de desbetreffende activa. Zie de toelichtingen op de activa.

Het kader voor de reserves, voorzieningen en doeluitkeringen van de provincie Overijssel wordt gevormd door de nota reserves, voorzieningen en doeluitkeringen provincie Overijssel. Dit kader bewerkstelligt een doelmatige en doeltreffende omgang met de betreffende onderdelen en zorgt ervoor dat de uitvoering van het provinciaal beleid adequaat wordt ondersteund. Ook zorgt een eenduidig kader voor inzicht in de vermogensopbouw en het weerstandsvermogen.

Eventuele specifieke spelregels worden per voorziening toegelicht.

Voorzieningen

Bedragen x €1.000

Voorzieningen	Stand per 31-12-2022	Stand per 01-01-2023	Raming toevoeging 2023	Realisatie toevoeging 2023	Afwijking toevoeging 2023	Raming vrijval 2023	Realisatie vrijval 2023	Afwijking vrijval 2023	Raming besteding 2023	Realisatie besteding 2023	Afwijking besteding 2023	Raming afboeking 2023	Realisatie afboeking 2023	Afwijking besteding 2023	Stand per 31-12-2023
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's: Waarvan regulier															
Voorziening Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers	8.567	8.567	479	479	0	0	739	-739	420	1.348	-928	0	0	0	6.959
Voorziening resultaten gebiedsexploitaties	9.245	9.245	186	713	-527	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9.958
Voorziening reorganisatie	503	503	0	63	-63	0	0	0	70	81	-11	0	0	0	485
Voorziening Kanaal Almelo de Haandrik schadeloosstelling	28.355	28.355	0	5.320	-5.320	0	0	0	9.964	3.386	6.578	0	0	0	30.289
Totaal Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's: Waarvan regulier	46.671	46.671	665	6.575	-5.910	0	739	-739	10.454	4.815	5.639	0	0	0	47.692
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's: Waarvan gesaldeerd															
Voorziening lening Stichting WMC	500	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	500
Voorziening participatie HMO	3.557	3.557	0	1.904	-1.904	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.461
Voorziening waarderisico ILG opstallen en gronden	12.322	12.322	0	1.257	-1.257	0	220	-220	0	0	0	0	23	-23	13.336
Voorziening grondbezit	141	141	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	141
Voorziening dubieuze vorderingen	2.328	2.328	0	197	-197	0	0	0	0	0	0	0	135	-135	2.390
Voorziening revolving fund grondvoorraad	32	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32
Voorziening Energiefonds Overijssel	14.126	14.126	0	0	0	0	592	-592	0	0	0	0	0	0	13.534
Voorziening lening A1	8.852	8.852	0	0	0	924	924	0	0	7.928	-7.928	0	0	0	0

Voorzieningen	Stand per 31-12-2022	Stand per 01-01-2023	Raming toevoeging 2023	Realisatie toevoeging 2023	Afwijking toevoeging 2023	Raming vrijval 2023	Realisatie vrijval 2023	Afwijking vrijval 2023	Raming besteding 2023	Realisatie besteding 2023	Afwijking besteding 2023	Raming afboeking 2023	Realisatie afboeking 2023	Afwijking besteding 2023	Stand per 31-12-2023
Voorziening Innovatiefonds I	2.519	2.519	0	0	0	0	828	-828	0	0	0	0	0	0	1.691
Voorziening Innovatiefonds II	2.515	2.515	0	82	-82	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.597
Voorziening waarderisico opstellen Kanaal Almelo de Haandrik	878	878	0	45	-45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	923
Totaal Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's: Waarvan gesaldeerd	47.770	47.770	0	3.485	-3.485	924	2.564	-1.640	0	7.928	-7.928	0	158	-158	40.605
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden															
Voorziening besteding grondwaterheffing	925	925	825	825	0	0	0	0	1.037	494	543	0	0	0	1.256
Totaal Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	925	925	825	825	0	0	0	0	1.037	494	543	0	0	0	1.256
Egalisatievoorziening															
Voorziening beheer en onderhoud provinciale infrastructuur	10.379	10.379	21.904	23.404	-1.500	0	0	0	24.973	20.933	4.040	0	0	0	12.850
Totaal Egalisatievoorziening	10.379	10.379	21.904	23.404	-1.500	0	0	0	24.973	20.933	4.040	0	0	0	12.850
Totaal voorzieningen	-105.744	-105.744	-23.394	-34.289	10.895	-924	-3.303	2.379	-36.464	-34.170	-2.294	0	-158	158	-102.402

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

Grondslagen

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

x €1.000	Balanswaarde 31-12-2022	Vermeerderingen	Aflossingen	Balanswaarde 31-12-2023
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer:	1.860			1.860
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen van:	1.853			1.853
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen				
Binnenlandse bedrijven				
Openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	1.853			1.853
Overige binnenlandse sectoren				
Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren				
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen	7			7
Overige leningen				

Toelichting

Voor de financiering van de door ons aan Arriva verstrekte lening voor de herbouw van het 15e treinstel op de concessie Zwolle - Emmen heeft de provincie Drenthe ons een renteloze lening verstrekt naar rato van haar aandeel in deze concessie. In 2023 zijn hier geen mutaties op geweest.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

x €1.000	Saldo 31-12- 2022	Saldo 31-12- 2023
Netto-vlottende schulden	29.764	32.687
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;		
Overige kasgeldleningen		
Banksaldi		
Overige schulden	29.764	32.687

Toelichting

De overige schulden ultimo 2023 bestaan geheel uit openstaande posten van crediteuren.

Overlopende passiva

Lastneming subsidies

Sinds 2021 wordt op grond van een notitie van de commissie BBV de lastneming van subsidies verantwoord in het jaar waarin de subsidieontvanger start met de uitvoering van

de activiteiten op basis van de startdatum van de projectperiode in de subsidieverleningsbeschikking, tenzij:

- De verstrekte subsidie een boekjaar/exploitatiesubsidie betreft: uit de subsidiebeschikking blijkt onomstotelijk dat de activiteiten waarvoor de subsidie wordt verleend in één of meerdere volgende jaren zal plaatsvinden.
- De verstrekte subsidie een projectsubsidie betreft, het individuele subsidiebedrag het grensbedrag overschrijdt en die boekjaar overschrijdend is. Het grensbedrag is vastgesteld in onze financiële verordening vastgesteld op € 1,5 miljoen. In de laatste twee gevallen wordt de lastneming toegerekend aan jaren waarop de subsidie betrekking heeft, respectievelijk de realisatie plaatsvindt.

Voor de volledigheid merken wij op dat de lastneming met betrekking tot subsidieaanvragen die vóór 31 december zijn ingediend, maar pas in het volgende boekjaar worden beschikt, in beginsel niet op het jaar van indiening wordt verwerkt, ook al ligt de startdatum in dat jaar. Het uitgangspunt hierachter is primair dat er feitelijk in het nieuwe jaar wordt beschikt. Secundair, dat de realisatie overwegend in of na het jaar van beschikken zal plaatsvinden.

x €1.000	Balanswaarde 31-12-2022	Balanswaarde 31- 12-2023
Overlopende passiva:	287.169	274.308
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	154.273	137.046
Van de Europese Unie ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	729	1.089
Van de Nederlandse Rijksoverheid ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	125.888	133.578
Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	40	175
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	6.239	2.420

x €1.000	Balanswaarde 31-12-2022	Balanswaarde 31- 12-2023
Totaal verplichtingen:	154.273	137.046
2012 en eerder	5.801	5.619
2013	2.915	2.906
2014	1.180	250
2015	4.025	740
2016	1.259	270
2017	4.728	1.138
2018	6.884	5.254
2019	15.455	6.675
2020	24.119	14.990
2021	24.538	17.531
2022	63.369	22.242
2023		59.431

Toelichting

Voor de toelichting op de (nog te besteden voorschotbedragen op) doeluitkeringen verwijzen wij u naar het onderdeel Doeluitkeringen, waar deze gezamenlijk met de nog te ontvangen voorschotbedragen op doeluitkeringen toegelicht zullen worden.

Het saldo op "Vooruitontvangen bedragen" bestaat, naast ontvangsten die betrekking hebben op het jaar 2023, uit nog te betalen bedragen.

Doel- en Specifieke uitkeringen

Grondslagen

Doeluitkeringen worden gevormd uit nog te besteden én nog te ontvangene middelen afkomstig van Europese en Nederlandse overheidslichamen. Het kader voor de reserves, voorzieningen en doeluitkeringen van de provincie Overijssel wordt gevormd door de nota reserves, voorzieningen en doeluitkeringen provincie Overijssel 2021. Dit kader bewerkstelligt een doelmatige en doeltreffende omgang met de betreffende onderdelen en zorgt ervoor dat de uitvoering van het provinciaal beleid adequaat wordt ondersteund. Ook zorgt een eenduidig kader voor inzicht in de vermogensopbouw en het weerstandsvermogen.

Eventuele specifieke spelregels worden per doeluitkering toegelicht.

Single information single audit (Sisa)

Op doeluitkeringen rust een specifieke verantwoordingsplicht. Aan iedere doeluitkering worden in meer of mindere mate voorwaarden verbonden die onderling kunnen verschillen. Deze doeluitkeringen / regelingen worden afzonderlijk door de accountant getoetst, maar wel allemaal in één keer bij de controle van de jaarrekening (Sisa). De verantwoording vindt plaats via een voorgeschreven format. Deze sisa-verantwoording treft u aan als bijlage bij dit jaarverslag, rechts bovenaan de website.

Doel- en Specifieke uitkeringen

Bedragen x €1.000

Doel- en specifieke uitkeringen	Stand per 31-12-2022	Raming ontvangst 2023	Realisatie ontvangst 2023	Afwijking ontvangst 2023	Raming aanwending 2023	Realisatie aanwending 2023	Afwijking aanwending 2023	Stand per 31-12-2023
Doeluitkeringen Europese Unie								
Doeluitkering LIFE+ CrossBorderBog Aamsveen (NL) / Hundfelder (D)	0	2.612	2.612	0	1.958	1.890	68	722
Doeluitkering LIFE+ Engbertsdijkvenen	729	0	0	0	319	363	-44	366
Doeluitkering Europese POP3-subsidies RvON / Kavelruil	0	1.152	1.117	35	1.117	1.117	0	0
Totaal Doeluitkeringen Europese Unie	729	3.764	3.729	35	3.394	3.370	24	1.088
Doeluitkeringen Rijk								
Doeluitkering treindienst Zwolle Emmen	0	0	3.120	-3.120	859	859	0	2.261
BZK C101 Experimenteerprogramma Brede Bouwcoalitie Overijssel	0	0	173	-173	0	0	0	173
BZK C117 Spuk versnelling natuurinclusief isoleren	0	0	3.206	-3.206	0	0	0	3.206
BZK C13 Specifieke uitkering Ontzorgingsprogramma Maatschappelijk Vastgoed	1.177	0	0	0	650	536	114	641
BZK C41/C201 Specifieke uitkering Flexpools	1.859	0	406	-406	1.846	852	994	1.413
BZK C58 Specifieke uitkering Verkenning Grenslandagenda NL-NR	27	0	0	0	0	26	-26	1
BZK C59 Specifieke uitkering Kwalitatief hoogwaardige en duurzame woon- en leefomgeving in NOVI-gebieden	148	0	0	0	148	140	8	8
BZK C75/C75B Regio Deal Regio Zwolle	8.344	0	0	0	8.057	2.875	5.182	5.469
BZK C81/C103 Specifieke uitkering tbv opstellen en uitvoeren van woondeals	331	0	648	-648	100	22	78	957

Doel- en specifieke uitkeringen	Stand per 31-12-2022	Raming ontvangst 2023	Realisatie ontvangst 2023	Afwijking ontvangst 2023	Raming aanwending 2023	Realisatie aanwending 2023	Afwijking aanwending 2023	Stand per 31-12-2023
BZK C86 Specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed tweede tranche	1.159	0	0	0	0	117	-117	1.042
BZK C95 Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	0	0	510	-510	0	0	0	510
BZK C96 Regio Deals Regio Deal Twente II	0	0	13.750	-13.750	0	0	0	13.750
BZK C99 Specifieke uitkering Verzameluitkering BZK 2021	8	0	0	0	8	8	0	0
OCW D13 Specifieke uitkering ter versterking van de regionale culturele infrastructuur; 'Verbreiding en vernieuwing'	0	333	333	0	333	333	0	0
EZK F11 Specifieke uitkering MKB Deals	201	0	0	0	201	149	52	52
EZK F12 Specifieke uitkering MIT-regeling 2018-2019-2020	-300	300	300	0	0	0	0	0
EZK F14 Specifieke uitkering MIT-regeling 2021	-718	719	719	0	0	-69	69	70
EZK F25 Specifieke uitkering MIT-regeling 2022	-745	745	770	-25	0	-10	10	35
EZK F25 Specifieke uitkering MIT-regeling 2023	0	0	1.027	-1.027	0	2.340	-2.340	-1.313
EZK F28 Specifieke uitkering tijdelijke regeling capaciteit klimaat+energie	0	1.491	1.491	0	0	0	0	1.491
IenW E1/52/86/105 Specifieke uitkering Beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-bedrijven 2020-2023	-775	4.103	4.103	0	5.129	2.565	2.564	763
IenW E12 Specifieke uitkeringen Bermmaatregelen N-Wegen	437	0	0	0	0	241	-241	196
IenW E15B Specifieke uitkering Regionale aanpak laadinfrastructuur	464	0	0	0	237	250	-13	214
IenW E20/84 Specifieke uitkering Stimulering	1.922	0	0	0	30	77	-47	1.845

Doel- en specifieke uitkeringen	Stand per 31-12-2022	Raming ontvangst 2023	Realisatie ontvangst 2023	Afwijking ontvangst 2023	Raming aanwending 2023	Realisatie aanwending 2023	Afwijking aanwending 2023	Stand per 31-12-2023
verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2023								
IenW E33 Specifieke uitkering MIRT 2017-2019 (Beter benutten)	96	0	0	0	0	96	-96	0
IenW E38 Specifieke uitkering Stimuleren veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2020	16	0	0	0	0	0	0	16
IenW E44 Impulsregeling Klimaatadaptatie	771	1.543	1.543	0	771	680	91	1.634
IenW E49 Specifieke uitkering Bodemsanering Asbest Overijssel	-1.265	0	0	0	0	0	0	-1.265
IenW E53 Specifieke uitkering Schone Lucht Akkoord	355	0	0	0	0	318	-318	37
IenW E56 Specifieke uitkering Doelmatig & duurzaam gebruik Verkeersinfrastructuur '21 (E56)	383	110	110	0	250	274	-24	219
IenW E57 Zero Emissie bussen	0	713	713	0	0	0	0	713
IenW E58 Specifieke uitkering tijdelijke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021	1.223	0	0	0	420	253	167	970
IenW E74 Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen decentraal spoor	0	11.701	14.985	-3.284	11.701	14.985	-3.284	0
IenW E75 Incidentele specifieke uitkering Realisatie werkzaamheden perceel recreatieterreinen in het kader van IJsseldelta fase 2	789	364	364	0	1.152	1.141	11	12
IenW E79 Specifieke uitkering bodemsanering Blekerijweg 4 en 4-1	7.340	0	0	0	1.981	1.814	167	5.526
IenW E83 Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodemopgaven 2022	2.095	0	0	0	426	317	109	1.778
IenW E87 Specifieke uitkering Deltaprogramma Zoetwater	8.952	4.707	4.707	0	12.253	16.296	-4.043	-2.637
IenW E94 Bodemsanering 2022	16.000	0	3.195	-3.195	8.500	7.148	1.352	12.047

Doel- en specifieke uitkeringen	Stand per 31-12-2022	Raming ontvangst 2023	Realisatie ontvangst 2023	Afwijking ontvangst 2023	Raming aanwending 2023	Realisatie aanwending 2023	Afwijking aanwending 2023	Stand per 31-12-2023
I&W E97 Bodemsanering 2023	0	0	1.142	-1.142	400	400	0	742
LNV L7 Specifieke uitkering IBP Twente	825	0	0	0	825	486	339	339
LNV L7 Specifieke uitkering IBP Veenweide	2.457	0	0	0	157	83	74	2.374
LNV L8 Specifieke uitkering Opkoopregeling veehouderijen	17.014	0	0	0	2.250	7.557	-5.307	9.457
LNV L10 Specifieke uitkering Impulsgelden Veenweide Klimaatakkoord	11.848	0	0	0	4.100	4.191	-91	7.657
LNV L16 Specifieke uitkering Programma Natuur	33.824	35.760	35.760	0	30.914	26.576	4.338	43.008
LNV L24 Specifieke uitkering voorbereidingskosten landelijk gebied versnellingsvoorstellen en PAS melders	124	1.200	1.200	0	1.300	1.324	-24	0
LNV L25 Specifieke uitkering provinciale versnellingsvoorstellen transitie landelijk gebied	5.698	7.413	7.413	0	1.150	982	168	12.129
LNV L29 Capaciteit natuurmonitoring	0	0	150	-150	0	0	0	150
LNV L31 Uitvoering BO Nitraat	0	0	674	-674	0	0	0	674
Totaal Doeluitkeringen Rijk	122.084	71.202	102.512	-31.310	96.148	96.232	-84	128.364
Doeluitkering overige overheden								
Doeluitkering Veilige vakantieparken Overijssel	40	168	248	-80	287	113	174	175
Totaal Doeluitkering overige overheden	40	168	248	-80	287	113	174	175
Totaal doel- en specifieke uitkeringen	-122.853	-75.134	-106.489	31.355	-99.829	-99.715	-114	-129.627

	Stand per 31-12-2023	Ontvangsten 2023			Aanwendingen 2023			Stand 31-12-2023
		Raming	Realisatie	Afwijking	Raming	Realisatie	Afwijking	
Totaal doeluitkeringen	€ 122.853	€ 106.489	€ 106.489	-€ 31.355	€ 99.829	€ 99.715	€ 114	€ 129.627
Doeluitkeringen als passiva gepresenteerd	€ 126.657	75.134						€ 134.842
Doeluitkeringen als activa gepresenteerd	€ 3.804							€ 5.215

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In de toelichting op de balans worden – op grond van artikel 53 BBV – de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen vermeld, waaraan wij voor toekomstige jaren zijn gebonden.

Deze niet in de balans opgenomen verplichtingen omvatten onder meer de in artikelen 50 en 57 BBV afzonderlijk benoemde borg- en garantstellingen.

I: Verstrekte borg- en garantstellingen

X € 1.000	Oorspronkelijke grondslag	Grondslag eind 2022	Grondslag eind 2023	Percentage eind 2022	Percentage eind 2023	Bedrag eind 2022	Bedrag eind 2023	Tot en met 2023 betaald
Totaal borg- en garantstellingen	354.649	155.506	151.826	84%	88%	129.804	133.593	0
Totaal borgstellingen	180.062	17.389	8.027	21%	22%	3.687	1.794	0
Totaal garantstellingen	174.587	138.117	143.799	91%	92%	126.117	131.799	0

Toelichting

Ten opzichte van 2022 is de grondslag van borgstellingen in 2023 afgenomen met € 9,4 miljoen en het geborgde bedrag afgenomen met € 1,9 miljoen. De grondslag van garantstellingen en het gegarandeerd bedrag is toegenomen met € 5,7 miljoen. Zie verder de toelichting bij de afzonderlijke onderdelen.

Borgstellingen

X € 1.000	Jaar van afloop	Oorspronkelijk bedrag geborgde lening	Bedrag geborgde lening eind 2022	Bedrag geborgde lening eind 2023	Percentage borgstelling eind 2022	Percentage borgstelling eind 2023	Geborgd bedrag eind 2022	Geborgd bedrag eind 2023	Tot en met 2023 betaald
Borgstellingen op grond van en aan		180.062	17.389	8.027	21,2%	22,3%	3.687	1.794	
<i>Ouderenbeleid 1996 en eerder</i>		4.709	585	436	100%	100%	585	436	
Stichting Carinova Woonzorg	2028	1.876	281	234	100%	100%	281	234	
Stichting Dimence Groep	2025	2.833	304	202	100%	100%	304	202	
<i>Afronding natuuropgave pMJP-projecten (3.5.3)</i>		172.598	15.904	6.904	15%	15%	2.322	731	
Stichting Groenfonds convenantsleningen	2025	172.598	15.904	6.904	15%	15%	2.322	731	
<i>Een leven lang lezen én leren (6.4.1)</i>		1.555	660	567	100%	100%	660	567	
Rijnbrink Groep	2029	1.555	660	567	100%	100%	660	567	
<i>Samenwerking met partners (7.3.1)</i>		1.200	240	120	50%	50%	120	60	
IPO	2024	1.200	240	120	50%	50%	120	60	

Toelichting

In 2023 is het geborgde bedrag aan leningen gedaald met € 1,9 miljoen. Deze daling bestaat voornamelijk uit aflossingen op de convenantsleningen met € 1,6 miljoen. Daarnaast zijn de geborgde leningen van Carinova Woonzorg, Dimence en Rijnbrink verlaagd met respectievelijk € 47.000, € 102.000 en € 93.000. Dit betreft reguliere aflossingen op hun leningen in 2022 ,waarvan de informatie pas beschikbaar werd na het opstellen van de jaarrekening 2022, waardoor deze aflossingen verwerkt zijn in 2023.

Garantstellingen

X € 1.000	Jaar van afloop	Oorspronkelijke grondslag garantie	Grondslag garantie eind 2022	Grondslag garantie eind 2023	Percentage garantstelling eind 2022	Percentage garantstelling eind 2023	Gegarandeerd bedrag eind 2022	Gegarandeerd bedrag eind 2023	Tot en met 2023 betaald
Garantstellingen op grond van en aan		174.587	138.117	143.799	91,3%	91,7%	126.117	131.799	
<i>Beheer natuurwaarden in agrarisch gebied (3.1.5)</i>		495	495	495	100%	100%	495	495	
Collectieven Agrarisch Natuurbeheer POP3-subsidie uitvoering maatregelen Actieplan Weide- en Akkervogels	2024	495	495	495	100%	100%	495	495	
<i>Landbouwstructuurversterking (3.4.3)</i>		207	207	207	100%	100%	207	207	
RVO.nl Overcommittering POP3 ELFPO maatregel M04j	2023	207	207	207	100%	100%	207	207	
<i>Realisatie Natuurnetwerk Nederland (3.5.1)</i>		747	4.596	4.596	100%	100%	4.596	4.596	
RVO.nl Overcommittering POP3 ELFPO maatregel 4n	2023	747	4.596	4.596	100%	100%	4.596	4.596	
<i>Concessie- en contractmanagement van bus en trein (4.2.3)</i>		95.365	95.176	91.882	100%	100%	95.176	91.882	
Crédit Agricole Treinmaterieel Zwolle - Kampen en Zwolle - Enschede	2032	50.000	50.000	50.000	100%	100%	50.000	50.000	
EBS-OV Zero - Emissiebussysteem IJssel-Vecht	2035	45.365	45.176	41.882	100%	100%	45.176	41.882	
<i>Robuust goederenvervoernetwerk (4.4.4)</i>		13.500	13.500	13.500	15%	15%	2.000	2.000	
Fryslân Project vergroten sluis Kornwerderzand	2022	13.500	13.500	13.500	15%	15%	2.000	2.000	
<i>N35 - lopende projecten (4.6.3)</i>		1.000	1.000	1.000	50%	50%	500	500	
Ministerie van I&W Nijverdal - Wierden	n.n.b.	1.000	1.000	1.000	50%	50%	500	500	
<i>Garantstelling aan EIB inzake EFO (2.3.2)</i>		max 50 miljoen	10.000	18.976	100%	100%	10.000	18.976	
European Investment Bank inzake EFO	2037	max 50 miljoen	10.000	18.976	100%	100%	10.000	18.976	

Europese programma's (5.5.3)		13.273	13.143	13.143	100%	100%	13.143	13.143	
RVO.nl Overcommitering POP3 ELFPO maatregel M01d	2025	160	30	30	100%	100%	30	30	
RVO.nl Overcommitering POP3 ELFPO maatregel 4o	2025	6.000	6.000	6.000	100%	100%	6.000	6.000	
RVO.nl Overcommitering POP3 ELFPO maatregel 4p	2025	383	383	383	100%	100%	383	383	
Gelderland REACT-EU	2024	2.000	2.000	2.000	100%	100%	2.000	2.000	
Gelderland B55 OP Oost/EFRO	2024	4.730	4.730	4.730	100%	100%	4.730	4.730	

Ten opzichte van de Jaarrekening 2022 is de grondslag en het door ons gegarandeerd bedrag met € 5,7 miljoen verhoogd, hetgeen wordt veroorzaakt door een verhoging van de garantstelling aan EIB inzake EFO met € 9 miljoen en door een verlaging van de garantstelling voor ZERO-Emissiebussysteem IJssel-Vecht met € 3,3 miljoen. Voor wat betreft deze laatst benoemde garantstelling voor ZERO-Emissiebussysteem IJssel-Vecht zijn de vergelijkende cijfers uit de jaarrekening 2022 aangepast. Deze garantstelling was in 2022 reeds van toepassing voor een bedrag van € 45 miljoen.

Hierna volgt per garantstelling een toelichting op de aanpassing van de grondslag en het door ons gegarandeerde bedrag eind 2023.

Collectieven Agrarisch Natuurbeheer | POP3-subsidie uitvoering maatregelen Actieplan Weide- en Akkervogels

Begin 2019 hebben wij aan drie collectieven gezamenlijk een subsidie verleend in de vorm van een lening. Deze lening is opgenomen onder de financiële vaste activa, alwaar een nadere toelichting te vinden is. In een eerder stadium is onvoldoende onderkend dat met de subsidieverlening tevens een garantstelling gepaard is gegaan. De lening betreft namelijk voorfinanciering van een te verwachten Europese POP3-subsidie. Voor het geval dat deze Europese subsidie niet wordt toegekend, hebben wij ons garant gesteld voor een bedrag van € 0,5 miljoen. Deze garantstelling is een aanvulling op de lening die in 2019 is verstrekt. In 2023 hebben zich hier geen mutaties op voorgedaan. Voor de lening is in 2019 ten laste van de prestatie 3.1.4 Agrarisch natuurbeheer een toevoeging aan de AFR gedaan, waaruit een eventueel gebruik van de garantstelling bekostigd zou kunnen worden. De einddatum voor deze lening is in 2022 verlengd naar eind 2024.

RVO.nl | Overcommittering POP3 ELFPO maatregel M04j

Ter voorkoming van onderbesteding op Europese middelen worden meer subsidies beschikbaar gesteld dan dat er aan middelen beschikbaar zijn gesteld (overcommittering). Dit vindt plaats omdat er rekening gehouden wordt met reguliere mogelijke vrijval als gevolg van lagere subsidievaststellingen (door onder meer het niet tot uitvoering komen van projecten, lagere kosten of niet subsidiabele kosten). Voor de mogelijke overbesteding van Europees geld stellen wij ons richting RVO.nl garant, zodat toegezegde subsidies te allen tijde uitbetaald kunnen worden. Voor garantstellingen binnen de POP3-maatregelen is met RVO.nl een generieke einddatum van 31 december 2023 afgesproken.

In 2018 hebben wij ons voor een mogelijke overbesteding op maatregel M04j (investeringen in infrastructuur voor de ontwikkeling, modernisering of aanpassing van landbouwbedrijven) garant gesteld voor een bedrag van € 0,2 miljoen. In 2023 hebben zich hier geen verdere mutaties op voorgedaan. Voor een eventueel gebruik van de garantstelling is budget ruimte beschikbaar binnen de Uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland.

RVO.nl | Overcommittering POP3 ELFPO maatregel 4n

Ter voorkoming van onderbesteding op Europese middelen worden meer subsidies beschikbaar gesteld dan dat er aan middelen beschikbaar zijn gesteld (overcommittering). Dit vindt plaats omdat er rekening gehouden wordt met reguliere mogelijke vrijval als gevolg van lagere subsidievaststellingen (door onder meer het niet tot uitvoering komen van projecten, lagere kosten of niet subsidiabele kosten). Voor de mogelijke overbesteding van Europees geld stellen wij ons richting RVO.nl garant, zodat toegezegde subsidies te allen tijde uitbetaald kunnen worden. Voor garantstellingen binnen de POP3-maatregelen is met RVO.nl een generieke einddatum van 31 december 2023 afgesproken.

In 2019 hebben wij ons voor een mogelijke overbesteding op maatregel 4n (Regeling niet-productieve investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS) garant gesteld voor een bedrag van € 0,7 miljoen. Daarnaast hebben wij ons in 2020 aanvullend voor € 4,8 miljoen garant gesteld. In 2022 is de totale garantstelling, ad. € 5,55 miljoen, afgenomen met € 0,95 miljoen tot € 4,6 miljoen. In 2023

hebben zich hier geen verdere mutaties op voorgedaan. Voor een eventueel gebruik van de garantstelling is budget ruimte beschikbaar binnen de Uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland.

Concessie- en contractmanagement van bus en trein (4.2.3)

Crédit Agricole | Treinmaterieel Zwolle – Kampen en Zwolle – Enschede

Na een Europese aanbesteding is op 16 juni 2015 aan Keolis twee concessies gegund voor het rijden van de treindiensten Zwolle-Enschede en Zwolle-Kampen. Voor de uitvoering van deze concessie zijn 16 nieuwe treinstellen van het type FLIRT aangeschaft van de Zwitserse treinproducent Stadler Rail. Onderdeel van de Concessiebeschikkingen is een overnameregeling met betrekking tot het treinmaterieel (“de Overnameregeling”). Deze overnameregeling is van toepassing op de financier Crédit Agricole Corporate and Investment Bank S.A. (Pandhouder), de leasemaatschappij Bakermaat SNC en de Concessiehouder (Keolis). Provincie Overijssel stelt zich garant voor een verplichte overname van het treinmaterieel aan een opvolgende concessiehouder. Indien er (theoretisch) op de einddatum van de concessie geen nieuwe concessiehouder kan dit ertoe leiden dat de provincie Overijssel het materieel zal overnemen en dat het de overdrachtswaarde aan de leasemaatschappij zal betalen. De weergegeven garantstelling betreft de overnamewaarde van het treinmaterieel aan het einde van het betreffende verslagleggingsjaar.

EBS | Bussen en laadinfrastructuur concessie IJssel-Vecht.

Na een Europese aanbesteding is op 12 april 2022 heeft Provincie Overijssel (aandeel 41,85%) samen met Provincie Flevoland (aandeel 19,23%) en Gelderland (aandeel 38,92%) een concessie verleend aan EBS voor de exploitatie van de concessie IJssel-Vecht 2023-2035. Onderdeel van deze concessie was een verplichte overname van uiteindelijk in totaal 234 Zero-Emissievoertuigen, te weten: 163 BYD K9 UB, 18 BYD K9 UB Panto, 40 BYD KG UE en 13 BYD K7, 8 dieselveertuigen Mercedes Benz Capacity's en de bijbehorende laadinfrastructuur met een totale overnamewaarde van ruim € 108 miljoen. Na instroom van de concessie IJsselmond in december 2023 zullen extra voertuigen en laadinfrastructuur overeenkomstig de inschrijving van EBS te weten 31 Ebusco 3.0 LE (2023), 40 Tribus buurtbussen (2022) en 40 elektrische buurtbussen (2029) worden toegevoegd aan deze overeenkomst.

Concessieverleners garanderen een verplichte overname van het busmaterieel en laadinfrastructuur aan een opvolgende concessiehouder. Indien er (theoretisch) op de einddatum van de concessie geen nieuwe concessiehouder kan dit ertoe leiden dat de provincie Overijssel het materieel zal overnemen en dat het de overdrachtswaarde aan de financier zal betalen. De weergegeven garantstelling betreft de overnamewaarde middels lineaire afschrijving van het busmaterieel en de bijbehorende laadinfrastructuur aan het einde van het betreffende verslagleggingsjaar.

Robuust goederenvervoernetwerk (4.4.4)

Fryslân | Project vergroten sluis Kornwerderzand

Het project Kornwerderzand bestaat uit vergroting van de Lorentzsluis in de Afsluitdijk (Friesland), vernieuwing van de verkeersbruggen en verdieping van de vaargeulen tot aan Urk, Lelystad en Kampen. De kosten van het project zijn geraamd op € 199,5 miljoen. In juni 2019 heeft de provincie Fryslân namens de regio overeenstemming met het Rijk bereikt over de financiering, risico's en de uitvoering van het project. Het Rijk neemt hierbij € 111 miljoen voor haar rekening. De regio € 88,5 miljoen. Onderdeel van de regiobijdrage is een bijdrage uit het Waddenfonds waarover nog geen zekerheid bestaat of deze bijdrage wel wordt toegekend. De Provincie Overijssel heeft de garantie aan de Provincie Friesland afgegeven indien de bijdrage uit het Waddenfonds niet of niet geheel wordt toegekend maximaal € 2 miljoen bij te dragen. Het definitieve investeringsbesluit tot fase 2 van het project wordt in 2025 verwacht. Van de 36 over het aantal bedrijven uit de maritieme sector die bij gaan dragen zijn 23 bedrijven een overeenkomst aangegaan voor het betalen van passagegelden, de regeling met de resterende 12 zal in 2025 afgerond zijn. Grote

onzekerheid in dit project is de uitkomst van het onderzoek van het ministerie naar de verziltingsproblematiek in het IJsselmeer. In het najaar wordt de uitkomst verwacht en zal duidelijk worden of de vaargeulen verder uitgediept kunnen worden, zodat de grotere schepen ook de regionale havens zullen kunnen bereiken.

N35 - lopende projecten (4.6.3)

Ministerie van I&W | Nijverdal - Wierden

Bestuursovereenkomst Verbreding N35 Nijverdal – Wierden

Bovenop de bijdragen aan het taakstellend budget zijn er door provincie Overijssel en de gemeente Hellendoorn garantstellingen afgegeven onder de volgende voorwaarden:

a. Indien het totale budget van € 121,5 miljoen na indexering niet voldoende blijkt te zijn, stelt de gemeente Hellendoorn zich garant voor een aanvullende bijdrage van maximaal € 0,5 miljoen euro.

b. Indien ook dit budget niet voldoende blijkt te zijn, stellen de provincie Overijssel en de gemeente Hellendoorn zich beide aanvullend garant voor maximaal € 0,5 miljoen euro per partij.

Garantstelling EFO ten behoeve van de EIB lening:

Op 2 februari 2022 hebben Provinciale Staten besloten tot een scopeverbreding van Energiefonds Overijssel (EFO) [PS/2021/1104724]. Ook hebben Provinciale Staten kennis genomen van het voornemen van Gedeputeerde Staten om EFO toe te staan een lening bij de Europese Investeringsbank (EIB) te sluiten, waarbij de provincie richting de EIB garant staat voor deze lening. Gedeputeerde Staten hebben vervolgens halverwege 2022 het definitieve besluit genomen om garant te staan voor de EIB lening aan EFO met een maximum € 50 miljoen. Eind 2023 bedraagt de garantstelling € 19 miljoen.

Europese programma's (5.5.3)

Ter voorkoming van onderbesteding op Europese middelen worden meer subsidies beschikbaar gesteld dan dat er aan middelen beschikbaar zijn gesteld (overcommitting). Dit vindt plaats omdat er rekening gehouden wordt met reguliere mogelijke vrijval als gevolg van lagere subsidievaststellingen (door onder meer het niet tot uitvoering komen van projecten, lagere kosten of niet subsidiabele kosten). Voor de mogelijke overbesteding van Europees geld stellen wij ons garant, zodat toegezegde subsidies te allen tijde uitbetaald kunnen worden. Voor een eventueel gebruik van de garantstelling is de risicobuffer binnen de Reserve Europese programma's beschikbaar.

Er zijn voor het POP3 programma garantstellingen verstrekt aan RVO.nl. Bij het programma POP3 (en de bijbehorende garantstellingen) is sprake van een verlengde programmaperiode met een einddatum van 2025.

Daarnaast zijn er garantstellingen verstrekt aan Managementautoriteit Oost Nederland. Managementautoriteit Oost Nederland maakt integraal onderdeel uit van de provincie Gelderland. Garantstellingen worden daarmee uiteindelijk aan hen verleend.

Hieronder wordt kort ingegaan op de diverse garantstellingen binnen het Europese programma.

RVO.nl | Overcommitting POP3 ELFPO maatregel M01d

In 2018 is in verband met overcommitting op Regeling Trainingen ter hoogte van € 0,16 miljoen een garantstelling afgegeven aan de Rijksdienst voor ondernemend Nederland. Deze is in maart 2022 verlaagd naar ruim € 30.000. Deze middelen zijn verleend aan een project en worden mogelijk daadwerkelijk aangesproken. Dit is uiterlijk medio 2025 duidelijk.

RVO.nl | Overcommitting POP3 ELFPO maatregel 4o

In 2019 is voor deze maatregel een garantstelling afgegeven voor € 6 miljoen vooruitlopend op het optreden van vrijval. Voor deze middelen hebben de waterschappen WDOD en WVS een garantstelling aan provincie Overijssel afgegeven.

RVO.nl | Overcommitting POP3 ELFPO maatregel 4p

In 2021 is voor deze maatregel een garantstelling afgegeven voor € 0,38 miljoen vooruitlopend op het optreden van vrijval. Voor deze middelen hebben de waterschappen WDOD en WVS een garantstelling aan provincie Overijssel afgegeven.

Gelderland | REACT-EU

In 2021 is besloten tot overcommitting van € 2 miljoen op het REACT-EU budget vooruitlopend op het optreden van vrijval. Voor deze maatregel is een garantstelling afgegeven aan Managementautoriteit Oost Nederland.

Gelderland | Overcommitting OP Oost/EFRO

In 2019 hebben wij ons voor een mogelijke overbesteding op projecten binnen het kader van het OP Oost programma (EFRO) garant gesteld voor een bedrag van € 4,7 miljoen. Deze garantstelling is afgegeven aan Managementautoriteit Oost Nederland.

II: Meerjarige financiële verplichtingen voortvloeiend uit langlopende overeenkomsten

Specificatie huurverplichtingen (x 1.000)	Per jaar	Totaal
Huurovereenkomst Bergpoortstraat en Bergsingel	75	192
Apparatuur en software	90	93

Specificatie leaseverplichtingen (x 1.000)	Per jaar	Totaal
Lease GS voertuigen	120	120
Lease bedrijfsauto's	1054	1054

Investeringsverplichtingen (x 1.000)	Totaal
Rehab.kunstwerken 2020-2023	16.453
Boordvoorzieningen AdH 2020-2027	2.844
MAV bruggen en sluizen VI	2.335
Openbaar Vervoer	2.156
Bedrijfsvoering	1.280
N315-N768 Danspaleis	1.006

Subsidieverplichtingen

Subsidieverplichtingen (x 1.000)	Totaal
Beheerkosten natuurterreinen	70.030
SKNL functieverandering + PAS maatregelen	58.398
ANLB (agrarisch natuurbeheer)	34.277
Deltaprogramma Zoetwater	23.517
Realisatie Natuurnetwerk Nederland	23.117
Spoor Zwolle-Enschede	16.090
Stimulering fietsgebruik	11.283
Overige (meerjarige) subsidieverplichtingen	46.502

Subsidieverplichtingen beheercontracten, inrichting en functieverandering

In de periode tot en met 2015 zijn door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl; voorheen Dienst Regelingen), onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, verplichtingen aangegaan naar particulieren en terreinbeherende organisaties voor de inrichting en beheer van nieuwe natuur. Daarnaast zijn verplichtingen voor functieverandering aangegaan, zodat agrarische grond kon worden omgezet naar natuur. Op basis van de ILG-afspraken is de verantwoordelijkheid voor de subsidieverlening, inclusief het uitfinancieren van voor 1-1-2007 aangegane verplichtingen, voor de bestuursperiode 2007-2013 overgenomen door de provincie. Via de ILG-doeluitkering zijn hiervoor middelen door het Rijk verstrekt. In de provinciale administratie zijn vanaf 2007 jaarlijks de gerealiseerde kasuitgaven verantwoord. Met het natuurakkoord is de verantwoordelijkheid voor beheer, inrichting en functieverandering volledig overgegaan naar de provincie. Met

ingang van 2014 ontvangt de provincie hiervoor, via het Provinciefonds, middelen van het Rijk, waarmee een deel van de langlopende verplichtingen worden gedekt. Aanvullend stelt de provincie, conform het natuurakkoord, uit eigen middelen ook bedragen beschikbaar voor het beheer. Per einde 2023 bedroeg het totaal aan openstaande verplichtingen voor inrichting, beheer en functieverandering van nieuwe natuur volgens opgave van RVO.nl € 58,4 miljoen, die bedrag heeft grotendeels betrekking op het uitfinanciering van SKNL functieverandering (€ 51,2 miljoen) en deels op subsidies PAS maatregelen binnen Natura2000 gebieden (€ 7,2 miljoen). Eveneens is via RvO voor de periode 2024 t/m 2028 ANLB (agrarisch natuurbeheer) als meerjarig verplichting opgenomen voor een bedrag van € 34,3 miljoen. Daarnaast is voor de periode via eigen subsidie verlening voor SNL natuurbeheer € 70,2 miljoen verplicht voor de jaren 2024 t/m 2028.

Overige niet in de balans opgenomen verplichtingen

Overige verplichtingen (x 1.000)	Totaal
Concessies OV	68.069
Natuur	16.435
Beheer en onderhoud wegen en kanalen	11.545
ICT	8.555
Europese projecten en Economie	7.353
Omgevingsdienst	2.744
Elektrificatie	3.118
Bestekken en onderhoud	1.655

Landinrichting

Voor de landinrichtingsprojecten fungeren wij als kassier. Wij betalen de werkzaamheden die in de projecten plaatsvinden en verrekenen deze kosten met de deelnemers aan het project. Ook de financiële gevolgen van onder- en overbedeling lopen via ons. Deelnemers die minder grond terugkrijgen dan ze hebben ingebracht krijgen van ons de daarbij behorende financiële compensatie. Bij deelnemers die meer grond terugkrijgen dan zij hebben ingebracht innen wij de daarbij behorende vergoeding.

In 2023 hebben wij per saldo € 0,2 miljoen meer in rekening gebracht dan betaald. Dat betekent dat het nadelige saldo tussen onze betalingen en de door ons in rekening gebrachte bedragen voor landinrichtingsprojecten is afgenomen van € 3,1 miljoen naar € 2,9 miljoen. Het resterende negatieve saldo wordt vooral veroorzaakt doordat veel belanghebbenden van de landinrichting Staphorst er voor gekozen hebben om de voorlopige eindafrekening (Lijst der Geldelijke Regelingen) met ons te verrekenen (o.b.v. vrijwilligheid), waarbij wij per saldo meer betaald dan ontvangen hebben. Het bedrag van € 2,9 miljoen wordt vanaf 2024 nog gefactureerd.

In 2023 zijn er geen definitieve eindafrekeningen (correctiefactor) vastgesteld. Er is daarom geen te verwachten resultaat ingeboekt.

Er kunnen nog wijzigingen komen op het te verwachten resultaat, omdat niet alle bedragen geïnd of uitbetaald kunnen worden.

Technology Base

In 2018 is het college van GS een voorwaardelijke verplichting ter hoogte van € 2,7 miljoen aangegaan tot financiële compensatie aan de gemeente Enschede in verband met tekorten in de exploitatie van het aan Technology Base welke voortvloeien uit de besluiten zoals die zijn genomen vanuit de Gemeenschappelijke Regeling Technology Base. Effectuering van deze verplichting zal plaatsvinden bij beëindiging van de Gemeenschappelijke Regeling.

III: Garanties ten behoeve van bestuurders en commissarissen

Garanties ten behoeve van bestuurders en commissarissen	X € 1.000
Wachtgelduitkeringen 2024	€ 392

Ultimo 2023 is sprake van wachtgeldverplichtingen voor oud gedeputeerden. Wij ramen de omvang van deze verplichtingen op maximaal € 0,4 miljoen. Voor deze verplichtingen is een structureel budget in de begroting beschikbaar onder prestatie 7.3.5 Verstevingen samenspel PS-GS.

Personeelsgebonden lasten

Salarissen en personeelsgebonden kosten

Het budget voor de personeelsgebonden kosten bedroeg in 2023 € 93,6 miljoen. In 2023 is een bedrag van € 89,9 miljoen gerealiseerd, waardoor een budget van €3,7 miljoen niet tot besteding is gekomen, circa 4%. Het budget voor personeelsgebonden kosten is in 2023 toegenomen ten opzichte van 2022. Dit wordt met name veroorzaakt door een toename van het aantal structurele formatieplaatsen en de toegenomen loonkosten vanuit de CAO-afspraken. Op basis van de afspraken rond het traject 'van inhuur naar vast' (Perspectiefnota 2021) hebben wij verschillende structurele programmabudgetten (budgettair neutraal) omgezet naar structurele personele budgetten. Dit heeft het mogelijk gemaakt om vaste formatieplaatsen te creëren en een deel van de bestaande inhuur af te bouwen.

	Rekening	Primitieve	Begrotings	Actuele	Rekening	Vershil
	2022	begroting	wijziging	begroting	2023	2023
		2023	2023	2023		
Totaal	79.099	83.328	10.271	93.599	89.866	3.733
Subtotaal	76.954	81.308	10.163	91.471	87.225	4.246
Salarislasten inclusief sociale lasten	77.165	77.464	10.492	87.956	85.941	2.015
Uitzendkrachten en externe deskundigheid	6.192	3.941	-328	3.612	6.399	-2.787
Personeels gerelateerde opbrengsten *	-2.532	-97	0	-97	-2.313	2.215
Interne doorbelasting naar programmabudget **	-3.870				-2.803	2.803
Subtotaal	2.144	2.021	108	2.128	2.642	-513
Reis- en verblijfkosten	430	854	0	854	520	335
Onkostenvergoedingen	72	0	6	6	71	-65
Opleiding, studie, cursus, congressen	849	1.023	0	1.023	1.215	-192
Overige kosten	792	144	102	245	836	-591

* Betreft verkregen compensatie FPU, WAO, Zwangerschapsverlof en detacheringen (€2,3 miljoen).

** Doorbelaste salariskosten naar programmabudget

Vergoedingen bestuur en voormalig personeel

Het totaal der vergoedingen bestuur bedraagt €2,2 miljoen. Er is een positief saldo van €364.000 op dit budget; dit wordt voor een groot deel verklaard door de meevallende uitkeringen en pensioenen ten behoeve van oud-gedeputeerden. Bij de jaarwedde CvdK is een kleine overschrijding ontstaan, veroorzaakt door de verplichte wettelijke verhoging van de vergoeding per 1-1-2023. Deze verhoging geldt voor alle statenleden en collegeleden, maar is zichtbaar bij de CvdK omdat dit een solitaire post is.

	Rekening 2022	Primitieve begroting 2023	Begrotings wijziging 2023	Actuele begroting 2023	Rekening 2023	Verschil 2023
Totaal	1.992	2.338	240	2.578	2.214	364
Vergoeding PS-leden	866	880	240	1.120	1.119	1
Vergoeding GS-leden, uitkeringen en pensioenen oud-leden	802	1.113		1.113	805	308
Jaarwedde CdK	217	215		215	227	-12
Voormalig personeel/seniorenbeleid	13	24		24	1	23
Salaris stagiaires	81	52		52	48	4
Bedrijfs hulpverlening	14	54		54	13	40

Personele inzet

Het CoalitieAkkoord is vol in uitvoering. Dit terug te zien in de personele inzet:

- Formatieontwikkeling
- Inhuur Personeel

Hieronder worden deze onderwerpen toegelicht.

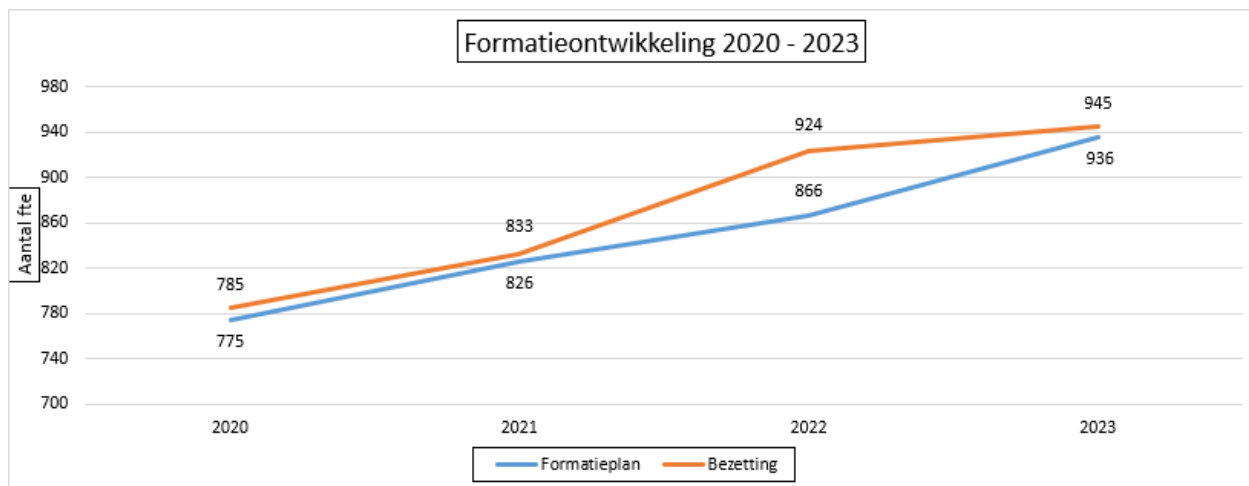
Formatieontwikkeling

De formatie bedraagt 936 fte per 31 december 2023. De werkelijke bezetting ligt hoger, op 945 fte. De boven formatieve bezetting wordt gedekt uit exploitatie- en investeringsbudgetten. Omdat er sprake is van vaste dienstverbanden wordt voor het incidenteel gedekte deel een werkgeversrisico gelopen met betrekking tot werkloosheidsuitkeringen. Dit risico beheersen wij door de inzet van Strategische Personeelsplanning. Als voorbeeld benoemen wij de medewerkers die wij in dienst hebben genomen voor de infrastructurele projecten waarvan de dekking naar de aard van het investeringsproject incidenteel is. De verwachting is dat er continuïteit aanwezig is in de infrastructurele projectenportefeuille: medewerkers kunnen bij de afloop van de werkzaamheden voor het ene project, worden ingezet bij een volgend project. Hiermee wordt het risico beperkt.

Basis voor de sturing op formatie zijn de actuele opgaven en de daarbij behorende provinciale doelen. De formatie is met 19 fte gestegen. Deze stijging wordt veroorzaakt door:

- a) de eerder toegelichte toename van vaste formatieplekken om tot een betere balans te komen tussen vast, flexibele en ingehuurde medewerkers. We zetten in op het bevorderen van de binding met de provincie; in deze krappe arbeidsmarkt is dat een absolute noodzaak en daarnaast ook kosteneffectiever.
  - b) de landelijke ontwikkelingen en transities die nieuwe taken met zich meebrengen en ook om nieuwe kennis vragen. Een paar voorbeelden zijn energie, vergunningverlening, stikstof, de investeringen in wegen en kunstwerken. Voor een aantal (nieuwe) taken verstrekt het Rijk specifieke uitkeringen waaruit ook de personele lasten gedekt kunnen worden.
- Overzicht Formatie en bezetting

Inhuur personeel

In lijn met de afspraken met betrekking tot 'flexibel naar vast' en de betere balans tussen vaste en tijdelijke formatie, hebben wij in 2023 de inhuur verder teruggebracht. Door deze inspanning is de externe inhuur gedaald van € 35,1 miljoen (2021) naar € 25,7 miljoen in 2023 en past binnen de bestaande budgetten in de begroting.

Inhuur	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2021	Rekening 2022	Rekening 2023
Totaal	27.238	29.565	33.431	35.026	30.203	25.733
inhuur ten laste van exploitatie	19.963	22.348	24.673	27.403	24.354	22.438
inhuur ten laste van investeringen	6.038	5.664	6.670	5.865	4.622	2.617
inhuur ten laste van voorzieningen	1.237	1.553	2.088	1.758	1.227	678

WNT-norm

Het geldend normenkader voor 2023 is de Wet normering topinkomens (WNT), het Uitvoeringsbesluit WNT en de Uitvoeringsregeling WNT. De Wet Normering Topinkomens (WNT) wijst de provinciesecretaris (algemeen directeur) en de statengriffier aan als topfunctionarissen. Zij vallen onder de WNT. Het algemene bezoldigingsmaximum voor 2023 is genormeerd op bruto € 223.000. De bezoldiging van beide functionarissen blijft onder het toegestane maximum.

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	N. Versteeg	R. Wiggers
Functiegegevens	Provincie secretaris	Statengriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,8
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	164.266	99.718
Beloningen betaalbaar op termijn	23.014	17.320
<i>Subtotaal</i>	<i>187.280</i>	<i>117.038</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	178.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	187.280	117.038
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022		
bedragen x € 1	N. Versteeg	R. Wiggers
Functiegegevens	Provincie secretaris	Statengriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 - 31-12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,8
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	154.460	94.097
Beloningen betaalbaar op termijn	23.155	17.735
<i>Subtotaal</i>	<i>177.615</i>	<i>111.832</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	172.800
Totale bezoldiging	177.615	111.832

Organisatie

Organisatie

Provinciale staten

Provinciale Statenverkiezingen worden één keer in de vier jaar gehouden, waarbij leden rechtstreeks door de stemgerechtigde inwoners van de provincie worden gekozen. In maart 2023 hebben de meest recente Provinciale Statenverkiezingen plaatsgevonden. Het aantal Statenleden van een provincie is afhankelijk van het aantal inwoners. Voor Overijssel is het aantal zetels vastgesteld op 47. De samenstelling van Provinciale Staten is als volgt:

Partij	Aantal Zetels
BBB	17 zetels
VVD	4 zetels

CDA	4 zetels
GroenLinks	4 zetels
PvdA	3 zetels
ChristenUnie	3 zetels
PVV	2 zetels
SGP	2 zetels
D66	2 zetels
JA21	2 zetels
Partij voor de Dieren	1 zetel
SP	1 zetel
Volt	1 zetel
Forum voor Democratie	1 zetel
Totaal	47 zetels

Statengriffie

De statengriffie heeft primair tot doel om de Provinciale Staten te ondersteunen in haar functioneren. De ondersteuning door de statengriffie behelst onder meer de secretariële ondersteuning van Provinciale Staten en Statencommissies. De taken zijn daarnaast aangevuld met taken op het gebied van communicatie, procesmatige advisering, voorlichting en controle. De griffier van de Provinciale Staten is mw. R. (Renée) Wiggers.

Gedeputeerde staten

Het College van Gedeputeerde Staten bestaat uit de volgende gedeputeerden (inclusief portefeuillevverdeling). Ook de Commissaris van de Koning heeft een portefeuille in dit college.

BBB - E.G. (Liesbeth) Grijsen

- Wonen, inclusief woondeals Twente en West-Overijssel
- Ruimtelijke ordening, Omgevingsvisie en Omgevingswet
- IPO-bestuur

- Participatie en maatschappelijk draagvlak
- Regio Stedendriehoek
- 2e aanspreekpunt PPLG-gebiedsproces Vechtdal
- 1e loco
- BBB – M.R.H.M. (Maurits) von Martels*
- Landbouw
- Natuur
- Ontwikkelopgave Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland
- Coördinerend portefeuillehouder Provinciaal Programma Landelijk gebied
- 1e aanspreekpunt PPLG-gebiedsprocessen Noordwest-Overijssel, Noordoost-Twente, Salland, WestTwente, Zuidoost-Twente
- 6e loco
- VVD – E.N.W. (Erwin) Hoogland*
- Regionale economie
- Mkb
- Bedrijventerreinen
- Binnenstedelijk, detailhandel
- Logistiek, inclusief havens
- Circulaire economie
- Internationaal, Europa, grensoverschrijdende samenwerking
- Technology Base
- Toerisme en recreatie
- Regio Twente
- 2e loco
- GL – M.P. (Martijn) Dadema*
- Waterkwantiteit en -kwaliteit, Actieplan Water
- Coördinerend portefeuillehouder klimaatadaptatie
- Mobiliteit
- Kanaal Almelo-De Haandrik
- Natuur voor Elkaar
- Inclusiviteit en diversiteit
- Handhaving
- 1e aanspreekpunt PPLG-gebiedsproces Vechtdal en 2e aanspreekpunt PPLG-gebiedsprocessen Noordwest-Overijssel, Noordoost-Twente, Salland, West-Twente, Zuidoost-Twente
- Regio Zwolle
- 3e loco
- PvdA – T.A. (Tijs) de Bree*
- Energietransitie
- Financiën
- Deelnemingenbeleid
- Sociaal
- Cultuur en evenementen
- Financieel toezicht
- Milieu, Omgevingsdiensten
- 4e loco
- SGP – G.H. (Gert Harm) ten Bolscher*
- Leefbaar platteland
- Sociaal-economisch perspectief landelijk gebied, plattelandsvisie
- Erfcoaches
- Innovatie, inclusief Agro&Food, sociale innovatie en energie-innovatie
- Digitalisering
- Arbeidsmarkt, inclusief vakmanschap en regionale scholingsfondsen

- Vergunningverlening
- Erfgoed, materieel en immaterieel
- Grondbeleid
- Facilitair en huisvesting
- 5e loco

CdK – A.P. (Andries) Heidema

- Voorzitterschap GS en PS
- Kwaliteit openbaar bestuur
- Rijkstaken
- Ondermijning en integriteit
- Externe betrekkingen, lobby
- Personeel en organisatie
- Interbestuurlijk toezicht

Ambtelijke organisatie

De provinciale organisatie wordt gevormd door een directie en acht eenheden. Elke eenheid bestaat uit meerdere teams.

Concern Management Team

In het Concern Managementteam vindt strategische sturing en besluitvorming plaats. Het Concern Managementteam vervult de voortrekkersrol in het voorbereiden van het strategisch beleid en de koersbepaling van de organisatie. Het heeft de verantwoordelijkheid voor provinciale opgaven en de concernresultaten. Het Concern Managementteam bestaat uit de directie en de hoofden van de eenheden. De directie is eindverantwoordelijk voor het functioneren van de hele ambtelijke organisatie en het realiseren van provinciale doelen.

De Directie bestaat uit:

- De heer N. (Nico) Versteeg, Provinciesecretaris / Algemeen Directeur
- De heer B.W.A.H. (Bart) Parmet, Directeur strategie

Project- en Programmamanagement

De eenheid Project- en Programmamanagement levert daadkrachtige programma- / projectorganisaties ten behoeve van de realisatie van de investeringsagenda, professionaliseert het ambtelijk opdrachtnemerschap en ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgeverschap en levert daarbij procesexpertise. Hoofd van de eenheid is de heer C.J. (Cees) Timmer.

Ruimte en Bereikbaarheid

De eenheid Ruimte en Bereikbaarheid is verantwoordelijk voor de strategie, beleidsontwikkeling en beleidsrealisatie in het fysiek ruimtelijke domein met als structurerende elementen als water, ondergrond en infrastructuur. Hoofd van de eenheid is mevrouw M. (Marjolijn) Boot.

Economie en Cultuur

De eenheid Economie en Cultuur is verantwoordelijk voor de regionale economische strategie- en beleidsontwikkeling waaronder energie, innovatie, arbeidsmarkt, agro & food, biobased, vrijetijdseconomie, sociaal-cultureel vestigingsklimaat, expertisecentrum deelnemingen en expertisecentrum Europa (programma's en projecten). Hoofd van de eenheid is de heer A.J. (Alfred) Peterson.

Natuur en Milieu

De eenheid Natuur en Milieu is verantwoordelijk voor de strategie- en beleidsontwikkeling op natuur- en landschapsbeleid en -beheer. Ook is de eenheid verantwoordelijk voor de milieu- en saneringsopgaven in de provincie. Hoofd van de eenheid is mevrouw N.F. (Nicole) Olland.

Wegen en Kanalen

De eenheid Wegen en Kanalen is verantwoordelijk voor de programmering en de uitvoering van beheer, onderhoud en nieuwbouwprojecten van de provinciale infrastructuur en verkeersmanagement (projecten). Hoofd van de eenheid is de heer A. (Andre) van der Kraats (ad interim).

Publieke Dienstverlening

De eenheid Publieke Dienstverlening verstrekt vergunningen, subsidies, beleidsinformatie en GIS-bestanden en is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving van de door haar afgegeven vergunningen. Hoofd van de eenheid is mevrouw I. (Ida) Peelen (ad interim).

Bedrijfsvoering

De eenheid Bedrijfsvoering levert diensten en kaders passend bij provinciale opgaven op het brede terrein van de bedrijfsvoering voor bezoekers, medewerkers, management en bestuur. Hoofd van de eenheid is de heer C.J. (Cees) Timmer.

Bestuurs- en concernzaken

De eenheid Bestuurs- en concernzaken opereert op het snijvlak van het bestuurambtelijke management en bestuurlijke verhoudingen, faciliteert / ondersteunt besluitvorming voor het College en concernbrede overleggen, is verantwoordelijk voor strategische advisering op het gebied van kwaliteit openbaar bestuur en voor concerncontrol, en ondersteunt de CdK in haar Rijkstaken. Hoofd van de eenheid is mevrouw J.M. (Josée) Woertman.

Rechtmatigheidsverklaring

Rechtmatigheidsverantwoording GS

Rechtmatigheidsverklaring

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording lichten Gedeputeerde Staten toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door Provinciale Staten vastgestelde kaders zoals de begroting en provinciale verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door Provinciale Staten vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. De door Provinciale Staten bepaalde grens bedraagt 1% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) en is daarmee vastgesteld op afgerond € 7,7 miljoen.

Bevinding

Gedeputeerde Staten zijn van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grenzen.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met Provinciale Staten aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft Gedeputeerde Staten ook beschreven welke actie zij ondernemen om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Controleverklaring

Controleverklaring accountant

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan Provinciale Staten van Overijssel

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van de Provincie Overijssel te Zwolle gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van zowel de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 als van het vermogen van de Provincie Overijssel op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

1. Het overzicht van baten en lasten over 2023.
2. De balans per 31 december 2023.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van Gedeputeerde Staten over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023.
4. De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.
5. De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023, het normenkader dat is vastgesteld door Provinciale Staten op 13 december 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Provincie Overijssel zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 7,0 miljoen. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado. Op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 hebben wij bij de controle van de SiSa-bijlage dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. In de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023 zijn tevens een aantal specifieke controle- en rapportagetoleranties opgenomen, die wij hebben toegepast.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met Provinciale Staten overeengekomen dat wij aan Provinciale Staten tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 350.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt

In iedere organisatie heeft het management, bij u is dat Gedeputeerde Staten, de mogelijkheid om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken.

Wij besteden om die reden bij de controle aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management bij:

- Journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt.
- Schattingen en schattingsprocessen.
- Significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.
- De betaalorganisatie.

Controlewerkzaamheden en waarnemingen

Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen, uitgaande van een risico op doorbreking van dat proces. We hebben het proces rondom de totstandkoming van financiële verslaggeving beoordeeld en geëvalueerd.

Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria. Hierop zijn controlewerkzaamheden verricht, waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening. Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het management, waaronder de waardering van de vaste activa, voorzieningen, vorderingen, alsmede de afgrenzing van verplichtingen tussen boekjaren.

Wij hebben de toelichting in de paragraaf risico's met betrekking tot fraude en integriteit in het jaarverslag geëvalueerd en verwijzen naar de desbetreffende passage.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het management.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in de paragraaf "Weerstandsvermogen" van de jaarstukken, heeft het college van Gedeputeerde Staten een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de provincie om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder en de bedrijfsvoering voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het college van Gedeputeerde Staten besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het college van Gedeputeerde Staten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie, dat wil zeggen het vermogen van de provincie in relatie tot de exploitatie met inachtneming van de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie

en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Verder hebben wij kennis genomen van de beoordeling van de begroting van de provincie door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden geïdentificeerd ten aanzien van de geschiktheid van de door het college van Gedeputeerde Staten gehanteerde veronderstellingen inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een provincie niet langer in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van Gedeputeerde Staten is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Wij hebben onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht,

waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de provincie;
- Het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening **Verantwoordelijkheden van het college van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten voor de jaarrekening**

Het college van Gedeputeerde Staten is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van Gedeputeerde Staten is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door Provinciale Staten op 13 december 2023.

In dit kader is het college van Gedeputeerde Staten tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van Gedeputeerde Staten noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van Gedeputeerde Staten de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de Provincie Overijssel in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van Gedeputeerde Staten moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Provinciale Staten is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de provincie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2023, het normenkader dat is vastgesteld door Provinciale Staten op 13 december 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Provincie Overijssel.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van Gedeputeerde Staten en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het college van Gedeputeerde Staten gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de Provincie Overijssel in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de Provincie Overijssel.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de Provincie Overijssel, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de Provincie Overijssel. Op basis hiervan

hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met Provinciale Staten onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.
Groningen, 26 april 2024

Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA